13797

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ETNOGRAFIE ŞI FOLCLOR „C. BRĂILOIU"

HABITATUL

Volumul IV
MOLDOVA

Inv. 21049

Editura
Etnologică

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

H A B I T A T U L
VOLUMUL IV
MOLDOVA

T H E H A B I T A T I O N
VOLUME IV
MOLDOVA

https://biblioteca-digitala.ro

Editura Etnologică

E-mail: edituraetnologica@yahoo.com
www.etnologica.ro

Colecția de Etnologie

Editura Etnologică este acreditată CNCS, categoria B,
în domeniul *Istorie și studii culturale*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Habitatul : răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român : corpus de documente etnografice. -Ed. a 2-a. - București : Editura Etnologică, 2010-
5 vol.
ISBN 978-973-8920-23-1
Vol. 4 : Moldova / Alina Ioana Ciobănel, Paul Drogeanu. - 2017. -
ISBN 978-606-8830-19-3

I. Ciobănel, Alina Ioana
II. Drogeanu, Paul

39(498)
398.34(498.2)

Seria: *Documente Etnografice Românești*

Coperta I: Casă din satul Boroaia, jud. Suceava, fotografie de Al. Popescu, 1968 (Arhiva IEF, nr. 41673)
Coperta a IV-a: *Harta rețelei de sate din județele cercetate*, autor Lucian David

Machetare, prelucrare grafică și pregătire pentru tipar: Emil Țîrcomnicu
Traducere în limba engleză: Alina Ioana Ciobănel

https://biblioteca-digitala.ro

13797

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE ETNOGRAFIE ŞI FOLCLOR
„C. BRĂILOIU”

CORPUS DE DOCUMENTE ETNOGRAFICE

HABITATUL

Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român

VOLUMUL IV

MOLDOVA

Alina Ioana CIOBĂNEL　　Paul DROGEANU

Editura Etnologică
Bucureşti, 2017

Inv. 21049
https://biblioteca-digitala.ro

Coordonator general:

ION GHINOIU

Elaborarea, îngrijirea ştiinţifică şi redacţională a volumului:

ALINA IOANA CIOBĂNEL	AŞEZAREA GOSPODĂRIA LOCUINŢA
PAUL P. DROGEANU	LOCUINŢA

https://biblioteca-digitala.ro

CUPRINS

INTRODUCERE 11
INTRODUCTION 19
Notă 27

Partea I - AŞEZAREA 29

ELEMENTE GENERALE 29
Categoria social-istorică a satului 29
Legende de întemeiere 30
Date ale istoriei locale 36

MOŞIA SATULUI 43
Obiceiuri de stabilire a hotarului 43
Hotare intersăteşti 44
Hotare individuale 48
Toponime generale, forme de relief 51
Toponime specifice 60
Tehnici de măsurare a pământului 76
Sisteme de împărţire a pământului 76
Forma de proprietate a terenului 82
Modul de utilizare a terenului 82
Ocupaţii principale 87
Ocupaţii secundare 88
Meşteşugari 90
Târguri 92
Comercializarea produselor 96
Deplasări pentru muncă 98
Proprietăţi pe teritoriul altor sate 104
Semne de locuire în moşia satului 105
Semne de locuire legendară 106
Construcţii şi amenajări 107

VATRA SATULUI 118
Obiceiuri de întemeiere 118
Suprafaţă 118
Localizare 119
Formă 121
Tip 123

https://biblioteca-digitala.ro

Toponime, forme de relief ... 125
Schimbări de vatră ... 127
Protejare de vicisitudini naturale ... 129
Surse de apă potabilă ... 130
Depistarea surselor de apă ... 133
Modul de folosire ... 134
Obiceiuri ... 135
Locuitori. Genealogie. Aşezare ... 137
Număr de locuitori ... 137
Număr de gospodării ... 139
Număr de familii ... 139
Originea locuitorilor ... 139
Spiţe de neam ... 140
Părţile satului ... 145
Porecla generică ... 148
Întemeieri de aşezări ... 149
Obligaţii ale satului ... 150

CIMITIRUL ... 151
Locul de îngropare a morţilor ... 151
Împărţirea cimitirului ... 153
Moştenirea locului de înmormântare ... 153
Locul de îngropare a veneticilor ... 154
Locul de îngropare a ucigaşilor, sinucigaşilor ... 154
Cruci pentru mort ... 155

Partea a II-a – GOSPODĂRIA ... 157

Curtea ... 157
Tipuri familiale de locuire în aceeaşi gospodărie ... 160
Tipuri de împrejmuiri ... 161
Porţile ... 172
Grădinile ... 176
Anexele gospodăreşti. Materiale şi tehnici ... 179
Adăposturi pentru păstrarea cerealelor ... 180
Adăposturi pentru animale ... 188
Modalităţi de păstrare a nutreţului şi a păioaselor ... 200
Adăposturi pentru atelaje şi unelte ... 204
Alte construcţii ... 208
Materiale şi tehnici de construcţie ... 216
Generalităţi ... 217
Talpa şi temelia ... 217
Pereţii ... 218
Tavanul ... 226
Acoperişul, şarpanta ... 227
Învelitoarea ... 235

https://biblioteca-digitala.ro

Partea a III-a – LOCUINȚA 245

CASA 245
Orientare 246
Planuri 248
Casa cu o singură încăpere 248
Casa cu două încăperi 250
Casa cu trei încăperi 255
Casa cu patru încăperi 263
Casa cu cinci sau mai multe încăperi 268
Casa de forma literei „L” 271
Planuri noi 272
Casa cu legătură 282
Spații sub prelungirea acoperișului 282
Proporții 286
Prispa 287
Foișorul 293
Materiale și tehnici de construcție 297
Talpa 298
Temelia 300
Pereții 304
Acoperișul 316
Învelitoarea 322
Valori artistice 329

INTERIORUL 344
Sisteme de amenajare a camerei de locuit 344
Vatra 353
Cuptorul 357
Soba 357
Instalații pentru captarea fumului 367
Ustensile legate de vatră, sobă și cuptor 370
Mijloace de iluminat 372
Piese de uz gospodăresc 374
Piese pentru aranjat și depozitat 379
Textile 379
Vase și alte produse 380
Spații și piese pentru odihnă 383
Spații și piese cu funcție de reprezentare 390

LOCUINȚA SEMIÎNGROPATĂ, BORDEIUL 404
LOCUINȚA PE DIFERENȚE DE NIVEL ȘI/SAU SOCLU ÎNALT 406
LOCUINȚA CU DOUĂ NIVELE 408

GLOSAR 411

Anexa 1. Lista satelor cercetate din Moldova 428
Anexa 2. Sate cu denumiri schimbate 430
Anexa 3. Localități, culegători, subiecți 431

https://biblioteca-digitala.ro

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION 11
INTRODUCTION 19
Note 27

Part I – THE SETTLEMENT 29

GENERAL ISSUES 29
Social-Historical Category 29
Founding Legends 30
Local History Data 36

THE VILLAGE ESTATE 43
Customs to establish the Estate of the Village 43
The Boundaries between the Villages 44
The Individual Boundaries 48
General Toponyms, forms of relief 51
Particular Toponyms 60
The Techniques of the Measurement of the Land 76
Systems of Dividing the Land 76
The Form of the Property of the Land 82
The Way to farm the Land 82
Main Occupations 87
Secondary Occupations 88
Handcraftsmen 90
Markets 92
Trading of the Products 96
Shifting for the Work 98
Properties on the Territories of other Villages 104
Signs of Habitation in the Estate of the Village 105
Legendary Habitation 106
Buildings and Implements 107

THE PRECINCTS OF THE VILLAGE 118
Customs to establish the Precincts of the Village 118
The Area 118
The Place of the Precincts 119
The Form 121
The Morphological Structure 123
Toponyms, forms of relief 125
Changes of the Precincts of the Village 127

https://biblioteca-digitala.ro

Melioration 129
Drinking Water Supplies 130
Finding out the Water Supplies 133
The Way to use 134
Customs 135
The Inhabitants 137
Number of the Inhabitants 137
Number of the Households 139
Number of the Families 139
The Origin of the Inhabitants 139
Kin 140
The Parts of the Village 145
The Nicknames of the Inhabitants 148
The Founding of the settlements 149
Duties of the Village 150

THE CEMETERY 151
The Place where the Dead were buried 151
The Dividing of the Cemetery 153
The Inheritance of the Burial Place 153
The Place of the Burial of the Strangers, of the malefactors suicides 154
Locul de îngropare a ucigaşilor, sinucigaşilor 154
Crosses for the Dead 155

Part II – THE HOUSEHOLD 157

The Yard 157
Family Typs within the same Household 160
The Enclosures 161
The Gates 172
The Gardens 176
The Outbuildings 179
Shelters for the Grains 180
Shelters for the Animals 188
Ways to shelter the Forage and the Straws 200
Shelters for Carts and Tools 204
Other Buildings 208
Building Materials and Techniques 216
General Issues 217
The Sole and the Foundation (Romanian *talpă*) 217
The Walls 218
The Ceiling 226
The Roof, the Framework 227
The Cover 235

https://biblioteca-digitala.ro

Part III – THE HOUSE 245

THE HOUSE 245
The Orientation 246
Designs 248
One room house 248
Two rooms house 250
Three rooms house 255
Four rooms house 263
Five or more rooms house 268
House with a plan in shape of „L" 271
New Plans 272
House with „line" 282
Spaces under roof extension 282
Proportions 286
The Porch 287
The Balcony 293
Building Materials and Techniques 297
The Foundation and the Sole (Romanian *talpă*) 298
The Floor 300
The Walls 304
The Roof, the Framework 316
The Cover 322
Artistic Values of the House 329

THE INTERIOR 344
Ways to arrange the Rooms 344
The Hearth 353
The Stove 357
The Oven 357
The Installations to evacuate the Smoke 367
Objects and Tools connected to the Hearth, Oven, Stove 370
Ways to lighting 372
Pieces for Housekeeping 374
Pieces for Decoration and Storage 379
The Walls 379
Pieces for House Keeping and Storage 380
Resting Spaces and Pieces 383
Representation Spaces and Pieces 390

THE SEMIBURIED HOUSE, THE COTTAGE 404
THE HOUSE BUILT ON LEVEL DIFFERENCES AND/OR HIGH SOCLE 406
TWO STOREY HOUSE 408

GLOSSARY 411

Appendix 1: List of Researched Villages in Moldova 428
Appendix 2: Villages with changed names 430
Appendix 3: Villages, Researchers and Informers 431

https://biblioteca-digitala.ro

INTRODUCERE

MOLDOVA este cel de al patrulea volum al seriei **HABITATUL** din cadrul **CORPUSULUI DE DOCUMENTE ETNOGRAFICE ROMÂNE (DER)** alcătuit din datele de teren culese în această regiune pe parcursul anchetei pentru **Atlasul etnografic român**. În cazul temei pe care o prezentăm, materialele sunt cuprinse în chestionarele de **Aşezări – Gospodărie** şi **Locuinţă – Interior,** cercetări efectuate între 1972-1982, inclusiv cercetările pilot.

Ca şi în celelalte volume ale seriei, şi acum a fost respectat principiul consemnării tuturor informaţiilor existente în chestionare, chiar dacă uneori au fost date mai sumare. Am dorit să nu fie lăsat deoparte nimic din ceea ce ar putea fi util unor cercetări ulterioare, mai ales că prin comparare se pot suplini unele informaţii. Astfel, de exemplu, la *Locuinţă* la capitolul *Sobe* informaţiile de teren sunt complementare celor despre *Cuptor* şi *Vatră* şi, independent de volumul datelor existente la o subtemă sau alta, apare tabloul general al amenajărilor şi construcţiilor legate de foc.

Lucrarea păstrează, firesc, aceeaşi structură ca şi celelalte lucrări deja editate şi prezintă, în general, complexitatea locuirii rurale, cadrul istorico-geografic, elementele principale economico-sociale, caracteristicile amenajărilor şi construcţiilor.

Informaţiile au fost astfel aşezate încât să atragă atenţia asupra trăsăturilor etnografice specifice fiecărei teme şi subteme. Detaliile arată ce au comun sau ce singularizează arealele cercetate, indică dinamica sau limitele de manifestare a unor anumite fenomene.

Aşezarea, parte care aduce date care stau la temelia locuirii, începe cu capitolul de *Elemente generale* ce expune atât informaţii istorice cât şi elemente legendare. Ca şi în alte zone, numele localităţilor au şi aici ca sursă legendară mai ales un erou eponim: „A fost un om, Cerchez, care a pus parul întâi. Satul a fost înfiinţat cam de 600 de ani. Au fost păduri pe aici": Cerţeşti, jud. Galaţi sau provin dintr-o caracteristică geografică aşa cum apare în satul Suharău, jud. Botoşani. În mod special în Moldova, multe sate se crede că ar fi fost întemeiate de Ştefan cel Mare, prin danii făcute credincioşilor săi: „Ştefan a făcut uric pe pământ, scris pe chiele (piele) de ghiţel (viţel), cu pecetea lui Ştefan. S-o găsit chiar la socru-meu. Primul om care a venit de pe coasta Bereştilor (dincolo de şosea) s-a numit Berescu": Bereşti-Tazlău, jud. Bacău. Danii a făcut şi mănăstirilor, cum este Moldoviţa, jud. Suceava.

Satele sunt prezentate aşa cum ne apar atunci când ne apropiem de ele: moşia – terenul care le aparţine, vatra, zona unde este concentrarea umană, cu gospodării şi ce conţin ele, şi pilonul locuirii, casa.

În prezentare accentul s-a pus pe elementele de umanizare a teritoriului, cele care alături de caracteristicile geografice dau caracterul general al locuirii. De altfel acestea au fost şi cel mai dificil de încadrat şi evidenţiat pentru că apar de multe ori osmotic în mai toate aspectele cercetate. Unele sunt evidente, ca gospodăriile sau amenajările gospodăreşti din moşia satului, datele economice, cele privitoare la amenajarea teritoriului dar multe se evidenţiază numai după o parcurgere atentă a materialului, aşa cum este o parte a toponimelor.

https://biblioteca-digitala.ro

Partea de *Moşie a satului* începe cu modalităţile de împărţire şi delimitare a teritoriului satelor şi a proprietăţilor locuitorilor. Apar semne vechi de hotărnicie aşa cum sunt copacii cu cruci cioplite în ei (Bacău). S-au consemnat şi modalităţi arhaice de fixare a suprafeţei, de împărţire a terenului, care trimit la cutume vechi, ca ocolirea călare a pământului ca să se stabilească o proprietate, semnalată în localităţi din Botoşani, Vaslui, Vrancea. Măsurarea suprafeţelor are unele denumiri specifice Moldovei: în zona fostului Ocol al Vrancei, în Bacău, Galaţi se găsesc *bătrânii*, unităţi ale împărţirii vechi a pământului, echivalentul *moşilor* din alte zone iar în Galaţi, Vaslui, Bacău apar *răzăşia, racla, trunchiul, fâşia, hliza.*

Utilizarea pământului, dependentă de zona de relief, de întinderea şi calitatea terenurilor a fost influenţată şi de forma de proprietate. De multe ori structura culturilor agricole, atât de importantă în aspectul peisajului etnografic a fost impusă de norme exterioare realităţilor locale. La data anchetelor, terenul era în mare măsură cooperativizat, excepţie făceau zonele de munte şi dealuri înalte. Schimbarea regimului de posesie a dus la modificări evidenţiate în informaţiile de teren. De exemplu, unde erau grădini personale în moşie, după cooperativizare acestea s-au mutat din câmp în gospodărie pentru că oamenii nu au mai avut pământ.

Acolo unde sătenii au rămas cu pământ în moşie, cum sunt unele localităţi din Vrancea, în areale de intensă creştere a animalelor, multe construcţii şi amenajări specifice în moşia satului existau şi la data culegerii, ca de exemplu *odăile.*

Oamenii s-au adaptat şi atunci când mijloacele de subzistenţă locală erau precare, au apărut deplasările pentru muncă, temporare, pendulatorii şi, uneori, migrările. Nu sunt fenomene noi pentru că au fost semnalate şi la începutul sec. XX şi în perioada interbelică. De pildă, în Fălciu, judeţul Vaslui: „Erau «zilaşi», legaţi numai de hrană. Dacă nu voiau, nu se duceau la lucru, nu erau obligaţi de nimeni şi cu nimic să lucreze. Erau legaţi şi de portul de pe Prut unde făceau «mahalic» (hamalâc). Erau manevrate [în port] zeci de mii de vagoane în magazii şi apoi pe şlepuri".

Ca şi în alte zone, migrările se evidenţiază şi în prezenţa unor *spiţe de neam* noi care apar în localităţi. În Moldova neamurile noi sunt venite, majoritar, din zone apropiate. Cei mai mulţi sunt sosiţi fie prin căsătorie, fie au ajuns la munci agricole, şi s-au împământenit ulterior.

La lucrul pământului se pleca mult şi la data anchetei în Bărăgan, Dobrogea, pe perioade mai lungi, pe timpul sezonului, ca de exemplu din Tansa, jud. Iaşi, Mileanca, jud. Botoşani sau unii erau navetişti zilnic, în sate apropiate de cele de reşedinţă. Se pleca şi în interbelic în localităţi cu pământ mai mult şi mai productiv şi mână de lucru puţină. De dată mai recentă, apărut odată cu industrializarea, navetismul în unităţi industriale, de construcţii, de servicii a devenit normă în multe sate, cu precădere în localităţile la distanţă accesibilă de centrele urbane.

Ce se obţinea din exploatarea terenului fie se vindeau la târguri, negustorilor care veneau în sate, fie se dădeau la schimb, practicându-se trocul. Indicator al produselor satelor, el apare frecvent înainte de cooperativizare, dar şi la data anchetei se mai practica acest mijloc vechi de comerţ, în special între satele de munte şi cele de şes, între agricultori şi meşteşugari, crescători de animale, viticultori, pomicultori etc.

Corelarea tuturor acestor date dă tipul de activităţi din localităţi, sursele de trai care determină nivelul de trai a locuitorilor. Alături de mentalitatea specifică unui anume areal, aceste trăsături cu caracter preponderent economic modelează determinant locuirea.

https://biblioteca-digitala.ro

Iar faţa vizibilă în locuire este alcătuită din structura vetrei, a gospodăriei, a tipurilor anexelor, a casei şi organizării ei.

Vatra este partea din lucrare în care se precizează configuraţia localităţilor, eventualele mutări teritoriale, date complexe despre locuitori, printre care numărul lor şi onomastica neamurilor. Materialul poate fi o sursă pentru studii complexe privitoare la originea, modul de formare, răspândirea şi circulaţia unor nume de familie.

Sursă vitală de existenţă, *apa* este elementul determinant al alegerii locului unui sat. Sursele sunt fie izvoarele, fie râurile şi pânzele freatice, toate divers amenajate şi folosite, în comun, pe grupuri de gospodării sau individual. Deşi rar semnalate, au fost consemnate şi practici cutumiare de alegere a locului unde să se sape fântâna: „Astăzi este un om, Tănase Dumitru, care caută apa cu o nuia îndoită. Unde era curcubeu [se găsea apă]. Curcubeul intra în pământ ca să bea apă" (Răducăneni, jud Iaşi) sau: „Unde visa, acolo făcea fântâna, Aprindea tămâie. Dacă fumul se ridica drept în sus, acolo este izvor" (Costeşti jud. Vaslui).

În capitolul *Cimitirul,* cimitirul familial ca loc de odihnă „de dincolo" apare semnalat o singură dată, în satul Nisipitu, jud. Suceava: „cimitire pe lângă casă. Cei morţi, mai ales bătrânii se îngropau în grădina gospodăriei". Spre deosebire de Transilvania, de exemplu, unde înhumarea în cimitire familiale apare frecvent, semnalându-se inclusiv la data anchetelor, aici este o excepţie îngroparea în gospodărie sau pe locul unde s-a murit.

Multe acareturi îndeplinesc mai multe funcţii ori termenii care le denumesc pot fi polisemantici. Ca urmare, structurarea documentelor de teren în cadrul anexelor gospodăreşti a fost făcută după destinaţia principală iar în interiorul fiecărei subteme, după denumire. Astfel, unele acareturi cu similitudini în destinaţie şi tip constructiv, unele materiale şi tehnici de construcţie pot apare în subteme diferite. Paragrafele de terminologie, alături de glosar, sperăm să lămurească eventuale nedumeriri.

Gospodăria este imaginea activităţilor economice, a tipului de civilizaţie, pastorală, agrară, mixt dar în acelaşi timp arată şi nivelul de atenţie dată îngrijirii animalelor, dotărilor, păstrării proviziilor de către stăpâni. Dacă înainte de cooperativizare, în zonele cerealiere erau multe amenajări şi construcţii specifice, la data anchetei de teren nu se mai construiau adăposturi pentru cereale şi animale mari pentru că nu mai ţineau vite, cai, nu mai aveau pământ şi grânele erau puţine, iar pâinea se cumpăra. Impactul adus de cooperativizare asupra gospodăriei se vede şi în felul în care s-a modificat împărţirea curţii, ca de exemplu în Coteşti, jud. Vrancea, unde în trecut erau: „Curtea prin care se făcea accesul oamenilor, curtea pentru căruţă (bătătura) şi oborul (ocolul) pentru vite; despărţite prin garduri de nuiele sau «fuşceie», lemne crăpate subţire" iar la data anchetei rămăseseră: „Una-două curţi, despărţite prin gard de ulucă". În arealele montane, şi după ce în ţară se încheiase cooperativizarea se mai creşteau încă vite şi s-au păstrat grajdurile, şurile, fânarele; în zonele cu CAP-uri dintre adăposturile pentru vite încă existente unele îşi schimbaseră destinaţia, transformate în camere pentru vârstnici, bucătării sau spaţii de depozitare.

Dar tipul de acaret este dat nu numai de destinaţie ci şi de materialele de construcţie, la rândul lor dependente de resursele locale şi influenţate de timpurile moderne.

În regiunile de munte şi dealuri înalte lemnul este preponderent, iar cele mai vechi materiale în construcţia pereţilor au fost bârnele neprelucrate. Mai speciale sunt tehnicile de îmbinare, cum este cea în cheotori, care apare, de altfel, în toate zonele înalte

https://biblioteca-digitala.ro

cercetate. Pereţii astfel construiţi se etanşau prin înfundarea cu muşchi de copac a golurilor dintre lemne, aşa cum apare, de exemplu, în Bicazu Ardelean, jud. Neamţ. Frecvente în zonele înalte şurile (azi multe se numesc grajd) sunt construcţii mari, lucrate: „Fie din bârne rotunde, în cheotori, pe tălpi puse pe pietroaie aşezate doar la colţuri; mai târziu, temelie compactă de piatră; fie lucrate din bârne fasonate, încheiate în amnar. Grinzile de pe pereţi încheiate în cleşti; nu se punea culme înainte; acoperişul în patru ape, rar în două. De prin 1930-36 se fac grajduri cu fânărie": Dolheştii Mari, jud. Suceava.

Pentru arealele de câmpie-deal ale Moldovei, simptomatică este evoluţia materialelor de construcţie a pereţilor acareturilor din Cucuteni: cele mai vechi construcţii sunt din vălătuci, urmează cele din nuiele lipite, iar la data anchetei se lucrau din cârpici (chirpici). De altfel, mai ales în judeţele Bacău, Botoşani, Iaşi, Galaţi, Vrancea (regiunea de câmpie-dealuri joase) la data anchetelor de teren multe anexe erau din nuiele lipite: „Azi se cheamă grajd. Dimensiuni: 8 X 4 m sau 6 X 4 m, rar de 10 X 4 m; se băteau furci în pământ, se îngrădeau cu nuiele şi se lipeau cu pământ amestecat cu paie. Pe pereţi se puneau cosoroabe, pe ele grinzile şi pe grinzi căpriorii, care se aşează în X sus, în crestături şi fixaţi cu cuie de lemn (înainte, azi, de fier), în găuri sfredelite. Se punea o chinguţă între ei. Se acoperea cu paie, stuf; la streaşină se puneau furceie când se acoperea cu paie de grâu, ca să nu alunece": Văculeşti, jud. Botoşani.

Învelitoarea acoperişului în zonele înalte este preponderent din lemn, şindrilă, şiţă. În regiunile de şes ale Moldovei, în Bacău, Botoşani, Galaţi, Iaşi, Vaslui apar relativ frecvent în trecut, cocenii. În Zăpodeni, judeţul Vaslui era o modalitate frecventă de acoperire cu toate că localitatea părea că dispune de mijloace materiale, pentru că făcea comerţ cu cereale pe bani sau troc cu orz şi porumb pe var, petrol, ceramică. Este adevărat că atunci când materialele de învelit sunt uşoare şi şarpanta se face pe măsură şi lemnul, deficitar în anumite zone, poate fi economisit. La ţiglă, de exemplu, şarpanta este construită mai solid, trebuie să se pună şi legături între căpriori, pentru ca acoperişul să suporte mai bine greutatea.

Este de semnalat adăpostul comun pentru porci şi păsări, cum este cel tip bordei, săpat parţial în pământ, care exista în judeţele Botoşani, Vrancea, Bacău, Suceava iar în localităţi din Botoşani şi Vrancea, săpat într-un deal, apare chiar şi la data anchetelor de teren.

Bucătăriile de vară, în spaţii separate de locuinţă, complet sau parţial închise, încep să fie şi locuite la data anchetei. Unele sunt foste încăperi de grajd, rămase nefuncţionale în absenţa animalelor.

Este semnalată în anii 80 şi o sursă de foc liberă, rudimentar construită: „În curte, la fântâni, lângă răchiţe (răchiţi) se făcea «horneaţă», un fel de sobă fără plită. Era din lut, acoperită cu o lespede de piatră; cu gură, o gaură rotundă în partea superioară unde se fierbea ulcica cu fasole şi se punea ceaunul pentru mămăligă": Ţibucani, judeţul Neamţ. A fost consemnată şi o lozniţă pentru rupt in, existentă în gospodărie, în Brodina de Sus, judeţul Suceava: „Se punea inul la uscat. Se făcea din lemn un pătrat de doi metri, înalt de 1-2 m. Se făcea o fosă (un canal) acoperită cu piatră. La capătul canalului se făcea foc şi fumul mergea în lozniţă. Deasupra se punea un acoperiş de draniţă".

Locuinţa prezintă *casa* şi *interiorul* ei, cu tipurile constructive majore – bordeiul, locuinţa pe sol, cu unul sau două nivele. Sunt discutate elementele importante ale structurării spaţiului interior şi cel imediat casei, planurile, materialele şi tehnicile de

https://biblioteca-digitala.ro

construcţie, amenajările interioare, mai ales cele legate de mobilier şi de sursele de foc, strict necesarul inventarului gospodăresc.

Orientarea caselor în Moldova, ca şi în celelalte zone ale ţării, deja prezentate, se făcea ţinându-se seama în primul rând de punctele cardinale, ca să fie soare şi lumină şi construcţia să fie apărată de vânt, în primul rând de crivăţ. Mai recent, în localităţile sistematizate, trebuie să fie cu faţa şi aproape de drum.

Tipul de locuire în aceeaşi gospodărie variază; sub acelaşi acoperiş pot fi părinţii şi a unul dintre copii căsătoriţi, de obicei cel care va moşteni casa părintească şi va avea grijă de cei în vârstă, iar gospodăria este fie comună, fie separată: „Cel mai mare sau cel mai mic, depinde cum se înţeleg, stă cu părinţii; rar, despărţiţi prin gard, care nu se înţeleg; folosesc totul în comun. Dar cei mai mulţi stau cu unul din copii în aceeaşi locuinţă": Tazlău, jud. Neamţ. Terenul putea fi împărţit şi cei tineri căsătoriţi îşi construiau o gospodărie separată, azi tendinţa fiind clar de separare. La data anchetelor de teren în multe gospodării locuia o singură familie sau mai rar, o familie cu unul dintre părinţi: „Înainte foloseau totul împreună sau curtea, grădina se separau prin gard; azi sunt despărţiţi prin garduri": Arsura şi Bogdana, jud. Vaslui.

Una dintre observaţiile făcute des pe teren arată felul în care este privită locuirea – chiar şi atunci când spaţiul casei era mai mare şi cuprindea inclusiv dormitoare, mai ales generaţia vârstnică nu le folosea ci se culca în camera unde se stătea toată ziua ori în bucătărie, inclusiv cea de vară: „...zice lumea că e mai deşteaptă, dar el stă tot în bucătărie, numai dacă l-o pune în casa mare trei zile [înainte de înmormântare], tot e bine!": Calafindeşti, jud. Suceava. Câteodată chiar se construiau încăperi mici, special pentru cei mai bătrâni, la dorinţa lor, cu toate că ar fi avut unde sta în casa mare.

Numărul de încăperi, destinaţia lor, frecvenţa unor anumite tipuri de planuri sau absenţa unor categorii de planuri cu suprafeţe locuibile mai multe pot da caracteristica unei zone sau microzone. Spaţiile unei locuinţe sunt strâns legate de nivelul material, necesităţile familiei, accesibilitatea materialelor de construcţie, tradiţiile zonei şi de elementele de modernitate ajunse în localitatea respectivă. Mai intervine nevoia proprietarilor de a-şi sublinia statutul social şi material, care a dus, de multe ori, la mărirea numărului de încăperi.

Tip frecvent în sec. XIX şi începutul sec. XX, casa monocelulară era practic dispărută la data anchetei, deşi este semnalată în multe relatări: „Erau între 50-100 de case cu o încăpere; au dispărut între 1958-1960. Aveau sobă cu horn": Suraia, jud. Vrancea sau: „Până la Primul Război Mondial au fost destul de multe case de acest tip": Tansa, jud. Iaşi.

În schimb apare încă în diverse variante casa cu două încăperi, aşa cum este una din Câmpuri, jud. Vrancea, cu tindă, odaie, târnaţi, tip relativ frecvent. Este semnalată şi o variantă care are tinda foarte mică, pătrată, cu odaia în formă de L întors, cu braţele egale. Apare şi un tip special, mai vechi, cu laiţe la faţadă, cu o încăpere mai mică şi cu una mai mare, casa din jos, cu cuptor şi cu tindă descoperită. În Vicovu de Jos, jud. Suceava este construit între cele două războaie şi un tip din cununi orizontale şi «amnari», cu două încăperi relativ egale şi prispă pe trei laturi, fără laiţe la faţadă. Are o odaie cu sobă de gătit şi alta cu cuptor, şopru pentru animale în partea din spate. Tipul nu s-a mai construit după 1975.

Pentru perioada de dinainte de anii 40 şi cea interbelică locuinţele cu două încăperi erau majoritare. Foarte rar se mai construiau case cu două încăperi la data

https://biblioteca-digitala.ro

anchetei, doar în câteva localităţi din Bacău şi Botoşani. Cele existente fie se renovau, fie erau înlocuite de locuinţele cu trei şi mai ales 4-5 încăperi.

Cele mai numeroase sunt la data anchetei casele cu trei încăperi, cum sunt cele din Şaru Dornei, jud. Suceava, cu camera de curat, sală, bucătărie cu horn; în interbelic, tip relativ frecvent sau o variantă de locuinţă cu odaie, sală, odaie cu sursă de foc, cu chiler lateral sau la spate, tipic pentru perioada 1975, existent la data anchetei în 80% din totalul caselor din satul Brădeşti, com. Vinderei, jud. Vaslui.

Unele au apărut în interbelic şi nu se mai construiau la data anchetei, ca cele din satul Mărăşti, com. Filipeni, jud. Bacău cu odaie frumoasă, tindă, cu suprafaţă mai mică decât odaia frumoasă şi cameră de locuit cu sursă de foc, cu prispă cu două scări, una centrală şi alta laterală. Cele mai vechi exemplare datează din perioada interbelică. În Fundu Moldovei, jud. Suceava apare un tip relativ frecvent în interbelic cu căsuţă, casa cei mare mai mică decât căsuţa iar în Poiana Stampei, jud. Suceava, un tip relativ frecvent în trecut cu casa din gios, de curat, sală, cu suprafaţă mai mică decât casa din gios şi prispă. Mai special este un tip cu cerdac cu balustradă scos în faţă, în fapt un foişor, termen nefolosit însă şi şandrama în spate, găsit în Broşteni, jud. Suceava. Înainte de 1918, singura casă cu acest plan aparţinea unui mic boier. Planul s-a răspândit în toată zona în perioada interbelică iar şandramaua a fost amenajată compartimentat. Nu s-a mai construit după 1975.

Sunt localităţi unde nu există case cu mai mult de trei încăperi, tip existent şi în interbelic, de ex. în Certeşti, jud. Galaţi sau Brădeşti, com. Vinderei, jud. Vaslui.

Apar mai recent planurile cu patru şi cinci camere. Înmulţirea numărului de încăperi nu are legătură cu natalitatea ci cu influenţa urbanului, şi este urmare a creşterii veniturilor în special în gospodăriile cu navetişti industriali şi în construcţii.

O variantă a unui tip de plan cu patru încăperi este casa lui Ştefan Pascaru din Golăeşti, jud. Iaşi care are odaie de curat cu sursă de foc, sala, cu suprafaţă mică, cămară, cu suprafaţa mai mică decât odaia de locuit cu sursă de foc. Locuinţa cu patru încăperi a apărut în această localitate după cel de al II-lea Război Mondial.

La datele cercetărilor de teren, multe case se construiau şi cu cinci odăi, cum este cea a Vioricăi Huluţă din Agăş, jud. Bacău, lucrată din bârne verticale, în construcţie în 1983.

Un anume tip de plan poate să apară înainte de anii 1930, în interbelic sau numai postbelic şi la data anchetei, aşa cum este cel cu trei încăperi din Cerţeşti, jud. Galaţi, cu două odăi din care numai una are sursă de foc, cu dimensiuni diferite şi tindă, care exista şi în interbelic şi la data anchetei.

Bordeiele variază între rare, Dolheştii Mari, com. Dolheşti, jud. Suceava şi frecvente, la Bogdana, jud. Vaslui dar au fost consemnate numai în trecut. În general cei care le locuiau erau oameni mai săraci sau veniţi temporar într-o localitate, la lucru.

Există o relaţie între prezenţa prispelor pe trei sau chiar patru laturi şi poziţionarea caselor în ogradă. Cele mai retrase de la stradă, puse mai spre mijloc sunt adesea înconjurate de prispă deşi tendinţa este de acoperire şi transformare în verandă închisă. Mai ales după ce sistematizarea proprietarii au fost obligaţi să apropie casele de stradă.

Apariţia sistematizării fie a obligat oamenii să construiască într-un anumit mod, ceea ce a dus câteodată la încetarea construcţiilor noi, după 1975, ca în satul Mirceşti, com. Tăcuta, jud. Vaslui sau să apară falsuri, case care mimează etajul ori să se facă

https://biblioteca-digitala.ro

locuințe cu etaj. Mai există și categoria satelor în dezafectare, încremenite în timp, în care nimic nu se mai construiește.

Materialele și tehnicile de construcție au depins mult de condițiile locale. În zonele de deal și munte preponderent a fost lemnul în timp ce la șes a predominat lutul. Dar în perioada anchetelor de teren au intervenit și alți factori care au dus la modificări majore, nu numai apariția unor materiale sau tehnici noi. De exemplu, în satul Hârja, com. Oituz, jud. Bacău: „Pentru ciment trebuie să dai carne... și se pune țiglă, de când s-a oprit lemnul și nu mai e draniță", ori: „Acum se extinde tabla, că nu mai este draniță" în Pipirig, jud. Neamț. Pentru tencuire, în Lunca Banului, jud. Vaslui: „Nu mai este balegă, cu pleava e greu, așa că s-a trecut la ciment".

Dar cercetările au scos la iveală și tehnici inedite, cum este cea de întărire a fundației din Șaru Dornei, jud. Suceava : „Se sapă malul, se ia glie cu iarbă; se pun stâlpișori de lemn; iarba se prindea și se întărea glia, mai bine ca piatra. Se taie țarna ca să rămână rădăcinile ierbii. Se face și acum că piatra crapă de ger. Glia nu crapă, se cosea ca să răsară iarba".

Interiorul cuprinde planuri de amenajare a camerei de locuit, instalații și amenajări pentru foc și captarea fumului ca și obiecte importante ale economiei casnice și locuirii. Exisă și continuitate în aranjarea interiorului, cu elemente preluate în casa nouă din cea veche, așa cum s-a consemnat în Miroslovești, jud. Iași.

Ar fi de menționat existența combinațiilor de sobe cu cuptoare și plite, practic răspândite în toată Moldova, alături de unele elemente de originalitate, cum este tehnica de construire a cuptorului din Straja, jud. Suceava: „Cuptorul se construia din două scânduri late, pe care le încheia; le spunea «vătroaie». Între vătroaie se bătea lut și făcea «cuptoriște». Pe aceasta punea o scorbură de lemn pe care o îmbrăca cu pământ. După ce ardea scorbura, rămânea cuptorul rotund înăuntru și bine nivelat sus. Se dormea pe el".

La data anchetelor de teren apar des litografii în special pe pereții camerelor bune dar rar se menționează ce reprezintă, deși în majoritatea cazurilor erau icoane.

În unele localități casele de lemn se dădeau câteodată cu motorină arsă ca să protejeze lemnul, dar nu erau vopsite în negru, cu toate că impresia era de vopsea neagră.

La planurile de interior existente la data anchetei, mai ales la cele care se referă la ce se găsea numai la data anchetei, adică la cele care apar numai la rubrica *azi,* deși apar mai ales planuri ale încăperilor de locuit, s-au consemnat și planuri ale camerelor de reprezentare, deoarece în chestionare exista material ce nu am dorit să fie omis din volum.

Elementele de decorare sunt bine reprezentate, ca la Calafindești, jud. Suceava: „Stâlpi foarte frumoși iar azi sunt mai numeroși ca în trecut. Grinda arcuită care leagă cununa casei de fruntarul prispei este frumos cioplită, cu motive fitomorfe pe margini" sau: „Azi în ciment, pe întregul perete" sunt modele decorative în satul Cârja, com. Murgeni, jud. Vaslui, iar în Nereju, Vrancea: „Azi frecvent [sunt] modele geometrice în tencuială, în jurul ferestrelor, între ferestre și sub streașină".

Ca aparatură modernă, mașinile de cusut sunt cele mai frecvente și mai de timpuriu apărute, uneori chiar de la sfârșitul sec al XIX-lea. Urmează aragazul, intrat în uz mult mai târziu, dar des întâlnit, pentru că scutește combustibilul fosil. Nu sunt prea multe frigidere, explicabil prin existența altor mijloace de păstrare a alimentelor, beciul, pivnița. Dar elocvent pentru mentalitatea rurală este faptul că apare doar o mașină de spălat rufe.

https://biblioteca-digitala.ro

Polisemantismul faptelor de cultură populară se manifestă inclusiv în marea varietate de termeni care le definesc, unii extrem de nuanţaţi din care o parte apar în *Glosar*. Astfel, «bour» este şi semn de hotar intre proprietăţile funciare individuale: retezarea vârfului unui copac, cioplitul unei cruci pe trunchi sau o cioplitură oarecare, dar şi nume dat hotarului în întregime (evident, alături de numele animalului) iar «oca» este unitate de măsurat aproximativ pământul dar şi unitate de măsurat greutatea. Sinonimiile apar des, cum sunt «mejdie», «miezuină», «hotar» cu sensul de hotar între proprietăţi, fâşie lăsată nearată. Se manifestă o mare ingeniozitate a echivalenţelor, de exemplu «carul de fân»: unitate de măsurare aproximativă a pământului, egală cu suprafaţa de pământ de pe care se recoltează un car de fân; un loc are X care de fân sau niuxii; o niuxă = 800-1000 kg de fân. Frecvenţi sunt termenii metaforici, «grumazul de fum»: culoarul de trecere a fumului din sursa de foc spre exterior, «păpuşă»: mănunchi mic şi împletit de paie, folosit la învelirea unei construcţii, «urşi»: bolovani mari, pe care se aşează talpa casei sau grinzile mari care se pun la poduri, peste apă ori «pământ viu, pământ nepurtat», teren care nu a fost lucrat niciodată.

Alina Ioana Ciobănel

https://biblioteca-digitala.ro

INTRODUCTION

MOLDOVA is the fourth volume of the series **HABITATION** of the **CORPUS OF ROMANIAN ETHNOGRAPHIC DOCUMENTS** that includes field data recorded for **Romanian Ethnographic Atlas** in the questionnaires of **Settlements-Household** and **House-Interior**, results of the 1972-1982 field researches, including pilot researches.

All data existing in the questionnaires, as in the other volumes of the series, are written down here, no matter how incomplete could appear some. We didn't want to leave behind anything useful for further researches, all the more when by comparison some data could be compensated. The data field about the stove, for example are complementary to those regarding the oven and the hearth and independent of the quantity of information about each of these, in the end the general picture of the fire implements will come out.

The work of course, preserves the same structure as the previous published volumes, presenting the complexity of the rural habitation as a whole, the historical-geographical frame, the main economic, social elements, the features of the implements and buildings.

The data were organized to draw attention to the ethnographic characteristics specific to each theme. The details show the common or particulars of the researched areas, the dynamic or the borders of certain phenomenon.

The Settlement, part with habitation basic data opens with *General elements*, including historical information and legendary elements. As in other regions, the names of the localities often have as legendary source an eponym hero: "There was a man, Cerchez, who was the first to set a pole. The village was founded around 600 years ago. There were forests here": Cerţeşti, Galaţi county, or the name could come from a geographical feature such Suharău, Botoşani county. Especially in Moldova many villages is believed to be founded by Stephen the Great, who gave estates to his loyal men: "Stephen gave deed for the land, written on calf skin, with Stephen′ seal. It was found at my father in law's house. The first man who came on Bereşti hills (over the road) was Berescu": Bereşti-Tazlău, Bacău county. Stephen gave also estates to the monasteries, such as Moldoviţa, Suceava county.

The villages are shown as they look like when approached: the estate, land belonging to the village, the settlement, area where there are the households, with the pole of the habitation, the house.

The focus was on the elements imprinted by man on the territory which alongside the geographical features made up the general character of the habitation. In fact actually these were the most difficult to frame and point out because many times they osmotic appear in almost all the researched aspects. Some were obvious, such as the households or the implements in the village estate, economic data or those involving the territorial arranging but many could be made evident only when carefully studied, such as part of toponyms.

The *Village estate* opens with the ways of dividing and demarcating of the territory of the villages and the estates of their inhabitants. There are ancient signs of drawing the boundaries such carved crosses in the trees (Bacau county). Old ways to demarcate an area going back to ancient customs as rounding the land on horseback to

https://biblioteca-digitala.ro

settle an estate, found in localities from Botoşani, Vaslui, Vrancea counties. There are some names specific to Moldova for the measurement of the land: in the area of the formal Vrancea District, in Bacău, Galaţi there are *bătrânii (the old men)* units of the old land demarcation, the equivalent of *moşilor (the old men)* from other regions and in Galaţi, Vaslui, Bacău there are *răzăşia, racla, trunchiul, fâşia, hliza,* all units of freeholder ′s land.

The utilization of the land, depending upon the relief area, the extent and quality of the land was influenced by the form of property too. At the time of the field researches the land mostly belonged to State and cooperative farms, except some high hills and mountain areas. For example, where there were vegetable gardens in the estate after the cooperatives appeared the vegetable garden moved to the households because people had no more personal land outside the village.

Where people still had their own land in the estate of the villege, such in some localities in Vrancea county, in areas with intense animal, breeding, many specific outhouses and implements were found at tue date of the field work.

People adapt themselves and when the local means of subsistence were precarious, commuting or seasonal shifting for work, and sometimes migration appear. They are not new facts because they were recorded at the beginning of the XX century and between the two World Wars too, as in Fălciu, Vaslui county: "They were *zilaşi,* dependent on the food only. They did no work if they wanted to because nobody and nothing could force them to. They were connected to the harbour on river Prut where they were dockers. Tens of thousands of trucks were handled (in the port) in warehouses and then on barges".

As in other regions, the migrations are evident in the presence of certain new *kins* in localities too. Most new families came from close areas, by marriage or for agricultural work and subsequently took roots.

At the time of the field work, many still seasonally went for agricultural work in Bărăgan, Dobrodgea, as from Tansa, Iaşi county or some were daily commuters in villages close to theirs. In localities rich in land and with scarce handwork people arrives also to work between the two World Wars. More recently, because of industrialization, new constructions and services daily or sometimes weekly commuting to and from towns became norm in villages, especially those easy to reach.

What people gain from the land either sold in the markets or to the merchants who came in the villages or bartered. Indicator of the products of the localities the barter was frequent before co-operativization and still in use at the data of the field researches, mostly between mountain and plain villages, farmers and craftsmen, cattle breeders, wine growers, fruit growers etc.

All these correlated data outline the type of activities from the localities, sources of subsistence which determine the living standard of their inhabitants. These mainly economic features alongside of the mentality specific to a certain area decisively shape the habitation.

The visible side of the habitation consists in the structure of the precincts of the village, the household, types of outhouses, house and its interior.

The precincts of the village are the part which specifies the form and shape of the localities, eventual movements of the precincts, complex data regarding their inhabitants,

https://biblioteca-digitala.ro

among other things their number, kin, including onomastics. These data could be a source for complex studies about the origin, spreading and circulation of some family name.

Vital source of existence *the water* plays a decisive role in choosing the place of a settlement. The sources are the springs, rivers and ground-water layers, all diversely arranged and jointly, by the entire village, by groups of households or individually utilized. Though seldom, customary practices to find the place to dig for water were found: "Today there is a man, Tănase Dumitru, who is looking for the water with a bent twig. Where there was rainbow (there was water). The rainbow enters in the ground to drink water" (Răducăneni, Iaşi county) or: "They dreamt where there was water and dig the well there. They fired the incense. If the smoke went straight up, there was a spring" (Costeşti, Vaslui county).

In the chapter *Cemetery*, the family cemetery as the "beyond" resting place only once, in Nisipitu, Suceava county was found: "cemetery close to the house. The dead, especially the old ones were buried in the household garden". Unlike Transylvania, were to bury in kin cemetery was more frequent, including at the dates of the field work, here, in Moldavia is an exception to bury someone in the household or on the place of the death.

Many outhouses have more functions or their names could be polisemantic. Therefore, the field data were organized by their main function and within each sub-theme by names. Thus some outhouses similar as function and build could be found in different sub-themes. The terminology paragraphs alongside of the glossary hopefully will answer eventual questions.

The household is the picture of the economic activities, the type of pastoral, agrarian or mixt civilization but in the same time it shows the level of attention paid by the householders to the well care of the animal stock, buildings and implements, household supplies storage. Before the co-operativization there were many specific outhouses and implements in the cereal areas villages but in the time of the field work no more stables, barns etc. were built because people had no their own land, horses and very few cows. The bread was bought, not home made and they receive but small quantities of cereals from the co-operative farms. The impact brought by co-operativization on the household is also shown in the way the dividing of the yard changed, as in Coteşti, Vrancea county, where in the past there were: "The yard the people have access, the yard (*bătătura*) for the cart and the cattle pen (*ocolul*), all separated by hurdles or wooden fences" but at the time of the field work remained: "One or two yards, separated by wooden fences". In mountain areas, after in the rest of the country the co-operativization was completed there were still cattle in the households and there were functional stables, barns, hay storage. In areas with CAP some of the stables were turned to rooms for olds, kitchens or storage spaces.

But the type of outhouses depends on destination and of construction materials too, the last, in their turn depending upon the local resources and influenced by modern times.

In the mountain and high hills regions the wood is preponderant and the oldest materials for walls were round beams. They are joined at the corners cut in rectangular angles, old technique called *în cheotori* wide spread in all areas. The walls built in this way are made tight by shoving moss between beams, as in Bicazu Ardelean, Neamţ county. In these areas the barns (called *şuri* in the past and *grajd* today) are frequent,

https://biblioteca-digitala.ro

built: "Either with round beams, joined in *cheotori*, on girders (*tălpi*) placed at corners on stones; later, compact foundation stone; either from chiseled beams joined in *amnar* at foundation. On walls the beams are joined in *cleşti* and there was no ridge beam placed under the top of the rafters, to support them. There were four-sloping roofs, seldom double-sloping. From 1930-36 the barns ate built with hay-shelter on the top": (Dolheştii Mari, Suceava county).

In the plain and hills areas of Moldavia the evolution of the building materials for the outhouses in Cucuteni, Iaşi county is symptomatic: the oldest are roll out clay, followed by clay plastered wattles and at the date of the field work the walls were built from adobe (*chirpici*). In fact, especially in Bacău, Botoşani, Iaşi, Galaţi Vrancea counties at the date of the field researches many outhouses were from clay plastered wattles: "Today they call it barn (*grajd*). Sizes: 8 X 4 m or 6 X 4 m, seldom 10 X 4 m; poles were rammed in the ground, on them plastered wattle with clay and straw formed the walls. On walls there were long large beams (*cosoroabe*), on them the rafters placed as X in notches and wooden nails (in the past; today, iron ones), in drilled holes. Between the rafters there was a small lath. There was thatched roof and when there was wheat straws at the eaves were vertically placed rods so the straws would not slide": Văculeşti, Botoşani county.

In high areas the cover of the roof was mainly wood, shingle. In plain areas, in Bacău, Botoşani, Galaţi, Iaşi, Vaslui the past frequently were stalks. For example, in Zăpodeni, Vaslui counties they used stalks, even the village seemed to have means of substance because they sell cereals or bartered barley and corn with lime, oil, pottery. It is true that you could save wood, when the cover is light or use more when you have tiles so the heavier roof could be supported.

We note the common shelter for pigs and poultry, as it was that semi-buried in the ground type found in Botoşani, Vrancea, Bacău, Suceava and in some localities in Botoşani and Vrancea, dig in hills it still existed at the date of the field work.

Summer kitchens, apart from the house, sometimes partially open begin to be inhabited at the time of the field researches. Some were formal barn spaces, remaining with no utility in the absence of animals.

In 80' years it was found also in the household a source of fire in the open air, rudimentary built: "In the yard, close to the wells, near the osier willows (*răchiţe*) it was built a kind of stove with no kitchen range (*horneaţă*). It was made from clay, covered with a slab; with mouth and a round hole on top where the pot with beans was boiled and the cast-iron kettle was placed": Ţibucani, Neamţ county. There was noted too a primitive device to "broke" flax (*lozniţă*) at home, in Brodina de Sus, Suceva county: "The flax was placed to dry. A wooden square of 2 X 1-2 m high was made. A canal was dig, covered with slabs. At one end a fire was lighted and the smoke went to wattles *lozniţă*. This device had shingle roof".

The Home presents *the house* and its *interior*, with major constructive types: the semi-buried house, one or two-levels house on the ground. The important elements of the interior and close to the house space structuring are discussed, plans, building materials and techniques, interior arrangements, especially those connected with furniture and fire sources, a must for the household inventory.

In Moldova, as in the other regions, already presented in the first volumes of the series, the house was mainly placed depending on the cardinal point, in order to have sun and light and the building to be shielded against strong winds, especially against the icy

https://biblioteca-digitala.ro

north wind (*crivăț*). More recent in the systematized localities, the houses have to be placed close to the road.

The type of living in the same household varies: under the same roof the parents and one of the married son, usually the one who will inherit the parental household and take care of the older and they manage together or separately the household: "The oldest or the youngest son, depending on how they get on well together, live with his parents, seldom separated by fence; if they don't get on. But the most live with one of the children in the same house": Tazlău, Neamț county. The yard could be divided and the young couple built a separate household. Today they are clearly inclined to separation. At the date of the field work in many households there was a family only, few living with old parents: "Before they manage all together or the yard, the garden were separated by a fence; today all is separated by fences": Arsura and Bogdana, Vaslui county.

During the field work it was often noted that even when the house was larger and had sleeping rooms, especially the older generation didn't make use of them but sleep in the living room or kitchen, including the summer one: "...they said that the people are smarter [today], but they still live in the kitchen, and if they will be placed in the good room (*casa mare,* the best room) for three days [during he funeral, before the burial], it would be still right!": Calafindeşti, Suceava county. Sometimes they even built small rooms, especially for the old who wanted them, though there was plenty of space in the large house.

The number of the rooms, their functions, frequency of certain types of plans or the absence of some categories of plans with more habitable surfaces can provide the specific of a larger or smaller area. The rooms of a house are closely connected with the living standard, the needs of the family, access to the building materials, traditions of the area and the elements of modernity which reached the area. There is also the wish of the owners to point out to their social and material status that many times leads to more rooms.

Frequent type in the XIX century and the beginning of XX the one-room house practically vanished at the time of the field work, even it appears in many notes: "There were 50-100 one-room houses; they disappeared between 1958-1960. They had stoves with chimneys": Suraia, Vrancea county or: "There were many enough houses of that type up to the First World War": Tansa, Iaşi county.

On the other hand still there are in various types two-room house, as there is in Câmpuri, Vrancea county, with entrance room, common room, porch, type relatively frequent. There is also a variant with a very small, square entrance room, with the common room as a turned up L, with equal hands. There is a special older type too, with benches at façade, with one small and one bigger room, with oven and open porch. In Vicovu de Sus, Suceava county, between the two World Wars it was built a type with horizontal beams fixed at the corners in other beams placed vertically, with comparatively equal two rooms and porches on three sides, no benches on façade. It has one room with cooking stove and another with oven, shed for animals at the back of the house and this type is not built after 1975.

Two-room houses were the majority before 1940 and between the two World Wars. At the date of the field work two-room houses were seldom built, but in few localities in Bacău and Botoşani counties. The existing ones either were renovated or replaced by three and especially four-five room houses.

https://biblioteca-digitala.ro

Three-room houses were the most numerous when the researches were done, such as in Şaru Dornei, Suceava county, which had good room, hall, kitchen with chimney, relatively frequent type between the two World Wars or a variant with room, hall, room with fire source, with a kind of covered porch on a side or at the back of the house, typical for 1975, existing in 80% from the total houses in Brădeşti, Vinderei in Vaslui county. Some were nor built anymore at the date of the field work, as those from Mărăşti, Bacău county, with good room, hall with a smaller surface than the good room, living room with fire source, porch with two stairs, one in the centre and the other on one side. The oldest appeared between the two World Wars. In Fundu Moldovei, Suceava county between the two World Wars appeared a relatively frequent type of house which had a large room and in Poiana Stampei, the same county in the past there was a type with a good room, a smaller hall and porch. More special is a type with brought out porch with banisters and a shed in the back, found in Broşteni, Suceava county. Before 1918 there was one house with this plan belonging to a small boyer. The plan spread all over the area between the two World Wars and the shed was divided. It was not built anymore after 1975.

There are localities with no houses with more than three rooms, such as Certeşti, Galaţi county or Brădeşti, Vinderei, Vaslui county when this type was build after the First World War.

More recent four and five-room plans appear. The increase of the number of rooms has no connection with the birthrate but is influenced by the urban and the effect of the rise in the living standard especially in the households with industrial and builder commuters.

A variant of a four-room plan is Ştefan Pascaru's house from Golăeşti, Iaşi county with living room with fire source, the hall with surface smaller than the living, another room smaller than the living too. The four-room house appeared here after the Second World War.

At the date of the field researches many house were five-rooms, as the one belonging to Viorica Huluţă from Agăş, Bacău county, with walls from vertical beams, still in the process of being built in 1983.

A certain type of plan could appear before 1930, between the two World Wars or only after the Second War and at the date of the field work, such it is three-room plan, existing between the Wars and at the moment of the research, from Cerţeşti, Galaţi county, with rooms with different surfaces, one with fire source and hall.

The semi-buried house vary as number between scarce, as in Dolheştii Mari, Dolheşti, Suceava county and frequent in Bogdana, Vaslui county but in the past only. Generally, the poor or the people temporarily working in a village lived in semi-buried houses.

There is a relationship between porches on three or four sides of a house and how it is placed in the yard. The houses set back from the road, in the middle of the yard often have porches on four or three sides, though they are being covered and turned to close porches. Especially after the systematization the owners had to move their houses next to the roads.

The systematization either forced people to built in a special way which sometimes led to stop the new constructions after 1975, as in Mirceşti, Tăcuta, Vaslui

https://biblioteca-digitala.ro

county or to appearing phony floors or two-storey houses. There is also the category of the villages on the way to be deserted, frozen in time, where nothing is building anymore.

Building materials and techniques much depend on the local circumstances. In the hill and mountain areas preponderant was the wood while in plain areas clay prevailed. But during the field work there were other factors too which led to major changes, not only new building materials and techniques. For example, in Hârja, Oituz, Bacău county: "You must give meat [to the government] for cement....and we use tiles since we have no more wood and there are no shingles" or: "Now there are more iron plates because there are no shingles anymore" in Pipirig, Neamţ county. How to plaster, in Lunca Banului, Vaslui county: "There is no more manure, is difficult to find chaff so we go to cement".

But the researches pointed also to original techniques, as the one to reinforce the foundation in Şaru Dornei, Suceava county: "The bank is dig, grass furrow is taken; wooden small poles are rammed; the grass took roots and the land became hard, harder than stone. The furrow is cut so the grass remains with roots. The foundation is still built in this way because the frost breaks the stone. The furrow doesn't break and the grass is cut to spring again".

The interior includes plans to arrange the living room, fire equipments and implements and for smoke directing as well as important objects of home economy and habitation. There is continuity in arranging the interior, with elements taken from the old to the new house, as noted in Mirosloveşti, Iaşi county.

It should be mentioned the existence of the combination of stoves with ovens and kitchen ranges, actually spread all over Moldavia and also some elements of originalities such the oven building technique in Straja, Suceava county: "The oven was built with two wide boards which were connected, called *vătroaie*. Between these boards clay was set and a *cuptorişte* resulted. On it was placed a wooden frame plastered with clay. After this frame was burnt, the oven emerged, rounded inside and well leveled on the top. They sleep on the oven".

When the field work was done there were many lithographies mainly on the walls of the good rooms but seldom it was mentioned that they were icons.

In some localities wooden houses were sometimes painted in exterior with burnt Diesel oil to protect the wall and even if the houses weren't painted with black they looked like they were.

Interior plans existing in the time of field work, especially those appearing at that very date of the work, noted with *today* (*azi*) have plans of the good rooms too because we wanted to mention all date from questionnaires, though mainly plans of the living room are showed in this sub-chapter.

The decoration elements are well represented, as in Calafindeşti, Suceava county: "Very beautiful pillars and today they are more numerous than in the past. The arched beam which connects the beams placed on the walls with the top of the porch is beautifully carved, with leaves and flowers motifs on sides" or: "Today in cement, on the whole wall" are shown the decorative models in Cârja, Murgeni, Vaslui county and in Nereju, Vrancea county: "Today frequent [are] geometrical motifs in mortar, around the windows, between the windows and under the eave".

As modern house equipments the sewing machines are the most frequent and the earlier appearance, sometimes even from the end of the XIX century. Then the gas stove,

https://biblioteca-digitala.ro

which appeared much later but often found because it saves wood, coal or oil. There are but few refrigerators understandable by the existence of other spaces for food preserving such the cellars. But the fact that only one washing machine was noted in any of the researched localities is noticeable for the rural mentality.

The polysemy of the folk culture facts is also obvious in the great variety of terms which defines them, some extremely nuanced out of which there is a part in the *Glossary*. For example, *bour* (bison) means border mark between individual land properties, expressed by cutting the top of a tree, curving a cross or no matter what on a tree but also it means a name for the entire border (of course, besides the name of the animal) and *oca* is a measurement unit for land but also for weight. The synonymies often appear, such as *mejdie*, *miezuină*, *hotar* all meaning border between proprieties, small strip left untilled. There is a great generosity of the equivalences, such as the *hay cart* (*carul de fân*), land approximate measurement unit, equal with the land surface out on which is harvested hay to fill a cart; a surface of land has X hay carts or *niuxii*; one *niuxă* = 800-1000 kg hay. Metaphorical terms are frequent, such as *smoke neck* (*grumazul de fum*), the passing smoke space to exterior, *doll* (*păpuşă*) twisted small straw bundle used to cover a building, *bears* (*urşi*), heavy stones placed at the house or bridges foundations or *living earth* (*pământ viu*), land which was never worked.

Alina Ioana Ciobănel

https://biblioteca-digitala.ro

NOTĂ

Informaţiile de teren sunt prezentate în ordinea alfabetică a judeţelor şi localităţilor.

Codul judeţului şi al satului este indicat în *Anexa 1* iar numele culegătorului, instituţia căreia îi aparţine, anul culegerii, date despre subiectul care a oferit informaţiile apar în *Anexa 2.*

Folosirea diferitelor corpuri de literă s-a făcut în funcţie de rangul categoriilor şi subcategoriilor tematice.

Datele sunt prezentate la 1900 (*în trecut)* şi la data anchetelor, între 1972-1982 (*azi*), câteodată şi în interbelic, cu precizările necesare.

Corpusul de documente nu consemnează răspunsurile negative (*nu, nu se cunoaşte, nu există obiectul, tehnica, materialul, etc)* existente în chestionare, cu unele excepţii, considerate relevante pentru tema prezentată.

Textele între ghilimele „...” reprezintă citarea răspunsului dat de informator, aşa cum apare în chestionarul respectiv. Termenii puşi între croşete «...» sunt locali sau au semantică locală şi sunt explicaţi în *Glosar.* Textele între paranteze drepte [...] aparţin redactorilor şi sunt precizări care duc la o mai bună înţelegere a informaţiilor din tema respectivă.

Datele care apar imediat după un subtitlu, fără precizarea timpului, au fost consemnate ca atare în chestionare.

Când au apărut determinanţi ai unei noţiuni alături de frecvenţă, s-a pus în paranteză fie determinantul, fie frecvenţa, în funcţie de context, de ex: „se doarme în chiler (frecvent)” sau „Rar” (în iatac).

Tipurile de plan sunt cele găsite în Moldova şi sunt numerotate plecându-se de la unu, ca şi în volumele anterioare. Echivalenţele existente între diversele zone ale ţării vor fi relevate în comentariul care va apare după ce va fi publicat şi volumul *Dobrogea, Muntenia.*

Când s-au detaliat planurile, s-au menţionat variantele faţă de planul ce apare în text, cum ar fi uşi în plus ori proporţii diferite ale încăperilor.

La *Planuri noi* apar numai schiţele planurilor apărute după anii 1960, 1970 şi la care data apariţiei este credibilă. Dacă tipurile de plan apar şi înainte de anii din jurul anchetei, au fost trecute la părţile care le prezintă după numărul de camere al locuinţei.

La *Glosar* la unii termeni cu trimitere încrucişată şi care au mai multe accepţiuni, a fost introdusă în paranteză cifra corespunzătoare sensului din definiţia la care se face referire.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

PARTEA I

AŞEZAREA

ELEMENTE GENERALE

CATEGORIA SOCIAL – ISTORICĂ A SATULUI

Sat de oameni liberi: Bc 17, Nt 12, Sv 18, Vn 11; „Au fost oameni liberi să-şi extindă fâneţele şi păşunile prin ciungirea pădurii. [Subiectul] nu are cunoştinţă de răzeşi sau de nemeşi": Sv 10; *răzeşi*: Bc 2, 8, 14, 16, 20, Bt 3, Gl 1, 3, 6-8, Is 3 (la început), Nt 1, Sv 5, 9, 13, 16, Vs 2-4, 8, 14, 16, Vn 2, 3, 5, 8-10, 12, 13; „Răzeşesc de la Ştefan cel Mare": Bc 3, 5, 12, 13 (sat Hârja), Gl 4 (sate: Certeşti, Cotoroaia); „În Săcăreşti, com. Cucuteni, răzeşi": Is 5; „De răzeşi, dar cei fără pământ, o parte din locuitori care erau în obşte, făceau boierescul": Is 14; „Sat de răzeşi, a făcut parte din Ocolul Câmpulungului Moldovenesc": Sv 7; „La 1845 satul cu moşia le aflăm împărţite: a) proprietatea răzeşilor; b) proprietatea paharnicului Dimitrie Burduja, care la 9 februarie 1842 mai adăuga la moşie 45 de paşi vânduţi de serdarul Iani Coleaghi (Arh. Statului Iaşi, doc. 2305 / 191)": Vs 8; „Satul Obârşeni Răzeşi (care este unit administrativ acum cu Obârşeni Clăcaşi)": Vs 10; „Sat aparţinând Ocolului Vrancei": Vn 1; *moşneni*: Gl 9, Is 9, Sv 12, Vn 6, 7; *plăieşi*: Bc 13 (sat Oituz), Sv 1; „A existat şi o moşie boierească, separat de cea răzăşească, din sec. XVII": Gl 5; *răzeşi şi iobagi*: „Erau şi răzeşi şi iobagi, pe moşia boierului Leon Bogdan, ginerele lui Kogălniceanu; iobagi erau mai mult ţigani": Nt 2; „Sat de răzeşi, iobagi mânăstireşti (puţini) şi robi mânăstireşti": Nt 7; „Sat de răzeşi cu iobagi (puţini)": Nt 8; „O parte răzeşi, o parte iobagi boiereşti": Sv 4; „Răzeşi, puţini şi iobagi boiereşti": Sv 6; *răzeşi şi clăcaşi*: Bc 1; „Clăcaşi pe moşia lui Ghica şi răzeşi": Bc 1; „Se pare că iniţial a fost aşezare de răzeşi; ulterior, clăcaşi ai Mânăstirii Neamţului": Nt 9; „Sat de răzeşi; o parte a satului, numită Cotuna era locuită de clăcaşi": Vs 13; „Răzeşi, şi la jumătatea sec. XIX, o treime din populaţie erau clăcaşi pe moşia lui Racoviţă": Vs 17.

Sat de grăniceri: Sv 17; „Sat de străjeri; străjerii păzeau frontiera cu Mica Pocuţia. Alături de străjeri au venit apoi fugari din Transilvania. Nu a ajuns străinătatea până la noi": Sv 11.

https://biblioteca-digitala.ro

Sat de iobagi: *domneşti*: Bc 7; *mânăstireşti*: Bc 7, Bt 5, Nt 12, Vs 11; „Aparţineau mânăstirii Moldoviţa": Bt 13; „Aparţineau mânăstirii Slatina": Sv 8; „Robi ai mânăstirii Moldoviţa": Sv 15; *boiereşti*: Bc 4, 6, Bt 10, 12, Is 2, 8, 9, 11, Nt 11, Sv 14, Vs 7; „La început boiereşti şi apoi ai mânăstirii Frumoasa": Is 8; „Au fost iobagi boiereşti; „răzeşia" s-a făcut la 1877": Vs 6. *Altfel*: „Aici a fost epitropia Sf. Spiridon din Iaşi": Bt 8.

Sat de clăcaşi: Bc 9, 10, Gl 2, Is 17, Vs 1; „Sat de pălmaşi": Is 4; „Obârşeni Clăcaşi (unit administrativ azi cu Obârşeni Răzeşi)": Vs 10; *mânăstireşti*: Is 15 (mânăstirea Probota), Nt 4 (mânăstirea Râşca), 15, Sv 2; „Clăcaşi mânăstireşti şi robi ţigani": Bc 11; „Clăcaşi (până la Cuza) pe moşia călugărilor greci": Vs 15; „Clăcaşi pe moşia schitului Bordeşti": Vn 4. *boiereşti*: Bc 18, Bt 2, Is 1, 3 (mai târziu), 12, 13, Nt 3, 10, 14, Vs 9; „Clăcaşi boiereşti şi robi ţigani": Bc 15 (satul are 40 de ţigani); „Sat de clăcaşi pe moşia boierului Drăghici": Bc 19; „Cucuteni, clăcaşi pe moşia boierească Băiceni, împroprietăriţi în 1864 şi 1921": Is 5; „Clăcaşi pe moşia lui Grigore Ghica; apoi, împroprietăriţi": Is 6 „Clăcaşi pe moşia lui Sturdza": Is 10, Nt 5, Vs 12; „Sat de clăcaşi, pe moşia lui Alecu Balş. Satul Cotârgaşi, partea unde s-au construit primele case iar partea dreaptă, moşia lui Balş": Sv 3; *boiereşti şi mânăstireşti*: Is 16, Nt 6; „Clăcaşi mânăstireşti, ulterior, boiereşti": Bt 14; „Se pare că iniţial a fost aşezare de răzeşi; ulterior, clăcaşi ai Mânăstirii Neamţului": Nt 9.

Altfel: „Era târg înainte": Bt 4; „Arendaşi pe moşia boierească sau luau pământ în parte": Bt 1, 9; „Dijmaşi pe moşia boierului": Bt 6; „Împroprietăriţi": Bt 7, Gl 10 (la 1864); „Erau «zilaşi», legaţi numai de hrană. Dacă nu voiau, nu se duceau la la lucru, nu erau obligaţi de nimeni şi cu nimic să lucreze. Erau legaţi şi de portul de pe Prut unde făceau «mahalic» (hamalâc). [În port] Erau manevrate zeci de mii de vagoane în magazii şi apoi pe şlepuri": Vs 5.

LEGENDE DE ÎNTEMEIERE

„A fost un turc (aga) care strângea dările pe aici. Satul s-a numit Agăş": Bc 1; „Satul a fost întemeiat pe vremea lui Ştefan cel Mare, de un căpitan al său, anume Berescu. Berescu devenind proprietarul morii, a adus oameni, cu deosebire din nordul Moldovei şi a întemeiat satul, care s-a numit Bereşti. În trecut, moşia ajungea până la râul Bistriţa": Bc 2; „Ştefan a făcut uric pe pământ, scris pe chiele (piele) de ghiţel (viţel), cu pecetea lui Ştefan. S-o găsit chiar la socru-meu. Primul om care a venit de pe coasta Bereştilor (dincolo de şosea) s-a numit Berescu": Bc 3; „De la un cioban Berzunţeanu": Bc 4; „1. Se zice că erau nişte ţigani care făceau cleşte. De aici ar veni numele satului. 2. Numele ar veni de la eclejie = locul parohiei": Bc 5; „1. Se spune ca a fost un cioban pe nume Corbean care a defrişat pădurea. 2. Îi vine numele de la un corb care venea şi cânta pe aici. Ne găseam aici la adăpostul pădurilor împotriva turcilor": Bc 6; „Numele satului vine de la unul Coţofană. «Noi suntem mocani din zona Rucăr şi Dragoslavele. Primul o fost Stan Tudor Ciurea care a avut doi băieţi, Oancea şi Tudor»": Bc 7; „1. Unui român viteaz cu numele Dărman, pe timpul lui Ştefan Vodă i-au fost dăruiţi munţii de pe aici, pe Valea Ursului, pentru faptele sale vitejeşti şi a primit sat răzăşesc. În urmă a căzut sub stăpânirea Ocnei. 2. Au venit trei fraţi din Ardeal şi anume, Coman, Drăgan şi Timofte:

https://biblioteca-digitala.ro

Coman s-a aşezat la Gura Uzului, Coman la Trotuş şi Timofte pe apa Dofteana": Bc 8; „Satul Ludaşi se crede că este înfiinţat de un oştean al lui Ştefan cel Mare": Bc 10; „A fost Stan Caşin care a înfiinţat satul. Din Transilvania au venit doi oameni, Stan Caşin şi Stan Creţul. Satului i-a spus multă vreme Stăneşti. Locul a fost luat de Gh. Ştefan, domnul Moldovei (care a cumpărat munţii Zboina şi Clăbuciu de la Vasile Lupu), care a făcut aici o mânăstire întărită": Bc 11; „Numele vechi al satului este Grozeşti. Sunt mai multe legende. 1. A fost unul grozav, de aia numele de Grozeşti. 2. Grozeşti vine de la grozăghiile (grozăviile) care au fost pe timpul acela. 3. De la unul Grozea, viteaz mare": Bc 13 (sat Oituz); „[De la] Hârja Pişta, un hoţ care s-a refugiat cu tovarăşii pe aici. Au fost doi hoţi; pe unul l-a tras în ţeapă Vlad Ţepeş, şi al doilea, Hârjanu, a scăpat şi s-a aşezat aici": Bc 13 (sat Hârja); „Satul a fost întemeiat de unul numit Lozâncă (satul s-a numit Lozinca până în 1968). În partea de nord era un cătun numit Onceşti (de la un ţăran Oancea). Denumirea s-a extins asupra întregului sat": Bc 14; „Numele vine de la o pădure de plopi. În capătul satului a fost un plop foarte mare": Bc 15; „Înfiinţat acum 230-300 de ani de către o familie pe nume Oltean. Acesta (Oltean) a fost numit de familiile venite ulterior „cel Bătrân". Au mai venit apoi familii din Moldova şi Transilvania. Numele satului vine de la crângul de răchiţi care exista pe actuala vatră de sat": Bc 17; „A luat fiinţă odată cu împroprietărirea din 1864 a lui Cuza. Înainte se afla aici o mânăstire a lipovenilor": Bc 19; „1. Ar fi fost un răzeş pe nume Ţigănescu. Ăsta a avut patru fete. Moşia a împărţit-o în patru. 2. Trei ostaşi ai lui Ştefan cel Mare, numiţi Ţigănescu, Chiriac şi Dobrosu au primit pământ din Chiscul (Piscul) Cocorii până în Chiscul (Piscul) Gheonoaiei. Aici au rămas bătrânul Ţigănescu şi bătrânul Chiriac. Şi-au dat mâna amândoi. Satul se numea Gura Ţigăneşti. Primii locuitori au venit din Ţigăneşti. Parul a fost bătut de Vasile Popa. Vulturenii şi ţigăneştii au acelaşi trup de moşie, aceeaşi biserică şi acelaşi cimitir": Bc 20; „Se spune că a fost un boier vechi pe care-l chema Cristea şi de la el a venit numele satului": Bt 1; „[A fost] moşia lui Dumitru Sturdza. A fost «o velniţă» de făcut ţuică şi nu au fost oameni destui. Au fost aduşi din Bucovina, cu acordul austriecilor": Bt 2; „Aici a fost pădure pe timpuri, a lui Mihăilescu, şi el a donat pădurea să se facă case": Bt 4; „Satul a fost denumit Roma de inginerul italian care a măsurat loturile la împroprietărire, datorită dealurilor pe care este aşezat": Bt 7; „Numele satului provine de la Suhat Rău (loc rău de islaz), Suharău; numele satului aparţinător comunei, Comăneşti, de la spătarul Coman, care venind de la lupta de la Marienburg (Polonia) a înfiinţat un conac de vânătoare": Bt 8; „Numele satului vine de la Ştefan cel Mare, care a ctitorit biserica şi se zice că tot el ar fi înfiinţat şi satul": Bt 9; „Satul ar fi fost înfiinţat de boieroaica Tudora, iubita lui Ştefan cel Mare, care a fost dată afară de la curte. Ştefan cel Mare a trimis trupe după ea, conduse de Zărnescu. În lupte, Zărnescu a murit şi Tudora s-a stabilit aici": Bt 12; „Se spune că întâi s-a aşezat un om, Gh. Veacu, pe vremea când aici erau numai păduri, că ar fi sosit cu un car cu două proţapuri, venit de prin Săliştea Verde": Bt 13; „Oamenii spun că satul Vorniceni ar fi venit din Valea Săliştii, de la pădure. Se spune că sus, pe dealul Cimitirului ar fi fost o biserică; mult timp a rămas acolo un stâlp de piatră drept şi mare, care nu mai este din 1916-1917": Bt 14; „Numele vechi al satului, Şerbeştii Noi, vine de la Şerbescu, fost moşier; acum se cheamă satul Braniştea": Gl 1; „O vinit un bătrân din lumea lui Dumnezeu şi-l chema Brănescu": Gl 2; „De pe vremea lui Ştefan cel Mare a fost înfiinţat satul. Ştefan a avut un căpitan numit Cavadin. După vrednicia lui i-a dat moşii de la Grăpeni până la Rugineni. La hotarul satului Cavadineşti şi Grăpeni este o moşioară numită Maria iar spre miază-zi o altă

https://biblioteca-digitala.ro

moşioară numită Grăpeni. Numele satului Grăpeni vine de la un locuitor numit Gropeanu": Gl 2; „A fost un om, Cerchez, care a pus parul intâi. Satul a fost înfiinţat cam de 600 de ani. Au fost păduri pe aici": Gl 4; „Ştefăniţel Vodă a împărţit pământ soldaţilor săi. Unul dintre căpitani, Ştefan Cudalb a primit pământ aici. Alţii au fost: Basoc, Catrina, Palade, Obrej": Gl 5; „Se spune că ar fi fost un căpitan al lui Ştefan cel Mare care s-ar fi numit Gogor, şi se pare că din neamul lui s-ar fi tras cei din Gohor": Gl 6; „Numele satului se trage de la Jora, care primea jalbele şi le trimetea lui Vodă. Stătea la Râpa Jalbei. După Tofan N. Constantin, numele satului se trage de la un mocan care s-a aciuat aici": Gl 7; „Satul este înfiinţat de şapte vrânceni ai lui Ştefan cel Mare care au dat şapte moşii: Chitaru (173 ha), Croviţă (183 ha), Drogan (183 ha), Hamza (100 ha), Henchiu (185 ha), Movileanca (110 ha), Toporan (240 ha). Satul datează de pe vremea lui Ştefan cel Mare": Gl 8; „O legendă spune că satul a fost întemeiat pe vremea lui Ştefan cel Mare, de căpitanul Dan Nicoară (Hatmanul Nicoară) care a condus o armată trimisă de marele Voievod": Gl 9; „Satul a fost întemeiat de turci, dar au fost goniţi şi s-au aşezat românii": Gl 10; „Se spune că odată, pe aici era o turmă de bivoli şi de aceea i se spune satului Bivolari": Is 2; „[Satul datează] de dinainte de Ştefan cel Mare. Denumirea satului se spune că se trage de la apa Jijioarei, care în timpul ploilor făcea bulbuci. Despre vechimea şi înfiinţarea satului nu se ştie nimic precis": Is 3; „Numele satului provine de la un Comar": Is 4; „Satul Băicani, de la un Băiceanu; Bărbăteşti, de la un Bărbătescu": Is 5; „[Sunt două variante] A fost un Deleanu, de unde numele satului, Deleni. Sau, satul era pe vale, pe Bahna. Aici au fost peste tot păduri. Era un comandant turcesc Iuga. De la un timp, sătenii nu au mai putut suporta chinurile la care erau supuşi de către Iuga şi au fugit în pădure. Iniţial, satul s-a numit Iuga şi numai apoi Deleni": Is 6; „A venit un moş şi s-a aşezat aici": Is 7; „Satul a aparţinut boierului Golâie": Is 8; „Satul este din vremea lui Petru Rareş. Numele vine de la o prisacă (pe Dealul Prisaca) şi mirosul florilor (Mirosloveşti)": Is 10; „Denumirea satului ar veni de la popririle [opriri] pe care erau obligaţi să le facă cei care veneau cu care, căruţe, pe dealul mare de pe aceste locuri": Is 11; „Se spune, dar nu poate fi adevărat, că satul s-a format în jurul bisericii construită de Vasile Lupu. Satul exista anterior": Is 13; „În hotarul satului se găsesc două toponime care amintesc de două sate dispărute: Ciumol, sat răpus de ciumă şi Sârbi": Is 16; „Un cioban, Voinescu, ar fi dat numele satului": Is 17; „Satul e populat de oameni fugiţi din Moldova şi Transilvania, ascunşi prin pădurile de aici": Nt 1; „Numele vine de la întemeietorul satului, Dulceanu. Nu se cunosc legende şi nici vechimea satului": Nt 3; „1. Se spune că din Grinţieş ar fi coborât un cioban pe nume Fărcaş, care ar fi întemeiat satul. 2. Satul ar fi fost întemeiat de Farcaş, unul din plăieşii lui Ştefan cel Mare, care a apărat cetatea Neamţului împotriva atacului lui Sobieski. Ştefan cel Mare a înzestrat vitejii săi plăieşi cu răzăşii: pe Farcaş la Fărcaşa, pe Gol la Golu etc. 3. La Dâmbul Fântânii (loc în vatra satului Fărcaşa) s-ar fi oprit 12 haiduci şi o fată frumoasă, Ileana. Ileana şi-a ales soţ pe Fărcaş, cel mai frumos şi cel mai voinic dintre haiduci. De la Farcaş a rămas numele satului iar de la Ileana, numele spiţei de neam Aelenei din care au descins Ghiorghienii, Simioneştii": Nt 4; „În timpul revoluţiei de la 1848 au venit locuitori din Ardeal. Regimentele de grăniceri erau compuse din români şi i-au lăsat să vină aici; este vorba: „Cutare e aici de când cu fugile". Aici erau locurile pustii. Erau doar câteva fierăstraie şi apa Grinţieşului": Nt 5; „Se spune că satul a fost întemeiat de un cioban care se numea Grumaz. Prima atestare la 1665; vatra veche a satului a fost în Netezi. Din cauza turcilor, satul s-a refugiat pe acest teren care era ocupat cu păduri": Nt 6; „Numele vine de la

https://biblioteca-digitala.ro

pârâul Brătescu (satul se numea Brăteşti)": Nt 7; „Numele vine de la un vechi răzeş, Ioan Porcul. Satul s-a numit Porceşti (pe vremea lui Ştefan cel Mare)": Nt 8; „Se spune că primul locuitor ar fi fost un Pipirigeanu; cătunele satului poartă numele diverşilor locuitori care le-au întemeiat: Dolhescu (Dolheştile) etc. Comuna e formată din şapte sate: cel mai vechi, Pipirigul; Dolea, Dolheşti, Plotunul (cu cătune Agăpeni, Cujbeni), Pâţiligeni, Stânca şi cel mai nou, Leghinul (format din strămutaţi de pe Valea Bistriţei). Satul Pipirig se cheamă de fapt [locuitorii îi spun] Popeni, pentru că toţi preoţii au locuit acolo": Nt 9; „Stăniţa s-a format de către locuitori ai fostului sat Sărăţei, deposedaţi prin silnicie de către boierul Sturdza de proprietăţile lor, din preajma Oţelenilor şi nevoiţi a-şi dura aşezări pe locul actualului sat, unde îşi avea stăniştele de vite (inf. *Monografia satului Stăniţa*)": Nt 10; „Numele satului se pare că vine de la un boier, Mihăilă Şerbescu. Numele satului a fost Şerbeştii Cantii. Sat de clăcaşi ai familiei Cantacuzino, cumnat cu Vasile Lupu. Pe la 1800 a fost proprietatea lui Hristea Tatos (grec)": Nt 11; „Se spune că familiile Concu, Todiriţenii, Hârlea, Sârmă, Marian ar fi înfiinţat satul. Se pare însă că satul a fost înfiinţat în jurul mânăstirii Tazlău, ctitorie a lui Ştefan cel Mare (1497)": Nt 13; „1. Denumirea satului, de la slavonescul Ţibulea (care însemna cultivator de ceapă, conform tradiţiei), ţibular = cepar; prin derivare de la ţibulari > Ţibucani. 2. Ştefan cel Mare avea în oaste un tătar pe nume Ciubuc-Han, care a vrut să trădeze şi a fost executat pe locul comunei care a păstrat numele de Ciubucani > Ţibucani. 3. Pe teritoriul comunei s-au găsit pipe de argilă arsă pe care locuitorii le numeau ciubuce. Localitatea a fost numită Ciubucani > Ţibucani": Nt 14; „Satul este foarte vechi. După unele indicii etnografice era existent la întemeierea Moldovei. Locuitorii au contribuit la construcţia Cetăţii Neamţ şi apoi au păzit-o şi au apărat-o. A slujit ca garnizoană acesteia, locuitorii fiind plăieşi şi vânători de munte": Nt 15; „[Numele satului vine de la fostul său proprietar, Luca Arbore]": Sv 1; „Se spune că Ştefan cel Mare i-a dăruit unui viteaz numit Bour o moşie pe Valea Moldovei. Murind Bour, a rămas soţia lui, Bouroaia, de la care se trage numele satului": Sv 2; „De pe vremea lui Ştefan cel Mare [datează satul]. Pământurile acestea au fost date de Ştefan mânăstirii Voroneţ. Broşteni, pentru că peste tot era numai apă, broaşte multe. Lungeni, e sat lung; Holda, Holdiţa, erau holde de grâu; Cârjoaia, e într-un cot ca o cârjă; Neagra, pădure aşa de mare": Sv 3; „Spre nordul vetrei satului s-au aşezat primele case pe pârâul lui Ion a lui Caciur (azi, pârâul Irinii). Se spune că satul s-a înfiinţat pe vremea lui Ştefan cel Mare (nu apare în documente)": Sv 4; „Pe locul acesta a fost o dumbravă; de jur împrejur era pădure": Sv 6; „Se spune că satul a fost format din oameni veniţi din Ardeal; au venit întâi trei oameni: Timu, Arsine, Colacu. Se spune că au venit cu aproximativ 300 de ani în urmă. Apoi pârâului i s-a zis Timău; Dâmbului, Dâmbul Colacului şi pârâul Arseneasa. Este şi o legendă a apei Moldova: a trecut de mult pe aici Ştefan Vodă şi el avea o căţeluşă, Molda. Când a trecut domnitorul podul de la Arseneasa, Molda s-a înecat în apă. Şi de atunci apei i se zice Moldova": Sv 7; „Numele vine de la o pădure de mălini": Sv 8; „În locul satului era un codru de paltin. satul a fost făcut după tăierea pădurilor şi a fost populat cu oameni veniţi din Ardeal": Sv 9; „Aici au fost păduri. Locuitorii au venit de prin Regat şi Ardeal în timpul Mariei Tereza. Fugeau oamenii de acolo ca să nu facă armată şi ca să nu fie închişi cei care au făcut ceva rău. Pe aici era un plai care trecea în Transilvania. Pe locul numit azi *În Căsoi* se găsea o poiană şi loc de popas. Şi pentru că acolo era o evreică numită Ştampa, satul întemeiat s-a numit Poiana Ştampei. Când eram copil satul era numit numai de oficialităţi Poiana Ştampei. Satele din jur ne ziceau pilugani": Sv 10; „De pe timpul lui Ştefan cel

https://biblioteca-digitala.ro

Mare [există satul]. Este un vârf numit Ţiclău, Vârful cel Mare. Acolo sta un om de pază toată noaptea. Se înţelegea prin semne cu cei de la Dorneşti. Când venea păgânitatea, cei de la Dorneşti făceau un foc mare şi vedeau cei de pe Ţiclău. Oamenii puneau haine şi mâncare şi fugeau pe drum în sus. Este şi astăzi un pârâu numit Ascunsul. Este o strâmtoare numită Caraula. Acolo stăteau paznicii. Era un brad mare înfăşurat în paie şi sus cu răşină. Dacă veneau leşii [polonezii] îi dădeau foc. Paza lui Ştefan din Putna vedeau focul": Sv 11; „De vreo 400 de ani [datează satul]. Un anume Marcali pescuia pe aceste locuri cu un «stulpic»": Sv 12; „«Şar» se cheamă un lut de culoare gălbuie, pentru făcut brâie la case. Neagra era o pădure foarte mare, foarte întunecată; chiar şi apa are pete negre. Şaru, sat roit din Dorna, Neagra din Şaru": Sv 13; „Numele vine de la boierul Udea, proprietarul celor trei aşezări care au dat naştere localităţii Udeşti": Sv 14; „Sat format datorită mânăstirii Moldoviţa": Sv 15; „Se zice că pe timpul lui Ştefan cel Mare ar fi fost vama Sucevei aici, iar pe locul actualei primării ar fi fost un han. Nişte negustori, zişi «gighi» sau «gigori» aduceau aici stofă. De la ei s-a chemat satul Gigov > Vicov. [Există şi o legendă privitoare la numele pârâului Remezeu]: Ştefan cel Mare trecea călare, peste deal, de la Putna. Lângă pârâu era o femeie la care poposea şi ea îi spunea. Mai rămâi, zău, pe la noi!": Sv 16; „Se pare că satul a fost înfiinţat pe vremea lui Ştefan cel Mare, ca sat de grăniceri; el a colonizat aici ucraineni din Pocuţia. Satul s-a aşezat lângă un ulm bătrân, de aceea s-a chemat Ulma. Oamenii au defrişat pădurea, că pe aici erau numai copaci": Sv 17; „Pe aici erau păduri. Acum mai coboară tinerii spre vatra satului. Şi mai de mult, pe la 1920, coborau. De la Galiţia a venit un om cu soţia lui şi a îngrădit cât a putut. Mai vechi [este satul] Brodina de Jos. Când umblau la început inginerii au găsit în sat o casă singură, o colibă cu grajd şi un om care mânca pâine cu slană (salo) de aici numele de Salaş. Tot atunci au găsit un băiat singur în casă şi neînţelegând bine când el a spus că mama lui nu e acasă a rămas numele Măgura": Sv 18; „Arsură vine de la defrişarea prin ardere a codrilor din această zonă": Vs 1; „Numele vine de la Bogdan Vodă. Pe aici a fost pădure mare. A venit Bogdan cu curtea aici, a făcut tabără": Vs 2; „Primul sat se spune că a fost spre Grăjdeni, la pădure, spre nord-est. La 1640 satul s-a mutat pe coastă, în Livada Mânăstirii. Numele Brădeşti vine de la Braduşi, cetate de apărare a Bârladului la răsărit": Vs 3; „Pe la 1700 Ion Banu Cârja a pus paru' aici": Vs 4; „S-ar fi descoperit o falcă mare şi s-ar fi numit Fălceni. Prin sat era «şleah», drum de care spre Brăila, tocmai de la Suceava. A doua variantă: numele satului derivă de la fălciile [suprafeţe de teren] pe care le primeau luptătorii de la domnie; de aici şi numele de Ţinutul Fălciu": Vs 5; „Aici era o margine de pădure. Oamenii au venit de teama holerei": Vs 6; „Vestigii arheologice din neolitic (pe Dealul Codrului de Jos), bronz (pe dealul Grei), dace, sec. II şi IV e. n. Satul e de pe timpul lui Ştefan cel Mare. După ce s-a luptat cu turcii, Ştefan a dat moşia la doi căpitani de oaste, lui Mircea şi lui Păsat. Se mai spune că sătenii din Mirceşti au fost arcaşi în oastea lui Ştefan cel Mare": Vs 8; „Se spune că a fost un om care a venit întâi, Toma, care a fost întemeietorul. Se părea că satul se numea înainte Tomineşti – iar Obârşeni nu se ştie de când şi-a luat numele. Tomineştii ar fi fost aşezaţi puţin alături de actuala vatră (cam la 200 de m). Se pare că Toma ar fi primit pământul de la Ştefan cel Mare. Ar fi primit şi robi. Se spune că înainte, când se căsătoreau copiii se dădeau ca zestre şi cinci robi, în afară de pământ. Pământul se măsura din deal în deal, pe porţiuni foarte înguste, împărţite repetat între copii, pentru ca fiecare să aibă şi pământ bun şi pământ rău": Vs 10; „A fost unul Pârvu. A fost un ostaş al vornicului Talpaş": Vs 11; „Tradiţia susţine că locuitorii satului Şuletea au venit din satul

https://biblioteca-digitala.ro

Brăiţanii de Jos, după ce boierul Epureanu ar fi pus robii săi să incendieze satul în timp ce majoritatea locuitorilor se afla la Înviere, la biserica din sat. Locuitorii din Brăiţanii de Jos s-au refugiat prin mai multe sate dimprejur. Cei mai mulţi au venit pe teritoriul satului Şuletea. La început, satului i s-ar fi zis Brăiţanii de Sus şi apoi Şuletea. Numele satelor ar avea la origine numele unor bătrâni: Nistor Braia (Brăiţeni) şi Ion Şuletea, pescar şi păzitor de pădure (Şuletea)": Vs 13; „Satul Trohan se găsea pe moşia boierului Bezedea (Marcopol). Boierul a alungat sătenii până la hotarul de astăzi cu Pungeştii. S-a făcut sat pe Dealul Harţagului. Din lipsa apei s-au mutat pe actuala vatră a Trohanului": Vs 14; „În perioada verii, pe apă sunt insecte efemere zise Mama Paştelui, care se mai cheamă şi «vetrice» (libelule). Prutul ar fi curs pe vadul gârlii Bou Bătrân şi ar fi făcut într-un loc «anafor» (vârtej), unde se strângeau vetricele moarte. Oamenii mergeau la pescuit în acest loc şi ziceau că se duc la Vetrişoaia. A doua variantă: în vatra satului s-ar fi aflat (şi sunt încă) vetre cu inventar arheologic, dus la Muzeul din Huşi. De la aceste vetre considerate dacice ar veni numele satului": Vs 15; „În timpul lui Ştefan cel Mare a fost un căpitan care pentru un plan bun de luptă împotriva turcilor a căpătat moşia de la Vutcani. A doua versiune: Vutcă a fost un meşter care făcea de toate şi care avea o casă din lemn de stejar de la tatăl lui Petrache Manolache Bobeica": Vs 16; „Se spune că unul dintre fiii Vrâncioaiei, al doilea, Bârsan, ar fi fost primul care a întemeiat satul. După lupta de la Războieni, Ştefan cel Mare ar fi venit aici şi a tras la baba Vrâncioaia care l-a recunoscut ca domn după haine. Iar baba Vrâncioaia i-a dat lui Ştefan pe toţi cei şapte feciori ai ei, cu ciobanii lor, care l-au ajutat să meargă la Vaslui. Ca răsplată, Ştefan le-a dat şapte munţi, Munţii Vrancei. [O altă variantă]: Bârsan a fost fiul babei Tudora. După ce a pierdut o luptă şi era necăjit, a poposit pe meleagurile astea, pe Dealul Dumbrava, unde era casa babei Vrâncioaiei, cea cu şapte feciori. Ştefan cel Mare aduna oaste, ca să-l sprijine; [i-a luat] pe toţi cei şapte feciori, cu plăieşii adunaţi; i-au bătut pe turci. Ştefan cel Mare le-a dat fiecăruia ca răsplată un munte [numele feciorilor a dat numele satelor]: Spinea – Spineşti; Bodea – Bodeşti; Paul – Păuleşti; Bârsan – Bârseşti; Negrea – Negrileşti; Spulber – Spulber; Nistor – Nistoreşti": Vn 1; „Cu 2-300 de ani în urmă a venit un cioban din Bodeşti, numit Bâtcă, care a luat o femeie cu avere de aici. De la el a căpătat satul numele Bâtcari": Vn 2; „Numele satului vine de la un răzeş cu numele de Balotă (Bolotă)": Vn 3; „[Numele vechi, Măzăreni Obileşti]; Obileşti > obială, oghială": Vn 4; „La început a fost cătunul Ciurucu. Prin roire s-a ajuns până la Rotileşti (spre vest). Oamenii sunt veniţi de prin părţile Focşanilor. S-au ascuns prin pădurile de aici de frica turcilor. Apoi au ars pădurea şi au făcut Curătură": Vn 5; „Stan Cotea Odobescu a descălecat în 1447 ca să-l ajute pe Bogdan al II-lea la tronul Moldovei. Din documente se ştie că Radu cel Frumos îi da căpitanului Stan Cotea Odobescu un domeniu, în care e cuprins şi teritoriul viitorului sat Coteşti. [O alta versiune] Satul a fost întemeiat în 1471 de căpitanul Stan Cotea, în urma războiului dintre Ştefan cel Mare şi Radu cel Frumos, Stan Cotea fiind unul dintre căpitanii lui Radu cel Frumos. Fiind învins de Ştefan cel Mare, în drum spre cetatea Dâmboviţei, în trecere, a cotit spre apus până în satul Odobescu – Coteşti unde a ridicat o biserică care datează din 1471, construită din bârne care se văd şi astăzi şi unde şi azi se oficiază serviciul religios. Altarul bisericii are drept picior rădăcina unui stejar în care s-a tras cu săgeata când s-a ales locul bisericii (se vede locul unde s-a înfipt săgeata). Biserica poartă hramul Adormirea Maicii Domnului şi s-a găsit o mică inscripţie pe o icoană a lui Iisus Christos care este fixată pe plafonul bisericii: „Căpitan Stan Cotea, 1471, scrise cu litere chirilice, iar anul în cifre": Vn 6; „Vatra

https://biblioteca-digitala.ro

inițială a fost în Secătura lui Dumitru sau cum mai este denumită, Poiana Secăturii": Vn 7; „Unul din feciorii Vrâncioaiei se numea Negrea, de aici numele de Nereju, ca şi Năruja": Vn 8; „Înfiinţat de ciobanul Murgu Straua cu fiii lui Straua, Itu şi Letu": Vn 9; „Din timpul lui Ştefan cel Mare; Suraia > hanul Surăianca, proprietatea lui Vlad Suru şi, după moartea lui, a soţiei sale Rahila Suru": Vn 10; „Se zice că a venit un om pe nume Ţuţu şi s-a aşezat pe unde este astăzi Râpa Postelnic. S-a retras aici din cauza năvălirilor. Numele satului vine de la numele unui soi de vite numită popular ţâţa (coarnă)": Vn 11; „Cel mai vechi sat [din comună] Găuri (livezi). Ei au fost răzeşi pe timpuri. Îi spunea Găuri pentru că suntem aşezaţi într-o gaură, iar primul cetăţean care a bătut par aici s-a numit Găuri. Aici a fost un proces întreg [pentru pământ] cu Bibescu. Ştefan cel Mare a dat 200 000 de ha în munţii Vrancei. Aceste comune au fost: Nereju, Spulber, Paltin, Năruja, Nistoreşti, Poiana, Vrâncioaia, Păuleşti, Tulnici, Spineşti, Negrileşti, Bârseşti, Găuri, Valea Sării, Colacu, Tichiriş, Vidra. Vizantea Mânăstirească s-a întemeiat de către Maria Tereza. La secularizarea averilor era mănâstire de călugări": Vn 13.

DATE ALE ISTORIEI LOCALE

„Runcu cu poienile a fost proprietatea lui Micu Berescu şi a fost vândut de fata acestuia lui Popa Stroia, cu 202 de zloţi tătăreşti": Bc 3; „Biserica este făcută în 1562 de Bogdan Vodă; [se ştie că au fost] participări la războaie şi de seceta din 1946": Bc 4; „Dărmăneşti a fost sat răzăşesc. În urmă, unii au căzut sub stăpânirea Ocnei şi au fost «lăturaşi», alţii «salgări». Lăturaşii cărau lemne, făceau cărăuşie. Salgării tăiau sare în bucăţi... (Mss. 4549, f. 21-12, 68R, Răspunsuri la chestionarele Densuşianu)... Simion Moghilă, Domnul Moldovei, întăreşte lui Mavrichi grecul părţi de moşie din Dărmăneşti, ţinutul Trotuşului (Catalogul Doc. Mold. I, 1757, Buc). În aceste locuri a venit Ilieş Vodă la anul 1434, ca ajutor de la regele Vladislav, ca să răstoarne pe fratele său Ştefan Vodă, dar fiind bătut de acesta, s-a retras în fugă peste hotar (MDGR, vol 3, p. 10; Racoviţă, Oltenia, *Dicţionarul geografic al jud. Bacău*, Bucureşti 1895, p. 251-252, 254); alte evenimente: din sec. XVIII proces între plăieşii Văii Trotuşului şi familia Ghica – Comăneşti, când reprezentantul ţăranilor din Dărmăneşti a fost Petrache Secăraş. Pe vremea lui Ioan Sandu Sturdza ţăranii au câştigat procesul. Sub Cuza Vodă s-a rejudecat şi a durat până în 1906. În 1907 ţăranii au câştigat procesul. Au participat şi la Războiul din 1877; eroii sunt consemnaţi la Biserica de lemn din Boiştea": Bc 8; „În 1515, răscoala împotriva egumenilor; participare la răscoala din 1907": Bc 10; „Au fost împroprietăriţi la 1864, cu ocazia secularizării averilor mânăstireşti. Au fost date şi «ponoare», locuri neproductive agricol (mărăciniş, cătină). După ce s-a înmulţit populaţia, au fost luate şi aceste ponoare, pe care le-au amenajat cei împroprietăriţi. Pe timpul lui Mihai Sturdza, Alecu Russo scrie Jignicerul Vadră, piesă revoluţionară. Russo este închis la schit la Soveja, iar artiştii sunt închişi la mânăstirea Caşin": Bc 11; „Prima atestare pe la 1410, în vremea lui Mircea cel Bătrân. Atestat şi la 1479, 11 august, Suceava: Ştefan cel Mare întăreşte fiicelor lui Camarin, Anuşca şi Maria ocina lor dreaptă, ocina tătânelor lor, satele Grozeşti şi Văseşti (D.I.R., vol II, 1954, p. 12–13); de asemenea, Grozeşti aparţinea mai înainte unui căpitan cu numele Grozea şi apoi a trecut în proprietatea lui Radu Racoviţă, de la care a fost dat moşiei Răducanul din Tg. Ocna; luptele împotriva nemţilor în I şi al II-lea Război Mondial. Conform M.D.G.P, vol II, p. 653-654, la 1889 comuna Grozeşti

https://biblioteca-digitala.ro

cuprindea 4 cătune: Călcâiul, Grozeşti, Ferăstrăul şi Leşunţa; avea o populaţie de 883 familii, cu 3288 suflete, din care numai în Grozeşti erau 683 familii cu 2653 de suflete. Deţinea o suprafaţă de 18 000 ha, din care 1603, 63 ha pământ de cultură, 112 ha vii, 12 000 ha pădure": Bc 13 (sat Oituz); „La Cetatea, aşezare întărită, fortificată, cu şanţ de apărare, cultura Monteoru (bronzul mijlociu) (cercetări făcute de Alex. Vulpe, Viorel Căpitanu şi Ersilia Tudor); în apropiere, la dealul Vrăbiei se află o aşezare din epoca neolitică şi o necropolă din perioada de tranziţie neolitic-bronz. S-au descoperit prin cercetări de suprafaţă urme din I epocă a fierului (Hallstatt) şi din epoca daco-carpică (sec. II-III D.C.). De asemenea, un depozit de topoare din bronz (cultura Monteoru) şi un tezaur de monede, dinari imperiali romani, în apropierea drumului care duce la Parava; se păstrează în memoria colectivă războaiele din 1877, 1907, 1916, 1944": Bc 16; „Cel mai vechi document din arhiva comunei e din 1875 (registrul stării civile)": Bc 19; „Sat vechi de peste 200 de ani; au participat la Războiul de independenţă (1877), la Răscoala din 1907": Bt 3; „Cronica lui Aron Pumnul, p. 107 menţionează atestarea satului Mileanca din 1662-1666. Se numea Mileni, după proprietarul Milea. Sub Dabija Vodă a fost dat mânăstirii Voroneţ iar pe la 1803 se numea Mileanca. Cronica lui Constantin Ghica arată ca în Mileanca erau cca 140 de oameni": Bt 5; „Satul Roma este recent, din 1897. A luat fiinţă când s-au împroprietărit 527 familii din jud. Botoşani şi Suceava. [Se spune şi că] pământul satului a fost răscumpărat de la mânăstirile greceşti şi cumpărat de cele şase familii care s-au aşezat iniţial aici: Bârliga, Druţu, Buzuc, Ruiu, Radiş, Alecu. La 1898 primul a fost Nicolae Posniciuc. Dar satul Teişoara, aparţinând comunei, este atestat din 1584 iar la locul Balta Arsă s-au descoperit urme ale Culturii Cucuteni": Bt 7; „Prima atestare în 1520, când Ştefăniţă Vodă, fiul lui Bogdan cel Orb a donat paharnicului său locurile pe care s-a înfiinţat Suharăul": Bt 8; „Satul este atestat anterior lui Ştefan cel Mare; biserica este ctitorită de Ştefan": Bt 9; „Sat atestat documentar în 1568, din timpul domniei lui Alexandru Lăpuşneanu": Bt 11; „Sat atestat documentar din 1395": Bt 12; „Satul este atestat de la 1415, donaţie a Anei Doamna, soţia lui Alexandru cel Bun către Mânăstirea Moldoviţa; satul se chema Văculinţi": Bt 13; „Uric din 21 decembrie 1428, prima atestate documentară; un altul din 1475 (din *Documente până la Ştefan cel Mare*, M. Costăchescu)": Bt 14; „Cei din Cavadineşti şi Găneşti au fost răzeşi. Grăpenii au fost «pontaşi», au lucrat pe moşia lui Coroiu, le-a făcut boierul biserică acolo. Este acolo un copac de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Clopotul bisericii se găseşte în copac. Administratorul moşiei Coroiu se numea Gropeanu. Vădenii au fost pontaşi, au lucrat pont pe moşia boierească. Până în anul 1864 [aşezarea] erau împrejmuiţi cu şanţ cu cătină, mărăcini. În 1864 li s-au dat «pachete», un pachet = 1, 5 falcii. Era mai bine să fii clăcaş. Ei îşi primeau pământ de casă (8 prăjini) şi pământ în câmp, după braţele de muncă. Clăcaşul avea obligaţia să muncească un număr de zile la boier": Gl 3; „La doi km distanţă de vatra satului, la Râpa Dracului, au săpat arheologii şi au găsit oale": Gl 3; „Uric domnesc pe o piele de viţel, din 25 iunie 7034 (1526 sau 1472): „Milostivirea mea Ştefan Voievod, stăpânitor pământului Moldovei iată au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri a Moldovei, slugile noastre, Ştefan Cudalb vornic şi insbaşa Ion Vrabie în auzul tuturor credincioşi boierilor noştri a Moldovei mari şi mici cu jalba ca să ne milostivim asupra lor şi am primit averea lor şi ne-am milostivit asupra slugilor noastre Ştefan Cudalbi vornic şi Ion Isbaş Vraghie, le-am dat o bucată de pământ peste valea Gerului în curmeziş spre apus până în matca Hereteilor şi spre răsărit până în valea Ţigancei ce se apropie de apa Mânjinei şi merge în sus până în Traian drept chiscul

https://biblioteca-digitala.ro

Bourului şi în capete se mărgineşte cu moşia Bujorăşti şi Gologanu şi în marginea dă jos până în Fileşti? Şi la această parte de pământ să fie veşnici stăpâni ci şi fraţii lor şi feciorii lor şi nepoţii lor şi strănepoţii şi toţi care se vor trage din neamul lor niciodinioară în veci şi le-am făcut această foaie uric dat la mâna lor şi spre aceasta este credinţa domniei mele de mai sus numita Ştefan voievod şi credinţa a tuturor boierilor noştri a mari şi a mici a Moldovei şi spre mai tenie şi întăritură a tuturor de mai sus scrise am poruncit credincios boierului nostru dumisale Toader logofăt să scrie şi pecetea noastră o lege către aceste carte a noastre". În curtea bisericii se află mormântul lui George Vârlan, mort la 1857, fost deputat în Divanul ad-hoc": Gl 5; „Documentele de arhivă existente la Iaşi atestă înfiinţarea satului Gohor la 1476. Provine din două cătune, Otovoieşti şi Mălăieşti. Este sat de răzeşi, nu a fost clăcăşit": Gl 6; „Se ţin minte participările la Războiul de independenţă 1877-78, Războaiele Balcanice, Primul Război, Răscoala din 1907. Este ultimul sat care a intrat în colectivizare. Sat de răzeşi care aveau stânjeni din capul de răsărit al moşiei satului până în capul de apus [din hotar în hotar]": Gl 7; „Satul s-a numit Ilieşti (Lieşti), având vatra între Bârlad şi Siret. La împroprietărirea lui Cuza satul s-a mutat pe actuala vatră. Locuitorii din Şerbăneşti (sat aparţinător) sunt clăcaşi, Locuitorii din Lieşti au participat la Războaiele din 1877-78, 1916-18, mai puţin la Răscoala din 1907": Gl 8; „Cetatea de la Poiana": Gl 9; „[Sat] atestat documentar la 1420": Is 1; „În jurul anului 1900 moşia Bulbucanilor a fost deţinută de tatăl lui Dimitrie Gusti, Ştefan Gusti. Dimitrie Gusti s-a născut la Bulbucani. Dar sediul de comună, Gropniţa, a fost răzăşie de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Pe teritoriul satului Bulbucani s-a descoperit o aşezare din neoliticul târziu. În apropiere, urmele unei aşezări de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Răscoala din 1907 condusă pe teritoriul satului de învăţătorul Ion Stoica": Is 3; „Sat atestat documentar la 1435; la 1490 Ştefan cel Mare dăruieşte Mânăstirii Moldoviţa prisaca de la Comarnic (Al. Obreja, *Dicţionar geografic al judeţului Iaşi*)": Is 4; „Cultura Cucuteni; aşezare neolitică, continuată în bronz": Is 5; „Săpături la biserica din Deleni; documente de la Ghica; [amintirea] ciumei care datează de pe la 1400; 1907, 1916 [ani păstraţi de memoria colectivă], zonele Flămânzi, Frumuşica, Maxut, Deleni; 1940, linie de front": Is 6; „Sat atestat documentar la 1476; documente arheologice din neolitic, începutul epocii migraţiilor şi feudalism; date amintite despre Răscoala din 1907, luptele din 1944 pentru oraşul Iaşi": Is 11; „Satul [înfiinţat] în 1826, de la hatmanul Rosetti Răducanu": Is 12; „Atestat documentar la 1443; documente din sec. IV şi XVIII; aici s-a dat una din bătăliile lui Ştefan cel Mare cu turcii": Is 13; „Se consideră vechimea comunei din sec. XI-XII, dar documente [există] de după uricul dat de Ştefan şi Ilieş, fii lui Alexandru cel Bun, la 1436, pe numele Bruduresti; urice ale lui Ştefan cel Mare care se află în arhivele statului": Is 14; „Atestare documentară (M. Costăchescu): iulie 1438, amintit în 1472 sub numele Tătarii; după Costăchescu, satul îşi ia numele de la o colonie veche de tătari aduşi ca robi ai mânăstirii Probota": Is 15; „Duminică, 24 VI 1979 se sărbătoresc 500 de ani de atestare documentară. Comuna are satele: Dobreni, Sărata, Căşeria. Iniţial a fost o comună, apoi între 1927-1968, două comune separate; din 1968 satele Dobreni şi Negreşti sunt unificate; mai demult, de Dobreni mai ţinea şi satul Malu. Satul Căşăria, era o stână unde se făcea mult caş şi are o biserică ctitorită de Ştefan cel Mare; satul Sărata, pârâu sărat; în satul Negreşti, şcoala şi-a serbat centenarul": Nt 2; „Document din 1448 despre satul Porceşti": Nt 8; „Se pare că există o atestare a satului din 1437": Nt 9; „Cu aproximaţie de pe la 1486 (Gh. Ghibănescu, *Izvoade şi ...*) pentru satul Poienile Oancei": Nt 10; „În 1884, separându-se de com. Pângăraţi, la Tarcău erau

https://biblioteca-digitala.ro

doar câteva case. După ce s-a făcut fabrica de cherestea (în 1916) s-a mărit şi satul": Nt 13; „Satul este menţionat în *Dicţionarul geografic asupra jud. Neamţ* de C.I. Gheorghiu, 1890, p. 374, lit. T unde zice: „Ţibucani, sătişor din comuna Păstrăveni, Plasa de sus-mijloc. Se mai numeşte şi Ţibucani de Sus". Se mai menţionează şi existenţa schitului de sihăstrie Ţibucani. Satele Ţibucani şi altele au fost sate de răzeşi transformate în vecini prin abuzul boierilor, conform tradiţiei. Monografia satului conţine afirmaţia că satul ar fi existat încă din sec. XI-XII, neatestat însă documentar. Ar fi fost întemeiat de un anume Gheorghe Ţibucanu, adus de boieri pe moşia lor. [S-a găsit] ceramică de tip Cucuteni, silexuri, multe şlefuite, fragmente de ceramică pe pârâul Oalelor. La 11 iunie 1609 se încheie la Davideni (sat alăturat) un zapis de mărturie prin care Ion Astancăi şi ai lui vinde vistiernicului Bou partea lor de pământ cu 50 de săteni. Martori sunt Condrea din Ţibucani şi Gligorie din Verşeni. Mai este un alt act din 1614 care atestă martori din Ţibucani. Se consideră că satul a existat pe timpul lui Ştefan cel Mare. Aici există schitul Ţibucani cu biserica schitului (mai sunt trei călugări), construită de Iordache Cantacuzin Deleanu în jur de 1662. Mai este o legendă care circulă în legătură cu bătălia de la Valea Albă, aflată la 3 km de sat (1476)": Nt 14; „[Sit] arheologic [cu urme] din neolitic; monografie *Comuna Vânători*, G.D. Gheorghiu, P.N. 1909": Nt 15; „Satul Arbore îşi [ia] numele de la fostul său proprietar, pârcălab al Cetăţii Neamţului, Luca Arbore (1476). Luca Arbore a cumpărat satul Solca de Jos înainte de 7 martie 1502 de la nepotul lui Cârstea Horaeţ şi Sandu Gherman": Sv 1; „După documentele privind istoria mânăstirii Râşca, satul datează de la 1300. Prima vatră era mai spre Bulitău. Cea mai veche parte a satului e pe Şes, apoi, partea de pe Deal. Multă vreme moşia a fost stăpânită de Macarie Bour, de unde numele de Boroaia. Apoi mânăstirea a intrat în stăpânirea mânăstirii Râşca. Cuza a secularizat pământurile şi a împroprietărit o parte din locuitori cu alte pământuri, de unde au rezultat două părţi ale satului: Boroaia – Moişa (Boroaia – Vale) şi Boroaia – Neamţ (Nemţeni). Locuitorii din Moişa (moişeni) s-au mutat de pe moşia Râşca şi au venit la Boroaia (Deal)": Sv 2; „În satul Cotârgaşi, cea mai veche familie este cea a Mrejenilor, fugiţi pe la 1760-80 de la mânăstirea Probota, din cauza jafurilor fanariote. Ei s-au aşezat pe Valea Cotârgaşilor, unde au găsit locuitori ce făceau catarge pentru corăbii, din lemn de brad. Locuitorii au fost numiţi «catargaşi», «cotârgaşi». Familia Mrejenilor a cumpărat de la mânăstirea Slatina terenul cuprins între păraiele Cotârgaşi şi Căţeluşa, dar între 1810-1820 moşia a fost luată de Alecu Balş. La 1864 oamenii au fost împroprietăriţi: prăjinarii (vădani, fără boi), până la o falcie (falcia = 80 de prăjini, adică 1, 5 ha); cei cu doi boi, două fălci; cu patru boi, 4 fălci; cu şase boi, 6 fălci. În 1866 Balş vinde moşia regelui, devenind Domeniul Coroanei": Sv 3; „[Satul ar avea] 550 de ani, de pe vremea lui Ştefan cel Mare [nu există documente]": Sv 4; „Cam pe la 1300 se pare că a fost înfiinţat de hatmanul Şendrea": Sv 5; „Cronica bisericii de la Colacu (ctitorită în 1760) a fost distrusă după al II-lea Război Mondial dar s-a găsit un rezumat [care exista] la şcoala nr. 1 prin 1951; s-a pierdut rezumatul, [dar sunt date în] Theodor Bălan, *Din istoricul Câmpulungului Moldovenesc*. [Date despre aceste locuri] apar în Dimitrie Cantemir. Aici, la 1 noiembrie 1918 s-a serbat solemn unirea Moldovei şi a Munteniei cu Transilvania. Există o copie a procesului verbal de comemorare a evenimentului. Fundu Moldovei până în 1928 cuprindea tot malul drept al Moldovei, până la hotarul cu comuna Moldova Suliţa. Apoi, până la raionare, avea trei cătune: Colacu, Botuş şi Valea Stânii. În 1948 Valea Stânii a fost dată comunei Cârlibaba. Acum are 10 sate: Fundu Moldovei, Botuşel, Botuş, Braniştea, Colacu, Delniţa, Deluţ, Plai, Obcina, Smida Ungurenilor": Sv 7; „Locul

https://biblioteca-digitala.ro

era o pădure de mălini, aparţinând mânăstirii Slatina. La 1864 s-a făcut prima împroprietărire şi s-a stabilit vatra pe locul actual": Sv 8; „În I Război Mondial a fost linie de front iar satul a fost ars tot. În al II-lea Război a fost evacuat": Sv 12; „Originea înfiinţării şi dezvoltării satului Vatra Moldoviţei coincide cu înfiinţarea aici a primei mânăstiri de către Alexandru cel Bun, în 1401. Dar şi mai înainte, pe vremea voievozilor muşatini se spune că ar fi existat aici, lângă râul Moldoviţa, o biserică de lemn şi o aşezare călugărească în jurul ei, numită mânăstirea Moldoviţa. Prăbuşindu-se în primele decenii ale sec. al XVI-lea, Petru Rareş a zidit aici, în 1532, actuala mânăstire. Satul Vatra Moldoviţei s-a format pe lângă mânăstire, din oamenii ei de slujbă (pasluşnicii), din muncitorii ei şi din alţi locuitori veniţi ulterior de prin satele învecinate şi din alte părţi. În 1534, din Hârlău, întăreşte Petru Rareş hotarul mânăstirii Moldoviţa de jur împrejur. Acest hotar începe de la gura pârâului Frumosu şi de acolo, pe pârâu în sus, până la izvorul lui, şi de acolo drept peste deal până la Muntele Mare, izvorul Dragoşei şi a Putnişoarei, şi peste creştetul Dealului Mare până la Oglinda, şi de acolo tot mai departe pe culmea dealului până la Ţarcul Sălaş Hlibu şi apoi tot Sălaşul Mare, apoi la Sâhla de Fagi şi la Fânaţul Mare. De acolo pe culmea muntelui în jos spre Moldova, la Culmea Feredeului şi de acolo în jos pe culmea golaşă a muntelui peste Suha. Apoi mai departe, pe culmea Dealului Mare la Măgura Boului, apoi la izvorul Deii şi apoi pe pârâul Deii în jos până la gura ei în Moldoviţa. Pe acest hotar s-au format cu timpul mai multe sate: unul, care cuprindea mânăstirea cu oamenii ei de slujbă şi cu robii ei, aşezaţi în multe căsuţe împrejurul ei este Vatra Moldoviţei. Ceva mai departe, în sus pe Slobozia Mânăstirii, locul de adăpost al sătenilor chemaţi pe pământul ei, au venit oameni, mulţi din multe locuri şi aşa s-au format Ruşii Moldoviţei. Pe pârâul Boului e satul Ruşii pe Boul, apoi Frumosu, Deia, Dragoşa, Ciumârna şi Argel": Sv 15; „Prima atestare, la 1436, când se vorbeşte în Anale de satul Gigov. Se pare că este şi mai vechi, după date din Mihai Costăchescu, *Documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare*, vol I, Iaşi, Fundaţiunea regelui Ferdinand. Un act de danie din 1433 arată Gigovul sau Jicovul a fost dăruit de Ştefan cel Mare fraţilor Bălici; deşi se pare că această localitate se găseşte mai la vale de Vicovi. În acelaşi document apar nume vechi de familie care se păstrează şi azi: Bălici, Ilaş. Aici era Vama cea Mică a Sucevei – există acte": Sv 16; „Războiul din 1918 a ţinut [linia frontului] două zile în Brodina": Sv 18; „Vestigii din epocile neolitic, a fierului, dacică; atestare din 30 oct. 1718. Monografia învăţătorului Ioan Simion: arderea codrilor din această zonă (din anul 1618), în locul cărora s-au plantat livezi. În Ghibănescu *Izvoade*... vol. XXV, p. 225, specifică: Mihai Vodă Racoviţă dă o livadă în stăpânire lui Vasile Kogălniceanu, care fusese sădită de Apostol Kogălniceanu. Urme ale luptelor cu turcii (toponimul Mogoşeşti), tătarii (toponimul Varza Tătarului); pe lângă acestea, amintiri din I şi al II-lea Război Mondial; perioada când satul a fost administrat de dr. Lupu. Pe la 1900 Arsura era un sat al com. Ghermăneşti, plasa Podoleni, judeţul Fălciu; c.f. MDGR, Bucureşti, 1898, vol. I, p. 17": Vs 1; „Satul ar data din sec. XV (sfârşit), după cum este menţionat într-o monografie a judeţului Vaslui (într-o monografie nouă, prima după noua împărţire administrativă). Satul avea port la Prut – zona de sud a Fălciului. Şlepurile, de 100-120 vagoane erau împinse cu mâna. Sătenii erau hamali, cărau din magazie sacii la şlepurile care trăgeau pe malul Prutului. Fălciul a avut mulţi negustori străini, greci care se ocupau cu transportul, evrei care erau negustori, coloniale, manufactură etc. Cârciumile erau ale românilor. Satul a fost distrus de trei incendii, ultimul prin 1864. A fost capitală de ţinut, Ţinutul Tg. Fălciului până prin 1830. Ţăranii

https://biblioteca-digitala.ro

nu au avut pământ. Terenul agricol era al moşierilor; sătenii aveau numai locul de casă în folosinţă, care se chema «bezmet», pentru care plăteau după mărimea suprafeţei, cca 2-3 lei de argint. S-a plătit această orânduială până în 1907. Ţăranii n-au participat la răscoală pentru că dr. Lupu le-a promis anularea «bezmetului» şi drept de păşunat două vite fără taxă de imaş («scuteală»)": Vs 5; „Participare la răscoala din 1907": Vs 6; „Satul a fost întemeiat în 1894 prin împroprietărirea ţăranilor pe moşia boierească": Vs 7; „În 1490, 18 ianuarie, voievodul Ştefan cel Mare confirmă Mărinei şi Fedcăi, fetele lui Mircea Ciucescu, satul Mirceşti. Satul se afla pe Cuţigna şi era stăpânit de dânşii pe temeiul unui privilegiu de la Alexandru cel Bun, dat lui Mircea, Danciul şi Paşca şi pe care Ştefan Voievod îl reînnoieşte, hotărând ca nimeni să nu aibă dreptul de a infirma noul privilegiu cu vreunul mai vechi, de la un alt domn (cf. I. Bogdan, *Documentele lui Ştefan cel Mare*, vol. I, p. 391-392)": Vs 8; „Lupte cu turcii în timpul lui Ştefan cel Mare. Se mai numeşte şi azi [un] pârâu Fănucă, de la Ştefan cel Mare": Vs 9; „S-au făcut săpături în sat şi s-a descoperit urme ale culturii Cucuteni, la Dealul Cuculie. Obârşeni Răzeşi se pare că datează de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Obârşeni Clăcaşi, este înfiinţat la 1864 de Dumitru Cerchez": Vs 10; „Se spune că Ion Vodă cel Cumplit, în 1574, în drum spre Roşcani, unde a fost trădat de boieri, s-ar fi oprit şi închinat în biserica veche a satului. Satul a fost întemeiat cu mult înainte de 1700. Se ştie că un grup de călugări greci s-au aşezat prin locurile satului pentru a administra moşiile închinate (donate) mânăstirilor. Ei ar fi construit biserica veche, rămasă numai ca punct toponimic. La împroprietărirea din 1864 au primit loturi 19 locuitori, dintre care trei pălmaşi cu câte două fălci şi jumătate şi 16 familii cu boi, cu câte patru fălci. [Aceştia] Se aşează la nord de biserica călugărească, întemeind satul Simineşti. La aceeaşi împroprietărire mai primesc [pământ] şase familii de pălmaşi şi 53 de familii cu boi, care întemeiază Vetrişoaia": Vs 15; „Urme ceramice din neolitic; menţiuni documentare de la 1548 (Cerdoaia) şi 1647; participări la Războiul din 1877, la I şi al II-lea Război Mondial": Vs 16; „Vechimea aşezării, cca 400 de ani; s-au găsit urme arheologice pe locul unde se află CAP-ul, seminţe, resturi ceramice, monede. În ţintirim (cimitir), pe locul unde s-a construit un grajd CAP s-a descoperit o piatră de mormânt pe care scria Pavel Anton 1875 cu litere latine. Materialul osteologic arată că este vorba de oameni înalţi, bine dezvoltaţi. Vatra satului, aşezată pe vatră de codru. Locuitorii au participat la Războiul din 1877, la Răscoala din 1907, la I şi al II-lea Război Mondial": Vs 17; „Descoperirile arheologice din Dumbrava, morminte ale tracilor, datând din 400-500 i. C. atestă o foarte veche populare a zonei. În H.H. Stahl, Constantinescu, *Documentele Putnei* se scrie că Vrancea iniţial a mers pe şapte bătrâni, aşa cum reiese din actul de ctitorie al schitului Buluc. Urmaşii fiecăruia dintre bătrâni au constituit un neam – termenul local pentru neam este «ceată». În ianuarie 1801 domnul Ipsilanti donează lui Iordache Rosnoveanu întregul Ocol al Vrancei (*Documente vrâncene*), deci inclusiv teritoriul Bârseştiului. Ca urmare, între vrânceni şi rosnoveni a avut loc un proces foarte lung. Starostele de Putna şi vornicul de Vrancea se pun exclusiv în serviciul vistiernicului Rosnoveanu. Vrâncenii acuză chiar sustragere de documente, prin abuz de putere. Procesul a durat 16 ani şi a costat enorm pe vrânceni, care au suportat solidar costul în raport cu întinderea de pământ a fiecăruia. Din partea bârseştilor a participat la proces Ilie Cojocaru. În 1818 la 1 martie, are loc o hotărâre care consfinţeşte drepturile vrâncenilor. După stingerea procesului, pe care l-au câştigat vrâncenii, Sfatul vrâncenilor a dispus o nouă împărţire a munţilor, în raport cu cât a cheltuit fiecare sat la proces. Comunei Bârseşti i-a revenit Muntele Giurgiu, pe care şi azi pasc vitele (în locul

https://biblioteca-digitala.ro

Muntelui Lapaş). La înfiinţare satul a umblat pe 11 bătrâni (moşi): Beza, Daburlea, Drumei, Stan, Pâcală, Cujba, Ion, Ivan, Neagu, Petriman, Vătafu. După spusa documentelor, Cujbă este identic cu Cujbă care a înfiinţat satul Coza. Vatra actuală a satului s-a constituit după procesul Rosnoveanu. Se pare că satul Bârseşti a fost atestat încă de pe la 1585": Vn 1; „În *Documentele moldoveneşti* din Arhiva centrală a statului, vol I, pag 145 [satul apare] din 1565; există o monografie a satului, din 1963, cu 629 pagini, de Vasile I. Ţiroiu, manuscris prefaţat de C.C. Giurescu": Vn 3; „[Satul datează de] dinainte de 1864; schitul Bordeşti": Vn 4; „Evenimente legate de moş Ioan Roată, originar din Câmpuri": Vn 5; „Satul Coteşti a apărut prin stabilirea definitivă a locuitorilor din Odobasca, care, având pe terenul Coteşti mari suprafeţe cu vie şi neavând apa la mică adâncime, s-au mutat pe valea Dâlgovului, ce străbate satul Coteşti (*Coteşti, 500 de ani de existenţă*, septembrie 1972); anul înfiinţării 1471, conform inscripţiei din biserica Odobasca aflată sub policandrul din mijlocul bisericii construită de căpitanul Stan Cotea Odobescu. Biserica este din bârne de stejar ce se află şi azi în bună stare, făcându-se serviciul religios. În altarul bisericii, care are drept picior rădăcina unui stejar în care s-a tras cu săgeata, atunci când s-a ales locul construcţiei, se vede locul unde s-a înfipt săgeata. Alte evenimente: Tobolcea Vasile, Vătăşescu Nicolae au murit în 1877, date păstrate în tablourile din biserici şi în memoria colectivă; decoraţii de război din 1877 la Muzeul comunei Coteşti; [se mai ţin minte stabilire de hotare, întâlnire de ocine la vii]": Vn 6; „1907; în I Război Mondial s-au dus lupte în Străoane. La Muncelu (com. Străoane) a murit Ecaterina Teodoroiu": Vn 9; „În 1907 [la răscoală au participat] ţăranii, în frunte cu Năstase Brăcăcilă, Gh. Lemnaru, Niţă Ciubotea, Gh. Moise, Ion Bosoiu. În războiul din 1916-1918 au fost mobilizaţi 420 de ţărani şi au căzut pe front 85. Prima şcoală, 1875-1876": Vn 10; „În urma unor cercetări arheologice se presupune că prima vatră a satului a fost pe malul drept al Trotuşului, la punctul numit Para": Vn 12.

https://biblioteca-digitala.ro

MOŞIA SATULUI

Denumire generică: „La bucate”: Vn 3; „Câmp”: Bc 14, 20, Bt 1, 2, 3 (azi), 4, 6, 9, 10, 13, 14, Gl 2-4, 8, Is 2, 5 (în câmp sau la câmp), 6, 10, 11, 13, 16, Nt 8, 10, Sv 2 (la câmp), 4, 6, 10 (la păşune), Vs 1 (câmpul satului), 2, 4, 7, 11, 13, 14, 17, Vn 4, 10; „Curătură”: Vn 5; „Fânaţ”: Bc 1, Nt 1; „Hotar”: Bc 4, 8, 17, Bt 7, Gl 1, Is 4, Nt 6, 9, Vs 2, 3, Vn 1; „Îi spunea hotar numai în punctul unde se hotăra (hotărnicea) cu moşia Zamfirescu”: Vn 4; „Moşie”: Bc 8 (în documente), 10, 13 (sat Oituz), 18, Bt 3 (înainte), 12, Gl 5, 7, 10, Is 7, 9, Nt 13, Vs 6, 8-10, 16 (până au început a cumpăra moşiile de la boier; [nu există alta menţiune de termen generic]); „Obşte”: Nt 7; „Selişte”: Vn 9; „Ţarină”: Bc 2, 6, 7, Bt 5 (ţarina satului), Is 1, 3, 8, Nt 5, 16, Sv 9, 11, 12; „Sunt două ţarine (terenul arabil al satului: cea din Sus şi cea din Jos); „Ţarnă”: Bc 12, 13 (sat Hârja), 14, 15, 19, Bt 8, 11, Gl 4 (rar), 6, Is 1, 4, 12, 14, 15, 17, Nt 3, 7, 11, 15 (şi nimaş), Sv 1, 5, 8, 14, Vs 5, Vn 7, 8, 11, 13.

Fără denumire generică: După toponime, forme de relief: Bc 5, 9, 11, 16, Nt 2, 4, Sv 16, 17, Vs 12; „Deal”: Vn 2; „Pe deal”: Bc 3, Vn 13; „La deal”: Bt 9; „În Deal şi în Baltă”: Vs 15; „Pe deal şi pe munte”: Sv 3; „La munte”: Sv 12; „În grădină”: Nt 12; „Câmp şi grădini”: Sv 7; „Livadă, grădină, pădure, munte”: Sv 15; „Câmp şi toloacă (unde păşunează vitele vara)”: Sv 18; „La vie”: Vn 6; „La pădure”: Vn 13; „Fiind teren puţin unitar, după toponime: Chiscu Bodii, Dealu Trotuşului”: Vn 12.

OBICEIURI DE STABILIRE A HOTARULUI

Prin hotărâri, zapisuri”: Bc 5-7, 9, 12, 13, 17, Bt 5, 14 (uric), Gl 2, 3, 5, 6, 7 (la răzeşi), Is 1, 2, 4, 11, 13, 15, 16, Nt 4, 6, 10, 13, 15, Sv 2 (măsurători), 7, 15, Vs 1, 2, 3 (Comisia de hotărnicie a Bârladului), 7, 8 (ţidule), 10 (acte de proprietate), 13, 14, 16, 17 (acte de împroprietărire, acte de moştenire), Vn 1, 6-8, 11; „Hotarul se mai numeşte şi «bour», mai ales dacă pe hotar este un stejar, frasin bătrân. Hotarul s-a stabilit prin hotărâri, zapisuri”: Bc 20; „Pentru fapte vitejeşti a luat de la Domnul Ştefan un uric pe piele de iepure”: Bc 8; „Se da ocol hotarului cu o brazdă de plug”: Bc 7, 14, Bt 10, 11, Is 1, 11, 13, Nt 6; „Am auzit că în satele de boieri se stabilea mărimea hotarului după distanţa ce o putea străbate un om călare timp de o zi”: Bc 20, Gl 2; „Când s-au fixat marginile satului, a mers călare un om jur împrejur, şi cât a putut alerga într-o zi, atât pământ a căpătat satul. Şi atunci s-a tras şi o brazdă de plug care a fixat hotarele”: Bt 1, Vs 6, Vn 12; „Pochidia ori Satul Nou, un cătun al satului Certeşti, a fost întemeiat prin 1920. Iniţial s-a numit Bucureni, Bucur. S-a tras brazdă de plug de jur împrejurul satului şi au jurat câte doi bătrâni, cu brazda pe cap, cât are fiecare [ce suprafaţă de pământ], spunând: - Să-mi fie pe piept [pământul, adică sa moară] dacă oi jura strâmb”: Gl 4; „Dacă ţi-a făta vaca doi bouţi (viţei) gemeni, când se fac mari să fie puşi la plug şi să tragă o brazdă în jurul Dumeştilor şi acela-i hotarul”: Is 7; „Se jura cu brazda de pământ în cap”: Nt 6; „Se bătea un băiat în punctul cel mai însemnat al hotarului”: Nt 15, Vn 7 (aşa s-a auzit); „Primii locuitori, pentru a vedea ce pământ este mai mănos, au cântărit apa tuturor pâraielor, punând în fiecare câte o piatră însemnată. Venind după un an, au constatat că apa din pârâul Cotârgaşi este mai uşoară (caldă), fiindcă pe piatra pusă de ei

https://biblioteca-digitala.ro

se afla muşchi, semn de aşezare prielnică": Sv 3; „Cât putea străbate un om pe jos într-o zi": Sv 18; „Se transmitea din moşi către cei tineri": Vs 15.

HOTARE INTERSĂTEŞTI

Absenţa hotarelor (în trecut): Bc 4, 18, Nt 2, Sv 18, Vs 4, 15; „Înainte nu erau hotare între sate. Pe urmă s-a făcut hotar [s-a pus stâlp]": Gl 10; „Între Băiceni, com. Cucuteni şi Băiceni, com. Todireşti, ca şi între Cucuteni şi satul Băiceni, din aceeaşi comună, nu au fost hotare": Is 5; „Între satele comunei": Is 6, Vn 7; „Satul era înconjurat de pădure şi munţi. Era o singură comună, nu avea hotar cu comunele vecine": Nt 1; „Între Grumăzeşti şi partea de sat numită [acum] Netezi": Nt 6; „Locurile erau atât de vaste încât nu erau necesare semne de hotar [cu excepţia unui pârâu]": Nt 9; „Un subiect a afirmat că nu a auzit să fi existat hotar în vechime între satul lor şi cele vecine": Nt 10; „Între Vânători şi Lunca": Nt 15; „Între moşia Broşteni şi Holdiţa, între Broşteni şi Lungeni. Hotarul începea după cotul Bistriţei": Sv 3; „Era pădure întinsă. Aceasta forma hotarul": Sv 10; „Între Bogdana şi Suceveni": Vs 1; „Până la plecarea din Valea Mânăstirii (Pungeşti) între Pungeşti şi Trohan nu a fost hotar": Vs 14; „În partea de pădure nu erau delimitate hotarele; în partea de ţarină, da": Vs 16; „Numai când era tatăl meu copil, acum 110 ani [cam prin 1870] s-a fixat hotar cu Rădăcineştii, la un copac cioplit. Hotarul trecea chiar prin mijlocul satului": Vn 11; „Între Vizantea Mânăstirească şi Câmpuri": Vn 13.

Traseul hotarului: ***Coama dealurilor şi a munţilor***: Bc 7-9, 11, 13 (sat Oituz), 18, 20, Gl 4-6, Is 10, 11, 16, Nt 1, 3, 4, 6-8, 10, 11, Sv 1, 3, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 18, Vs 3, 9, Vn 2, 3, 5-8, 12; „Cu Berzunţi, Romaneşti": Bc 3; „Parţial": Bt 10; „De Popeşti şi Gura Văii": Nt 2; „Pe Dealul Frasinului, Obcina Frasinului, Făget, Preluca Dreptului, Grinţieş, Baciu, Prisloape, Preluca Ursului, Bâtca, Pietrele Roşii, Obcioara, Vârful Măgurii, Obcina Miţului": Nt 5; „Ramificaţia Munţilor Carpaţi, Pleşu, spre Valea, apoi Dealul Tirineasa": Sv 2; „Cu Sadova": Sv 7; „La Movilă": Sv 12; „Creasta Obcinei": Sv 16; „Coama Porcului, Dealul Taberei": Vs 2; „Spre Rasu (sud), Lunca Banului (nord)": Vs 15; „În nord, de Câmpuri; în nord-vest, de Soveja; în vest, de Negrileşti; în sud, de Găuri": Vn 13. ***Pe coama dealurilor***: Bc 5, 6, 1, 14, 19, Bt 6, 12, 14, Gl 2, 3, Is 5-7, 12-15, Nt 14, 15, Sv 4, Vs 1, 4, 8, 11, 13; „Creasta plaiului (dealului)": Bc 10; „Până la Prut": Bt 3; „La răsărit, creasta Dealului Cucu": Gl 7; „Dealul Tazlăului": Nt 13; „Cu Rotunda": Sv 5; „Dealurile Podişului Moldovei": Vs 5; „Hotarul Bărcunului, Dealul Părului": Vs 6; „Pe deal, pe «zări», linii imaginare de trasare a hotarelor: «zarea» Piueştilor, «zarea» Ivăneştilor, «zarea» Corodeştilor": Vs 10; „Pe «zarea» Lipovei şi «zarea» Gârceni de-a lungul a două linii care leagă zările": Vs 14; „Pe «zarea» dealurilor": Vs 16; „Pe «zare»": Vn 11. ***Pe dealuri şi şes:*** „Hotarul dinspre nord: cobora pe versantul de apus al Chicerii, urca pe Dealul Satului, cobora în şesul Telejnei, apoi pe Dealul Carpenilor (pe la Rădi), până la Creasta Dealului. Dinspre sud: cobora versantul de apus al Chicerii Drăganu, traversa şesul Telejnei şi urca pe la Ulm (Recea) până la Creasta Cântalareştilor. Dinspre răsărit: Creasta Dealului Chicera; spre apus: Dealul Satului, Ţintirim, Cişmeaua Rece": Vs 17. ***Pe munţi, dealuri, şes, ape***: „Satul este aşezat în nordul Vrancei. La sud: Poiana, hotar ce pleacă din apa Putnei, pe pârâul Vizuinei, pe pârâul Bradului, ce-l desparte de

https://biblioteca-digitala.ro

satul Bodeşti; în vest, hotarul trece prin mijlocul Dealului Dumbrava, mergând spre vest, până aproape de Tulnici, până la punctul numit Mesteceni. Aici se întâlneşte cu hotarul satului Neguleşti, în nordul Bârseştiului, tăind drumul care duce spre Neguleşti, prin mijlocul Arinilor (un pâlc de copaci), în apa Putnei. Apoi se ridică pe pârâul Adânc, se îndreaptă spre Scridon, până în pârâul Chinului, Vârful Chinilor (un pisc mai înalt). De aici, în est, merge pe şesul Lăurzii, marginea Peşterii (pădure), se îndreaptă spre satul Piscu Radului (în nord-est faţă de Bârseşti). Merge mai departe spre Vârful Ghergheleu, Dealul Cerdacului, Silea (sat), mărginindu-se cu Viişoara (sat din comuna Tichiriş, la nord-vest faţă de Bârseşti). Hotarul continuă spre est prin Dealul Petrimanul Mare, mărginindu-se cu satul Valea Serii (aflat la est de Bârseşti), prin pârâul Sărat, Dealul Boşcanului, taie curmeziş la pârâul Alban coborând iarăşi în apa Putnei; vine prin Dos, iese in Dumbravă şi se duce pe Hodăi până în pârâul Adânc": Vn 1. ***Pe coama munţilor:*** Bc 1, 17; „La Vama Oituz, Măciucaşu": Bc 13 (sat Hârja); „Vârful muntelui": Nt 4. ***Pe văi, matca râului:*** Bc 7, 8, 11, 13 (sat Oituz), 14, 18, Gl 2, 5, Is 5, 8, 10-13, 15, 16, Nt 3, 4 (pâraie), 7, 10, 15, Sv 1, 3, 6, 8-14, 18, Vs 1, 3, 7, Vn 2, 3, 5, 11-13; „Hotarul pe vremea lui Ştefan era pe apa Strâmbii până la Gura Strâmbii, care dădea în Tazlău. Tazlăul la deal, până la Topliţa şi mai drept la Gura Cornului şi la deal, până la Pustină. Runcu cu poienile a fost porţiunea lui Micu Berescu; cu satul Enăcheşti, pe Tazlău": Bc 3; „În nord şi sud pe Valea Zeletinului, se tăia de-a latul": Bc 9; „Apa Tazlăului": Bc 10; „Spre Filipeşti se taie valea de-a latul": Bc 11; „Cu Schitu Orăşeni, pe apa Miletinului": Bt 1; „Pârâul Negru, pârâul Molniţa, cu Rogojeşti cu Sinăuţi": Bt 4; „Prutul e hotar cu Movila Ruptă": Bt 9; „Pe matca Siretului": Bt 12; „Între Găneşti şi Blăgeşti": Gl 3; „Pe apa Berheciului": Gl 6; „La apus, Valea Covurluiului": Gl 7; „Pe lunca Bahluiului": Is 7; „Pe gârlă, pe luncă": Is 14; „Bodeşti, de Căciuleşti": Nt 2; „Pe un pârâu de prin munte, la Petru Vodă": Nt 9; „Pe Tazlău şi Gârla Morii": Nt 13; „Malul Moldovei pe Munţii Carpaţi": Sv 2; „Pârâul Todiresei, cu Boura; pârâul de la hotar, cu Arghira; Şomuzu, cu Valea Bourei; un pârâiaş, cu Vămeni; pârâul Diudiului, cu Dolheştii Mici": Sv 5; „Cu Valea Boului, pe pârâul Paltinul; la est, cu satul Ciumârna, pe pârâul Ciumârna; cu Moldoviţa, pe pârâul Poiana Şuiului sau Marginea Râpii; cu Dragoşa, pe pârâul Dragoşei; se învecinează la vest cu comuna Paltin, la sud cu satul Valea Stânii şi la nord cu comuna Moldoviţa": Sv 15; „Firul Sucevei, la nord, hotar cu Bilca": Sv 16; „Râul Elan desparte satul Cârja de Blegeşti": Vs 4; „Pe Valea Dăreştilor": Vs 11; „La curmezişul râurilor": Vs 12; „Putna": Vn 1; „Tătăranu de Martineşti": Vn 4. ***Iazuri:*** „Iazul Cucuteni cu Cucutenii": Bt 9; „Parţial": Bt 10. ***Prin pădure:*** Bc 13 (sate Oituz, Hârja), 14 (marginea), Bt 4, Sv 10, Vs 2, Vn 11; „Trecea peste codru, lanul Mateeştilor, lanul Climeştilor şi pârâul Chetruş": Bc 2; „Cu Bucşeşti": Bc 3; „Pe Siret, de Răcătău şi Pănceşti; pe pârâul Răcăciuni, de Siliştea şi Broşteni": Bc 16; „Păduri: Cazanaş, «Rediul» lui Vlaicu, Valea Bănesei": Gl 7; „Liziera pădurilor": Nt 12, Vs 12; „Conform planului moşiei, ing. Vincler, la anul 1878, vechea moşie răzăşească se întindea din Pădurea Gâsca pe şanţ, la săpătura care limita moşia Mirceştilor de cea a Surăneştilor, până la Pădurea Ciomag. Cobora pe liziera pădurii la vale, pe la Cişmeaua care este şi azi, traversa drumul, se ridica pe Dealul Han, dădea în Şesul Mic, apoi pe lângă Grui în Şesul Mare, traversa pârâul apoi drumul ce intră în Tăcuta, urca spre dealul dinspre răsărit, megieşându-se [învecinându-se] cu satul Dumasca, via Sturzei, cobora pe lângă marginea de sud a satului Tăcuta, peste pârâul Cuţigna din dreptul Morii, Dealul Miclea, pe lângă marginea de vest a pădurii Larga, până la Tufeştii de Sus, ajungând la punctul Gâsca de unde a plecat": Vs 8. ***Păşune, fâneaţă,***

https://biblioteca-digitala.ro

imaş: Bc 17, Is 8. ***Pe (peste) câmp (ţarină, ţarnă)***: Bc 19, Bt 5, 11, 13, Is 5, 6, 13, 15, 17, Sv 11, Vs 5, 7, Vn 4, 10; „Între Berzunţi, Bereşti, Bârsăneşti, Livezile, hotarul trece peste câmp; sate aparţinătoare: Dragomir, Buda; sate vecine: Bârsăneşti, Bereşti, Livezile. Înainte au fost mai multe sate: Butucari, aproape de pădure, Schit (acum Buda), Moreni, Bâsca (sat ţigănesc)": Bc 4; „Pe câmp, de Teiuş, Porava": Bc 16; „«Jităria» satului trecea pe câmpie": Is 2. ***Altfel***: „Pe şes, costişă": Bc 8; „În curmeziş, din deal în deal, tăind şi Valea Tutovei": Bc 15; „În uric (vezi mai sus *la Documente ale istoriei locale*), se delimitează clar hotarele": Gl 5; „Hotarul mergea în linie dreaptă, neţinând seama de firul văii sau de coama dealurilor": Is 3; „Râpa Galbenă, Poiana la Hulturi": Sv 5; „Podul Hăulitei, Hotarul Muncelu, Hotarul Bătrâneşti, Hotarul Crucea de Jos": Vn 9.

Semne de hotare intersăteşti: ***Movile, măguri (cu sau fără pietre, stâlpi în vârf)***: Bc 2, 5, 8, 10, 12, 13, 15, Bt 1, 13 (mici), Gl 2, 5, Is 2, 6, 10, 16, Nt 3, 6, 7, 11, 15, Sv 8, 11, 12, Vs 1, 6, 7, Vn 11; „«Moşunoaie»": Bc 20, Vs 12 (muşuroaie), 13 (muşuroaie), Vn 5 (muşuroaie); „Movile de coşarcă": Bc 1; „Se făcea un fel de «răsalniţă», o movilă de pământ, îngrădită cu nuiele. În mijlocul ei se punea un pietroi": Bc 3; „Movilă de pământ înconjurată de nuiele": Sv 7; „Moghile (movile) de pământ cu borne de lemn": Bc 13; „[Sunt nişte movile ridicate, rotunde, ca] nişte ţarcuri, unele cu stâlp; după reforma din 1921": Is 17; „Movilă cu ţăruşi": Nt 2; „Muşuroaie mari de pământ cu un par mare în mijloc": Vn 4; „Morman de pământ cu un par de pământ şi un par înfipt, şi o bucată de lemn fixată cruciş peste alta prinsă de par; aceasta se numea «gâscă». Mai întâi se numea «gâscă» toată movila de pământ înconjurată de pari şi nuiele împletite": Vn 12; „Muşuroaie cu borne de piatră": Bt 1 (cu Coşula); „(Cu) pietre, la toate colţurile": Gl 7; „Pietre puse pe movile": Is 10; „Movile cu piatră în vârf": Sv 17; „Pietre în movile": Nt 4; „O movilă pe bolovani sau pământ": Sv 1; „Movile: între fostele judeţe Dorohoi - spre Dămăcheni, multe pe Botoşanca, la Bucovineni": Bt 7; „Movile făcute pe «zări»": Vs 10; „Aici movilele sunt semne de orientare, nu de hotar": Gl 3. ***Cruci, troiţe:*** Bt 13, Vn 7, 9; „Cruci cioplite pe copaci": Bc 3. ***Pietre:*** Bc 2, 7, 9, 13 (sate Oituz, Hârja), 15, Bt 3, 4 (foarte rar), 5, 9, 10, 12, 13, Gl 2, Is 1, 7, 8, 11-13, 16, Nt 6-8, 10, 11, Sv 6, 8, 11, 14, 17, Vs 1, 3, 8, 10-13, 17, Vn 3, 5-9; „S-a găsit piatră la Câmpul Maşcaşului şi proprietarul Ghica a pus pe Ştefan Nemţanu [de] a săpat piatra de hotar şi a dat-o în Trotuş (mss. Densuşianu 4549, f. 21, 85 R); „Între moşiile boiereşti şi moşia satului": Bc 19; „Pietre lungi, de 80 cm – 1 m, neşlefuite, la Necşeni. Azi s-au îngropat": Bt 7; „Hotar cu pietre cu Dămileni": Bt 8; „Spre moşia boierilor": Bt 11; „La Vădeni, Telejnu, Naţa": Gl 3; „În trecut, pietre de hotar": Is 3; „Piatră cât masa": Sv 4; „Locul La Trei Pietre limitează pădurea între Dolhasca şi Tătăruşi": Sv 5; „Rar, puse de ingineri": Vs 14. ***Drumuri de care, poteci:*** Bc 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15, 19, 20, Bt 4, 6, 9, 13, 14, Gl 2-6, 10, Is 1, 5, 8, 10 (drum de ţarină), 11, 13, 14, Nt 3, 5-8, 10, 11, 13, 15, Sv 2, 4, 6, 8, 13, 14, 17, 18, Vs 1, 2, 5, 7, 11, 14, 15, 17, Vn 2, 4, 7; „De Gâşteni": Bc 16; „Pe plai": Bc 10; „Cu Schitu Orăşeni, drum de hotar; cu Coşula, drum de hotar pe dealul Ghilăneştilor; şoseaua naţională cu Băluşenii; cu Curteşti, drum de hotar": Bt 1; „«Şleah», drum de care": Bt 7, Vn 12 («şleau»); „Cu Dămileni, drum": Bt 8; „Drum de hotar cu şanţ cu Bobuleşti": Bt 9; „Drumuri de care ce acum au dispărut": Bt 12; „Drumuri, dar şi hotar mic, de mers cu pasul; la nord, cu Griviţa şi Buieşti, la est, cu Pechea (Valea Gerului), la sud, Şerbăneşti, la apus, Siretul": Gl 8; „Între moşiile satelor vecine hotarul consta din drumurile de care, ce mergeau pe capetele proprietăţilor, fie ele boiereşti sau ale ţăranilor:

https://biblioteca-digitala.ro

Drumul Tufelor, Drumul Dumbrăvii, Drumul Bârladului": Gl 9; „Pe şosea": Gl 10, Is 1 (drumuri); „De la Barticeşti până la Siret": Is 9; „Între fostele sate Todireşti şi Bălăşeşti se găsea drum despărţitor, existent şi astăzi": Is 16; „Pe poteci de picior": Nt 4; „Pe drum; pe cât posibil hotarul era natural": Sv 1; „La est, hotar cu Glăvăneşti; hotar este drumul care traversează Gălăneşti-Voitinel (alt sat)": Sv 16; „Pe hotarul cu satul Rediu": Vs 8; „De Câmpuri, Soveja, Vizantea Răzăşească, Găuri": Vn 13. ***Bornă:*** Bt 9; „Borne de pietre, de şine": Bc 8; „Borne de lemn puse pe movile de pământ": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „Pietre de hotar, borne": Is 6; „Bornă de hotar: un stâlp de stejar sau o piatră, aşezaţi în mijlocul unei ridicături de pământ îngrădită cu împletitură de nuiele": Nt 14, Vs 8; „O bornă cu o inscripţie": Sv 1; „La sud-vest, borne forestiere, hotar cu Putna, prin creasta Obcinelor Bucovinei (Crac, Hăşimg, Stânişoara)": Sv 16.

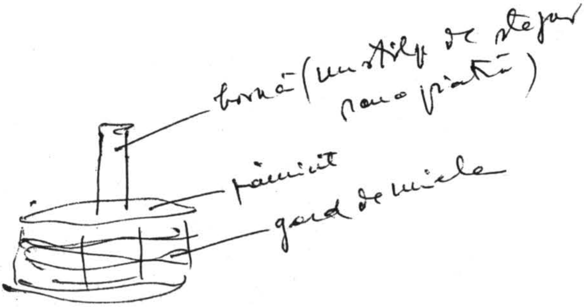

Semn de hotar intersătesc, bornă, sat Ţibucani, jud. Neamţ (desen de Gh. Aldea)

Ciuhă: „Stâlp cu nuiele umplut cu pământ": Nt 5. ***Şanţuri***: Bt 3, Vs 9, 10; „La est, cu Plevna, şanţ; şanţ şi cu Ruginoasa şi alt şanţ pe marginea pădurii; la apus, şanţ cu Dămileni": Bt 8; „Este şanţ făcut ca atare cu brazdă, cu Murguţa, Bădiuţul, Bobuleşti": Bt 9; „Satul în sine, vatra, a fost limitat de un şanţ foarte lat, de doi metri, care a existat până la 1916": Bt 13; „Şanţ convenţional extrem de vechi, la sud, hotar cu Voitinel; aici sunt dealuri (cartofi, secară, furaje, păşuni); tot şanţ la vest, hotar cu comuna Vicovul de Sus, satul Bivolărie": Sv 16; „La hotar cu Racoviţa": Vs 8. ***Copaci, pădure:*** Nt 12, Vs 1, Vn 13. „Cioplege (cioplituri) pe copaci, în formă de cruce": Bc 3; „Stejari, alţi copaci cu semn": Bc 20; „Cu copaci bătrâni cu Coşula": Bt 1; „Pădurea Suharău cu Dămileni; în Deal la Vie sunt plantaţi cireşi": Bt 8; „Copaci pe ţelină": Gl 4; „Copaci; mai există stejarul lui Andriuţă": Is 10; „Fâşie de pădure": Sv 10; „Stejari": Vs 3; „Nu sunt semne; la muntele Giurgiu s-au certat ciobanii pe pământ şi atunci, în urma unei judecăţi, s-a pus un brad ca semn de hotar": Vn 1; „Pomi": Vn 6; „Cioplituri pe copaci, «bour»": Vn 12. ***Stâlpi, ţăruşi:*** Gl 10, Vs 13; „Ţăruş de lemn, stâlp, înalt de 1, 5 m": Bc 2; „Ţăruşi": Bc 4, Sv 12; „Sticle cu planul hotarului îngropate; deasupra se ridica un stâlp": Sv 14; „Stâlpi şi pietre": Sv 17, Vs 16 (se «stâlpea» cu pietre); „Pari": Vs 12. ***Brazdă, hat, răzor:*** „Hat": Bc 7, 18, Is 1, Nt 2, Vs 2 (de ţelină), 15; „Un răzor de hotar de 4 metri între moşiile boiereşti şi moşia satului": Bc 19; „«Hotar»": Bc 20; „Stâlp de lemn, cu Coşula": Bt 1; „Brazdă de plug": Bt 5, 9 (cu şanţ), 11, Is 4, Vs 9; „Se lăsa «hotar», un teren cam de un metru": Bc 3; „Brazdă trasă de 4-8 boi, cu pietroaie (chetroaie) mari la capetele de hotare intersăteşti": Bt 10; „O fâşie de pământ-«hotare» de ţelină": Gl 4; „Răzoare (brazde)": Is 11, 13, Vn 6 (de vie); „«Ţelină» de un metru lăţime": Vs 6; „Pământ înierbat, cam de un metru lăţime": Vs 8. ***Groapă:*** „Gropi": Bt 5. ***Altfel:*** „Garduri": Is 2; „Prin nimic. Se ştia că de la iazul Vocoteşti se despart moşiile, sau de la dealul Sloboziei începe moşia Slobozia, de la Tunel (calea ferată îngustă a trenului care căra lemnele pentru Podu Iloaiei, din pădurea moşierului)": Is 17; „Nu sunt semne; hotarul trece doar pe pâraie": Sv 15; „Sunt doar semne naturale (ape, etc)": Vs 4.

https://biblioteca-digitala.ro

HOTARE INDIVIDUALE

Stabileau hotarele: ***Bătrânii:*** Bc 5-9, 12, 13 (sat Oituz), 14, 17, 18, 20, Bt 11, Gl 2, Is 1, 3 (mai rar), 4, 7, 9, 11, 13, Nt 1, 6-8, 10, 15, Sv 8, 9, 11, 12, Vs 2, 13, 16, 17, Vn 2, 4, 6, 7, 9, 11; „Bătrâni înţelepţi": Bc 10; „Câte doi bătrâni": Gl 4; „Ales un bătrân mai destoinic": Is 10; „Bătrânii, din ordinul boierului": Vs 6. ***Bătrânii cu primarul şi alte autorităţi, săteni:*** Vs 1, 8; „Postelnicii": Gl 3; „Bătrânii cu oamenii mai răsăriţi": Gl 9; „Hotarul dintre Pungeşti şi Trohan a fost stabilit de un bătrân, Vintilă, în unire cu toţi oamenii din sat": Vs 14. ***Autorităţile:*** Nt 6, Vs 7. ***Altfel:*** „Familia Ghica": Bc 1; „Oamenii de frunte ai satului": Bc 2, 10; „Întreg satul": Bc 3, Nt 15, Vs 9, Vn 8, 13. „Oameni din sat care luau parte la măsurători făcute de un inginer pus (satul era de clăcaşi)": Bt 10; „Boierii stabileau hotarul; a fost sat de clăcaşi": Bt 12; „Delegaţii satului şi inginerul": Is 15; „Moşia a aparţinut familiei Sturza, arendată. Proprietarul moşiei stabilea unde sunt bornele": Nt 5; „Înainte, cam cu 250 de ani în urmă, erau foarte puţini oameni. Ei, când au venit ingineri, au arătat fiecare care era pământul lui şi aşa s-au stabilit însemnele de hotar": Sv 7; „Boierul a făcut danii locuitorilor după o ciumă (pe la 1600). S-a dat pământ cât să se semene o baniţă de mei. În rest, trebuia lucrat pământul boierului. Fiind condiţiile bune, au venit şi băjenarii de prin Maramureş": Sv 14; „Fiecare lua cât pământ dorea": Sv 11; „Se zice că fiecare om, când s-a întemeiat satul, şi-a luat atâta pământ cât a putut călări o zi întreagă, deci cât a ocolit calul într-o zi": Sv 17; „Întreg satul, când şi-au împărţit oamenii pământul între ei": Sv 17; „Până după 1920 sătenii nu aveau proprietăţi de teren în câmp": Vs 5; „Munţii satului erau proprietate colectivă, a obştii. Dreptul de uzufruct se stingea odată cu cel care-l avea, dacă persoana nu avea urmaşi în sat. Străinii nu-l puteau căpăta decât prin căsătorie cu un obştean şi instalarea în satul părtaş la devălmăşie. Excepţie făceau doar învăţătorul şi preotul, indiferent de locul lor de origine, dacă se stabileau într-un sat devălmaş. Din munţii pe care-i aveau, oamenii aveau dreptul să taie câte lemne puteau, dar nu tăiau foarte mult, pentru că aveau munţii cam la distanţă": Vn 1.

Semne care marchează hotarele individuale: ***Răzor (hat, mejdie):*** Bc 10, 12, Nt 4; „Hat între proprietăţi": Bc 2, 3 (de 10-20 cm), 4 (de 15 cm), 6-9, 11, 13, 15, 18 (de la Cuza Vodă), 19, 20, Bt 1-12, 14, Gl 2, 3, 6, 7, 10, Is 1-4, 6-12, 14-17, Nt 3, 6-8, 10, 11, 13-15, Sv 2, 4-6, 8, 9, 14, Vs 1-3, 6-9, 11-17, Vn 1, 3-7, 9, 10, 12; „Hat. Răzorul a apărut după împroprietăriri": Bc 14; „Hat lat de o palmă": Bt 13, Vs 4 (palmă domnească); „Pe hat se semănau mături sau un rând de fasole, care nu se culegeau": Gl 8; „Hat cu spini, cu buruieni, cam de 1-2 palme": Is 5; „După 1920": Vs 5; „Hat de 20-30 cm lăţime": Vs 10; „Un hat avea două palme": Vn 13. „«Mejdie»": Bc 5; „Miezuină": Bc 17; „«Hotar» de ţălină (ţelină), de 10-14 sentime (centimetri)": Gl 4; „Răzor": Is 13, Nt 2, Sv 16, Vn 11; „Răzor; fiecare teren era demarcat în schiţele funciare": Nt 1; „Local «hotar»": Sv 1. ***Brazdă:*** Gl 5; „Între moşiile boiereşti şi proprietăţile ţăranilor se trăgeau brazde şi se făceau movile de pământ": Gl 9; „Hotarul boierilor se despărţea de cel al oamenilor cu o brazdă": Vs 10. ***Şanţuri:*** „«Ierugă»": Sv 8. ***Movile:*** „Un muşuroi la capătul locului": Gl 1; „Moşunoaie făcue cu sapa": Gl 6; „Între moşiile boierilor şi proprietăţile ţăranilor": Gl 9. ***Pietre:*** Bc 1, 3, 5-8, 10-13, 15, Bt 2, 5, 6, 9, 11, 12 (uneori), Gl 3, 9, 10, Is 1, 4, 16, Nt 1, 4, 5 (după 1864), 6, 7 (puţini), 9 (la fâneţe), 10, 11 (rar), 12, 13, 15, Sv 2 (rar), 8, 9, 11, 14, 16, 18, Vs 8, 14, Vn 1-3, 6-9, 11, 13. „La C.A.P.": Bt 3; „Bolovani": Bc 4 (bolohani),

https://biblioteca-digitala.ro

16; „Câte un bolovan mare, îngropat": Sv 1; „După împroprietărirea din 1921-23": Bt 13, Is 12; „Unele fiind înalte cât statul de om": Is 13; „După reformă [agrară]": Sv 4; „Dacă nu se putea face gard, se bătea o piatră lungăreaţă în pământ": Sv 15; „La capetele bucăţilor": Vs 12; „După război": Vs 13. ***Ţăruşi, pari*:** Bc 1-3, 5-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15 (rar), 16, 17, Bt 7, 11, 12 (uneori), Gl 2, 4, 6, 8 (un rând de ţăruşi), 9, Is 6, 10, 15, Nt 1, 4, 5 (după 1864), 6, 7 (rar), 12 (mai târziu), 15, Sv 1, 8, 10-12, 18, Vs 1, 2, 4, 8, 11, 13, 14, Vn 1, 3, 4, 11, 13. „Pari şi stâlpi de piatră": Bt 1; „«Cioplaz», fag cioplit ca un ţăruş": Bc 13 (sat Hârja); „Mai ales după împroprietărirea din 1921": Is 11; „La fâneţele din munte, un stâlp bătut în mijlocul unei gropi acoperite cu pământ, ca o moviliţă": Nt 9. ***Copaci:*** Bc 5-12, 14, 15, 20, Bt 13, Gl 2, 3, 6, 9, Is 6, 12, Nt 1, 3, 4, 5 (după 1864), 7, 10, 15, Sv 3, 5, 8, 10, 11, 14, Vs 1, 2, 8, 14, Vn 2, 4, 6, 8, 9, 11; „Se făcea o cruce pe copac sau se tăia vârful copacului. Se numea «bour»": Bc 3, 16; „Se făceau «cioplaguri» cu securea": Bc 4, Vn 13 («cioplac»); „Rar": Bt 9, 11, Sv 2, Vs 13; „Se făcea o şoplitură (cioplitură) pă porumbei (arbuşti care fac un fruct numit porumbă)": Gl 4; „La ulmul de la Drăguşanu": Is 13; „Câte un stejar, cireş, salcie etc": Sv 1; „Câte o răchită": Sv 4; „Copaci – semne făcute pe coajă şi copaci tăiaţi, «seciuri», puşi orizontal, cu crengi stufoase": Sv 13; „Sunt plantaţi arbori": Sv 16; „Copac puţin cioplit": Sv 18; „Se face cruce pe copacul de hotar şi se cheamă «bornă»": Vn 1; „Pruni": Vn 7; „În pădure se tăia vârful copacului; se chema «sămnicer»": Vn 10. ***Mărăcini:*** Bc 3, 8-10, 12, 15, 16, Bt 9, 13, Gl 3, Is 5, 12, Nt 1, 3, 6, 10, 15, Sv 9, 14, 18, Vs 1, 3, 11, Vn 2, 4, 7, 8; „Tufe de mărăcini lăsate să crească liber pe hat": Bt 6; „Rar": Bt 11, Gl 4, Vs 12; „Li se zicea «seci»": Vn 11. ***Garduri:*** Bc 4, 10, 13 (sat Oituz), 17, Gl 9, Is 4, 6, Nt 4, 7, 12, Sv 3, 5, 10, 11, 17, 18, Vn 4, 7, 9, 13. „Mai rar şi mai încoace (mai recent)": Bc 3; „Azi se folosesc mai mult, chiar şi pe la terenurile ocupate cu alte culturi": Bc 8; „Şi înainte, şi azi, garduri, inclusiv prin pădure": Sv 7; „Din răslogi": Sv 13; „De răchită, crengi": Sv 15; „Rar, la livezi, dar se pun şi ţăruşi de răchită, gard viu": Sv 16. ***Gropi*:** „Găuri în fânaţe, făcute cu hârleţul, de 20 cm pe 20": Bc 3; „Gropi în care se puneau cărbuni, pentru a nu putrezi": Bc 7. ***Hotare naturale:*** „Pâraie": Bt 7, Nt 10. ***Altfel:*** „Prin «seci», locuri necultivate": Bc 17.

Pământuri închise cu gard comun: „Rar": Is 10. ***Ţarina:*** Bc 4, 6, Is 11, Vs 6; „Ţarina era câmpul. Avea o singură poartă. Era un singur paznic de ţarnă sau «jitar». Lua de la fiecare o coşarcă de porumb, doi snopi de ciocani. În ţarnă era mai des porumb şi lucernă. Toamna păşunau vitele. Jitarul anunţa cu o tobă închiderea şi deschiderea ţarnei": Bc 3; „Despărţeau satul de ţarină": Bc 7, Bt 11; „Cu gard de cătină": Bc 9; „Era poarta ţarinei": Bc 20; „Satul a avut porţi: poarta poienii, poarta străjii; unde era ieşire din sat, era poartă": Bt 12; „Erau puşi spini să nu sară vita în ţarnă, iar porţi în dreptul drumurilor erau trei. Porţile aveau paznici": Gl 2; „Fiecare sat avea gardul ţarinii la deal şi la vale. Gardul separa satul de ţarină, de câmp. Gardul avea porţi, fiecare sat avea poartă. La poartă era câte o colibă a văcarului. Văcarul după secerat strângea vacile satului şi le păştea. Se dădea dijmă la văcar la poarta ţarinii. Până la secerat văcarul păzea culturile. Erau patru văcari (pândari), doi la deal şi doi la vale. Vacile se strângeau însă numai într-un loc. Se făcea şanţ. Pe ridicătura de pământ se punea cătină, salcâmi, schini (mărăcini)": Gl 3; „Ţarnă era tot câmpul. Erau 5-6 porţi la marginea satului, la drum, păzite fiecare de câte un paznic, jitar. Era şi câte o bucată de gard la fiecare poartă. Jitarii luau snopi (dintr-o claie de 28 de snopi luau unul), capete de porumb, un «porcan» de «părâng» (un stog

https://biblioteca-digitala.ro

cam de 70-80 kg). Li se plătea numai în natură. Când dădea drumul la ţarină, întâi jitarul îşi lua jităria, apoi dacă începea unul, cărau toţi, că altfel era reclamat la primărie că a spart ţarina. Se suna cu goarna prin sat de către gardist, primăvara la arat, apoi la seceră, la culesul porumbului. Se dădea drumul la ţarină în august, pentru grâu şi în octombrie, pentru porumb": Gl 4; „Nu se ştie, dar există toponimul Poarta Ţărnii": Gl 6; „Vitele nu puteau ieşi sau intra decât pe poarta ţarinii, care avea gard. Erau paznici care păzeau [cele] patru porţi: Poarta Puţeni, Poarta pe Vale în Jos, Poarta Gardu' Ţarinii, Poarta Râpa lui Strat": Gl 7; „La marginea satului, la intrarea dinspre arabil, era o poartă denumită poarta ţarinii. Un paznic o închidea şi o deschidea zilnic": Is 3; „Este un loc numit poarta ţarinii": Nt 6; „Era poarta ţarinei la Cacova şi Nemţişor": Nt 15; „Ţarina, cu trei porţi": Vs 2; „Separa siliştile oamenilor la câmp": Vs 7; „Vitele nu puteau ieşi în ţarină decât pe la poarta ţarinii. Au fost trei porţi la ţarină. Fiecare sătean îşi făcea gard spre ţarină": Vs 14; „Era poarta ţarinii; «hudiţele» laterale, închise cu gard. Cel care păzea se numea «curugiu»": Vs 16; „Ţarina, o fâşie mare cultivată în special cu porumb. Toţi locuitorii satului aveau pământ în ţarnă. Avea o poartă; era păzită de jitar, de obicei un om dintr-o familie mai nevoiaşă, acelaşi. Era plătit la baniţă sau la târna de porumb": Vn 4; „Paznicul, jitar, fie [acelaşi] permanent, fie schimbat [de la an la an]": Vn 10; „Erau două porţi ale ţarinii. La fiecare poartă se găsea câte un jitar. Se plătea toamna, la cules, cu câte o «boroacă», coşarcă de ştiuleţi": Vn 11. ***Viile:*** Bc 9, Bt 3, Is 2, 13, Vs 9, 10 (rar); „În special proprietăţile individuale cultivate cu vie": Bc 8, 13 (sat Oituz), Gl 3; „Via fiecăruia era închisă": Nt 10, Vn 7; „Fiecare loc cultivat cu vie era îngrădit. Dacă proprietăţile mai multor săteni erau învecinate, atunci acestea aveau gard comun, dar delimitate totuşi între ele": Vs 1; „La vii, la capete, numa' la capete, se făcea gard de cătină": Vs 8. ***Grădinile, livezile:*** Nt 13; „Grădinile în afara satului se îngrădeau cu garduri de sârmă şi ostreţe, de nuiele şi garduri vii": Gl 8; „Grădinile, gard comun": Nt 9. ***Păşunea, fâneţele:*** Nt 15; „Între sat şi spaţiul ţărnii se găsea păşunea pentru vite": Bt 11; „Păşuni individuale, împrejmuite cu spini, nuiele, sârmă şi şireadă [cea comună], neîmprejmuită": Gl 4; „Garduri de răsloage cu leaţuri la fâneţe, ca să nu intre vitele; şi azi": Sv 5; „Ca să nu intre vitele iar azi, şi mistreţii": Sv 17. ***Izlazul:*** Nt 6, Vn 2, 5, 9, 11 (imaşul); „«Nimaşul»": Bc 10; „Azi este îngrădit islazul": Bt 1; „Locul de păşunat, foarte rar, ca să se păstreze iarba": Gl 6; „Nu întotdeauna": Is 1; „Fiecare avea islazul lui": Sv 3, 13; „Islazul comunal, azi": Sv 10; „Fiecare îşi are «toloaca» lui": Sv 18; „La ieşirea din Rugineşti, spre Angheleşti, era un imaş pentru străinii de sat (cărăuşii de sare şi peşte) care se numea «baştină»": Vn 12. ***Altfel:*** „Ţarina nu avea gard, dar era păzită de un paznic care primea de la fiecare proprietar de loc o coşarcă de 20 kg ştiuleţi. După recoltare vitele puteau păşuna fără să se anunţe în sat": Bc 16; „Moşia sătenilor era despărţită de moşia boierului prin şanţ": Bt 6; „O parte a moşiei satului cuprindea proprietăţile sătenilor (între Dealul Crucii şi satul Vorniceni); partea de răsărit aparţinea moşiei boiereşti; nu exista linie de demarcaţie între aceste două tipuri de proprietăţi": Bt 14; „Satul a fost înconjurat de un şanţ adânc de doi metri şi lat de un metru şi jumătate": Gl 2; „Satul a fost împrejmuit cu un şanţ adânc. Şanţul se făcea pentru a feri ţarina de animalele din sat. Pe lângă şanţ, mai erau construite porţi, păzite de primăvara până toamna, în noiembrie. Porţile erau de lemn, cu scândurile puse orizontal, pentru economie. Paznicul avea un bordei şi era plătit în produse. Porţile: Galaţiului, Recoarei, Gologanului, Bujoräştilor, Puţenilor (azi, Valea Mărului), Mătci, Tecuciului, Iveştilor sau Umbrăreşti": Gl 5; „Numai marii proprietari îşi îngrădeau terenurile": Gl 9; „În partea nordică a vetrei satului

https://biblioteca-digitala.ro

este un loc numit Poarta Jităriei”: Is 16; „La fiecare ieşire din sat era poartă păzită de jitar, care avea grijă să nu intre în sat grâne de furat sau să meargă vitele în câmpul cu cereale. I se dădea în schimb o baniţă mare (cca 15-30 kg). Acolo avea câte o colibă unde se adăpostea”: Is 17; „Iarba, după ce se coseşte (sunt mai mulţi proprietari acolo) se dă drumul la vite (de-a valma). Pasc vitele şi locuitorii care nu au pământ acolo. Îi zicem *în ţarină,* ducem vitele *în ţarnă*”: Nt 4; „Înainte se făceau rar garduri. Azi se fac mai multe, să nu intre mistreţii la fâneţe, cartofi”: Sv 16; „Ţarna, unde sunt mai multe bucăţi de pământ ale mai multor proprietari. Fiecare bucată se numea «blană». În ţarnă, porumb, grâu, secară, ovăz, cânepă. Ţarna era păzită de un jitar care făcea cu schimbul. Era plătit cu recoltă, câte o târnă, câte o baniţă de porumb ori cartofi, sfeclă, fasole. Pământ în ţarnă aveau acei care erau mai prin mijlocul satului”: Vn 13.

TOPONIME GENERALE, FORME DE RELIEF

„Ape: Agăş, Trotuş; munţi; păduri: Cărunta, Cotumba, Fălţuianu, Măceşu, Muncelu, Suliţa”: Bc 1; „Ape: Bistriţa; coline mici, câmp, dealuri: Focşeşti, Ruseni, Terenteşti”: Bc 2; „Ape: pârâul Secătura, Tazlău; deal şi vale: Dealul Bolohanului, al Bradului (a fost un brad mare), Chiscu (Piscu) Mârzeştilor (aveau oamenii odăi acolo pe timpul barbarilor), în Deal la Păr, Dealul Şipote, Dealul Ţâmpoaiei, la Poarta Veche (era locul închis), Runcu (se numea aşa şi pe vremea lui Ştefan cel Mare), Stroieşti (după popa Stroia)”: Bc 3; „Ape: Berzunţi, în care se varsă pâraiele: Berzunţiu Negru, Dragomirului, Drăcoii, Morii, Puşcaşului; depresiune la poalele munţilor Berzunţi; păşuni: Berzunţiu Negru, pârâul Bradului, Buda, Martinea, Puşcaşu; păduri: Arinu Împuşcat (pe timpuri, vânătorii trăgeau cu puşca în arinul acela), Berzunţiu Negru, Boul lui Cojoc (a murit un bou acolo), Chiciorul (piciorul) Porcului, Covata, Femeia Moartă (o femeie a plecat peste deal pe timp de iarnă. au apucat-o durerile naşterii, a născut, şi-a rupt hainele de pe ea, dar tot au murit şi ea, şi copilul), Muntele Căldării (a fost o fabrică, s-au găsit căldări), Neamţu Mort (în timpul celui de al II-lea Război au fost găsiţi nemţi morţi), Pădurea lui Chiţoi (s-a spânzurat un om acolo), Podul lui Marin (el a făcut podul), Pustnicu, Puşcaşu, Stânca, Şesul Măgurii, Vârful Mare; arabil: Dosul Găinarului (acolo duceau ulii găinile şi le mâncau), Ghizuniei, Mesteceni, Pârâul Lung, Via Boierească, Via Popii”: Bc 4; „Ape: Cleja, Clejuţa, Trei Pârâi; alte toponime: Bicheş, Brădişul Vechi, Dealul Pătulului, Slatina, Trei Pârâi”: Bc 5; „Ape: pâraiele Corbasca, Simion; coline (popular se cheamă «zări»): Chiscul lui Tănase, Dealul Gherdanei, Luncuţa, Mascani, Neagota”: Bc 6; „Ape: Balta lui Zarea, Bâlca, pârâul Jidovului, Rădeşteia, Trotuş, Vâitoianu; luncă şi terasă: la Calea ferată, Dealul Hagiilor, Drumul Anghileşti, al Gării, al Tămăşoii, Moşunoaiele, Rimizea, la Zoirlic”: Bc 7; „Ape: Trotuş; pâraie: Boiştea, Uzul; munţi: Basoca, Culmea Lapoş; alte toponime: Dealul Măgurici, Hâjma, pe Izvor (arături vechi, părăsite), Pâinea, Plopul”: Bc 8; „Ape: Râpa lui Pavel, Valea Cozmei, Valea Târgului, Zeletin; alte toponime: Butnăriţa, Capul Dealului, Cociuba, Cojonea, Corhana lui Andrei, Costişa, Dealul Ariei, Dealul lui Folbără, Dealul cel Mare, Dealul Mirceanului, Drumul Poienii, la Horariţe, Poarta Ţărnii, Recea, Rusa, Saca, la Sohodol, Ţelină”: Bc 9; „Ape: Tazlău, Schitu Frumoasei; Depresiunea Tazlău, Dealul Mestecăneşti, Ludaşi, Dumbrava, coline”: Bc 10; „Ape: pâraie: Buciaş, Calasău, Caşin, Dulce, Haloşul Mare, Haloşul Mic, Sărăţelu, Zboina Neagră; alte toponime: Clăbucul, Dealul Popii, Măgura Caşin, Zboina Neagră”: Bc 11; „Ape: Bălaia, Blidariu, Piatra,

https://biblioteca-digitala.ro

Purcăreţ, Varniţa, Vărăria, Zăvoii; văi: Bălaia, Dunavăţ, Giurgea, Prisaca, Vărăria; dealuri: Bălaia cu Vârful Bâtca, Bârtăţeşti, Blidariu, Bobeica cu Vârful Cetăţuia, Botancea cu Vârful Via lui Ichim, Clenciu cu Vârful Popa şi Dealul Popii, Curăturilor Sturzii, Dohana, Frăgăriilor, Giurgea, Godovana cu Vârful Glodişoarele, Grasului, Hăbutul sub Piatră, Igaia, Măgura, Meleşcani, Palanca, Rotăria, Runcu, Stânele, al Şesunelelor, Ţintirim, Valea Mare, Varniţa, Vârf la Par, Vârful Momarca, Vârful Pietrăria, al Păiuşului, Pogoanele, Purcăreţiu, al Râpei Adânci, Vârnova, Zăvoaia; nume de locuri în Bălaia: la Casa Şchiopului, Dealul Curăturii, al Secăriilor, la Lac, în Odăi, în Poiană, la Scaune, după Vii": Bc 12; „Ape: valea de mijloc a Oituzului; pâraie: Hăţman, Pârâul Sărat, Stropşi; şes, deal, munţii Coşna, Runcu": Bc 13 (sat Oituz); „Ape: Oituz, Nistoroaia, Pârâul Feşca de Jos, de Sus, al Pinului, al Popii, Rotăria; munţi; Bobeica, Dealul Popii, Păştiniş, Poiana Sărată, Vârful Pinului": Bc 13 (sat Hârja); „Ape: Berbeci, Dunavăţ, Râpa Vărzăriei; Coasta Luncii, dealuri: al Perjului, Poiana, al Puiului, Râpa Vărzăriei, Zarea Bărboasei, Zarea Domniţei, Zarea Năstăsiei": Bc 14; „Ape: Tutova; Cariera, Dealul Cimitirului, Nour, Potopului, Viei": Bc 15; „Ape: Siretul, bălţile: Bodolan, de la Ochi (e adâncă), Teiului; platou, deal: Cetate (pământ arabil), Cornăţel, Dealul Vrăbiu, Delureni, Pietroasa": Bc 16; „Ape: pâraie: Roşu, al Sărăturii, al Surzii; munţi": Bc 17; „Ape: Fânaru, Zeletin; Dealul Cristii, Dealul Vili, Piciorul Cârnei, Ursoi": Bc 18; „Ape: pâraiele Strâmba şi Tochilele şi fostul iaz, de trei ha, azi desecat; zonă colinară: Bouariu, Coada Iazului, Drumul Morii, în Faţa Dealului, Fântâna Clarei, la Iaz, Pământu Bisericii, la Tochile": Bc 19; „Ape: Berheciu, Juga, Valea Lupului; Cetăţuia, Dealul Morii, Dealul Ţigăneştilor, pe Lac, Movila, Tabăra": Bc 20; „Ape: pâraiele Arcanului, Putreda, Miletena, Valea Miletenului; la Ciobanu, Coasta Ochiului, Coasta Satului, la Cruce, Dealul Secării, la Movilă, la Picior, Şesul Ţărnii, la Ungureni, Ursoaia, Valea Furnicarilor": Bt 1; „Ape: pâraie: Cracii Şipoţelului, Miletin, Şipoţel, Tulburea": Bt 2; „Ape: Prut, Volovăţ; dealuri, văi: Ciobanu, După Sat, Ghinda, Halubeasa, Hriţeni, Silişte, Ţarna": Bt 3; „Ape: pârâul Molniţa, care a fost pârâu de graniţă cu Imperiul Austro-Ungar, pârâul Negru; şes, deal, toloaca comunei (izlaz)": Bt 4; „Ape: pârâul Podriga; alte toponime: Bezedei, Bulhacu, Codrenii, Deica, După Dealuri, Hârtopu, la Holban (fostă moşie), Lascăr, la Leampuri (iaz), Moara Ditcăuţi, la Moară, Moiseni, Movila lui Vreme, la Odaie (grajduri boiereşti, boieri mari), Pădurea Carol, Pădurea Codrin, Pădurea Lascar, Pădurea Piatră, Podiş, la Ratoş în deal (a fost un «ratoş», han), Sărături, la Sârbu (grădină boierească), Scutari (cu islazul comunal), Seliştea (este sat), spre Tătărăşani – moşia Rosetti, Trei Fântâni, Trei Movile, Ţiclău, Ursian, Zama": Bt 5; „Ape: Iazul Halaicu, Pârâul Negru, Prutul pe hotarul moşiei; zonă colinară: Dealul Coşeri, Dealul Odăii, la Fânaţ, Izvoare, Ponoare, Şesul Prutului, Valea Odăii": Bt 6; „Ape: Siret; pâraie: Bararu, Bădărăul Mare, Bădărăul Mic, Botoşanca, Cotârgaci, Iezuţ, Joian, Morişca, Porcăreasa, Sitna; iazuri: Botoşanca, Cotârgău, Porcăreasa, Starostea, Teişoara; dealuri: Balta Arsă, Coasta Morii, Bădărău, Botoşanca, Bozani, Călian, Hârtopul Goilav (păşune), Joian, Vii, Zamca": Bt 7; „Ape: Başău, Pârâul Izvoarelor Lişna, Pârâul Întors, Prut; dealuri, văi: Bărbării, Buznea, la Carpen, (Comăneşti sat), Chirilă, Costişa, Deal la Peri, Dealul Morii, Dealul Vii, Între Pâraie, Lungul Vântului, Pârloagă, Racu, Ruginosu, Săhănăria, Toloaca, Ţarna Cot, Velniţa": Bt 8; „Ape: Başeu (Başău), Prut, Valea Corogii, Valea Cumpenii, Valea Odăii; lunca Prutului": Bt 9; „Ape: Cazanca, Jijia, Sitna; Botoaia, Burduja, Calu Alb, Căruz, Cefăria, Ciir, Ciomaga, Costişa, Dajidu, Dealul Morii, Găneasa, Hataş, Hârtopu, Hârtopul Vârla, Jisinu, Lozia, Murărescu, Pod de Lut, Răchiţi,

https://biblioteca-digitala.ro

Schinoasa, la Şapte Fântâni, Şiru Viei, la Trei Chietre, Ţarna Veche, Valea Gardului Nou, Valea Gardului Vechi": Bt 10; „Ape: Jijia; dealuri: Coţoaca, Frăsinăi, al Guränzii, Loturi, Ponoare": Bt 11; „Ape: pârâul Tudora cu Zârna, Pleşu; izvoarele Bahluiului şi Siretul la graniţa cu Suceava; bălţi: Călugăra, Cornăţel, a Dracilor, a Hazănului, a Popii, Râmnice, la Stetea; coline, luncă, şes: Bobeuca, Bolohanii, Călugăra, Chetrosu, Cotu Durduc, Cotu Florii, Cotu Lingurari, Cotu lu Tănase, Cucuieşti, Dealu Comorii, Dealu Giilor (viilor), Dealu Mare, Fundu Popii, Geamănu, Glodinoasa, Lunca Franţuz (Cotu), Mancaş, Ocup, Pleşa, Rădui Mare, Rădui Mic, pe Strajă, Turbata, Tri Chetri, Zărna (vine de la boierul Zărnescu), Zătonu": Bt 12; „Ape: pârâul Întors; dealuri; în Fundoaia, pe Imaş, către Sauceniţa (sat aparţinător), Cridonoaia, Movila Bortoasă, Răchiţa, Siliştea, Ţărinca, la Ţărna, la Vie, la Viscov": Bt 13; „Ape: pârâul Ibăneasa, Jijia, pârâul Vornicesei; dealuri şi văi, de la răsărit: Dealul Ibănesii, Valea Unghiului, apoi Dealul Hulubii, Fântâna Nichitoaii, Faţa Ibănesii, Fundoaia, Valea Prisăcii, Glodul Alb, Ratuş, Imaşul Mălăeştii, Podişu' Împărătescu, Valea Săliştii, Valea Vornicesei, Podişul Ţarina Veche, Podişul Săvescu, Dealul Ţiclăului, Valea Caradicii, Valea Dodului": Bt 14; „Ape: Gârliţa, se vărsa în Bârladul Vechi; teren neted: Bădulescu, Imaşuri, Poenaru": Gl 1; „Ape: Prutul; dealuri: Chişcu Înaltu, Deal în Jos, Dealul de Mijloc, Dealul Ţiganilor, Deasupra Satului, Movila cu Copac; în moşia Olga Sturza: Balta Sturza (Gheorghiu), Dealul de Mijloc, Dealul Ţiganului (acolo a murit un ţigan), Movila Veche, Strâmbele Gheorghiu, Sub Bordeu (a fost un bordei boieresc), Valea Bostanului, Valea Brăneştiului, Valea Părului; răzăşia veche de la Cuza: Dealul Ariei [cu două părţi]: Arcanele şi la Mirişte [aceste pământuri au fost date pe doi şi patru boi, adică celor care la data împroprietăririi aveau doi, respectiv patru boi]; se treiera cu animalele cu tăvălugul cu pietroi cu şanţuri. Era tras de doi cai sau doi boi (treierau şi cu carul cu boi), Pălmăşiile (pământuri date pălmaşilor [celor care nu aveau vite de jug]), Valea Stoienesei; moşia Donose: Balta Donose, Copacul Ilenei, Dănila cu pădurea, Dealul Ariei, Movila Donose, Strâmbele Donosei, Valea Brăneştiului Donose, Valea Stoienesei; moşia Ionel Ghergheşeanu: la Copac, pe Maghină, Stoieneasa – la Izvoare (20 de izvoare), Valea Budilesei; răzăşia de la 1918: Cordeşul Fântâna Hoţului, Cordeşul la Nuc, Cordeşul la Piru, Cordeşul la Ulm, Linia Valea Brăneştiului, Movilă Veche la Sturza, la Mutu, Scripătul la Sturza, Strâmbele Gheorghiu, Valea Părului, Valea Schinului; lanurile din moşiile Sturza şi Donose au fost date ţăranilor la împroprietărirea din 1945": Gl 2; „Ape: Balta Leahu, Balta Rădeanu, Balta Telejnu, Horincea; Boroaia, Bozieni, Braniştea, Braşoveanu, Chicerea, Delniţa, Drumul Vădenilor, Fetila, Foişor, Gheţărie, Glăjoaia, Gorunaşu Mare, Gorunaşu Mic, la Lutul Roşu, Piatra (punct de hotar), Matcă, Movila, Pâcla, Rădincioara, Râpa Glodului, Rogojini, Salcia, Valea Chişcheni, Valea Elanului, Valea Iazului, Valea Lişcovului, Valea Stâlpului, Valea Ţărnii, Zăvoiul Cavadineşti, Zăvoiu Rugineni": Gl 3; „Ape: Bârzota, pârâul Leurda, care se varsă în Bârzota şi se formează numai când plouă; dealuri, văi, coline: Badeş, Batuş, Bodii, Chiscu (piscul) din Mijloc, Chiscu (piscul) Perţi, Dealul Mânăstirii, Dealul Morii, Dobârleşti, După Codru, Iemaş (imaş), Lacul lui Iepure (a fost lac), Mitra, Neruleşti, Păragini, Platoul Viei Angheloaiei, Valea Corbului": Gl 4; „Ape: pârâul Gerului, Vâlcica Mărului": Gl 5; „Ape: Bârladul, Berheciul, Zeletinul (ultimele două sunt gârle mici) cu văile lor; toponimele de pe deal, de la miază-zi, spre Nărteşti: Bătăreşti, moşia lui Şendrea, Drăgomanu, moşia Popii (fusese terenul unui popă), pădurea Codru, pădurea Teişului (fostă pădure boierescă), Supanu, Bujoru, Coasta Stupina (la vest de Bujoru), Valea lui Ban, Bocăneţ, Stârpu, Râpile Iancului, Râpa Vălcului, Poarta Ţărnii,

https://biblioteca-digitala.ro

Râpile de la Biserică, Vicolenii, Valea Rea, Valea Lupului, Dealul Ghera, Pădurea Ghera (azi nu mai este), Făgetul, pe Deal; toponimele de pe vale [fără reper de punct cardinal]: Bicheşti, în Corlate, Gura Văii, pe Mălării, Ochiul lui Buzdugan, Odaia, Orbu Vale (legat de un om), Pădurea lui Crucean (azi nu mai este pădure), Pădurea lui Mereuţă, Tochile": Gl 6; „Ape: Valea Covurlui; vale şi deal: dinspre răsărit: Dealul Cucului, Valea Ţarnei, Râpa Filimon, Punctul Zăticeasa, Punctul Cerdac, Dealul Morilor, Nedia, Valea Ulmilor, Râpa Gornaş, Dealul Covurluiului, Punctul Ziglău, Valea Covurluiului, Ulcica; la sud: Beniceşti, Dealul Flămând, Cerbul; la nord: Cătana (pădure), Ruptura, Rediul lui Vlaicu Vasilache în Valea Bănesei (păduri), Dealul Mânăstirii, Rediul lui Carpăn": Gl 7; „Ape: Bârladul, Călmăţuiul, Gerul, Siretul; alte toponime: Movileanca, Muchie, Negreni, Toporan, Valea Călmăţuiului, Valea Gerului, Vâlcica": Gl 8; „Ape: Siretul; dealuri, văi": Gl 9; „Ape: lacul Brateş (azi secat), pârâul Chineja; gârle secate: Dadu, Petreasa, Spia; Gârla Morii; şes, coline: Mălina, Niloş, Tărâşoaia; unde a fost pădure: Gârbova, Miloşu, Tărtăcuţa, Valea Mare, Vuc": Gl 10; „Ape: râul Bahlui, pâraiele Belceşti, Cicadaia, Huc, Plopu, Tansa; dealuri: Bocancea, Huc, Ruşi, Ţarina Veche": Is 1; „Ape: Prutul, pârâul Saha şi câteva pâraie fără denumiri; Câmpia Prutului, deal şi şes: la est şi la nord: Şesul Prutului; la sud, Dealul Soloneţ; la vest, Dealul Jupânesei; Dealul Satu Nou sau Tabăra Nouă, de unde izvorăşte pârâul Saha; Dealul Soloneţului, Tarcea": Is 2; „Ape: Jijioara cu un iaz din vechime, Iazul Bulbucanilor. Este cel mai mare bazin de acumulare din nordul Moldovei. La iezătura Bulbucanilor a fost pomană de apă. Am auzit din bătrâni dar n-am fost; Coastă, malul stâng al Jijiei, dealuri şi văi: Boziene, Damir, Dealul Ţiganului, Fundătura, Gârla Morii, Hortoapele de la Livada Bulbucani, Şesul din faţa satului, Şesul Miletinului, Valea Bozienei, Valea Cânepii, Valea Sângerului, Vârtop": Is 3; „Ape: Comarna, pâraie: a Ragăului, a Ţiganului; toate apele se varsă în Jijia; dealuri: Băcioaia, Curagău, Deleni, în Grădini, Logofeteasa, Mocani, Mocra, Paraleu, Podiş, Stânca, Şargu": Is 4; „Ape: Balta Popii, pâraie: Cucuteni, Recea; Iazu lu' Oţel; dealuri, Podişul Central al Moldovei: Dâmburile Morii, Dealul Cetăţuia (la nord), Dealul lui Gosan (la sud), Dealul Morii, Dealul Tinoasa, Halmu, Laiu, Sâlişte (grădini de zarzavat), Valea Rediului (la nord)": Is 5; „Ape: pâraiele Fierbătoarea, Morii, Strâmbu; bălţile: Balta cu Crini (azi secată), Gurguieţa, Iazu de la Leahu; dealuri, văi: Bahlui, Bahna, Băbalâc, Capra, Dealul Feredeni, Dealul Mare, Dodulea, Humosu, Leahu, Magazie, Mânăstire Lacuri (a fost sat), Mitoc, în Muchea Caprii, Nacu, Porcăria, Scorţăra Mare, Scorţăra Mică, Struna": Is 6; „Ape: Iazul Dumeştilor; Lunca Bahluiului, deal: Coasta Bahluiului, Coasta ceea Mare, Coasta Cea de la Vii": Is 7; „Ape: Dohovăţ, Grosoaia, Jijia; deal, şes: Coada Stânei, Pârlita, Spânzuratu": Is 8; „Ape: pârâul Puturoasa, Siretul; Valea Siretului": Is 9; „Ape: Gruiu, Moldova (la marginea hotarului), Suhodoru; dealuri: Dealul Pietriş, Gruiu, Parcu, Prisaca, Rediu, Suhodoru": Is 10; „Ape: Jijia; deal şi şes: Dealul Cimitirului, Dealul Ciobanului, Şesul Mare, la Troianu, la Vişina": Is 11; „Ape: râul Jijia, pâraie: Bazga, Bohotin, Moşnişoara, Răducăneni; dealuri, lunca Jijiei: Bacalu, Beşleaga, Dealul Burnar, Dealul Gorgului, Dealul Nucului, Dealul Ofului, Dealul Roşului, Dealul Viilor, Hemeiosu, Ursoaia": Is 12; „Ape: Căneasca, Găunoasa; deal, şes: Faur, Filozoful, Halmul, Muncel, Pojonasca": Is 13; „Ape: pârâul Gârbovăţul, gârla Tansa; centrul podişului Moldovei, deal: Bârlădeana, Dealul Lacului, Dealul Tansa, Merii Baciului, Podiş, Toaca": Is 14; „Ape: Balta Lotrii, în Baltă, pâraie: a Babii, Călugăra, a Coptului, a Fundoii, a Satului; podiş şi deal: Fundoaia, la Grigoriţă, la Hagău, pe Lan, la Pietri, Porcăria, la a Porcului, pe Rupturi, la Tintă, Trestioara": Is 15; „Ape: pârâul Velniţa,

https://biblioteca-digitala.ro

Valea Simirii; alte toponime: Aguşi, Berbeleul, Bordeie (au fost robi ţigani), la Botez, la Casa de Apă, Călugăreni, Chilia, la Ciumol (a fost pe timpuri ciumă şi acolo au fost aduşi bolnavii de ciumă), Coasta Ţăruşului, la Curte, pe Deal, Dealul Bâgâliţii, Dealul Bogata, Dealul Chilia, Dealul Cireşului, Dealul Hotar, Fânăţile, Haidămac, Lungu Vântului, la Păr, Păscănia, Piciorul Corbului, Pietrosul, Podul Popii, la Sârbi, Tabăra, Ţăruşul, Valea Simirii, Valea Velniţei, Văratecul, Vlanicul; păduri: Berbeleu, Căldăruşa, Căsoaiele lui Buzatu, Coasta Tăburii, Coasta Teiului, Dealul Liniei, Podul lui Beriş, Potcoava, la Runc, Stroieşti, la Ţandur, Vlanici": Is 16; „Ape: Gârla Nucilor; parţial deal: Chelul, Plopana, Ponoarele; şi cea mai mare parte în vale, pe şes: Frasini, Nadini": Is 17; „Ape: Bicaz, Bistra, pârâul Caprei, Ticaş, Ţepeşeni, Valea Jelaşului; dealuri: Dealul Florenilor, Dosu Iancului, Fundoaia, Munticelu, Valea Stânii; munţi: Capu Jidanului, Crăieşti, Cremeniş, Crucea Roşie, Higheşul, Ticaş": Nt 1; „Ape: Almaş, Almăşel, pârâul lui Balae, Horaviţa, pârâul Răchiţei; dealurile Neamţului, la poalele munţilor Bicaz, Cernegura, Cozla, Pietricica; pădure: Balaurului, Cantorea, în faţa Cantorii, Ceuca, Cioate, Coada Pârâului, Coasta Arţarului, Coasta Căşăriei, Coasta Sărăţii, Corhana, Cracii Chiliei, Dumbrava, Inişte, Între Pâraie, Livezi, la Moară, pe Osoi, Prohal; arabil: Dealul Holmului, Făgeţel, Holmu, Lunca, Murguceşti, Turcina, Ţigănimea, Zăpodia; păşune: Balaurul, Cioate, Dolheşti, Făgeţel, Livezi, Lunca, Prohal": Nt 2; „Pâraie: Beşcureni, Valea Neagră; dealuri: la Bărboşi, al Cuzii, Ruşilor, Teilor": Nt 3; „Pâraie: al Bondrii, Celaru, al Cristinei, al Crucii, Fărcăşiţa, Găină, Mare, Plăiuţ, al Prelucii, al Răscoalei, al Sasului, Sec, al Slatinei, al Stânei, al Şoldanului, al Teiului; Lunca şi terasele Bistriţei, munţi: Ciungii Bâtcei, Hălăuca, Piciorul Tarniţei, Vârful Bivol, Vârful Fuioara": Nt 4; „Ape: Baia, pârâul Cozia, Grinţieşul Mare, pârâul lui Ionuţ, pârâul Măgurii, pârâul Marinii, pârâul Muntelui, pârâul Păltinişul Mic, pârâul Petricica, pârâul Prelucii, Primataru, Prisloapa, pârâul Sfarghie, pârâul Teascul Mare, pârâul Teascul Mic; munţi, văi: Cocioara, Faţa Grinţieşului, Faţa Mătrăgunei, Faţa Muntelui, Frasin, Dosul Glodului, Dosul Grinţieşului, Dosul Păltinişului, Dosul Primatarului, Măgura, Obcina Frasinului, Obcina Mâţei, Obcina Teascului, Pietrele Roşii, Preluca Dreptului, Preluca Ursului, Vârful Ştezii": Nt 5; „Ape: Floroiu, Gheorghiţa, Netezi, Rostoaca, Topoliţa; sudul Depresiunii subcarpatice Ozana-Topoliţa: Brătulaţi, Caina, Cărpiniş, Croitoreni, Dealul Crucii, Dealul Vii, Ghindău, Groapa Ana, Gureţea, Hiza, Hodorogea, Hotăreni, Leuda, Movilei, Netezi, pârâul lui Gheorghiţă, Popasca, Rugii, Stârcului, Tarlaua Ion Creangă, Tăul, Trohana": Nt 6; „Ape: pâraie: Brătescu, Muncel, Rece, Turbata; Cotu lui Bălan; dealuri: Gorovei, Rece; alte toponime: Muncel, Ţiganu (Văsăriei), Ursoaia": Nt 7; „Ape: pârâul Poarca; deal; alte toponime: Anăloaga, Bolocani, Ciritei, Cot, Dealul lui Vodă, Dealul Sârbilor, Făget, Gabora": Nt 8; „Ape: Neamţ şi izvoarele Ozanei, Boboieşti-Dolea şi Mihăieţul; culmile Stănişoarei cu obcinele: Agăpeni, Bran, Carpen, Cotnărel, Dobreanu, Mihăieţ; la apus, Muntele Halăuca; la nord-vest, Chiţigaia; spre sud de Halăuca, Branul şi Dombesticul; spre nord, Bompa": Nt 9; „Pâraie: Albuia, Gârbovăţ; dealuri, văi: Dealul Ghidionului şi al Vlădnicelelor": Nt 10; „Ape: Valea Mare; dealuri; Bahna, Dubărca, Olmu, Stânca, Şesuri": Nt 11; „Ape: Bistriţa, Frasin, Potoci, Tarcău, pârâul Pietrii, al Vacii; dealuri; Bătrâna, Cozmiţa, Hermanu, Lăptoaca, Potoci ": Nt 12; „Ape: râul Tazlău; pâraie: Brusturatu, Peştiosu, Strejei; Depresiunea Tazlăului: Cociorvei, Cracul Tazlăului, Geamăna, Negru, Preluci; în vest, Muntele Măgura; în est, dealul Racilei; în nord, dealul Chetronea; la sud-est, dealul Velandone (de la Via lui Andone)": Nt 13; „Ape: pârâul Umbrarul, care traversează de la vest la est; afluenţii lui: Gogu,

https://biblioteca-digitala.ro

pârâul Oalelor, al Roginii, Tochile; depresiune, câmpie, mlaştini, podiş, terase: Băluteni, Capu Dealului, Coasta Ţibucani, la Firmă, Gropile lui Bontea, Huciungani, Lunca (sau Velniţa), Mânăstireasca, Ochiucăreni, Podiş, Potlogeni, Răzâni, Rogini, Şanţuri, Ţiglăul lui Bârsă, Ungheanca, în Velniţă": Nt 14; „Ape: râuri, pâraie: Afinişului, Alb, Alunului, Arşiţa Mică, Băncii, Bivolăriei, Bodăi, Bourului, Busoguţa, Busuga, Cacovei, Căldarea, Cărbuna, Călini, Cerdacului, Chiliei, Chiriacului, Chiticaia, Chiţa Mare, Chiţa Mică, Cireşului, Ciuşmelei, Coarnele, Corbului, Crucii, Dinu, Dobrului, Dobrenaşului, Dodu, Dohotăriei, Dragostei, Draniţeriei, Fagului, Ghenadie, Glodişorului, Glodului, Goangei, Grumăzescu, Humei, Iepăriei, Jugăritului, Maftei, Maghemiţa, Maicilor, Mălinului, Morii, Neamţ, Negru, Nemţişor, Nicoară, Nilului, Niţă, Olari, Olteanu, Osoiului, Oşlobanu, Paltinului, Parcului, Piatra cu Gărgăriţe, Poienii Ascunse, Porcului, Procov, Pustiana, Puturosu, Răchitosu, Recea, Ruginii, Rupturii, Rusu Mare, Rusu Mic, Sascutei, Sărăturii, Secu, Slatina, Socăreţ, Solomizdrei, Stan, Stâncii, Strugăriei, Şipotului, Tarniţă, Tăciunele, Târla Oilor, Târniceru, Temurea, Teodosi, Trapezoaiei, Tuca, Ursul, Valea Rea, Vasanu, Văcăriei, Vulpilor: iazuri: al Mânăstirii Neamţ, Vovodenia, Zimbrărie; Depresiunea Neamţului; munţi: Afiniş, Boura, Chita Mare, Chita Mică, Dealu Mare, Dobreanu, Jacote, Nilul, Piciorul Crucii, Piciorul lui Olteanu, Rusu Mare, Rusu Mic, Secu, Sihla, Strugăria, Tăciunele, Vulpii; dealuri: Afinişului, Alunul, Arini, Arşiţa Mare, Arşiţa Mică, Brădet, Brădiţel, Brăileanca, Budăilor, Busoga, Cărbuna, Cărpiniş, Cerdacului, Chilii, Chiriacului, Chitic, Cireşului, Cojocarului, Coşări, Dohotăriei, Găinărie, Glodului, Gol, Grumăzescului, Înalt, Marmurei, Morii, al Olarului, Osoi, Piciorul Rău, Pleşului, Plopului, Porcăriei, Răchitişului, Răscoalei, Rotunda, Sascutei, Schitul lui Nifon, Socilor, Solomizdra, Stânii, Tihăroi, Trapezan, Văratec, Viei, Zăplazului; lanuri: la Canal, Căldarca, Cărpiniş, la Curte, Luncaşi, Osoiului, la Profesori, Rediu, Ruinişul, Ţarina": Nt 15; „Ape: pâraie: Bahan Clit, Crivăţ, Dumbrăviţa, Solca; dealuri: Bobeica, Irimeţilor, Lupului, Săcu; văi: Bărcului, Crivăţului ": Sv 1; „Ape: Bulitău (tău), Canalul Râşca, iazul de la Cioba, Moldova, Tirineasa, pârâul Uldei; şes, deal: Casa Rurală, Dealul (Coasta) Brânzei, Dealul Movilenilor, în Delniţă, la Mălăişte, la Odaie, Peste Râşca, Tirineasa, Ulvă": Sv 2; „Ape: Barnar, Bistriţa, pârâul Casei, Căboaia, Capra, Căpriţa, Căţeluşa, Cârjoaia, Cireşu, Cotârgaşi, Frasin, pârâul Haleasa, Isipoala, Magan, pârâul Malului, Mălişor, Neagra, Pietroasa, Puzdra, Şibota; Bâtca Popii (cosire), Boroaia, Căprărie, Culmea Piciorul Jidancii (evreii erau tăiaţi de turci pe butuc), Dealul Alionel (cosire), Dealul Caprei, Dealul Holdei (cosire), Dealul Puzdrei, Dealul Ursului, După Deal (fânaţ), Grebene (cosire), Hărăoala, Isepoaia (fânaţ), Leşu Ursului, Mălişor, Muntele Barnar, Muntele Căboi (se fac stâne), Muntele Grinţieş (1880 m), Muntele Verde, Munţii Bistriţei, Neagra (pădure), Pleşa (deal gol, pleşuv, deasupra satului Holda), Popchi, Porcăreaţa (mânau oamenii primăvara porcii acolo), Preluca (cosire), Preuteasa (cosire), Tomnatec, Vârful Afiniş (pădure), Vârful lui Corhană": Sv 3; „Ape: Bahna Dumitroaia, Bahna lui Ilie, Bahna lui Stir, Bahna lui Vas, pâraie: Căhnii, Cojocii, Costişa la Barda, Hatnuţa, lui Miron, Redea; dealuri, culturi arabile: în Băhni, Bolohani, Căsoaia, Ciuha, Coliba lui Manole, Cotu Tomii, pe Deal (lângă pădure), După Soare, Fălcile Lungi, în Fânaţe la Gheorghică, Fânaţu lui Cotiu, Găvanul, Istrăteni, Lanul la Podeţe, la Poclităreni (la Ştiubei), Redea, Săliştea, Stejăreni, Sub Coaste, Şes Bandalac, Şoseaua, Toloaca, Ţarna din Jos, la Unguri": Sv 4; „Ape: Buta, Diudiului, Platoniţa, Stanişte, Şomuzu Mare, Todireni; dealuri: Butucului, Cârligului, Cheşa, Creţului, Pleşa, Teşii, Valu Şomuzului, Vântului, Vlaicului; în Bahne la Mărunţelu, la Boboc, la Buculei, la

https://biblioteca-digitala.ro

Chirilă, pi Groapă, la Holb, la Hotară, Între Gârle, în Lan, la Livadani, la Obşte, la Rugină, la Sănderi, pe Şes, Tărluică, la Vizitiu, la Zbârciog": Sv 5; „Ape: râul Siret; pârâul Sălăgel, Valea Salciei; dealuri: Căprăria, Pietriş": Sv 6; „Ape: râul Moldova; pâraie: Arsâneasa, Cailor, Floarea, Robu, Timăn aşezat între Obcina Feredeului şi cea a Mestecănişului; Dealul Colacului, Dealul Negru, Delniţa, Deluţ, Măgurele, Obcinele Arsânesei, Ursului": Sv 7; „Ape: Moldova, Suha; Coasta Suhii, dealurile dinspre imaş": Sv 8; „Ape: Moldova, Ozoaia, Pârâul Negru, Slatina; dealuri; Arşiţa Neamţului, Deputatu, Groapa Axinoaiei, Jghiab, Lutăria": Sv 9; „Ape: Dorna; zonă depresionară, păduri: Borcuţa, Dealul Coman, Dealul Lat, Dornişoara, Făgeţel, Făgeţelul Mic, Mărişel, Negrişoara, Pârâul Turcului, Piatra Dornei, Piciorul lui Paltin, Plaiul Bârgăului, Rona, Simizu, Tătaru, Teşna, Tihu, Zimbru": Sv 10; „Ape: Suceava, pâraie: Ascunsu, Ascunşelu, Baimac, Boul (unde a fost vânat ultimul zimbru), Budioara, Ciolotei, Ciomârnari, Cununa Podirei, Falcău, Rău, Străjii, Ziminel; Depresiunea Rădăuţi, Obcinele, ţarină: Afinet, Barbacariu, Borjina, Bucov, Calbaşca, la Cununi, Dealul Baciului, Dumitriţa, Fătăciuni (unde băteau ciutele), la Hâpa, Hârtop, Humăria (se scotea humă de uns casele), Iriştea, Între Vaduri, Laura, Leordina, Lexanda, Mlaca, Obcina Dumitriţa, Obcina Tomnatic, la Piatră, Schiporeasa, la Scorbura (era un baci care a coborât noaptea în sat la drăguţă. Un cioban a furat o parte din oi. Când s-a întors baciul a trimis alt cioban după el. Când l-a găsit, se ascunsese într-o scorbură de fag), la Troci, Ţurna, Văcărie (unde pasc ciutele), Vârfuţu": Sv 11; „Ape: Ariniş, Gemenea, Moroşan, Negrileasa, Suha, Ursoaia; munţi, dealuri, văi: Bâtca Malaiului, Clădita, Dealul lui Bălău, Muncelu, Muntele Lung, Paltin": Sv 12; „Ape: Călimănel, Haita (izvorul din cei 12 Apostoli), Sărişor, Târjoaica, Tulburea; pâraie: al Calului, Mare, cu Peşte, al Popii, Tăieturi; munţi: 12 Apostoli (sunt 12 stânci cu chip de om), Barnaru, Buceniş, Dealul Ursului, Dorna, Lucaci, Ouşorul, Pietrele Roşii, Pietrosul, Rarăul, Tanicul, Tăieturi": Sv 13; „Ape: Suceava şi pâraie: Cânepişte, Martun, cel din Poiană, Vărzăroaie; şes şi dealuri: Baran, Căpreni, Ciuha, Coasta Popii, Lazuri, Oadeci, Pietrăria": Sv 14; „Ape: pâraie: Hăuceni, Lupoaia, Moldoviţa; obcine; pe dreapta satului, munţii Ciocane, Runc, Valcan; la stânga, Dealul Bodnărescu, Lupoia, al Mânăstirii": Sv 15; „Ape: Suceava; pâraie: Caliuha, Remezeu, al Slatinei, pârâul cu Topchile; dinspre est: păşunea Dealul Mărginenilor, pădurea Dealul Leahului, păşunea Caliuha şi Sulivadă, pârâul Crivăţului, Slatina Voitinelului, Humăria (de aici s-a scos pământ care se usca şi se folosea la văruit, culoarea bleu vert; azi nu se mai scoate), păşunea Valcani; fâneţele: pe Crac, Cireşei, Piciorul Porcului, Rugeaca, Podul Slatinii, Măleasa, Lunca Sucevii (care parţial se păşunează)": Sv 16; „Ape: râul Suceava, pârâul Giugulea; munţi, dealuri foarte accidentate: Bobleia, Chicirca, Ivaniuschi, Pohari, Sclep, Scupo": Sv 17; „Ape: Oglinzi, care se varsă în Salaş; majoritatea dealurilor au câte un pârâu care are acelaşi nume; dealuri: Arşiţa, Buc, Bucovineşti, Calela, Cruhla, Hrabuzna, Lupcina, Măgura, Plosca, Pohonis, Prunea, Salaş, Verju Mare": Sv 18; „Ape: pârâul Arsura; şes, dealuri, văi": Vs 1; „Ape: râul Bogdana, pâraiele Despina, Gâdeasa, Muscăi, Verdeş; Dealuri: în Jos, al Porcului, Taberei; alte toponime: Budăi, Chiscul (piscul) Berzei, Coamă, Crăiasca, Drumul cel Mare (a fost drumul poştei care lega Bârladul de Iaşi), Faţa Satului, Gâdeasa, Islazu Nicolau, Lingurari, la Luncă, Matcă, Raşchilă, la Stejar, Stevereşti, pe Şes, Tabără, la Tei": Vs 2; „Ape: pârâul Brădeşti": Vs 3; „Ape: Prutul şi bălţile sale; râul Elan": Vs 4; „Ape: Prutul şi afluenţii lui: pâraiele Belciugului, Copăceana, Valea Marcului; iazul CAP-ului, lacul Pruteţ (meandru părăsit al Prutului) dealurile Podişului Moldovei, coline

https://biblioteca-digitala.ro

paralele, regiune în cadrul podişului Bârladului, terasa inferioară a Prutului: dealuri: Belciugului, Porcova sau Odaia Bogdanei, Sărăciei": Vs 5; „Ape: Tutova; dealuri: Holm, Nucului, Părului, Podişului, Văcăşana": Vs 6; „Ape: Prutul, Pruteţul; Valea Prutului (lunca şi terasele lui): Buium, Cioate, Piscul Iepurelui, Tranşei": Vs 7; „Ape: Iazul Vechi, în Şesul Mare, pârâul Cuţigna, Recea; satul e situat pe o vale, formată din două dealuri, care o străbat de la nord la sud; dealuri: Grui, Han, Holmul Mare, Miclea, Şesul Mare, Şesul Mic": Vs 8; „Ape: pârâul Vasluieţ; dealuri; Dealul Grecilor, Măruţa, Merenilor, Movila Boului, Tanacu": Vs 9; „Ape: un pârâu fără nume, care vine de la pădurea Rudului; dealuri; la est: Dealul Dracsinilor; la apus, Dealul Voineştilor; la miază-zi: Valea Bârladului; la miază-noapte: Dealul Ivăneştilor; alte toponime: Dealul Cuculie, Moşia Măzeşiei, Moşia Tomineştilor, Obârşeni Mângal, Valea Pungeştilor": Vs 10; „Ape: Berivoiul; dealuri: Dealul Stânii, Dealul Telefoanelor, Pădurea Călugăriţa, Pădurea Doctoroaia": Vs 11; „Ape: Tutova; câmpie, dealuri: Cărjăoani, Dealul de pe Crâng, Roşcani": Vs 12; „Ape: Iazul de la Hârtop, Pârâul Jegălia; dealuri: Budnăreşti, Glodului, Grozăveşti, pe Holm, Mândrei (a fost prăvălie în câmp, a unei femei), Seaca, Şipotului, Zăvoiului; drumuri vechi: Drumul Clăcaşilor, Drumul Zăvoiului": Vs 13; „Ape: Ciobăniţa, Racova; şes: Buda, la Punte, Valea Râpii; dealuri: Bălău, Pietrosu, Râpile, Ruptura (Dumbrava), Vlamnicu": Vs 14; „Ape: Bou Bătrân, Crucea Chirii, Sărata; bălţi desecate (azi colmatate): Adrian, Bârdănoasa, Caşcaval, Paludi, Păduroasa, Zahariei; lunca Prutului şi baltă, la est de sat şi o uşoară depresiune cu trecere la zona colinară şi de deal: Bălătău, la Bujor, Cotu Netoţilor, Crucea Chirii, la Fier, Gura Sărăţii, la Hârtop, la Juvară, la Mitache, la Răstoacă, pi Saca (Seaca), Sărata, la Ştefănescu, la Telegraf, Zăvoi": Vs 15; „Ape: pâraie: Barboşi, a lui Dane, Mălăieşti, Vutcani; deal şi podiş; Abuz, Barboşi, Capu Cerbului, Capu Dealului, Cânâpărie, Ceserariu, Cesoianu (imaş), la Chetroi, la Cobâla (teren agricol), Copăceana, Cotu lui Pârlici (pădure), Dealul Bisericii, Dealul Hobur, Fauri, Făgeni, Gaia, Heretei, Holoba, Huiu, Marta, Podişul Gheorghiu, Podoleni, Pogoreni, Poiana Ciolacului (teren agricol şi vii), Rădiu, Rotunda, Ruptura (teren agricol), Teiu' lui Bostan, Ulmi, Ursoaia, Valea Elanului, Valea Mălăieşti (teren agricol), Vlanic, Vlaşca": Vs 16; „Ape: Telejna; dealuri, văi; Arii, Beliţeni, Boloaia, Capu Dealului, Cincu, Cişmeaua Rece, Cloşcea, Cupcea, Dealul Carpenilor, Dealul Cântalăreştilor, Dealul Chicera, Dealul din Mijloc, Dealul Satului, Delea, Drăganu, Dumbravă, Hărăgaru, Lozie, Pandelea, Pădurea Cenuşală (fostă Andronescu), Poştă, Rădi, Râchile Vacilor, Recea, Rohna, Şesul Telejnei, Ţintirim, Ulm, Valea Nearăşenilor": Vs 17; „Ape: râul Putna, pâraie: Adânc, Baba Măria (în partea sudică a Dealului Slemei), Bradului, Caciului, Sărat, Şchiopului, Vizuinei; Depresiunea Vrancei, a doua terasă a râului Putna; dealuri subcarpatice, munţi: Arini, în Blăni, Coasta Dumbrăvii, Dealul Boşcanului, Dealul Cerdacului, Dealul Dumbrava, Dealul Guzubanului, Dealul Petrimanul Mare, Dealul Slemei, Fereşti, Gogoi, Japşa, Magărioaie, Mesteceni, Movile, Peştera (pădure), pe Pod (terasa a treia a râului Putna), Podul Vâlcelii, Poduri, Prundul Satului, Scridon, Soreşti, Surduc, pe Şipoate, Ţarina de Sus (teren agricol), Urechet, Valea Largă, Varniţă (terenuri agricole), Vârful Chinilor, Vârful Gherghelea": Vn 1; „Ape: pâraiele: Bufnilor, Cârligului, Onofreiului, Siglei, Ungureanu; Dealul Cârligului, Dealul Onofreiului, Vârful Gâlnii, Vârful Titilei": Vn 2; „Ape: râul Putna, canalul Sturdza (Cacaina, popular), pentru irigat grădinile din zona Focşanilor; pâraie: Barbului, Chetroasa, Hoţului, Puţului, Runcu, Valea lui Ilie, Vârvănoaia; dealuri: Cochirle, Culmea Mărgăritei, Dealul Gorganului, Grind": Vn 3; „Ape: Balta Zidului, Râmnicu Sărat (la 1, 5

https://biblioteca-digitala.ro

km); în 1969 s-a construit un canal pentru scurgerea apei, care vine de la Căiata (com. Bogza) şi se varsă în Râmnicu Sărat; câmpie: Cătină (islaz de cătină), Gârlă, la Gicu, Grind, Loturi (de la Cuza, câte 5 pogoane), Lunca, ale Lungi, Pătrime (patru pogoane), Pietroiu, ale Scurte, Simuleasca, Zbiru": Vn 4; „Ape: râul Şuşiţa; pâraie: Dracea Mare, Dracea Mică, Rădoaiei, Unguru, Valea Babei; dealuri: Dealul Mare, Momâia, Neagului, Piscul Chişcu, Roşca, Stanca": Vn 5; „Ape: râuri Milcov, Oreavul; lacuri: Negru, Schitului, Tulbure; pâraiele Măgdălina, Spătarului (temporar); terase piemontane; dealurile: Drăgăneştilor, Vrăbieştilor; Grebănoasa, şir de dealuri": Vn 6; „Ape: râuri: Motnău, Râmnicul Sărat; pâraie: Caliţei, Corbului, Hubcea, Linei, Olandrei, Roşiorilor, Siminoc, Strâmba, Tinoasa, Trestiei, Ţigăncii, Viforâtei, Vulturu; Depresiunea subcarpatică: Bârbanu, Bâtcari, la Caraulă, la Ciupitu, pe Cojocoriţa, Combea, la Cramă, în Deal la Arie, în Deal la Ruşculeasca, în Deal la Stâlp, pe Deal, Dealul Combii, Dealul Cumpăna, Dealul Gârbovei, Dealul Gorânului, Dealul Lupoii, Dealul de la Muşuroi, Dealul Poieniţei, Dealul Tălpii, Dealul Ţarna Dosului, Dealul Viişoarei, Fâsea, la Gaura Ursului, Gănuţa, Gârbovei, Groapa Călugărului, Groapa lui Pastramă, Islazul Dosului, Islazul Poieniţa, Humea, la Leasă, la Momâia Nemţului, la Plainos, Poaru, pe Pod, Podişor, Podul Coroiului, Podul Gârneţei, Podul lui Ion, Potirău, la Rampă, la Recea, la Sărmiloaie, la Sfori, Strâmba de Jos, Ţarnă, Ţarna Blidarului, Ţarna Giurcarilor, Ţarna Hubcea, Ţarna Nouă, Ţarna Podului, Ţarna lui Ştefan Ţâru, Vădeasca; drumuri: pe Baltă, la Bâtcari, Blidarului spre Poieniţa, Blidăriei, Chiscu Cireşului, Chiscu Fetii, Dealul Carpenului, pe Dealul Pustiu, Dealul Roşului, Dealului pe la Momâi, Dubaşului, pe Faţă, Gănuţa, Giurcani, Înspre Strâmbă, la Leasă, Patereu Mare, Patereu Mic, Pârâul Ţiganului, Poiana Oii spre Roşcuţa, Roşcarilor, Siminocului, Sub Coasta Lacului, Trestiei, Ţarna Motnău, Vădenea, Viforiţei, Viişoarei, la Vulpoi, Zaharioaiei": Vn 7; „Ape: Zăbala; pâraie: Chinului (chin = pin), Nereju Mic; zonă montană: Bălanu, Piatra Bezii, Sâgi": Vn 8; „Ape: pârâul Bisericii, Valea Danei; dealuri subcarpatice: Chicera, Podişoru, Vălenii": Vn 9; „Ape: râul Putna; Balta Bilieşti (a fost baltă naturală), Gârla Roşie (a fost iaz natural); câmpie: Călugăreasca, Chiuă, Cotu Ocnegii, Hârciog, Lunca Siretului, Obştea, Peste Baltă, Piturlica, Rădăcini, Schimbătură (totdeauna Siretul inunda şi schimba mereu), Ştiuca": Vn 10; „Toponime din satul Ţuţu: Dealul lui Popa Neculai, Dealul Rădăcineşti, Necoriţa, Pădurea Cioară, Pădurea Cărbunariu, Pădurea Mârloiu, Pitac, Poiana Nucului, Râpa Valea lui Coadă, Şerbăneasca, Ţigla Popii, Valea lui Dănilă, Zarea Ţuţului; drumuri: Uliţa Şerbăneşti, Zarea. Toponime din restul comunei Corbiţa: ape: pârâul Berheciului, al Broaştei; Catargiu, Cişmeaua Bărceanca, Cişmeaua Ţigăncii, Dealul Bou Roşului, Dealul Broaştei, Dealul Buzii, Dealul Cireşului, Dealul Curţii, Dealul Munteanului, Dealul Părului, Dealul Strâmbii, Dealul Teiului, Dealul Ţuţului, Fântâna lui Moraru, Fântâna din islazul Rădăcineşti, Fântâna Pădurii, Fundu Văii, Islazul Buda, Islazul Sălcuţei, Islazul Scofari, Islazul Surpături, Izvorul Strâmbii, Lotul Dobriţoii, Lotul lui Filip, Lunca lui Băluţă, Moară, Ocheşeşti, Pădurea Bou Roş, Pădurea Ciorba, Pădurea Mârloiu, Pădurea Răducan, Pădurea Soveja, Podul Chiscului, Râpa Căţii, Tarlaua Vâlcele, Trei Fântâni": Vn 11; „Ape: râul Trotuş; terasa Trotuşului": Vn 12; „Ape: pâraie: Bejeniei, Grajdului, Păstrăvu, Peştera, Tulburea, Vizăuţi; zonă montană, dealuri, văi: Cârligu, Dealul Babei, Dealul Poiana Calului, Grajdu, Groapa Boului, Groapa Tulburii, Gura Tulburii, Hotari, Leurda (şes), Măguricea, Ploştina, Poderu, Poiana Calului, Poiana Oii, Răchitoasa (au fost lupte în 1916, pădurile au fost distruse complet), Roata, Scârleţ (islaz comunal), Scurta, Teiul (islaz comunal)": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

TOPONIME SPECIFICE

Defrişarea pădurii: „Seaca": Bc 1, 9 (Saca, pădure), Vs 15 (Saca), Vn 8 (Secătură); „La Pârlitură, Poiană, Prisaca, Runcu, Secătura (pârâu). Se tăiau copacii cu crăci cu tot. Când putrezeau cioatele, locul se curăţa, se scoteau din pământ": Bc 3; „Arşiţa, Prisaca (azi, vie, porumb), Runcu": Bc 4; „Curătură": Bc 5, Gl 2 (termen pentru loc arabil azi), 9, Vs 9, Vn 9; „La Curătură, Poiană, Prisaca": Bc 6; „La Curături, la Pârlitu, la Poieni, la Prisacă (acum e teren arabil)": Bc 7; „Curătura, Poiană, Runcu, Secătura, Tâiere": Bc 9; „Curătură, Dumbravă, Seciu": Bc 10; „Arşiţa Mocanului (Curătură)": Bc 11; „Dealul Curăturii, Dealul Runcului, În Poiană": Bc 12; „Arşiţă, Curătură, Poiană, Prisacă, Runcu, Seciu, Secătura": Bc 13 (sat Oituz); „Curăturile Mari, azi fâneaţă. Nu s-a defrişat, s-a plantat din nou (brad), la Bobeica, Ploştina, Rotărie": Bc 13 (sat Hârja); „Dealul Puiului, Poiana, Prisaca": Bc 14; „Cariera, Fundu Tutovei, Giurcani, Odob, în Potop, Sohodor": Bc 15; „Arşiţă, Cioteni (loc cu cioate, după tăierea pădurii), în Curături, Pârlitură (pădurea arsă), Preluci": Bc 17; „Cârna, Colonoasa, Curătura, Lupoaia": Bc 18; „La Dumbravă, la Tăietură": Bc 19; „Multe nume Poiană, care aparţineau celor ce au defrişat pădurea": Bc 20; „Dumbravă, la Prisacă": Bt 1; „Coasta Velniţa": Bt 2; „La Balta Arsă": Bt 7; „Pădurea Obştei, Poiana din pădure la Mileanca (pe deal), Poiana lui Sumanariu. Pădurea Obştei a fost a hatmanului Başotă. A fost expropriată şi s-a constituit o obşte care a împărţit-o oamenilor. Avea şi o ştampilă cu Obştea Başotă. Era pădurar plătit de obşte care controla tăierile şi creşterile pădurii. Alte toponime din pădure: la Bobeică, la Cosmovici, la Fânaţ, Pârâul Cojocarului, Stejarul lui Flămânzeanu": Bt 8; „Butuc, Buturugi, Poiana, Răchita Arsă, Sărături": Bt 9; „Frăsinei": Bt 11; „Pe Poiana, Poiene": Bt 12; „Buturugi, Dumbravă, Pârlipca (este chiar la marginea pădurii; este şi un cătun cu acest nume), Poiana Căbuştii, Poiana Popii, în Poieni, Pojorâtă, Prisaca (a fost sat; azi nu mai este), Salişte": Bt 13; „Curătură (grădini în afara satului), Poiană, Prisacă (curătură în pomi)": Gl 3; „Poiana, sub Prisacă": Gl 4; „Toponimul poiană apare în vatra satului; se zice că aici, în vechime, a fost o pădure şi ar fi fost o poiană unde s-ar fi adăpostit oamenii de năvăliri": Gl 6; „Dumbravă": Gl 8, Sv 2, Vn 10 (Dumbrăviţă); „În Profitură, zis şi Prisosul": Is 4; „Curătură (sau Toloacă, a fost pădure), Dumbrava, Pârlită (câmp), Poiana Dimoacii, Poiana Mărului, Prisacă (câmp)": Is 6; „Ciocanu, pe Toloacă, Trei": Is 8; „În Cioate, Salonul Doamnei": Is 9; „Locul Nou, Parcu, Prisaca": Is 10; „Certei": Is 11; „Prisaca, Tăietură": Is 12; „Cioate, Prisaca": Is 13; „Curătura Spâneşti": Is 14; „Curătură": Is 15, Vs 9, Vn 5 (denumeşte moşia satului); „Păscănia, Poiana Ţigăncii, Runcu, Saca, Sohotu de la Bogata, Tabăra, în Ţăruşi": Is 16; „Arşiţă, Curătură": Nt 1; „Dumbrava, Poiana, aici, nume de sat": Nt 2; „Dumbrava, Podiş, Rădiu lui Avram, Rădiu Lăcătuşului": Nt 3; „Baia, Curătură, Păltiniş, Pârlitură, Primataru, la Teascu Mare": Nt 5; „Curătură, Poiana Mărului, Secături": Nt 6; „Cioatele, Pădurea lui Miron": Nt 7; „Ciritei, Făget, Poiană, Stejaru": Nt 8; „S-au tăiat păduri şi există numele generic de Poiană, asociat cu altele": Nt 9; „Curătură, unde au fost păduri pe vremuri, Curătura Popii; Pârlitură, unde a fost pădurea lui Lişcanu; Poiana Netedului": Nt 10; „Pădurea Cantii, Prisaca": Nt 11; „Aţa, Bătrâna, Lăptoace": Nt 12; „Poieni: a Gogului, a lui Labiş, a Neşcului, Peste Vale, Preluci, a lui Velandone; există o similitudine a toponimelor din vatră şi moşie; de aceea denumirile s-ar putea să indice faptul că satul s-a întins pe seama defrişărilor": Nt 13; „Curătură, Dumbravă, Făgeţelu, Ghinda, Gropile, Malu Dulce, Piciorul Nucului, Poiana de Deal, Prisacă, Tăietura": Nt 14; „Arşiţa Mică, Ascunsă,

https://biblioteca-digitala.ro

Avram, la Beciuri, Bivolărie, Butuci, Cărbuna, Coarnele Caprei, Coastele, Curătura, Ferăstrăului, Gâtul, Grajduri, Poiana Ascunsă, Poiana Cireşului, Poieniţa din Dealul Mare, Porcăriei, Prisăcii, Rusu Mare, Sârgia, Strugăriei, la Şură, Tăciunele": Nt 15; „Bărc sau Bârc; a fost pădure de steajari şi arini": Sv 1; „Poiana Vinului, Prelucă (gol de pădure, cu spaţiu verde în jur": Sv 3; „Aici au fost păduri şi pe actuala vatră a satului. Curăţitură; poiene: la Beclea, la Chirilă, la Hrişcorniţă, la Mesteacăni, Poiana cea Lungă, la Tăbliţă": Sv 5; „Faracuri, Făget, Gunoişte, Lunca Hrişcorniţei (s-a plantat hrişcă), Teiş": Sv 6; „«Săhelbe»; rădăcinile copacilor tăiaţi erau lăsate şi pe săhelbe creştea zmeuriş, aluni. Se lăsau cioatele până putrezeau; se cărau apoi pentru foc; pe săhelbe se făcea păscătoare şi creştea în continuare fânul": Sv 7; „Spătaru": Sv 8; „Curătură (unde au fost răchite), Poiană, Slag (unde se taie pădure)": Sv 9; „La Ciungi (n fel de prelucă), Preluca Luicii (păşune sau fâneaţă înconjurată de pădure), Runc sau Runcuri (islazuri), «Sehelburi» (gol prin păduri plantate)": Sv 10; „Arsicioara, Arsură, Arşiţa, Pârlitură, Poiana Cerbului, Poiana de Sus, la Prilucă, Runc, Tăietură": Sv 11; „Arşiţele lui Pavel, Ghirileu, Slatina": Sv 12; „Runcu": Sv 13; „Ciuha, Fundoaia, Lazuri, Mărcătura, în Păduri la vie, Ţigani": Sv 14; „Au fost poieni, ulterior însămânţate; sunt locuri care se cheamă runcuri, Dealul Runcului, care este împădurit la poale, iar pe vârfuri sunt fâneţe": Sv 15; „Poieni: la Cerbu, la Gervasa, pe Preluci (la Slatina Voitinelului)": Sv 16; „Poieni: Bobleia, Scuruchiu": Sv 17; „Arşiţa, Lucina, Poiană": Sv 18; „Însuşi satul a fost înfiinţat pe un loc unde pădurea a fost arsă, Arsura": Vs 1; „Arşiţa este sat în pădure; în Curături, Poiana Arşiţei, a Florii, în Prisacă": Vs 2; „La Frasini, lot de pădure care s-a tăiat recent. de vreo 10 ani [1967]": Vs 5; „La Pădure, desfundătură": Vs 6; „În Căuşu, în Dobreni": Vs 7; „Curătură, pământul dinspre Tufeşti; Poiana lui Pârlog, în vechiul hotar al moşiei satului; păduri: Ciomag, Gâsca, Larga": Vs 8; „Curăţitură": Vs 10; „În Cioate, Curătura, Hilizele, în Poiană, la Prisacă": Vs 11; „Curătură (porţiune în care au fost nuiele care s-au tăiat pentru a fi folosite, dar creşteau la loc), Poiana, Roşcani": Vs 12; „Curătura, Fedeşti, Pârlita, Saca (Seaca)": Vs 13; „Curătura lui Arnăutu, Curătura lui Stamate, Poiana lui Burcă": Vs 14; „În Cioate, Curături, Deciuri (pâlcuri mici de pădure), Dumbrava": Vs 16; „«Curătură», Poieniţă": Vn 1; „Curături, «Taslău» (locul defrişt după 1800)": Vn 3; „La Curătură, Jariştea": Vn 6; „În Deal la Seaca, Poiana, Poiana Bozioarei, Poiana Cireşului, Poiana lui Dumitru, Poiana Mălaiului, Poiana Mătăsarului, Poiana Oii, Poiana Secăturii, Poiana Târalei, Poieniţa, Poieniţa Rotundă": Vn 7; „În comuna Corbiţa (fără Ţuţu): Poiana Nucului, Poieni": Vn 11; „Curătură, Poiană": Vn 12; „Poiana Calului, Poiana Oii": Vn 13.

Vii: „Dealul Bradului, al Ţâmpoaiei, Groapa Scumpului, în Perchi, la Runc, pe Şipote": Bc 3; „Pe dealurile Podei, Slatina, Via Boierească, Via Popii": Bc 4; „Bicheş": Bc 5; „Dealul Viilor, pe Dos, la Fasolărie, la Neagota": Bc 6; „Dealul Hagiilor, Via lui Artan": Bc 7; „Cojocna, Dealul Morii, pe Lupoaie, Peste Baltă, Sohodol": Bc 9; „Livada Saftei": Bc 11; „Dealul Buganului, Viile Micului": Bc 12; „Dealul Puiului, pe Ţarnă": Bc 14; „Dealul Viilor, După Lipoveni, Giurcani": Bc 15; „Pe Cetate, la Dealul Vrabiei, Delureni, Pietroasa": Bc 16; „Dealul Viei": Bc 18, Btr 8; „Mălahoiu, pe Stână": Bc 20; „Valea Furnicarilor; azi, nu": Bt 1; „La Andrei, la Bălan, la Moiseni, la Sârbu": Bt 5; „Nu, pentru că prima vie s-a adus târziu": Bt 7; „Coasta Harimului, Dealul Viilor, Ţarna Veche până la Drumul Odăii": Bt 9; „Şiru Viei": Bt 10; „La Vii": Bt 11 (astăzi este pădure), Is 2; „Dealul Giilor (Viilor)": Bt 12; „La Vie": Bt 13, Is 11 (în vie), Nt 11;

https://biblioteca-digitala.ro

„Grădina Curţii, la Sauceniţa": Bt 13; „Sub Mal, Valea Stoienesii": Gl 2; „Pe Grăpoaia, Pâcla, Vădeni, Via lui Nucă, Viile Crestii, Viile lui Fanea, Zăvoi": Gl 3; „Chiscu (piscu) Peri, Lacul lui Iepure, Păregini (în est), Valea Corbului": Gl 4; „Breheceni, Bujoreşti, Ciungi": Gl 5; „Codrul (se pare că fuseseră vii indigene) şi Moşia Popii": Gl 6; „Tărtăcuţa": Gl 10; „Dealul Viei, în apropierea satului, a fost vie veche": Is 3; „În Grădini, la Podiş, la Vie": Is 4; „La Câmp, pe Dealul Viilor, în partea de est": Is 5; „La 1900, fiecare avea câte o bucăţică de vie pe lângă casă; acum CAP-ul are pe Dealul Feredeni şi la Tulburea": Is 6; „În Deal la Vie (azi, islaz)": Is 7; „Pârlita, Spânzuratu": Is 8; „Pietriş": Is 10; „Burnar, Dealul Nucului, Dealul Gorgului, Dealul Viilor, Hemeiosu, Ursoaia": Is 12; „La Cojocăriţa": Is 13; „Dealul Viei": Is 14, Nt 15; „Muchia Berbeleului, Tabăra (vii noi)": Is 16; „Baba Rea, Dealu Stânii, Fundu Poienii, Lunca, Stavnicel": Is 17; „Pe Cot, Făget, Gaboră": Nt 8; „La Via lui Leahu; locul păstrează numele fostului proprietar al viei": Nt 10; „Via lui Velandone (Via lui Andone)": Nt 13; „Breaza, Dealul Viilor, Vărzăroaia": Sv 14; „În Faţa Satului, Racova": Vs 2; „Căminereasa, Cârlige": Vs 3; „Tamaşu": Vs 4; „Înărie, Săbanu". Vs 6; „La Reşculeşti": Vs 7; „Via Sturzei": Vs 8; „Fundoaia, pe Măruţa": Vs 9; „La Ghinadie": Vs 11; „Poiana": Vs 12; „Ţarnă": Vs 13; „Pe Harţag, Râpi": Vs 14; „Călugăriţa, Heretei, Rotunda, pe Vale în Sus": Vs 16; „Bufnele, Furtuneasca": Vn 2; „În Viişoară": Vn 3; „Dealul Mare": Vn 5; „La Cramă, Dealul Lupoaiei, Dealul Viişoarei, Gurguia, la Orleanu (a fost boierul care a defrişat pentru vie), Podul Viei, Podul Zaharioaiei până în deal, Sluţi": Vn 6; „Chişerea, Podişoru, Vălenii": Vn 9; „Chiuă, Peste Putnă, Rupturi": Vn 10; „Din satul Ţuţu: Dealul Bou Roş, Dealul Broaştei, Dealul Buzii, Dealul Curţii, Dealul Teiului, Dealul Viilor, la Şipote. Toponime din com. Corbiţa (fără Ţuţu): Dealul Rădăcineşti, Dealul Ţuţului, Valea lui Coadă": Vn 11; „Dealul Trotuşului": Vn 12; „Dealul Coarnei, Dealul Satului": Vn 13.

Livezi: „Pe dealurile Podei, Slatina": Bc 4; „La luncă şi prin grădini": Bc 7; „Livada Saftei Doamna (Safta a fost soţia domnitorului Gh. Ştefan)": Bc 11; „Dealul Puiului": Bc 14; „După Lipoveni, Giurcani, Sohodor": Bc 15; „Prin jurul satelor": Bc 16; „Erau foarte multe în vatra satului, în câmp, nu; Coasta Irinii, azi": Bt 1; „La Deal": Bt 4; „La Grădină": Bt 5; „Azi sunt": Bt 7; „Cireşi pe Dealul Viei": Bt 8; „La Odaie, fuseseră târle boiereşti; azi, la Livadă": Bt 9; „Petreasa": Gl 10; „La Vii": Is 2; „Livada Bulbucani": Is 3; „La Livadă": Is 11; „Hemeiosu, Paguba": Is 12; „La Bour": Is 13; „Livada Crudului, la Baciu sau Merii Baciului, înainte; azi, aparţin de CAP": Is 14; „La Croitoreni": Nt 6; „În sat": Nt 12, Vn 2, 10; „La Velniţă": Nt 15; „Breaza": Sv 14; „Pomătul lui Isopescu (azi cartier cu case)": Sv 16; „La Livezi, denumirea părţii de est a terenului agricol a satului": Vs 1; „Budăi, Raşchelă": Vs 2; „Dealul Mânăstirii": Vs 3; „Inărie, Sabanu": Vs 6; „Poiana": Vs 12; „Spre Lac, Livada Tiron (nuci), Vlobvnic": Vs 14; „Bancovici": Vs 16; „Poiana Perjei": Vn 3; „În curătură": Vn 5; „Grebănoasa": Vn 6; „Pă Faţă, Găloieşti, Podul Dumitreştilor, Poieniţa, Ţarna Blidari, Ţarna Giurcarilor, Ţarna Lăstun, Ţarna Motnău": Vn 7; „Prin vii": Vn 9.

Odăi, conace, crame, hanuri: „Bordeie: Agăş, Biligheat, Dosul Suliţei, Seaca": Bc 1; „În islazul Martinea": Bc 4; „Colibe: Berţa": Bc 5; „Odăi la Cărpiniş, Gavrileşti, Scutaru (se înţărcau oile)": Bc 11; „La Odăi": Bc 12, Bt 14, Is 14; „Giurcani, Sohodor": Bc 15; „Satul este înconjurat de colibe": Bc 17; „La Odaie (grajduri boiereşti)": Bt 5, 6; „Conace la Cerbăloaia, la Stadoală (la Croitoru)": Bt 13; „Cramă la boieri şi colibă la

https://biblioteca-digitala.ro

sătenii de rând": Gl 3; „Sunt locurile proaste, care au numele foştilor proprietari": Gl 9; „Crame la: Burnar, Dealul Nucului, Dealul Gorgului, Dealul Viilor, Ursoaia": Is 12; „Nu. La Ciumol a fost un conac boieresc": Is 16; „Au fost hanuri la Creaţa şi la Frasâni": Is 17; „Cremeniş, Fundoaia, Higheş, Telec": Nt 1; „Colibe la Cuza, Valea Neagră": Nt 3; „Păltiniş, Piciorul Teascului": Nt 5; „La Chilii, la Curte": Nt 15; „La Nicolae Albu, Buculei, Zbârciog; azi, nu": Sv 5; „Bană (grădini de zarzavat şi aveau şi vite, o colibă; erau vreo 5-6)": Sv 6; „Lehaş": Sv 8; „Colibe la Curături, Podul Izvorului, Stanişte": Sv 9; „Bordeie: Ciomârnari, Poiana Cerbului, pe Răstoacă": Sv 11; „Arşiţă, Muncel, Slatina": Sv 12; „La Icenoaia; aici a fost un han – popas spre Putna": Sv 16; „Hodăi, gospodării specializate pe creşterea vitelor": Vn 1; „Dădăoasa, Masa Bără, Mârza, Otăi, Tepa, Valea Rea": Vn 2; „Conace boiereşti: la Căpraru, Köpe, Perieţeanu": Vn 4; „Crama lui Ignat, la Cramă la Moş Nicolae, Cramă pe Dealul Lupoii, Hodaia, la Mânzolă în Deal, Oprea Bălău, Podul Zaharioaiei, la Popa Gheorghe, la Stanciu Oprea, Ţâru": Vn 7; „Odăi la Bercăneasca, Bezasca, Bodioaia, Piatra Bezii": Vn 8; „Căsoaie în Chiscu (Piscu) Bodu, în Dealul Trotuşului": Vn 12; „Căsoaie la Bejenii, Dealul Cârligului, Feţele, Grajdului, Groapa Boului, Tulburii": Vn 13.

Târle, coşare, oboare: „Farcu, Muncelu": Bc 1; „Se făceau târle pe unde erau şi viile": Bc 3; „Stâne: Berţa, Donose, Racoş": Bc 5; „Dealul Stânii": Bc 6; „La Dealul Stânii, stâne; coşare se găseau la marginea satului. Azi îi spune locului la Coşuri": Bc 7; „Dămăcuşa, Dealul Mirceanului, la Islaz pe Cuculie, Sohodol": Bc 9; „La Zboina": Bc 11; „În Poiană erau coşerele turcilor": Bc 12; „La Cernica (munte) şi Islazul Slănicului": Bc 13 (sat Hârja); „După Curte, Potop": Bc 15; „Pe Cetate, la Luncă, Valea Mare": Bc 16; „Stâne: Agrieş, Domboş, Fundula, Obeioara, Pârâul Smezii, Sărătura, la Sodron, la Stâncică, Şiclău": Bc 17; „Stâne: pe Stână": Bc 20; „Oboare de vite la Ursoaia; stâne pe Coasta Satului, Mileten, la Ungureni, în Ursoaia": Bt 1; „Pe «toloacă» (islaz) stânele": Bt 4; „Coşare: la Moiseni, la Odaie, la Trifan": Bt 5; „La Coşare, au fost coşare boiereşti, în I Război au fost cazaţi prizonieri bulgari": Bt 6; „Crescătorii de cai, porci, boi de muncă la Călian, Porcărie": Bt 7; „Stâne pe Islazul Bordei Lişna, la Costişă": Bt 8; „Către Murguţa": Bt 9; „Cuha, la Stână, Vlainie": Bt 11; „La Curte": Bt 12; „Pe Geamăna (ale boierului)": Bt 12; „La Coşări (la boier)": Bt 13; „Târle: Pe Stoieneasa, pe Teneşvar, Valea Părului": Gl 2; „Stâne la Plop, Râpa Glodului, Râpa cu Tufele, Ţicău": Gl 3; „Stâne la Coasta Satului (în sud-est)": Gl 5; „Stâna satului, în islazul satului, în Valea Lupului. Valea Lupului se zice că ar fi fost a unui proprietar vechi, Lupu. Sunt şi azi oameni în sat cu numele Lupu. Se pare că înainte erau aici păduri iar aici, unde era islazul, oamenii au tăiat stejarii şi fagii": Gl 6; „La baltă: Cotul Lupânesei, Petreasa": Gl 10; „Târle la Deleni, la Mocani": Is 4; „Târle la Coasta Iazului (înainte de 1900 era papură; după aceea a rămas islaz)": Is 7; „Pe şes, la Gârla Şesului până la Podul Tudosei": Is 8; „Văile: la Gruiu, peste Moldova; oile erau duse primăvara la Sireţel, Păşcănie, care nu sunt în hotarul satului; o parte din boi erau văraţi la Prigoreni, pe alt hotar": Is 10; „Vara la Hemeiosu, Islazul Bazgăi": Is 12; „La Târlele din Sus; stâne: la Piciorul Corbului, la Pietrosu, la Runc": Is 16; „Dealu' Stânii": Is 17; „Bistra, Crucea Roşie, Curmătura, Lapoş, Munticelu": Nt 1; „Pe Căşărie": Nt 2; „Ocoale la Cuza, Valea Neagră": Nt 3; „Târle (locul în fânaţ unde se găseşte bordeiul, coliba, etc): pe Fărcaşa; stâne: Baicu, Bapşa, Hălăuca, pârâul Sasului, Robem": Nt 4; „Târle, la Păltiniş, Piciorul Teascului": Nt 5; „Târle la Coasta, Ţiganca": Nt 7; „Târle la Gaboră, Şes": Nt 8; „Stanişte": Nt 11; „Brădiţel, Tăciunele": Nt 15; „Pe

https://biblioteca-digitala.ro

munţii: Barnar (Tomnatec), Căboi, Grinţieş, Verde": Sv 3; „Târle la Nicolae Albu, Buculei, Zbârciog; azi, nu": Sv 5; „Stâne la Floarea, Sâmida, Vârfu Florii": Sv 7; „Târle: Muncelul, Piatra Tâlharului, Poiana Lungă, Stânişoara": Sv 8; „La Curături, Podul Izvorului, Stanişte": Sv 9; „Stâne: Dealul Mare, Dealul Prajului, Muncel": Sv 10; „Stâne: Bahna, Baranova, Cupineţi, Preluca Căţelii, Sărata": Sv 11; „Târle la Arşiţa, Muncel, Slatina": Sv 12; „Stâne, fiecare la locul lui pe munte": Sv 12; „Târle: în Coastă, la Vie": Sv 14; „La Bordeie: la Cireşei, Podul Slatinii, Rugeaca, Slatina Votinelului": Sv 16; „Stâne la Coleleţ, Costeleva, Scupo": Sv 17; „Stâne la Coasta Taberei, Piscul Braşovanului": Vs 2; „Târle la Brezana, spre Elan (la sud-vest), Drăgoiasa": Vs 4; „La Buium, Dealul Morii": Vs 7; „La Coşăre dar în alt sens; au fost coşăre de strâns pâinea [de depozitat cerealele] de pe moşie, de 30-40 m lungime, pe temelie de piatră, înaltă": Vs 8; „Stâne la Oprişan": Vs 11; „Stână la Vlobnic": Vs 14; „La Cosău": Vs 16; „În fâneţe": Vn 1; „Unde erau odăile, erau şi târlele": Vn 2; „Târle: Dealul Mare, Groapa lui Stan, Momâia": Vn 5; „Stâne: la Bănceri, peste Gârlă, Hubcea, Moşoroi, Strâmba": Vn 7; „Bercăneasa, Bezasca, Bodioaia, Căpăţâni, Piatra Bezii": Vn 8; „Târle, toponime din satul Ţuţu: Islazul Şerbăneşti; toponime din com. Corbiţa (fără Ţuţu): Islazul Corbiţa, Islazul Rădăcineşti, Islazul Şerbăneşti, Surpături": Vn 11.

Mori, pive, vâltori, joagăre: „La Cobuz, la Liftă, la Mierluşcă": Bc 1; „Mori pe Tazlău": Bc 3; „Butucari, pe Berzunţi": Bc 4; „14 mori pe râul Cleja": Bc 5; „Mori pe Bâlca (moara lui Uraru)": Bc 7; „Dealul Morii": Bc 9, Bt 10; „Se dughea în apa Zeletinului": Bc 9; „Mori la Gura Curiţii, Haloş, Mărăşteanu": Bc 11; „Dealul Buganii, Dealul Vîrnavii, la Gârleanu (morile lui Neagu şi Ţarălungă)": Bc 12; „La Moara de Vânt (Lazcioate)": Bc 15; „Pe pârâul Răcăciuni": Bc 16; „Moară la Valea Morii": Bc 17; „Mori de vânt: la Grecu, Dealul Morii": Bc 20; „La Moară": Bt 1 (pe Iaz), Sv 10; „Moară de vânt pe Dealul Crucii": Bt 2; „La Holban (este şi azi, dar nu de apă), Moara Ditcăuţi, la Moară": Bt 5; „La Mori (pe Prut), la Morile de vânt (pe deal)": Bt 6; „Patru mori de apă; două pe Valea Morişca, una la Cotârgani şi una pe Sitna (Hârtopul Goilav)": Bt 7; „Dealul Morii, mori la Iazul Başău, la Prut": Bt 8; „La Moara Veche, pe Başău (la Movilă)": Bt 9; „Gârla Morii": Bt 11; „La Ratuş, a fost moară înainte": Bt 14; „La Comăneşti, Movila alde Bălău (moară de vânt), morile lui Dumbravă, Moara lui Fane": Gl 3; „Dealul Morilor (au fost mori de vânt)": Gl 7; „Dealul Morii (era o moară de vânt a unui turc)": Gl 10; „Gârla Morii": Is 3; „Pe Dâmbul Morii (distrusă de mult), Dealul Morii (de foc [cu combustibil]": Is 5; „Moară de foc pe pârâul Morii; moară de vânt la Băbalâc, în Muchea Caprii": Is 6; „Piuă la Budăi, moara la Cilibin": Is 8; „Mori, la Bădescu": Is 10; „Mori la Curte, în Şesul cel Mare": Is 13; „Pe Almaş": Nt 2; „În vatră": Nt 3, 5, 7 (la margine, Moara lui Franţ), 12; „La Moară la Pânac": Nt 4; „În Deleni, Netezi": Nt 6; „Fântânile Petrii, Moara lui Josanu, la Pod": Nt 8; „În Valea Mare": Nt 11; „Moara Gârbei, velniţe la Velniţă": Nt 14; „La Moară, Slatina, Valea Rea, Vârful lui Chitic": Nt 15; „Mori: a lui Grecu, a lui Oleniuc, a lui Ursan, a lui Zavară": Sv 1; „Mori: Cotârgaşi, pe Neagra, pe Puzdra; pive: la Căboaia, pe Neagra (chiar la moară); ştează, la Căboaia": Sv 3; „La Velniţă": Sv 4, Vn 5; „Moară la Boboc, la Obişte (Obşte); dar cu părţi la moară erau şi obştenii Covrig, Dumitriu, Costache Moraru, Ghiţă Popescu": Sv 5; „Mori la Gârla Morii, Şerbănescu": Sv 6; „În Coastă, pe malul Suhii": Sv 8; „Moară la Kisman": Sv 9; „La Cotu Jos, Răstoaca": Sv 11; „Două mori şi o pivă în vatra satului": Sv 12; „La Băuca, pe apa Negrei": Sv 13; „În marginea satului, la Unghiul Morii": Sv 14; „A

https://biblioteca-digitala.ro

lui Gavril, lângă primărie; azi, nu": Sv 16; „Erau pive de ulei care se băteau cu picioarele; moara lui Hrizdac": Sv 17; „Hamar, Moara Lupului (moară de vânt)": Vs 2; „Mori de vânt spre Blegeşti (sat vecin)": Vs 4; „La Moara de vânt, Moara Răzeşilor, în Vale": Vs 8; „Pe Podiş": Vs 9; „La Biserică": Vs 11; „Mori: a lui Bocman, a lui Dron, a lui Druţu, a lui Ghiţă Giurgea, a lui Mitrofan": Vs 13; „Moară pe apă la Coada Iazului; moară de vânt : Moara Armenilor": Vs 14; „Moara Cuzii, la Mori; în 1904 mai erau mori de vânt, dar nu funcţionau": Vs 16; „Mori de vânt în Deal, pe Drăgan": Vs 17; „Mori, şi azi, pe malul apei Putna": Vn 1; „Găinari, Ogoarele, Rebegari, Tăbăcari": Vn 2; „Gârla Morilor, Pământul Morii": Vn 3; „Mori: Bălălăi, a Boerului, Cotcudache (două), Nebunului (la Plop); Drumul Morii; piuă la Plop": Vn 7; „Balcu, la Pârâul Chinului (Pinului), pe luncă": Vn 8; „Toponime din com Corbiţa (fără Ţuţu): Dealul Morii, la Gheorghiu, la Herţig, Lepădatu (moară pe apă), Victor Pol (Rădăcineşti)": Vn 11; „Mori la Găurii, Peşteri": Vn 13.

Topile de in, cânepă: „Topile (topilă, tochile, tochili) în sat": Bc 1, 10 (topilă), 13 (sat Hârja), Is 13 (tochilă), Nt 1, 3, 5, 8, 13, 14 (tochilă), Sv 7 (baltă făcută pe lângă pâraie), 11, Vs 12; „Topila era un băltoc de 3 pe 3 m, adânc, dar mulţi făceau bălţi pe marginea Tazlăului": Bc 3; „În pâraie": Bc 4, Nt 2, Sv 17 (Ulma, etc), 18; „Se mergea la Siret": Bc 5, Bt 12, Gl 1; „Pe Laz, la Siret": Bc 6; „La bălţile de pe Bâlca şi Trotuş": Bc 7; „Pe apa Caşinului": Bc 11; „În pâraie, se făceau iezături pe râpă": Bc 12; „La apa Berbeci": Bc 14; „Pe Tutova": Bc 15; „La bălţile de pe malul Siretului": Bc 16; „Pe lângă ape, la Bâtcă": Bc 17; „Pe Zeletin": Bc 18; „La Berbeci": Bc 20; „La «bulhaci» (iezurele mici)": Bt 1; „Ivăşcoaia (azi în comuna Frumuşica): Bt 2; „La Molniţa": Bt 4; „Pe pârâul Podriga": Bt 5; „Pe Siret şi în pâraie": Bt 7; „Pe Pârâul Başău": Bt 8, 9; „În albia Jijiei": Bt 11, Is 11; „În iazuri şi la Siret": Bt 13; „La gârlă": Bt 14; „Pe Balta Bourul, Balta Păşcanu, bălţile Prutului": Gl 2; „La Telejnu": Gl 2; „Într-o baltă specială (fără nume)": Gl 4; „În pârâul Gerului": Gl 5; „În Berheci, pârâul Gohorului, Zeletin": Gl 6; „La baltă": Gl 10; „Balta Ciubotărească; azi nu mai este, e secată": Is 2; „Topile la baltă, de obicei, în Jijia": Is 4; „Cânepa, pe pâraie, bălţi": Is 5; „În Bahlui": Is 6, 7 («se dughea» cânepa); „La Grozoaia": Is 8; „Bulboaca, Ciurinoasa, Ruptură": Is 9; „Pe râul Moldova, în «chioare» (băltoace)": Is 10; „În Jijia, la Rădăcină (gârlă)": Is 12; „La pârâul Gârbovăţ, unde găseau loc": Is 14; „Pârâul Velniţei, Valea Simirii": Is 16; „La Dănilă Niţuc": Nt 4; „Pe Netezi, Răstoaca": Nt 6; „La Prundiş": Nt 7; „Şi azi în râul Neamţ": Nt 9; „În vatră": Nt 11; „Cânepa şi inul, la Baltă, pe Cacova, pe Jugăritul, Neamţul; pe maluri se înălbeau pânza de in şi de cânepă": Nt 15; „În băltoace, la topchilă": Sv 3; „În pâraiele Cojocii şi Podeţe, la Şirituri": Sv 4; „În Şomuz şi în Tochile": Sv 5; „La Pod": Sv 6; „În Curături, în râul Moldova": Sv 9; „În apropierea râului Dorna erau «toloace»": Sv 10; „Pârâul Arinişului, Ghirineu": Sv 12; „În topitori pe malul Negrei sau pe alte pâraie": Sv 13; „Pe cursul Sucevei": Sv 14; „Prin râul Bogdana, prin iezere": Vs 2; „La izvoare, pe vale": Vs 3; „În bălţile Prutului": Vs 4; „La baltă se «dughea» cânepa": Vs 5; „Ţiganca": Sv 6; „În Colacu (apă stătătoare, în formă de potcoavă)": Vs 7; „La podul de pe Vasluieţ": Vs 9; „În apa Berivoiului": Vs 11; „În iazurile de pe pâraie": Vs 13; „În bălţile de pe Racova": Vs 14; „La Dughile": Vs 15; „Lângă albia Putnei se făceau bălţi pentru topit cânepa": Vn 1; „Dorohoi, Dorohoiţa": Vn 2; „În apa Putnei": Vn 3; „La Leica": Vn 4; „În Arini": Vn 5; „În lacuri: Negru, Schitului, Tulbure": Vn 6; „În lacuri: după Deal, Lacul cu Pluta": Vn 7; „La Repedea": Vn 9; „Cânepa, în Siret": Vn 10; „În satul Ţuţu, pe râul Berheci": Vn 11; „În lacuri; le punea împrejur [tulpinile], lângă apă": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Surse de apă: „Cotumba, Drăcoiu, la Mânăstire, Seaca”: Bc 1; „Erau pe dealuri: Dealul Bradului, al Ţâmpoiului; pe Şipote”: Bc 3; „Fântâna Hoţului”: Bc 4; „Fântâna Hoţului, pârâul Morii, pe Podei”: Bc 4; „Budiu la Boarul de Argint; Fântâna Fagului, Fântâna Rece”: Bc 5; „Budăi la Împărătescu, la Mascani”: Bc 6; „Ştiubeie în pădure; şipote: Groapa lui Boboc, la Mesteceni”: Bc 7; „Şipote, la Recea; fântâni: la Capul Dealului, în Ciuraru, la Fântâna lui Gâdeţă (iezer), în Şoldia”: Bc 9; „La Şipot”: Bc 10 (şipoturi), 19, Is 11, Sv 7 (şipote), Vn 1 (pe Şipoate); „Şipoturi, fântâni: Cişmeaua lui Lupu, Groapa Popii (zisă şi Fântâna Popii)”: Bc 11; „Budăi: în Poiană, Râpa de la Vale; şipote: la Dumitru Bălanu, la Ulucu lui Cucu; fântâni: a lui Andrei, a lui Chiper”: Bc 12; „Izvoarele, Şipotul ăl Lung”: Bc 13 (sat Oituz); „La Curăturile Mari, Nănaşul Bobeicii, Panţerie”: Bc 13 (sat Hârja); „Prisaca, Puţul Bătrânului, Valea Şuşmelei”: Bc 14; „Cişmeaua lui Patrichi, la Ochi”: Bc 15; „Sub Cetate”: Bc 16; „Ciurgău se găseşte la Troacă”: Bc 17; „La Budăi, Cârna, Fântâna Găvanului, Plopoasa, Şipotul lui Popa Vasile”: Bc 18; „Fântâni: la Movilă, în Tabără, la Zarc”: Bc 20; „Fântâni: în pârâul Mocanului, pârâul Putreda, pe Şesul Ţărnii, pe Ursoaia, la Valea Miletinului (fântâniţă)”: Bt 1; „La Pâraie, Şipotul lui Costan”: Bt 2; „La Leampuri (iaz), Trei Fântâni”: Bt 5; „La Izvoare”: Bt 6, Sv 15; „Bădărăul Mic, Fântâna lui Lexoaie, Nestodoschi, la Puica Vale”: Bt 7; „La Bărbării, la Cumpănă la Iordache, la Dumitraş, la Dumitru Ursan, Între Pâraie, Şipoţel”: Bt 9; „Şapte Fântâni”: Bt 10; „Fântâna Popii, la Izvoare (şipote)”: Bt 11; „Fântâna lui Costache Axente, cea a lui Gh. Grosu, a lui Dumitru Leonte, a lui Gh. Negrescu”: Bt 12; „Fântâna Croitorului”: Bt 13; „Fântâna Nichitoaii, fântâni în câmp”: Bt 14; „Fântâni: a Hoţului, a Ţiganului, pe Valea Părului; şipote: Timişvar, Valea Stoienesii”: Gl 2; „La Budăi, Fântâna Cazacului, Fântâna lui Chitic, Fântâna Roteş, Fântâna lui Stratulat”: Gl 3; „Dealul Şipotelor, Şipote”: Gl 4; „Fântâni: Valea Gerului, Valea Bujoreştilor, Valea Gologanului”: Gl 5; „Cişmeaua lui Eni Beldie, Cişmeaua lui Mandeş”: Gl 6; „La Dealul Morii, Sub Cetăţuia”: Is 5; „Casa apei”: Is 6; „La Lucernă, la Păr, la Pârlita, Spânzurătura”: Is 8; „Bulboaca, Sohat”: Is 9; „Fântâna lui Gh. Roman, Rediu, la Gavan, Grui”: Is 10; „Bacalu, Râtu Porcului, Ursoaia”: Is 12; „Fântâna lui Bobu, Izvorul lui Ignat, Izvoru al Mare”: Is 13; „Fântâni: de pe Câmpanu, a lu′ Spânu (pe Curătură)”: Is 14; „Budăi: Podul Popii; puţuri: După Sat, Halmăcea, pe Laiu, Ţăruş, Vlanici”: Is 16; „La Cărăuşu”: Is 17; „Izvoare: pârâul Caprei, Ţarina Centru, Ţarina Ţepeşeni, Valea Stânii”: Nt 1; „La Creaţa (în Căşărie), pe Ţigănime”: Nt 2; „Beşcureni, Valea Sârbului”: Nt 3; „Şipote: Fundul Bapşei, la Înţărcători, pârâul Cusega, Uluce; fântâni sunt în sat”: Nt 4; „Şipoturi, fântâni la Gura Teascului, Măgura, Păltiniş, Primataru (la ştiubei), Teasc”: Nt 5; „Ocoale, Prisacă, Răsoaie, Şipotul Startului”: Nt 6; „Budăi la Ţiganca; şipote: al lui Clampă, al lui Cornilă, al lui Tulpan”: Nt 7; „Fântânile Petrii, Fântânile Popii, Gaboră, Poiană”: Nt 8; „La Budăi (budăi = ştiubeie) ”: Nt 10; „Fântâna de la Bârugeşti, Fântâna de la Şesu Mare, Puţul Vatavului, în Şes”: Nt 11; „Adăpătoare, pârâul Crucii”: Nt 12; „Driguţa, Şipotul”: Nt 15; „Şipotul Mare şi Şipotul Mic, două izvoare foarte reci”: Sv 1; „La Cândreni, la Axinte”: Sv 3; „La Iaz, la Iezuţ, la Pochităreni, la Stuhărie, la Ştiubei”: Sv 4; „Şipotu lui Hapău”: Sv 5; „La Fântâniţă la Gozodin, şipt (şipot) la Hapău, şiptul (şipot) lui Petrache, ştibei (ştiubei) pe deal la Magazie, în pârâu la Buta, pe Dealul Vlaicului”: Sv 5; „La Cruce, Gunoişte, Hrişcorniţă, în Luncă”: Sv 6; „La Prisacă”: Sv 8; „La Bisericuţă, Fântâna Hoţului”: Sv 9; „Ştiubeie: Dorna Burcuţ, Gura Coşnii; «hălace» (şipote) la Chiper şi sunt foarte multe în «păscătoarele» de vite”: Sv 10; „Ciurgău: pe Boul, la Troci”: Sv 11; „Paltin, Ţarina din

https://biblioteca-digitala.ro

Jos": Sv 12; „În special la munte; sunt izvoare de apă minerală la Şaru Dornei": Sv 13; „Unghiul Morii": Sv 14; „Fântâni: a lui Becica (a fost făcută de o femeie), în Toloacă, Vicovanu; izvorul din Şaibă": Sv 16; „Koreto, este [izvor amenajat] în o troacă într-un copac scobit sau un jgheab pe lângă un izvoraş": Sv 17; „Fântâna Bună; de aici izvorăşte pârâul Arsura": Vs 1; „Fântâna Buţii, Ciobanului, Cristii, Fântânele, şipotul Gădeasa, Tăbărăni": Vs 2; „Recea": Vs 3; „Brezana, la Elan": Vs 4; „Budoaie, Dealul Nucului, Fântâna Florii, Gânsăcioaie, Tainiţa": Vs 6; „Fântâni: la Chiper, Hobet, Vram": Vs 7; „Fântâni: a lui Bobu, Bogdaproste, Furnică, Muscale; Izvorul lui Melinte, la Şuşmea – pe toloacă a fost cişmea cu 10 uluce făcute din scândură, pentru vite. Ulterior acolo a fost şi iaz": Vs 8; „Fântâni: din jos de Biserică, pe Islaz": Vs 11; „În «delniţe», porţiune de teren acoperită cu salcie": Vs 12; „Fântâni: la Ivăşcani, la Măţisora, la Nasui; şipot": Vs 13; „Fântâni: Bălău, Buda, Merii Ciurii, Ruptura, Valea Popii": Vs 14; „Fântâna lui Prodan, a lui Stoica, Şipotul Doinii": Vs 16; „Fântânile Delii": Vs 17; „Chiatră, Masa Bără, Onofrei, Otăi, Peri": Vn 2; „Pârâul Puţului": Vn 3; „La primărie, în Prund, la Puţuri: pe un suhat sunt 7-10 fântâni, la Vapor": Vn 4; „Pârâul Sărat": Vn 5; „La puţuri": Vn 6; „Pe luncă": Vn 8; „În com. Corbiţa (fără Ţuţu): şipotul Antohioaei, cişmeaua Bărcenştei, a Ţigăncii": Vn 11; „Puţuri în Valea Domoşiţei": Vn 12; „Fântâni cu cârlig pe dealuri, pe la Tulburea": Vn 13.

Producerea cărbunelui de lemn: „Burda, Cotumbiţa, Suliţa": Bc 1; „Aproape de marginea pădurii": Bc 4; „La Moara lui Uraru": Bc 7; „Bocşerii": Bc 10; „În pădure": Bc 11, Bt 13, Is 6, 16, Sv 17 (peste tot); „Pârâul Feştii (sat Hârja); „Pe islaz": Bc 15; „Lângă Fântâna Sărată, sub Pârlitură": Bc 17; „Pe Valea Dumii": Bc 20; „Coasta Velniţa, Masa Tâlharului": Bt 2; „La grădini": Bt 5; „Fiecare îşi făcea acasă": Bt 7, 8, Vs 2 (fierarii); „Bacalu": Is 12; „Lunca Păltinişului": Nt 5; „Cărbunari, în Pădurea lui Miron": Nt 7; „Nu se mai face azi; îl lucrează în fabrică": Nt 13; „Nu era un loc anumit": Sv 3; „La exploatări": Sv 5; „La Uscături, chiar unde se tăia pădurea": Sv 7; „Prin «şlaguri»": Sv 9; „La Paltin": Sv 12; „Coastă, Pietroasa": Sv 16; „La Măngălărie, în pădurea Larga, în vechiul hotar al moşiei, aproape de Vama": Vs 8; „La fâneaţă şi în pădure: la Blăni, Măgărioaie, Petriman, Poduri, Poieniţă, Valea Largă": Vn 1; „Dealul Roşu, Motnău, Purcelu, Tulburea": Vn 7.

Extragerea pietrei de var: „La Vărărie": Bc 1, 13, Bt 9, Nt 15; „Varniţă din Martinea": Bc 4; „De pe valea râului Trotuş": Bc 7; „La Brazi, Haloş": Bc 11; „Aici nu; în sate, în apropiere: Zvorişte, Zamolstea": Bt 4; „Veneau oamenii din alte sate, mai ales din Oneapa": Bt 12; „Bacalu": Is 12; „La Vărărie, la Ghiţă State": Is 13; „Nu; s-a făcut o încercare, probabil la Vărărie, dar piatra nu-i bună pentru var": Is 14; „La Surduc": Nt 1; „Gura Măgurii": Nt 5; „Dealul Vărăriei (Ţiganca)": Nt 7; „Vărărie pe Măgura; nu se mai face var de vreo 20 de ani [1957]": Nt 13; „Pe Barmar, la Dârmoxa": Sv 3; „În Ciungi, carieră de piatră de var": Sv 7; „Pârâul Păltinoasa": Sv 9; „Pe la Tură, Vărărie": Sv 11; „Pârâul Muncelului": Sv 12; „Humăria; nu era var ci un lut care se folosea înainte la văruit": Sv 16; „La Pietricica, la Varniţă": Vn 1; „În Coastă": Vn 5; „În luncă": Vn 8; „La Vârful Iedera": Vn 13.

Extragerea pământului de oale: „La Piscul lui Tănase, la Zorea Mascanilor": Bc 6; „La Sărăţel": Bc 11; „La Humărie": Bc 13 (sat Oituz); „Lutărie şi nisip în Coasta

https://biblioteca-digitala.ro

Miletinulu, la Picior": Bt 1; „Pe deal": Bt 4; „La Cojocaru în Deal (Sfichi), Dealul Botiz, Jâdojina, la Lutării": Bt 7; „Pe Valea Başăului": Bt 8; „Din Başeu (în vatră)": Bt 9; „Lutărie în Loturi, la Ţuguiata": Bt 11; „Din malul pârâului Tudora": Bt 12; „La Lutărie, s-a încercat, dar nu s-a prea reuşit": Bt 13; „Se extrage de sub malul Prutului sau din Dealul Soloneţului": Is 2; „Nu aici, la Poiana". Is 6; „Recent se ia pământ de la Gruiu, pentru teracotă": Is 10; „Băzguţa": Is 12; „Dealul la Ciocan, de unde scoteau olarii lut": Is 14; „Lutărie": Nt 6, Sv 9; „Pârâul Oalelor": Nt 14; „Brădiţel, Dealul Olarului, Lutărie": Nt 15; „A fost un singur olar; pământul îl lua de la Podirei, unde era lutărie": Sv 3; „«Hlei», «agiag» de făcut oale se lua de la Buculei, din deal": Sv 5; „S-a luat pământ din vatra satului": Sv 14; „Dealul Topchilelor, pentru cărămidă": Sv 16; „Râpa Rece": Vs 3; „Pe Dealul Telefoanelor": Vs 11; „La Rotileşti": Vn 5.

Mine, băi (exploatări miniere): „La Pralea (s-a deschis mina Ursoi, dar era cărbune de slabă calitate)": Bc 11; „La Baia (a fost baie de fier), Piciorul lui Sfârghie (baie de argint)": Nt 5; „Azi se deschide o mină de potasiu [1977]": Nt 13; „Pârâul Fierului (pe vremea turcilor a fost şi galerie de fier); din 1950 sunt exploatate cuprul, fierul, barita": Sv 3; „Şteampuri; s-a descoperit şi pirită în Arseneasa": Sv 7; „Exploatarea turbei": Sv 10; „Baie de fier chiar în vatra satului Stulpicani": Sv 12; „După al II-lea Război Mondial au început să fie exploatate minele de la Căliman, Dealul Rusului": Sv 13.

Băi (ape): „Izvoare la Ghilea, Muntele Căldării, Slatina": Bc 4; „La Poiana Sărată, sat aparţinând de comuna Oituz": Bc 13 (sat Oituz); „La pârâul Popii, acum 2-3 ani": Bc 13 (sat Hârja); „Izvoare captate cu ape sulfuroase, dar neexploatate încă, la Braţan, Paiu, Puturoasa": Is 5; „La Izvoarele Sucevei, băi sulfuroase": Sv 18.

Puţuri de păcură: „Drăcoiu": Bc 1; „Până în 1916 scotea 60 de butoaie de lemn, duse la distilerie, la Oneşti. Scotea păcură şi gaz la Baie, pe Haloş": Bc 11; „Păcură la Jităria din Jos, Păcuri": Bc 13 (sat Hârja); „Izvor de păcură la Gămani": Vn 13.

Granit, piatră: „Sunt trei cariere de piatră": Sv 10.

Ape sărate, iodate: „Saline în sat, la Chioaru. La Slatină, pe dealul Manciuc, şipot de unde femeile obişnuiau să ia apa, să o fiarbă şi să scoată sarea din ea; sarea se numea «huscă»": Bc 13 (sat Oituz); „Apă sărată la Poiana şi Sarata": Nt 2; „La Fântâna Slatinei": Nt 6; „Au fost fântâni cu apă sărată; se folosea saramura din care se scotea sarea, prin ferbere şi se făcea «huscă»; nu se mai face sare de peste 25 de ani [de după al II-lea Război]": Nt 13; „Dealul Slatinei": Nt 15; „Pârâul Secătura; de acolo luau slatină": Sv 11; „Slatine": Sv 16; „Sare pentru vite de la Alghian, pârâul Humei, Peţic": Vn 2; „Izvor de sare la Slatina": Vn 13.

Prelucrarea lemnului: Cercurării: „«Cercurărie», punct în pădure, pe malul pârâului Hoţului, unde se făceau cercuri de alun şi corn pentru cofe, ciubere, butoaie; şi azi": Vn 3. **Rudării:** „La Ţigani": Bc 7; „În pădure, la boier, la Huta, pe Leşunţ": Bc 13 (sat Oituz); „În pădure la Ţăruşi": Is 16; „La Poiana, ţigani lingurari, plecau cu produse pe la Ciocăneşti, Dochia": Nt 2; „Au fost rudari la Curătura lui Stamate; Ion Vintilă, în sat": Vs 14; „La Vizantea Mânăstirească": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Schituri, mânăstiri: „La Mânăstire": Bc 1; „La Poiana Schitului şi în satul Schitu": Bc 4; „În vatra satului": Bc 11, 18, Nt 7, Sv 6; „La Izvoarele, spre Bogdăneşti, unde se mai văd urmele unor ziduri, se zice că ar fi fost o mânăstire unde se închideau locuitorii de frica tătarilor": Bc 13 (sat Oituz); „La Tisa": Bc 15; „Biserica lipovenilor, în margine de vatră": Bc 19; „La 3 km de sat, la Schitu Orăşeni (satul vecin)": Bt 1; „Spre Teişoara, o biserică veche": Bt 7; „Cozancea": Bt 11; „Pe Dealul Mânăstirii a fost un schit de călugări, care a ars acum vreo 25 de ani [1952]": Gl 4; „Dealul Mânăstirii": Gl 7; „La Valea Mare": Gl 10; „În Comarna de Jos ar fi fost o mânăstire, biserică. S-a găsit locul sfintei mese [altarul] şi morminte": Is 4; „De călugări, Schitu Lacuri, la 3 km": Is 6; „La Mitoc": Is 12; „Sub Deal, la Pleşa": Is 14; „Balta Mânăstirii, Călugăra, Huciu Mânăstirii": Is 15; „Schitul Călugăreni": Is 16; „Schitul Almaş (comuna Gârcina), biserică la Sărata, Mănăteşti": Nt 2; „Peştera din Dâmbul Călugăriţei": Nt 4; „La Brădicel": Nt 6; „Schit la Mânăstireasca şi la Capu Dealului; mai sunt trei călugări": Nt 14; „Sunt pe raza comunei": Nt 15; „La Bulitău se spune că ar fi fost o biserică": Sv 2; „A fost între Broşteni şi Vatra Dornei, schitul Tăieturii, desfiinţat în 1950": Sv 3; „La Arderoaia; azi s-a distrus schitul, nu mai sunt oameni. Schitul a fost întemeiat de Carp; au fost câteva gospodării; apoi a mai făcut slujbe preotul din sat, pentru cei care stăteau la vite": Sv 7; „La Panaci": Sv 13; „Schitul Pârveşti": Vs 11; „Mânăstirea Măgura": Vs 13; „Schitul Vlainic": Vs 16; „Tarniţa": Vn 3; „La Balta Zidului sau Zidul lui Done": Vn 4; „Schitul Coteşti, de maici; este şi azi": Vn 6; „A fost un schit grecesc; acum cimitir şi biserica Dumbrăviţa": Vn 10; „La Mânăstirea Vizantea, greci": Vn 13.

Troiţe, cruci: „La răspântiile drumurilor": Bc 3, Sv 13, Vn 13 (prin ţarnă); „Pe Dealul Bârsanului": Bc 4; „În Berţa": Bc 5; „La încrucişarea spre Bahna": Bc 6; „La Cruce": Bc 7,17 (la Cruci), Sv 6, Vn 6 (sunt şi troiţe); „Pe Dealul Osoiu, la Mânăstire": Bc 8; „Dealul Crucii": Bc 11, Bt 2; „Dealul Perjului": Bc 14; „Cimitirul vechi, în moşie": Bc 15; „Fundătura": Bc 18; „La Cruce la Ciobanu, la Movilă (troiţă), la Ungureanu; pe movilă era un conac; movila fusese făcută de boieri şi acolo au făcut o cabană mică": Bt 1; „Troiţă, pe drumul spre Botoşani": Bt 4; „Pe locul morţilor violente": Bt 7; „În Deal la Cruce (este şi cimitir), la Fântâna lui Iordache (sunt patru cruci la fântâni)": Bt 8; „Troiţe la Sfânt": Bt 9; „La Cruce, la Troiţă (Dealul Drislei); troiţe erau şi pe lângă fântâni, de ex. la Bărbieru": Bt 11; „Sunt trei troiţe, dar în sat": Bt 13; „La Sandu Caragea, la Gardul Ţarinii, la Grăpeni, la Moară la Şerbu": Gl 3; „Troiţe în ţarnă": Gl 4; „În ţarnă, În Grădini era o cruce de piatră. Se spune că ar fi fost o aşezare istorică. Există locul La Cruce": Is 4; „Au apărut recent, [dar] în centrul satului, la cimitir; este o cruce de piatră între Maxut şi Deleni. Domniţa Ruxandra, fiica lui Vasile Lupu a fost omorâtă de tătari. Pe locul respectiv s-a ridicat o cruce, în perspectivă de a fi declarată monument istoric": Is 6; „În sat este o singură troiţă, recentă": Is 10; „Leoană (cruce catolică)": Is 12; „Când ploua şi trăsnea, se făcea cruce pe brad, să fie omul ferit. Se pun cruci şi la izvoare": Nt 5; „Dealul Crucii": Nt 6; „Este şi azi troiţă la Cierul Mânăstirii. Se spune că înainte, de mult pe acest loc a fost o bisericuţă de lemn": Nt 13; „La Capu Dealului": Nt 14; „Crucea lui Florea, la Troiţă": Nt 15; „Cruci: a lui Simion Drobotă, a lui Jitaru, a lui Nichita, a lui Pandele" : Sv 5; „Cruci la locurile de popas, pe dealuri; şi azi, la Vârfu Florii, la Deluţ, la Obcina Ursului" : Sv 7; „La Vătavu": Sv 8; „Pe Bahnă" : Sv 9; „În Jos, Unghiul Morii": Sv 14; „Erau cruci unde se slujea când ploua": Sv 15; „La Lupcina": Sv 18; „Cruci la Sfânt": Vs 4; „Prima troiţă în sat a fost făcută după 1916, în mijlocul satului": Vs 8; „Crucea Chirii":

https://biblioteca-digitala.ro

Vs 15; „La Cruce, la Mărtineşti (pe teritoriul satului Tătăranu)": Vn 4; „Bozioara, Momâi, la Poieniţa, Ţarna Nouă": Vn 7; „Fetig": Vn 8; „Crucea de Jos": Vn 9; „Două la răscruci": Vn 10; „În com. Corbiţa (fără Ţuţu): cruci la Moara lui Gheorghiu, la Zisu": Vn 11.

Comori: „La Cărunta, Chietrosu, Mihăeşti": Bc 1; „Pe Dealul Stejarii Mândrii, unde a fost crâşmă. Auzeai moşnegii că e comoară în cutare loc. La Înviere la Paşti mai făceau băieţii foc şi atunci proştii se duceau să sape, crezând că e comoară": Bc 3; „Pe Dealul Bolohanilor": Bc 4; „În pădurea Cleja": Bc 5; „În Corhana Cotului": Bc 7; „Se pare că pe ridicătura de pe dealurile Măguricele şi Deluceanu, făcute de tătari, au fost ascunse acolo cele ce au fost prădate în alte părţi (mss. 4549, Densuşianu)": Bc 8; „La Cioraru, pe Sohodol": Bc 9; „La Cutra, lac în care se crede că Gh. Ştefan a aruncat comori când a plecat cu 100 de care. Oamenii căutau să sece lacul": Bc 11; „Dealul Botezului": Bc 12; „Pârâul lui Dorofte, al Hoţului, Parţenie": Bc 13 (sat Hârja); „Dealul Bărboasa, Taula": Bc 14; „Dealul Viei, Lazcioate": Bc 15; „Se vorbea de comori; nu le căuta nimeni": Bc 16; „Oromaş, pe pârâul Sărăturii": Bc 16; „Dealul Cristii": Bc 18; „La Grecu": Bc 20; „Spre cimitir": Bt 1; „Şi în vatră, şi în hotar": Bt 4; „La Selişte (se pare că s-au găsit comori reale)": Bt 5; „La Bordeianu": Bt 7; „La Comori": Bt 8, Gl 3 (la Comoară), Nt 11 (pe Comoară); „La Rateş (pe Movilă), la Stânca Doamnei": Bt 9; „La Curtea Boieroaicii, la Dealul Comorii şi în pădure la Turbata": Bt 12; „Pe Dealul Lutăriei": Bt 13; „La Comoară (la Roşcani), în Valea Părului": Gl 2; „La Sfat, la deal": Gl 4; „Pe Surpături, la Valea lui Ban": Gl 6; „Râpa lui Bostan": Gl 10; „Dacă se vede foc în noaptea de Înviere, găseşti comoara": Is 6; „În deal, la vie, pe islaz": Is 7; „În vatra satului, la biserică": Is 8; „Băzguţa, Beşleaga": Is 12; „Pe Dealul Viei; se cunoştea şi locul unde fusese vasul": Is 14; „După Curte, În lungul Vântului": Is 16; „Dealul la Comori sau În Comori": Is 17; „Bărboşi": Nt 3; „În Piciorul Comorii": Nt 4; „Baia, Muntele Grinţieşului (Beciul Ţuţuienilor)": Nt 5; „Muncel": Nt 7; „Pe Dealul Călugăriţei se zice că arde o comoară": Nt 10; „Pe raza comunei, la Braniştea, la Movilă; dealul Schitul lui Nifon": Nt 15; „Crucea Drumului, Crucea lui Tomuţ": Sv 1; „La brazi, la ridicături de pământ, la trecători spre Bucovina, apar flăcări în noaptea de Înviere": Sv 3; „Pe dealul Perjerilor, în noaptea de Înviere": Sv 5; „Se spune că la Vârfu Plaiului au fost 12 hoţi. Este şi astăzi o casă a hoţilor şi că şi azi sunt acolo 12 arme şi un balaur pus pe masă, din lemn. Se spune că se văd arzând comori în beciul hoţilor; că ar fi îngropate12 buţi de lemn cu bani. Se spune că în ziua de Paşte se vede para arzând. Hoţii s-au afurisit unul pe altul, să nu poată lua aurul unul fără celălalt. Unsprezece au murit şi cel de al 12-lea a fost închis şi omorât. Deci aurul este şi acum acolo": Sv 7; „La Fântânele": Sv 8; „Sub Obrejă": Sv 9; „La Măgura Mare": Sv 10; „La Chireni, Ciolotei": Sv 11; „Pe la scoruşi (copaci), prin hrube de pământ, după flăcări": Sv 13; „Sunt săpături unde se spune că s-ar fi căutat bani (la Poiana Mărului). Se zice că au fost haiduci sau hoţi care puneau banii în desagi pe cai şi mureau pe munţi şi îi îngropau ": Sv 15; „În Coastă, în Obcină şi pe Dealul Mărgineni ard flăcări verzi, dar nu se apropie nimeni, că rămâne mut şi surd": Sv 16; „Prin pădure, la Bălăiuc": Sv 17; „Coama Porcului, Faţa Satului, în centrul satului": Vs 2; „Pe câmp": Vs 4; „Pe Temelie": Vs 12; „Movila Roşie": Vs 13; „Movila Gheorghiu, Mârzacului, Rediu (pădurea mică)": Vs 16; „Unde se zicea că ard seara flăcări": Vn 1; „Chisan, Dealul Armencei, (Piscul) Şindilei, Vârful Gâlnii": Vn 2; „La imaş (între vii)": Vn 3; „La Loturi, pe Simuleasca; unul a găsit un clopot cu monede turceşti la Loturi. Spune că apare o flacără noaptea în ziua de Paşti ori a treia zi de Paşte": Vn 4; „Comoara lui Bucur": Vn 5;

https://biblioteca-digitala.ro

„Dealul la Comoara": Vn 6; „Chiscul Fetii, în Deal la Comori, Dealul Ciupitu, Gârneţele Mândrei, Peste Gârlă": Vn 7; „Căpăţâni, la Movilă, Piatra Bezei": Vn 8; „Se spunea că ar fi pe Loturi": Vn 10; „În Dealul Trotuşului": Vn 12; „La Radatas, comoara lui Bucur (era din Transilvania, haiduc de codru)": Vn 13.

Locuri legate de haiducie: „La Bordeie": Bc 1; „Le spunea «hoţi»; erau prin păduri la Berzunţi; aici în sat n-au apărut": Bc 3; „La Fântâna Hoţilor şi Măgura Berzunţilor, scăpaţi de la salina Tg. Ocna": Bc 4; „La Mascăni": Bc 6; „În pădure": Bc 11; „Pârâul Hoţului, în apropiere de Hârja": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „La Stejari": Bc 15; „Pe Vârful Bolovănişul Mare": Bc 17; „Masa Tâlharului": Bt 2; „Coroi": Bt 5; „La Guranda": Bt 11; „La Stânca, ascunzători în pământ pentru haiduci": Is 4; „La pădure, la răspântii": Is 6; „Haiducul Pantelimon, prin pădure": Is 10; „Râtu Porcului (Ioniţă Viteazul)": Is 12; „În pădurile: Căldăruşa, Dumbrava Roşie, Vlamos; haiduci: Căpălăoanu, Chipăruş, Coroi": Is 16; „A trecut pe aici Baltă, în pădurile dinspre Horăiţa": Nt 2; „Pe Munţii Bapşa, Hălăuca": Nt 4; „Obcina Teascului, Şteaza, Vârful Băii, Vârful Grinţieşului (legate de Vasile cel Mare)": Nt 5; „Codrii Grumăzeştilor; în Cărpiniş, un conac boieresc atacat de haiducii lui Pantelimon": Nt 6; „Crucea lui Florea, Fagul lui Niculiţă, Ion Chetreanu, Râpa lui Coroi": Nt 15; „Uliţa Ciubotăreni, unde trăgea haiducul Darie la vornicul Dulgheru": Sv 1; „Pantelimon şi-a făcut chiar casă pe la Mălini. A fost şi altul, Niculiţă, de pe la Dorna": Sv 3; „Piatra Tâlharului": Sv 8; „Fântâna Hoţului, Pârâul Butucilor, Tarniţa": Sv 9; „La Căsoi": Sv 10; „La Ascunsu, Ascunşelu, în pădurea Scorbura": Sv 11; „Cotu lui Pârlici": Vs 16; „Pârâul Hoţului, Poiana Barbului (haiducul Barbu, pe la 1800)": Vn 3; „Fântâna Hoţilor": Vn 7; „Bujor": Vn 10; „Com. Corbiţa: la pădurea Soveja; satul Ţuţu: pădurea Cioara": Vn 11; „Panaite Moringlag, era din Soveja, mai lua de la bogaţi şi da la săraci": Vn 13.

Nedei, govii, rugi: „Hramul la 8 noiembrie [Sf. Mihail şi Gavril]": Bc 6; „Hram la Sf. Gheorghe; masă la biserică": Bc 7; „Hram la biserică, în sat". Bc 20; „La grădina lui Mălai Mare": Is 7; „La Bahna": Is 9; „Praznice la hramul bisericii, la Pogorârea Duhului Sfânt şi de Sfânta Treime": Is 14; „Hramuri la Cuvioasa Paraschiva (biserica veche, în curte) şi la Sf. Nicolae (la biserica nouă, şi la casele ctitorilor)": Nt 4; „Hramul se ţinea la biserică. Azi se face hram de Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril pe la casele oamenilor": Sv 10; „Nedeie la Ispas, la Poiana Silion": Sv 14; „La Ispas în centrul satului": Vs 2; „În sat, la hram la Sf. Neculai şi Sf. Maria Mică [8 septembrie]": Vs 4; „La biserică slujbă şi în centru se făcea horă la Sf. Voevozi (la 8 mai)": Vs 7; „La biserică, în Casa Hramului; ţinea petrecerea două zile": Vs 11; „La Gârneţele Mândrei, se întâlneau moldovenii cu muntenii": Vn 7.

Sâmbra, măsuratul şi răvăşitul oilor: „Se «răscolesc» la fânaţe": Bc 8; „Pe imaşuri, la stâne: pe Coasta Satului, Mileten, Ungureni, Ursoaia": Bt 1; „Nu se măsura laptele. [Se dădea brânza] după numărul de oi": Bt 8; „Laptele se măsura pe imaş, la stână": Bt 9, 13; „La stâne": Gl 5, Nt 4, 9 (şi azi), 10 (dar stâna nu se fixa în fiecare an în acelaşi loc), 13, Sv 4, 7, 16 (se măsura pe băţ cu crestături, «la cumpănă»), 17, Vs 1, 8; „Aici oile se dădeau toate, primăvara, unui cioban (mocan). El le ţinea până în toamnă pe islaz şi se învoia cu oamenii în privinţa brânzii. Nu se făcea măsurătoarea laptelui": Gl 6; „Laptele se măsura la Coasta Iazului (stână)": Is 7; „Cremeniş, Lapoş, Valea Stânii (la stâne)": Nt 1; „Muntele Grinţieş. Se măsura doar laptele vacilor": Nt 5; „Se adunau 2-3 stăpâni şi formau un «botei»

https://biblioteca-digitala.ro

(turmă) de 5-600 de oi. Stăteau toţi la stână pe vară sau făceau cu rândul şi-şi făceau brânza pe rând. Brânza se făcea în raport de numărul de oi. Cei care aveau mai puţine oi, le dădeau tot la stăpâni. Stăpânii angajau ciobani de meserie, iar pentru oile străine se punea o taxă pentru paza lor (dar foarte mică). Şi azi se procedează cam la fel, dar costă şi «ierbăritul». Înainte, bârseştii aveau 14-15000 de oi; azi, 3-4000": Vn 1.

Slujbe şi ceremonii religioase: „La pârâul Agăş, Seaca": Bc 1; „Când era secetă, în marginea satului, spre sud, spre Turbuianu (sat la 4 km) şi aici, mai jos de Consiliu; la stâni, primăvara, când omul se muta la târlă, lua preotul şi făcea aghiasmă": Bc 3; „La secetă, pe Dealul Bârsanului, la o cruce": Bc 4; „La Joia Verde se ieşea în procesiune. Se ţineau slujbe la colibe, pe la cruci": Bc 5; „Pe Bahnă": Bc 6; „Când este secetă, se mai fac rugăciuni la marginea satului, pe un deal, la câmp": Bc 8; „La Horăriţe": Bc 9; „Nu era loc fix. Se ţineau cam la 1 km. de sat": Bc 11; „La Arnăutu, pentru ploaie": Bc 12; „Ţărna Morii": Bc 13 (sat Hârja); „Valea Şuşmelei": Bc 14; „Pe Lazcioate": Bc 15; „Când era secetă, pe câmp, aproape de fântâni": Bc 16; „Lângă Vale": Bc 17; „Şipotul lui Popa Vasile": Bc 18; „Pe Dealul Ţigăneştilor": Bc 20; „În capătul Miletenului, pe Ursoaia": Bt 1; „La Bahna, la Ciurari": Bt 2; „La câmp": Bt 4, Gl 6 (la ţarină, azi, nu), Is 7 (la ţarină), Vs 1 (când nu ploua), 4, 8 (la şes, pentru ploaie), 10, Vn 10 (când era secetă); „La islaz, la Sârbu, la Ursianu": Bt 5; „La hotar, la o fântână pentru ploaie": Bt 7; „La fântânile cu cruci": Bt 8; „La Grajduri, în marginea satului": Bt 9; „După Gară, pe Islaz, la Izvoară, Se aducea Sfânta (icoana) de la Cozancea: Veneau mulţi preoţi. Ieşea tot satul şi cu satele din jur": Bt 11; „Pe câmp, la Fântâna Croitorului, la Ţărna": Bt 13; „La o fântână în câmp, la pădure sau la capul satului": Bt 14; „La Chişteală (sunt izvoare), Valea Brăneşti, Valea Părului (sunt mai multe fântâni)": Gl 2; „La Dealul Brăilii, Fântâna lui Chitic, Fântâna Roteş, Gardul Ţarinii; se mai făceau rugăciuni pe locurile cele mai înalte, pentru aducerea ploii": Gl 3; „La Borna, la Izvoare, când era secetă": Gl 4; „Pe Câmpul Eroilor, şi pentru eroi, şi în caz de secetă": Is 2; „La Cruce, pe pârâul Ţiganului ar fi fost lupte între moldoveni şi tătari": Is 4; „Pentru ploaie, pe câmp, la o fântână, la un izvor": Is 5; „Pentru ploi la câmp, cu icoane, la o fântână, la 1916 ieşeau de Ispas [Înălţarea], la cimitir": Is 6; „La Tablă, Pe Vad": Is 8; „La Puturoasa": Is 9; „Dealul lui Ipate": Is 10; „Râtu Porcului": Is 12; „Cu icoanele şi Sfânta de Trifeşti pe locul numit Pe Podiş": Is 14; „Se scotea sfânta la Curte": Is 16; „Ţepeşeni, Valea Jidanului": Nt 1; „Dealul Mocanilor, Fălci (înconjura ţarna)": Nt 3; „Pe dealul Frasin, la secetă": Nt 5; „La Fântâna lui Cornilă": Nt 7; „La marginea satului": Nt 8; „În hotar, pe Cotnărel se ieşea cu slujba pentru oprirea sau dezlegarea ploilor": Nt 9; „La Stâncă": Nt 11; „Pe câmp, la capul satului; azi nu se mai fac [nu mai are voie]": Nt 13; „La troiţa de la Gura Cacovei, pentru vite": Nt 15; „Boboteaza se slujea la Crucea lui Tomuţ şi în Prund, la Moara Oleniuc": Sv 1; „La secetă ieşeau cu icoanele pe deal; se făceau rugăciuni în capul dealului, la cimitir": Sv 3; „La fântână la Pădureţ, la secetă": Sv 5; „La Cruce": Sv 6; „Înainte slujba de Bobotează se ţinea în locul unde este mina; este şi azi crucea": Sv 7; „La Vătavu": Sv 8; „La Bisericuţă (este o biserică mică în moşia satului)": Sv 9; „Pe islazurile satului în timp de secetă şi de ploaie prea multă. La Bobotează se făcea slujbă la râul Dorna": Sv 10; „În ţarină, vara; pe apa Sucevei, la Bobotează": Sv 11; „Ghirileu": Sv 12; „La Pârâul Mare, când era secetă": Sv 13; „La Măniuţ": Sv 14; „Pentru ploaie, la cruci": Sv 15; „La Podul Slatinii, se face slujbă la o fântână. La Iordan (Bobotează) se mergea până la Suceava, unde se făcea agheazma; de la biserică până la apa Sucevei erau plantaţi brazi pe care-i

https://biblioteca-digitala.ro

sfințea preotul cu agheazmă. Lumea aduna cetină sfințită și o arunca la oi": Sv 16; „La Sadău, pe un munte, acolo se făceau slujbe pentru ploaie": Sv 17; „O singură dată s-a ieșit cu slujba când era secetă": Sv 18; „Se ieșea cu Sf. Maria (icoană mare) și se mergea până la cișmeaua Dăniciuc": Vs 2; „Pentru ploaie, în mijlocul satului, la un izvor": Vs 3; „La fântână, la Avram; se arunca o icoană veche în fântână": Vs 7; „În Poiana, pe vale în jos": Vs 11; „Pe Crâng, Roșcani, în Țarnă": Vs 12; „Se ieșea cu Sfânta (cu icoanele) pentru ploaie. Se înconjura satul": Vs 13; „Se pleca din Gârceni (icoane, prapor, cruci), venea în Trohan, la biserică, apoi spre Pungești, unde se întâlneau cu cei din Pungești la o fântână, numită Fântâna de la Hotar": Vs 14; „Pe locul unde nu ploua": Vs 16; „În hotarul satului": Vn 1; „Contra secetei, pe valea Nărujei": Vn 2; „Se umbla cu Sfânta. Se scoteau icoanele când era secetă pe la fântâni, pe câe un suhat": Vn 4; „La Schitul Cotești": Vn 6; „La loc la Dumitru Crăciun, la locul lui Costache Lăudatu, la Roșcari": Vn 7; „Se înconjura țarna cu icoanele, când nu ploua": Vn 8; „În vatră": Vn 9; „Toponime din com. Corbița (fără Țuțu): Cișmeaua Țigăncii, Cișmeaua de la Zisu, Fântâna de pe Dealul Părului": Vn 11; „Când da seceta, ieșea cu icoanele pe câmp ori lângă fântână": Vn 13.

Locuri legate de lupte: „În Coasta Bereștilor (peste șosea)": Bc 3; „Bătuleștii (astăzi parte componentă a Dărmăneștiului) care se afla în vechime pe șesul Meșceșului (astăzi pe malul drept al râului Uzu); numărând cam 40 de case, a fost pârjolit de tătari. Din locuitorii acestui sat a rămas unul numit Brat, care a mutat biserica pe niște lunci. Este Calea Tătarilor, pe coasta Dealului Cărăboae (mss. 4549, Densușianu, f. 56-59)": Bc 8; „Turcii căutau oameni pentru oștire. Oamenii fugeau în pădure și unul s-a aruncat în prăpastie după ce și-a înjunghiat iubita și locul se cheamă Fata Moartă. La 1821; sunt două icoane la biserica din sat străpunse cu sulița de turci. La muntele Războiu, cu rușii, la 1848, Pârâul Rușilor. În 1917 au murit aici patru comandanți de companie; s-au dus lupte pe Clăbucul, Fata Moartă, Măgura Cașinului, Zboina": Bc 11; „Luptele cu nemții, pe dealul Cașnei": Bc 13 (sat Oituz); „Bătrânii vorbeau de huni și turci": Bc 13 (sat Hârja); „La mijlocul pârâului Surzii – Valea Roșie": Bc 17; „La Stejar": Bc 20; „Cu tătarii, la Burci": Bt 9; „Se spune că tătarii au dat foc satului": Bt 13; „La Cetățuia, care se zice că ar fi fost făcută de teama turcilor, cu scopul de a proteja Valea Zeletinului și Valea Berheciului de năvălirile turcești. S-au găsit săgeți, de către locuitori. Azi terenul este plantat cu vii. Înainte se mai putea vedea zidul făcut din cărămidă roșie": Gl 6; „La Cotu Morii a avut loc lupta lui Vasile Lupu cu tătarii": Is 11; „La Movile, în timpul lui Ștefan cel Mare": Is 13; „La Șanțuri, luptele lui Ștefan cel Mare împotriva turcilor": Is 16; „La Hindău, Șipotul Craiului": Nt 6; „Braniște, Cetatea Neamț (până în 1926 se afla pe teritoriul comunei Vânători), Mânăstirea Secu": Nt 15; „Pe Caraulă au fost prinși de două ori": Sv 11; „Dealul Leahului": Sv 16; „Ștefan cel Mare s-a luptat pe aici cu turcii": Sv 17; „De pe Arșița, e un șanț vechi, se pare că de pe vremea [Mariei] Tereza, unde au fost lupte": Sv 18; „La Mogoșești (lupte cu turcii), la Varza Tătărimii (lupte cu tătarii)": Vs 1; „Dealul Taberei (aici au tăbărât locuitorii din orașul Bârlad)": Vs 2; „Movila cea Mare și la Valea Prutului": Vs 4; „Drumul Pașei și Pădurea Basta": Vs 7; „Pe valea spre Voinești, [lupte] cu turcii": Vs 10; „Valea Racovei": Vs 14; „Sunt locuri unde se ascundeau oamenii când veneau turcii, la Poiana Bradului, unde înainte erau păduri masive de brad": Vn 1; „Lupte la punctul Balta, Mărășești, Sindilita, în 1916": Vn 4; „În 1916 comuna a fost invadată de nemți și austrieci": Vn 6; „Potărăul Mare, Potărăul Mic": Vn 7; „Luncile Săcări (aici s-au ascuns vrâncenii de turci)": Vn 8; „Din com. Corbița (fără Țuțu):

https://biblioteca-digitala.ro

Pădurea Soveja; din Ţuţu: Groapa Tătarilor (la limita cu Şerbăneşti)": Vn 11; „Au avut loc bătălii, dar nu ştim pe unde [în vechime]; lupte în 1916 la Răchitoasa": Vn 13.

Locuri unde era straja satului: „La Dealul Pârâului, la 200 de m de Consiliu, în partea de miazăzi": Bc 3; „La Chiscul (piscul) Parului": Bc 4; „La Chiscul lui Tănase": Bc 6; „Pe Dealul Cărăboae": Bc 8; „În Primul Război Mondial, post de pândă la Vârful Clăbucul": Bc 11; „La Poartă, la marginea vetrei": Bc 15; „La Poloaia": Bc 17; „La Rateş în deal, la Trei Movile": Bt 5; „Sunt două movile la Orofteana (movila de pe Şipoţel)": Bt 8; „Focuri de avertizare pe culmi şi movile": Bt 9; „Puncte de observaţie: două movile de la Ştefan cel Mare, în tarlalele Hataş şi Răchiţi; aşa am apucat de când eram copil (informaţie de la Noroc Mihai, născut în 1899)": Bt 10; „Movile de observaţie: Catarg (cea mai înaltă, avea şi un copac pe ea), la Izvoare, la Movilă. Pe movile se făceau focuri. Movilele erau în linie (peste un km. între ele)": Bt 11; „Către răsărit, la Uluci, este o movilă, alta este Movila Bortoasă şi mai sunt trei movile în Podiş": Bt 13; „La bariera gării se spune că era o poartă unde era un jitar care păzea satul, să nu vină cineva (se pare tătarii)": Bt 14; „Movila lui Giosan": Is 3; „Tarinca": Is 6; „În vatră, la margine, în Jitărie": Is 12; „Pe Movila Faur, unde străjerii dădeau la nevoie foc la o căpiţă de paie": Is 13; „Pe pâraiele Chisirig şi Ticoş (afluenţi ai Bicazului)": Nt 1; „Pe Mătăhuie (în timpul războiului)": Nt 2; „Vârful lui Fuioară": Nt 4; „Dealul Movilei": Nt 6; „Pârâul Strejei; se spune că pe acest pârâu trecea hotarul dintre Moldova şi Transilvania. Şi pe el s-ar fi făcut paza pentru Moldova, respectiv, pe malul opus, pentru Transilvania": Nt 13; „La Movila Davideni (sat apropiat, component al comunei Ţibucani)": Nt 14; „Pe Buşaga, la Cetate, Dealul Tăciunele": Nt 15; „Pe Dealul Bobeică, [strajă] organizată de hatmanul Luca Arbore": Sv 1; „La boier, la Căsoaie": Sv 4; „Nu, dar există un drum al Tătarilor, pe unde se trece la Arseneasa, ca şi pârâul Tătărcii, că se spune că a murit acolo un tătar": Sv 7; „La Jitărie": Sv 11; „S-a făcut strajă în timpul Imperiului Austro-Ungar, reglementată de primărie": Sv 15; „Se făceau focuri de avertizare pe trei mojile (movile): pe Creastă, pe Vârful Dealului, la Topchile şi pe deal la Mărgineni. Şi azi, în seara Sf. Gheorghe, tot tineretul adună uscături şi toată noaptea Sf. Gheorghe pe aceste movile vechi ard nişte focuri imense, în amintirea vremurilor lui Ştefan cel Mare. Se dau şi semnale, urale, etc": Sv 16; „Se pare că de aici se vedeau focurile de semnalizare ale Putnei": Sv 17; „La Dealul Verju Mare": Sv 18; „Poarta ţarinii": Vs 2; „Movila cea Mare": Vs 4; „Pe culmea dealului Holmul Mare, la sud de sat": Vs 8; „La Cetăţuie, pe Dealul Ivăneştilor": Vs 10; „Nu se ştie exact unde, dar se pare că a existat pe munte": Vn 1; „La Salcie, la Plopul lui Ionică Serea": Vn 4; „În Deal la Strajă": Vn 7; „La Momâi în Deal, la Momâia Neamţului, la Strajă": Vn 7; „Dealul Fetigului": Vn 8; „Com. Corbiţa (fără Ţuţu): Dealul Bou Roş, Dealul Sanson": Vn 11; „Movila de pe Dealul Trotuşului, Movila de pe Ţarnă": Vn 12; „La Scaunele (în munte)": Vn 13.

Locuri rele: „La Furtunişca, trecea zmeul pe acolo la o bătrână. Trecea de pe un mal pe altul": Bc 1; „Prin cimitir nu se trecea noaptea": Bc 3, Is 6, Vn 13; „Drăcoaia, era o vale rea, la toţi [tuturor] li se întâmpla câte ceva [rău, când se trecea pe acolo]": Bc 4; „La Candrachi (la Diavoli)": Bc 6; „În Sohodol": Bc 9; „În vatra satului, în beciul mânăstirii era stahie (stafie)": Bc 11; „La Bănoaia": Bc 12; „La Piatra Scrisă (inscripţie pe o piatră care a fost folosită la construcţia unei case)": Bc 13 (sat Hârja); „Drumul Costă, Pădurea Curţii": Bc 15; „Prin Văratice": Bc 17; „Unde se spânzurau oamenii (3-4 cazuri, dar în

https://biblioteca-digitala.ro

vatra satului)": Bc 18; „La Puşcă Lungă": Bc 19; „Valea Lupului": Bc 20; „La Livadă, la Moară": Bt 1; „La răscruce": Bt 4; „La Alexa, la Podul Rujinichii": Bt 5; „La Bordeianu, ieşea dracul noaptea": Bt 7; „Pe deal la Cruce": Bt 8; „La răspântii, la Podul Murarului": Bt 9; „În vatra satului, nu în hotar": Bt 12; „În Dumbravă, pe hotar la Saucenița, că iese Ştima Nopții": Bt 13; „La Cot (între Slobozia şi Vlădeşti, e pe hotar), La Gâtu (spre Folteşti), la Repedea": Gl 2; „La Bordeu (la Jâtcă), pe Dealul Perilor, Fântâna lui Stratulat, la Stoborări": Gl 3; „La Dediu şi la Lutul Roş. La Lutul Roş se zice că ieşeau strigoii. Se pare că un om, Tache Dodan, avea pepeni puşi la Lutul Roş şi venea cu ei în desagi. Şi i-ar fi ieşit o cucoană înainte şi-a început să-l lovească. S-a răsturnat în râpe şi a pierdut pepenii şi a venit acasă fără nimic": Gl 6; „Râpa ceia Mare; la curtea boierească": Is 7; „La Academie (Casa memorială Vasile Alecsandri), dar în vatră. Nu trece lumea noaptea pe acolo că apar un berbec sau un cocoş": Is 9; „La Aria de Aramă, aici oamenii se rătăcesc": Is 12; „La pod la Ştefăniță, iese un berbec noaptea": Is 13; „Între Chisirig şi Ticoş": Nt 1; „La Dâmbul Călugăriței": Nt 4; „Lacul Ciumei; în dărâmături": Nt 6; „La fântânile din țarnă, Moara lui Franț": Nt 7; „La Fântânele (în marginea satului)": Nt 14; „La Groapa Nebunului, Piciorul Rău, Valea Rea": Nt 15; „La Şindrilari, în casa lui Miron Şindrilaru care avea doi draci bătrâni şi tineri vreo doi": Sv 1; „În sat sau în colțuri părăsite, necurate": Sv 4; „La Ciotoaia şi la Iergănoaie, ies strigoii": Sv 5; „La Bahnă, sub Obrejă": Sv 9; „Unde au fost aruncați copiii. Aceştia s-au făcut moroi": Sv 10; „La Caraulă, la Podul Laurei": Sv 11; „Unghiul Morii": Sv 14; „La cimitir, în Coastă, pe Dealul Mărginenilor": Sv 16; „La o răspântie unde se zicea că trece dracul; că trece cu o căruță care zăngăneşte": Sv 17; „Din Piață la Deal": Vs 2; „Pe hotarul Brădeşti – Odaia – Bursucani, spre vest": Vs 3; „La Crețana, o biserică dezafectată": Vs 4; „Gura Balaurului": Vs 6; „La movila de la Diaconu": Vs 7; „În Pădurea Sihastru noaptea apare o umbră şi oamenii rătăcesc drumul": Vs 11; „Pe Temelie, [este] diavolul care păzeşte comoara": Vs 12; „La Merii Ciurii (ieşea câte un cal, câte un iepure în calea oamenilor), la Podul Vadului": Vs 14; „În luncă e o cruce, unde au fost trăzniți oameni, în diferite perioade": Vn 4; „Locuri „spăimântătoare": Chiscul Fetii, în Deal la Sălcii, la Linie, la Matcă, malul Ruginoasa": Vn 7; „Pe pârâul Pinului": Vn 8; „Com. Corbița (fără Țuțu): Râpa Surpături, Râpa Vanghele Mihai (pădure)": Vn 11.

Locuri sfinte, bune: „Cimitirul, biserica sunt considerate sfinte": Bt 5; „Cimitire": Bt 12, Sv 15; „A fost o fântână, la Rața [considerată cu apă sfântă], dar acum nu mai cred oamenii; mai este fântâna": Gl 4; „Puturosu": Nt 15; „Izvorul din Şaibă, cu apă tămăduitoare; din el izvorăşte pârâul Caliuha": Sv 16; „Hotarul cu Mânăstirea Grăjdeni (Schitul Sf. Neculai, ridicat de Petru Rareş în 1527)": Vs 3; „Pe Valea Pungeştilor este un izvor sfânt, din care daca bea omul apă sau se spăla, se însănătoşea": Vs 10.

https://biblioteca-digitala.ro

TEHNICI DE MĂSURARE A PĂMÂNTULUI

SISTEME DE ÎMPĂRȚIRE A PĂMÂNTULUI

Moşi: Vn 7; Vezi **Bătrâni**.

Bătrân: Vs 2; „Un bătrân avea mai multe hlize": Bc 20; „[Un bătrân era o fâşie de pământ care probabil, face parte din împărțirea veche a moşiei satului între cei care s-au aşezat la început]. Bătrâni: Modiga, Moțoian, Dumbravă, Parsidon. Bătrânii ajungeau din drumul Gheborțului până în drumul Brăilei (din hotar în hotar)": Gl 3; „Satul a mers pe 11 bătrâni (moşi): Beza, Daburlea, Drumei, Stan, Pâcală, Cujba, Ion, Ivan, Neagu, Petriman, Vătafu": Vn 1.

Hlize: „Subdiviziune a bătrânului": Bc 20; „Fâşii de pământ, proprietăți ale răzeşilor, care mergeau din hotar până în hotar": Vs 2, Vn 11 (din Dealul Țuțului până la apa Berheciului)": Vn 11.

Ogor: „Ogorul este parte din din «hliză»": Vs 2.

Curele: Nt 8, Vn 2.

Sfori: Vn 7, 10 (termen rar folosit), 11; „Sfoară de moşie; satul a avut o sfoară de moşie cu nisip zburător, împărțită în **funii** şi plantată cu salcâmi în 1934-35": Gl 8.

Fâşii: „Bereştenii aveau fâşii de teren care mergeau din apa Siretului până la cea a Bistriței": Bc 2.

Linii: „Date de boier, în partea de sat numită Linia": Vn 7.

Delnița: „Delnița, mergea din zare în zare (din zarea Glodurilor până în zarea Viforenilor, sate vecine)": Bc 12; „Numai locurile celor bogați": Is 14.

Racla: „O porțiune de teren de folosință agricolă; conform Țidularului din 30 august 1813 (după care se eliberau țidulele doveditoare a dreptului de proprietate) în Mirceşti erau stăpâni 19 răzeşi care dețineau un total de 220 pământuri, grupate în 10 racle, fiecare «raclă» purtând câte un număr fiecare": Vs 8; „Racla era o subdiviziune a «răzăşiei»": Vs 13.

Răzăşie: „O fâşie de pământ care curgea [mergea] din hotar în hotar, cuprindea toate categoriile de pământ. «Răzăşia» aparținea unui răzeş şi are ca subdiviziune «racla», care împarte din loc în loc, perpendicular, fâşia de pământ": Vs 13; „Răzăşii: de la Deal de Sat, de la Vale de Sat, Harțag, Bălău, Ruptura": Vs 14.

Silişti: Vn 3.

Stânjen: „La răzeşi; [un stânjen mergea din partea de răsărit a moşiei până în cea de apus, adică din hotar în hotar]": Gl 7.

https://biblioteca-digitala.ro

Trunchiuri: Vn 11; „Mergeau pe bătrâni, din sec. XVII, când devălmăşia a început să se degradeze": Gl 2.

Altfel: „A fost obşte; există toponimul La Obşte şi se cunosc nume de obşteni, care aveau şi drept la moară: Covrig, Dumitriu, Costache Moraru, Ghiţă Popescu": Sv 5; „Pământul se măsura din deal în deal, pe porţiuni foarte înguste, împărţite repetat între copii, pentru ca fiecare să aibă şi pământ bun şi pământ rău": Vs 10.

Unităţi de suprafaţă cutumiare

Blăni: Vn 13.

Bucată: Bc 9, Sv 9, Vn 1; „Bucăţi de pământ, arabil şi fânaţ": Bc 10; „Pe bucăţi (loturi)": Sv 7.

Delniţă: Bc 1, 14, Sv 1; „O bucată de pământ dreaptă": Bc 8; „O bucată mai mică de pământ": Sv 11.

Fâşii: Vs 4, 11 (sau «drujniţă»), Vn 6; „Fâşiile erau inegale. Se înierba, ca să nu alunece arabilul; şi azi se împarte pe fâşii şi pe fălcii": Bt 7.

Parcele: Sv 1, 9.

Pârtoloagă: „O bucată de pământ mai mică şi mai lată": Bc 3.

Petec de pământ: Sv 11.

Silişte: „Părţi egale din terenul aflat în imediata apropiere a vetrei": Vs 7.

Tarla: Gl 7.

Trăsură: Vn 12.

Termeni care denumesc suprafeţe mari cultivate sau de imaş

Holdă: Vn 11; „Pământ cultivat": Vs 14; „Mai rar": Vs 16.

Lan: Bc 2, Bt 5, Is 4, 11-13, Nt 6, 15; „Rar": Gl 4; „Suprafaţă de teren semănată": Vs 2, 14 (pământul răzăşesc); „O bucată mare de pământ, de aproximativ 50-60 ha": Vn 11.

Ogor: Bc 19, Bt 12, Is 1, 4, 15, 16, Nt 6-8, Sv 9, Vs 17; „Ogor (parcelă) după 1864": Is 10; „Cuprindea pământul arabil, fânaţe, păşune, nu şi vie": Nt 10.

https://biblioteca-digitala.ro

Altfel: „«Pârloagă» pentru vite, o bucată de pământ nearată, păstrată pentru păşunatul vitelor. Pârloagă avea fiecare cetăţean care creştea vite”: Bc 6; „«Răzeşie», pământul cel mai slab, dat după 1877”: Vs 6.

Instrumente şi modalităţi aproximative de măsurare

Cotul: Bc 2, Bt 7, 11, Is 1, 11, 13; „De 75 cm”: Bt 5.

Palma, palmă domnească: Bt 4, Nt 6-8, 11, Vs 2, 17; „O palmă = 28 cm la care se adaugă distanţa până la încheietura degetului”: Bc 3; „24 palme = un harag”: Bc 8; „Palma domnească = cam 23 cm”: Bc 8, 12; „Palma domnească = ½ de prăjină = cam 28 cm”: Nt 10; „O palmă = 25 cm”: Bc 19; „12 palme = o prăjină = 1, 89 ari”: Bt 1; „12 palme = o prăjină = 179 m²”: Bt 7; „O palmă = 28 santime = centimetri”: Bt 12, Gl 3 (palma lui Cuza), Nt 3 (se măsura pe prăjină), Vn 10; „O palmă = distanţa până la degetul mare”: Gl 4; „Se măsura pe prăjină”: Is 10; „21 de palme = o prăjină; se măsoară cu palma deschisă”: Nt 2; „Palma domnească = 35 cm”: Vs 1; „O palmă = 8 pălmaşe”: Vn 9.

Pălmaş: „8 pălmaşe = o palmă = 12 linii”: Vn 9.

Şuc, şuh: „Două mâini, cu pumnul strâns şi cu policele desfăcute, lipite vârf la vârf, făceau un «şuc»; trei şucuri = un metru”: Sv 1; „Aici se cheamă «şuh»”: Sv 14; „O palmă domnească = 27-28 cm”: Vs 8.

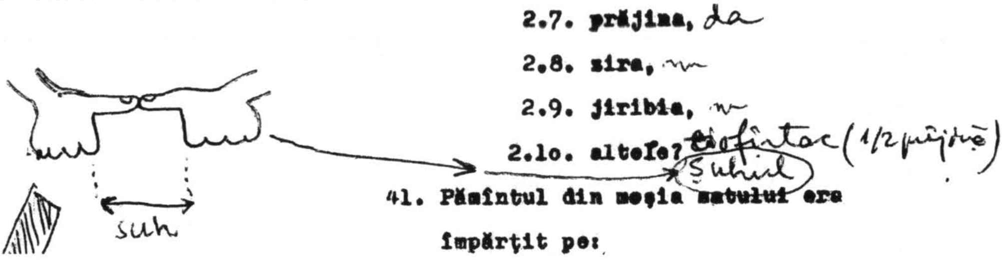

Unitate de măsură a pământului, şuhul, sat Udeşti, jud. Suceava (desen de Petre Popovăţ)

Lat: „20 de paşi = un lat”: Nt 8;

Latul de mână: „Latul de mână = 37 cm”: Vs 8.

Pasul: Bc 2, 4, 6-9, 14, 16, 20, Bt 1, 7-9, 11, Gl 2, 3, 8, 9, Is 1, 2, 4, 6, 11, 13, 14, Nt 6, 8-10, 14, 15, Sv 7, 8, 11, Vs 1, 2, 4, 6, 11, 13-15, 17, Vn 4, 12; „Doi paşi = un stânjen”: Bc 12; „Un pas = cca un metru”: Bt 5; „Mai nou”: Bt 10; „Rar”: Gl 4; „[Pentru] suprafeţe mici”: Is 3; „Trei paşi = o bucată de prăjină”: Is 17; „Rar, pe tarla”: Nt 2; „30 de paşi = o prăjină”: Sv 9; „Un pas = 1, 768 m”: Vs 8.

Şchioapa: Vs 17.

Ocaua: Vs 17.

https://biblioteca-digitala.ro

Piciorul: Bc 2, Bt 11, 13, Gl 6, Nt 14, 15, Vn 1; „Cam de un metru": Nt 10.

Obrațul: Is 16, Vs 11; „Suprafață variabilă, măsurată cu prăjina, palma": Gl 3; „Un obraț = 32 de pași": Gl 8; „Subdiviziune a prăjinii": Is 15; „Un obraț = 16 prăjini": Vs 2, 7.

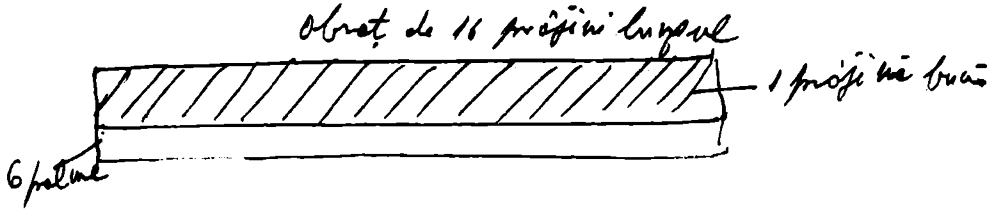

Obraț, unitate de măsură, sat Cavadinești, jud. Galați (desen de Ion Ghinoiu)

Harag: Un harag = 24 de palme": Bc 8.

Funia: Bc 2, 14, 20, Vs 2, Vn 1, 8, 12; „De 4-5 m": Bt 5; „Frânghia, din ciot în ciot": Bt 7; „La împroprietărirea din 1864": Bt 13; „Se fac noduri pe frânghie din metru în metru": Is 6; „Subiecții nu confirmă, dar apare în documente, o funie = 20 de pași": Vs 1; „O funie = 20 de pași = 33, 40 m": Vs 8.

Poșta: Bc 9, 11; „Se măsurau drumurile": Nt 8; „De 20 km": Vn 11.

Ruda (bățul): „Un băț = 12 palme; 4 bețe = o prăjină": Bt 2.

Sfoară: Gl 9, Vn 7.

Delnița: Vs 14; „La fâneață": Is 17.

Otgon: Bt 11, 13; „Lănțișor cu zale; un otgon = 4 prăjini": Sv 13.

Carul de fân: Bc 17, Vn 7; „Loc de X care de fân sau «niuxii»; o «niuxă» = 800-1000 kg de fân. Niuxa, pe care se pune fânul are două roți în față și două prăjini în spate": Nt 1.

Căpiță de fân: Sv 11.

Omul de coasă: Vn 7.

Suprafețe măsurate exact

Loturi (de împroprietărire): Bc 6, 8, 13 (sat Oituz), Bt 3, 13, Gl 2, Gl 9, Is 2, 13, 15, Nt 14, Sv 2, Vs 1, 11, Vn 8; „De la împroprietărirea din 1921": Bt 6; „Satul s-a lotizat, câte 2000 m² (50 X 40) la împroprietărire": Bt 7; „Au apărut târziu": Gl 3; „Înainte de război [I Război Mondial], moșie boierească, a lui Gr. Ghica; apoi, veteranii de război

https://biblioteca-digitala.ro

împroprietăriţi": Is 6; „Azi pe loturi": Sv 18; „După 1916; un lot = 5 ha": Vs 6; „La Buium, Cioate, Piscul Iepurelui, Tranşei": Vs 7; „După 1864": Vs 17; „De la Cuza, de 4, 5 pogoane": Vn 4; „După 1864, teren sistematizat": Vn 10.

Sesie: „Lotul parohial de 12 fălci se numea sesiea popii; lotul directorului şcolii, de 4 fălci, se numea sesiea şcolii": Sv 1.

Instrumente şi unităţi de măsurare exactă:

Parmacul: „Avea 1, 2 cm, era de mărimea unghiei": Gl 3.

Stânjenul: Bc 9, 10, 17, 20, Gl 2, 5, 9, Is 1, 4, 11, 13, 15, Vs 2, 3, 5, 7, 15, 16, Vn 6, 7, 13; „De 2, 25 m": Bc 1; „De 2 m": Bc 3, Bt 1, 5, Sv 9 (cu compas); „Doi paşi = un stânjen": Bc 12, Gl 3, 6; „Un stânjen ~ 1, 4 m": Bc 13 (sat Oituz); „Stânjenul, pentru măsurat de-a curmezişul; egal cu 1, 88 m": Bc 14; „La măsurat adâncimea fântânii": Bt 6, 11; „Un stânjen = 8 palme (unde palma are 28 santime = centime)": Bt 13, Gl 3, Is 6, 14, Vn 10; „Un stânjen = 10 palme": Gl 4; „Un stânjen = 26 de prăjini, unde prăjina = 13, 36 m": Gl 8; „Un stânjen = 12 palme (unde palma = 28 cm)": Nt 3; „Un stânjen = 2 m²": Sv 18; „Un stânjen = 1, 5 m = 8 palme": Vs 8, Vn 11 (palme domneşti); „Lăţimea pământului de 8 palme = 2, 25 m": Vs 14; „Stânjenul mare şi stânjenul mic": Vs 17.

Stânjenul, unitate pentru alte măsurători: „Doar la lemne de foc, 1, 5 m = un stânjen": Bc 4, 15; „Doar la lemne, un stânjen = 1, 4 m. Se făcea un harag şi se măsura stiva de lemne": Bc 8; „Unitate de măsură pentru copaci şi greutăţi": Bt 7; „Aici este o măsură de volum": Bt 9; „La adâncimi şi înălţimi": Nt 8;

Prăjina: Bc 2, 9, 10, 12, 15, 20, Bt 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 14, Gl 1, 2, 7, Is 1-5, 8, 11, 13, 15, 16, Nt 4, 6, 9, 10, 13-15, Sv 2, 3, 8, 10, 14, Vs 3-5, 11, 13, 14, 16, 17, Vn 6, 7, 11, 12; „De 6, 25 m": Bc 1; „De 4 pe 4 haragi, unde un harag are 3, 36 m": Bc 3; „O prăjină = 4 pe 4 m sau 16 haragi în lungime şi unul curmeziş; 5 prăjini = 16 haragi în lungime şi 6-7 în lăţime ": Bc 4; „Harag": Bc 6; „O prăjină = 12 palme domneşti; o palmă = 28 cm": Bc 7, Gl 3, 5, 6, Is 14; „O prăjină = 4 haragi în curmeziş şi 8 haragi în lungime; un harag = 24 palme": Bc 8; „Un ha = 56 prăjini; un pogon = 24 prăjini; o falcie = 80 prăjini": Bc 11, 16, Bt 1; „20 x 40 de paşi = o prăjină": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „De 4 pe 4 haragi, unde haragul are 3, 66 m": Bc 18; „O bucată de prăjină = 2, 57 m = 12 palme, unde o palmă = 25 cm": Bc 19; „O prăjină = 1, 89 ari = 12 palme": Bt 1, Gl 4; „90 de prăjini = o falcie": Bt 4; „O prăjină = 1, 89 m": Bt 5; „O prăjină = 179 m² = 12 palme; 56 prăjini = un hectar": Bt 8, 10, Gl 2, Vn 2 (instrumentul avea 3 m); „O prăjină = 24 palme (o palmă = 28 santime = centime)": Bt 13, Nt 5; „Prăjina = 13, 36 m, sau 12 palme şi un deget; o prăjină de loc = 4 prăjini lungime, 4 prăjini lăţime; 80 de prăjini = o falcie": Gl 8; „O prăjină = 12 palme": Gl 10, Is 7, 17, Nt 7 (= 3, 36 m), Vs 9; „O prăjină = 360 săntime (3, 60 m)": Is 6; „O prăjină = 8 măsuri de băţ în lungime şi 2 în lăţime = 3, 30 m": Is 9, 10; „O prăjină numită «jumătate», măsurată de două ori anvergura braţelor omului = aprox. 3, 33 m = 12 palme": Is 12; „O prăjină = 3, 33 m": Vs 2; „Băţul de prăjină; o prăjină = 21 de palme (cu palma deschisă); are 1, 79 m sau 2, 80 m şi pentru suprafaţă [se socotesc] 4 pe lungime şi 2 pe lăţime": Nt 2; „O prăjină = 3, 30 m": Nt 3; „O prăjină = 12 palme": Nt 11;

https://biblioteca-digitala.ro

„O prăjină = 178 m²": Nt 12; „O prăjină = 5, 76 m": Sv 1, 7 (5, 75); „O prăjină = 18 şufări": Sv 4; „O bucată de prăjină = 3, 36 m; o prăjină = 8 bucăţi pe lung şi 2 pe lat; 4 X 4 prăjini = un hectar": Sv 5, Vs 6; „O prăjină dreaptă = 3, 36 m": Vs 1, 10; „O prăjină = 3 m": Sv 6; „O prăjină = 5, 25 m; 70 de prăjini = un hectar, 4 prăjini în lung plus o prăjină în lat = o prăjină de pământ": Sv 9; „Prăjina veche = 6 m lungime, 130 m² suprafaţă; prăjina nouă = 5, 75 m lungime": Sv 11; „O prăjină = 6 m": Sv 12, 17; „O prăjină = 6, 82 m": Sv 13; „O prăjină = 5, 75 m², se punea în lungiş şi curmeziş; o prăjină completă era reprezentată de patru prăjini puse în lung şi în lat ": Sv 15; „10 prăjini = 13 ari": Sv 16; „Unitate de măsură a suprafeţei, 16 prăjini ≈ 179 m²; o prăjină este o nuia de 3, 20 m": Vs 7; „O prăjină = 12 palme; 4 prăjini = 8 în lung şi 4 în lat; 8 prăjini = 8 în lung şi 8 în lat; o bucată de prăjină = 3, 36 m": Vs 8; „O prăjină (harag) = 3, 36 m; o prăjină de pământ [suprafaţa]= 2 ari": Vs 12; „O prăjină = 3, 35 m": Vs 14; „O prăjină = 3, 20 m²: Vn 1; „O prăjină = 3 m": Vn 4; „O prăjină = 7 palme": Vn 5; „O prăjină = 144 m²": Vn 8; „O prăjină = 12 sau 8 palme": Vn 9; „O prăjină = 3, 28 m = 12 palme (unde o palmă = 28 cm)": Vn 10; „O prăjină = 12 palme; 24 de prăjini = un pogon": Vn 13.

Jumătate de prăjină: Is 12; „**«Ciofârtac»** = o jumătate de prăjină": Sv 14.

Falcă (falcă, falce, falcea, fălcie): Bc 6, 10, 12, 14, 15, Bt 3, 12, 14, Gl 5, Is 3, 5, 8, 11, Nt 2, 4, Sv 4, 10, Vs 3, 5; „O fălcie = 80 de prăjini, unde prăjina are 4 pe 4 m": Bc 4, 16; „O falcă = 80 de prăjini": Vn 8; „Falcea = 82 prăjini": Bc 7; „O falcie = 80 de prăjini. La împroprietărirea din 1864 celor cu patru boi li s-au dat 5, 5 fălcii, unde o falcie are 80 de prăjini iar la un hectar întră 56 de prăjini": Bc 11; „Conform legiuirii din 1864 (M.D.G.R. p. 654) în com. Grozeşti au fost împroprietăriţi 534 de locuitori cu 1954 de fălci şi 40 de prăjini, pământ în ţarină": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „O falcie = 1, 5 ha": Bc 20, Gl 3, Vn 10, 11; „O falcie = 90 de prăjini": Bt 4; „O falcă = 1, 54 ha": Bt 5; „O falcie = 80 de prăjini = 150 ari": Bt 7; „O falcie = un hectar şi jumătate = 80 şi ceva de prăjini": Bt 8, Gl 2; „O falcie = 80 de prăjini = 179 m²": Bt 9; „O falcie = 80 de prăjini (o prăjină = 24 palme; o palmă = 28 santime - centime)": Bt 13; „O falcie = 80 de prăjini, unde prăjina are 12 palme (palma, distanţa până la degetul mare); toţi oamenii aveau o falcie ori 20 de prăjini de pământ în ţarnă": Gl 4, 6, Is 12; „O falcie = 80 de prăjini = un hectar şi jumătate": Is 14; „O falce = 80 de prăjini": Is 17, Nt 6, Sv 3, 6, 8, 11, Vs 17 (falcie); „Înainte, pe fălci (o falcă = 80 de prăjini), apoi pe prăjini": Nt 9; „O falcie = 80 de prăjini = 126 de ari": Sv 1; „O falcie = 80 de prăjini": Sv 5, 13 (falcă), Vs 9 (o falcie = 12 palme); „O falcie = un ha şi 30 de ari". Sv 16; „O falcie = 80 de prăjini, unde o prăjină are 6 m": Sv 17; „O falcie = 84 de prăjini = 8100 m²": Vs 8.

Ghionder: „1, 33 m": Gl 2.

Harag: „Un harag = 4, 36 m": Bc 3; „Un harag = 3, 66 m": Bc 4, 17; „Prăjinei i se zicea harag şi are 3, 36 m": Bc 5, 13 (sat Oituz), 14, 20; „Un harac = 3, 30 m": Bc 9, 16 (lucrat din lemn).

Lanţul: Bc 10, Bt 3, 11, Gl 2, Is 13, 16, Vs 5, 14-16, Vn 1, 6, 7; „După război": Bc 4, Bt 2 (după 1916); „De cam 20 m": Bc 8, Nt 12; „De 50 m": Bc 13 (sat Oituz), Bt 5; „Mai încoace s-a folosit": Bc 16, Gl 4, Vn 4; „Era mai mare ca prăjina": Bt 4; „Rar; era

https://biblioteca-digitala.ro

un lux": Bt 13; „Recent": Is 5, 10; „Când veneau inginerii": Is 6, Vs 8; „După 1916": Nt 2; „Numai la boier şi după I Război": Nt 14; „După 1900": Nt 15; „Din 1924": Sv 3; „Lanţul inginerului, de 5, 75 m": Sv 12.

Lanţică (ruletă): „Ruleta, de peste 20 de ani": Vn 1.

Hectarul: Bt 5, Vs 11; „Un ha = 56 prăjini": Bt 8, Is 12, Nt 2 (după 1916), Sv 6; „După 1922": Bt 14; „Un hectar = 179 prăjini": Gl 6; „În majoritate": Nt 9; „După 1921": Sv 4; „Un hectar = 4 X 4 prăjini": Sv 5; „Un hectar = 56 de prăjini": Vs 2.

Şurina: „O şurină = 100 de prăjini = 2 ha; dar şurină putea să aibă şi 3 ha": Bc 3.

Pogonul: Gl 6, 9, Is 1, 7, Nt 9, Sv 8, Vs 7, Vn 2, 6; „Un pogon = 24 prăjini": Bc 11, Vn 4, 13; „Recent": Bc 15; „Un pogon = 25 ari": Bt 5.

Pogonul mic: „Pogonul mic pentru vii": Gl 9, Vn 6; „De 6 m": Sv 18.

Arul: Nt 1, 14; „2 ari = o prăjină": Vs 12.

Jârghie: „Jârghie de pământ": Nt 15.

Ziră: Bt 11.

Iugărul: „1200 stânjeni pătraţi se numea «un iugăr litru»; iugărul = 1600 stânjeni pătraţi": Bc 17; „Un iugăr = 57 de ari": Nt 1.

FORMA DE PROPRIETATE A TERENULUI

Sat cooperativizat: Bc 2, 3, 5-7, 9, 12, 14-16, 18-20, Bt 1, 3-14, Gl 2, 4-10, Is 1-17, Nt 2, 8, 10, 11, 14, 15, Sv 1, 2, 4-6, 14, 16, Vs 1-17, Vn 3-6, 10-12.

Sat necooperativizat: Bc 1, 5, 8, 10, 11, 13 (sat Oituz), 17, Nt 1, 4, 5, 9, 13, Sv 3, 7, 9-13, 15, 17, 18, Vn 1, 2, 9 (există [numai] IAS şi SMA), 13.

Altfel: „Există numai o fermă CAP": Vn 7; „Doar 50 de familii sunt cooperativizate": Vn 8.

MODUL DE UTILIZARE A TERENULUI

Suprafaţă: „3496 ha, total comună, la CAP": Bc 3; „5149 ha": Bc 5; „2080 ha, total comună": Bc 6; „7106 ha, total comună": Bc 7; „29220 ha, la 1891, conform mss Densuşianu": Bc 8; „3884 ha, total comună, sate: Ludaşi, Schitu Frumoasei, Balcani, sat de reşedinţă a comunei, Frumoasa": Bc 10; „2529 ha": Bc 13 (sat Oituz); „1828 ha": Bc 16; „1076 ha": Bc 19; „1775, 25 ha": Bt 3; „555 ha": Bt 6; „2534 ha, CAP Todireni": Bt

https://biblioteca-digitala.ro

10; „7600 ha” Bt 12; „4100 ha”: Bt 14; „6594, 74 ha, total comună”: Gl 4; „16692 ha”: Gl 5; „2600 ha”: Gl 6; „6879 ha, total comună”: Gl 7; „7306 ha, Lieşti şi Şerbăneşti”: Gl 8; „2800 ha”: Gl 10; „2550 ha”: Is 1; „6698 ha, total comună, satele: Bivolari, Tabăra, Soloneţ, Buruieneşti, Traian. Ultimele trei sunt propuse pentru dezafectare”: Is 2; „3161 ha”: Is 3; „2160 ha”: Is 4; „2845, 49 ha, total comună, satele: Cucuteni, Băiceni, Săcăreşti, Bărbăteşti”: Is 5; „6552 ha, total comună, CAP şi IAS, satele: Deleni, Maxut, Feredeni, Poiana, Slobozia”: Is 6; „3560 ha”: Is 8; „3228 ha”: Is 11; „6321 ha”: Is 13; „1692 ha”: Is 14; „3470 ha CAP, inclusiv satul Iorcani”: Is 15; „2915 ha”: Is 17; „5820 ha, total comună, din care suprafaţa agricolă 4295 ha”: Nt 2; „19715 ha, total comună”: Nt 9; „Cam 464 ha”: Nt 10; „1605 ha, suprafaţa totală productivă, fără păduri”: Nt 13; „3043 ha”: Nt 14; „15618 ha, total comună”: Nt 15; „4024 ha”: Sv 1; „7413 ha”: Sv 2; „3180 ha, total comună, satele: Broşteni, Cotârgaşi, Dârmoxa, Frasin, Hăleasa, Holda, Holdiţa, Lungeni, Neagra Broşteni, Pietroasa”: Sv 3; „3018 ha”: Sv 4; „3993 ha”: Sv 6; „427 ha”: Sv 9; „170, 2 km²”: Sv 10; „4629 ha”: Sv 11; „6636 ha, total comună, satele: Neagra Şarului, Şaru Dornei (la 6 km), Şaru Bucovinei (la 9 km), Sărişoru Mare (la 6 km), Sărişoru Negrii (la 4 km), Gura Hăştii (la 7 km)”: Sv 13; „4195 ha”: Sv 16; „351, 73 ha, fără păduri”: Sv 17; „966, 75 ha”: Sv 18; „210 ha”: Vs 1; „2213 ha”: Vs 4; „3162 ha, total comună”: Vs 7; „646 ha”: Vs 8; „5715 ha”: Vs 15; „7000 ha”: Vs 16; „3089 ha, total comună, satele: Bârseşti, Topeşti, Negrileşti”: Vn 1; „217, 30 ha”: Vn 2; „791 ha”: Vn 3; „8698 ha, total comună, satele Tătăranu, Mărtineşti, Vâjâitoarea Bordeasca Veche, Bordeasca Nouă din care CAP Tătăranu are 3833 ha; membrii cooperatori au 755 ha, total comună”: Vn 4; „3419 ha”: Vn 5; „3447 ha”: Vn 6; „7740 ha”: Vn 7; „2501 ha”: Vn 8; „384 ha”: Vn 9.

Arabil: „328 ha”: Bc 2; „2142 ha, total comună”: Bc 3; „1333 ha”: Bc 4; „1754 ha”: Bc 5; „1332 ha, total comună”: Bc 7; „888 ha azi; 2579 ha pământ de cultură la 1891, conform mss. Densuşianu”: Bc 8; „3381 ha, total comună”: Bc 9; „1138 ha”: Bc 10; „468 ha”: Bc 12; „904 ha”: Bc 13 (sat Oituz); „1531 ha”: Bc 16; „16 ha”: Bc 17; „1230 ha”: Bc 18; „950 ha”: Bc 19; „2550 ha”: Bt 1; „1327, 19 ha”: Bt 3; „1200 ha”: Bt 4; „1813 ha”: Bt 5; „448 ha”: Bt 6; „3297 ha, total comună CAP”: Bt 7; „4305 ha”: Bt 8; „7800 ha”: Bt 9; „1709 ha, CAP Todireni”: Bt 10; „2160 ha”: Bt 12; „1730 ha”: Bt 13; „3348 ha”: Bt 14; „1500 ha, sat Brăneşti; 3983 ha, total comună”: Gl 2; „4974,79 ha, total comună”: Gl 4; „15899 ha”: Gl 5; „1880 ha”: Gl 6; „3799, 92 ha, total comună”: Gl 7; „6340 ha, Lieşti şi Şerbăneşti”: Gl 8; „2284 ha”: Gl 10; „1800 ha”: Is 1; „5707 ha, total comună”: Is 2; „2903 ha”: Is 3; „565 ha”: Is 4; „2328, 15 ha, total comună”: Is 5; „3560 ha, total comună la CAP şi IAS”: Is 6; „2640 ha”: Is 8; „600 ha”: Is 9; „2566 ha”: Is 11; „2661 ha”: Is 12; „3246”: Is 13; „1152 ha”: Is 14; „2616 ha, inclusiv Iorcani”: Is 15; „2195, 78 ha”: Is 16; „1756 ha la CAP + 136 ha loturi personale în gospodării”: Is 17; „78 ha”: Nt 1; „2571 ha, total comună”: Nt 2; „52 ha”: Nt 4; „87 ha”: Nt 5; „3381 ha”: Nt 8; „239 ha, total comună”: Nt 9; „291 ha”: Nt 10; „1500 ha”: Nt 11; „351 ha”: Nt 13; „1779 ha”: Nt 14; „910 ha, total comună”: Nt 15; „2948 ha”: Sv 1; „4641 ha, inclusiv livezi, păşuni, fâneţe”: Sv 2; „164 ha, total comună”: Sv 3; „2366 ha”: Sv 4; „Puţin teren arabil”: Sv 5; „2133 ha”: Sv 6; „307 ha”: Sv 9; „184, 71 ha”: Sv 10; „353 ha”: Sv 11; „260 ha, total comună”: Sv 13; „920 ha”: Sv 14; „156 ha”: Sv 15; „1859 ha, din care 1036 ha cu cartofi, furaje”: Sv 16; „16, 89 ha”: Sv 17; „50, 83 ha”: Sv 18; „110 ha”: Vs 1; „2058 ha, total comună”: Vs 2; „680 ha”: Vs 3; „1636 ha”: Vs 4; „506 ha azi; la 1889, conf. Chiriţă, C, *Dicţionaru*

https://biblioteca-digitala.ro

geografic al jud...p. 118, satul Mirceşti avea 860 ha din care 687 ha pământ cultivat şi restul fânaţe, imaş, loc steril": Vs 8; „1231 ha": Vs 10; „426 ha": Vs 12; „5054 ha": Vs 15; „3617 ha": Vs 16; „845 ha, total comună": Vn 1; „51, 80 ha": Vn 2; „206 ha": Vn 3; „7887 ha, total comună, din care CAP Tătăranu are 3628 ha; membrii cooperatori au 544 ha total comună": Vn 4; „1088 ha": Vn 5; „935 ha": Vn 6; „860 ha": Vn 7; „220 ha": Vn 8; „60 ha": Vn 9; „551 ha loturi personale; 4441 ha la CAP": Vn 10; „113 ha": Vn 12; „1102 ha, total comună, satele: Vizantea Mânăstirească, Vizantea Răzăşască, Găuri (Livezi), Piscu Radului, Mesteacăn (Purcei, la 10-12 km de la ieşirea din comună) ": Vn 13.

Vii: „17 ha": Bc 2; „5 ha, total comună": Bc 3; „105 ha": Bc 4; „188 ha": Bc 5; „293 ha, total comună": Bc 6; „141 ha, total comună": Bc 7; „10 ha la 1891, care au dat 7, 60 hectolitri vin negru şi 15, 20 hectolitri de vin alb; erau şi 15 ha vii lucrătoare, totul conform mss Densuşianu": Bc 8; „498 ha, total comună": Bc 9; „30 ha": Bc 10; „48 ha": Bc 12; „60 ha": Bc 13 (sat Oituz); „41 ha": Bc 16; „124 ha": Bc 18; „15 ha": Bc 19; „66 ha": Bt 1; „3 ha": Bt 6, Is 9; „65 ha, total comună CAP": Bt 7; „255 ha": Bt 8; „78 ha, CAP Todireni": Bt 10; „190 ha": Bt 13; „48 ha": Bt 14; „53 ha, sat Brăneşti şi total comună": Gl 2; „322, 14 ha, total comună": Gl 4; „584 ha": Gl 5; „230 ha": Gl 6; „170, 03 ha, total comună": Gl 7; „680 ha, Lieşti şi Şerbăneşti": Gl 8; „265 ha": Gl 10; „80 ha": Is 1; „179 ha, total comună": Is 2; „53 ha": Is 3; „535 ha": Is 4; „143, 77 ha, total comună": Is 5; „118 ha, total comună la CAP şi IAS": Is 6; „47 ha": Is 8; „120 ha": Is 11; „320 ha": Is 12; „154 ha": Is 13; „35 ha": Is 14; „7 ha, inclusiv Iorcani": Is 15; „117, 91 ha": Is 16; „67 ha la CAP plus 32 ha loturi personale în gospodării": Is 17; „91 ha": Nt 8; „16 ha (plus 11 ha în vatra satului)": Nt 10; „75 ha, total comună": Nt 15; „35 ha": Vs 1; „26 ha, total comună": Vs 2; „116 ha": Vs 4; „220 ha, total comună": Vs 7; „17 ha": Vs 8; „188 ha": Vs 10; „19, 5 ha": Vs 12; „145 ha la CAP şi 22 ha ale membrillor CAP": Vs 15; „370 ha": Vs 16; „50 ha, total comună": Vn 1; „0, 96 ha": Vn 2; „102 ha în rod plus 48 ha plantaţii anul III": Vn 3; „213 ha, total comună, din care CAP Tătăranu are 10 ha; membrii cooperatori au 203 ha, total comună": Vn 4; „12 ha": Vn 5; „2339 ha": Vn 6; „119 ha": Vn 7; „240 ha": Vn 9; „270 ha loturi personale (150 vii nobile, 220 hibride); 34 ha la CAP": Vn 10; „83 ha": Vn 12; „128 ha, total comună": Vn 13.

Livezi: „20 ha, total comună": Bc 3; „2 ha": Bc 4, 6 (total comună), Bt 6; „32 ha": Bc 5; „48 ha, total comună": Bc 7; „5 ha": Bc 8 (proprietatea Consiliului popular), Sv 3 (total comună), 14; „106 ha, total comună": Bc 9; „6 ha": Bc 10, Gl 10; „38 ha": Bc 12; „Livezi şi grădini 9 ha": Bc 13 (sat Oituz); „16 ha": Bc 16; „43 ha": Bc 18; „1 ha": Bc 19, Sv 15, Vn 8; „22 ha": Bt 1; „13 ha": Bt 4; „103 ha, total comună CAP": Bt 7; „27 ha, CAP Todireni": Bt 10; „100 ha": Bt 12; „31 ha": Bt 13; „81 ha": Bt 14; „47 ha, sat Brăneşti; 60 ha, total comună": Gl 2; „27, 30 ha, total comună": Gl 4; „209 ha": Gl 5; „9 ha": Gl 6; „25 ha, total comună": Gl 7; „182 ha (meri mulţi, vişini, cireşi, peri), total comună": Is 2; „40 ha": Is 3; „282 ha": Is 4; „19, 34 ha, total comună": Is 5; „441 ha, total comună, CAP şi IAS": Is 6; „29 ha": Is 8; „30 ha": Is 11; „295 ha": Is 12; „104 ha". Is 13; „81 ha": Is 14; „66 ha, inclusiv Iorcani": Is 15; „32 ha": Is 16, Nt 8; „27 ha CAP plus 4 ha loturi personale, în gospodării": Is 17; „142 ha, total comună": Nt 2; „3 ha": Nt 5; „3, 5 ha, dar în vatra satului": Nt 10; „100 ha": Nt 11; „224 ha": Nt 14; „129 ha": Sv 1; „26 ha": Sv 4; „78 ha": Sv 6; „Cam un ha dar în vatra satului": Sv 7; „8 ha": Sv 9, Vs 3; „38 ha (meri, peri, pruni, cireşi, vişini)": Sv 16; „Nu sunt în masiv": Sv 17; „20 ha": Vs 1; „18

https://biblioteca-digitala.ro

ha, total comună": Vs 2; „17 ha": Vs 4, 8; „491 ha": Vs 10; „128 ha": Vs 16; „6 ha, total comună": Vn 1; „14 ha, total comună, din care CAP Tătăranu are 10 ha; membrii cooperatori au 4 ha, total comună": Vn 4; „114 ha": Vn 5; „68 ha": Vn 6; „1142 ha": Vn 7; „4 ha": Vn 9; „11 ha loturi personale; 212 ha la CAP": Vn 10; „87 ha": Vn 12; „54 ha, total comună": Vn 13.

Grădini: „78 ha": Bc 5; „10 ha, total comună": Bc 9; „5 ha": Bc 12, Bt 4, 6, Gl 6, Is 17 (la CAP), Sv 14; „Grădini şi livezi, 9 ha": Bc 13 (sat Oituz); „2 ha": Bc 19, Bt 5, Is 1, Vs 8; „35 ha": Bt 1; „35 ha": Bt 9; „134 ha, CAP Todireni": Bt 10; „454 ha": Bt 12; „2 ha la CAP şi 20 ha la populaţie": Bt 13; „25 ha": Bt 14; „100 ha sat Brăneşti; 130 ha total comună": Gl 2; „175 ha (mazăre multă, ceapă, roşii, ardei), total comună": Is 2; „52 ha": Is 8; „50 ha": Is 12; „6 ha": Is 14; „10 ha, inclusiv Iorcani": Is 15; „47, 5 ha, dar în vatra satului": Nt 10; „30 ha": Nt 11; „100 ha": Nt 14; „10 ha": Sv 4; „Cam 10 ha în vatra satului şi cam 100 ha în afară, cu cartofi, legume, plante furajere": Sv 7; „Sunt incluse în arabil": Sv 9; „45 ha": Vs 1; „8 ha": Vs 4; „100 ha, total comună": Vs 7; „Incluse în arabil, 3 ha": Vs 10; „35 ha": Vs 12; „80 ha (la CAP)": Vs 15; „60 ha": Vs 16; „85 ha, în vatra satului": Vn 5; „39 ha": Vn 6.

Păşuni: „922, total comună": Bc 3; „735 ha": Bc 4; „740 ha": Bc 5; „329 ha, total comună": Bc 6; „779 ha, total comună": Bc 7; „957 ha, total comună": Bc 9; „1412 ha": Bc 10; „80 ha": Bc 12; „240 ha": Bc 16; „1174 ha": Bc 17; „400 ha": Bc 18; „60 ha": Bc 19; „585 ha": Bt 1; „410 ha" : Bt 3; „100 ha": Bt 4, Is 9; „76 ha cu fâneţe": Bt 5; „73 ha": Bt 6; „658 ha total comună CAP": Bt 7; „40 ha": Bt 9; „482 ha, CAP Todireni": Bt 10; „1100 ha cu fâneţe": Bt 12; „567 ha": Bt 14; „200 ha sat Brăneşti; 921 ha, total comună": Gl 2; „597, 59 ha, total comună": Gl 4; „392 ha": Gl 5; „460 ha": Gl 6; „1665, 9 ha, total comună": Gl 7; „274 ha": Gl 8; „180 ha": Gl 10; „450 ha": Is 1; „546 ha, total comună": Is 2; „702 ha": Is 4; „295 ha": Is 4; „461 ha, total comună": Is 5; „1018 ha, total comună": Is 6; „992 ha": Is 8; „439 ha": Is 11; „320 ha": Is 12; „851 ha": Is 13; „320 ha cu fâneţe": Is 14; „661 ha, inclusiv Iorcani": Is 15; „147 ha": Is 16; „330 ha la CAP": Is 17; „112 ha": Nt 1; „1123 ha, total comună": Nt 2; „481 ha": Nt 4; „28 ha": Nt 5; „159 ha": Nt 8; „1319 ha, total comună": Nt 9; „89 ha": Nt 10; „120 ha": Nt 11; „439 ha": Nt 13; „600 ha": Nt 14; „1556 ha, total comună": Nt 15; „624 ha": Sv 1; „172 ha, total comună": Sv 3; „206 ha": Sv 4; „Majoritatea terenului, păşuni şi fâneţe": Sv 5; „178 ha": Sv 6; „Păşuni şi fâneţe, cam 1700 ha în afara vetrei": Sv 7; „10, 5 ha cu fâneţe": Sv 9; „1338, 61 ha": Sv 10; „383 ha": Sv 11; „Păşune şi pădure, 2849 ha, total comună": Sv 13; „600 ha": Sv 14; „1000 ha": Sv 15; „578 ha": Sv 16; „164, 42 ha": Sv 17; „490, 84 ha": Sv 18; „798 ha, total comună": Vs 2; „444 ha": Vs 4; „150 ha": Vs 7; „60 ha": Vs 8; „80, 87 ha": Vs 10; „300 ha": Vs 12; „320 ha (ale Consiliului popular)": Vs 15; „800 ha": Vs 16; „392 ha, total comună": Vn 1; „41, 49 ha": Vn 2; „90 ha": Vn 3; „577 ha, total comună, din care CAP Tătăranu are 185 ha": Vn 4; „277 ha": Vn 5; 105 ha cu fâneţe": Vn 6; „798 ha": Vn 7; „430 ha": Vn 8; „80 ha": Vn 9; „102 ha ale CAP": Vn 10; „102 ha": Vn 12; „370 ha": Vn 13.

Fâneţe: „407, total comună": Bc 3; „235 ha": Bc 4; „40 ha": Bc 5, 18; „30 ha": Bc 6 (total comună), Vs 16; „201 ha, total comună": Bc 7; „64 ha, total comună": Bc 9; „1242 ha": Bc 10; „48 ha": Bc 12; „1269 ha": Bc 13 (sat Oituz); „337 ha": Bc 17; „34 ha": Bc 19; „270 ha": Bt 1; „37 ha": Bt 3; „10 ha": Bt 4; „76 ha cu păşuni": Bt 5; „17 ha": Bt 6;

https://biblioteca-digitala.ro

„160,20 ha total comună (la CAP)": Bt 7; „138 ha, CAP Todireni": Bt 10; „1100 ha cu păşuni": Bt 12; „151 ha": Bt 13; „30-40 ha": Bt 14; „1665, 89 ha, cu pădurile, total comună": Gl 7; „183 ha": Is 1; „84 ha, total comună": Is 2; „189 ha": Is 3; „55 ha": Is 4; „87, 02 ha, total comună": Is 5; „435 ha, total comună": Is 6; „9 ha": Is 9; „201 ha": Is 11; „180 ha": Is 12; „289 ha": Is 13; „320 ha cu păşuni": Is 14; „20 ha, inclusiv Iorcani": Is 15; „42 ha": Is 16; „335 ha la CAP": Is 17; „238 ha": Nt 1; „451 ha, total comună": Nt 2; „465 ha": Nt 4; „594 ha": Nt 5; „26 ha": Nt 8; „2451 ha": Nt 9; „65 ha": Nt 10; „60 ha": Nt 11; „810 ha": Nt 13; „777 ha, total comună": Nt 15; „154 ha": Sv 1; „2731 ha, total comună": Sv 3; „260 ha": Sv 4; „Majoritatea terenului, păşuni şi fâneţe": Sv 5; „Cam 1700 ha, păşuni şi fâneţe": Sv 7; „10, 5 ha cu păşuni": Sv 9; „1662, 34 ha": Sv 10; „415 ha plus 3 ha fâneţe îngrădite": Sv 11; „3462 ha, total comună": Sv 13; „120 ha": Sv 14; „520 ha": Sv 15; „207 ha": Sv 16; „170, 42 ha": Sv 17; „405,55 ha": Sv 18; „23 ha": Vs 8; „13 ha": Vs 10; „5 ha": Vs 12; „1789 ha, total comună": Vn 1; „117, 93 ha": Vn 2; „7 ha, total comună": Vn 4; „80 ha": Vn 5; „105 ha cu păşune": Vn 6; „1120 ha": Vn 7; „1035": Vn 8; „868 ha": Vn 13.

Păduri: „969, total comună": Bc 3; „2852 ha": Bc 4; „773 ha plus 1238 ha": Bc 5; „2900 ha, total comună": Bc 6; „3617 ha, total comună": Bc 7; „5922 ha, fond forestier": Bc 8; „450 ha, total comună": Bc 9; „650 ha": Bc 10; „120 ha": Bc 12; „278, 1 ha pădure comunală": Bc 13; „531 ha pădure comunală; 3000 ha pădure de stat": Bc 16; „400 ha": Bc 17; „14 ha ale Consiliului popular": Bc 19; „235 ha": Bt 1; „15 ha": Bt 4; „86 ha ale Consiliului popular": Bt 5; „7 ha pădure de protecţie la mina de nisip pe malul Prutului": Bt 6; „70, 57 perdele de protecţie": Bt 7; „1600 ha": Bt 8; „150 ha": Bt 9; „12 ha": Bt 10; „3400 ha": Bt 12; „682 ha pe comună, din care 154 ha pentru Consiliul popular": Bt 13; „80 ha sat Brăneşti; 450 ha, total comună": Gl 2; „269 ha, inclusiv cele din Brătăşeşti": Gl 6; „1665, 89 ha, cu fâneţele, total comună": Gl 7; „20 ha": Is 1; „173 ha, total comună": Is 2; „8 ha, plantaţie tânără, a comunei": Is 6; „360 ha ale Ocolului Silvic": Is 8; „125 ha": Is 9; „140 ha": Is 11; „700 ha": Is 12; „689 ha": Is 13; „62 ha": Is 14; „2881 ha, patrimoniul statului": Is 15; „1247 ha": Is 16; „423 ha, comunală; 593 ha, ale Ocolului Silvic": Nt 2; „8500 ha": Nt 4; „11, 5 ha": Nt 8; „14881 ha": Nt 9; „4252 ha, total comună; pe sat nu se cunoaşte": Nt 10; „15646 ha de pădurice": Nt 13; „340 ha, ale Consiliului popular": Nt 14; „11637 ha, total comună": Nt 15; „167 ha": Sv 1; „2238 ha": Sv 2; „Ale Ocolului Silvic": Sv 3, 9; „135 ha": Sv 4; „Cam 4000 ha": Sv 7; „[Foarte multe]": Sv 10; „2955 ha": Sv 11; „Pădure şi păşune, 2849 ha, total comună": Sv 13; „620 ha": Sv 14; „3500 ha": Sv 15; „1795 ha": Sv 16; „6500 ha, total comună": Sv 17; „900 ha total comună": Vs 2; „70 ha": Vs 7; „Au fost demult": Vs 8; „50 ha": Vs 10; „94 ha": Vs 15; „200 ha": Vs 16; „300 ha, pădure comunală": Vn 1; „320 ha": Vn 3; „1800 ha": Vn 5; „542 ha": Vn 6; „3254 ha": Vn 7; „750": Vn 8; „650 ha ale comunei": Vn 10; „1004 ha, sector comună şi 1616 ha, sectorul statului": Vn 13.

Bălţi, eleşteie, ape curgătoare: „180 ha, bălţi, stufăriş": Bt 12; „280 ha bălţi piscicole, total comună": Gl 2; „9, 44 ha, total comună": Is 5.

Neproductiv: „20 ha plus zone industrie 1134 ha": Bc 8; „87 ha, total comună": Bc 9; „236 ha": Bc 10; „20 ha": Bc 12, Gl 6; „9 ha": Bc 13 (sat Oituz); „24 ha": Bc 18; „60 ha": Bt 1, Sv 15; „20, 19 ha drumuri şi 3, 78 ha neproductiv, 81 ha iazuri": Bt 7; „100 ha,

https://biblioteca-digitala.ro

din care neproductiv 36 ha, restul, ape, drumuri": Bt 10; „50 ha râpe, ravene": Bt 12; „24 ha, la care se adaugă 88, 16 ha drumuri şi căi ferate şi 96, 99 ha terenuri pentru folosinţă (clădiri şi curţi)": Bt 13; „Tarlaua Vorniceasa (20 ha), tarlaua Glodu Ars (5 ha)": Bt 14; „200 ha, total comună": Gl 2; „161, 77 ha, curţi şi grădini": Gl 4; „65 ha": Gl 10; „15 ha": Is 1; „400 ha, lucrări de combatere a eroziunilor, 390 ha": Is 3; „80 ha": Is 4; „26, 13 ha, total comună": Is 5; „75 ha, curţi şi clădiri": Is 6; „40 ha (diguri)": Is 8; „32 ha": Is 9; „38 ha": Is 11; „150 ha": Is 12; „808 ha": Is 13; „30 ha": Is 14; „55 ha": Is 15; „74 ha": Is 16; „95 ha la CAP": Is 17; „21 ha": Nt 1; „62 ha": Nt 5; „8, 38 ha": Nt 8; „10 ha": Nt 10, Vn 9; „340 ha, total comună": Nt 15; „2 ha": Sv 1; „234 ha + 279 ha ocupate de construcţii": Sv 2; „15 ha": Sv 4; „150 ha": Sv 7; „38, 7 ha": Sv 9; „28, 17 ha": Sv 10; „252 ha": Sv 11; „65 ha, total comună": Sv 13; „19, 53 ha": Sv 18; „84 ha": Vs 4; „21 ha": Vs 8; „16 ha": Vs 10; „130 ha": Vs 13; „389 ha": Vs 16; „Este predat la Ocolul silvic": Vn 1; „5, 12 ha": Vn 2; „25 ha": Vn 3, 12; „48 ha": Vn 5; „447 ha": Vn 7; „65": Vn 8; „89 ha": Vn 13.

Monumente ale naturii: „Este un plop bătrân despre care se spune că este de pe vremea lui Ştefan cel Mare": Is 2; „Două movile, una naturală şi una săpată": Is 13; „Câteva tise": Nt 9; „Rezervaţie naturală pe Tinovul Mare": Sv 10; „Pădurea Slătioara": Sv 12; „Pădurea Chinogul Mare, 30 ha total comună": Sv 13; „În satul Corobăneşti, com. Voineşti este un stejar de peste 500 de ani": Vs 10.

Alte suprafeţe: „Islaz, 350 ha": Bc 4; „Islaz, 49, 98 ha, total comună": Is 5; „46 ha, suprafaţă amenajată pentru irigat, din care CAP Tătăranu are 24 ha": Vn 4.

Când nu se specifică altfel, cifrele sunt date pe sat, aşa cum au fost obţinute în cursul cercetărilor de teren de la funcţionarii publici. De asemenea, în unele sate, din motive obiective, aceste date nu au putut luate.

OCUPAŢII PRINCIPALE

Cultura cerealelor: *În trecut şi azi*: Bc 2, 3, 5-7, 9, 12, 14-16, 19, 20, Bt 1-3, 5-14, Gl 1-3, 5-10, Is 1-3, 5-17, Nt 2, 3, 6-8, 11, 14, 15, Sv 1, 2, 4, 6, 14, Vs 1-8, 10-17, Vn 4, 5, 10-12; „Culturi: porumb, părâng (o verdeaţă cu spic negru ca meiul, pentru vite; azi, nu), grâu de primăvară, de toamnă, orz, orzoaică, porumb siloz («hlujeni»), floarea soarelui, mazăre": Gl 4. *Azi*: Bc 18, Vn 6, 8.

Creşterea animalelor: *În trecut*: Bt 5, 9, Gl 3, 5, Is 7, Nt 3, 4, 15, Sv 2, Vs 3, Vn 6, 12; „Mai ales creşterea boilor": Bt 13. *În trecut şi azi*: Bc 1-7, 9-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-17, 19, 20, Bt 1, 3, 4, 6-8, 10-12, 14, Gl 6-8, Is 1, 5, 6, 8, 10, 11, 13-17, Nt 1, 2, 5-7, 9-14, Sv 1, 2, 4, 5, 7-18, Vs 2, 4, 5, 7-11, 13-16, Vn 2, 4, 5, 7, 8, 11, 13; „Înainte de al II-lea Război Mondial au început să crească vite pentru comerţ (rasa Porumbul de stepă): Is 3; „Păşunea era gratuită, indiferent de numărul de vite; şi azi": Vn 1. *Azi*: Gl 10.

Viticultura: *În trecut*: Vn 10-12. *În trecut şi azi*: Bc 9, Gl 1, 3, 6, 9, Is 1, 4, 11, Vs 1, 4, 8, 13, 14, Vn 3, 6, 9; „După 1916": Is 3; „Din vechime, vii indigene": Vs 16. *Azi*: Bt 11, Gl 10, Is 6, Vs 15 (la CAP).

https://biblioteca-digitala.ro

Pomicultura: *În trecut:* Vs 14. *În trecut și azi*: Gl 9, Is 4, 6, 11, 14, 15, Sv 1, Vs 8, Vn 7, 13. *Azi*: Gl 10, Vs 13.

Grădinăritul: *În trecut și azi*: „Se cultivau suprafețe de până la 20 de ari cu ceapă": Nt 14; „Cultura cartofilor": Sv 5, 13.

Lucrul la pădure: *În trecut*: Bc 5, 7, 17, 18, Bt 12, Is 4, 14, Nt 5, 6, 14, Sv 2, 15, Vn 6, 8, 10; „Din munții pe care-i avea satul, oamenii aveau dreptul să taie câte lemne puteau": Vn 1. *În trecut și azi*: Bc 1, 4, 8, 13 (sate Oituz, Hârja), Nt 9, 12, 13, 15, Sv 1, 3, 8, 9, 11-13, 17, 18, Vn 7; „În dijmă; lucrează și acum, ca să primească lemne": Vs 16. *Azi*: Nt 1, 4, Sv 7; „Înainte, iarna; azi, tot timpul": Sv 10.

Pescuitul: *În trecut*: Gl 10, Vs 4. *În trecut și azi*: Vs 5, 15. *Azi*: „Piscicultura": Bt 14.

Cărăușia: *În trecut*: Bc 4, 9, 16, 17, Bt 1 (spre și dinspre pădure), 11, Is 14, 6, Nt 15, Sv 8, 15, Vn 10; „Cu lemne, la Bacău, Buda, Buhuși": Bc 3; „Cu lemne la Galați, Brăila": Bc 7; „Pe la 1900 cărau sfeclă de zahăr la fabrica de la Ripiceni": Bc 13 (sat Hârja); „Se aduceau mărfuri de la Botoșani, Dorohoi, Iași": Bt 6; „Chirigii": Bt 9; „La pădure": Nt 14; „Cu pește la dus, cu fructe la întors; cărau cereale în port, de la magazii la șlepuri": Vs 5; „Lemne la Vaslui și cereale la Galați": Vs 14; „Erau proprietari de atelaje care transportau cereale și persoane": Vs 15. *În trecut și azi*: Sv 3.

Meșteșuguri: Olaritul: *În trecut*: Is 14. **Țesutul:** „Țesutul pânzei, lucratul cămășilor": Sv 5. **Pietrăritul:** *În trecut:* Sv 4. **Rotaritul:** *În trecut*: Is 14. *În trecut și azi*: Is 13.

Negoțul: *În trecut*: Bc 9, Bt 6, 11, Gl 10, Nt 9 (cu lemne), Vs 15 (cu cereale, pește), 16 (cu vin și cereale), Vn 3, 10; „A fost un mare târg": Bt 9; „Vindeau foarte multă ceapă și vite": Nt 14. *În trecut și azi*: „De vinuri": Gl 9, Vn 9; „Cu fructe": Is 4.

Transporturi: *În trecut:* „Plutărit": Nt 5, 12; „Plute: copaci întregi, 20-25 de bucăți, așezați cu vârful înainte; se făceau și cinci table, câte 200-400 m^3. Tablele din spate erau din butuci. Cârma era o scândură tăiată în două, cam de doi m lungime. Se prindea de un lemn subțire, cioplit, numit «condei». Se cosea cu cuie de condei. Erau mai mulți plutași. Se transportau bușteni de la Hura Haitei, pe apa Negrei până la apa Bistriței": Sv 13.

OCUPAȚII SECUNDARE

„Creșterea oilor": Bc 19; „Viticultură": Gl 5, Is 16, Vs 3 (azi puțin); „Pescuit, pentru alimentație proprie": Is 3; „Apicultura, și azi": Is 14, Vs 8, 14 (înainte); „Apicultura; azi albinele sunt distruse de insecticide; sunt mai puțini stupi": Sv 1; „Lucrul la pădure, și azi": Is 15; „Cărăuși: *Cărăuș / De pe Trotuș / Boii mari și caii mici / În buzunare doar furnici*, cultura cerealelor, a cartofilor (de la 1890)": Bc 1, Nt 13 (înainte); „Pomicultura": Nt 15, Vs 1; „Viticultură, pomicultură, și azi; cărăușia, înainte; lucrul la pădure, azi": Bc 2; „Viticultura, pomicultura, lucrul la pădure; și azi": Bc 3, Gl 7; „Cultura cerealelor, viticultură, pomicultură, și azi; apicultură, vânătoare, înainte": Bc 4; „Viticultură,

https://biblioteca-digitala.ro

pomicultură, şi azi; apicultură, înainte": Bc 5; „Viticultură, şi azi; apicultură, cărăuşie, înainte": Bc 6; „Viticultură, şi azi; albinărit, negoţ, înainte": Bc 7; „Agricultura, creşterea animalelor, cărăuşia, şi azi": Bc 8; „Agricultură, lucrul la pădure, şi azi; cărăuşia, înainte; viticultură, azi": Bc 10; „Lucrul la pădure, şi azi; viticultură, cărăuşie, negoţ, înainte": Bc 11; „Grădinărit, cărăuşie (mergeau până la Galaţi); azi, nu": Bc 12; „Agricultura, cărăuşia, viticultură, pomicultură, pescuit, negoţul cu lemne": Bc 13 (sat Oituz); „Pescuit, vânătoare, cultura cerealelor": Bc 13 (sat Hârja); „Cărăuşie, negoţ, viticultură, înainte; viticultură, azi": Bc 14; „Viticultură, cărăuşie, înainte; pomicultură, viticultură, azi": Bc 15; „Sericicultură, pomicultură, viticultură, lucrul la pădure": Bc 16; „Cultura cerealelor, creşterea animalelor, înainte; creşterea animalelor, viticultura, lucrul la pădure, azi": Bc 18; „Viticultura, cărăuşia («chirii» la evrei), înainte": Bc 20; „Pomicultură, viticultură, înainte; lucrul la pădure, şi azi": Bt 1; „Creşterea animalelor, pomicultură, şi azi; lucrul la pădure, azi, nu; viticultură, azi": Bt 2; „Viticultură, apicultură, pomicultură, pescuit, şi azi": Bt 3; „Cultura cerealelor, şi azi; negoţul înainte": Bt 4; „Lucrul la pădure, înainte; pomicultură, azi": Bt 5; „Meşteşugurile": Bt 6; „Viticultură, pomicultură, apicultură, pescuit, şi azi; azi şi grădinărit": Bt 7; „Apicultură, vânzarea fructelor (nuci)": Bt 8; „Viticultura, creşterea animalelor, lucrul la pădure": Bt 9; „Viticultura, pomicultura": Bt 10; „Cărăuşie, pescuit": Bt 12; „Lucrul la pădure, creşterea claponilor (cocoşi jugăniţi – castraţi şi îngrăşaţi), înainte": Bt 13; „Creşterea animalelor, pomicultură, pescuit": Gl 1; „Creşterea animalelor, viticultura, pescuitul, cărăuşia": Gl 2; „Pescuitul, şi azi; negoţul, cărăuşia (mergeau la Galaţi)": Gl 3; „Creşterea animalelor, viticultură, pomicultură, lucrul la pădure": Gl 4; „Pomicultura, legumicultura": Gl 6; „Viticultura, pescuitul, pomicultura, dar pentru nevoile casei": Gl 8; „Creşterea animalelor, apicultura": Gl 9; „Înainte, viticultura, creşterea animalelor": Gl 10; „Pomicultura, albinăritul, şi azi; lucrul la pădure, pescuitul, negoţul de vite la iarmaroacele din ţară, înainte": Is 1; „Pescuitul, negoţul, înainte; creşterea animalelor, pomicultura, viticultura, şi azi; sericicultura, azi": Is 2; „Creşterea animalelor, cultura cerealelor, albinăritul, legumicultura, şi azi; lucrul la pădure, azi": Is 4; „Viticultura (azi, mai mult), pomicultura, apicultura (foarte puţin), lucrul la pădure (înainte)": Is 5; „Apicultură, sericicultură; viticultură, cărăuşie cu cereale, înainte; lucrul la pădure, azi": Is 6; „Lucrul la pădure (înainte), viticultura, pomicultura, şi azi": Is 7; „Legumicultură, viticultură, şi azi": Is 8; „Creşterea animalelor, pomicultura": Is 9; „Viticultură, pomicultură, şi azi; cărăuşie, lucrul la pădure, înainte": Is 10; „Pescuitul, şi azi; negoţul cu cereale şi vite, înainte": Is 11; „Pomicultura şi viticultura, şi azi; păstorit, lucrul la pădure, negoţul (evreii), azi, nu": Is 12; „Viticultură, pomicultură, lucrul la pădure, albinărit, şi azi; cărăuşia, creşterea viermilor de mătase, înainte": Is 13; „Viticultură, şi azi; pomicultură, lucrul la pădure, cărăuşi – duc o chirie, adică fac un transport de lemne, înainte": Is 17; „Lucrul la pădure, înainte; azi este principală; extragerea varului, pomicultură, cultura cerealelor, şi azi": Nt 1; „Pomicultura, lucrul la pădure, şi azi; pescuitul, apicultura, negoţul, apicultura, înainte": Nt 2; „Pomicultură, cărăuşie, înainte; creşterea animalelor, viticultura, azi": Nt 3; „Lucrul la pădure, cărăuşia, negoţul cu lemne, înainte; creşterea animalelor, azi": Nt 4; „Cultura cerealelor, înainte": Nt 5; „Pomicultură, negoţ": Nt 6; „Lucrul la pădure, pomicultură, viticultură; şi azi": Nt 7; „Creşterea animalelor, viticultură, pomicultură, negoţ; azi, la fel, fără negoţ": Nt 8; „Diverse meşteşuguri; tineretul este plecat, în majoritate, la şcoli de calificare pentru industrie, azi": Nt 9; „Cultura cerealelor, viticultura, pomicultura, şi azi; lucrul la pădure, înainte": Nt 10; „Cărăuşia, înainte; viticultura, şi azi": Nt 11; „Cultura cerealelor,

https://biblioteca-digitala.ro

pomicultura": Nt 12 (foarte puţin cereale), Sv 5, 8 (şi azi), Vs 9; „Pomicultura, lucrul la pădure, şindrilari; azi, nu": Sv 2; „Cultura cerealelor (secară, grâu, bob, cartofi), pescuitul, apicultura, culesul din natură, plutărit, şi azi; lucrul la pădure, înainte": Sv 3; „Cărăuşia, înainte; lucrul la pădure, şi azi": Sv 4; „Lucrul la pădure, cărăuşia, înainte; creşterea animalelor, şi azi": Sv 6; „Negoţul, lucrul la pădure, înainte; mineritul, şi azi": Sv 7; „Puţină agricultură, cărăuşie": Sv 9; „Negustoria, cărăuşia, înainte": Sv 10; „Agricultura, şi azi; apicultura, vânatul, înainte": Sv 11; „Cărăuşia, şi azi": Sv 12; „Plutărit, cules din natură, pescuit, negoţ, cărăuşie, înainte; cultura cerealelor, azi, foarte puţin": Sv 13; „Viticultură şi pomicultură, şi azi; carauşie, înainte": Sv 14; „Cultura cartofului, lucrul la pădure, pomicultura": Sv 16; „Cultura cartofului, creşterea păsărilor": Sv 17; „Pescuitul, vânătoarea jderilor, a veveriţelor, înainte; cărăuşia, culesul din natură (afine, ciuperci), apicultură, şi azi": Sv 18; „Apicultură, viticultură, şi azi": Vs 2; „Negoţul, lucrul la stuf, înainte, pescuitul, rar, azi": Vs 4; „Hamali în port, înainte": Vs 5; „Creşterea animalelor, viticultură, cărăuşie; şi azi": Vs 6; „Viticultura, şi azi; pescuitul, înainte": Vs 7; „Lucrul la pădure, cărăuşia, înainte; viticultura, pomicultura, şi azi": Vs 10; „Olărie, viticultură, înainte": Vs 11; „Creşterea animalelor, cărăuşia": Vs 12; „Lucrul la pădure, negoţul": Vs 13; „Pomicultura (mai mult pruni), cărăuşia, apicultura": Vs 16; „Creşterea animalelor, viticultura, pomicultura": Vs 17; „Viticultură, agricultură (plecau la muncă)": Vn 1; „Cultura cerealelor, viticultura, pomicultura, lucrul la pădure, pescuitul, şi azi; negoţul, înainte": Vn 2; „Agricultura, creşterea animalelor": Vn 3; „Viticultura, pomicultura (foarte puţin), şi azi; negoţul, cărăuşia, înainte": Vn 4; „Viticultura, pomicultura, şi azi; lucrul la pădure, pescuitul, negoţul, înainte": Vn 5; „Cărăuşia, pomicultura": Vn 6; „Cultura cerealelor, apicultura, şi azi": Vn 7; „Pomicultura, prelucrarea lemnului": Vn 8; „Cultura cerealelor, creşterea animalelor, lucrul la pădure": Vn 9; „Cultura cerealelor, pomicultura, sericicultură, şi azi; viticultura, lucrul la pădure, pescuitul, azi": Vn 10; „Apicultura, şi azi: buduroaie de albine din rădăcini de tei; numai la tei le mergea bine albinelor; dogăritul, şi azi; dogarii aveau o pădure de stejari mare, Cioara îi zicea; negoţul, înainte; viticultura, azi": Vn 11; „Cultura cerealelor, sericicultura, pomicultura, apicultura, viticultura, lucrul la pădure, şi azi; negoţul, cărăuşia, înainte": Vn 13.

Notă: când nu se fac alte precizări, ocupaţiile secundare au fost aceleaşi la ambele date de referinţă ale anchetei.

MEŞTEŞUGARI

„Dogari, dulgheri, fierari": Bc 2; „Cojocari, dogari, dulgheri, fierari, tâmplari": Bc 3, Sv 9; „Lucrul în lemn": Bc 4, Sv 17; „Dulgheri, fierari, tâmplari": Bc 5; „Butnari, dulgheri, fierari, şi azi": Bc 6; „Butnari (dogari), ciubotari, ciurari, cizmari, cojocari, dârstari, fierari, morari, piuari, rotari, stoleri, şindrilari": Bc 8; „Cojocari, dogari": Bc 9; „Cojocari, croitori, fierari, tâmplari": Bc 10; „Cojocari, dulgheri, fierari (ţigani), rotari, şindrilari": Bc 11; „«Potoglari» (cizmari), rotari": Bc 12; „Ciubotari, cizmari, cojocari, coşergari, dârstari, dogari, dulgheri, fierari, morari, olari, pietrari, piuari, rotari, stoleri, şindrilari": Bc 13 (sat Hârja); „Butnari, cizmari, fierari, tâmplari": Bc 14; „Frizeri, tâmplari, zidari": Bc 15; „Cărămidari, dulgheri, fierari, lingurari, tâmplari": Bc 16; „Cojocari, lemnari": Bc 17, Vs 17; „Butnari, cojocari, fierari, dulgheri, stoleri": Bc 18; „Cojocari, fierari, lemnari, rotari": Bc 19; „Cojocari, dogari, fierari, lemnari, rotari,

https://biblioteca-digitala.ro

țesătoare”: Bt 1; „Cojocari, lemnari, rotari, azi, nu; dulgheri, fierari, și azi; tâmplari, azi”: Bt 2; „Dulgheri, fierari”: Bt 3, Is 5; „Cizmar, lemnari, rotari, tâmplari înainte; olari, și azi”: Bt 4; „Fierari, lemnari”: Bt 5, 10; „7-8 cojocari, mulți croitori și cizmari, dulgheri, 10 fierari, frizeri, 2 familii de olari (Bejenaru, veniți de la Mihăileni, lângă Siret) și 10 rotari, tâmplari de mobilă”: Bt 6; „Cojocari, fierari, lemnari, țesătoare”: Bt 7; „Cojocari, dogari, fierari, lemnari, rotari, țesătoare”: Bt 8; „Cojocari, dulgheri, fierari, lemnari, olari, rotari, țesătoare”: Bt 9; „Cojocari, dogari, olari, rotari, tâmplari”: Bt 11; „Dogari, dulgheri, fierari, olari, rotari; azi, și tinichigii, dar nu sunt olari”: Bt 12; „Dulgheri, lemnari”: Bt 14, Vn 1; „Cojocar, dogar, dulgher, fierar, tâmplar”: Gl 1; „Dogar, fierar, lemnar, rotar”: Gl 2; „Ciubotari, «curitași» (făceau căruțe), dogari, dulgheri, lemnari, rotari”: Gl 3; „Cojocar, croitor, lemnar”: Gl 4; „Cojocari, dogari, fierari”: Gl 5; „Cărămidari, cojocari, dogari, dulgheri, fierari, rotari, tâmplari”: Gl 6; „Cojocari, dogari, fierari, rotari, tâmplari, tinichigii”: Gl 7; „Cizmari, croitori, fierari, împletitori de coșuri de nuiele (răchită, azi)”: Gl 8; „Cojocari, dogari, dulgheri, rotari”: Gl 9; „Dogari, dulgheri, fierari, tâmplari”: Gl 10; „Butnari, dulgheri, fierari, rotari, tâmplari”: Is 1; „Cojocari, fierari, lemnari, olari”: Is 2; „Țesătoare”: Is 3, Sv 5; „Croitori, dogari, fierari”: Is 4; „Cojocari, olari (la Poiana), pietrari”: Is 6; „Dulgheri, fierari, tâmplari, zidar”: Is 8; „Cojocari, fierari, opincari, înainte; dulgheri, fierari, tâmplari, azi”: Is 9; „Fierari, lemnari, zidari”: Is 11; „Cioplitori în piatră, cojocari, dulgheri, fierari”: Is 12; „Sat vestit pentru meșteșugarii pietrari; dogari, fierari, rotari”: Is 13; „Cojocari, croitori, dulgheri, olari, rotari”: Is 14; „Blănari, cojocari, croitorese, dulgheri, tăbăcari, tinichigii, țesătoare, zidari”: Is 15; „Industrie casnică, lemnari, rotari”: Is 16; „Cojocari, fierari, rotari, tâmplari”: Is 17; „Cojocari, dogari, dulgheri, fierari; azi, și cizmari, croitori”: Nt 1; „Cojocari, împletitori de nuiele, lucrători în lemn, sărari, sumănari, țesătoare”: Nt 2; „Dogari, fierari, lemnari, rotari”: Nt 4; „Cizmari, cojocari, croitori, dogari, dulgheri, fierari, lemnari”: Nt 5; „Dogari, dulgheri, fierari, rotari, sumănari, tâmplari, țesătoare”: Nt 6; „Cizmari, croitori, dulgheri, fierari, tâmplari, țesătoare”: Nt 7; „Cizmari, croitori, dulgheri, fierari, rotari, tâmplari”: Nt 8; „Cojocari, dogari, drănițeni, fierari, lemnari, rotari, tâmplari, țesătoare, zidari de sobe”: Nt 9; „Butnari, cojocari, dulgheri, fierari, rotari, stoleri, tâmplari, țesătoare; rotarii, stolerii și dulgherii sunt numiți toți lemnari; azi, aceleași meșteșuguri, în plus electricieni, mecanici auto, șoferi”: Nt 10; „Dulgheri, fierari, tâmplari”: Nt 12; „Dogari, fierari, lemnari, rotari, țesătoare”: Nt 13; „Cizmari, cojocari, croitori, dogari, fierar, lemnari, ochincari (opincari), rotari, sumănari, zidari”: Nt 14; „Cojocari, dulgheri, fierari, rotari”: Nt 15; „Cojocari, dogari, fierari, morari, oloieri, piuari, rotari, țesători (și bărbați și femei)”: Sv 1; „Cizmari, cojocari (bondițe, căciuli), dulgheri, fierari, șindrilari, tâmplari, zidari”: Sv 2; „Sumănari, țesători”: Sv 3; „Cărămidari, cojocari, dulgheri, fântânari, fierari, împletitori de nuiele, mecanici, rotari, tăbăcari, tâmplari (azi, și tâmplari de mobilă), tinichigii, țesătoare, zidari”: Sv 4; „Cojocari, fierari, tâmplari, țesătoare”: Sv 6; „Cărbunari, drăniceri, dulgheri, fierari, lumânărari, rotari, tâmplari, tinichigii, țesătoare, vărari, zidari; și azi, cu excepția lumânărarilor și vărarilor”: Sv 7; „Dogari, fierari, lemnari”: Sv 10; „Cojocari, dulgheri, sumănari, tâmplari”: Sv 11; „Înainte, cojocari, români; cizmari, dulgheri, pietrari, tâmplari, toți evrei; azi: dogari, dulgari, fierari, tâmplari” Sv 12; „Croitori, tâmplari”: Sv 13; „Cojocari, dulgheri, fierari, tâmplari”: Sv 14; „Fierari, lemnari”: Sv 15; „Drăniceni, lemnari, pielari, țesătoare”: Sv 16; „Dulgheri”: Sv 18; „Cojocari, croitori, dogari, lemnari (tâmplari, dulgheri), rotari, țesătoare”: Vs 1; „Dulgheri, fierari, lemnari”: Vs 2; „Olari;

https://biblioteca-digitala.ro

azi, puţini": Vs 3; „Dogari, fierari, lemnari, rotari, înainte": Vs 4; „Brutari, cizmari (făceau înainte botfori cu creţuri ca armonica), cojocari, coşeri de papură, curelari, dogari, fierari": Vs 5; „Cojocari, dogari, dulgheri, fierari, tăbăcari, tâmplari": Vs 6; „Cojocari, dogari (butnari), fierari, rotari": Vs 7; „Cizmari, cojocari, croitori, fierari, lemnari, rotari, şi azi. La 1845 conf. *Tabelei statistice* erau: un stoler (tâmplar), 3 butnari, un rotar, un fierar, un cojocar, un croitor, un olar, 3 «chihodari» (agent comercial)": Vs 8; „Butnari, cojocari, dulgheri, stoleri": Vs 9; „Dogari, lemnari, şi azi; olari, înainte": Vs 11; „Fierari, lemnari, rotari": Vs 12; „Dogari, dulgheri, fierari, lemnari": Vs 14; „Cizmari, cojocari, croitori, dulgheri, fierari, stoleri": Vs 15; „Cojocari, dulgheri, fierari, rotari": Vs 16; „Cojocari, dogari, dulgheri, fierari, tâmplari": Vn 2; „Dogari, fierari, lemnari": Vn 3; „Cizmari, croitori, dulgheri, rotari, tâmplari, ţesătoare": Vn 4; „Cojocari, lemnari, dogari": Vn 5; „Caretaşi, fierari, înainte; dogari, şi azi": Vn 6; „Cojocari, dogari, dulgheri, fierari, tâmplari": Vn 8; „Cizmari, fierari, lemnari": Vn 9; „Sat aproape specializat în împletituri, în special rogojini de papură; coşuri; dulgheri, tâmplari": Vn 10; „Dogari, fierari": Vn 11; „Artizani, cizmari, croitori, dulgheri, frizeri, tinichigii": Vn 13.

Notă: când nu se fac alte precizări, meşteşugarii au existat la ambele date de referinţă ale anchetei.

TÂRGURI

Târguri ţinute în sat: „Înainte": Bc 1 (marţea), Vn 3; „Azi, bâlci la Paşti, Sf. Maria, vin ţigani cu scrânciob de pe la Moineşti": Bc 4; „Bâlci, şi azi, de Coborârea Sf. Duh, Sf. Francisc": Bc 5; „Erau iarmaroace înainte la 20 februarie, 21 mai [Sf. Constantin şi Elena], 20 iulie [Sf Ilie], 8 noiembrie [Sf. Mihail şi Gavril]; şi azi, târg săptămânal, joia": Bc 8; „Duminica, înainte": Bc 13 (sat Oituz); „Bâlci, înainte": Bc 14, Nt 3 (la Duminica Mare); „Târg, bâlci, şi azi": Bc 15; „Duminica, piaţă, târg de animale; şi azi; bâlci (se spunea şi iarmaroc), după Sf. Petru, la 2 iulie": Bc 16; „Hram la 6 decembrie (Sf. Nicolae) şi la 20 august (Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul)": Bc 19; „Aici a fost orăşel; era iarmaroc duminica înainte şi este acum joia": Bt 4; „S-a încercat să se facă târg, dar nu s-a putut": Bt 5; „Bisăptămânal, duminica şi joia, înainte": Bt 6; „Duminica, târg, piaţă; joia, zi de iarmaroc de vite": Bt 9; „Iarmaroc, o dată pe săptămână, joia; s-a făcut până în 1947-1948": Bt 10; „Târguri: vinerea, pentru toate produsele şi duminica, pentru lapte, fructe, păsări": Bt 11; „La 1916 era târg la han, la drum; este şi azi târg": Bt 12; „Iarmaroc la bariera gării; nu se mai ţine de 40 de ani [1937]": Bt 14; „Nu se ţineau târguri, dar satul era loc de trecere al negustorilor ce veneau de la Galaţi şi mergeau la Oancea, ca să treacă apoi Prutul": Gl 2; „Bâlci la Cavadineşti, la Sf. Maria şi la Sf. Pantelimon, la Rugineşti. A fost odată o boală pe vite. S-au rugat ruginenii şi alţi locuitori la Sf. Pantelimon. Vitele s-au vindecat. De atunci se prăznuieşte şi se face bâlci la Sf. Pantelimon, deşi hramul bisericii este Sf. Voievozi": Gl 3; „Târg, lunea, înainte": Gl 5; „La 15 august, 14 septembrie şi 26 octombrie; târgurile aveau şi unele aspecte de bâlci": Gl 9; „Vinerea este piaţă, de la al II-lea Război Mondial încoace": Is 1; „Târg, iarmaroc, lunea": Is 2; „Iarmaroc săptămânal, înainte": Is 12; „Hram de 15 august (Sf. Maria Mare)": Is 16; „Iarmaroc săptămânal din 1932-33 până azi": Is 17; „Târg, la 27 septembrie şi 7-8 aprilie": Nt 1; „Erau şi trei târguri deodată, şi iarmaroc joi după Rusalii; nu se mai ţin de după Războiul din 1916": Nt 2; „Hramuri la Cuvioasa Paraschiva şi Sf. Nicolae": Nt 4;

https://biblioteca-digitala.ro

„A fost târg săptămânal până prin 1920-1930": Nt 8; „Bâlci, înainte": Nt 13; „La 21 mai (Sf. Constantin şi Elena) şi la 2 septembrie (Sf. Maria Mică)": Nt 14; „Hram la Înălţarea Domnului; iarmaroc săptămânal": Nt 15; „Hramuri la 29 august (Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul) şi la 24 iunie (Naşterea Sf. Ioan sau Sânzienele); târg săptămânal, în fiecare miercuri, din 1936": Sv 1; „Târg săptămânal, marţea": Sv 2; „Iarmaroc, vinerea": Sv 6; „Târg de vite, de 2-3 ori pe an, primăvara; azi, nu": Sv 7; „De Sf. Mihail şi Gavril": Sv 10; „Joia, în trecut": Sv 11; „De prin 1950 este iarmaroc săptămânal, duminica": Vs 1; „Iarmaroc la Sf. Maria (15 august), în trecut": Vs 2; „Hram la 14 octombrie, Cuviosa Paraschiva": Vs 3; „Hram la 8 septembrie [Sf. Maria Mică, Naşterea Sf. Maria]": Vs 4; „La 24 iunie, Sânzienele (Naşterea Sf. Ioan Botezătorul)": Vs 5; „Iarmaroc, la 14 septembrie [Ziua Crucii], înainte": Vs 13; „La Sf Maria, 15 august; piaţă în fiecare duminică, vin şi satele din jur, şi azi. Locului de la piaţă i se spune La Plăcintă": Vs 16; „De prin 1930, iarmaroc, la 9 mai, 14 octombrie [Cuvioasa Paraschiva]": Vn 1; „Azi, o pieţişoară": Vn 4; „Iarmaroc la Sf. Petru şi Pavel, la 30 august (Tăierea Capului Sf. Ioan), 14 octombrie, 8 noiembrie (Sf. Mihail şi Gavril)": Vn 5; „Duminica, târg de cereale, veneau cei de la şes; bâlci, la Sf Maria Mare (15 august) şi Sf. Maria Mică (8 septembrie); iarmaroc la Duminica teiului (Rusalii); şi azi": Vn 6; „La 20 iulie, 15 august; şi azi": Vn 7.

Târguri frecventate: „Adjud (6 august), Bacău (Sf. Petru şi Pavel), Ghimeş (aprilie, iulie), Podu Turcului (iulie)": Bc 1; „Bacău (joi), Buhuşi (miercuri), Filipeşti (duminică), Roman (marţi)": Bc 2; „Bacău": Bc 3; „La Dărmăneşti, Livezi (săptămânal), Moineşti; la Oneşti, Tg. Ocna, [merg] cu vite, păsări; cumpărau: păsări, obiecte de îmbrăcăminte şi uz casnic, zarzavaturi": Bc 4; „La Bacău, de Sf. Petru, la Răcăciuni, de Sf. Petru": Bc 5; „Adjud (6 august), Arin (2 septembrie), Homocea (8 septembrie Naşterea Maicii Domnului), Sascut (15 august, Adormirea Maicii Domnului)": Bc 6; „Adjud (6 august, 26 octombrie, Sf. Dumitru), Căiuţi (29 august), Homocea (15 august, Adormirea Maicii Domnului), şi azi": Bc 7; „Săptămânale: Bacău (joi), Moineşti (marţi), Oneşti (vineri), Tescani (duminică); anuale (doar la Bacău şi azi): Bacău (Sf. Petru), Caşin (Sf. Maria Mare, cel mai frecventat), Roman (Schimbarea la Faţă), Tecuci (Sânziene, 24 iunie)": Bc 8; „Săptămânale: Podu Turcului (lunea); anuale: Adjud (26 oct. Sf Dumitru), Bârlad (29 aug. Sf Ioan), Homocea (8 sept. Sf. Maria), Podu Turcului (Sf. Ilie, Ziua Crucii, la troiţă (3 iunie), Tecuci (15 aug. Sf Maria)": Bc 9; „Bacău, Buhuşi, Moineşti": Bc 10; „Iarmaroc la Caşin (vecin cu Mânăstirea Caşin) la 15 august; ţinea o lună; azi, nu; azi, la oraşul Gheorghe Gheorghiu Dej [Oneşti]": Bc 11; „La Bacău (iarmaroc la Sf. Petru, 29 iunie şi Sf. Ion, 29 august), Gloduri (târg duminica şi apoi marţea), Onceşti (duminica), Părincea (târg duminica şi apoi lunea), Plopana (miercurea), Podul Turcului (marţea)": Bc 12; „Târg se cheamă cel săptămânal; iarmaroc, cel anual; iarmaroace erau la: Adjud, Bacău (de Sânpetru), Bârlad, Caşin (la Sf. Maria Mare, 15 august), Focşani, Sascut; azi, la Bacău şi Caşin": Bc 13 (sat Oituz); „Caşin (Sf. Maria Mare, 15 august), Oneşti (săptămânal), Rădeana, (Ziua Crucii, 14 septembrie)": Bc 13 (sat Hârja); „Bacău, Bârla (Sf. Ioan), Vultureni (Ziua Crucii); azi, nu se mai merge": Bc 14; „Bacău, Băceşti, Ivăneşti, Pungeşti, Rădeni": Bc 15; „La Bacău, săptămânal şi bianual (la Sânchietru şi la Sf. Ion de toamnă, 29 august), la Gh. Gheorghiu-Dej, la Mândrioca (7 km de sat); duc porci, vite, cereale, struguri (la Bacău), fructe; cumpără haine": Bc 16; „Cârţa-Ciuc (Târgul lui Gal, 16 octombrie), azi, nu; Lunca de Mijloc (Târgul lui Huga, 1 aprilie), şi azi:": Bc 17; „Bârlad, Podu Turcului, Pueşti, Tecuci": Bc 18; „La Bacău,

https://biblioteca-digitala.ro

Dămieneşti, Plopana”: Bc 19; „Bacău, 29 iunie, târg de animale, azi, nu; Onceşti, săptămânal şi la 8 septembrie, Podu Turcului, 20 iulie, târg de animale şi Stănişeşti, săptămânal”: Bc 20; „Botoşani (miercuri), Frumuşica (joi), Suliţa (luni), Vorona (marţi)”: Bt 1; „Frumuşica. Hârlău, săptămânal; nu erau bâlciuri”: Bt 2; „Ripiceni, Săveni”: Bt 3; „Cernăuţi, Dorohoi, marţea”: Bt 4; „Darabani, Dorohoi, Săveni, şi azi”: Bt 5; „Darabani, Dorohoi, Săveni”: Bt 6; „Botoşani (miercuri), Dorohoi (marţi), Săveni (luni); sunt târguri inclusiv pentru vite, se cheamă iarmaroc”: Bt 7; „La Cernăuţi, Darabani, Dorohoi (marţi), Herţa (miercuri); azi în cele care aparţin de România”: Bt 8; „Braniştea (luni), Truşeşti (vineri)”: Bt 9; „Botoşani, Iaşi, Suliţa”: Bt 10; „Botoşani (miercuri), Săveni (luni), Suliţa, Ştefăneşti (joi)”: Bt 11; „Botoşani, Fălticeni, Liteni, Lespezi; luau ceaunul şi-şi făceau mămăligă în Codrii Botoşanilor, şi-şi continuau drumul”: Bt 12; „Dorohoi”: Bt 13; „Botoşani, Dorohoi, Săveni”: Bt 14; „La Independenţa, săptămânal”: Gl 1; „Folteşti, Tg. Bujor (sâmbăta); azi, nu”: Gl 2; „Bârlad (29 august, Sf. Ioan); atunci veneau şi turcii şi alţi străini de cumpărau vite de la noi; Bereşti (săptămânal), Murgeni (săptămânal)”: Gl 3; „Bârlad, cu cereale, Tecuci; se cumpărau albii de spălat rfe, roate de car, butoaie”: Gl 4; „Târg, la Pechea (la Sf. Maria, Florii, Probejenie-6 august), iarmaroc la Tecuci (la 24 iunie, Drăgaica)”: Gl 5; „La Ghidigeni, Podu Turcului, Tecuci”: Gl 6; „Bereşti, Bujoru, Drăguşele”: Gl 7; „La Iveşti, Tecuci; în ultima vreme la Focşani, Măicăneşti, Pechea”: Gl 8; „La Galaţi, Tecuci”: Gl 9; „Galaţi şi Pechea, iarmaroace”: Gl 10; „Hârlău, Iaşi, Podu Iloaiei, Târgu Frumos”: Is 1; „Foleşti (Basarabia), Iaşi, Podu Iloaiei (după cai)”: Is 2; „Podu Iloaiei (la 18 km), târg săptămânal, Tg. Frumos (la 30 km), târg de viţei; azi, mai ales la Podu Iloaiei”: Is 3; „Iaşi, Răducăneni, şi azi; Costuleni, Osoi, azi”: Is 4; „Frumuşica, Hârlău; duceau lactate, cereale, animale; cumpărau mai mult îmbrăcăminte”: Is 6; „La Podu Iloaiei, lunea, duminica, azi”: Is 7; „Iaşi (15 august, Sf. Maria Mare), Târgu Frumos (duminică), Ungheni, sunt şi săptămânale”: Is 8; „La Roman (6 august, Schimbarea la Faţă)”: Is 9; „Roman (6 august, Schimbarea la Faţă)”: Is 10; „Iaşi, Podu Iloaiei”: Is 11; „Huşi şi Vaslui”: Is 12; „La Negreşti, înainte; azi, şi la Iaşi”: Is 13; „Bacău, Bârlad, Iaşi, Negreşti, Roman, Vaslui”: Is 14; „Dolhasca (16 km), Drăguşeni (12 km), Fălticeni (32 km), Lespezi (la 7 km), Tg. Neamţ (30 km)”: Is 15; „Hârlău (marţea), Lespezi (vinerea), Paşcani (luni), Tg. Frumos (joi)”: Is 16; „La Iaşi”: Is 17; „Gheorghieni, Piatra Neamţ, Tulgheş”: Nt 1; „Piatra Neamţ, Roman, Roznov, Tg. Neamţ, cu vite, lemne, porci, sumane, lăicere, covoare; cumpărau îmbrăcăminte, lucruri de uz gospodăresc”: Nt 2; „Roman, la 6 august”: Nt 3; „Fălticeni, Piatra Neamţ, Tg. Neamţ”: Nt 4; „Tg. Neamţ, Tulgheş”: Nt 5; „Tg. Neamţ (la Ispas), Tupilaţi (săptămânal)”: Nt 6; „Roman, la 6 august”: Nt 7; „Săptămânale: Bacău (joi), Buhuşi (miercuri), Roman (marţi); anuale: Bacău la 29 iunie [Sf. Petru şi Pavel], Roman, la 6 august, Buhuşi la 14 septembrie, Ziua Crucii”: Nt 8; „La Fălticeni, Tg. Neamţ; mai rar la Piatra Neamţ, înainte; la Tg. Neamţ, şi azi”: Nt 9; „La Bâra, târg săptămânal, vineri, Roman, iarmaroc anual, la 6 august [Schimbarea la Faţă] şi târg săptămânal, marţi”: Nt 10; „Piatra Neamţ (Duminica Mare), Roman, 6 august [Schimbarea la Faţă]”: Nt 11; „Bicazu Ardelean, Piatra Neamţ”: Nt 12; „Bacău (Sf. Petru), Buhuşi, Piatra Neamţ (Duminica Mare)”: Nt 13; „Piatra Neamţ, Roman, Tg. Neamţ, Tupilaţi”: Nt 14; „Tg. Frumos, înainte; Tg. Neamţ (la Ispas), Tupilaţi, şi azi”: Nt 15; „Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuţi, Suceava; [se mergea] numai pe jos, şi foarte puţini cu căruţa”: Sv 1; „Fălticeni, Roman, Suceava, Tg. Neamţ”: Sv 2; „La Fălticeni, Piatra Neamţ, Tg. Neamţ, duceau lână, brânză, sumane; aduceau bumbac, bărbânţi cu vin, de-ale mâncării; după deschiderea graniţei, la Humor,

https://biblioteca-digitala.ro

Vatra Dornei, vindeau vite; erau cu cai cu desagi, apoi cu căruţe; nu se vindeau lemne, erau greu de transportat": Sv 3; „Dorohoi, Rădăuţi, Siret, Suceava; se vindea fasole, dintre produsele agricole; acum se vând şi cartofi. La târguri se duceau vite": Sv 4; „Boroaia (miercuri), Dolhasca (duminică), Manoleasa (vineri), Lespezi (luni), Liteni (luni)": Sv 5; „Suceava, la 24 iunie [Naşterea Sf. Ioan]": Sv 6; „La Câmpulung Moldovenesc, la târguri de vite": Sv 7; „La Fălticeni, la Sf. Ilie şi la Suceava, la Sânziene": Sv 8; „La Gura Humorului": Sv 9; „La Bistriţa şi Rodna, înainte; Vatra Dornei, azi": Sv 10; „Ciudei (marţi), Rădăuţi (vineri), Vicovul de Sus (duminică)": Sv 11; „Gura Humorului, Suceava": Sv 12; „Fălticeni (la Sf. Ilie, 20 iulie), Vatra Dornei; vindeau lactate, vite, produse lemnoase, cumpărau cereale, făină, lucruri pentru casă": Sv 13; „La Suceava, la Sânziene": Sv 14; „Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuţi": Sv 15; „Rădăuţi (vineri), Vicovu de Sus (duminică), şi azi; Strojeneţ, azi, nu": Sv 16; „Câmpulung Moldovenesc (luni), Rădăuţi (vineri), Vicov (duminică)": Sv 17; „La Rădăuţi": Sv 18; „Drânceni (pe Prut, târg de vite) miercurea; azi, nu, s-a mutat; Codăeşti, târg săptămânal şi Huşi, iarmaroc anual, la 14 septembrie (Ziua Crucii), şi azi": Vs 1; „Bârlad, la 29 august (Sf. Ioan) şi la Vaslui, la 8 septembrie (Sf. Maria Mică, Naşterea Sf. Maria)": Vs 2; „Bârlad (marţea), Bereşti (14 septembrie), Fălciu (24 iunie), Murgeni (6 august)": Vs 3; „Bârlad (7 ianuarie), Fălciu (24 iunie), Murgeni (6 august)": Vs 4; „La Bârlad la 29 august (Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul), Huşi, la 14 septembrie (Ziua Crucii), Murgeni, la 6 august (Schimbarea la Faţă sau Pobrejeni)": Vs 5; „La Bârlad, la 29 august (Sf. Ioan), Podul Turcului, de 14 septembrie (Ziua Crucii)": Vs 6; „Fălciu, 24 iunie (Sânziene), Huşi, 14 septembrie (Ziua Crucii)": Vs 7; „La Codăeşti (joi), Iaşi, Vaslui": Vs 8; „La Vaslui 8 septembrie (Sf. Maria Mică, Naşterea Sf. Maria)": Vs 9; „Pungeşti, înainte; Bârlad, Ivăneşti, Puieşti, Vaslui; şi azi; Bacău, Rădeni, Stâncăşeni, Tecuci, azi": Vs 10; „Crasna, la Sf. Dumitru, şi azi; Bârlad, 29 august, Deleni (satul Moreni), 15 august (Sf. Maria Mare, Adormirea Maicii Domnului), Vaslui, 8 septembrie (Sf. Maria Mică, Naşterea Sf. Maria)": Vs 11; „La Bârlad, Puieşti": Vs 12; „La Bârlad (29 august), Banca (20 iulie), Murgeni (6 septembrie)": Vs 13; „Târguri: Băceşti (joia), Ivăneşti (joia), Plopana (miercurea), Pungeşti (marţea); iarmaroace: Băceşti (15 august), Negreşti (august), Plopana (14 septembrie), Vaslui (8 septembrie)": Vs 14; „Fălciu, Huşi": Vs 15; „Bârlad (Sf. Ioan, 29 august), Crasna, (la Sf. Dumitru şi în fiecare miercuri, târg săptămânal), Hoceni (Sf. Parascheva), Huşi (14 septembrie), Vaslui (8 septembrie). Era târg de animale, Docolina, la Banca (2 iulie), Fălciu (24 iunie, Sânziene), Murgeni (6 august)": Vs 16; „Codăieşti, Negreşti, Vaslui": Vs 17; „Focşani, Sf. Gheorghe, Vidra": Vn 1; „Focşani, Odobeşti, înainte; Vidra, şi azi; Bârseşti, Năruja, azi": Vn 2; „Vidra, la Sf. Constantn şi Elena, Schimbarea la faţă şi Sf. Dumitru": Vn 3; „Brăila, Focşani, Măicăneşti, Tg. Cucucului (Olăineşti), Urecheşti": Vn 4; „Oneşti, Panciu (Sf. Ilie), Ţichiriş, Vidra (Sf. Dumitru)": Vn 5; „Focşani, Vidra": Vn 6; „Dumbrăveni (Cucu, duminica), Focşani (miercurea), Râmnic (sâmbăta)": Vn 7; „Focşani, Năruja, Odobeşti, Tecuci (târg de cai), Vidra": Vn 8; „Focşani, Panciu, Vidra": Vn 9; „Focşani (vindeau coşuri, rogojini, haragi, mlaje, cereale şi cumpărau strictul necesar), Măicăneşti, Panciu": Vn 10; „Adjud, vinerea, târg anual: Probejene, Sf. Dumitru; Homocea, târg anual, Sf Maria Mică; Podu Turcului, lunea şi târg anual la Sf. Ilie, Ziua Crucii şi Troiţa; Sascut, sâmbăta, Tecuci, joia şi târg anual la 15 august": Vn 11; „Adjud, vinerea, târg; bâlci la 6 august, 14 septembrie, 21 octombrie": Vn 12; „Vidra, cu vite, oi, cumpărau ce aveau nevoie": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

COMERCIALIZAREA PRODUSELOR

Vânzare pe bani: „Vite": Bc 4, Is 10 (şi azi), Nt 1, Sv 15; „Animale; şi azi": Nt 7, Sv 10, 16, Vn 8 (cai, oi, vaci); „Produse de cojocărie": Bc 9; „Lemne, vite": Bc 8, Nt 5; „Cereale, animale, înainte": Bt 5 (cereale puţin), Bc 6, 12, 19, Is 11, Nt 11, Vs 7; „Cereale, animale, şi azi": Bc 20, Bt 8, 10 (satul a avut pământ mult), 14, Gl 7, Nt 8, Sv 6, Vs 14; „Vin": Bc 3 (şi struguri), Vn 3, 6, 9; „Scânduri, vite, oi; azi, vite, oi": Bc 1; „Vite, cereale, vin, rachiu, înainte": Bc 5; „Lemne, vite, cereale şi cumpărau alte produse, înainte: turcii veneau călare şi ne vindeau cercei, mărgele, inele; bulgarii vindeau legume şi zarzavaturi; lipovenii veneau cu căruţele cu peşte; grozeştenii (din zona Oituz) veneau cu oale; sovejenii (din Soveja) veneau cu doniţe, ciubere": Bc 7; „Draniţă, scânduri; şi azi": Bc 10; „Şindrilă, vite": Bc 11; „Cioplituri din piatră, oale, şiţă, draniţă, lemne; şi azi": Bc 13 (sat Oituz); „Porci, lemne, vite; azi, porci": Bc 13 (sat Hârja); „Porci, vite, păsări, şi azi; butoaie, grâne, înainte": Bc 14; „Grâu, porumb, fasole, mazăre, vite, şi azi": Bc 15; „Lemne, animale, înainte; animale, produse lactate, azi": Bc 17; „Lemn, înainte": Bc 18, Vn 13; „Cereale, păsări, porci, vite, oi, cai, fructe, înainte; fructe, păsări, ouă, lactate, azi": Bt 1; „Cereale, vândute la evreii din sat": Bt 2; „Grâu, porumb, floarea soarelui": Bt 3; „Produse meşteşugăreşti": Bt 4; „Cereale, vite, încălţăminte, oale, căruţe şi care": Bt 6; „Lactate, ouă, vite, porci, oi, păsări, cereale": Bt 7; „Vite, cai, cereale, lactate, păsări; şi azi": Bt 9; „Grâul, orzul": Bt 11; „Oale; azi, nu": Bt 12; „Porumb, claponi, boi, înainte": Bt 13; „Orz": Gl 2; „Secară, orz, păpuşoi": Gl 3; „Grâu, porumb, orz, înainte": Gl 5; „Vite, cereale, brânză, lână, vin; fructe şi legume, câţiva oameni din sat": Gl 6; „Cereale – în trecut se vindeau în stil mare, porumb, ovăz, fasole; apoi, vin, ţuică, erau cel puţin 10 cazane de ţuică de tescovină, drojdie, prune; azi nu se mai vinde": Gl 8; „Vin, fructe, miere de albine; şi azi": Gl 9; „Grâne şi peşte, înainte": Gl 10; „Toate produsele se desfăceau în comună; şi azi": Is 1; „Cereale, produse de olărie, de cojocărie": Is 2; „Grâu, porumb şi vite; cresc tineret [bovin] şi vând": Is 3; „Fructe, cereale, înainte; vin, fructe şi legume, azi": Is 4; „Cereale": Is 5, 7 (grâu, porumb), Nt 3 (înainte), Vn 12 (înainte); „Cereale, prune, oale": Is 6; „Cereale, vite, înainte; zarzavaturi, brânză, lapte, fructe, azi": Is 8; „Fasole, păpuşoi": Is 9; „Cereale, vin, înainte": Is 12; „Toate [cereale, vite, produse viticole, pomicole, meşteşugăreşti]; şi azi": Is 13; „Cereale şi vite, porci, vin": Is 14; „Ovăz, cartofi, sfeclă de zahăr": Is 15; „Orz, grâu, vite, porci": Is 16; „Cereale, vite, lemne; lemnele le cumpărau de la boier şi le vindeau la oraş sau în alte sate": Is 17; „Sumane, lăicere, covoare, linguri, fuse, coveţi, lemne, panere din nuiele, porci, vite, ouă": Nt 2; „Produse animaliere, şi azi": Nt 4; „Produse animaliere şi cerealiere, ţesături": Nt 6; „Lână, brânză, lemne, înainte": Nt 9; „Ovăz, grâu, fasole, cartofi, păsări, miei, vite, porci, brânză, unt şi ouă; şi azi, dar foarte puţin": Nt 10; „Lemne, vite, oi, lână": Nt 12; „Vite, lactate": Nt 13, Sv 7; „Cereale, vite, ceapă, fasole": Nt 14; „Produse cerealiere, animaliere, lemnoase; şi azi": Nt 15; „Cereale, vite, lemn, cherestea, fructe": Sv 1; „Porumb, fructe, fân, înainte; cartofi, şi azi": Sv 2; „Sumane, ţoale, lână, brânză, vândute mai ales evreilor": Sv 3; „Vite, ţesături de casă, cai; şi azi, se contractează": Sv 4; „Vite, păsări, unt, pânză, cămăşi": Sv 5; „Lemne, vite, oi, înainte; oi, azi": Sv 8; „Lemne, oi, brânză, vite": Sv 9; „Animale, produse animaliere, şi azi; lemn de construcţie, înainte": Sv 11; „Lemn, la Suceava": Sv 12; „Vite, produse lactate şi lemnoase, cartofi": Sv 13; „Cereale, vite, struguri, fasole; şi azi": Sv 14; „Vite, oi, cai, capre, păsări, ouă": Sv 17; „Produse de lemn, brânză, lapte, animale; se cumpăra făină,

https://biblioteca-digitala.ro

sare, gaz, legume, aduse în desagi, pe cai": Sv 18; „Grâu, porumb, fasole, vite, se vindeau la Galaţi. Se mergea cu câte 5-6 care, cu ceaunul de mămăligă, făină, sfredel pentru reparat carul etc. Până la Galaţi făceau câte o săptămână; azi, nu": Vs 2; „Oale, şi azi": Vs 3; „Peşte, stuf": Vs 4; „Azi se vând cereale şi legume la Bârlad": Vs 6; „Vite, grâu, păpuşoi, ţuică, şi azi; vin, azi, nu": Vs 8; „Brânză, lână, piei, oi": Vs 9; „Cereale, vite, produse animaliere": Vs 10; „Grâu, orz, ovăz, porumb, animale, înainte": Vs 11; „Grâu, rar, înainte": Vs 12; „Cereale, vin, animale": Vs 13; „Cereale, peşte": Vs 15; „Vin şi cereale": Vs 16; „Orz, porumb, înainte": Vs 17; „Produse lactate, vite, lână": Vn 1; „Vite, prune": Vn 2; „Vite, păsări, cereale; cumpărau cherestea, porci, articole de îmbrăcăminte, haragi": Vn 4; „Vite, şindrilă, şiţă": Vn 5; „Produse de lemnărie, ţuică, animale; şi azi": Vn 7; „Grâu, vin, fasole, înainte": Vn 11.

Schimb în natură (troc): „Lemn pe cereale; azi, nu": Bc 1, 18, Vn 7; „Porumb, grâu pe oale": Bc 4, 5 (înainte); „Oale pe cereale, înainte": Bc 6; „Porumb pe oale": Bc 7; „Lemn fasonat pe păpuşoi adus de la Tecuci, Adjud, Podu Turcului, Păuşeşti, Panciu, înainte": Bc 8; „Produsele scoase din munca la pădure, şindrilă, scânduri, erau schimbate pe porumb": Bc 10; „La chiuă (piuă) chiuarul primea cereale pentru serviciului său; ceramica, schimbată pe cereale": Bc 13 (sat Oituz); „Dădeau grâne pe oi, într-un sat vecin": Bc 14; „Grâu, porumb, sfeclă de zahăr, vin, fasole, cereale, contra altor produse: cartofi, oale, var, păcură": Bc 16; „Lemne pe cereale, oale pe lână şi cânepă, in, carne de porc": Bc 17; „Cereale pe oale, păcură, var, ciubere, cofe, înainte; mai vin şi azi, mai ales cu var şi oale": Bt 1; „Cereale pe fructe, oale, var, păcură, spete, lemne; şi azi": Bt 7; „Porumb pe ceapă, usturoi, înainte; pe oale, azi": Bt 8; „Cereale pe mere, oale, ciubăre, păcură; şi azi": Bt 9; „Grâul pe cherestea, lemne, şindrilă; schimbul se efectua mai ales în Botoşani": Bt 11; „Lemne pe cartofi şi alte produse agricole; azi, nu": Bt 12; „Orz pentru gaz sau păcură": Gl 2; „Cereale pe fructe": Gl 4; „Se făceau schimburi de produse, se dădea vin pentru peşte": Gl 9; „Cereale": Is 3; „Vin şi fructe pe porumb, înainte; azi, pe bani": Is 4; „Cereale şi porumb pe var şi oale; şi azi": Is 13; „Oale, vin contra cereale; azi, nu": Is 14; „Cereale contra olărie oale de la Schitu Savnic), plin pe plin sau de două ori plin": Is 17; „Furaje, pe gaz, păcură; făină, slănină, ouă pe oale; huscă (sare preparată manual din apa sărată) pe oale": Nt 2; „Lemne de construcţie pe porumb, înainte": Nt 4; „După 1920, schimbau lemne pe porumb": Nt 5; „Produse agro-alimentare schimbate pe produse de olărie, var sau draniţă": Nt 10; „Lemne, cherestea şi fructe contra cereale, aduse din regat, adică de la Suceava în jos": Sv 1; „Suman, ţoale, brânză, schimbate pe bumbac, zahăr, cereale (porumb)": Sv 3; „Pânză pe păpuşoi, cartofi pe păpuşoi, grâu": Sv 5; „Fructe, lână, lemne, contra porumb, înainte; fructe pe porumb, azi": Sv 8; „Animale, lemn de construcţie pe porumb, grâu": Sv 10; „Lemne, bârne schimbate pe produse agricole": Sv 12; „Scânduri, lemn pe diverse produse": Sv 15; „Produse animaliere pe cereale, azi, nu": Sv 16; „Vite pe făină de grâu, porumb, cereale": Sv 17; „Cereale pe oale, var; şi azi": Vs 1; „Se schimbau oale": Vs 3; „Cereale contra var, fructe, oale, gaz, înainte": Vs 5; „Grâne schimbate la Galaţi cu greci pe produse alimentare şi textile": Vs 6; „Cereale pe oale de lut (veneau de la Mironeasa, Iaşi)": Vs 8; „Mai rar, cereale pe fructe, înainte": Vs 10; „Oale, străchini pe cereale, înante": Vs 11; „Se făcea troc cu cereale, peşte şi stuf, contra lemn de construcţie, foc, cherestea, fructe": Vs 15; „Orz, porumb, schimbate pe var, petrol, ceramică": Vs 17; „Produse lactate pe vin, pe ceapă, zarzavaturi, porumb": Vn 1; „Cherestea pentru porumb": Vn 2; „Schimbau cereale pe fructe aduse de la munte,

https://biblioteca-digitala.ro

peşte de la lipoveni (sau îl cumpărau), gaz, sare, coveţi, ciubere, scândură ": Vn 4; „Produse lemnoase pe cereale": Vn 5; „Vin pe cereale şi peşte": Vn 6; „Produse de dogărie (cofe, ciubere, căzi, putini) pe cereale": Vn 8; „Coşuri, rogojini schimbate pe grâu": Vn 10; „Grâu, vin pe scândură şi şindrilă aduse de mocanii din Agăş (Bacău); azi, nu": Vn 11.

DEPLASĂRI PENTRU MUNCĂ

Cositul fânului: *În trecut*: Bc 10, 17, 18, Bt 1, Is 14, Nt 13-15, Sv 14, 17, Vs 9; „Tecuci, Galaţi, Brăila": Bc 8; „La Poiana Sărată": Bc 13 (sat Oituz); „Bădeni, Oneşti": Bt 2; „La păduri, cam 10-15 inşi": Bt 5; „La Dămăcheni, Corlăţeni, 20-30 de inşi": Bt 13; „În satele învecinate": Is 13; „La Straja, Pângăraţi, Taşca, Secu, Bicaz; în iulie, bărbaţii": Nt 12; „Bărbaţii, la Iaşi, Dorohoi, Botoşani, Vaslui, Suceava": Sv 2; „Veneau de prin altă parte, de la Cojocna (Bucovina), Neamţ, Mălini, Maramureş": Sv 3; „Puneau ei pe alţii, în special din Ardeal": Sv 13; „La Tăcuta sau Rediu": Vs 8; „La Năruja, Vrâncioaia": Vn 2; „La Vintileasa, Nereju": Vn 7. *În trecut şi azi*: Bc 3, Is 6 (la IAS azi); „La Slănic, Tg Ocna, mulţi": Bc 4; „Înainte, în zona Bârladului; azi, în Harghita": Bc 15; „La Fundu Răcăciuni": Bc 16; „Pe moşiile boierilor, la Pădureni, Neguşeni, Călugăreni, foarte mulţi; azi, mult mai puţini, în jud. Bacău, Ploieşti": Bc 19; „Înainte, la boierii din sat, din satele vecine; azi, la IAS, tineret": Gl 4; „La Osoi": Is 4; „La munte: Harghita, Neamţ": Nt 6; „La munte, Lucina, Câmpulung, Ciomârla, Fundu Moldovei": Sv 1; „Erau cosaşi buni; azi nu prea mai merg": Sv 4; „Doar în zonă": Sv 7; „În zona Dornei": Sv 8; „La Voroneţ, Bucşoaia, Câmpulung Moldovenesc": Sv 9; „La Vatra Dornei, Câmpulung": Sv 16; „La Botineşti, Mărăşeşeti": Vn 13. *Azi*: Sv 5; „La IAS": Vn 10.

Seceratul cerealelor: *În trecut*: Bc 6, 10, 13 (sat Hârja), 15, Bt 11 (mulţi, la 2-5 km distanţă de sat), Gl 4, Vs 9; „Tecuci, Galaţi, Brăila, la făcut pogoane, o cincime din populaţie": Bc 8; „La Cudalbi, cei mai săraci": Bc 11; „Spre Oneşti, foarte puţini": Bc 13; „La Cârjăoani, în Tutova, 20-30 de bărbaţi": Bc 18; „Spre Prut": Bt 1; „Bădeni, Oneşti, puţini": Bt 2; „În Muntenia, 30-40 inşi, familii întregi, plătiţi în natură, rar în bani": Bt 5; „La Nicşeni, câteva sute": Bt 7; „Foarte puţini, un număr nesemnificativ, la Săveni, Vlăsuieşti": Bt 8; „Pleca cam o treime din sat, bărbaţi, la Bârsăneşti, pentru bani şi produse": Bt 9; „Până pe malul Prutului; dacă se lucra în parte, căpătau şi bani şi produse, făină; plecau aproape toţi din sat, că aici nu se prea făcea grâu. Plecau cu căruţe, cu cortul, rămâneau acasă doar bătrânii": Bt 13; „Luau pământ în dijmă": Gl 2; „Erau angajaţi cu anul, unii, alţii câte un sezon, la alte moşii, la Rogojeni. Mergeau mulţi, cu soţi, copii, la toate muncile agricole, cei care nu aveau pământ sau care nu aveau cu ce să-l muncească": Gl 3; „Se muncea pentru «analog», la munca câmpului (mai mult la seceră), cam 100 de persoane, bărbaţi, femei şi copii": Gl 8; „În Tutova şi Covurlui, peste Siret, cam 100-150 de persoane, bărbaţi, femei, la seceră": Gl 9; „La 10 km distanţă de sat, 20-30 de familii": Is 2; „La Bivolari, Moiseşti, Prigoreni, Roşcani, Tg. Frumos, plecau mulţi bărbaţi. Prin părţile Iaşului se făcea grâul mai repede şi oamenii mergeau întâi acolo la seceriş şi când terminau, se făcea de seceriş şi în sat": Is 10; „În satele învecinate, majoritatea, la toate muncile agricole": Is 13; „La Ciumol, Vaşcani; majoritatea": Is 16; „În jud. Iaşi, bărbaţi, femei": Nt 4, 6; „Câteva zeci, în jud. Iaşi": Nt 10; „La câmpie, în jud. Iaşi etc": Nt 14; „La Ruginoasa, Movileni (jud.Iaşi)": Nt 15; „Bărbaţii, mai rar

https://biblioteca-digitala.ro

femeile, la Iaşi, Dorohoi, Botoşani, Vaslui, Suceava": Sv 2; „Se coseau cerealele; mergeau oamenii săraci, în partea Botoşaniului, Dorohoiului": Sv 4; „Se lua pământ în parte în jud. Botoşani, Iaşi; se punea grâu, porumb": Sv 5; „La cositul grâului, «la hreapcă», în Iaşi, Botoşani": Sv 5; „În jud. Botoşani": Sv 11; „2-3 săptămâni, spre Fălticeni, Bistriţa": Sv 13; „La Botoşani, Dorohoi": Sv 14; „La Dorohoi, puţini bărbaţi": Sv 18; „La Tăcuta sau Rediu": Vs 8; „Pe moşiile boiereşti vecine; foarte mulţi": Vn 11; „Munceau la boieri şi veneau cu cereale; se duceau peste Siret pe la Munteni, Negrileşti, Barcea, Nicoreşti": Vn 13. *În trecut şi azi*: Is 6, Sv 9; „La Oneşti, mulţi": Bc 4; „La boieri, în sat, înainte; la Fundu Răcăciuni, la I.A.S. (Întreprindere agricolă de stat), azi": Bc 16; „La Pădureni, Neguşeni, Călugăreni, foarte mulţi, înainte; în jud. Bacău, Ploieşti, mult mai puţini, azi": Bc 19; „La grâu, orz, în nordul jud. Iaşi, cei mai tineri": Bt 12; „Înainte lucrau în dijmă, mai ales în zona de câmpie a Iaşului, cel mai adesea bărbaţi. Azi merg în special femeile; aduc în comună până la 50-60 de vagoane de grâu şi porumb": Is 15; „Înainte la Dorohoi, Botoşani, în Basarabia; aduceau cai, caracul, făină albă; azi, în Banat, Balta Brăilei, Dobrogea; merg cam 300 de inşi, bărbaţi sau soţii împreună, şi pentru culesul porumbului": Sv 16; „În împrejurimi, înainte; în Dobrogea, Banat, azi": Sv 17; „Înainte, luau în dijmă, în satele din jur; veneau seara acasă. Azi se duc la IAS Costeşti": Vs 16. *Azi*: „Sunt navetişti în agricultură, cam 200": Bt 8; „La Osoi": Is 4; „La şes, Constanţa, Tulcea, Feteşti, foarte mulţi": Is 14; „La Blăgeşti, bărbaţi, femei": Vs 4; „La IAS": Vn 4; „La Tatovici": Vn 10.

Prăşitul, culesul porumbului: *În trecut*: Bc 6, 15, Bt 11 (mulţi, la 2-5 km distanţă); „La moşii boiereşti, pe lângă Bârlad şi Bacău": Bc 13 (sat Hârja); „La Răcătău, aproape 100 de locuitori": Bc 5; „Tecuci, Galaţi, Brăila": Bc 8; „La Brăila, cei săraci": Bc 1; „La Cudalbi, cei mai săraci": Bc 11; „Spre Oneşti, foarte puţini": Bc 13 (sat Oituz); „La cules, în zonele de câmpie din Moldova şi Transilvania, 15-20 persoane, bărbaţi": Bc 17; „La cules, la Cârjăoani, în Tutova, 20-30 de bărbaţi": Bc 18; „Spre Prut": Bt 1; „Bădeni, Oneşti, puţini": Bt 2; „Câteva sute": Bt 7; „Pleca la Bârsăneşti cam o treime din sat, bărbaţi, pentru bani şi produse": Bt 9; „Până la Botoşani; dacă se lucra în parte, se lucra şi pe bani şi pe produse": Bt 13; „Luau pământ în dijmă, cei mai săraci; mergeau cu carul şi făceau colibă; se duceau la Brăneşti, Slobozia Oancii, Roşcani": Gl 2; „Luau pământ în parte, foarte puţini, cei care nu aveau pământ, la boieri, la Ghidigeni": Gl 6; „La cules, 10-15 familii, la Ierbiceni, Totoieşti, Spinoasa". Is 9; „În satele învecinate, se duceau majoritatea": Is 13; „La Coimol, Vaşcani; majoritatea": Is 16; „În jud. Iaşi, bărbaţi, femei": Nt 6; „La prăşit, câteva zeci": Nt 10; „La câmpie, în jud. Iaşi, etc, soţii, cei care erau apţi de muncă; copiii şi vârstnicii rămâneau acasă": Nt 14; „La Ruginoasa, Movileni (jud. Iaşi), bărbaţi, rar femei": Nt 15; „Prin Iaşi, Coarnele Caprei, Belceşti, Hârlău, Tg. Frumos (şi primăvara şi toamna)": Sv 3; „Spre Botoşani, Dorohoi, bărbaţi, femeile la prăşit": Sv 4; „La cules, puţini, doar bărbaţi": Sv 10; „Spre şes, Ardeal, Iaşi, Fălticeni": Sv 13; „La Dorohoi, puţini": Sv 18; „La Tăcuta sau Rediu, femei, bărbaţi": Vs 8; „La Prut; se făceau cete de 10-15 bărbaţi": Vs 9; „La Năruja, Vrâncioaia, majoritatea bărbaţilor; femeile, rar": Vn 2; „La cules, pe moşiile boiereşti vecine, foarte mulţi": Vn 11. *În trecut şi azi*: Is 6, Sv 1, 9; „În Brăila, Banat; azi, la IAS; şi bărbaţi, şi femei": Bc 3; „La Brăila, mulţi, şi bărbaţi, şi femei": Bc 4; „La Fundu Răcăciuni; la I.A.S. azi": Bc 16; „Pe moşiile boierilor, la Neguşeni, Călugăreni, Pădureni, foarte mulţi, înainte; în jud. Bacău, Ploieşti, mult mai puţini, azi": Bc 19; „În Bărăgan înainte, plătiţi în natură; azi,

https://biblioteca-digitala.ro

cam 50-60 în Bărăgan, Dobrogea": Bt 5; „La câmp, în jud. Iaşi; în Bărăgan, azi": Bt 12; „Înainte lucrau în dijmă, mai ales bărbaţii, în Câmpia Iaşului; azi, în special femeile; aduc în comună 50-60 de vagoane de grâu, porumb": Is 15; „În judeţele Iaşi, Neamţ, Constanţa, Tulcea, şi bărbaţi şi femei": Nt 4; „La cules şi prăşit porumbul, în Dobrogea, este o frecvenţă foarte mare, cam 300-500 de persoane (bărbaţi şi femei), înainte şi cam 400-500 azi; pleacă vara şi toamna": Nt 9; „Spre Bucureşti, câteva zeci de femei, bărbaţi": Nt 13; „La Iaşi, Vaslui, Dorohoi, Botoşani, Suceava, cam jumătate din populaţia satului se deplasa la munci agricole înainte; azi, foarte puţini la CAP-uri sau IAS-uri": Sv 2; „În vecini": Sv 5; „La toate tipurile de muncă plecau 100-200 persoane, în special bărbaţi": Sv 8; „În Moldova": Sv 15; „Mulţi, la Dorohoi, în Basarabia, Botoşani, înainte; la Balta Brăilei, Banat, Dobrogea, azi": Sv 16; „În împrejurimi, înainte; în Dobrogea, Banat, azi": Sv 17; „Luau în dijmă, în satele din jur; veneau seara acasă; azi se duc la IAS Costeşti; bărbaţi, copii, cei care aveau pământ mai puţin": Vs 16; „Înainte plecau cam 2-300 de persoane, câteodată şi cu copii; azi, în Dobrogea, în Tulcea, la IAS şi CAP, pe perioade de 2-3 săptămâni, 50-80 de inşi; sunt şi angajaţi cu anul sau sezonier": Vn 1; „La Munteni, Barcea, Negrileşti, Nicoreşti, azi la IAS": Vn 13. *Azi*: „La cules": Vn 7, 10; „Azi, la IAS": Gl 4, Vn 4; „Câte o persoană, la praşilă": Is 2; „La Constanţa, Tulcea, Feteşti, mulţi": Is 14; „În Ardeal, la Bistriţa, bărbaţi": Sv 12; „La Blăgeşti, bărbaţi, femei": Vs 4; „Azi, foarte puţini, în Dobrogea": Vs 17.

În agricultură, angajaţi, azi: „La IAS sau alte CAP, zona Bârlad": Vs 10; „La IAS-ul din comună, la cca 5 km": Vs 15; „Angajaţi sezonier sau pe un an la CAP-uri, IAS-uri": Vn 1.

Creşterea animalelor: *În trecut*: Sv 11, 15, 18; „Mulţi": Bt 1, Bt 11 (la 2-5 km distanţă), Gl 4; „Ciobani la oi şi bouari (10-15); lucrau pe bani şi pe brânză": Bt 13; „La Osoi": Is 4; „Mai rar, pe la stâne boiereşti": Nt 14; „Veneau în special de prin Bucov şi Pipirig": Sv 3; „Rar, numai în vecini": Sv 16. *În trecut şi azi*: Bt 12, Nt 6, 15, 17; „Puţini, la Brăila, Sibiu": Bc 3; „La Sibiu, Tg. Ocna": Bc 4; „Mulţi, la Ghidigeni, Oancea (Galaţi), Pietrişoara (Huşi), Brăila, Galaţi, Bărboşi, Delta Dunării, Vrancea, Iaşi, Prahova, Vaslui, Ilfov; se deplasează tot anul, vin la 1-2 luni acasă": Bc 9; „Cam 10-15 înainte; şi azi, în Dobrogea": Bt 5; „În zona de munte": Sv 1; „În Dobrogea, Ialomiţa": Sv 5; „Doar în zonă": Sv 7; „Cei cu pământ puţin": Vn 7; „Unde mergeau şi la porumb": Vn 13. *Azi*: Is 14; „În Ardeal, la Bistriţa": Sv 12; „La crescătoria de porci Putna": Vn 10.

Lucrul la pădure: *În trecut*: Bc 6, Gl 9, Nt 14, Sv 2, Vn 11; „În Vrancea, vara, iarna, cei mai mulţi, bărbaţii în putere": Bc 1; „Pe Valea Trotuşului, Agăş, puţini, iarna şi primăvara": Bc 3; „La Caşin, Vrancea": Bc 10; „În satele învecinate": Is 13; „Mai puţini, pentru că era şi este exploatare forestieră şi aici": Nt 13; „În munţii Vrancei, spre Piatra Neamţ": Sv 13; „Prin Ardeal": Vn 13. *În trecut şi azi*: Bc 4, 19, Bt 12, Is 14, 15 (butnari), Nt 15, Sv 1, 8, 9, 15, 17, Vs 10 (puţini, 10-15), 16; „Braşov, Oradea": Bc 8; „La Mânăstirea Caşin, Dărmăneşti": Bc 13 (sat Oituz); „Valea Ursului, Comana, pe Trotuş": Bc 13 (sat Hârja); „Este în comună, foarte aproape": Bt 1; „La Hudeşti, Suharău, în jud. Alba": Bt 5; „Pentru lemne, câţiva; şi azi": Bt 7; „În Harghita, la Brateş; puţini, toamna, iarna": Nt 1; „La Brateş, Ardeluţa, Gârcov, Horăiţa, Pădurea Balaurului": Nt 2; „În judeţele Harghita, Vrancea, Suceava": Nt 4; „La Tarcău, Bistriţa, Breb, toamna, iarna": Nt

https://biblioteca-digitala.ro

5; „Azi, rar": Nt 6; „Mulţi": Nt 9; „Tarcău, Tehoi, se duceau înainte de I Război Mondial; după aceea, nu prea, doar în sat, în zonă": Sv 3; „Pentru tăiat în parte; azi, mai puţin": Sv 4; „Doar în zonă": Sv 7; „Înainte, în Caraş Severin; azi, nu, vin din Vrancea aici": Sv 10; „În toţi Carpaţii": Sv 11; „În toată ţara, la fasonat, ţapinari": Sv 16; „În Covasna, Harghita, Bacău, toamna şi iarna; mulţi": Vn 5; „Prin Braşov, Covasna, toţi cei care aveau pământ puţin": Vn 7. *Azi*: „Lucrează în zone mai apropiate de sat": Sv 13.

Lucrul la vie: *În trecut*: Vn 1; „La întreţinerea şi culesul viilor, la Panciu, primăvara şi toamna, ţiganii (rudarii)": Bc 7; „La Panciu, soţii": Bc 11, 13; „La cules": Bc 17; „Primăvara şi toamna la podgorii, la Odobeşti, până la 200, mai mult bărbaţi": Gl 8; „La Focşani": Sv 8, 14 (la dezgropatul viilor). *În trecut şi azi:* „La Panciu": Bc 3; „La ridicat, tăiat, cules, plantaţii, la Panciu, Tg Ocna, Odobeşti": Bc 4; „La cules, întreţinut, la Panciu, Odobeşti, bărbaţi şi femei": Bc 6, 10, Vn 10 (numai bărbaţi); „La Cotnari, pentru toate lucrările, primăvara, la stropit, la cules, cca 40%, bărbaţii, tineretul": Is 5; „La cules, la Cotnari": Is 6; „La cules de vii, la Panciu, Focşani, Odobeşti, Coteşti, câteva zeci de femei, bărbaţi": Nt 13; „La tăiat şi la cules, la deal, la podgorii, cam un sfert din sat se deplasează, sezonier, la munci agricole": Vn 4. *Azi*: Is 14; „La cules la IAS": Vn 13.

Altfel:

Negustorie, meşteşuguri, angajaţi local: „Se deplasau cu oale": Bc 13; „Negoţ, înainte": Nt 15; „Mergeau cu şlepurile până la Galaţi, Brăila în calitate de «travisalii», împingeau şlepurile cu prăjinile; lucrau în port ca hamali, cărau cereale cu sacul din magazii în şlepuri": Vs 5.

Industrie: *În trecut şi azi:* „Sascut, Roman, Ripiceni": Bc 13 (sat Oituz); „La Fabrica de cherestea Comăneşti, de la 1900" Bc 3; „Bacău; azi, şi Gh. Gheorghiu-Dej": Bc 16; „Înainte, foarte puţini, la Câmpulung Moldovenesc; azi, mulţi, cei sub 40 de ani": Sv 7. *Azi*: Bc 2, 4-11, 13 (sat Hârja), 18, Bt 2, 3, 9, 11, Gl 2-4, 7, 8, Is 7, 9, 13, 14, 17, Nt 1, 2, 6, 10-13, 15, Sv 2, 4, 9, 11, 12, Vs 2, 6 (majoritatea), 11, 12, Vn 5-7, 9, 10, 13; „Oneşti, Comăneşti": Bc 1; „La CIL (Combinatul de industria lemnului), la URA (avioane) Bacău": Bc 3; „La Miercurea Ciuc, Comăneşti, Moineşti, Bălan": Bc 17; „Puţini": Bc 19; „Sunt cam 200 de navetişti la Botoşani, inclusiv la construcţii": Bt 1; „În jud. Suceava, la Siret, Rădăuţi, Suceava, în ind. textilă": Bt 4; „La Botoşani, Dorohoi": Bt 5; „Zilnic, 351 navetişti, spre Botoşani, la uzinele de textile, confecţii, Electroconstruct, IUPS, Uzina mecanică, construcţii, transporturi": Bt 7; „Cam 100 de navetişti": Bt 8; „La Iaşi, Botoşani": Bt 10; „La Botoşani, Braşov, Constanţa, Iaşi, Paşcani, Timişoara": Bt 12; „În industrie şi construcţii, 800 de bărbaţi navetişti": Bt 14; „La Galaţi, la Combinatul siderurgic": Gl 1, 5; „La Tecuci, sunt mulţi care fac naveta": Gl 6; „Cam 80% navetişti": Gl 9; „Cei mai mulţi la Galaţi": Gl 10; „La Iaşi, Podu Iloaiei": Is 1; „Cca 120-150 de persoane, bărbaţi şi femei, în industrie şi construcţii": Is 2; „La Iaşi, peste 100 de bărbaţi (şi cu cei din construcţii)": Is 4; „Cam 30 de persoane": Is 5; „400 de persoane pleacă, zilnic, săptămânal sau pe perioade mai lungi": Is 6; „La Iaşi, în industrie, construcţii, puţini în transporturi; 200 de persoane fac naveta": Is 8, 11 (963 de navetişti); „La Paşcani, Piatra Neamţ, Roman, Tg. Neamţ": Is 10; „580 de navetişti în total": Is 12; „La IMMR Paşcani, Fabrica de covoare, Şantierul Fabricii de zahăr, la Suceava, Iaşi, Roman; aproape în toate oraşele din ţară găsim tătăruşani; unii fac naveta, zilnic sau săptămânal, alţii s-au stabilit acolo": Is 15; „Uzina mecanică, Fabrica de zahăr": Is 16; „Piatra Neamţ, Roman": Nt 3; „La Roman": Nt 7; „La Roman, Buhuşi": Nt 8; „Foarte puţini, în jur de 200 la oraş": Nt 9; „Puţini la Săvineşti, Piatra Neamţ. Tg. Neamţ,

https://biblioteca-digitala.ro

Paşcani”: Nt 14; „La Rădăuţi, Gura Humorului, cca 80 de navetişti”: Sv 1; „La Fălticeni, Paşcani”: Sv 5; „La Suceava, Botoşani, sunt 1850 de navetişti în total”: Sv 6; „La Fălticeni, Ostra”: Sv 8; „La Suceava; sunt în total 340 de navetişti”: Sv 14; „La Fabrica de mobilă şi Filatura de bumbac din Câmpulung; la cea de cherestea din Moldoviţa; incluzând şoferii, cam 15% din populaţia activă”: Sv 15; „Peste 600 de navetişti în industria forestieră la fabricile de cherestea din Vicov, Falcău, Suceava, Putna, IPL Rădăuţi”: Sv 16; „În toată ţara”: Sv 17; „În industria forestieră”: Sv 18; „În industria locală, la fabricile de ciorapi, de conserve; la Huşi, mai rar la Vaslui”: Vs 1; „Puţine femei, la Filatura de bumbac din Murgeni”: Vs 4; „Mulţi din generaţia tânără, de 18-25 de ani lucrează la combinatele din Galaţi, Hunedoara, Reşiţa sau întreprinderi din Bucureşti, Braşov, Constanţa, constructori, metalurgişti, furnalişti, mecanici, şoferi etc”: Vs 5; „250 navetişti (cu transporturi, construcţii)”: Vs 7; „La Bârlad, 40 de muncitori”: Vs 13; „Galaţi, Hunedoara, Reşiţa”: Vs 16; „La Reşiţa, Braşov, Hunedoara, Galaţi”: Vs 17; „La Braşov”: Vn 1; „La ţesătoria din Năruja”: Vn 2; „La Focşani, Odobeşti, Panciu, mecanici”: Vn 3; „Azi, 5-600 de navetişti, inclusiv cei din construcţii, transporturi, cooperaţie”: Vn 4; „La Braşov, Galaţi, Gh. Gheorghiu-Dej [Oneşti], Adjud”: Vn 11.

Cărăuşie-Transporturi: *În trecut*: „Cărăuşi la Fabrica de cherestea din Oneşti”: Bc 13 (sat Oituz); „Cărăuşi la Fabrica de zahăr de la Ripiceni”: Bc 13 (sat Hârja). *În trecut şi azi:* Bc 4. *Azi*: Bc 2, 5, 7-10, 13 (sat Oituz), 16, 18, Bt 2, 10 (mai rar), 11, 13, Gl 1, 4, 7, 8 (mai rar), 9, Is 9, 11-14, 16, 17, Nt 1, 6, 10, 12, 15, Sv 1, 8, 9, 12, 16, 17, Vs 1, 2, 5-7, 11, Vn 2, 4-7, 9-11, 13; „La drumuri forestiere”: Bc 3; „La Oneşti”: Bc 13 (sat Hârja); „La Botoşani”: Bt 7; „La drumuri şi poduri” Gl 2; „La Galaţi”: Gl 10; „La Iaşi, Podu Iloaiei”: Is 1; „Puţini”: Is 3, Sv 2; „La Paşcani, Piatra Neamţ, Roman, Tg. Neamţ”: Is 10; „La CFR”: Is 15; „Piatra Neamţ, Roman”: Nt 3; „La Roman”: Nt 7; „La Roman, Buhuşi”: Nt 8; „La Piatra Neamţ”: Nt 11; „La CFR, la Dolhasca”: Sv 5; „La Suceava, Botoşani”: Sv 6; „La Suceava”: Sv 14; „La şantierele de construcţii din Vaslui”: Vs 9; „Şoferi”: Vs 15; „La CFR Braşov, şoferi la ITA”: Vs 16; „La Focşani, Odobeşti, Panciu, şoferi”: Vn 3; „La CFR Adjud”: Vn 12.

Construcţii: *În trecut şi azi*: „Înainte, la Bucureşti”: Sv 4. *Azi*: Bc 2, 4-11, 13 (sate Oituz, Hârja), 16-19, Bt 1, 2, 11, 13, Gl 1, 2, 4, 7-9, Is 7, 9, 11-17, Nt 1, 6, 10-13, 15, Sv 2, 5, 8, 9, 12, 16, 17, Vs 1, 2, 5-7, 10, 12, 14, 16, Vn 2, 4, 5, 7, 9, 10 (şi pe şantierele satului), 11, 13; „Oneşti, Comăneşti”: Bc 1; „16 persoane fac naveta la Bacău”: Bc 15; „Puţini”: Bc 20, Is 3; „La Siret, Rădăuţi, Suceava, cam 40 de persoane, inclusiv cei din industria textilă”: Bt 4; „La Dorohoi, Botoşani, construcţii, îmbunătăţiri funciare-eroziuni”: Bt 5; „La Botoşani”: Bt 7; „Azi, 20 de navetişti”: Bt 8; „La şantier, cam 150-200 de inşi”. Bt 9; „Cei mai mulţi sunt în construcţii, la Iaşi şi Botoşani; 500 de persoane, cu cei din industrie”: Bt 10; „Mulţi, în special la Braşov, Constanţa, Timişoara, dar şi la Botoşani, Iaşi, Paşcani”: Bt 12; „În construcţii şi industrie 800 de bărbaţi navetişti”: Bt 14; „La Galaţi”: Gl 10; „La Hârlău, Iaşi, Podu Iloaiei”: Is 1; „La Iaşi”: Is 4; „La Paşcani, Piatra Neamţ, Roman, Tg. Neamţ”: Is 10; „Piatra Neamţ, Roman”: Nt 3; „La Roman”: Nt 7; „La Roman, Buhuşi”: Nt 8; „Cca 35% la Piatra Neamţ, Tg. Neamţ, Săvineşti, Paşcani, Roznov”: Nt 14; „La Rădăuţi, Gura Humorului, cca 250-300 de persoane”: Sv 1; „La Suceava, Botoşani”: Sv 6; „La Suceava”: Sv 14; „La Braşov”: Vn 1; „La Focşani, Odobeşti, Panciu”: Vn 3; „La Urecheşti (Bacău) la balastieră; cu cei de la CFR sunt 60 de navetişti”: Vn 12.

https://biblioteca-digitala.ro

Minerit, petrol: *În trecut și azi*: Is 15; „Exploatarea turbei și a pietrei, pentru drumuri": Sv 10. *Azi*: Bc 8, Nt 5, 13, Sv 3 (plumb, zinc, barită), 7, 13 „Mai rar": Bt 10; „La mine la Petroșani, Leșu Ursului, Bălan": Nt 7; „La Leșu Ursului, Petrila, Uricani": Sv 4;. „La mina de la Ostra, vreo 200 de persoane": Sv 12; „Majoritatea salariați la mina de sulf Căliman, la mina de mangal Dealul Rusului, la Ape minerale Șarul Dornei": Sv 13; „La mine la Leșu Ursului, Petroșani, Brad": Vs 17.

Cooperație meșteșugărească: *Azi:* Bc 2, 8, 13 (sat Oituz), 18, Bt 2, 10 (mai rar), 11, Gl 4, 9, Nt 1, 6, 10, 12, 13, 15, Sv 1, 3, 4, 9, 17, Vs 6, Vn 4, 5, 9, 10; „La Galați": Gl 10; „Coop. Munca Colectivă Pașcani": Is 15; „La Roman, Buhuși": Nt 8; „La Suceava": Sv 14.

Altele: Gospodăria locală: „La Galați": Gl 10. Paza contractuală: „La Hârlău, Iași": Is 1. Comerț, sănătate, cultură: Bc 8, 13 (sat Oituz), 16, Bt 2, Nt 12, Sv 9, Vs 6, Vn 4, 5, 9, 10; „La Suceava": Sv 14; „Din Zăpodeni sunt plecați cca 600 de intelectuali [probabil mutați]": Vs 17.

Sate fără migrație pentru muncă sau cu un procent foarte redus: Bc 12, Bt 4 (doar azi, puțini, în construcții, industrie), 6, Gl 7, Is 3 (doar azi, puțini, în construcții, transporturi), Vs 5 (azi se pleacă); „Aici erau aduși oameni din altă parte să secere. Foarte puțini bărbați, care nu mai aveau pământ plecau la cosit și secerat în satele apropiate": Bc 14; „Veneau din altă parte; azi, satul fiind depărtat de centre industriale, locuitorii nu pot efectua naveta zilnică. În mică măsură fac naveta săptămânal": Bc 20; „Azi, rămân acolo unde lucrează, nu se mai întorc în sat. Se duc în toată țara": Bt 3; „Înainte erau nesemnificative deplasările la seceră": Bt 8; „Mai degrabă vin din altă parte la noi; era moșie mare": Bt 10; „Înainte nu se pleca în altă parte": Bt 14, Gl 1, 10, Is 1, 7, 8, 11, Nt 3, 7, 11, Sv 6, Vs 2 (azi, 30 de navetiști), 6, 12, 13, 15, Vn 3, 6, 9, 12; „[Sat cu foarte mult pământ]": Gl 5; „Veneau din altă parte să lucreze la locuitorii din sat": Is 17, Nt 8, Vs 7 (din jud Botoșani, Suceava, la secerat, cules de porumb); „Nu se pleacă în industrie, construcții, transporturi; nu sunt navetiști. Dintre cei tineri unii se mută, dar nu fac naveta": Nt 4, Sv 10 (se angajează aici, la piatră, turbă, prelucrarea laptelui, lucrul la pădure); „Înainte nu se pleca, azi se deplasează, inclusiv pentru munci cu caracter agricol": Sv 12; „Înainte, plecau câțiva bărbați; azi 1300 fac navetă zilnică, la mine, la pădure iar 200 vin în sat": Sv 13; „În general, nu se deplasau înainte la munci agricole, cu excepția familiilor care erau cele mai sărace; mai făceau cărăușie sau munceau la prăvălii": Vs 1; „Nu se pleca, fiind foarte mulți olari și nci nu sunt azi navetiști": Vs 3; „Azi nu sunt navetiști din sat. Plecările la oraș sunt definitive": Vs 8; „Nu s-a plecat deloc înainte și nici azi": Vs 11 (astăzi sunt 2-3 navetiști), Vn 8; „La Trohani veneau să muncească din satele vecine (Hogea, Racovița, Slobozia, Racova, Gârceni (clăcași)": Vs 14.

PROPRIETĂȚI PE TERITORIUL ALTOR SATE

Munți: Sv 10 (prin căsătorie), 11, 15; „De păscători, la Dadu (Cârlibaba); azi, nu": Sv 7; „La Bobeica, Sărata, spre Argel": Sv 18.

Arabil: Bc 8, 10, 20, Bt 5, 11, 12, Gl 7, 9, Is 15, Nt 6, 10, 14, Sv 1, Vs 1, 4, Vn 2, 5, 7, 8, 11; „La Tg. Ocna, Comănești": Bc 1; „La Șerbești, Cotu Grosului": Bc 2; „Rar, prin

https://biblioteca-digitala.ro

căsătorie sau cumpărare": Bc 3; „Prin căsătorie": Bc 6, Bt 2, 13 (mai ales), Gl 2, Is 7, Nt 4, Vs 11, Vn 6; „După I Război Mondial, pe moşia Lahovary de la Adjud": Bc 7; „Prin cumpărare, împroprietărire şi căsătorie": Bc 9; „Mai ales spre Oneşti, că s-a vândut acolo moşie": Bc 13 (sat Oituz); „La Filipeni": Bc 14; „Prin cumpărare, moştenire, la Răcătău, Porava, Timiş": Bc 16; „Înainte, la Liveni, Flondora, Manoleasa Prut, Ripiceni": Bt 3; „La Rogojeni, Suceveni (Oarba), Naţa": Gl 3; „Prin cumpărare, câte un lot de pământ": Gl 4; „Gohorenii au cumpărat terenuri de la boierii din jur: Toflea (com. Brăhăşeşti), întreaga moşie a boierului Tuzan, moşia lui Şendrea din Nărteşti": Gl 6; „La Drăgăneşti, Berezanu, pământ negru": Gl 8; „În diferite localităţi, până la Bivolari, pe Prut": Is 1; „La Soloneţ, Tabăra (sate aparţinătoare comunei Bivolari)": Is 2; „Prin căsătorie sau cumpărare, au avut proprietăţi pe teritoriul satelor componente ale comunei Gropniţa: Mălăieşti (la 3 km), Forăşti, Bulbucani, Sângeri (4 km), Săveni (4, 5 km)": Is 3; „La Şcheia, Oboroceni": Is 9; „Peste râul Moldova; locul [chiar aşa] se numeşte Peste Moldova": Is 10; „La Grajduri, Scânteia (jud. Iaşi), Rebricea, Negreşti (jud. Vaslui)": Is 13; „La Stroieşti şi alte sate din jur, prin căsătorie": Is 16; „La Dochia; au fost împroprietăriţi acolo": Nt 2; „Oamenii au primit terenuri în satul Belceşti, jud. Iaşi dar au fost luate în urmă cu câţiva ani, la cooperativizarea jud. Iaşi": Nt 9; „Puţin, pe Valea Bistriţei, care a fost dat la împroprietărirea lui Cuza": Nt 13; „Prin împroprietăririle din 1864 şi 1916": Nt 15; „La Ţâbeni": Sv 4; „Lângă Fălticeni; şi azi": Sv 5; „Înainte, la Capu Codrului (sat aparţinător comunei)": Sv 9; „La Mereşti, Joldeşti": Sv 14; „Prin căsătorie, la Voineşti, Stâncăşeni": Vs 10; „La Găjeşti, Holobăţ": Vs 13; „Prin căsătorie, la Gârceni, Pungeşti": Vs 14; „Au cumpărat de la boieri": Vs 16; „La Ştefan cel Mare, Brodac, Vaslui, Valea Rea (Văleni), Fereşti, Tătărani, Telejna": Vs 17; „Veteranii de război au fost împroprietăriţi în 1921 cu câte două ha de pământ de câmp la Mărăşeşti şi în 1945 la Frunzoaia; din Iveşti au avut proprietăţi pe teritoriul comunei noastre": Vn 13.

Vii: Vn 6, 13; „La Tg. Ocna": Bc 1; „La Panciu": Vn 5; „Prin căsătorie, moştenire": Vn 10.

Livezi: Vn 6.

Fâneţe: Bc 8, 13, Bt 5, Nt 1, 5, 15, Sv 1, 4, 11, 15, Vn 2; „Rar, partea de moşie a celor care se căsătoreau în alte sate sau veneau din alte părţi": Bt 6; „Mai puţin": Nt 2; „Prin căsătorie": Nt 4, Sv 10; „La Bicazu Ardelean, Potoci, Hangu": Nt 12.

Păşuni: Bt 5, Is 15, Nt 2, Sv 1; „Prin căsătorie": Nt 4.

Păduri: Bc 13 (sat Oituz), 16; Bt 5, Gl 4, Is 15, Nt 1, Sv 4, 11, 15, Vn 5; „Rar, prin căsătorie sau cumpărare": Bc 3; „La Răcăciuni": Bc 5; „La Filipeni": Bc 14; „Mai ales prin căsătorie": Bt 13, Sv 10; „Înainte": Sv 7; „Prin căsătorie, la Gârceni, Pungeşti": Vs 14; „Au cumpărat de la boieri": Vs 16; „La Fereşti şi Banşori": Vs 17.

Islazuri: Nt 2, Sv 15; „Prin apropiere": Sv 18; „La Cotârleşti, Valea Glodului, Brăhăşoaia": Vs 17.

Iazuri: Vs 16.

https://biblioteca-digitala.ro

SEMNE DE LOCUIRE ÎN MOŞIA SATULUI

„Bordeie": Bc 1, Vs 1, 14; „În Coasta Bereştiului se mai găsesc oseminte, când trec tractoarele": Bc 3; „Case, cimitire vechi, pari, pomi fructiferi vechi; după 1916, locuri numite Silişte": Bc 5; „Bordeie, case, cimitire": Bc 7; „Cimitir pe coasta dealului Măguricea, la capăt, la Epureni": Bc 8; „Silişte la Gura Gârlii": Bc 10; „Silişte înseamnă aici loc de casă iar branişte, loc de arătură": Bc 11; „Cimitir la Ţintirim, biserică la Arnăutu": Bc 12; „Bordeie la ţiganii cneazului, pe dealul Mănciucului; case la Bâtca, de vale, pe câmpul acela a fost un sat; spun oamenii că a fost cimitir la Dumitru Cojoc, zis Muscăliţă; biserică la Bâtca; cătunul Peste Vale": Bc 13 (sat Oituz); „La Ţintirim, spre Pădurea Săliştea": Bc 14; „Case, cimitire, cătun": Bc 15; „Cătunul Broşteni; cetate, azi, teren arabil": Bc 16; „Case, la Cocioabă, cimitir": Bc 17; „Cimitir pe locul La Cimitir, Pe Iaz, În Faţa Dealului; biserică către Fundul Ruşilor": Bc 19; „La Cetăţuie": Bc 20; „Bordeie la Sârbu, la Via lui Fodor, cam la 7-800 m distanţă de sat; case la Ratoş, fostul han": Bt 5; „Cimitir vechi la Moş Baltaru, în marginea vetrei; s-ar fi putut să fie şi un rateş cu târg, deoarece era punctul de legătură cu Hotin": Bt 8; „Pe vremea tătarilor era un loc Sălişte, sat, porţiune înconjurată de ape, şi acolo se refugiau": Bt 9; „Case la Răchiţi": Bt 10; „Au fost case răsfirate în moşie până la sfârşitul sec. al XIX-lea, la 1-2 km faţă de actualul centru": Bt 11; „Bordeie, în Zăton, pe Valea Siretului; cimitir la Zărna; biserici la Zărna şi în Curtea Tudorii": Bt 12; „Sălişte": Bt 13, Vn 3 (silişte); „Sălişte; case la locul numit La Odăi, era pe moşia boierească şi stăteau servitorii boierului; azi nu mai sunt odăile. Pe Dealul Cimitirului unde se pare că s-au găsit oase": Bt 14; „Bordeie la Valea Părului": Gl 2; „Case; siliştea este azi pământ arabil": Gl 4; „Case pe Valea Bujoreştilor": Gl 5; „Bordeie, pe Valea lui Ban, biserică la Mălării, făcută de un boier care se chema Tuchilă, Cetăţuie": Gl 6; „Biserică la Chiscu Mânăstirii, cimitirul vechi la Zăgănuţa, silişte la Rediu Marcului": Gl 7; „Ar fi fost bordeie pe ţarina Huc": Is 1; „La Vii, au fost târle şi turme de boi ale boierilor; în satul Tabăra este un loc La Silişte"": Is 2; „În Grădini, se spune că ar fi fost o aşezare istorică": Is 4; „S-au găsit cioburi, monezi la Cetăţuie, la Dealul Tinoasa; la Cetăţuie, bordeie, case, cimitire vechi. Între Cetăţuie şi Dealul Tinoasa este teren cultivat": Is 5; „Cimitir la Scuntari": Is 8; „Cimitir, biserică la Silişte": Is 10; „În Dealul Mitocului ar fi fost un schit": Is 12; „Pe moşia Cuiroaie, din Poiana Scheii au fost 49 de bordeie; este silişte": Is 13; „Silişte; cimitir, actualmente în perimetrul CAP Dagâţa, odăi": Is 14; „În Baltă, cimitir şi case": Is 15; „Bordeie; conace boiereşti la Ciumal; cimitir la Ciumal; Silişte în pârâul Velniţei": Is 16; „Han la Creaţa (după numele hangiţei) şi altul la Frasâni; Silişte la nord de sat": Is 17; „S-au găsit cioburi în Dealul Mătăhuia; şi la Turcina s-au găsit oale": Nt 2; „Bordeie în Dealul Păltinişului": Nt 5; „Case, cimitire, biserici": Nt 6; „Bordeie prin pădure la Stănoaie, în Bordeie (la Ţiganca); cimitire": Nt 7; „Case la Gabora, Sârbi, Aldeşti": Nt 8; „Silişte între Stăniţa şi Fundul Poienii, cătun la Molfăneşti": Nt 10; „Bordeie, cimitire, s-a găsit la Silişte piatră de mormânt": Nt 11; „Se spune că înainte, de mult, a fost o bisericuţă pe locul unde astăzi este o troiţă (în Cierul Mânăstirii)": Nt 13; „La Ungheanca şi la Gogu, bordeiele ursarilor; case, la Prisacă şi Mânăstireasca; cimitir, la Capu Dealului iar biserici la Mânăstireasca şi la Capu Dealului": Nt 14; „Bordeie, cimitire; Cetăţuia": Nt 15; „În Mălăişte, pe un hogaş, s-au găsit cioburi de oale. La Bulitău se spune că ar fi fost o biserică; la islazul pentru vite este un loc numit la Odaie, la Casă": Sv 2; „Bordeie între Neagra Dârmoxei şi Neagra Glodului; cimitir": Sv 3; „Căsoaie, loc de pază al boierului; la Sălişte a fost o căpliţă

https://biblioteca-digitala.ro

(capelă mică)": Sv 4; „În grădină la Hapău, s-au descoperit la arat lespezi de piatră cu oseminte, oale la cap": Sv 5; „Cimitir": Sv 8, Vn 2; „Aici vatra satului se suprapune în mare parte cu moşia satului": Sv 10; „Cimitir, biserică": Sv 12; „Bordeie, cimitir, biserică, Dealul Cetăţii": Sv 14; „Se spune că în pădurile Paltinului ar fi fost o biserică părăsită, acoperită de păduri azi": Sv 15; „Biserică lângă vechiul han, lângă Igenia Isau (azi, este în vatră); cătun la Mojile, unde se zice că au fost împroprietăriţi leşii": Sv 16; „Târgul tătăresc, la Luncă se găsesc cioburi. A dispărut din cauza ciumei pe la 1600-1650; Vâsteleşti, sat dispărut, la punctul Calapod; Şerbăneşti, sat dispărut, în Faţa Satului actual. Din cele trei aşezări s-a format Bogdana": Vs 2; „Cuptoare de ars oale": Vs 3; „În zona Creţana, prin săpături arheologice s-a atestat o vatră de sat": Vs 4; „La Valea Fântânii au fost gospodării, cimitir, biserică, au tăiat pădurea; ziceau oamenii să nu daţi ghitele (vitele) pe acolo că a fost cimitir, dar nu vedeai cruci": Vs 8; „Aici «silişte» înseamnă pământ neproductiv": Vs 9; „Cetăţuie, unde se făcea de pază pentru prevenirea atacurilor turceşti": Vs 10; „Bordeie, pe marginea pădurii; «silişti» se cheamă pământurile date în 1866": Vs 11; „Bordeie, case, pe Dealul Şipote, cimitire, biserică la Brăiţeni": Vs 13; „La Şipote vetre de bordei din neolitic şi feudale; cimitire la Pojorăni şi Rasu; silişte": Vs 15; „Bordeie la Bancovici, cimitir la Vlanic, la mânăstire, cetăţuie la Vlanic": Vs 16; „Semne de locuire la Boloaia, Râpa lui Şleancă, Poşta, Băliteni": Vs 17; „Bordeie pe Soreşti, Gogoi, Podul Vâlcelii, Japşa": Vn 1; „Mai multe locuri în moşie se cheamă silişte": Vn 5; „Biserică": Vn 6; „Bordeie, case": Vn 7; „Cimitir la Moghilă (este o movilă de pământ)": Vn 8; „Biserică la 3 km pe malul stâng al Siretului": Vn 10; „Bordie şi case la Postelnicu, ogrăzile viilor": Vn 11; „Case": Vn 12; „La capul satului Livezile a fost un cimitir": Vn 13.

SEMNE DE LOCUIRE LEGENDARĂ

„Au fost uriaşi, dar nu ştim pe unde apăreau": Bc 3, Vs 4; „Uriaşi, pe dealul Ghineţ": Bc 4; „Pârâul Jidovului [«jidov» = uriaş]": Bc 7; „Se zice că în veche vatră a Brătuleştilor oamenii aceia erau mari, urieşi (Mss 4579, f. 56-59 68R Densuşianu) [dar se pare că se păstrează prezenţa uriaşilor şi în memoria colectivă]": Bc 8; „La Cetăţuie": Bc 20; „Erau uriaşi pe lângă sat": Bt 1, 4; „Erau uriaşi la Iaz, la Holban": Bt 5; „O fată de uriaş a găsit un om şi l-a dus acasă. Mamă-sa i-a spus că [oamenii] vor moşteni lumea": Bt 9; „În cimitirul vechi sunt locuri zise ale uriaşilor": Bt 10; „La Movila Bortoasă [erau uriaşi]": Bt 13; „Când s-a făcut şoseaua s-au găsit nişte oase de om mai mari decât cele obişnuite": Gl 3; „Se vorbea despre uriaşi. Se duceau la pădure, luau copacul, îl duceau acasă": Is 6; „La Osoi [erau uriaşi]": Nt 15; „Uriaşii ajungeau din doi paşi la Rădăuţi, iar până fierbea apa de mămăligă el era înapoi cu malaiul. Se spune că daca se pişa o fată de uriaş, îneca o pereche de boi": Sv 17; „Pe Dealul Cuculie s-ar fi găsit un picior de uriaş": Vs 10; „Se zice că o fată de uriaş a găsit odată doi oameni arând cu un plug tras de boi. Fata a luat oamenii şi i-a pus în poală. Când a ajuns acasă, i-a spus mamei că a găsit doi gândaci râcâind pământul. Maică-sa i-a zis că după ce pier ei, aceşti omuleţi vor moşteni pământul": Vs 13; „Groapa Urieşilor la Faţa Mare": Vn 7; „La Gorgan [uriaşi]": Vn 12.

https://biblioteca-digitala.ro

CONSTRUCȚII ȘI AMENAJĂRI

Pentru oameni:

Gospodărie: „Vreo 20 de familii care aveau peste 50 ha de pământ, mai aveau încă o gospodărie în afara vetrei de sat": Gl 5; „Marii proprietari de vii, gospodării complete în mijlocul viilor: casă, anexe gospodărești, identice celor din vatra satului, inclusiv «hruba»; locuite permanent; și azi": Gl 9; „Locuite și azi de către femei. bătrâni, mai rar de bărbați (mergeau mai mult la lucrul la pădure). Se stă primăvara, vara, toamna": Nt 1; „Vara, la cosit, întreaga familie; iarna, cu vitele, bărbații": Nt 5; „Mulți aveau, și au și azi, gospodărie în afara vetrei satului. Este locuită permanent, de întreaga familie. Are o casă, într-o parte, o căsoaie, și o șură și o grădină în spate. Nu sunt îngrădite. Toate sunt construite la fel ca cele din vatra satului": Vs 9.

Odaie: *În trecut*: Sv 2; „Doar cele boierești": Bt 6, 14; „Era compusă dintr-o singură încăpere sau din două, tindă și odaie, la gospodarii mai înstăriți. Avea o poiată pentru păsări, coteț pentru porci, eventual o mică șură. Era locuită de primăvara până toamna, temporar, de soți, uneori și de unul din copii. Locuința era așezată pe un mic platou, înconjurată de anexe și cu grădină în jur sau în spate. Era pe câmp": Nt 10; „Era o colibă și un grajd mic; stăteau bărbații de primăvara până toamna": Vn 5; „Oamenii se adăposteau, când era cazul într-o odaie, dar nu se locuia acolo": Vn 9. *În trecut și azi*: Vn 8; „Odăile nu se mai fac de vreo 10 ani [1969], dar există și azi; se făceau unde era locul omului. Odaia are o singură încăpere, un șopru de ținut oile pe o latură a casei, o șandrama pentru gătit, aproape de casă, pe o latură a ei; locuită vara, numai de bărbați apți de muncă": Bc 4; „Odaie locuită de primăvara până toamna, rar și iarna, de către femei și copii; este formată din locuință înconjurată de acareturi pentru animale, de cele mai multe ori lipite de casă. Este și o grădină": Bc 8; „O construcție de bârne, cu o singură încăpere, orientată spre răsărit; are grajd în spatele casei și grădină. Vara, se folosește o surlă ca bucătărie. Nutrețul se păstrează în clăi sau în podul grajdului. În unele se locuiește permanent de bătrâni; în altele, doar vara. Sunt și azi, la fânețe sau la pădure": Bc 11; „Odaia, formată din: odaie pentru locuit și depozitat temporar produsele agricole; lojniță, pentru uscat și afumat fructe; șopron pentru atelaje, unelte, adăpostirea animalelor; perdea pentru adăpostirea oilor. Toate anexele așezate în jurul locuinței, ca și grădina. Sunt locuite de primăvara până toamna, de bărbat sau femeie cu unul dintre copii. Stau peste zi, seara mai rar rămân la odăi": Bc 13 (sat Oituz); „Odaie sau târlă; are o casă cu o odaie, o șatră pentru vite. Șatra: se băteau furci în pământ; se puneau deasupra «dorângi» (lemne lungi), și pe ele se rezemau, în loc de căpriori, niște crengi groase și se puneau, ca acoperiș, paie, fân uscat. Pereții se făceau din crengi și se băteau paie între ele. Casa și șatra sunt într-un rând. Era fân, păstrat în clăi, căpițe și «bosomage», căpițe mai mici. La odaie se stătea din august până prin 1-2 mai. Locuiau bărbații, eventual cu băieți mai mari; azi, foarte rar, mai stă câte un bătrân. Sunt făcute în proprietățile individuale, la «cosâri» (fânețe), deci nu pe muntele satului, în porțiunea stăpânită în devălmășie. Au fost și bordeie, numai în mal. Ținea de cald": Vn 1; „Odaia are o locuință, care se cheamă odaie, un grajd lângă odaie și o polată în continuarea acoperișului odăii. Sunt clăi de furaje. Este locuită vara, toamna, iarna de unii membri ai familiei": Vn 7; „O încăpere de locuit cu fața la răsărit, dar cât mai în dos și un șopron pentru animale, sub același

https://biblioteca-digitala.ro

acoperiş cu odaia; locuită mai mult de bătrâni, din noiembrie până în martie; vreo cinci inşi stau chiar acum": Vn 13.

Bordei: *În trecut*: Bc 11 (în pădure), Is 11, 15, Nt 15, Sv 9, Vs 6 (la câmp), 11 (la vii), 15 (temporar); „Bordeiul era o construcţie la nivelul solului, cu pereţi de nuiele împletite şi lipite cu pământ. Se acoperea cu materiale uşoare: paie, stuf. Probabil că într-o perioadă mai veche (mijlocul sec. XX) să fi fost săpat în pământ. Era şi un ţarc din leaţuri şi un şopron pentru vite. Stătea permanent un bătrân cu copii care umblau cu vitele": Bc 6; „Până prin 1930 se făceau bordeie semiîngropate la câmp": Bt 5; „Bordei făceau ungurii care veneau să taie pădurea şi să scoată rădăcinile; era folosit şi pentru adăpostul ciobanilor": Gl 2; „Locuite de ţigani": Is 16; „Din nuiele acoperit cu paie, cu pământ la sol": Sv 1; „La vii": Vs 4; „Vara": Vs 10; „La lingurari": Vs 14; „De pază": Vn 9. *În trecut şi azi*: Sv 7, Vn 7, 8; „Bordeie, şi azi, câteva în tot satul, aşezate la fâneţe. Are: bordei pentru oameni, lângă anexe, şură pentru vite şi fân, mai departe, să nu ia foc, ţarc sau coşer pentru oi, şopru pentru vite, clăi de furaje. Este locuit vara şi iarna, de bărbaţii bătrâni": Bc 1; „Bordei în pământ, pentru iernat, înainte; azi, bordei pentru pădurari": Bc 9; „Bordei la pădure, la pază la vie, bostănărie, locuit de un bărbat, de primăvara până toamna; din lemne cu vălătuci, cu cuptior săpat în malul lui, cam de un metru": Gl 4; „La bordei este locuinţă, grajd, ocol pentru vite împrejmuit cu răzlogi, şopru pentru vite, sălaş pentru oi, fără acoperiş, cu împrejmuire din răzlogi. Este locuit de unul dintre membrii familiei. Se stă de primăvara până toamna, toamna mai des, pentru că după 25 octombrie era voie să păşuneze peste tot locul (în afară de terenurile închise)": Sv 11; „Gospodării locuite de bărbaţi, toamna, sau ca adăpost la făcut fânul, cu grajd, şură pentru oi, aşezate la 10-20 m distanţă de bordei, cu grădină în faţa bordeiului, cu claie de fân. Coliba are doar patru stâlpi şi un acoperiş; bordeiul are patru pereţi": Sv 12; „Bordeiul este o încăpere din bârne; rar se doarme acolo peste noapte, mai ales bărbaţii; de obicei se întorc noaptea în sat. Merg la văcării, vara (şi azi), să ia fân, iarna (înainte)": Sv 13; „Stă la bordei un bărbat din august până dă zăpada. Aici se urcă oamenii «să târlească», să lase vitele să îngraşe pământul. Există o casă, un grajd şi un ocol mutător. Se puneau şi pomi roditori. Casa are o cameră şi o tindă, este în patru «table», cu draniţă; pe tălpi, puse pe piatră, se ridică pereţii din bârne, tencuite doar în interior, încheiate în «ceotori», stâneşte, neretezate, cioplite doar pe o parte, cea din exterior. În interior se făceau «purici» de fag uscat, bătute cu cuie de lemn, în găuri sfredelite, fixate pe pereţi. Se ungea cu pământ. Pe pereţi se puneau întâi «legători»; peste ele, costoroabele, înainte cu cuie de lemn, pe care se ridicau cornii, care erau foarte groşi şi între care se punea o «ciugă», pentru rezistenţă. Nu era grindă între corni, care erau puşi din 1, 50 m în 1, 50 m. Pe ei se băteau direct leaţurile. Grajdul era din lemn, cu bârne neunse (netencuite), încheiate tot în cetori. Erau joase, cam de 2-2, 5 m înălţime. În podul grajdului se ţinea fânul şi iarna se aducea cu sania la vale. Se făcea la fel ca şi casa, dar mai lung, împărţit pe animale": Sv 16; „Pentru ciobani în special": Vs 1; „Bordeie la pădure, pentru adăpostul oamenilor": Vs 2. *Azi*: „Bordei pe munte, similar târlei: o încăpere de aproximativ 4 X 3 m, drăniţită, cu sobă de cărămidă; are perdea pentru protecţia oilor de viscol, ploi, vânt; cu ocol din bârne pentru clăi; locuit la făcutul fânului, apoi la iernat cu vitele, oile; iarna se angajează un om": Sv 3.

Colibă: *În trecut*: Is 15, 16, Nt 2, 6, Sv 2, Vs 2; „În ţarină": Bc 7; „Cu acoperiş într-o apă sau două": Bc 5; „Pentru păstori": Bc 2; „Colibe rotunde, din nuiele, cu fân

https://biblioteca-digitala.ro

deasupra; la bucate, să nu vină porcii sălbatici. Se făcea foc dinaintea ei": Bc 4; „Colibă pe care se puneau nuiele mai groase îndoite astfel încât capetele lor să fie băgate în pământ, Se acopereau cu paie şi lăstari de vie. Avea o formă semicirculară. Erau însă şi colibe obişnuite, în două ape": Bc 6; „La cramă, din nuiele": Bc 15; „Când oamenii lucrau câte o săptămână la boier, îşi făceau o colibă sau un cort de ţol, sau dormeau în car": Bt 2; „În câmp; pereţi în unghi, pe centru un pop, dacă era lungă coliba, ca să ţină grinda. Dacă era mai mică, nu se mai punea grindă. Avea căpriori şi pe ei se punea învelitoarea din stuf, paie, buruieni. Se stătea de primăvara până toamna; construcţia se lua acasă; acolo erau unul dintre bărbaţi cu copii mai mari": Bt 5; „Colibe contra ploii": Bt 10; „Colibi purtătoare unde stăteau la praşilă, la seceră, pentru părinţi şi copii; acelaşi tip ca şurile, la câmp": Bt 13; „Colibe pentru păzit pepenii": Gl 6 (foarte puţine), Vs 4; „Colibe la vii": Gl 7; „Covergă (colibă) la vie, pentru pază; se stătea între 15 august – 15 octombrie": Is 5; „Covergă la capătul terenului, la arat, prăşit, cules, la paza harbujilor (pepeni verzi), fiecare îşi făcea pe ogorul lui": Is 6; „A jitarului": Is 17; „Înainte, la strânsul recoltei; o încăpere din nuiele şi paie; fundul tot din nuiele ori coceni. În faţa colibei avea o săpătură în care-şi făcea mâncare": Nt 2; „La câmp, de pază": Nt 3, Vs 13; „Pentru paza vitelor, din răchită şi rogoz; le făceau copiii": Sv 4; „Din nuiele, acoperită cu paie": Sv 5; „Erau vreo 5-6 colibe la câmp, la grădina de zarzavat": Sv 6; „Colibe la fâneţe, cu un bordei în care se puteau adăposti şi şopru, cu o grădină lângă colibă, cu stog, claie de fân; locuită de un bărbat, de primăvara până toamna": Sv 9; „La harbuzerie, colibă acoperită cu stuf, cu pereţi în unghi, lipiţi, care formează şi acoperişul (ca un V întors)": Vs 7; „Sporadice, doar dacă planta harbuzi (pepeni verzi) la vie": Vs 17; „Coverga din alte părţi, făcută la «cosire», unde era fân; se stătea primăvara": Vn 13. *În trecut şi azi*: Vs 15; „Coliba jitarului, pentru pază": Bc 8, 9; „La vii": Bc 2, Is 13, 17, Nt 10, Vs 16 (azi, rar); „La deal; azi, mai puţine; sunt la vii, pentru odihnă, construite din 4 furci, unele cu pereţi, altele fără pereţi, acoperite cu paie": Bc 3; „La vie, înainte; pentru pădurari şi ciobani, şi azi": Bc 12; „La vii, fâneţe; la câmp, coliba jitarului": Bc 13 (sat Oituz); „Nu există decât 3-4 colibe improvizate la vie. Dacă-i apuca ploaia, să aibă unde să se adăpostească": Bc 14; „Colibe în toată moşia. Este coliba, locuinţă separată de grajd, dar cu faţa spre el, unde locuiesc 1-2 persoane, de primăvară până toamna, până se înăspreşte vremea, cu acelaşi tip de construcţie ca şi în sat, adică pereţi de bârne pe piatră de râu, acoperită cu draniţă. Are grajd, cu sau fără şură; dacă nu are şură, fânul se face claie; este la fâneţe": Bc 17; „Colibă de pază: pereţi în unghi, din schelet de nuiele groase pe care se aşează stuf, paie, buruieni; are pe mijloc un stâlp de susţinere, care poate lipsi": Bt 1 (pază la vie), 9 (pază la recolte); „La vite": Bt 12; „Rar, câte o colibă de stuf la Valea Părului, unde stăteau câte o săptămână; azi, la CAP, la vii": Gl 2; „Colibă în două ape, din stuf; colibă săpată în pământ, învelită cu stuf; sunt locuite vara; înainte, se mai stătea şi tot timpul anului": Gl 3; „Cei cu proprietăţi mijlocii şi mici, au colibe la vie, locuite de primăvara până toamna de unii membri ai familiei; şi azi": Gl 9; „Colibe de pază la vie, folosite toamna; din pari de lemn, pământ, frunzar, stuf": Is 4; „Colibe [de adăpost, de pază]": Is 11, Vs 14 (la vie); „De pază la vie, livezi; cine nu avea cramă, îşi făcea colibă": Is 12; „Pentru adăpostitul oamenilor la fânaţe": Nt 1; „Sunt colibe care se strică primăvara pentru a se semăna locul cu porumb, varză, ceapă, etc. Toamna se fac din nou pentru vite: pereţii, din grinzi sau scânduri şi acoperişul din scânduri, draniţă. Cine are mai multe vite stă acolo şi iarna. Se mai punea un cioban sau se făcea tovărăşie [adică se uneau mai mulţi şi stăteau pe rând]. Sunt şi colibe pentru adăpostul omului, care se mută după coşare. Se târleşte terenul

https://biblioteca-digitala.ro

(primăvara şi toamna). Iarna oile se ţin lângă bordei": Nt 4; „Colibe; şi azi, mai puţine; cu acoperiş de scoarţă de brad": Nt 5; „La stână": Nt 13; „La fân": Nt 15; „Aici «colibă» este termenul local pentru stână": Sv 1; „Mai demult se fîcea colibă, surlă; acum, bordei": Sv 3; „Coliba pentru pază la vite este lângă târlă sau unde păşunează vitele vara. este o construcţie din lemn, cu temelie mică; dacă vine pe coastă, cu temelie mai mare": Sv 7; „Colibă cu «paselnic» pentru viţei": Sv 11; „Colibă cu «jignă», vatră deschisă în faţă; coliba jitarului, a celui care păzea câmpul; azi, colibe numai la paza viilor şi a harbujilor (pepeni verzi)": Vs 1; „Mai des la vii, pentru pază, din nuiele îngrădite şi lipite cu pământ şi balegă; sunt şi colibe rotunde sau pătrate, construite din cadru de furci, din nuiele, acoperite cu stuf, la adăposturile pentru ciobani, la stâne; sunt şi din lătunoi (scânduri), chirpici": Vs 8; „O colibă la vie, dacă nu este cramă": Vs 9; „La vie şi la harbuzerie; azi, la CAP, colibă în două ape (acoperiş)": Vs 11; „Coliba: paie, coceni, bozi": Vn 6; „În pădure, pentru cei care lucrau vara la dogărit": Vn 8. *Azi:* „Mutătoare, de scândură, demontabilă; se urcă în căruţă şi se aduce în sat. Este acoperită cu azbociment, carton gudronat (asfaltat)": Sv 16; „Sunt 10-20 în tot satul": Sv 18.

Poiată: „Poiata cuprindea căsoaie pentru om (locuinţă), şură pentru vite, târlă pentru oi. Se stătea din primăvară până toamna. Iarna se stătea numai dacă ai făcut casă. Avea stoguri şi tot ce-i trebuia pentru vite şi oameni. Şura era de nuiele, conică, acoperită cu paie. Căsoaia era o casă, făcută din bârne, bătută cu lut. Erau la 7-8 km distanţă de sat": Is 15.

Târlă: *În trecut şi azi:* Vn 11; „Târla: o încăpere mare; pereţii din lemn crăpat (răslogi), formând un unghi ascuţit; focul se făcea într-o margine; fumul ieşea prin lemn. Pe jos se aşternea fân sau cetină de brad. Alături se făcea o şură pentru vite (se ţineau şi oi şi vite mari) şi un ocol, o îngrăditură din răslogi. Locuinţa se face pe o latură; în continuarea ei, şura. Sunt şi azi târle, dar sunt modernizate. S-au construit case mai mari şi şuri. Este locuită din toamnă până în primăvară, de femeie sau bărbat ori un copil, cine putea; vara vitele se dădeau la stâne. Azi mai sunt puţine târle, 5-6 cel mult. Cei mai mulţi aduc vitele iarna acasă ": Nt 9; „Înainte erau vreo 15 târle; azi mai sunt trei. Pe un teren închis cu gard de nuiele sau scânduri, într-un colţ este un bordei, o căsuţă asemănătoare unei bucătării de vară. Mai este un şopron pentru adăpostit vitele. Târla este locuită primăvara şi toamna; stă un bărbat sau se pune un paznic": Nt 13; „Târla are perdea, colibă, izvorul de adăpat vitele. Coliba, lucrată din despicături, surlă cu vatră înăuntru, învelită pe dinafară cu pământ, cam de un metru înalt. Corlă pentru vite, pentru iernat: furci înfipte în pământ, o grindă pe furcă, deasupra, despicătură de brad; perdele: despicături de lemn de brad, rezemate de nişte grinzi, puse pe furci; are clăi pentru hrana animalelor": Sv 3; „Şi azi, puţine, la fâneţe, în pădure; locuită de primăvara până toamna, de un bărbat, ciobanul": Sv 5; „Târla cuprinde grajdul, bordeiul, şura; este locuită permanent, de unul sau altul din membrii familiei; foarte rar vin toţi. Târla este organizată cam ca un patrulater deschis într-o latură; locuinţa şi grajdul sunt sub acelaşi acoperiş iar şura este o construcţie separată": Sv 7; „Târla cuprinde un grajd, cu o încăpere folosită drept spaţiu de locuit; grajd pentru vite în mijlocul terenului pentru fâneaţă; corlă pentru oi, în apropierea grajdului; coşeri pentru oi lângă grajd; clăi şi căpiţe de nutreţ. Coşerul pentru oi: gard din bârne, aplecat spre interior, în formă de cerc. Târla este locuită vara şi iarna, de către unii membri ai familiei": Sv 10; „Cei cu vite multe şi pământ mult au şi azi târle. O târlă are un bordei cu pereţii din bârne, cu acoperiş în patru «table» (ape) sau doar

https://biblioteca-digitala.ro

în una; grajd pentru vite, şură pentru oi. Locul este îngrădit cu răzlogi. În funcţie de starea terenului se alege o porţiune mai plată sau la marginea grădinii (aici, zonă de fâneaţă) sau pe o latură, atunci când această margine coincide cu hotarul satului. Este locuită în special când se face fânul, dar şi iarna, dacă au vite multe şi le dau fân acolo.Venea toată familia sau numai unii membrii care lucrau la fân şi se ocupau de animale": Sv 15; „Târla are un grajd, şopru pentru vite din patru pari cu acoperiş, fără pereţi, o colibă cu cel mult o tindă şi casa ori o singură încăpere; locuită vara de 1-2 bătrâni; se face la fâneaţă, la cosire": Sv 18; „O singură odaie cu sobă din nuiele («hoarnă»), pentru adăpostul oamenilor; cu «şatră», pentru adăpostit animalele, oile separate de vaci, construită cu spatele la crivăţ, din furci de lemn, acoperişul din «dorângi», pari de lemn şi deasupra «toriştea», fânul rău, care rămânea de la vite. Mai putea fi şopru pentru vite, ţarc, gard din nuiele sau răslogi. Târla este locuită din toamnă până în primăvară de bătrâni sau copii [mai mari]. Din mai până în august vitele sunt duse la munte": Vn 2; „Târla: un bordei cu o singură odaie şi împrejur, ocoalele pentru animale, şatră cu despărţitură pentru oi şi vaci, şură unde se ţine fânul; şura, pe patru furci, acoperite cu lătunoi în una sau două plase. Fânul era aşezat pe crengi puse direct pe pământ. Şurile mai erau acoperite şi cu cetină. La târlă stă bărbatul iarna": Vn 8.

Casă: *În trecut*: „Aveau case la câmp, pentru oameni şi animale. Era provizoriu. Stăteau acolo în timpul verii. Se compuneau din casă şi un grajd, cam jumătate din casa din sat [adică jumătate din gospodărie]. Aveau şi fântână. Aceste construcţii se găseau numai la vie": Gl 8. **Căsoaie:** *În trecut*: „Căsoaia avea ocol pentru vite, făcut din leaţuri, spini: se băteau pari printre care se îngrădeau, pe orizontal, spini. Se duceau oamenii dimineaţa şi se întorceau seara. Căsoaia, lucrată din bârne aparente în exterior, acoperită cu şindrilă. Avea o singură încăpere sau două odăi egale, fără tindă; se ţineau acolo vin, căzi cu vin, tescovină; stăteau la masă înăuntru": Bc 16; „La poiată": Is 15; „La vii, cu o singură încăpere, locuită vara de bătrâni": Vn 4; „Căsoaia era o construcţie din bârne formată din două încăperi: tindă pentru căzi şi camera căsoaiei pentru poloboace cu vin. Căsoaia era acoperită cu stuf care ţinea de răcoare vara. Acolo era mare petrecere cu lăutari şi vin toamna, la «răvăcit» vinul, când se scotea vinul din căzi şi se punea în poloboace. Se construia în capul viei, lângă drum. Se sta de primăvara până toamna, toţi cei care erau buni de muncă. În sat stătea numai câte o babă. Era un „sat" întreg pe deal – numai vii erau până la Ţuţu. Le-au stricat ruşii în 1916, au băgat caii în ele; oamenii nu au mai făcut de atunci. Dealul Ţuţului era renumit pentru vii": Vn 11; „Căsoaiele constituiau aproape încă un sat. Se stătea numai în timpul zilei, seara se venea acasă. Sub căsoaie erau pivniţe pentru vin sau vinul se păstra chiar în căsoaie. Lângă căsoaie, o perdea pentru animale, o cameră în căsoaie. Erau construite din bârne rotunde de plop sau stejar, încheiate în cleşte şi prinse în cuie de lemn de corn. Bârnele puteau fi fasonate şi dreptunghiular. Sunt lipite cu pământ": Vn 12. *În trecut şi azi*: „Azi, mai rar. Căsoaia are o locuinţă, ocol pentru vite, iar unii aveau şi chimniţe. Locuinţa: patru pereţi din bârne, lut peste bârne; ocolul: pereţii din gard din leţuri printre care se îngrădeau tufe, fie vertical, fie orizontal. Pe timpuri se acoperea cu crengi şi paie. Chimniţa, săpată în pământ, unde se prelucrează vinul. Locuinţa este în mijlocul terenului, unde este mai şes; ocolul, de jur-împrejurul căsoiului; grădina, de la căsoaie la vale ori la deal, depinde de teren. Strugurii se culegeau, se puneau într-o cadă de 500-1000 kg. Aveau un «mustuiutor», făcut dintr-o singură bucată de lemn de 1, 5 m, cu cuie de fier la un capăt, cu care se mustuiau strugurii în «cadă». Strugurii se puneau într-un sac mai des, pe care-l călcau cu picioarele în lin. Tescovina rămasă se folosea la fabricarea ţuicii. Se pune apă şi după ce fierbe, se face ţuică. Unii o mai fierb

https://biblioteca-digitala.ro

odată. Căsoaia este locuită de prin aprilie până prin septembrie, octombrie iar la cei cu pământ mai mult, stau permanent bărbaţi şi copii mai mari": Bc 3; „Căsoaie cu hrubi (hrubă, beci), o singură încăpere din vălătuci, învelită cu paie": Gl 4; „Căsoaie pentru păzit via": Gl 6; „Căsoaie la vie: pari, nuiele împletite lipite cu pământ; şindrilă, fân": Vn 6; „Căsoaie la vie, o încăpere sau două, fără grajd, făcută din furci şi pari, cu nuiele împletite": Vn 10.

Saivan: „Erau casele slugilor boiereşti, care stăteau permanent; era o locuinţă cu gospodărie similare celor din vatra satului. Nu mai sunt după 1922, de la împroprietărire": Is 2.

Stână: *În trecut*: Bc 2, Is 15, Nt 2, 13, Sv 2, Vs 5 (ale boierilor), 13; „Rar": Is 7; „Colibă, ocol şi strungă pentru oi": Vs 14. *În trecut şi azi*: Bc 4, 5, 9, 11 (la munte), 13 (sat Oituz), 16, Bt 3, 11, 12, 14, Gl 3, 5, 6, 9, Is 4, 11-13, 16, 17, Nt 4-6, 9, 10, 13, 15, Sv 3, 9, 10, 13, 17, Vs 2, 8-11, 16, Vn 13; „La munte": Bc 1, Sv 7 (sus), 12, 16, Vn 5, 7, 8; „La păşune": Bc 7; „Stână cu surlă pentru adăpostul oamenilor, coşere, împrejmuiri pentru vite şi oi şi ţarcuri cu comarnic; la fâneţe": Bc 17; „Stâna, din două spaţii despărţite prin perete: locul de muls, cu strunga şi încăperea ciobanilor, cu vatră; se acoperea cu snopi de stuf, înainte, azi, şi placaj; are cam 7 X 3 m, închisă cu gărduţ de stuf, înainte, azi, şi placaj": Bt 1; „Pe toloacă": Bt 4; „Stânele, la câmp: pereţi din furci, pe ele cosoroabe pe care se ridică căpriorii. Stâna este învelită cu stuf, paie de secară, draniţă; pereţii din snopi de stuf şi paie în afară, iarna, pentru căldură": Bt 5; „Plasă din stuf pe pari înfipţi în pământ; ocol pentru strungă cu târlă": Bt 7; „Împletitură de nuiele între pari; se ungea pe afară cu pământ cu paie; pe dinăuntru se ungea numai câteodată, când se menţinea în acelaşi loc mai mulţi ani. Se acoperea cu paie, stuf, rogoz. La streaşină stuful se lega de leaţuri cu legătură de rogoz. Se punea snopi sau împrăştiat": Bt 8; „Stâna: colibă cu pereţi de stuf, tulpini de floarea soarelui, acoperită cu stuf, paie; strunga oilor din plasă de prăştini (nuiele drepte); aşezată pe câmp, islaz": Bt 9; „Bordei pentru ciobani, perdea, strungă": Gl 2; „Acoperiş în două «table» - ape, învelit cu stuf, carton asfaltat": Is 1; „Stâna are o plasă de stuf rotundă, aşezată într-un colţ, pentru animale": Is 2; „Stână cu perdea pentru oi": Is 3; „Stână cu târlă, pentru ciobani sau văcari": Nt 1; „Termenul local, «colibă»; Adăposteşte ciobanii, produsele lor (brânză, caş), utilajele (cazane, putini etc), alimentele. Aici locuia (se odihnea) numai baciul. Ciobanii aveau «paturi», colibe, la toate colţurile ocolului, târlei. În colibă, vatra de fiert caşul, zerul pentru urdă, un cârlig de lemn, cujba. Pe lângă colibe erau amenajate eleştee cu peşte pe care-l prindeau cu coşul de nuiele ori, mai rar, cu undiţa. Aici stau cei

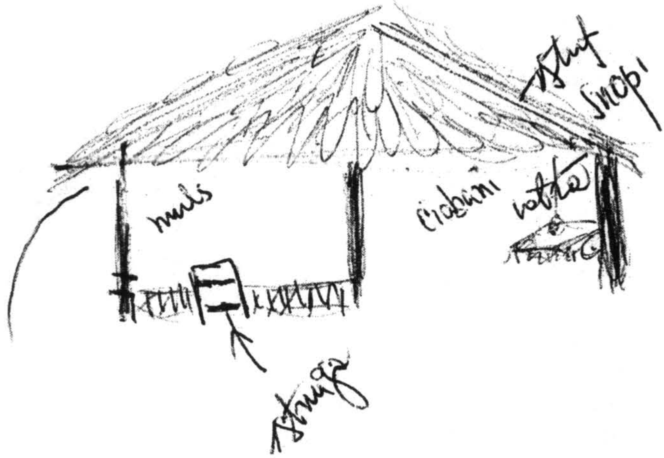

Stână pe hotar, sat Cristeşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

apţi de muncă, de primăvara până la început de toamnă; femeia rămâne în gospodăria din sat": Sv 1; „Erau pe toloacă, 7-8; azi, mai puţine stâne": Sv 4; „La stână sunt colibă pentru baci, «zăvatră» pentru ciobani, «parcană» pentru animale": Sv 11; „Construcţie poligonală, cu acoperiş în una, două pante": Vs 1; „Are comarnic, unde se încheagă laptele şi doarme ciobanul şi târlă de oi, cu perdea de adăpostit oile": Vs 7; „Stână cu perdea pentru oi şi ocol pentru amiaza vitelor mari": Vs 17; „Stânele se fac de vreo 40 de ani, de prin 1939-40": Vn 1; „Erau 5-6; azi, 10, ale CAP şi ale oamenilor": Vn 4.

Surlă: *În trecut*: „Surle la pădure: unele erau din lemne în picioare; altele, mai mititele pe deasupra şi învelite cu cetină şi apoi cu pământ": Bc 13 (sat Oituz); „Ţurlă, din cetină de brad, la pădure": Nt 2. *În trecut şi azi*: Bc 8, 9 (azi, rar); „Din răzlogi, fără tavan, acoperiş şi temelie; rare azi": Nt 5; „Pentru adăpostit oamenii la fânaţe": Nt 1, 4.

Başcă: „Pentru ciobani, de formă paralelipipedică; şi azi": Nt 10.

Comarnic: „În crengile nucilor, la vii, înainte": Gl 2.

Cort: *În trecut*: „De ţol": Bt 2; „Corturi sub căruţe": Is 2.

Adăpost: „Pentru cel care păzea cireada de vite; şi azi; din nuiele împletite între ţăruşi, acoperită cu paie, coceni": Gl 6.

Covergă: Sv 13 (şi azi), Vn 10 (pază la câmp); „Înainte": Nt 2, Vs 14; „Colibă de pază la vie; acoperită cu paie, iarbă, frunzare": Bc 16; „Nuiele peste care se pun paie; şi azi": Gl 4; „La vii, pepeni, porumb, şi azi": Vn 4.

Foişor: „Patru stâlpi de 3-4 m, cu podea deasupra, acoperit cu scândură, ciocani [tulpini de porumb]. Uneori îi făceau şi pereţi din ciocani prinşi în leţuri; azi, nu": Bc 6; „În patru furci, la înălţimea de patru m, cu un pat, un acoperiş": Vn 13.

Prepeleac, prepeleag: „Prepeleag la «cosituri»": Bc 10; „Prepeleac, 4 ţăruşi înalţi şi un pod deasupra": Vn 4; „Prepeleac sau foişor deasupra căsoaiei; şi azi": Vn 6; „Pentru paza la vie, înainte": Vn 12.

Pătul: *În trecut*: „Pătul pe 4 pari de 3-4 m, la vii, pentru pază; azi, nu": Bc 7, 12; „În vârf de copac sau din pari, pentru pază": Is 12. *În trecut şi azi*: „Pătule în copaci sau pe nişte lemne mai înalte": Gl 3, 4 (la vie); „Pătule de pază la vii, pe patru furci, cu scară": Vs 1; „Înalte, ca să vadă departe": Vs 15.

Şopron: „Şoproane la boieri": Gl 2; „Patru furci bătute în pământ, acoperiş dintr-o singură apă, învelit cu paie. Hruba, ca şi bordeiul, din lozbe (spărturi pătrate de lemn) pe care se punea pământ. Acoperişul drept, învelit cu paie lipite cu pământ. Erau nezidite, mai rar zidite ori ghizdite. Unii aveau bordeie, alţii, căsoaie, alţii, şopron, fiecare avea câte ceva": Gl 4.

Văcărie: „Şi azi": Bc 5.

https://biblioteca-digitala.ro

Notă: în satele unde au fost consemnate gospodării sau amenajări gospodăreşti complexe în moşia satului, construcţiile şi amenajările pentru animale, păsări, nutreţ, existente în acestea nu mai apar la subcapitolele speciale.

Pentru animale

Târlă: *În trecut*: Bc 8. *În trecut şi azi:* Bc 2, 13 (sat Oituz), Gl 2, 9, Is 1, 11, 13, 15, Nt 1, 4, 6, 15, Sv 2, 9, Vs 1, 2, 8, 11; „La stâne": Bt 4, Is 4, Nt 9 (la oi dar este şi pentru vite), 10, 12, Sv 13, 17, Vs 7; „Târlă cu ocol şi perdele pentru oi": Gl 5; „Târle cu paravan": Is 16. *Azi*: „La CAP": Is 14; „Pentru oi şi vaci, cu strungă pentru oi: Termenul local, ocol şi o parte este acoperit": Sv 1; „Mutătoare": Sv 16; „O amenajare cu trei pereţi şi un acoperiş": Sv 18.

Şopru: „Şopron pentru vite la târlă, şi azi": Nt 13; „Şopru pentru animale, la odăi, şi azi": Vn 7.

Coşar: *În trecut*: „Cele boiereşti": Bt 6. *În trecut şi azi*: Is 15, Nt 1; „Pentru vite, gard de răslogi, neacoperit": Nt 1; „Coşer pentru oi": Nt 4.

Corlă: „Pentru vite; şi azi; corla se făcea pe ogor. Primăvara se strica şi se ara locul. Vacile şi caii stăteau fără păzitori pe deal. Vacile veneau seara acasă (mai ales vacile cu viţei). Caii dormeau pe deal noaptea, dacă îl luai o dată vara, ca să iei brânza de la stână. Caii erau folosiţi la arat primăvara şi iarna, ca să aducă fânul, lemnele, să se meargă la târg. Caii s-au înhămat târziu. Se punea pe ei tarniţă şi cărai ce doreai": Nt 4; „Pentru vite: 4 furci cu acoperiş de scoarţă de molid; şi azi, la fel": Nt 5.

Comarnic: „Din furci, acoperit cu paie, frunzare": Bc 3.

Şură: „Înainte": Nt 10; „Pentru oi şi vite, la târlă; şi azi, mai mari": Nt 9; „Şi azi": Sv 12.

Grajd: *Înainte:* Vn 9. *În trecut şi azi*: Bc 8, Nt 1, Vn 7 (la odăi).

Strungă: „Târlă cu strungă pentru ciobani": Bc 12.

Saivan: *În trecut*: Bc 9. *În trecut şi azi*: „«Stanişte» pentru vite mari": Nt 15; „La câmp": Vn 4. *Azi*: Bt 1; „CAP a făcut saivane": Bt 10.

Perdele: *În trecut:* Is 16; „Înainte, de stuf, buruieni": Bc 9; „De stuf, pentru oi": Is 7; „Pentru oi, vite": Vs 4. *În trecut şi azi:* Vn 4; „Perdea, plasă de trestie": Bt 10; „Pentru oi": Bt 12, Nt 4, Vs 11; „Plase se stuf la stâne": Bt 14; „În [spre partea de] nord": Gl 3; „Din resturile rămase de la oi, stuf": Vs 2; „La stână, parte a târlei: stuf în picioare, aşezat roată şi aplecat spre interior": Vs 7.

https://biblioteca-digitala.ro

Ocol: Bc 3, 16; „Pentru cornute mari, vara": Bc 2; *În trecut:* Nt 6; „La imaş": Is 6; „Ocoale pentru vaci, boi, cai, oi; iarna le aduceau acasă": Vs 15. *În trecut şi azi:* Bc 8, 13 (sat Oituz), Nt 10 (de vite), Sv 9, Vs 1, 8; „Înainte, de gard de răzlogi; azi, saivane ale C.A.P. aşezate pe islaz": Bt 1; „Ocol din leaţuri de lemn, bătute pe pari, pentru vaci sterpe; cele cu lapte erau ţinute în şireadă (cireadă), în aer liber, pentru că veneau seara acasă": Bt 5; „Pentru vite sterpe, gard din «prăştini» (nuiele mai groase), cu poartă": Bt 7; „Ocol pentru vite, ţarc îngrădit, înainte; azi, vitele se pasc cu rândul şi nu mai stau în ocol": Gl 6; „Azi, ocoale şi grajduri de vite ale CAP-ului; oamenii se mai adăpostesc şi ei": Is 2; „Azi, ocoale de vite la CAP, cât ţine păşunea în timpul verii": Is 14; „De răzloage, cu gânji de nuiele": Is 15; „La târlă": Nt 9, Vs 9 (la stână, pentru oi); „Pentru vite, din gard de nuiele înainte; din leaţuri, la izlaz, azi": Sv 5; „Pentru vite, neacoperit, dar făcut cam pe sub copaci; folosit la văratul animalelor": Sv 13; „Din nuiele, pentru vite": Vs 2; „Pentru vite mari": Vs 11, 15.

Oboare: „Pe Dealul Ariei, înainte": Gl 2; „Rar, înainte": Gl 5; „Azi, la CAP": Is 12.

Ţarc: *În trecut şi azi*: Bc 5, 6, Gl 9 (pentru vaci), Is 15; „Ţarcuri pentru vitele fără lapte, înainte; ţarcuri pentru oi la stână, şi azi": Bc 7; „Din prăştină": Gl 3.

Poiată: „Şi azi, la stână": Bc 6.

Stanişte: „Amenajare pentru vite mari, în moşia satului": Nt 15.

Tabără: *Azi*: Is 11; „Tabere de vară la CAP, mai mult pentru tineret [bovin]": Sv 4.

Văcărie: Sv 13.

Pentru cereale, vin, nutreţ

Coşar: „Azi, la CAP, coşare de porumb, pe câmp": Bt 10.

Groapă de bucate: „Gropi de cartofi; şi azi": Nt 13; „Sunt şi în sat şi în afara satului, la grădini: se sapă pământul, se zideşte cu piatră; se pun cartofi, se acoperă cu pământ, ca să nu îngheţe. Se fac şi azi, atât la grădini, cât şi în perimetrul gospodăriei": Sv 7; „Erau înainte în deal; azi, numai în gospodărie": Sv 15; „Apar gropile de pâine numai în monografii, subiecţii spun că nu au văzut şi nici nu au auzit": Vs 8; „La câmp, înainte": Vn 4.

Pivniţă (băutură): „Înainte; azi, nu": Nt 13; „Chimniţe la vii, folosite de toamna până primăvara, şi azi": Bc 3; „Chimniţa (azi, una singură): se săpa cam într-o pantă; pereţii de bârne de stejar; în mijlocul tavanului era trecută o coardă groasă de stejar, pentru sprijinire. Se acoperea cu stuf": Gl 6; „Beci": Gl 9.

Căsoaie: „Pentru butoaiele cu vin": Vn 9.

https://biblioteca-digitala.ro

Cramă: *În trecut*: Vs 4; „La vii": Gl 2, Vn 13; „Din bârne": Bc 15; „Crama: construcţie din vălătuci, cu pod, acoperită cu stuf, cu o singură încăpere. Cine avea cramă, făcea un bordeiaş pentru porc şi păsările stăteau în cramă; se stătea vara, toamna, dar nu se locuia": Is 12; „La câmp": Vs 3. *În trecut şi azi:* „Azi cramele sunt ale CAP-ului, nu ale gospodarilor": Vs 1; „Crame aveau cei cu suprafaţă mai mare, azi, numai la CAP": Vs 16; „Azi, rar": Vn 7.

Fânărie: *În trecut şi azi*: „Construcţie cu acoperiş mobil, pentru depozitat fânul": Bc 13 (sat Oituz). *Azi*: Bc 17.

Împrejmuire: „Îngrădituri din nuiele, pentru nutreţ": Vn 5.

Căpiţă: *În trecut:* Bc 6, 16, Is 2; „Căchiţă, numai temporar, până se face claia": Bc 3; „Rămase de la treierat, stăteau pe arie": G 6. *În trecut şi azi*: Bc 5, 7, 8, 13, 20, Is 4, Nt 4, 10, 15, Sv 3, 7, Vs 1, 2, 8, Vn 1 (şi «posomage», căpiţe mai mici), 2; „Temporar": Bc 10.

Claie: *În trecut:* Bc 5, 6, Nt 6, Vs 2 (de grâu, ovăz, orz), Vn 4; „La boier": Gl 2; „De snopi de grâu": Vs 7, 11. *În trecut şi azi:* Bc 8, 13 (sat Oituz), 17, 20, Is 4, Nt 1, 4, 10, 15, Sv 3, 11-13, Vs 1, 8, Vn 1, 2, 13. „Din 30 de căchiţe – căpiţe; şi azi": Bc 3; „Temporar": Bc 10; „Împrejmuită cu ţarc": Bc 11, Nt 5; „O claie = 10-100 de căpiţe": Sv 7; „Îngrădite": Sv 17; „Azi, numai la odaie": Vn 7, 8.

Stog: *În trecut:* Bc 16, Is 2, Vs 17; „De pâine albă: grâu, orz, secară": Bc 7; „Pe islaz": Bt 5; „Azi se ia şi se clădeşte lângă acasă": Nt 13. *În trecut şi azi:* Bc 5 (azi, la CAP), 13 (la fânaţe, sat Oituz), 20, Nt 9 (sau claie), 15, Sv 11, 18, Vs 2, 7.

Frunzar: *În trecut*: Bc 6, Sv 17; „«Pătul» pe copac: se curăţa copacul de crăci, şi se puneau frunze, care rămâneau verzi": Bc 3; „Frunzare din frunză de stejar": Bc 5; „La pădure": Bt 5; „Frunzare, stufărişuri, rogozuri, dar după ce se uscau, se aduceau acasă": Bt 7; „Se aduceau acasă": Bt 9; „Se clădea cracă peste cracă": Is 6; „Foarte rar": Nt 13; „Din fag, la pădure": Sv 5; „Frunza se ţinea în podul grajdului": Sv 7; „Frunzele rămâneau pe locul unde erau tăiate": Sv 18. *În trecut şi azi*: „Din frunze de stejar, pentru oi; se cheamă «pătule»; azi se strunjeşte creanga de stejar, se pune la uscat la soare şi apoi la pod, în sat": Bc 8; „Din frunze de stejar tăiate şi puse în copaci, pe cracă, pătul": Bc 13 (sat Oituz); „Şi azi, când este secetă, se fac la pădure dar se aduc şi azi acasă": Vs 10; „«Pătul» de frunze în copaci": Vn 1, 2; „«Pătul» de «ciocani» în copaci": Vn 2.

Prepeleac: *În trecut şi azi*: „Când fânul nu este pus pe prepeleac se numeşte «peşor»": Bc 8; „Prepeleag": Bc 9.

Altfel: „Era «arioaie», loc unde de aduna tot grâul în şiri; se treiera pe cete": Vn 4.

Distanţa faţă de sat a construcţiilor şi amenajărilor: „De la 500 m la 1 km": Bt 14, Gl 4; „Între 5-600 m până la 1, 5 km": Bc 3; „Stânele, până la 1 km": Bt 3, Vs 11; „1 km": Vn 12; „La 1-1, 5 km": Bc 16; „La 1-2 km": Bc 6, Bt 2, Is 12, Nt 3, Vs 3, 14, Vn 9, 11, 13; „La 1-3 km": Bc 9, 12, Nt 15; „La 1-4 km": Bc 5, 7, Bt 5, Vn 6; „La 1-5 km": Vn

https://biblioteca-digitala.ro

5; „La 1-6 km": Sv 15; „1, 5-10 km": Is 16; „Până la (cam) 2 km": Sv 4, 9, Vs 8; „Până în 2-3 km": Vs 1 (numărul amenajerălor temporare s-a redus. Cele care se construiesc astăzi au un caracter mai mult de improvizaţie), Vn 8, 10; „2-3 km": Bc 15, 20, Bt 11, Gl 3, Nt 13 (stogurile), Vs 10, 13; „2-4 km": Gl 6; „La 2-5 km": Bt 13; „La 2-6 km": Sv 13; „La 2-7 km": Sv 10; „La 2-10 km": Vn 7; „La 2-12 km (bordeiele de la fâneţe)": Nt 4; „Între 2-18 km, în funcţie de terenul fiecăruia": Sv 7; „2, 50-4 km": Nt 9; „Până la 3 km": Vs 2; „3-4 km": Bc 4, Nt 5, Sv 2; „3-5 km": Bc 1, Vs 4, 16; „3-4-6 km, în funcţie de terenul pe care în avea omul": Vn 1; „4-5 km": Nt 6; „4-5-10 km": Sv 3; „La 4-12 km": Gl 8; „4 sau 5-16 km": Gl 2; „La 5 km": Sv 6; „La 5-6 km": Nt 10, Sv 12; „La 5-7 km": Bc 11; „La 5-10 km": Sv 18; „La 5-15 km (stânele)": Nt 4; „6-7 km": Is 13; „La 8 km înainte; sub un km astăzi": Vs 7; „Până la max. 10 km": Is 4, 11, 15 (cel mai departe); „Până la max. 10-12 km": Bc 13 (sat Oituz), Nt 1, Sv 11 (bordeiele); „La 20 km": Nt 13 (stânele; şi azi), Sv 11 (stânele); „Şi la 30 de km": Nt 2; „La câţiva kilometri de sat". Is 2.

Unde sunt aşezate: „La fâneţe, pe păşunea din golul de munte": Bc 3, Sv 7 (târlele, colibele); „Unde era locul omului": Bc 4; „Coliba, înainte, pe câmp; stâna, pe islaz": Bc 5, Bt 5, Vs 11 (şi azi), 16; „În câmp, la fâneţe, pe păşunea din golul de munte, înainte; pe câmp şi la fâneţe, azi": Bc 8; „Pe câmp, la fâneţe; şi azi": Bc 10, Is 13 (stâna), Nt 15; „La fânaţe, pe câmp, stogurile, căpiţele, clăile, fânarele, colibele, odăile; la pădure, pătulele, surlele": Bc 13 (sat Oituz); „Pe deal": Bc 15, Is 12, Vn 9; „Căpiţe, clăi, stoguri, pe câmp; şi azi": Bc 20; „Pe câmp, islaz": Bt 9; „De-a lungul văii Jijia": Bt 11; „La câmp": Bt 13, Is 4, Vs 3, 13 (înainte), 14 (înainte); „Pe islaz": Bt 14, Vs 14; „La marginea satului": Gl 4, Vs 9 (stâna); „Ocolul pentru vite şi adăpostul pentru păzitorii de cireadă la imaş, fânaţe; chimniţele, în pădure şi la vii": Gl 6; „În vie": Gl 8, 9; „Pe câmp, clăile, stogurile, căpiţele": Is 2; „Pe ogorul fiecăruia": Is 6; „Pe islaz, la fâneţe; şi azi": Is 15; „Colibele, la câmp; stânele, pe islaz": Is 16; „Pe islaz, târlele; la fâneţe, colibele, surlele, coşerele, grajdurile; pe păşunea din munte, târlele; în pădure, colibele": Nt 1; „Pe câmp, la izlaz, la pădure (ţurlele)": Nt 2; „La fâneţe, colibele, bordeiele, coşerile, perdelele, surlele; pe păşunea din golul de munte, stânele şi colibele; în pădure, surlele, bordeiele": Nt 4; „La fâneţe": Nt 5, Sv 2 (azi nu mai sunt), 9, Sv 12 (sus în munte), 14, 16; „Colibele, pe câmp; stânele, pe islaz, la fâneţe": Nt 6; „La fâneţe, stogurile şi clăile; pe imaşuri, stânele": Nt 9; „Căpiţe, clăi, colibe, odăi, pe câmp; târle cu stâne (apărute după 1916), pe islaz": Nt 10; „La fâneţe, stogurile (azi, nu); în pădure, stânele (şi azi)": Nt 13; „Azi, vitele oamenilor pasc în hotarul satului": Sv 4; „Târlele, la fâneţe; stânele, pe păşunea din golul de munte": Sv 10; „Unde era şi izvorul de apă, pe păşune, pe munte": Sv 13; „La fâneţe, în pădure": Sv 17 (stânele), Vn 7, 8; „Unde avea omul terenul, pe islaz": Sv 18; „La câmp, la deal, la fâneţe (căpiţele)": Vs 1; „Pe câmp, islaz, la pădure, şi azi": Vs 2; „Bordeie, colibe, crame, pe câmp; perdea, pe islaz": Vs 4; „Pe câmp, imaş, şi azi": Vs 7; „Căpiţele (şi la fâneţe), clăile, colibele, pe câmp; târlele, ocoalele, stânele, pe islaz": Vs 8; „Stânele, pe câmp (şi azi) sau la pădure (înainte, mai rar)": Vs 10; „La vii": Vs 17 (colibe), Vn 10, 11; „La «cosâri», fâneţe; şi azi": Vn 1, 2; „Pe câmp, în vii": Vn 4, 6, 12; „Odăile, îngrăditurile, la curătură, pe dealuri; stânele, în afara moşiei satului, la munte": Vn 5; „Căpiţele şi clăile, la fâneţe; stânele, pe păşunea din golul de munte; cramele, la vii; alte construcţii, pe câmp": Vn 13.

Notă: în general, amenajările au fost grupate după denumire. Din acest motiv, câteodată, tipuri cu multe similarităţi apar în grupări diferite.

https://biblioteca-digitala.ro

VATRA SATULUI

Denumire generică: „Sat": Bc 2, 4-10, 12, 17, 19, 20, Bt 10-12, Gl 4, 7, 9, Is 4, 5, 8, 10, 11, 14, 17, Nt 1 (înainte), 4-8, 10, 12, 15, Sv 4, 6, 7 (azi), 10, 15, 18, Vs 13-15, Vn 6, 12, 13. „Silişte": Gl 6, Vs 2 (înainte), 14. „Vatră": Bc 1-3, 10-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-16, 18, Bt 1-4, 6-9, 13, 14, Gl 2, 3, 5, 8-10, Is 1-3, 6, 7, 9, 12, 13, 15-17, Nt 1 (acum), 2, 3, 9, 11, 13, 14, Sv 1-3, 5, 7-9-14, 17, Vs 1, 2 (înainte), 3-5, 6-11, 13, 16, 17, Vn 1-5, 7-11; „Vatră de sat vechi, pentru că este un sat-matcă pentru cele aparţinătoare": Bt 5.

Altfel: „Poieni": Sv 7 (înainte); „Vatra satului este termen recent. «Siliştea» este suprafaţa primită de la boier, în care se făcea gospodăria": Vs 12.

OBICEIURI DE ÎNTEMEIERE

„Cel care a venit întâi a bătut parul": Bc 6, Vs 7 (este o vorbă); „Moş Ciurea a bătut parul în locul numit Coţofeni": Bc 7; „Delceştii (neamul) au bătut primii parul": Vs 2; „Există vorba că Lozâncă a împlântat primul ţăruş în vatra satului": Bc 14; „Se împlânta un stâlp în mijlocul terenului care urma sa fie vatra de sat": Bc 17, Nt 10, Vs 8 (se pare că da), Vn 12; „Vasile Popa a bătut parul": Bc 20; „S-a tras o brazdă de plug, care a fixat hotarele": Bt 1, Is 7, 13, Vs 13; „Au fost şanţuri care au delimitat vatra satului: mergea de la Dumitru Ursan până pe la Izvor (sus), venea pe Drumul lui Moş Baltaru, apoi pe la Sandu Dron, ieşea pe deal la Cruce. Şanţul avea cam doi m adâncime şi cam un metru lăţime şi era plantat des cu cătină": Bt 8; „Satul a fost [înconjurat de] un şanţ adânc de 2 m": Gl 5; „Se spune că Ştefan cel Mare, când a ales locul pentru mânăstire, s-a suit pe coasta Muntelui Măgura şi a tras cu arcul înspre nord-est şi unde a căzut săgeata a fixat locul mânăstirii": Nt 13; „În mijlocul terenului care urma să fie vatra de sat s-a făcut o cruce înaltă": Sv 9; „Unde trag vitele la odihnă [s-a făcut sat]": Sv 11; „Pe unde se ducea capra şi se culca (chiar şi în pădure) se spunea că acolo era loc mai bun şi se făceau case. Pe unde mergeau măgarii la munte, pe acolo se făceau drumuri": Sv 18; „Ion Banu Cârja a bătut paru' aici": Vs 4; „După ce şi-a făcut casa, moşul Pârvu a plantat doi tei şi doi stejari": Vs 11; „Existenţa unor ocine a conturat vatra satului; la clădirea bisericii Odobescu în 1471 s-a tras cu arcul": Vn 6; „Se blesteamă cel care a aşezat satul pe dealuri": Vn 7; „A fost un paznic dincolo de Putna, care a păzit fâneaţa şi drept recompensă au vrut să-i dea o bucată. Şi-a tras o brazdă de plug, numită Cotu lui Călcâi": Vn 9.

SUPRAFAŢĂ

„134 ha": Bc 1; „120 ha": Bc 2; „497 ha": Bc 3; „240 ha": Bc 4; „172 ha": Bc 5; „37 ha": Bc 6; „90 ha": Bc 7; „518 ha": Bc 8; „90 ha": Bc 9; „247 ha": Bc 10; „186 ha": Bc 11; „78 ha": Bc 12; „278 ha": Bc 13 (sat Oituz); „33, 8 ha": Bc 14; „77 ha": Bc 15; „98 ha": Bc 17; „134 ha": Bc 19; „202 ha": Bt 1; „Manoleasa Prut, 23 ha; Manoleasa Volovăţ, 61 ha": Bt 3; „Cam 6 ha": Bt 4; „245 ha": Bt 5; „173 ha în 1973 şi 89 ha în 1976": Bt 6;

https://biblioteca-digitala.ro

„33 ha": Bt 8; „Cca 100 ha": Bt 9; „172 ha": Bt 10; „254 ha": Bt 12; „263 ha": Bt 13; „239 ha": Bt 14; „95 ha": Gl 2; „360 ha": Gl 4; „720 ha, din care 660 ha construcţii şi 57 ha drumuri": Gl 5; „201, 40 ha": Gl 6; „130 ha": Gl 7; „179, 49 ha": Gl 8; „250 ha": Is 1; „158 ha": Is 2; „51, 57 ha": Is 3; „348 ha": Is 4; „Cucuteni, 33 ha; Băiceni, 18, 40 ha; Săcăreşti, 17, 60 ha; Bărbăteşti, 13, 50 ha": Is 5; „75 ha": Is 6; „60 ha": Is 8; „72 ha": Is 9; „103 ha": Is 11; „281 ha": Is 12; „202 ha": Is 13; „260 ha": Is 14; „376 ha; după sistematizare, 166 ha": Is 15; „217 ha": Is 17; „Dobreni, 114 ha; Negreşti, 62 ha; Poiana, 18 ha prevăzute după sistematizare": Nt 2; „52 ha": Nt 4; „72 ha": Nt 5; „129 ha": Nt 8; „141 ha, total comună": Nt 9; „69 ha": Nt 10; „94 ha": Nt 11; „144 ha": Nt 13; „95 ha": Nt 14; „643 ha": Sv 1; „232 ha": Sv 2; „182 ha": Sv 3; „226 ha (în 1969), 211 ha (în 1973), 208 ha (în 1976)": Sv 4; „304 ha": Sv 6; „Suprafaţa vetrei nu este strict delimitată de moşie. Suprafaţa totală a teritoriului satului (include şi gospodării şi teritoriu de păşune sau pomi) este de 175 ha": Sv 7; „80 ha": Sv 9, Vs 6; „157 ha": Sv 10; „480 ha": Sv 11; „315 ha": Sv 12; „230 ha": Sv 14; „228 ha": Sv 15; „37, 575 ha (teren ocupat de construcţii); 625 ha, suprafaţa construibilă a vetrei de sat": Sv 16; „111 ha": Sv 17; „16419 m^2, total comună": Sv 18; „90 ha": Vs 2; „98 ha": Sv 3; „125 ha": Vs 7; „31 ha": Vs 8; „110 ha": Vs 9; „40 ha": Vs 10; „15 ha": Vs 11; „34 ha": Vs 12; „94 ha": Vs 13; „25 ha": Vs 14; „240 ha": Vs 15; „162 ha": Vs 16; „121 ha": Vs 17; „Cu aproximaţie 20-21 ha": Vn 1; „11, 96 ha": Vn 2; „47 ha, în viitor va fi de 39 ha [conform planului de sistematizare]": Vn 3; „78 ha": Vn 5; „116 ha": Vn 6; „136 ha": Vn 7; „111 ha": Vn 7; „65 ha": Vn 9; „895, 5 ha, total comună, inclusiv satele Suraia şi Bilieşti": Vn 10; „56 ha": Vn 12; „173 ha, total comună": Vn 13.

LOCALIZARE

Într-o margine a moşiei: „Pe malul Strâmbei, iar pe marginea satului trece apa Tazlăului": Bc 3; „Pe Cleja": Bc 5; „În trecut": Bc 13 (sat Oituz); „În partea de sud-vest a moşiei, pe ambele maluri ale Berbeciului": Bc 14; „Spre marginea de nord a Câmpului, pe malul dinspre nord al Volovăţului": Bt 3; „Pe şosea": Bt 4; „Pe pârâul Negru, în latura nord-estică": Bt 6; „Pe malul Băşeului; azi, după fixarea actualelor graniţe": Bt 8; „Între ape, spre marginea de miazănoapte a moşiei": Bt 10; „Pe Prut, pe dreapta lui, la cca un km": Gl 2; „Pe Bahlui": Is 1; „Pe latura de est a moşiei satului, pe pârâul Saha şi pe un mal al Prutului": Is 2; „Pe malul stâng al Jijioarei": Is 3; „La marginea de sud-est a moşiei, pe un podiş flancat de două pâraie": Is 15; „Spre sudul moşiei, pe Gârla Nucilor": Is 17; „Pe Bistriţa şi Fărcaşa": Nt 4; „Pe ambele maluri ale pârâului Brăteasca": Nt 7; „În partea de nord-vest, pe ambele maluri ale pârâului Poarca": Nt 8; „Pe pâraiele Cacovea, Glodişorul, Jugăritul": Nt 15; „În marginea sud-estică, pe versantul apusean al dealului Taranca (cota 504 m)": Sv 4; „Pe ambele maluri ale Păltinoasei": Sv 9; „Pe Suceava; într-o margine a moşiei, după 1945": Sv 11; „În partea sud-estică a moşiei, pe malul drept al Prutului": Vs 5; „Spre nord": Vs 7; „De o parte şi de alta a pârâului Recea": Vs 8; „Pe două pârâiaşe, a lui Balaş şi din Cotuna, care seacă în timpul verii": Vs 13; „Spre marginea de nord a moşiei, pe ambele maluri ale Văii Vutcani": Vs 16; „La marginea de nord-vest a moşiei, pe versantul de vest al Dealului Chicera": Vs 17; „De-a lungul unei văi seci (Valea Domoşiţei)": Vn 12.

https://biblioteca-digitala.ro

În mijlocul moşiei: Bc 19, Bt 2, Gl 1, 5, 10, Is 7, 9, 11, Vs 3, Vn 6, 9, 11; „Pe ambele maluri ale Trotuşului": Bc 1; „Moşia satului se află între Bistriţa şi Siret; Chetruşul traversează satul": Bc 2; „Pe pâraiele Butucari, Dragomir; restul pâraielor trece pe la marginea satului; dar satul era risipit, deci în tot hotarul; şi azi mai sunt gospodării risipite": Bc 4; „Pe ambele maluri ale pârâului Corbasca": Bc 6; „Pe o latură, Trotuşul; pe altă latură, Bâlca": Bc 7; „Mai mult pe un mal, cel stâng, al pârâului Uzu; pe cel drept se află cătunul Brătuleşti. Şi la 1893, casele sunt aşezate pe şes, costişe şi deal, prin mijlocul satului trece râul Uzu, iar spre nord, râul Trotuş (Mss 4549, R 10, f. 56-59)": Bc 8; „Pe amândouă malurile râului Zeletin": Bc 9; „Pe un mal al Tazlăului": Bc 10; „Pe ambele maluri ale Caşinului şi pe pâraie": Bc 11; „Azi, pe ambele maluri ale Oituzului": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „Pe un mal al Tutovei": Bc 15; „Pe ambele maluri ale Răcăciunului": Bc 16; „Pe pârâul Roşu": Bc 17; „Pe o apă": Bc 18; „Pe Berheciu": Bc 20; „De-a lungul drumului": Bt 1; „Pe marginea pârâului Podriga": Bt 5; „Pe drum": Bt 7; „Pe malul Başeului; înainte de 1954": Bt 8; „Pe drum": Bt 9; „Pe amândouă malurile Jijiei": Bt 11; „Pe malul drept al pârâului Pleşu/Tudora, pe pantele cele mai puţin prielnice": Bt 12; „Cam la o latură, dar spre mijlocul moşiei, pe o vale şi pe dealurile înconjurătoare": Bt 13; „Pe dealuri şi văi": Bt 14; „Pe valea Horincei": Gl 3; „Pe amândouă malurile pârâului satului": Gl 4; „Pe dealul Gohorului": Gl 6; „Pe ambele maluri ale Covurluiului": Gl 7; „În marginea de sud-vest a moşiei, pe malul nordic (dreapta) al râului Bârlad": Gl 8; „Pe Tecucel": Gl 9; „Pe pâraiele Comarna, Ragăului, Ţiganului": Is 4; „Pe ambele maluri ale pârâului satului": Is 5; „Pe pârâul Morii": Is 6; „Pe ambele maluri ale Jijiei": Is 8; „Între Gruiu şi Suhodoru": Is 10; „Pe pâraie": Is 12; „Pe două ape": Is 13; „Pe pârâul Tansa, care este foarte mic": Is 14; „Pe pârâul Velniţei": Is 16; „Pe ambele maluri ale Bicazului": Nt 1; „Pe ambele maluri ale Almaşului şi Almăşelului": Nt 2; „Pe ambele maluri ale gârlei Valea Neagră": Nt 3; „Pe amîndouă malurile ape Grinţieşul Mare": Nt 5; „Pe Rostoaca şi Netez": Nt 6; „Pe izvoarele Ozanei (Boboieşti-Dolea, Mihăieţul) şi pe Ozana": Nt 9; „Pe deal, pe platou": Nt 10; „Ambele maluri ale Văii Mari": Nt 11; „O parte din sat, pe ambele maluri ale Bistriţei şi [restul satului] pe ambele maluri ale Trotuşului": Nt 12; „Pe apa Tazlăului (în special pe malul stâng; pe malul drept sunt doar câteva case), pe Peştiosu": Nt 13; „Pe pârâul Umbrar": Nt 14; „Pe firul a trei pâraie: Solca, Clit şi Dumbrăviţa": Sv 1; „Pe ambele maluri ale pârâului Seaca": Sv 2; „Pe ambele maluri ale apelor Bistriţa şi Neagra": Sv 3; „Pe Şomozu Mare, Platoniţa, Stanişte; dar moşia satului este şi pe lângă Fălticeni, şi în jud. Iaşi; deci teren foarte împrăştiat": Sv 5; „Pe malul drept al Siretului": Sv 6; „Pe malul stâng al Suhii": Sv 8; „Pe Suceava; în mijlocul moşiei la 1900": Sv 11; „Pe ambele maluri ale pârâului Suha": Sv 12; „Pe apele Neagra şi Sărişor": Sv 13; „Pe pâraie": Sv 14; „Pe Moldoviţa şi pe afluenţii ei Ciumârna, Paltinu, Vâlcani": Sv 15; „Pe malul Suceavei": Sv 16; „Pe malul Brodinei": Sv 18; „Pe pârâul Arsura": Vs 1; „Pe Bogdana": Vs 2; „Pe Prut": Vs 4; „Pe un mal al Vasluieţului": Vs 9; „Pe deal": Vs 10; „Pe apa Berivoiului": Vs 11; „Pe Tutova": Vs 12; „Pe stânga apei Racova": Vs 14; „Pe un mal al gârlei Bou Bătrân": Vs 15; „Pe malul Putnei, pe terasa I (foarte puţin) şi a II-a a Putnei, dar şi pe deal": Vn 1; „Pe o parte şi pe alta a Nărujei": Vn 2; „O parte a satului (o mahala) se afl pe ambele maluri ale Bălanlui":Vn 4; „Pe malul stâng al Şuşiţei": Vn 5; „Pe «poduri», dealuri": Vn 7; „Pe Zăbala şi pâraiele ce se varsă în ea": Vn 8; „Pe malul drept al Siretului": Vn 10; „Pe Valea Peşterii – Piscu Radului, pe Valea Găurii – Livezile, pe ambele maluri ale Vizanţiului – Vizantea Răzăşească": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Altfel: „Satul este aşezat pe văile obcinelor. Casele s-au întins şi pe poalele obcinelor. Pădurile şi grădinile care formează moşia satului sunt de o parte şi de alta a vetrei, dar terenul care este în proprietatea locuitorilor nu este aşezat exclusiv pe obcinele ce înconjoară satul; ei au proprietăţi şi la 20-30 km depărtare de sat, în munţii înconjurători": Sv 7; „Pe Valea Dornei; casele sunt împrăştiate în toată moşia": Sv 10; „Satul este extrem de risipit pe dealuri, văi, malurile pâraielor": Sv 17; „Pe ambele maluri ale Tutovei": Vs 6.

FORMĂ

„Alungită, cu uliţe fără nicio ordine; şi azi": Bc 1, 5, 8, 18, Bt 5, 8, Gl 6, 7, Nt 2, 3, 8, 9, 13-15, Sv 12, Vs 1, 2, 6, 13, 16, Vn 7, 8; „Alungită pe 7 km, cu uliţe fără nicio ordine": Bc 11; „Alungită de-a lungul drumului şi apei, cu uliţe fără nicio ordine": Bc 13 (sat Oituz); „Alungită pe direcţia nord-vest, cu uliţe fără nicio ordine": Vs 17; „Alungită, cu două uliţe perpendiculare pe şosea": Bc 13 (sat Hârja); „Alungită, cu uliţe unele întretăiate în formă de cruce, altele, fără nicio ordine": Bc 15, 19, Is 12 (în Satu Nou, care datează din 1962, în formă de cruce); „Alungită, cu uliţe în cruce la drumul principal, fără nicio ordine celelalte": Is 10; „Foarte alungită, cu uliţe în formă de cruce": Bt 4; „Alungită, cu uliţe în cruce": Vs 4; „Alungită, cu uliţe paralele, drepte şi largi şi altele perpendiculare pe ele": Bt 7; „Alungită, cu uliţe mai scurte care sunt perpendiculare pe drumul mare": Is 2; „Spre alungit puţin, cu uliţe fără nicio ordine": Bt 9; „Alungit, cu uliţe fără nicio ordine, înainte; tentacular, cu uliţe radiale, azi": Is 11; „Alungită, azi; nu prea sunt uliţe; cele care există sunt paralele cu pâraiele": Nt 5; „Alungită, cu o singură uliţă care mergea din centru roată, pe coastă": Sv 3; „Alungită; înainte, când erau nemţi, gospodăriile erau şi pe dealuri; acum oamenii au coborât în sat. Pe măsură ce se îndesesc, din nou se construiesc locuinţe mai sus, pe deal. Tendinţa e spre tentacular, cu tentacule scurte încă şi nesemnificative; singura mai lungă este cea care urmează pârâul Timănului. Drumurile au fost făcute, în general, pe cursul văilor şi apelor": Sv 7; „Alungită mult, cu uliţe fără nicio ordine, întortocheate sub formă de cruce": Vn 5; „Alungită, de covată, cu uliţe fără nicio ordine; şi azi": Sv 11; „Alungit-tentaculară, cu uliţe fără nicio ordine": Sv 15; „Alungită, înainte; tentaculară, azi; cu uliţe fără nicio ordine, şi azi": Vs 3; „Alungită, în formă de „ciubotă", cu uliţe fără nicio ordine; azi, la fel": Vs 8; „Alungit-dreptunghiulară, cu uliţe întretăiate, rectangulare în satul vechi, fără nicio ordine în Mocani [parte a satului]": Vs 5; „Puţin alungită, cu uliţe fără nicio ordine, spre paralel": Vs 10; „Alungită": Vs 11; „Alungită, cu un drum principal şi câteva uliţe": Vn 12; „În forma literei T, cu uliţe radiale unele şi altele, fără nicio ordine": Bc 2; „În forma literei T, alungită de-a lungul drumului şi a apei, cu un drum pe mijlocul vetrei satului": Bc 17; „În forma literei T. În secolul trecut [al XIX-lea] centru satului se găsea la doi km pe râul Fărcaşa, unde se găsea biserica veche": Nt 4; „În forma literei T, cu uliţe fără nicio ordine": Nt 12; „Aproximativ rotundă, cu uliţe fără nicio ordine": Bc 7, 20; „Bălaia, rotundă, cu uliţe fără nicio ordine; mai multe grupuri de gospodării: Bălaia, Bejenari, Iorguleşti, Niţuleşti, Mărăşti, Bradu": Bc 12; „Rotundă, înainte; alungită, azi, cu uliţe radiale": Bc 14; „Rotundă, cu uliţe fără nicio ordine": Is 1; „Rotundă, cu uliţe radiale": Vn 3; „Spre rotunjit, foarte neregulată, terenul este accidentat; uliţe fără nicio ordine": Bt 14; „Spre rotund, cu uliţe radiale": Is 8; „Aproape rotundă, cu uliţe fără nicio ordine": Is

https://biblioteca-digitala.ro

14; „Aproape rotundă, înainte; spre alungit, azi; cu uliţe fără nicio ordine": Vn 1; „Ovală, cu uliţe fără nicio ordine": Bc 6, Is 13, Nt 10; „Ovală, cu uliţe în formă de cruce în centru şi fără nicio ordine în restul satului; şi azi": Nt 7; „Ovală, după împroprietăririle din 1864, 1895, 1921; cu uliţe fără nicio ordine": Vs 15; „Elipsă, cu uliţe fără nicio ordine": Is 9; „Ca o potcoavă, neregulată, cu uliţe întortocheate, fără nicio ordine": Is 15, Vn 11; „Patrulater cu laturi neregulate, cu uliţe radiale": Sv 6; „Dreptunghiulară, cu uliţe în formă de cruce, şi azi": Bc 10, Vs 7; „Dreptunghiulară, şi azi; cu uliţe iniţial fără nicio ordine; acum 10 ani [1967] s-au trasat uliţe drepte": Is 3; „Spre dreptunghi alungit, cu uliţe fără nicio ordine": Bt 1, Is 5; „Dreptunghi alungit, cu uliţe fără nicio ordine": Is 6 (neregulat), Sv 16; „Dreptunghi, înainte; poligon neregulat, azi; cu uliţe fără nicio ordine, şi azi": Is 17; „Dreptunghiulară, cu uliţe fără nicio ordine; şi azi": Nt 11, Sv 8; „Dreptunghiulară, 12 X 7 km, cu uliţe ramificate, fără nicio ordine": Sv 2; „Dreptunghi neregulat, unele uliţe neregulate, altele în formă de T, aproximativ paralele": Vn 4; „Aproape pătrată, înainte; alungită, dreptunghiulară, azi; o singură uliţă, înainte; azi, mai multe, toate desprinse din şosea": Bt 3; „Aproape pătrată, cu uliţe întretăiate în formă de cruce, care merg de la un capăt la celălalt": Gl 8; „Pătrată, poligon regulat, cu uliţe fără nicio ordine": Vn 9; „Trapez, cu un drum principal din care se desprind uliţe fără nicio ordine": Sv 4; „Patrulater neregulat, cu uliţe radiale şi neregulate": Gl 9; „Poligon neregulat, şi înainte; cu uliţe în formă de cruce, în zona nouă (împroprietăririle din 1921); fără nicio ordine, în satul vechi": Bt 6; „Poligonală, cu uliţe fără nicio ordine, înainte; întretăiate în formă de cruce, azi": Gl 10; „Triunghiulară, cu uliţe fără nicio ordine, înainte; întretăiate, azi": Bt 2; „Triunghiulară; şi mai demult la fel, cu uliţe fără nicio ordine": Bt 10; „Spre triunghi, cu un unghi mai lung; două uliţe unite în formă de cruce, două paralele şi câteva ramificate": Sv 5; „Înainte, în formă de unghi obtuz; azi, dreptunghiulară; cu uliţe fără nicio ordine, şi azi": Vs 12; „Tentaculară, cu uliţe fără nicio ordine": Nt 1, Vn 6; „Tentaculară, alungită, cu uliţe fără nicio ordine": Sv 9; „Tentaculară, cu uliţe atât radiale cât şi fără nicio ordine": Sv 14: „Cu braţe, cu uliţe radiale": Bt 12; „Neregulată, cu uliţe fără nicio ordine": Bc 3, 13, Gl 1-3, Is 4, 16, Nt 6, Sv 1, 10, 13, 18, Vs 14, Vn 2, 13; „Neregulată, cu uliţe fără nicio ordine; puţine sub formă de cruce": Bc 4, 16; „Neregulată, cu uliţe fără nicio ordine, cu grupuri de gospodării răsfirate": Bc 9; „Neregulată, cu uliţe fără nicio ordine, cu multe gospodării răsfirate": Gl 4; „Neregulată, cu uliţe unele radiale şi altele fără nicio ordine": Bt 11; „Neregulată, cu uliţe radiale": Vs 9; „Neregulată, cu unele uliţe întretăiate sub formă de cruce (numai Loturile), unele radiare şi altele fără nicio ordine": Vn 10; „Cu uliţe fără nicio ordine, înainte; unele întretăiate sub formă de cruce şi altele neregulate, azi": Gl 5; „Cu uliţe fără nicio ordine": Is 7; „Cărări fară ordine": Sv 17.

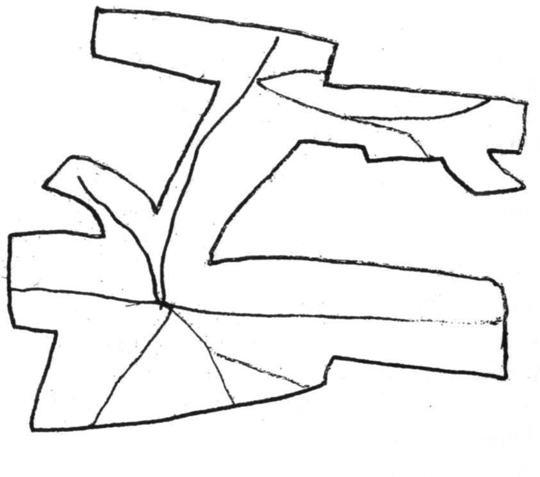

Tip de aşezare tentaculară, sat Udeşti, jud. Suceava (desen de Petre Popovăţ)

https://biblioteca-digitala.ro

TIP

Adunat îngrămădit: Bc 6, 7, 16 (azi), Bt 2, 6, 9, 10, Gl 8, Is 3, 8, 14, 17, Sv 5, 6, Vs 15, Vn 3, 4 (azi), 9, 13 (azi); „Adunat îngrămădit, aşezat de-a lungul drumului care taie satul în două”: Gl 7.

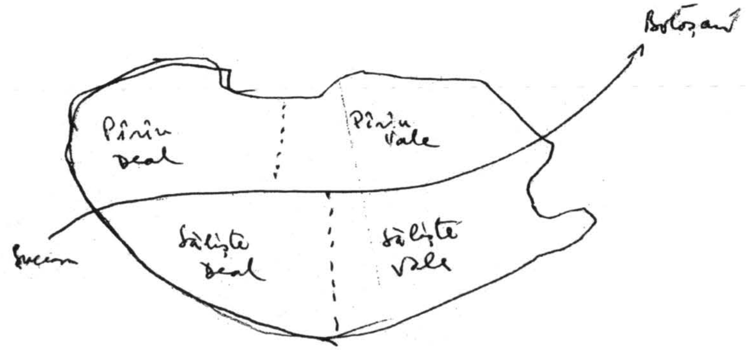

Tip de aşezare îngrămădită, sat Dumbrăveni, jud. Suceava (desen de Petre Popovăţ)

Adunat geometric: Vs 7; „Spre alungit de-a lungul drumurilor şi apei”: Bc 10; „Pe şoseaua Bârlad-Galaţi”: Gl 10.

Adunat-alungit geometric: „De-a lungul şoselei”: Bt 4, Is 2.

Alungit: Sv 2, Vs 11, 13, Vn 7; „De-a lungul apei”: Bc 1, 13 (sat Hârja), 14, 15, 18, Nt 3, 5 (azi), 8, 11, 12, 15, Sv 8, Vs 6, 8, Vn 2, 5, 8; „Alungit-adunat de-a lungul apei”: Sv 7; „De-a lungul drumului”: Bc 2 (pe «linia» principală), 15 (înainte), 19, Bt 3, Is 10, 12, Nt 10, Sv 9, 12, Vs 1, 4, 5, 10, Vn 12; „De-a lungul drumului şi apei”: Bc 5, 8, 13 (sat Oituz), 16 (la 1900), 17, Nt 14 (drumul merge paralel cu apa); „Alungit-îngrămădit pe deal”: Gl 6; „Azi, de-a lungul drumului şi apelor”: Nt 2; „Azi, de-a lungul drumurilor şi mai ales a apelor”: Sv 13; „Azi, pe Putna şi pe deal”: Vn 1; „Alungit-răsfirat, de-a lungul drumului, la 1900”: Vn 4.

Răsfirat: Bc 9, 12, 20, Is 16, Nt 4, 6, Sv 11, Vs 2, 9, 12, 17, Vn 11; „Răsfirat de-a lungul apei şi a drumurilor în vatră; risipit la extremităţi”: Bc 3; „Azi răsfirat, cu tendinţă de adunare în centru”: Bc 4; „Răsfirat de-a lungul drumului înainte, cu tendinţă de adunare azi”: Bt 1; „Răsfirat, înainte; alungit, spre adunat, azi”: Bt 5; „Răsfirat de-a lungul drumului”: Bt 7, Is 1, 9, 11 (înainte), Vn 4 (la 1900); „Răsfirat de-a lungul apei”: Bt 8, Vs 16; „Alungit-răsfirat de-a lungul apei, cu case care erau şi sunt încă destul de risipite”: Nt 9; „Alungit-răsfirat de-a lungul apei”: Nt 13; „Răsfirat, cu tendinţă evidentă de adunare”: Bt 11, 14; „Răsfirat pe vale şi pe dealurile din jur”: Bt 13; „Răsfirat de-a lungul drumurilor”: Gl 1, 9; „Satele care formează astăzi Cavadineştii se despărţeau prin hotar parohial. Fiecare aparţinea unei anumite parohii. Părţile fiecărui sat erau despărţite prin locuri virane; satul avea multe mahalale”: Gl 3; „Răsfirat pe drumurile urmând cursul pâraielor dispuse pe coline, ca un evantai”: Is 4; „Azi, răsfirat de-a lungul drumului şi

https://biblioteca-digitala.ro

pârâului": Is 5; „Răsfirat alungit de-a lungul apelor şi a drumurilor": Is 6; „Răsfirat tentacular de-a lungul drumurilor": Is 13; „Aşezare puternic răsfirată: *O mână de fasole aruncată din avion* (Tănase Vasile)": Is 15; „De-a lungul drumului şi a apelor, la 1900": Nt 2; „Răsfirat în vatră, cu tendinţă de adunare; risipit pe dealuri": Sv 3; „Răsfirat de-a lungul drumului, cu tendinţă de îngrămădire de la nord la sud": Sv 4; „Răsfirat liniar, cu tendinţă de tentacular de-a lungul apelor": Sv 15; „Răsfirat alungit de-a lungul apei, cu tendinţă de îngrămădire": Sv 16; „Răsfirat tentacular de-a lungul drumurilor, înainte; îngrămădit, azi": Vn 10; „Răsfirat-alungit de-a lungul drumului, în special şi de-a lungul apei, înainte": Vn 13.

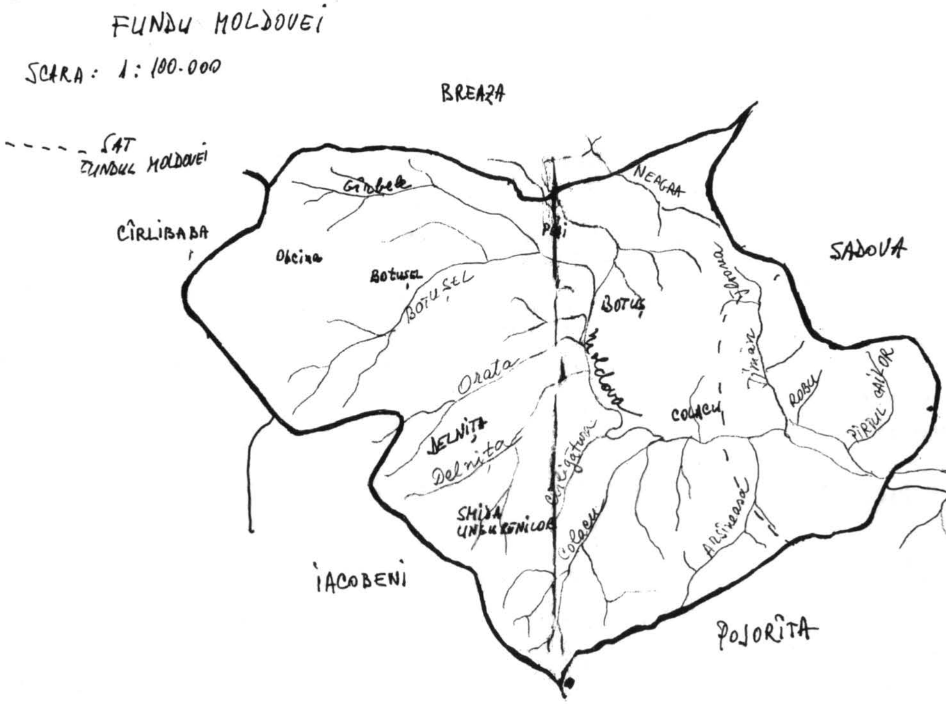

Tip de aşezare, comuna Fundu Moldovei cu sate aparţinătoare, jud. Suceava
(desen de Alina Ioana Ciobănel)

Tentacular: Gl 2; „De-a lungul apelor": Bc 11, 12, Nt 1, Sv 1; „De-a lungul drumurilor": Gl 5, Is 7, 11 (azi), Nt 7, Sv 14, Vs 3 (azi), Vn 6.

Risipit: „La 1900": Bc 4; „Risipit, înainte; răsfirat, cu tendinţe mici de adunare, azi": Gl 4; „În trecut": Is 5, Nt 5, Sv 13; „Risipit pe dealuri; răsfirat în vatră, cu tendinţă de adunare": Sv 3; „Risipit pe Valea Dornei": Sv 10; „Foarte risipit şi azi": Sv 17, 18.

Notă: Dacă nu se menţionează altfel, tipul, forma şi textura satelor sunt la fel în trecut şi la data anchetei.

https://biblioteca-digitala.ro

TOPONIME, FORME DE RELIEF

„Ape: Agăş, Trotuş; munţi”: Bc 1; „Ape: Chetruş; câmpie, coline mici”: Bc 2; „Ape: Strâmba cu afluenţi: pârâul lui Matei, Puşcaşului, al Roţii, Vâlcele; în Deal la Păr, Dealul Bolohanului, Dealul Şipote, Dealul Ţâmpoaiei, la Poarta Veche, era locul închis. Pârâul Roţii: când umblau băieţii cu Pluguşorul sau cu uratul de Anul Nou, un om bătrân, Costache Popa, zis Ursache, a furat o roată de căruţă de la vecinul lui. S-a suit într-un deal, unde era panta unui pârâu. Băieţii, când urau la geam la casa lui Ion Cioloca *roata măi!* (ca ceilalţi să pocnească din bici), Ursache a înfăşurat obezile cu paie, le-a dat foc si acela a răspuns *na-ţi-o măi!* (roata). A mers până-n casa lui bunicul, Ion Cioloca. De atunci a rămas denumirea de pârâul Roţii”: Bc 3; „Ape: Berzunţiul Negru, Buda, Butucari, Dragomir; depresiune la poalele munţilor Berzunţi”: Bc 4; „Ape: Cleja, Cleja Popii, Clejuri”: Bc 5; „Ape: Valea Corbasca; Râpa lui Simion, coline”: Bc 6; „Ape: Bâlca; luncă şi terasă”: Bc 7; „Ape: râul Trotuş, pâraiele Boiştea şi Uzu; şes, deal, costişe”: Bc 8; „Ape: Zeletin”: Bc 9; „Ape: Tazlău; Depresiunea Tazlău, dealuri şi coline”: Bc 10; „Ape: pârâul Caşin, Buclaş, Calasău, Dulce, Haloşu Mare, Haloşu Mic, Sărăţelu; dealuri (480 m altitudine)”: Bc 11; „Ape: Bălaia, Dunavăţ, Vărărie; dealuri, văi”: Bc 12; „Ape: Oituz, Hăţman, Pârâul Sărat; deal, şes”: Bc 13 (sat Oituz); „Ape: Oituz, pâraie: Feşca de Jos, Feşca de Sus, Nistoroaia, Popii, Rotăria; vale”: Bc 13 (sat Hârja); „Ape: Berbeci, Dunavăţ, Râpa Vărzăriei; dealuri”: Bc 14; „Ape: Tutova şi numeroase pâraie; dealuri”: Bc 15; „Ape: Răcăciuni; platou, deal”: Bc 16; „Ape: pârâul Roşu; vale”: Bc 17; „Ape: pâraiele Fânar şi Zeletin; vale”: Bc 18; „Partea de nord a colinelor Tutovei”: Bc 19; „Ape: Berheciu; platformă colinară”: Bc 20; „Pâraie: Miletena, Putreda, şes, coaste”: Bt 1; „Ape: pâraie: Cracii Şipoţelului, Miletin, Şipoţel, Tulburea; dealuri”: Bt 2; „Nu sunt ape în vatră; coastă”: Bt 3; „Ape: pâraiele Molniţa, Vlădescu; şes, deal”: Bt 4; „Ape: Podriga; dealuri, văi”: Bt 5; „Ape: Pârâul Negru; [zonă] uşor colinară şi platou spre Prut”: Bt 6; „Botoşanca, Dealul Zamca”: Bt 7; „Ape: Başău; dealuri, văi”: Bt 8; „Ape: Prut, Başeu (Başău), văi, luncă”: Bt 9; „Nu sunt ape în vatră; şes, deal”: Bt 10; „Ape: Jijia, pârâul Izvoare”: Bt 11; „Ape: pârâul Tudora (pe hărţi este Pleşa), cu apele Pleşu, Zărna; şes”: Bt 12; „Pârâul Întors, dealuri”: Bt 13; „Pârâul Vorniceni, prin mijlocul satului; deal şi văi”: Bt 14; „Ape: Gârliţa; coaste, pante”: Gl 1; „Ape: Stoieneasa; coline”: Gl 2; „Ape: Horincea; coline”: Gl 3; „Ape: pârâul satului, dealuri, văi”: Gl 4; „Ape: pârâul Gerului”: Gl 5; „Dealul Gohorului”: Gl 6; „Ape: pârâul Covurlui, vale şi deal”: Gl 7; „Valea Călmăţuiului, Valea Gerului”: Gl 8; „Ape: Tecucelul; dealuri, văi”: Gl 9; „Şes”: Gl 10; „Ape: râul Bahlui; dealuri”: Is 1; „Ape: Saha; deal şi şes”: Is 2; „Ape: Jijioara, pârâul Râpii; pantă lină”: Is 3; „Ape: pâriele Comarna, Ragăului, Ţiganului, toate afluentele Jijiei; dealuri”: Is 4; „Pârâul satului Cucuteni; vale între dealuri”: Is 5; „Ape: pârâul Morii; dealuri”: Is 6; „Ape: pâraie, coaste”: Is 7; „Ape: Jijia; deal, şes”: Is 8; „Şes”: Is 9; „Ape: pârâul satului; dealuri”: Is 10; „Ape: Jijia; deal”: Is 11; „Ape: Pâraie: Bazga, Bohotin, Răducăneni; dealuri şi vale”: Is 12; „Ape: Humărie, Stavnic, dealuri”: Is 13; „Ape: pârâul Tansa; deal”: Is 14; „Ape: pâraie: Babii, Călugăra, Fundoii, Satului; Rogină, Coasta Ţarinii, Coşăre, Curături, Dealul Mânăstirii, Poieni, Porcăria”: Is 15; „Ape: iazul Nemţilor, pârâul Velniţei; dealuri: Barbelea, Chilia, Hotar, Pietrosu, Ţăruşu ”: Is 16; „Ape: Gârla Nucilor; poalele dealului, deal”: Is 17; „Ape: Bicaz, Bistra, pârâul Caprei, Ţepeşeni, Ticoş, Valea Jidanului; dealuri”: Nt 1; „Ape: Almaş, Almăşel, pârâul Dobrenilor; Dealurile Neamţului, la poalele Munţilor Bicaz, Cernegura, Cozla,

https://biblioteca-digitala.ro

Pietricica": Nt 2; „Gârla Valea Neagră, dealuri": Nt 3; „Ape: Bistriţa, Fărcaşa; lunca şi terasele Bistriţei": Nt 4; „Ape: Grinţieşul Mare; dealuri («picioare», «bâtcă», «obcină»)": Nt 5; „Ape: Netez, Răstoaca; Dealul Floroiu": Nt 6; „Pârâul Brătescu, vale": Nt 7; „Ape: pârâul Poarca; deal": Nt 8; „Ape: izvoarele Ozanei: Boboieşti-Dolea şi Mihăieţul care se întâlnesc în centrul satului şi formează Ozana; munţi şi dealuri": Nt 9; „Ape: Albuia, Gârbovăţ; deal": Nt 10; „Ape: Dubărca, Valea Mare; vale": Nt 11; „Ape: Bistriţa şi Tarcău; vale": Nt 12; „Ape: râul Tazlău; păraiele Brusturatu, Peştiosu, Strejei": Nt 13; „Ape: pârâul Umbrar; podiş de-a lungul apei": Nt 14; „Ape: râul Neamţ; pâraie: Cacovea, Glodişorul, Jugăritul": Nt 15; „Ape: Clit, Dumbrăviţa şi Solca; platou subdeluros": Sv 1; „Ape: Hagău, pârâul Seaca (cu Secuţa), râul Râşca; şes, deal": Sv 2; „Ape: Bistriţa, Broşteni, Neagra; Valea Bistriţei": Sv 3; „Ape: pâraie: Dobrideni, al Irinii, Podeţe, la Punte; deal": Sv 4; „Ape: Platoniţa, Stanişte, Şomozu Mare": Sv 5; „Ape: pâraie: de la Pavel, de la Tudor, Ţeapu; dealuri": Sv 6; „Ape: râul Moldova, pâraie: Arsâneasa, Cailor, Floarea, Robu, Timău; aşezat pe văi, între obcine şi poalele obcinelor": Sv 7; „Ape: Suha Mare, vale": Sv 8; „Ape: Anania, Bucovăţ, Păltinoasa; vale": Sv 9; „Ape: Dorna; zonă depresionară şi munţi": Sv 10; „Ape: Suceava şi mai multe pâraie; partea vestică a depresiunii Rădăuţi": Sv 11; „Ape: pâraiele Gemenele şi Suhaia; dealuri, vale": Sv 12; „Ape: Neagra (se varsă în Bistriţa; Sărişor), văi, munţi": Sv 13; „Ape: Cânepişte, Martun, din Poiană, Vărzăroaia; dealuri, coline": Sv 14; „Ape: Moldoviţa cu afluenţii Ciumârna, Hănceni, Lupoaia, Paltinu, Valcani; dealuri, Bodnărescu, Dealul Mânăstirii": Sv 15; „Ape: Suceava; pâraie: Caliuha, Remezeu, al Slatinii, cu Topchile; vale, deal, versantul nordic al Obcinelor": Sv 16; „Ape: pâraiele Nisipitu, Tinons, Ulma; dealuri foarte accidentate": Sv 17; „Ape: Brodina; dealuri pe care sunt cătune: Cruhla, Hrabuzna, Plosca, Salaş": Sv 18; „Ape: pârâul Arsura; dealuri": Vs 1; „Ape: Bogdana, coline": Vs 2; [Nu au fost consemnate toponime]: Vs 3, 4; „Ape: Valea Bogatei; terasa inferioară a Prutului": Vs 5; „Ape: Tutova; luncă": Vs 6; „Nu sunt ape în vatră; terasa de 15-20 m a Prutului": Vs 7; „Ape: pârâul Recea; dealurile Ciomag şi Şurăneşti, Şesul pe Cuţigna, Şesul Mare": Vs 8; „Ape: Vasluieţ; dealuri": Vs 9; „Ape: pârâul Racoviţa, deal": Vs 10; „Ape: Berivoiul; vale": Vs 11; „Ape: pârâul Cârjăoanu; platou": Vs 12; „Ape: pârâul lui Balaş, pârâul din Cotuna; Dealul Şuletea, Dealul Şipote (sau Dealul Drăganului)": Vs 13; „Ape: Pietrosu; Dealul Harţag": Vs 14; „Ape: gârla Bou Bătrân; platou": Vs 15; „Ape: pârâul Vutcani; Valea Vutcanilor şi două pante": Vs 16; „Ape: Telejna; dealul Chicera, râpi": Vs 17; „Ape: râul Putna; pâraie: Bisericii, Vâlcelei; I şi a II-a terasă a Putnei": Vn 1; „Ape: Năruja; terase": Vn 2; „Ape: Putna; dealuri": Vn 3; „Ape: Bălanu; câmpie": Vn 4; „Ape: Şuşiţa; dealuri": Vn 5; „Ape: Dâlgov, pâraiele Măgdălina, Spatarului (temporar); dealuri, Valea Dâlgovului": Vn 6; „Ape: Râmnicul Sărat, alte pâraie; dealuri («poduri») subcarpatice": Vn 7; „Ape: Zăbala, pâraiele: Chinului, Nereju Mic; munţi": Vn 8; „Ape nu sunt; şa, dealuri subcarpatice": Vn 9; „Ape: Siretul; pâraie: Chiorloaica, Gârla Roşie, Gârla Săpată, Hornog, Ştiuca; câmpie": Vn 10; „Ape: Valea lui Coadă; dealuri": Vn 11; „Terasa râului Trotuş": Vn 12; „Ape: Păstrăvu, Valea Peşterii; dealuri, văi: Bejenia, Dealul Coarnei, Dealul Satului, Dealul Scaunele, Dealul Stâlpului, Dealul Vidra, Feţe, Fundu Vidrăi, Ghergheleu, Ghiorica, Ghizuina, Heleştiucul, Hozeşti, Măgura, Măguricea, Păstrava, Păstrăviorul, Subdeal, Vărzăria": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

SCHIMBĂRI DE VATRĂ

„Înainte satul era pe râpe. Prin 1859 au coborât oamenii pe apa Trotuşului, după ce au făcut apărători (diguri)": Bc 1; „Vatra veche era la Coasta Bereştilor, de la şoseaua mare la 1, 5 km. S-au retras aici din cauza năvălirilor; pe locurile astea erau păduri": Bc 3; „Înainte erau în partea care se cheamă Alexandrina. Pe la sfârşitul secolului trecut au fost mutaţi cu forţa peste pârâul Cleja": Bc 5; „Doar cătunul Brătuleşti se afla în vechime pe şesul Maşcaşului, astăzi pe malul drept al Uzului, numărând cam 40 de case. A fost pârjolit de tătari. Din locuitori a rămas unul Brat, i-a mutat biserica pe nişte lunci": Bc 8; „Primele gospodării au fost pe partea de sat numită Dealul": Bc 9; „Vatra veche a fost la Cătun": Bc 11; „Se pare că a fost la Bâtca, pe la Humărie. Când s-a mutat, nu se ştie; probabil din cauza tătarilor": Bc 13 (sat Oituz); „Vatra era pe deal, pe costişele din partea de nord-est a actualei vetre, pe unde se află cimitirul vechi, drumul spre iaz şi cioate (Lăzcioate), care duce la Lipova. Pe la 1850 oamenii s-au coborât pe valea apei Tutova": Bc 15; „S-au retras mai aproape de apă": Bc 17; „Vatra nu s-a mutat, dar satul s-a prelungit cu [terenul pe care s-au aşezat] noile familii, care au întemeiat Însurăţeii, numit ulterior Roşiori": Bc 19; „Vatra a fost în deal, la Moară. S-au găsit urme [fragmente] de cărămizi, oale, etc când se ară. Se zice că [satul vechi] ar fi ars şi că o parte din locuitori s-ar fi mutat la Burdujeni (lângă Suceava, azi un cartier al oraşului). De asemenea, sursa de apă este pe actuala vatră": Bt 8; „După 1850 s-a produs o colonizare de populaţie ruteană cu poftă de muncă; a doua vatră, pe Siret, şi apoi aduşi în actuala vatră": Bt 12; „Nu se ştie să se fi mutat, dar se pare că a existat o altă aşezare, unde s-au găsit urme de ceramică, silex, cruci foarte vechi la Selişte şi la Seliştea lui Zirvă": Bt 13; „O parte a fost în moşia satului şi s-a mutat: Dalghijeni, Dabija spre Cotoroaia": Gl 4; „Înainte, pe Valea Bujoreştilor; a fost mutată din lipsă de apă": Gl 5; „Cei de la Mălăieşti s-au aşezat pe Valea lui Ban; cei de la Otvoeşti s-au ridicat pe Poiană": Gl 6; „Vatra nu s-a schimbat; primele gospodării au fost în partea de răsărit a satului": Gl 7; „Primele gospodării au fost între Brăila şi Siret; era un schit şi un cimitir; urmele cimitirului se văd şi acum. Acolo a fost şi biserică. S-au mutat de acolo pe actuala vatră; pe vechea vatră au rămas locuri de curătură (grădini). În 1881 s-au mutat din cauza inundaţiilor iar în 1883 s-au mutat definitiv": Gl 8; „Se pare că primele gospodării ar fi fost cam la 500 m distanţă de centrul actual al aşezării": Is 2; „Se spune că prima vatră, pe vremea lui Ştefan cel Mare a fost pe Valea Bozianei": Is 3; „Dealurile erau împădurite; oamenii s-au stabilit întâi pe Leurda, mai jos de cetăţuie; apoi au coborât spre văi": Is 5; „Pe Dealul Hemeiosu şi pe Prisacă": Is 12; „Vatra veche era la Silişte, pe moşia actuală; nu-şi mai amintesc când, pe vremea turcilor. De acolo, pe vatra actuală, [la început] erau case construite în pădure": Is 14; „Vatra era în partea de nord-est, la Poieni. Se spune că a fost mutată în timpul lui Constantin Cantemir, din cauza războiului dintre turci şi poloni, când satele aparţinând de Tătăruşi au fost arse": Is 15; „Centrul satului era la biserica veche": Nt 4; „Casele erau pe deal, vatra satului s-a format prin 1920": Nt 5; „În Netezi": Nt 6; „A fost mutată de la pârâul Carpenul pe actuala vatră": Nt 15; „Iniţial, întemeiatorii au format satul Hrinceşti, care cu timpul s-a deplasat pe vest, pe firul pârâului Solca, pentru a avea apă în apropiere": Sv 1; „Prima vatră, în Boroaia Vale, la Bulitău": Sv 2; „Vatra, pe sub coastă, unde sunt acum blocurile (în actualul centru). Pe la 1700 erau case între cele două [ape] Negre (a Dârmoxului şi cea a Glodului). Era şi turnătorie de fier (se mai cunosc roţi îngropate) şi sat, o ţâră mai la vale. La împroprietărire, oamenii de acolo au venit în

https://biblioteca-digitala.ro

Broşteni. Acolo a rămas locul liber. Erau fierăstraie de apă, cu patru pânze; mai târziu a fost brânzărie regală": Sv 3; „În Sălişte (acum teren arabil)": Sv 4; „Nu [s-a schimbat vatra dar] s-au strâns de pe ţarină casele în actuala vatră": Sv 12; „S-au strâns cei de pe moşie pe actuala vatră, care este pe coastă, şi e mai ferită de inundaţii": Sv 14; „Vatra nu s-a schimbat; s-a extins însă foarte mult în ultimii 200 de ani": Sv 15; „Vatra se confundă cu moşia şi azi, satul fiind risipit": Sv 17; „Nu s-a mutat, dar întâi s-au făcut casele în vatră şi după aceea s-au urcat pe dealuri, după care, prin 1920 au început să coboare": Sv 18; „Pe la 1900 o parte a comunei cu centrul vechi era mai la deal": Vs 1; „De pe stânga râului Bogdana (unde era aşezat satul Şerbăneşti, din care s-a dezvoltat Bogdana), pe dreapta apei": Vs 2; „Primul sat se spune că a fost spre Grăjdeni, spre nord-est. La 1640 s-a mutat pe coaste. Năvălirile tătare au determinat mutarea satului, iar vechea vatră s-a dezafectat începând cu 1975, din cauza alunecărilor de teren": Vs 3; „De la Creţana (la 3 km de Cârja), unde satul era „supus" (înconjurat) de deal, locuitorii s-au mutat mai aproape de Prut, ca să nu mai fie surprinşi de invadatorii tătari": Vs 4; „Vatra s-a schimbat de trei ori, din cauza invaziilor. O fost un sat cu biserică sus pe Grui, o venit pe Silişte cu biserica, din pricina tătarilor, dincolo de Pădurea de Sălcii a Goianului, pe unde-i CAP-ul. Asta-i a treia mutare, în Codrul de Sus. Din *Răspunsuri la chestionarul istoric al dlui N. Densuşianu,* 1894, mss 4551, fila 494, răspuns 68: „Bătrânul Ion Priboi în etate de 90 de ani, spune: pe când eram cam de 15 ani sau poate voi fi fost şi mai mărişor dar nu-mi aduc bine aminte, povestea în casă la părinţii mei un moş al meu tot aşa de bătrân cum sunt şi eu acum, că mai înainte de a fi acest sat - Mirceşti – a fost un alt sat numit Sălişte pe pârâul Cuţigna, ce se varsă înspre răsărit în râuşorul Vaslueţ, tot din acest ţinut. Despre acest sat Selişte, spunea moş Vasile că era un sat mare de răzeşi, înconjurat de vii şi codrii mari. Au venit turcii în ţară ... (oamenii fugiţi)... puneau râşniţele şi păpuşoi în car şi râşneau pe drum şi unde poposeau câte puţin făceau mămăligă, şi tot aşa au necăjit prin codri până ce s-a mântuit bătălia, şi apoi mai târziu, când au crezut că s-au dus turcii din ţară, au început a veni oamenii iarăşi pe la gospodăriile şi casele lor... casele lor le-au găsit prădate şi dărâmate...Apoi văzând oamenii nenorocirea ce a dat peste dânşii s-au hotărât să-şi mute satul nu departe de acolo, într-o fundătură din pădurea de alăturea spre a fi mai bine apăraţi pe viitor şi unde mai înainte se afla un cioban numit Mircea, adăpostit cu oile sale...ce au mai putut duce cu sine din acea învălmăşeală....şi astfel s-a format satul de azi, dându-i-se numele de Mirceşti, după numele acelui cioban": Vs 8; „Locuitorii din Şuletea au venit din satul Brăiţanii de Jos după ce boierul Epureanu ar fi pus robii săi să incendieze satul în timp ce majoritatea locuitorilo se aflau la Înviere, la biserică": Vs 13; „Aproximativ acum 150-200 de ani vatra a fost pe Dealul Harţag, dar a avut o existenţă foarte scurtă; duceau lipsă de apă": Vs 14; „Nu s-a mutat, dar s-a extins": Vs 16, Vn 13 (pe dealuri); „S-a extins pe Dealul Satului şi la Ciofeni": Vs 17; „Vatra satului a fost la Soreşti, cam la 2-3 km de actuala vatră. La 1817 vatra satului s-a mutat pe acest loc în urma unui proces cu boierul Iordache Rosnoveanu, câştigat de vrânceni. Teritoriul Vrancei a fost reîmpărţit între sate, în funcţie de cât a contribuit fiecare la [cheltuielile] proces [ului]": Vn 1; „Satul era la Copaci, la doi km de actualul centru; s-au mutat din cauza inundaţiilor; nu se ştie data, dar străbunicul celui care dă datele, când a venit (din Transilvania) nu a mai prins loc în vatra nouă": Vn 4; „[Erau la odăi]. Oamenii s-au strâns de la odăi în actuala vatră când au fost împroprietăriţi de Cuza": Vn 5; „Din Secătura lui Dumitru (sau Poiana Secăturii) au roit rând pe rând celelalte sate": Vn 7; „Numai partea dinspre Siret se mută, pe măsură ce se dărâmă": Vn 10; „Vatra veche, la Postelnicu": Vn 11.

https://biblioteca-digitala.ro

PROTEJARE DE VICISITUDINI NATURALE

„Făceau apărători din lemn şi piatră pe maluri, contra inundaţiilor": Bc 1; „Casele se fac de obicei cu faţa la miazăzi, să se ferească de crivăţ şi austru": Bc 3; „Casele se fac cu spatele la vânt": Bc 4, 16; „Satul este aşezat într-o depresiune, este ferit de vânturi": Bc 6, 17; „De inundaţii a fost ferit de apărători de lemn cu umplutură de piatră şi de ziduri de piatră, de 1, 5 m pe mal": Bc 13 (satele Oituz, Hârja); „Se făceau şanţuri lungi, ca să-şi formeze albia": Bc 14; „Diguri de pământ, plantări de vii, salcâmi, plopi": Bc 15; „S-au efectuat terasări": Bc 20; „Plantaţii de salcâm, prin 1950": Bt 1; „Fiecare în gospodărie îşi plantează pomi şi salcâmi, ca să se protejeze de vânt": Bt 3; „S-a regularizat pârâul Molniţa în 1981-1982": Bt 4; „Azi, fixări contra alunecărilor de teren": Bt 5; „Azi, lucrări de îmbunătăţiri funciare contra alunecărilor de teren": Bt 7; „De circa 10 ani s-au aşezat garduri din nuiele, cam 1, 5 km şi baraje de piatră. Pe islaz, împotriva vântului, plantaţii de salcâm": Bt 10; „Casele expuse inundaţiilor au fost mutate mai sus": Bt 11; „Liziere de salcâm contra vânturilor": Bt 12; „În 1972, dig, se inunda Lunca Siretului": Gl 1; „Plantaţii de pomi contra alunecărilor de teren": Gl 4, Vs 8; „S-au construit diguri (prin 1976-77); cam de prin 1978, plantaţii de pomi în Valea lui Ban": Gl 6; „După al II-lea Război s-a plantat vatra satului cu salcâmi; până atunci erau râpi şi ponoare; a fost lizieră de salcâmi în partea de nord": Gl 7; „Satul a avut o sfoară de moşie cu nisip zburător, care s-a plantat cu salcâm în 1934-35": Gl 8; „Din 1976, îndiguiri; s-a împădurit dealul Tarcea; a început în 1948 şi continuă şi azi": Is 2; „În 1974-75 s-au făcut lucrări pentru fixarea terenului": Is 3; „Plantaţii înspre pădurea Muşatei": Is 4; „Se fac slujbe; se pun salcâmi, copaci să întărească malurile": Is 6; „Satul Golăeşti este aşezat în zona inundabilă a Prutului şi Jijiei. La fiecare 4-5 ani sunt inundaţii. Sunt îndiguiri, dar nu pe malul Jijiei ci în preajma gospodăriilor. Toată coasta de apus este împădurită împotriva alunecărilor de teren": Is 8; „Siretul nu ajunge în vatră. Inundaţiile stricau culturile, dar nu se luau măsuri": Is 9; „S-au făcut împăduriri": Is 11; „N-au fost inundaţii; se mutau": Is 12; „Plantaţii de salcâm şi diguri cu dale de beton": Is 13; „Plantaţii de salcâmi, 64 ha, contra alunecărilor de teren": Is 14; „Se plantau răchiţi (salcii)": Nt 2; „Casele erau pe deal. La inundaţii se făcea maslu la biserică iar la secetă se ieşea pe deal": Nt 5; „De vreu 15 ani s-au făcut câteva diguri rudimentare; de vreo 30-35 de ani s-au făcut plantări la intrarea în sat (salcâmi)": Nt 13; „Şanţuri de scurgere contra inundaţiilor; în zona Livezi a versantului sudic, către pârâul Umbrar spre nord, plantaţii de pomi fructiferi, drumuri trasate pe curbe de nivel contra eroziunilor": Nt 14; „Se puneau răchite, plopi, întărituri de nuiele": Sv 2; „Inundaţii mari în 1945 şi 1977; acum s-a înălţat şoseaua; crivăţul, din nord-vest şi bălătreţul, din sud-est. Au fost vânturi aşa de puternice, că au luat păduri întregi, 7-8000 de m^3 în câteva minute; se ţinea seama în construcţia caselor să fie făcute cu spatele la crivăţ": Sv 3; „Plantaţii, ca să nu vină apa mare; plantaţii de pădure contra alunecărilor de teren (bungeag) şi a vânturilor": Sv 7; „Au plantat copaci şi răchită, contra vânturilor": Sv 9; „Sunt vânturi puternice, crivăţul de la nord, austrul, de la sud, Vântul cel Mare, dar nu se pot lua măsuri": Sv 13; „Contra inundaţiilor au făcut canalizări cu tuburi de pământ ars şi împăduriri, pentru că au fost multe alunecări de teren": Sv 14; „Pe Remezeu se fac de zeci de ani amenajări; pârâul s-a lărgit, s-au ridicat malurile; diguri şi pe Suceava, pentru că inundă foarte des": Sv 16; „Se pun lemne contra inundaţiilor": Sv 18; „O parte a satului s-a mutat mai sus, în 1978": Vs 3; „Azi s-au făcut diguri": Vs 4; „De curând s-au plantat salcâmi": Vs 6, 10; „Oamenii îşi mută casele la alunecările de

https://biblioteca-digitala.ro

teren ”: Vs 9 (sunt multe alunecări de teren), Vn 6; „Se făcea canal (mai recent)”: Vs 12; „Pe Pietrosu, din cauza alunecărilor au mai rămas numai câteva case [dar nu s-a făcut nimic]”: Vs 14; „Digul de la Prut, făcut de OFGAIF [Întreprindere de îmbunătăţiri funciare] Brăila”: Vs 15; „Plantaţii de salcâmi şi baraje (construite între 1974-76)”: Vs 16; „Ultima alunecare în martie 1973; au alunecat 120 de case şi în jur de 100 ha de teren. Satul Ciodeni e format din locuitorii satului Zăpodeni: a alunecat o parte a satului acum 200 de ani şi boierul i-a mutat. Alunecări se petrec şi azi. Pârâul Telejna a fost îndiguit cu un baraj în 1976. Înainte inunda toată suprafaţa de şes, cca 160 de ha”: Vs 17; „Azi, plantaţii de pini, în special pe Dealul Slemei”: Vn 1; „Canal artificial pentru scurgerea apelor; Bălanu colecta apa viroagelor, dar când venea apa mare, nu reuşea şi se produceau inundaţii. Acum 60 de ani se mai făceau şanţuri de pământ, se numea «raionare»”: Vn 4; „Diguri de piatră contra inundaţiilor; plantaţii de pomi fructiferi contra alunecărilor de pământ”: Vn 7; „Oamenii şi-au mutat casele de lângă Siret; astfel cătunul Loturi s-a format mai de curând iar alt cătun se numeşte Dărânde. Casele se mai făceau cu spatele la vânt contra crivăţului din nord est”: Vn 10; „Plantaţii de salcâmi, plopi, arini, sălcii, cătină”: Vn 13.

SURSE DE APĂ POTABILĂ

Apă curgătoare

Râu, pârâu: *În trecut*: Bc 8, Bt 10, Nt 5, 12, Sv 3, 9, 12 (pârâu), Vn 1, 5, 8, 12 (pâraie); „Casele care erau aproape de râu”: Bc 13 (sat Oituz); „Iarna”: Bc 17; „Din Prut”: Gl 3, Is 2 (demult), Vs 5; „Din Putna”: Vn 3; „Pentru fiert, din gârlă”: Vn 4; „Din Siret”: Vn 10. *În trecut şi azi*: Nt 4, Sv 7, 11, 13, Vn 2; „Rar”: Bc 13 (sat Hârja), Is 6; „Rar azi”: Is 10.

Izvor: *În trecut*: Bc 15, Gl 3, 9, Is 6; „Pe câmp”: Is 2. *În trecut şi azi*: Bc 8, Is 7, Nt 2, 10, Sv 3, 4, 7, 10, 12, 13, Vs 3, 8, 16, Vn 13; „La Izvoare, este cea mai căutată apă”: Bt 6; „Izvoară”: Bt 7; „La câmp”: Sv 2; „Se sapă o bortă «şi se aşează» lespezi; sau se pune un «ciulgău», un lemn cioplit la mijloc, ce se bagă în apă, ca să se facă spaţiu să se poată lua apă cu găleata”: Sv 15. *Azi*: „Aducţiuni de izvoare pentru apă la baie şi pentru adăpostul animalelor din CAP”: Is 15.

Termeni care desemnează variate amenajări de izvoare

Botoarcă: „Fântână nezidită, kerneţe; şi azi”: Sv 18.

Budăi: *În trecut:* Bc 12, 14, Vn 12 («budâi»). *În trecut şi azi:* Bc 6, 8, 20, Is 16, Nt 6, 7, 15, Vs 2, 4; „Trunchi scobit în care e captat un izvor”: Bc 1, 4 (un stejar găurit); „Izvor zidit în piatră ori cu lemn”: Bc 3; „«Budiu»”: Bc 5; „«Budui»”: Bc 7, Vn 6; „La deal”: Bc 13 (sat Oituz); „Nezidită, într-o scorbură de copac”: Bc 16; „«Budâi» de lemn: un lemn de 1-1, 5 m, pus pe izvor, din care se lua cu cofa. Este [un tub de lemn], ca o

https://biblioteca-digitala.ro

fântână": Gl 4, Vn 13; „Azi, rar": Nt 8; „Apa din şipot se varsă într-un trunchi scobit de copac": Vn 2.

Butlan: Bc 17.

Buduroi: „Şi azi": Vn 7.

Cişmea: *În trecut şi azi:* Bc 5, 6, 8; Bt 3, Gl 7 (în hotar), Is 4, 11, 12, Nt 12, Vs 2, 9, 17; „Izvor amenajat cu ţevi": Bc 3, 16 (de lemn); „Cişmele făcute de boieri; [apa curge] prin butuci, prin cărămizi, prin ţevi": Bt 2; „Este o groapă de luat apă": Gl 4; „Apă trasă pe ţevi, de la casa apei": Vs 10; „Cişmeaua de la Popov": Vs 15. *Azi*: Bc 7, 9, 13 (sat Oituz), 20, Nt 4, Vs 1, 6, Vn 9; „Cişmelele sunt izvoare subterane captate. Debitul este mărit cu ajutorul a una-două case de apă. Se folosesc şi pentru adăpat vitele. Sunt două cişmele în sat şi una pe islaz": Gl 6; „Cişmea, se aduce apa pe «oale»": Sv 5; „A apărut mai târziu, la câmp, la Toloacă": Vs 8; „Ciuşmea": Vn 4; „Canalizare, cişmea": Vn 1, 12.

Ciuciur: „Şiuşiur": Vs 6; „Şi azi": Vn 7.

Ciurgauă: *În trecut şi azi:* Sv 11; „Ciorgu (şipot)": Bc 5; „Ciurgău": Bc 17.

Fântână, fântâniţă: *În trecut:* Nt 5. *În trecut şi azi*: Bc 13, 15, 18, Gl 2, 5, 7 (în hotar), Is 4, Is 7, 11, 13, Nt 3, 9, 11, 12, Sv 1, 4, 6-8, 14, 16, 17, Vs 1, 12, 16, 17; „Fântâniţă, izvor captat, zidită cu piatră, acoperită cu lespede": Sv 5; „Apa din şipot se varsă într-un recipient din lespezi de piatră": Vn 2, 5. *Azi:* Bc 1, 2, 10; „Baltă, fântână nezidită": Bc 3.

Jevar: „Izvor amenajat rudimentar": Sv 11.

Şipot: *În trecut:* Bc 12, Is 3, Sv 16; „Rar": Bt 2. *În trecut şi azi:* Bc 6-10, 13 (sat Oituz), 19, 20, Bt 11, Is 5, 11, 15, 16, Nt 1, 4-7, 9, 10, 12-15, Sv 1, 9, 17, Vs 1, 2, 6, 13, Vn 1, 2, 8; „Aşa se cheamă la pădure; pe o ţeavă de lemn curge apa, ca un ciuciur": Bc 16; „Ţeavă cu teică": Gl 4; „Azi, mai puţine şipote": Is 4; „În moşie": Is 10; „La Ştefănică, la Toacă": Is 14; „Şipt (şipot), făcut din oale, cu un capăt de ţeavă": Sv 5; „Izvor (koreto) amenajat cu troacă de lemn (troacă)": Sv 18; „La şipot se spune cişmea": Vn 11.

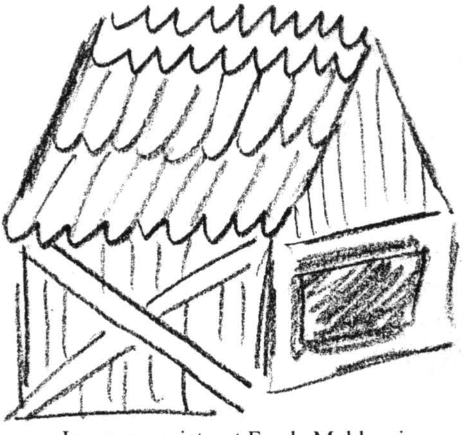

Izvor amenajat, sat Fundu Moldovei, jud. Suceava (Alina Ioana Ciobănel)

Hălău: Sv 10.

https://biblioteca-digitala.ro

Ştiubei: *În trecut:* Bc 9, Sv 14, 16, Vs 8. *În trecut şi azi*: Is 13, Sv 4, 10, 17; „Ştiubeiul lui Chetruş": Bc 2; „Sunt în curte": Bt 13; „În câmp": Is 11; „Ştibei (ştiubei), izvor captat într-un trunchi de copac scobit": Is 15, Sv 5, 13 (brad scobit).

Topliţă: „Izvor nezidit; azi, rar": Sv 13.

Apă stătătoare

Lacuri, iazuri: Is 6; „Numai pentru spălat": Gl 8, Sv 2.

Bent: „Numai pentru spălat, înainte": Bc 3, Gl 8; „Pe dealuri se topea zăpada şi se dădea la vite": Sv 18.

Apă freatică

Fântână: *În trecut şi azi:* Bc 1-3, 6, 8-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15, 17-20, Bt 2, 4, 6, 9-12, 14, Gl 2, 3, 5, 7, Is 2, 4, 7-17, Nt 1-4, 6, 7, 10-12, 14, 15, Sv 1, 2, 4-11, 14, 16, 17, Vs 1, 2, 4, 6-9, 11-16, Vn 5, 7-9, 11, 13; „Fântână cu ciutură şi cumpănă": Bc 5, Vn 12; „Cu cumpănă sau cu colac de piatră, cu găleată trasă cu frânghia sau cu cârlig de lemn": Bt 1; „În trecut fântânile erau căptuşite cu zid de piatră. Erau şi cu cumpănă, şi cu roată («vălătui»). Acum se căptuşesc cu tuburi de ciment şi cu coarbă de lemn, Avem apă bună la adâncimea de 2-3-18 m": Bt 3; „Fântână cu lanţ simplu, apa scoasă direct cu ciutura, fără roată sau alt dispozitiv": Bt 5; „Fântâni: a lui Dohotaru (azi secată), a lui Dascălu, la Cucereanu, la Trăsnilă, Nichita": Bt 7; „Fântâni vechi: Ursan, Pintilie, Parasca, Scrobaniţă, Iordache, Buşilă (două), Oprişanu (două), Răileanu, Cojocaru, Printejel, Andronic, Dănilă, David, Ababei, Vinogruschi": Bt 8; „Cu sul şi cu ciubere (găleţi de lemn cu cercuială de curmei sau, mai târziu, de fier)": Bt 13; „Adâncă de 15-20 m": Gl 1; „Fântână [cu pereţi şi ghizduri] de «lozbe» de lemn; apoi au apărut cele din piatră şi cele zidite; în cele din urmă, din tuburi [de beton]. Cele mai multe erau cu cumpănă, furcă, lumânărică, şiutură (ciutură)": Gl 4; „Fântâni cu colac şi roată": Gl 6; „Sunt şi în câmp şi în sat. Până la cooperativizare [1962] au fost fântâni cu cumpănă; acum, fântâni cu scripete iar pe şosea, canalizare": Gl 8; „Cu cumpănă şi roată": Gl 9, 10, Nt 9; „Şi în sat, şi în câmp": Is 1; „La 1907 erau patru fântâni: una cu cumpănă şi trei cu cârlig. Pe urmă s-au făcut cu lanţ şi scripete. Azi satul este canalizat, are apă potabilă prin conducte, de vreo 7-8 ani [1969-1970]": Is 3; „În trecut, cu cârlig: se lua apa cu cofa ori cu cofăelul pus pe cârlig, direct din fântână; azi, cu cumpănă şi cu manivelă": Is 5; „Fântână cu coarbă, ciutură; în sat erau cu cârlig, la câmp, cu cumpănă": Is 6; „Fântâni cu acoperiş în două ape": Is 13; „Înainte erau puţuri cu cumpănă; azi sunt fântâni cu roată. Este o frecvenţă mult mai mare a fântânilor comparativ cu cea a şipotelor": Nt 13; „Înainte, cu cumpănă; azi, cu roată, cu coarbă": Sv 3; „Înainte rar": Sv 12, Vs 5; „Înainte, fântâni cu cumpănă; azi, fântâni cu lanţ şi roată": Sv 15, 18, Vn 4; „Se sapă direct şi se pietruieşte; apa este la 15-20 m": Vs 10; „Cele mai multe, fântâni cu cumpănă; fântânile sunt grupate. Ele au servit şi ca iazuri de captare a apei, fără să le fi zăgăzuit oamenii. Era nevoie de fântâni că erau vite multe": Vs 17; „Cu cumpănă şi furcă": Vn 10. *Azi*: Bc 3, 4,

https://biblioteca-digitala.ro

16, Nt 5, Vn 6; „La cele mai multe se ia apa direct cu cârligul; rar, cu cumpănă": Sv 13; „Fântână, rar": Vs 3.

Puţ: *În trecut:* Bc 4, 14, Vn 6; „S-au înfundat după canalizare": Vn 1; „Cu cumpănă": Bc 3, 16. *În trecut și azi*: Bc 7, 10, Gl 9, Nt 8, Vs 3, Vn 13; „Cu cumpănă, înainte; cu roată, azi": Vn 2. *Azi:* Bc 5.

DEPISTAREA SURSELOR DE APĂ

Vegetaţie: Bc 5, 20, Bt 3, 4, Is 4, 7, Nt 6, 8 (fântânarii), 10, Sv 5, 10, Vs 11, 13, 14, 17; „Unde cresc frasinul şi răchita": Bc 1; „Creşte un fel de papură, «ţif»": Bc 3, Nt 7 (sau coada calului); „Unde creşte podbalul (lumânarea izvorului)": Bc 6, 14, 18, Is 14 (din ea se făceau şi sarmale), Vs 2; „Unde este mătasea broaştei": Bc 8, 13; „Unde cresc pătlagina, pipirigul": Bc 9; „Unde iarba este de un verde puternic": Bc 10, Gl 9; „Unde creşte izma broaştei (izma sălbatică)": Bc 16, Is 16, Vn 3; „O iarbă cu frunza lată": Bt 1; „Unde sunt bozii, podbal, rogoz": Bt 7; „Unde creşte pipirig": Bt 8, Gl 3 (ţipirig), 7 (ţipirig), Is 6, Vn 7; „Unde creşte rogoz": Bt 9; „Unde era păpuriş": Bt 11; „O buruiană care se numea «slăbănogu» sau ieşea pănuşiţă": Gl 2; „Creştea papură, pipirig": Gl 4 (şi busuiocul broaştei), Vs 7 (şi stuf), 8; „Este un fel de patlagină": Gl 6, Is 8, Vn 11 (şi izmă); „Unde este menta broaştei, papură, stuf": Is 5; „Pe unde creştea [o plantă] numită iarbă de izvor": Is 12; „Loc şi iarbă roşie": Nt 15; „Creşte leuşteanul broaştei": Sv 13; „Dudău, un fel de patlagină lată": Vs 1; „Iarbă de izvor": Vs 3, 4, 10; „Unde creşte bozul": Vs 9; „Creştea salcie": Vs 12.

Felul pământului: Bc 7, 13 (sat Oituz), Gl 3, Is 11, Nt 6, 8 (fântânarii), 10, Sv 10, 17, Vs 1, 11-14, Vn 11; „Pe timp de secetă este pământul umed": Bc 9, Gl 2; „Unde era pământ mai umed sau unde apărea vreun izvor": Bc 1, 3, 15, 16, Gl 3, 4, 7 (locul smolnicios), 9, Is 6 (mlăştinos), Sv 6, 13, Vs 4, Vn 7 (zemuieşte apa), 8, 13; „Să nu fie sărătură neagră": Bt 14; „Era indicii unde nu trebuia să-ţi faci fântână, locurile sărăturoase": Is 3; „Se căuta un loc «băhnos» (umed), înainte; azi, cu aparate": Is 1; „Fântânile se săpau şi se sapă mai ales la deal, pentru că acolo este apă bună; în vale este cu săruri minerale": Nt 13; „Unde era pământul mai tare": Is 2; „Se fereau să facă fântână acolo unde pământul era «ploştinos» (mlăştinos)": Sv 2.

Configuraţia terenului: Bc 13 (sat Oituz), Bt 3, Is 4, 13, 15, 17, Nt 1, 10, 12, 14, Sv 4, 10, 12, 16, Vs 1, 7, 14, Vn 9; „Pe direcţia apei; dacă aveai o fântână, puteai face alta mai la deal sau mai la vale": Bc 3; „Pământ mai jos": Bc 7 (mai aşezat), 16, Bt 11, 12, Is 9, Vn 4, 7 («scursul dealului»); „Unde e pământ mai jos, prundiş şi după panta izvoarelor": Bt 2; „Unde este dâmb şi terenul pietros": Bc 17; „Gropi, adâncimi": Gl 3; „Era mai la vale de şipot": Vs 6; „Pe vale": Vs 13.

Practici cutumiare: „Erau oameni care ştiau exact semnele": Bc 4; „Se fac cu «claja» [se umblă cu nuiaua şi unde se îndoaie spre pământ, acolo este apă]": Is 7; „Astăzi este un om, Tănase Dumitru, care caută apa cu o nuia îndoită. Unde era curcubeu [se găsea apă]. Curcubeul intra în pământ ca să bea apă": Is 12; „A venit un ţigan din altă

https://biblioteca-digitala.ro

parte şi a găsit locul fântânii cu ajutorul nuielii": Nt 1; „Unde visa, acolo făcea fântâna, Aprindea tămâie. Dacă fumul se ridica drept în sus, acolo este izvor": Vs 11; „Puţarii mergeau cu două beţe de alun şi plimbându-le pe pământ, simţeau după cum vibrează, locul unde era izvorul": Vn 6.

Altfel: „Oriunde sapă, dă de apă": Bc 2, Nt 2, 9; „La întâmplare, se sfredelea până găsea apă": Bc 11 (sau unde se vedea un izvor), 13 (sat Hârja; pânza freatică e la 2 m adâncime), Bt 5, 10 (apa e la 6-10-12 m adâncime), 14 (sfredel de 4-5), Nt 4, 11 (apa e la 6-10 m), 14, Sv 3 (pânza freatică, la 6 m), 8 (apa, peste tot, la 12 m), 9, 13 (apa până la 10 m), 14, 18 (în vatra satului pânza freatică este la 5-6 m; pe dealuri este la adâncime mai mare) Vs 3 (azi), 15 (prin încercare), 16 (apa la 15-25 m), 17 (apa la 6 m); „Unde voia omul se săpa": Gl 1, Is 10; „În Valea Satului este apă sălcie; în Vâlcică, apă bună": Gl 5; „Pe apa Călmăţuiului apa nu este bună. Avem apă bună peste tot la 8-15 m adâncime": Gl 8; „Se fac într-o zonă unde sunt mai multe fântâni": Gl 9; „La întâmplare; dacă găsea apă amară, o astupa şi săpa alta": Gl 10; „Ieşea izvorul la suprafaţă": Nt 3, Vn 5; „Se săpa cât mai aproape de râu sau pârâu": Nt 5; „Să fie în apropiere un izvor; atunci însemna că era şi apă în pământ": Sv 7, 10; „Terenul de fântână se stabilea în funcţie de nivelul apei Moldoviţa; [putea fi] la 10-15-20 m adâncime": Sv 15; „Prin testări": Vn 4; „Nu erau semne, dar în valea seacă a Domoşiţei au constatat că apa e la suprafaţă": Vn 12.

MODUL DE FOLOSIRE

Individual: *În trecut şi azi*: Bc 1, 2, 10, 13 (sat Hârja), 17, Gl 1, 10, Is 4, 11, 13, 15, Nt 1, 8, 13, 14, Sv 6-8, 10, 14, Sv 10, Vn 9; „Înainte, mai puţini [aveau fântână]": Is 1; „Foarte rar [erau fântâni] la poartă, şi pentru vecini": Is 14; „Fântânile": Nt 9; „Azi mai mulţi îşi fac fântâni proprii": Sv 15; „Ori fântână, ori troacă": Sv 18; „După cum locuinţa are sau nu canalizare": Vn 1. *Azi:* Bc 5-8, 13 (sate Oituz), 14, 15, 20, Bt 1, 5, Gl 8, Is 5, 6, 8, 10, Nt 3, 7, 11, Sv 5, 11, 13, Vs 2, 4, Vn 6, 12; „Acum aproape fiecare om îşi are fântâna lui": Bt 3, 4; „Cam 80% din locuitori": Bt 8; „Rar": Bt 11, 13, Gl 2, Is 16; „Foarte rar": Gl 6, Sv 16, 17; „95% au fântâni proprii azi": Sv 4.

Pe grupe de gospodării: *În trecut*: Bt 5, 8, 10, Gl 8, Is 3, 8, Nt 11, Sv 11, 14, 16, Vn 6, 13; „Erau în «toloacă» şi pe marginea drumului": Bt 1; „Rar": Nt 1; „Omul sărac nu făcea fântână": Sv 4. *În trecut şi azi*: Bc 1, 3-12, 15, 16, 18-20, Bt 2, 4 (rar azi), 6, 7, 9, 11-14, Gl 1-5, 7, 9, Is 1, 2, 4, 5, 9-13, 15-17, Nt 2-8, 10, 12, 13, 15, Sv 1, 5, 6, 8-10, 12, 13, 15-17, Vs 1-4, 6, 7, 9-14, 17, Vn 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11; „Faci fântâna la drum, să aibă tot omul": Bc 13 (sat Oituz), 14; „Rar": Bc 17, Is 14, Nt 14; „De obicei 10-15 gospodării sau chiar mai multe [folosesc aceeaşi sursă]": Gl 6; „Erau mai multe fântâni, şi pe deal, şi pe vale": Is 7; „Şipotele şi fântânile-izvoare": Nt 9; „Se întovărăşeau mai mulţi şi făceau o fântână. Făcea şi un singur om pentru mai multă lume, care era mai cuprins. Era apreciat omul care făcea fântâni": Sv 2; „În 1915 erau vreo trei fântâni": Sv 3; „Izvoarele, pâraiele": Sv 7; „Azi au început să le închidă, să le îngrădească": Vs 8; „Pi (pe) mahalale": Vs 15.

https://biblioteca-digitala.ro

O sursă comună întregului sat sau unei mari părţi: *În trecut*: Bc 7, Bt 3; „Pe Valea Domoşiţei": Vn 12. *În trecut şi azi*: Bc 13 (sat Hârja), Vn 13; „Anumite fântâni cu apă deosebită pentru băut, dar rar": Bc 13 (sat Oituz); „La Cetate, vreo trei cişmele; majoritatea au apă foarte limpede, rece, se spune că e bună pentru stomac": Bc 16; „Cele din câmp; au ghizdele din piatră": Bt 12; „La Şipot, la Pântăzoaia": Gl 4; „Numai în vremuri de secetă şi în câmp": Sv 4.

Conductă de apă, aducţiune: *Azi*: Gl 8, Is 3; „Acum există şi robinete la stradă, unii au şi în curte": Bt 10; „Canalizare în tot satul": Is 3, Vs 5; „Aducţiune de apă potabilă de la izvoare, la baie": Is 15; „Satul este canalizat din 1938 (de când au fost echipele lui D. Gusti)": Vn 1 (unii); „Cişmea. Nu există puţuri, apa este foarte adâncă. Apa e luată din conductele ce merg spre Odobeşti": Vn 3; „Canalizare (cişmea)": Vn 12.

OBICEIURI

„Se sfinţea locul unde se săpa fântâna, cu slujbă făcută de preot; uneori se făcea şi masă obştească; azi, la fel": Bc 2; „Se sfinţea fântâna la terminare. Se făcea şi o masă: două pahare de vin, o bucată de pâine, cui voia să vină. Se fac cruci la fântână. Prea puţini fac fântâni pentru morţi": Bc 3; „Se făcea fântână pentru morţi; se sfinţea după ce era gata. Şi acum se pune agheasmă, se face şi masă. Se punea cruce la fântână. Lumea arunca câte un bănuţ în fântână spunând: Noroc la apă! [Îşi] Făceau cruce": Bc 4; „Se sfinţeşte fântâna la terminare. Se pune cruce": Bc 5, 12, Is 1, 2, 4, Sv 9, Vn 6 (şi la început); „Se făcea oleacă de pomană. Se sfinţea. Se dădea un şervet pe ghizdul fântânii": Bc 6; „Puţurile se construiau cu contribuţia mai multor familii. Nu erai bine văzut dacă îţi făceai puţ în curte [se făceau în exteriorul gardului, ca să aibă şi alţii acces la apă]. Puţurile şi budaiele se sfinţeau la terminare. Curăţirea izvoarelor se făcea vinerea după Paşti. Fiecare se ducea unde ştia că este un izvor": Bc 7; „Se făcea o cruce cu târnăcopul înainte de a se începe săparea fântânii. Se chema preotul şi acesta, după ce făcea slujba, dădea cu agheasmă": Bc 8; „Se sfinţeşte fântâna": Bc 9, 13 (sat Oituz), 15, 18, Bt 11, Is 13, Nt 1-4, 6, 7, 11-13, Sv 12, 14, 17 (înainte), Vs 7, 16 (nu se bea apă până nu se sfinţea); „După ce este săpată o fântână, preotul satului face o slujbă şi se dau pomeni": Bc 10, 19, Bt 4, Gl 7 (pentru cei vii, care au lucrat şi pentru morţi), 9, Is 14, 16 (praznic), Nt 10, Sv 16, Vs 2 (prăznuire), 11, 13, Vn 7 (pomana fântânii când se sleia), 11 (masă mare ca la hram), 12; „Oamenii îşi făceau cruce şi se rugau să găsească apă acolo unde înfigeau hârleţul": Bc 14; „Cruce la fântână; se sfinţeşte la terminare; se face şi praznic. Îi pomeneşte preotul şi pe cei care au săpat [nu numai pe ctitori]": Bc 16; „Se stropea cu aiazmă şi se afuma cu tămâie ca să se ducă «bosorcile» («frumoasele») de acolo. Ele spurcă apa": Bc 17; „La terminarea fântânii se făcea pomană. Se sfinţea fântâna. Se da fântânarului o bucată de pânză": Bc 20; „Când se termina fântâna, se sfinţea şi se dădea mâncare şi băutură. Se scotea apă, se dădea drumul în apă unei bucăţi de pânză lungă de adâncimea fântânii şi aceea se dădea de pomană celor care lucraseră fântâna; şi azi": Bt 1, 8, 9; „La început se cinstea cu un pahar de ţuică pe care o procurau cei care se întovărăşeau la fântână. La sfârşit se sfinţea şi se făcea masă, tot de cei care făceau fântâna. Pentru fântână se aducea un maistru din alte sate. Noi n-am avut": Bt 3; „Se sfinţea, se făcea pomană la fântână: mâncare, băutură, iar înainte de a se începe săparea se

https://biblioteca-digitala.ro

dădea de băut meşterilor, că altfel seacă fântâna, dacă nu se bea; şi azi": Bt 7; „După ce se termina, chema popa şi o sfinţea. Se face praznic. Acum nu mai avem fântânari. Fântânarii vin de la Călăraşi": Bt 10; „Înainte de a săpa fântâna, se sfinţea locul; dar şi după ce gătea fântâna se făcea sfinţire; se făcea masă, pomană": Bt 12; „Piatra se aducea [special] la fântână de pomană, pentru că în sat nu este piatră": Bt 13; „Un gospodar trebuie să facă casă, copii şi fântână. După ce se face fântâna se face praznic, se sfinţeşte. La praznic se cheamă rude, prieteni şi vecini. De obicei se pune cruce la fântână": Bt 14; „După terminarea fântânii se face agheazmă. Se cheamă popa, se face slujbă şi apoi pomana fântânii, se mănâncă, se bea. O pânză albă se punea pe ghizduri şi i se dădea drumul până la apă, apoi era dată de pomană. Când se «ispoleşte» fântâna se fac din nou agheazmă şi pomană. La aceste slujbe se citesc pomelnicele familiilor care au contribuit la săparea sau curăţirea fântânii": Gl 2; „Se sfinţea după construcţie [construire]. Se făceau rugăciuni cu sobor pe locurile cele mai înalte pentru aducerea ploii. Se lua toaca de la clopotniţă şi se arunca, fără să se ştie de către cine în fântână, pentru a ploua": Gl 3; „Se sfinţea după ce se termina. Se da de pomană câte un levicer, de o rochie, de o haină. Pomana e a aceluia care a muncit şi a contribuit acolo. Era bine să faci fântâni": Gl 4; „Slujbă făcută de preot; o pânză albă se pune pe fântână „se dă fântâna la apă" până la apă, apoi se împarte la cei care au făcut fântâna. Se dau de pomană pături, o masă încărcată cu veselă, la rude, „e ceva de fală": Gl 5; „Era obiceiul ca fiecare om să-şi facă fântâna pentru pomenit. Se făcea sfinţire şi pomană. Celor care săpau le dădeau o bucată de pânză de casă [lungă] de la suprafaţă până jos, la apă (cei din Şerbăneşti sunt mai galantoni [adică] dau mai mult)": Gl 8; „Se sfinţeşte; nu se face masă. Se spune că la Iezăria Bulbucenilor ar fost pomană de apă; din bătrâni; am auzit, dar n-am văzut": Is 3; „Se sfinţea la sfârşit; se făceau fântâni de pomană": Is 5; „Se sfinţea fântâna, se punea icoană la fântână, se făcea o pomenire, când era gata. Se făceau fântâni pentru morţi": Is 6; „Era o vorbă: Orice om să facă în viaţa lui o punte şi o fântână, ca să aibă pe ceea lume apă de băut şi punte de trecut. După terminarea fântânii se dădea o masă, se chema preotul, se făcea o feştanie. Se învălătucea o pânză albă în jurul fântânii şi i se dădea drumul şi în fântână, până atingea apa. Pe pânză se punea o strachină de făină, un drobuleţ de sare şi trei lumânări. După sfeştanie, sarea se arnca în fântână. Tot după terminarea fântânii se mai ridica câte o răstignire de lemn": Is 7; „Fântâne făcute cuiva, ca pomană; sfinţirea fântânii, cu pânză dată în fântână până la suprafaţa apei: - Cum pânza e albă, aşa şi apa să fie curată": Is 11; „Multe fântâni sunt făcute de bătrâni; fiii şi nepoţii continuă să le îngrijească. La terminarea fântânii se sfinţeşte, se dă masă şi băutură (un fel de praznic) şi se pune cruce pe acoperişul fântânii": Is 15; „Se pun cruci la izvoare": Nt 5; „Se făceau rugăciuni înainte de a se săpa. La sfârşit se săpa cu preotul": Nt 8; „Se dă de pomană la fântână; se scoate apă neîncepută; se fac fântâni de pomană şi tot din ele se cară apă 40 de zile pentru morţi; se sfinţeşte": Nt 9; „Se lua de pomană de la câţiva oameni. Cu banii strânşi se plăteau oamenii care lucrau fântâna. După ce se săpa, se dădea o masă": Nt 15; „După terminarea fântânii se făcea sfinţirea şi se dădea masă la cei ostenitori. Prin efortul unui comitet condus de C. Covătănie s-a făcut o cişmea de la cca un km, de la un şipot, la Boroaia Deal": Sv 2; „Se făcea o sfinţire a fântânii, când o da în folosinţă. În fiecare an, când trecea popa cu Ajunul la Bobotează, trecea şi pe la fântână, cu binecuvântarea. Se punea cruce; nu se punea icoană şi nu se dădea pomană": Sv 3; „Fântânile în câmp erau făcute fie de un singur om, fie de mai mulţi. În sat, dacă erau doi vecini buni, făceau pe hat. Acum, numai de fiecare om. Nu se făcea clacă la fântână. La terminarea fântânii se

https://biblioteca-digitala.ro

făcea masă şi se cinsteau oamenii care au ajutat la săpat": Sv 4; „Se face aghiazma fântânii, cu masă de pomenire; se pune cruce": Sv 5; „Se sfinţeşte fântâna la terminare. La Bobotează, agheazma mare se aruncă în fântână. La construirea fântânii se face clacă; vin vecinii şi ajută": Sv 10; „Se sfinţea fântâna cu busuioc şi agheazmă. Se da pomană peste fântână pânză, colac, sare": Sv 11; „Se sfinţeşte când este gata. Se făceau fântâni pentru morţi": Sv 13; „Era chemat preotul care sfinţea locul mai întâi. Preotul „citea" şi după ce îşi termina sfinţirea proprietarul fântânii dădea o masă pentru cei care au lucrat la săparea fântânii": Vs 1; „Sfinţirea fântânii printr-o slujbă ţinută de preot. Apoi se puneau pe ghizdurile fântânii „dichisuri de pânzeturi" de către cei care au trudit şi apoi erau date de pomană": Vs 3; „Se sfinţea fântâna iar cei care au participat la construcţia ei puneau la fântână ştergare, leicere, găleată, cană pe care le dăruiau apoi": Vs 4; „Înainte de a fi săpată fântâna, locul era sfinţit de preot. Omul (proprietarul) se închina, făcea mătănii. După ce se construia fântâna era chemat din nou preotul. Urma masa pentru oamenii care au muncit la fântână, Meşterii primeau ţesături în dar": Vs 8; „La terminarea fântânii se făcea pomană (vecinii, lucrătorii fântânii). Se da de pomană o cămaşă, o pasăre, ce avea şi ce dorea omul": Vs 14; „După construirea fântânii se făcea sfinţirea şi praznic dintr-o masă bună: colaci cu lumânări, pâine sau mălai, borş de păsări, «găluci» (sarmale), plachie. Ca băutură: dacă nu avea vin, se făcea bragă (azi nu se mai face bragă)": Vs 17; „Se făcea feştanie la terminare şi pomană. Se-mpărţeau căldări, rogojini, mâncare. Se ura Izvor bun!. Se făceau fântâni pentru morţi, să aibă ce bea pe lumea cealaltă": Vn 4; „Se sfinţea fântâna la început şi se numea pentru un anumit mort": Vn 10; „Se sfinţea fântâna la terminare sau când cădea un animal acolo": Vn 13.

LOCUITORI. GENEALOGIE. AŞEZARE

NUMĂR DE LOCUITORI

„2100": Bc 1; „1150": Bc 2; „6367, total comună, din care: Bereşti-Tazlău, 1482; Turluianu (la 4 km distanţă de centru de comună), 1260; Enăcheşti (la 2, 5 km distanţă), 994; Tescani (la 7 km), 861; Româneşti (la 2 km), 629; Prisaca (la 2 km), 624; Boşoteni (la 3 km), 517": Bc 3; „5000, total comună, din care: Berzunţi, 2692; Dragomir, 1788; Buda, 520": Bc 4; „4127": Bc 5; „1100": Bc 6; „1140": Bc 7; „9188": Bc 8; „2110": Bc 9; „9130, total comună": Bc 10; „4040": Bc 11; „509": Bc 12; „9384, total comună (satele Oituz, Ferăstrău, Hârja cu Poiana Sărată, Marginea)": Bc 13; „381": Bc 14; „1200": Bc 15; „6905, total comună, din care: Răstoaca, 95; Răcăciuni cu Siliştea (la 1 km de centru de comună), 2620; Gâşteni (la 5 km), 796; Fundu Răcăciuni (la 12 km), 1832; Ciucani (la 7 km), 434; Gh. Doja (la 7 km), 1128": Bc 16; „360": Bc 17; „1906": Bc 18; „1219": Bc 19; „320": Bc 20; „2843": Bt 1; „Manoleasa Prut, 163; Manoleasa Volovăţ, 833": Bt 3; „Mihăileni, 817; Sinăuţi, 620; Vlădeni, 520": Bt 4; „2699": Bt 5; „1675 în 1973 şi 1140 în 1977": Bt 6; „3233": Bt 7; „3350": Bt 8; „Cam 3000": Bt 9; „3039": Bt 10; „2534": Bt 11; „Aproximativ 8000": Bt 12; „1840": Bt 13; „5811": Bt 14; „1401": Gl 2; „3370, total comună, din care: Cerţeşti, 1191; Cotoroaia, 1161 şi Cârlomăneşti 1038": Gl 4; „9600": Gl 5; „2601": Gl 6; „1950": Gl 7; „12256, total comună (Lieşti şi Şerbăneşti)": Gl 8; „4386": Gl 10; „5172": Is 1; „2784": Is 2; „1011": Is 3; „2093": Is 4; „Cucuteni, 801; Băiceni, 468; Săcăreşti, 520; Bărbăteşti, 265": Is 5; „Deleni, 3622; Feredeni, 870; Leahu

https://biblioteca-digitala.ro

Nacu, 150; Maxut, 2266; Poiana, 1094; Slobozia, 976": Is 6; „Dumeşti, 1682; 5125, total comună": Is 7; „1280": Is 8; „1453": Is 9; „2580": Is 10; „1664 (în anul 1977)": Is 11; „5845": Is 12; „1385": Is 13; „2537": Is 14; „2087": Is 15; „3460": Is 16; „3083": Is 17; „1864": Nt 1; „5081, total comună; Dobreni, 1560; Căşăria, 500; Poiana, 460; Sărata, 290; Negreşti, 2300": Nt 2; „1258": Nt 4; „1363": Nt 5; „1796": Nt 8; „7420, total comună": Nt 9; „832": Nt 10; „2008": Nt 11; „1968": Nt 12; „3250": Nt 13; „3299": Nt 14; „4884": Nt 15; „5755": Sv 1; „2324": Sv 2; „8232, total comună; Broşteni, 3390; Cotârgaşi, 1098; Dârmoxa, 202; Frasin, 436; Haleasa, 257; Holda, 1182; Holdiţa, 536; Lungeni, 252; Neagra Broşteni, 539; Pietroasa, 147": Sv 3; „2190": Sv 4; „Cam 2500": Sv 5; „3600": Sv 6; „2296": Sv 7; „2735": Sv 9; „2519": Sv 10; „5662": Sv 11; „2899": Sv 12; „4200": Sv 13; „2881": Sv 14; „2550": Sv 15; „5500": Sv 16; „579, total comună": Sv 17; „914": Sv 18; „1113": Vs 1; „1050": Vs 2; „ 1184": Vs 3; „5200": Vs 6; „2225": Vs 7; „607": Vs 8; „1822": Vs 9; „281": Vs 10; „220": Vs 11; „760": Vs 12; „1562": Vs 13; „349": Vs 14; „4936": Vs 15; „2543": Vs 16; „2253": Vs 17; „1136": Vn 1; „349": Vn 2; „1094": Vn 3; „Tătăranu, 1826; Mărtineşti, 1088; Vâjâitoarea, 496; Bordeasca Nouă, 788; Bordeasca Veche, 2907": Vn 4; „2690": Vn 5; „5187, total comună, satele: Valea Coteşti, Budeşti, Goleştii de Sus, Odobasca, Coteşti; 1744 sat Coteşti": Vn 6; „6083": Vn 7; „1165": Vn 8; „2598": Vn 9; „6593": Vn 10; „220": Vn 11; „459": Vn 12; „5584, din care 4774 populaţie stabila, total comună; Vizantea Răzăşeacă, 1091; Livezi (Găuri), 960; Mesteacăn (Purcei), 482; Piscu Radului, 613; Vizantea Mânăstirească, 1628": Vn 13.

NUMĂR DE GOSPODĂRII

„800": Bc 1; „1021": Bc 5; „360": Bc 7; „1941": Bc 8; „711": Bc 9; „1180": Bc 11; „186": Bc 12; „2089": Bc 13 (sat Oituz); „113": Bc 14; „352": Bc 15; „1857, total comună, din care: Răstoaca, 23; Răcăciuni cu Siliştea, 820; Gâşteni, 208; Fundu Răcăciuni, 419; Ciucani, 95; Gh. Doja, 1128": Bc 16; „150": Bc 17; „538": Bc 18; „334": Bc 19; „793": Bt 1; „Manoleasa Prut, 59; Manoleasa Volovăţ, 205": Bt 3; „230": Bt 4; „925": Bt 5; „490": Bt 6; „1021": Bt 7; „Cam 1700": Bt 9; „870": Bt 10; „615": Bt 11; „1925": Bt 12; „653": Bt 13; „1519": Bt 14; „342": Gl 2; „986, total comună": Gl 4; „2670": Gl 5; „826": Gl 6; „635": Gl 7; „1813": Gl 8; „1250": Gl 10; „1349": Is 1; „1546": Is 2; „287": Is 3; „1002": Is 4; „459": Is 8; „384": Is 9; „785": Is 10; „405": Is 11; „1629": Is 12; „413": Is 13; „819": Is 14; „545": Is 15; „749": Is 16; „784": Is 17; „554": Nt 1; „352": Nt 4; „413": Nt 5; „695": Nt 8; „1715, total comună": Nt 9; „264": Nt 10; „621": Nt 11; „574": Nt 12; „1080": Nt 13; „1091": Nt 14; „2400": Nt 15; „1638": Sv 1; „1672, total comună; satele: Boroaia, Giuleşti, Moişa, Săcuţa": Sv 2; „Broşteni, 1075; Cotârgaşi, 343; Dârmoxa, 202; Frasin, 436; Haleasa, 257; Holda, 429; Holdiţa, 157; Lungeni, 80; Neagra Broşteni, 177; Pietroasa, 147": Sv 3; „754": Sv 4; „Cam 800": Sv 5, 15; „2000": Sv 6; „550": Sv 7; „660": Sv 9; „850": Sv 12; „925": Sv 14; „169": Sv 17; „269, din care 147 în vatra satului şi 122 în afara vetrei satului": Sv 18; „368": Vs 1; „314": Vs 2; „221": Vs 3; „575": Vs 4; „1500": Vs 6; „650": Vs 7; „180": Vs 8; „384": Vs 9; „88": Vs 10; „206": Vs 12; „458": Vs 13; „148": Vs 14; „980": Vs 16; „852": Vs 17; „432": Vn 1; „105": Vn 2; „394": Vn 3; „938": Vn 5; „1986, total comună": Vn 6; „2200": Vn 7; „295": Vn 8; „825": Vn 9; „80": Vn 11; „164": Vn 12; „Vizantea Răzăşească, 360; Livezi, 390; Mesteacăn, 145; Piscu Radului, 234; Vizantea Mânăstirească, 360": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

NUMĂR DE FAMILII

„800”: Bc 1; „452”: Bc 3; „1516, total comună, din care: Berzunţi, 839; Dragomir, 514; Buda, 163”: Bc 4; „1218”: Bc 5; „400”: Bc 6; „410”: Bc 7; „2000”: Bc 8; „208”: Bc 12; „2747”: Bc 13 (sat Oituz); „123”: Bc 14; „168”: Bc 17; „582”: Bc 18; „334”: Bc 19; „114”: Bc 20; „795”: Bt 1; „Manoleasa Prut, 59; Manoleasa Volovăţ, 205”: Bt 3; „230”: Bt 4; „925”: Bt 5; „1124”: Bt 8; „870”: Bt 10; „710”: Bt 11; „1925”: Bt 12; „674”: Bt 13; „1519”: Bt 14; „342”: Gl 2; „986, total comună, din care: Cerţeşti, 354; Cotoroaia, 371 şi Cârlomăneşti 261”: Gl 4; „2680”: Gl 5; „8262”: Gl 6; „635”: Gl 7; „3924, total comună (Lieşti şi Şerbăneşti)”: Gl 8; „1980”: Is 1; „1546”: Is 2; „287”: Is 3; „1002”: Is 4; „Cucuteni, 264; Băiceni, 167; Săcărăşti, 165; Bărbăteşti, 89”: Is 5; „Deleni, 1084; Feredeni, 270; Leahu Nacu, 38; Maxut, 634; Poiana, 324; Slobozia, 282”: Is 6; „516, Dumeşti; 1427, total comună”: Is 7; „4592”: Is 8; „450”: Is 9; „448”: Is 11; „1750”: Is 12; „435”: Is 13; „819”: Is 14; „587”: Is 15; „525”: Is 16; „829”: Is 17; „1560, total comună; Dobreni, 510; Căşăria, 150; Poiana, 140; Sărata, 100; Negreşti, 750”: Nt 2; „352”: Nt 4; „427”: Nt 5; „695”: Nt 8; „1715, total comună”: Nt 9; „264”: Nt 10; „621”: Nt 11; „1080”: Nt 13; „1091”: Nt 14; „2454”: Nt 15; „1668”: Sv 1; „674”: Sv 2; „754”: Sv 4; „Cam 800”: Sv 5; „2200”: Sv 6; „550”: Sv 7; „660”: Sv 9; „806”: Sv 10; „1350”: Sv 11; „938”: Sv 12; „1360”: Sv 13; „925”: Sv 14; „În jur de 800”: Sv 15; „1503”: Sv 16; „253 stabili şi 16 flotanţi”: Sv 18; „383”:Vs 1; „340”: Vs 2; „1500”: Vs 6; „650”: Vs 7; „291”: Vs 8; „492”: Vs 9; „88”: Vs 10; „62”: Vs 11; „206”: Vs 12; „1299”: Vs 15; „980”: Vs 16; „852 (plus 80)”: Vs 17; „432”: Vn 1; „105”: Vn 2; „403”: Vn 3; „Tătăranu, 517; Mărtineşti, 340; Vâjâitoarea, 156; Bordeasca Nouă, 233; Bordeasca Veche, 972”: Vn 4; „938”: Vn 5; „1986, total comună”: Vn 6; „2250”: Vn 7; „295”: Vn 8; „886”: Vn 9; „1842”: Vn 10; „80”: Vn 11.

ORIGINEA LOCUITORILOR

„De la Dămuc (Bicaz), Moldova”: Bc 1; „Din Moldova de Sus (Bucovina)”: Bc 2; „Ardeleni”: Bc 4; „Din secuime. Au fost secui şi români secuizaţi”: Bc 5; „Se pare că din zona Bucovinei”: Bc 6; „De la Rucăr, Dragoslavele. Satele Coţofeneşti, Bâlca, Borşani, formează o insulă cu grai muntean într-o zonă cu grai tipic moldovean. Ei se mândresc cu porecla de „mocani” dată de satele din jur, «cojeni». Obiceiurile (colindatul de către ceata de fete, amploarea Focului de Sâmedru) apropie satele de mai sus de zona etnografică a Muscelului”: Bc 7; „Întemeiatorii, trei fraţi, ar fi venit din Ardeal”: Bc 8; „I-au adus boierii din Munţii Vrancei”: Bc 9; „Se crede că au venit din partea Bârladului”: Bc 10; „Din Transilvania, din Rucăr, Dragoslavele şi din toate părţile, chemaţi de domnitorul Gh. Ştefan pentru lucrul la mânăstire”: Bc 11; „Vrancea, Muscel, Miercurea Ciuc”: Bc 13 (sat Hârja); „Din Ţara Oltului”: Bc 17; „De la Brodina, Suceava”: Bc 18; „Din sate răzăşeşti ca: Mestecăneşti, Poienile de Jos şi Neguşeni”: Bc 19; „Din Galiţia”: Bt 2; „Din Siliştea Verde”: Bt 13; „Din Valea Săliştii”: Bt 14; „Sunt moldoveni”: Gl 3, Vs 5; „Din Vrancea”: Gl 8; „Din sudul Moldovei şi zonele Brăilei, Basarabiei”: Gl 9; „Din Turcia”: Gl 10; „Cei din Ruşi sunt veniţi din Bucovina, cei din Ciorăni sunt veniţi din satul Cioara-Fântânele, Iaşi [Ruşi şi Ciorăni sunt părţi ale satului]”: Is 1; „Din regiunea muntoasă a Carpaţilor de est; se pare că preponderent din Bucovina”: Is 2; „Au fost mocani ”: Is 4; „Aşezare veche;

https://biblioteca-digitala.ro

dar cei care au înfiinţat satul Cotnari, plecaţi de aici, au venit din Basarabia, Ungaria, Polonia": Is 5; „Au fost aduşi de moşier din satele din judeţ, ca slujbaşi şi meseriaşi la curte": Is 11; „Pe lângă populaţia autohtonă sunt aduşi de la Bacău ceangăi, evrei din Galiţia": Is 12; „Sunt băştinaşi şi o parte, puţini, veniţi din Basarabia": Is 13; „Băştinaşi; ulterior, în sec. XVII şi XVIII, după 1700 au venit din Ardeal şi Bucovina; după 1775 cca 300 de persoane la diferite activităţi la mânăstirea Probota": Is 15; „Se crede că primii locuitori au venit de pe moşia lui Negruţ": Is 17: „O parte sunt localnici, alţii sunt oameni fugiţi din Moldova şi Transilvania, ascunşi prin pădurile de aici": Nt 1; „Din Transilvania; exista satul Almaş, Poiana Almaş, deci probabil locuitorii sunt veniţi din Ardeal": Nt 2; „O parte din locuitori a venit din Transilvania şi o parte, băştinaşi de pe vremea lui Ştefan cel Mare": Nt 4; „Din Transilvania": Nt 5, Vs 9; „Din fostul sat Sărăţei, din preajma Oţelenilor": Ntr 10; „De peste munţi, din Ardeal": Nt 13; „Se zice că mulţi au fost aduşi pe moşia boierului Sturza [nu se ştie de unde]": Nt 14; „O parte din Ardeal, o parte din Bucovina, o parte din Maramureş": Sv 2; „Din Bucovina, Ardeal": Sv 3; „Mulţi au venit şi din Bucovina dar erau şi localnici": Sv 6; „Din Ardeal": Sv 7, 8 (au venit foarte mulţi), 9, 12, 18; „Din Transilvania şi din Moldova": Sv 10; „Dinspre Vatra Dornei": Sv 13; „Din Transilvania şi Maramureş, odată cu descălecarea lui Dragoş": Sv 15; „Conform monografiei comunei, se trag din nordul şi nord-vestul Moldovei. Ei se consideră băştinaşi": Vs 1; „De la Grăjdeni": Vs 3; „De la Creţana, la 3 km de actuala vatră": Vs 4; „De prin părţile Buzăului": Vs 6; „Din satul Lunca Veche, unde mai sunt astăzi câteva case; aici a fost pădure de salcie şi plop, la marginea moşiei lui Banu": Vs 7; „Cei din Obârşeni Răzeşi sunt localnici; cei din Obârşeni Clăcaşi, din Transilvania": Vs 10; „Din satul Dărăşti, astăzi dispărut": Vs 11; „Din diferite părţi, la muncă pe moşia familiei Sturdza, din Tecuci, Bucovina": Vs 12; „Din Brăiţeni": Vs 13; „Din Pungeşti": Vs 14; „Sunt de aici, proveniţi din neamurile lui Bârsan": Vn 1; „Doar Bâtcă [întemeiatorul, după legendă] a venit din Bodeşti": Vn 2; „Din părţile Focşanilor, s-au refugiat de teama turcilor aici, în pădure": Vn 5; „Din nordul Moldovei, o dată cu Stan Cotea Odobescu, şi argeşeni": Vn 6; „De la Movileni (Galaţi); au fost împroprietăriţi 47 de oşteni din oastea lui Ştefan cel Mare": Vn 10; „Din Homocea, Vladnic": Vn 11.

SPIŢE DE NEAM

„Mai noi: „Corbu, Nicodim, Burlacu, Cobuz, toţi din Dămuc; Popa (Asău), Pădureanu (Poduri)": Bc 1; „Localnice: Tomozei, Barcea, Ludeni; mai noi: Steleşti": Bc 2; „Localnice: Mârzeşti, Ştefeşti, Bereşti (Berea), Bălăbăneşti, Cioloca; mai noi: Munteanu, Cojocaru, Romănescu, toţi din Transilvania, mai sunt şi Burlacu, Curea, Joje, Botezatu, Popa, Pavel, Gălăon; mai numeroase: Romănescu, Munteanu, Baciu, Cioloca, Balaban, Pintea, Lădaru": Bc 3; „Localnice: Bucuroaia, Vrânceanu, Butucaru, aşezate genealogic, pe aceeaşi parte de deal; Avaseloaie, Ciocan, Adam, Cojoc, Scurtu, Creţu, Stan (pe cale de dispariţie); dispărute: Lazăr, Groiţă; mai noi: Ardeleanu, veniţi din partea Ardealului": Bc 4; „Localnice: Antol, Benchea, Bejan, Câtea": Bc 5; „Localnice: Balcani, Munteanu, Vrânceanu, Tăban; mai noi: Vespan, Tăbăcaru": Bc 6; „Localnice: Ciureşti, Hagieşti, Bunghea, Lungu, Jinga, Vasiliu; mai numeroase: Hagiu, Bunghea, Lungu, Jinga, Apostu, Manea, Vasiliu": Bc 7; „Localnice: alde Mardare, alde Merlici": Bc 8; „Localnice: Pocovnic, Meleşcanu, Popescu, Vlădescu": Bc 9; „Localnice: Vartic,

https://biblioteca-digitala.ro

Pescaru; mai noi: Popa; mai numeroase: Goiu, Gohoreanu": Bc 10; „Din Transilvania: Poncaş, Şandru, Gavrilă, Fătu, Gâtea, Fânaru; familii de mocani care s-au stabilit mai înainte la Soveja: Vrânceanu, Sovejanu": Bc 11; „Localnice: Onceşti, Iorguleşti, Gavrileşti, Niţuleşti, Poroşnici, Bondroguleşti, Căpăţâneşti; mai noi: Hârţăneşti (din Dorohoi)": Bc 12; „Localnice: Ciurea, Rusu, Avram, Lupu": Bc 13 (sat Oituz); „Ghiţă (Câmpuri, Vrancea), Comăneci (Muscel), Vrânceanu (Vrancea); Copăţ (M. Ciuc)": Bc 13 (sat Hârja); „Localnice: Zaharia, Prosie, Huştiu, Bătrânu, Baban; mai noi: Dobraniş (din Ghilăveşti – Bacău)": Bc 14; „Localnice: Mihăilă, Pleşca, Cornea, Postolache, Pavelucă, Andreşescu; pe la 1843 au venit câteva familii de ruşi şi de ruteni; pe la 1877 au venit şi lipoveni (azi, vreo trei, Muscăleştii), grădinari; prin 1845, negustori evrei; din Dorna: Dorneni, Mocanu, Bungeanu": Bc 15; „Localnice: Secaci, Dominţeanu, Cojoc; mai noi: Diaconu (din Porava), Răţulea (din Braşov), Bica (din Porava); mai numeroase: Secaci, Coşeraru, Sava, Dominţeanu, Cojoc, Gherasim, Neagu, Jofa, Bodea, Clisă, Paraschiv": Bc 16; „Localnice: primele familii: Olteanu, Băleanu, Ardelean (din Făget), Crăciun (din Sibiu); mai noi: Bâlea (Coţofeneşti)": Bc 17; „Sosiţi din jud. Suceava: Huţanu, Solonschi, Hotinschi": Bc 18; „Localnice: Munteanu, Chiper, Zaharia, Vieru, Păduraru, Vârlan; mai noi, Mancaş (de la Pădureni), Filip (Valea Mare), Ursu (de la Pădureni), Severin (Poienile de Jos); ceangăi desnaţionalizaţi, de religie catolică: Tamaş (din Poiana lui Raşc), Ghingheş, Cadăr, Unguru, Simon": Bc 19; „Localnice: Popescu, Arhipescu, Butunoiu": Bc 20; „Localnice: Flora, Andriese, Sandu, Durnac, Axinte, Ursulese, Gânga, Părpăluţă, Tunsu; mai noi: Ungureanu": Bt 1; „Localnice: Boboţanu, Horeanu, Aposteanu, Grumezeanu, Chiţeanu, Călinescu; mai noi: Pâslăreanu, Văimăreanu (Weimer) din Bucovina": Bt 2; „Ciubotaru, Cozma, Tudoseanu, Isac, Soltane; mai noi: Luchian (din Flondoru), Rotaru (din Liveni), Nichita (din Şerpeniţa). Au mai venit 16 familii din Boldu, Movila, Râşca": Bt 3; „Localnice: Pleşcani, Botez, Maftei; mai numeroase: Pleşcani, Maftei": Bt 4; „Localnice: Răileanu, Bezedai, Fodor, Sârghi, Maftei; mai noi: Mihai, Păun, Unceriu; mai numeroase: Comănescu, Mitoceni, Maftei, Dubiţ": Bt 5; „Localnice: Alupoaie, Strâmbu, Galai; mai noi: Racu, Jineru, Vieru": Bt 6; „Localnice, mai vechi: Bârliga, Druţu, Buzuc, Puiu, Radiş, Alexuc, Tufă, Cercel; mai numeroase: Nicşanu, Văcăreanu": Bt 7; „Localnice: Ursan, Baltaru, Isac, Mihai, Pintilei, Borş, Agache, Rumega". Bt 8; „Localnice: Codinoiu, Dărângă, Sandu": Bt 9; „Localnice: Noroc, Buciumanu, Apăvăloaie, Andrieşu; mai noi: în ultimii ani au venit cca 115 familii de la Iaşi şi Botoşani; mai noi: Calomfir; mai multe familii au venit din Bucovina, Vârlan, Todirel, Coşuleanu; mai numeroase: Vlădeanu, Rotaru, Hladcu, Andrieşu, Apăvăloaie, Noroc": Bt 10; „Localnice: Ionescu, Epurescu, Pierde Vară": Bt 11; „Localnice: Coţofea, Hrab, Sandu, Cuza, Sofa, Bălan, Livadam, Damian, Corlat, Maxim, Vatamanu, Radu, Ştefan, Vasilică, Oprea; mai noi: Rada (din Oltenia), Ungureanu; mai numeroase: Burduc, Vecliuc, Porusniuc, Andronic, Pârvu, Vatamanu, Calimanoruc": Bt 12; „Localnice: Axinte, Grosu, Iacob, Pohoanţă, Aniţii; aceste neamuri sunt şi cele mai numeroase": Bt 13; „Localnice: Epure, Istrate, Bâgu, Dăscăleanu, Rădăcină, Curcă, Bădărău, Sârb, Ungureanu, Visilean; nu prea sunt veniţi, imensa majoritate sunt neaoşi localnici": Bt 14; „Localnice: Lungu, Pleşa, Domiţănescu": Gl 1; „Localnice: Banu, Munteanu, Titea, Pascal, Chiorpec; sunt şi mulţi oameni veniţi din Botoşani, ca să lucreze pe moşia boierească (satul Brăneşti); apoi Ganea, Moiseni (de la Nehoi-Buzău), Munteni, Stancu (Rm. Sărat), (satul Vlădeşti)": Gl 2; „Localnice: Modiga, Arfire, Crăciun; mai noi: Breţcanii": Gl 3; „Localnice: Chicoş, Ivănescu, Vângu; mai noi: Candrea (de pe la

https://biblioteca-digitala.ro

Rădeşti, jud. Galaţi), Ciobanu, Ghinea, Tenie": Gl 4; „Localnice şi mai numeroase: Capotă, Vârlan, Palade, Streşină, Isvareţ, Ciovicu, Corciovă, Ciochină, Chelsin, Bârlădeanu, Vătava, Obreja, Rău, Catrina, Babac, Boţu, Drăguş, Todea, Murgociu, Ţutu": Gl 5; „Localnice şi mai numeroase: Cruceanu, Crânganu, Serghie, Chirvăsuţă, Onică; mai noi: Bobenche (de la Bondrea), Boubătrân (de la Bou Roşu), Dobrea (de la Chicirea)": Gl 6; „Localnice: Parasca, Prisăcaru, Şelaru, Tofan, Velicu, Tăbăcaru, Savin, Popoiu; mai numeroase: Popoiu, Paladi": Gl 7; „Localnice: Bârsan, Panaite, Dragomir, Hamza, Ciupitu, Matei, Enache, Susanu, Cioviţă; mai noi: Dănăilă": Gl 8; „Localnice: Ciobotaru, Balica, Drăganu, Butoi, Ghelţi, Cornea; mai numeroase: Teodorescu, Capmare, Antonescu; mai noi: Stăncescu, Goia, Brăiescu": Gl 9; „Localnice: Diamandi, Dobre; mai noi: Marchidan (din Puricani), Filimon (din Stoiceni), Saghin (din Băleni)": Gl 10; „Localnice şi mai numeroase: Cojocaru, Ciobanu, Vasilache, Mătăsaru, Maftei, Hucanu, Geană, Lupaşcu; mai noi: Păulescu, Chirică (de la Cioara), Rusu (din Bucovina), Alexia; moşieri: Ursianu, Gogu Popovici; vătaf: Bichir": Is 1; „Localnice: Baciu (azi se numeşte Maxim), Antoniu, Vasile, Rusu; mai noi: Ojog şi Croitoru (din Tabăra), Colţea şi Bursuc (din Soloneţ), Ciocoi (din Lunca-Prut), Fodor (din Călăraşi), Lepăduc (din jud. Botoşani), Muntean (din Andrieşeni), Mânzăteanu (din jud. Vaslui); mai numeroase: Colţea, Rotaru": Is 2; „Localnice: Şerbănescu, Ierbiceanu, Bădic, Tofan, Plugaru, Dascălu, Tobolcea, Valciuc (a dispărut, se trăgea din Bucovina); mai noi: Lungu (din Flămânzi-Botoşani), Negru (din Sânger); mai numeroase: Bădic, Rotaru, Lungu, Lână": Is 3; „Localnice: Spătaru, Amarandei, Oană; mai noi: Constantinescu, zis Rădăşanu (de la Rădăşeni-Suceava), Covăsneanu (din Covasna), Costuleanu (de la Costuleni), Hiliţanu (de la Hiliţa), Sadici, Brindeie; mai numeroase: Arhire, Acatrinei, Sreanic, Ferchezău": Is 4; „Localnice: Averescu, Porcescu (azi, Moldoveanu), Mihac, Miron, Mihai Chiriac; mai noi: Bucătari (dinspre Suceava), Gavrilescu (din Ungaria, Polonia), Tudosia şi Tun (din Basarabia)": Is 5; „Mai numeroase: Ghica, Vornicu, Gâlcu": Is 6; „Localnice: Cocoveică, Condurache; mai noi: Nechifor (din Banu); mai numeroase: Nechifor, Creţu, Cocoveică": Is 7; „Localnice: Gaţu, Amărăndescu, Cotea, Hodorac, Plămadă": Is 8; „Localnice: Timofte, Vernica (ceangăi), Băjenaru": Is 9; „Localnice: Păduraru, Pătlăgică, Hogaş; mai noi: Tacu (din Topile)": Is 10; „Localnice şi mai numeroase: Radu, Bucătaru, Roşcan; mai noi: Ioniţă, Boureanu, Zamfirescu (toţi din satele învecinate)": Is 11; „Localnice: Iliescu, Atasie, Tomulescu; mai noi: Roca, Martinaş, Bişog, Cadar, Giurgi (ceangăi). Evrei nu mai sunt (doar o familie)": Is 12; „Mai vechi şi mai numeroase: Vasluianu, Grigoraş, Mardare, Raveica, Merei; mai noi: Crâşmaru, Avram Lazăr (din Basarabia)": Is 13; „Localnice: Sbera, Radu, Munteanu, Popa, Mantali, Ştefănică, Spiridon, Diaconu, Creţu, Stan; mai noi: Anton, Sufragiu, Dascălu, Mocanu; Bradu, din com. Dagâţa, satul Boatca şi a întemeiat partea Tansei, zisă Boatca; familiile Oniche, Stănilă, Vârlan, Crocală, Radu au plecat în satul Belceşti (aceeaşi comună), prin 1894, prin împroprietărire": Is 14; „Localnice: Surdoaia, Coreja, Albu, Pristaşu, Doganu, Panţâru, Bulitoaie; mai noi: Ungureanu, Gabor, Niţoiu, Negrea, Gardău; mai numeroase: Costan, Iosub": Is 15; „Localnice: Buzatu, Băleanu; mai numeroase: Buzatu, Balcani, Amariei, Ungureanu": Is 16; „Localnice: Arvinte, Hazu, Turcuman, Lungu, Marciuc, Crivoi, Calistrat, Ivaşcu, Voinescu (dispărută); mai noi: Tănseanu (din Tansa), Cărăuşu, Fotea; mai numeroase: Arvinte, Lungu, Marciuc, Ivaşcu": Is 17; „Localnice: Brocea, Mucenic, Ţepeş, Caia; mai noi: Handaric (germani), Huser, Voaideş (neam de secui), Zănoagă (din Vrancea)": Nt 1; „Localnice: Ciocoiu, Bârsan, Bandrabulă (ţigani), Cojocaru, Cosma,

https://biblioteca-digitala.ro

Amariei; mai noi: Savin (din Bălţăţeşti, Valea Seacă), Popescu (din Războieni)": Nt 2; „Localnice: Luca, Ursăcheşti (Ursache), Cuculeşti (Cucu), Davidcă": Nt 3; „Localnice; Arsinte, Gheorghieni; mai noi: Găineşti; mai numeroase: Creţu, Andreescu, Simionescu": Nt 4; „Ungureanu, Poenaru (din Sălişte), Bicăjanu (de la Bicazu Ardelean), Ciucanu (de la Ciuc)": Nt 5; „Localnice: Arsene, Ravari, Răzmeriţă, Ciubăr; mai noi: Croitoru (din Maramureş)": Nt 6; „Localnice: Filimon, Caştea, Stan, Perie, Cornilă; mai noi: Vişan, Podanu, Huci, Tulpan, mulţi din satele vecine, din vremea împroprietăririi lui Cuza": Nt 7; „Localnice: Vicol, Maftei, Porcescu, Cepreagă, Bârjoveanu, Scorţanu; mai noi: Moldoveanu, Nechita, Prepeliţă (din Bucovina), Havriş, Agachi, Ungureni (din Ardeal)": Nt 8; „Localnice: Pâţiliga, Dolhescu, Cordoneanu, Radu, David, Creangă, Grigoraş; sunt din Ardeal, două valuri – cei veniţi datorită imperiului habsburgic şi cei [mai noi], veniţi odată cu strămutarea din Bicaz, când s-a format lacul hidrocentralei (partea numită Leghinul)": Nt 9; „Localnice: Bordei, Avram, Munteanu, Pavelescu; mai noi: Corduneanu (din Cordun)": Nt 11; „Localnice: Popa, Grosu, Cojocaru, Dumbrăveanu; mai noi: Antal": Nt 12; „Localnice: Concu, Costea, Todiriţă, Hârlea, Sârmă, Marian; mai noi, dar tot din Ardeal: Vartolomei, Ţuţuianu (mocani), Păvăloaie, Ardeleanu, Flora, Butuc, Apostol; mai numeroase: Sârmă, Marian": Nt 13; „Localnice: Baluţ, Vârlan, Munteanu, Acatrinei, Mantea, Ungheanu; mai noi (nu se ştie de unde): Cozma, Nistor, Stahie, Ciofu, Olaru, Amarandei, Cloşcă, Gherasim; mai numeroase: Băluţ, Ungheanu, Vârlan, Muntean, Cozma, Mantea, Nistor, Stahie, Nechita, Olaru": Nt 14; „Localnice: Ursache, Urzică, Toma, Cosofreţ; mai noi (din Transilvania): Ungureanu; mai numeroase: Urzică, Cosofreţ, Cucoş, Tănase": Nt 15; „Localnice: Buliga, Hrincescu, Ciobâcă, Cotleţ, Pahomie, Apostol, Tiperciuc, Sturzu, Dulgheru, Andronic, Oleniuc, Bodnar; mai noi: Balmoş, Solovăstru, Prichici, Brăescu, Ciobanu, Colţuneac, Davalciuc, Apostol, Irimescu; mai numeroase: Buliga, Ciobâcă, Hrincescu, Cotleţ": Sv 1; „Localnice: Moldoveanu, Pintilie, Baltag, Apetroaie, Condar, Tomegea, Arsintescu; mai noi: Moroşanu, Ungureanu, Blaga (din Ardeal), Covătănie (din Maramureş); mai numeroase: Pintilie, Ungureanu, Sibeche, Filipoavă, Holcă (acum mai puţini), Zaharia": Sv 2; „Localnice: Todoseni (nu mai sunt), Lupuleasa, Cătănoaia, Bălăieni. În satul Cotârgaşi, cea mai veche familie este cea a Mrejenilor, fugiţi pe la 1760-80, de la mânăstirea Probota, din cauza jafurilor fanariote. Ei s-au aşezat pe valea Cotârgaşilor, unde au găsit locuitori ce făceau catarge de brad, pentru corăbii, numiţi «catargaşi», «cotârgaşi». Familia Mrejenilor a cumpărat de la mânăstirea Slatina terenul cuprins între păraiele Cotârgaşi şi Căşeluşa, dar între 1810-20 moşia a fost luată de Alecu Balş. Mai noi (dar au venit şi alte familii): Săndeşti, Măhălăeşti, Moroşani (din Moreni), Ungureanu (din Ardeal), Corduneanu (din Bucovina), Antăleni (din Ardeal), Baroieşti (din Ardeal), Ilişeni (din Bucovina)": Sv 3; „Localnice: Caciureni, Racolta, Dobândă, Ciobanu, Popescu, Popovici, Andrei, Moloci, Lazurcă, Alexei, Diaconescu; mai noi: Dascaliuc (Negotina), Denisani (Satu Mare), Macriuc şi Michitei (Iblănţ), Pescleaci (Botoşăniţa), Robasciuc (Gropeni); mai numeroase: Lazurcă, Diaconescu, Lauric, Racolţea, Popescu": Sv 4; „Localnice: Marian, Pandele, Buculei, Gânju": Sv 5; „Localnice: Păvăleni, Gângă, Raţă, Andronic, Pamparău; mai noi: Rădniceanu (Rădăuţi)": Sv 6; „Localnice: Ţâmpău, Andronicescu, Ţăranu, Lehaci, Gliga, Tonegaşu, Leuştean, Burduhos, Ciupârcă, Nuţescu, Moroşan, Ursescu, Poenaru": Sv 7; „Localnice: Plăcintă; mai noi: Ungureanu, Nistor": Sv 8; „De la întemeierea satului: Rotaru, Vişovan, Olaru, Ionaş": Sv 9; „Localnice: Pilugi, Pralea, Vasiluţ; mai noi: Chipeni": Sv 10; „Localnice: Buban, Chira, Cotoş, Juravle, Cârcui,

https://biblioteca-digitala.ro

Popescu; mai noi: Cârdei, Comanița, Pleșca; mai numeroase: Juravle, Cotoș, Cârcui, Chira": Sv 11; „Localnice: Flocea, Popa; mai noi: Moroșan (din Ardeal); mai numeroase: Flocea și Moroșan: Sv 12; „Localnice: Pățani, Lăstunești, Dăscăleni, Bocani, Bujileni, Popești": Sv 13; „Localnice: Căprenii, Rotărenii, Ciubotărenii, Morarii; mai noi, din Ardeal, Maramureș: Meheiștenii, Ungurenii, Huțanii, Beliganii": Sv 14; „Localnice (în sensul că sunt de la întemeierea satului): Cimbru, Popescu, Ciornei, Hanca, Saghin, Motoc, Moroșan, Cenușă, Ungurean, Botnar, Rusu, Țigănescu, Greci, Trufăneanu; mai noi: Bertișa, Codan, Chiruț, Maftianu": Sv 15; „Localnice: Chifan, Rotaru, Țugui, Pârghie; mai noi Ișeanu (se zice că din Basarabia)": Sv 16; „Localnice: Lucan, Olexiuc, Valecico": Sv 17; „Localnice: Marocico, Mehno, Daneliuc, Crenca, Sarafeșco": Sv 18; „Conform monografiei; familiile întemeiatoare: Dorneanu (de la Vatra Dornei), Șalaru (din Neamț – Timișești)": Vs 1; „Localnice: Hondrești, Pălicești, Cărăușești, Delcești, Chilmilești, Sitărești, Pălici; mai numeroase: Sitărești, Pălici": Vs 2; „Localnice: Dorofte, Ghiur, Manolache": Vs 3; „Localnice: Chiroșca, Cârja, Orose": Vs 4; „Localnice: Colcerești, Leca, Măcrești; mai noi: mahalaua de dincolo de pod este numită Mocani, cu nume de familie Brumă, Lenciu, Coramă, Orza, Prefăcutu, Cornea, Zală, Grăncești, mocani de la Făgăraș și Brețcu. Sunt urmași ai celor care au rămas aici de teama represaliilor de după răscoalele moților (1764) și foarte probabil după cucerirea Basarabiei de către țariști (1812), când au trecut Prutul și s-au instalat aici": Vs 5; „Localnice: Ioan, Vișan; mai noi: Ivan, Dragomir, Bejan; mai numeroase: Ioan, Bejan, Vișan, Dragomir": Vs 6; „Mai vechi (primii veniți din Lunca Banului): Gavril Luca, Chiriac; mai noi: Nicolae Bogos (Viișoara), Pavel Velciu (Tanacu), Vasile Mereuță (Tătăreni); Ștefan Enache (Albești)": Vs 7; „Localnice: Picioroagă, Lărgeanu, Luca, Zăm, Aniței; mai numeroase: Lărgeanu": Vs 8; „Mai numeroase: Duluman, Ignat, Arcăleanu, Agafiței, Neacșu": Vs 9; „Localnice: Gâlcă, Borș (dispărută azi), Cazan, Jirebe, Costache, Roman, Hrișcu, Rusu; mai noi: Timofticiuc (de la Toporăști), Căldare, Calancea, Tănase, Miron, Vrabie (foarte veche în Avrămești, venită în Obârșeni); mai numeroase: Olaru, Timofticiuc, Gâlcă": Vs 10; „Localnice: Crângulești, Dudăiești, Moraru; mai noi: Apureștii (din Bucovina), Macarie (din Bogdana), Paiedoști (evrei)": Vs 11; „Galben, Dumitru, Milea (țigani la origini), Ciocănescu (țigani)": Vs 12; „Mai vechi: Coatu, Guzganu, Dragna; mai numeroase: Dragna, Dumbravă, Guzganu, Iftode, Popa": Vs 13; „Localnice: Vintileștii, Popeștii, Mironeștii; mai noi: Burcă (din Cursești), Talache (din Gârceni), Hurmus (din Cursești)": Vs 14; „Localnice: Grecu, Stan, Pandelache, Puiu, Teletin, Pandelea, Croitoru, Cioaric, Roman; mai noi: Hristian (de la Fălciu), Velic, Popa, Bernevic, Bujor, Moraru, Terza (din Brețcu), Fordea; mai numeroase: Roman, Pandele, Pandelache, Puiu, Grecu, Frumușanu": Vs 15; „Localnice (și mai numeroase): Pârvești, Bojenești, Diaconești, Mihăilă, Mărculești, Nestică, Ciulei, Purice, Alistar, Bostan; mai noi: Băjenaru (de la Capu Dealului)": Vs 16; „Localnice: Pavel, Tuschendrea, Baron, Mocanu, Cârțan (a dispărut), Bucur; mai noi: Abaza, Ciotâr, Rusu, Dragu, Dragoș, Scutaru, Solomon; mai numeroase: Baron, Abuzătoaie, Bălăuță": Vs 17; „Localnice: Cojocaru, Zbârciog; mai noi: Ignat": Vn 1; „Localnice: Bâtcă, Nistoroiu, Aga, Bușilă; mai noi: Olaru (din Olărești), Cornea (din Cornari), Trăilă (din Podu Trăilă); mai numeroase: Nistoroiu, Bușilă, Gogoriță, Moisă, Trăilă": Vn 2; „Localnice: Albu, Stama, Mihalache, Pașcă, Țiroiu, Rădvăneștii, Buleandră, Drăgan; mai noi: Rușeștii, Groar; mai numeroase: Rădvăneștii, Buleandră, Drăgan": Vn 3; „Localnice: Saragea, Poiană; mai noi: David (din Cluj), Mihu, Mușat (de la Bogza), Chircu (de la Bogza), Anghel, Repezeanu, Bărbințoiu": Vn 4; „Localnice: Mironică, Babanu; mai noi: Stoenești (prahoveni); mai

https://biblioteca-digitala.ro

numeroase: Mironică, Babanu": Vn 5; „Localnice: Apostoiu, Bondroiu, Podoiu, Despinoiu, Păduroiu, Prescornița; mai noi: Tigoianu (din Valea Teghiu-Buzău); mai numerase: Apostoiu, Bondroiu, Podoiu": Vn 6; „Localnice: Târală, Balălau, Găloeni, Râmniceanu, Mămăligă": Vn 7; „Localnice: Negru; mai noi: Chirican (au fost țigani ursari), Bărăştii şi Cofărăştii, din Muntenia": Vn 8; „Localnice: Apreotesei, Iorga, Nedeloiu, Cârnu, Vrânceanu, Bucă, Hărăbor; mai noi: Leonte, Bacalu (veniți din comunele învecinate)": Vn 9; „Localnice: Bobocea, Porumboiu, Statache": Vn 10; „Mai vechi şi mai numeroase: : Popa, Oriță, Cruceru; mai noi: Țuțu": Vn 11; „Localnice: Bosteneşti, Călugăru, Lungeşti, Dinguleşti, Cărucereşti": Vn 12; „Localnice: Găuri, Tudoreşti, Bobiceşti, Gheţu, Pomâneşti, Nucioieşi, Hălăciugii, Ignat, Bâsneşti, Novăceşti, Popa, Grigoraş, Gârlenii; mai noi: Groseşti, Potop (din Poiana)": Vn 13.

PĂRȚILE SATULUI

„Peste Vale, Agăş": Bc 1; „Cojocari, Tomozeni, Ursuleşti, Biberi, Roseni, Berceni, Gălăcean, Steleşti": Bc 2; „Drumuri, aici nu se spune uliță: (după familiile mai numeroase): a lui Matei, la Eva, Bujor, Ladaru, la Pintea; pe stânga dinspre Tazlău: Şuşaua Mare, Divale spre Coroi, drumul la Dealul Bolohanului, înspre Curătură, pe pârâul Oarzei, spre Plochi; pe dreapta dinspre Tazlău: în Tărie (Dealul Bradului), Vasiliu, Dinu, Curea, a Victoriei Mocanu, a lui Pătrău, pârâul Roţii care duce la Groapa Scumpului, drumul spre Dealul Viilor, al Bălăbăneştilor, Şipote; Cuhalb, la ieşirea din sat pe stânga, Chemnia (a fost temniță), unde se ascundeau de turci, budăiul Abălăbănoaiei (în stânga, la Balta Neagră, topile de in şi cânepă), Lunca Tazlăului, spre Văduțu (la ieşirea în dreapta)": Bc 3; „Glodosu, Chira, Slatina, pârâul Morii, Mitoc, Valea Neagră, Scurteşti, Vintileşti, Ardeleneşti; centrul: Consiliu, Magazin": Bc 4; „Alexandrina, Buda, Cleja": Bc 5; „Din Sus, Din Jos; Corbasca Veche, Corbasca Nouă; uliţe: Zaharia, Eremia, Nistor": Bc 6; „Români şi Țigani": Bc 7; „Cătune: Boiştea, Joseni, Brătuleşti, Dărmăneşti sat; Brătuleştii, astăzi una cu Dărmăneşti. Este o parte a satului Dărmăneşti care se numeşte Boiştea, după pârâul Boiştea care trece prin ea": Bc 8; „Dealul Coasta, Fasoleşti, Valea, Cotu Morii": Bc 9; „Nu sunt sectoare din sat cu alte nume decât Ludaşi": Bc 10; „Suseiu (în susul Caşinului), Podul Vrancei (platou), Ferestreu (erau joagăre pe Caşin)": Bc 11; „Mărăşti, Mazili, Filipeni, Brad": Bc 12; „Cotul de Jos, Cotul Morii (unde face Oituzul valuri), uliţa Bisericii, uliţa Proştilor": Bc 13 (sat Hârja); „În Jos (spre sud), În Sus (spre nord)": Bc 14; „În Sus, În Jos, Centru; înainte, pe locul satului a fost un târguşor (Plopana târg). De la partea numită În Jos începea Plopana sat. Azi tot satul se numeşte Plopana": Bc 15; „Broştenii de Sus, Broştenii de Jos; cu uliţe: Dulăpeni, Pietroasa, Dealu Vrăghii, Delureni": Bc 16; „Partea din Sus, Centru, Apreşul şi Partea din Jos": Bc 17; „Centru, În Deal, Valea Morii, Fundătura, Răchitoasa": Bc 18; „Ruşi, Fundu Ruşilor, Însurăţei, Roşiori": Bc 19; „Țigăneşti: Văleni, Deleni, Izvorani; Vultureni: Pe Deal, Pe Vale": Bc 20; „În Deal, în Vale, Furnicari, Satu Nou, Gavlăneşti, Țâbeni": Bt 1; „Stejari, Poiană, Țarna, Ciurari": Bt 2; „Manoleasa Volovăţ, Sat Vechi, Sat Nou (1916), Zorile (1950)": Bt 3; „Străzi: Potcovarilor, Tudor Vladimirescu, Vămii, Dreaptă, Horia, Cloşca şi Crişan": Bt 4; „În Sus, În Jos, Ghidcăuţi, Frumuşica, Moiseni": Bt 5; „Târgu, Satu Vechi, Satu Nou": Bt 6; „Capătul de Jos al Satului, Capătul din Sus, Centrul, pe Vale, în Sus": Bt 7; „Deal, Rediu, Cot, Velniță, Săhânărie": Bt 8; „Mahala, Târg, Cotu din Jos, Cotu din Sus,

https://biblioteca-digitala.ro

Burci": Bt 9; „Partea de Jos, Partea de Sus, Todireni, Todireni II, Dealul Bisericii": Bt 10; „Centru, Valea Plângerii, Opăreni": Bt 11; „Cornăţel, Fundoaia, Vale, Poieni, Găina, Plugăreni, Ruşi, Capu Codrului, Turbata, Arini, Lunca, Geamăna, Râmnice, Straja": Bt 12; „Dealul Văculeşti, Costişa, Cotul Velniţii, Ţâganca, Deal-Şosea, Drumul Cimitirului; erau şi două grupuri de case la marginea satului, la Recea şi la Verbea, ca nişte cătune; sunt la 8-10 km, în câmp": Bt 13; „Există vatra satului vechi şi partea de sat mai nou: Capul Satului, Zvârca (de prin 1922), Valea Fânaţului (din 1928), între care nu sunt delimitări; se adaugă Cotu din Jos, Cotu din Sus, pe Deal la Cimitir": Bt 14; „La Deal, la Vale": Gl 1; „Afumata, Fugara, Valea (satul Brăneşti); Dealul Ariei, de la Vale, Gura Stoienesei, pe Deal, Slobozia (satul Vlădeşti)": Gl 2; „Cavadineşti, Posada, Rugineni, Grăpeni, Găneşti, Comăneşti": Gl 3; „Joseni (spre Cărăpceşti, ţine tot de Cerţeşti), Suseni, Deleni (pe partea cealaltă), La Deal, La Vale": Gl 4; „Sus de Sat şi Jos de Sat": Gl 5; „Mălăieşti, Otvoeşti, Cătuna din Jos, pe Lac, în Poiană, la Orbu, Cătuna de pe Vale, Cătuna din Sus": Gl 6; „Dealul Basarabia (Basarabeni), Cotu Negru, Puţeni, Zaganuţa, Deleni, Cotu Alb": Gl 7; „Părţile şi uliţele satului: uliţe: Bulichii, Enache (Gării), Henchiu, de Mijloc (pe direcţia nord-sud), a lui Barbu, a lui Dănăilă, Strâmtă (Dancu), a lui Gherhăluţă, Chitaru (cea mai veche denumire), Nouă, Hotarul Mare, Hotarului (Popa Lazăr), Toader Dolea (la dispensar), Dâbu (înainte Mazilu), a lui Tăzleanu, Panaiteşti, Frăţilă (la Buzdugan), Zaharia; Hotarul Păuşeşti, Hătaşul Lieşti (loc de comunicare, neconstruit)": Gl 8; „Târgul (centru); după numele familiilor: Ciobotarii, Corneştii, Grozăveştii, Teodoreştii, Nicoreştii, Vasilacheştii, Capmareştii": Gl 9; „În Vale, Tuluceşti, În Deal, Iepureşti": Gl 10; „Văleni, Ciorăni, Ruşi": Is 1; „Bivolari-târg, Bivolari-sat, strada Armeană (strada principală), Cornu Negru (sat care s-a contopit cu Bivolari, datorită construcţiilor)": Is 2; „Bulbucani, Peste Pârâu, Satul Nou, Grădina Curbă": Is 3; „Comarna de Sus, Comarna de Jos, Broşteni, Cenagaie, Podişul, Mocani, Deleni": Is 4; „Di Vale, Pi Deal, în Cucuteni. În Băiceni se spunea Pe Leurda (pe deal), În Vale": Is 5; „Deleni din Deal, Marginea, Ţigănimea, Deleni din Vale, Mocani": Is 6; „Cotu cel Mare, Cotu din Mijloc, Broscari, Ceea Vale (spre Păuşeşti)": Is 7; „Sâmeni, Leordoaia, Trei Ciocane, În Vad": Is 8; „Puturoasa (de vale), Peste Rampă": Is 9; „Năvrăpeşti (pe deal), În Bordeie (pe Sohodor), Miroslovești (în vale)": Is 10; „Popricanii Vechi, Satu Nou (zis şi Bucureştii Noi), Coarba, Dealul Ciobanului; uliţe: Şoseaua Drumul Şcolii, Drumul Nou, Dealul Ciobanului, Râpa": Is 11; „Satul Nou, Satul Vechi, Bazga": Is 12; „Scheia, Bârnova (sau Căpoteşti), Ceea Vale, Basarabia, Jorăşti": Is 13; „Valea Oanei, Cârţu, Marginea, Boatca, Sub Deal, Focşa, Şesu, Slobozia, Odăi, Pe Podiş (cătun mai nou, cu sinistraţi)": Is 14; „Dealul Mânăstirii, Porcăria, Rogină, la Coşăre, Poieni, Pârâul Satului, Poarta Ţarinii, Curătura": Is 15; „Centru, Podiş, Bogata, Lipoveni, Satul Nou": Is 16; „Fundătura şi Gruiu": Is 17; „Centru, Palei, Lunca, Ţepeşeni; azi, şi Pârâul Caprei, Toşorog, Ticoş; uliţe: Rădeni, Borbii, Podiş, Rădigeni": Nt 1; „Malu, Suseni, Dobrenii de Sus, de la Vale": Nt 2; „În Sus, În Jos": Nt 3; „Vadu Rău, Fărcaşa, Pârâul Crucii, Pârâul Secii": Nt 4; „Gura Grinţieşului, Măgura, Gura Teascului, Fundul Grinţieşului": Nt 5; „Hotăreni, Croitoreni, Deleni, Hiza, Văleni, Suseni, Netezi, Lunca, Centru": Nt 6; „Capu Dealului, la Cramă, la Vale": Nt 7; „Deal, Vale, Budrugeni": Nt 8; „Dolheşti, Agăpeni, Cujbeni, cătune ce poată numele celor care le-au întemeiat": Nt 9; „Stăniţa (partea de nord) şi Molfăneşti (partea de sud)": Nt 10; „În Deal, în Vale, Dubărca, la Stâncă, Valea Mare": Nt 11; „Lunca Strâmbului, Măciucaşi, Frasin, Crivaia": Nt 12; „Peştiosu (la nord), Valea Tazlăului (la nord-vest), Centru, Poarta – Sat (la est);

https://biblioteca-digitala.ro

uliţe: a Dogărenilor, a Costenilor, a Toderiţenilor, a Budăcenilor, a Fabricii, Coborâş, Peste Baltă, Cotuna": Nt 13; „Poenari, Umbrari, Humăria, la Han, Centru, Băluţeni, Poeniţa": Nt 14; „Drehuţa, Ungureni, Todirişeni, Fagi, Bogheni, Ursăcheni, Tomeni, Urziceni, Cosofreţeni": Nt 15; „Cotul de Jos, Centru, Cotul de pe Clit, Cotul de Peste Vale, Ciuporniţa": Sv 1; „Moişa, Săcuţa, Holceni, Sibicheni, Pintileni, Ungureni, Dumbrava, Horgani, Boroaia – Cot, Moşnegeni, Cotu Nemţeni, Barăşti (peste Râşca), Suseni; uliţele au denumiri după satele vecine sau familiile mai numeroase; de ex: Cotu la Onisie, Olăreni, Cotu la Boboceni": Sv 2; „În Sus, Din Centru spre Dorna, În Jos, spre Piatra Neamţ": Sv 3; „Peste Pârâul Irinii, pe Şes, Hanţîca, în Cot, Bahniţa, Cocoreni, în Ţarna din Jos, în Ţarna din Sus, Toloaca, Lutărie, Prelipca, pe Deal, la Prodan, Ţarna de la Puileacu, către Velniţă, Bahna lui Hârsitu, Linia I; uliţe: Dobrideni, Hanţâca, în Ţarna din Şes, Scânteieni, Diaconişteni (Căcărezeni), la Podeţe, la Punte, Poarta Ţarinii (o încrucişare de drumuri), Uliţa din Cot, pe la Victor Lupu, pe Linie": Sv 4; „Uliţa de la Vale, Olăreni, Lanul, Centrul, Romaneni": Sv 5; „Pârâu Deal, Pârâu Vale, Sălişte Deal, Sălişte Vale": Sv 6; „Secări, Handal I, Handal II, Luizental, Robu, Timăn, Arseneasa, Centrul satului, pârâul Dealul Grigii, pârâul Leuştean, pârâul Cailor, Răchitişul Mic": Sv 7; „În Sus, În Jos (la Vale)": Sv 8; „Suseni, Vatra Satului, Olăreşti": Sv 9; „Dornişoara, Dorna Burcuţ, Muncelu, Dealul Roşca, Plaiul Bârgăului, Tătaru, Teşna, Prăleni, Andrieni, Alexeni, Pilugeanu, Androneşti, La Căsoi": Sv 10; „Jitărie, Cuţu de Sus, Zenginal, Bulgăreni, Centru, Bahna, Cuţu de Jos": Sv 11; „Molid, Valea Şipotei, Valea Negrilesii, Ţarina de Jos": Sv 12; „Peste Vale, Peste Deal; uliţe: Căzăneşti, Băuca, Pârâul Popii, Hârjeasca": Sv 13; „Căprenii, Breaza, Poiana Silioană, Călineşti": Sv 14; „Partea de Jos (Valea Stânii), Partea de Sus (Hăuceni), Gura Ciumârlii, Gura Boului (sau azi, a Paltinului), Vatra Moldoviţei, uliţa Palamania, Lupoaia, Şesul Mânăstirii, Valcan, Izvor, Bahna de Jos": Sv 15; „Remezeu (40% din oameni stau acolo), Caliuha (era o femeie care îngropa caii pieriţi), Dealul Leahului (se spune că aici a dat Ştefan o bătălie cu leşii; sunt şi movile unde se zice că au fost îngropaţi leşii), Marginea (partea din jos), Podul Slatinii (sunt nişte fântâni cu apă sărată, azi abandonate. Înainte, fiecare om, în funcţie de numărul de vite, avea dreptul să ia un anumit număr de găleţi de slatină), Slatina Voitinelului (tot fântâni cu apă sărată), Centrul, Gropăni, Şaiba, Fundoaie, Gropana la Gervasa, Gropana la Tiran, Pârâul cu Topchhile, Cărceni (familia Carcea), Paciucheni (oameni mai leneşi), în Ardeal (stau mulţi care lucrează în Ardeal şi este şi un ardelean însurat acolo), Poiana Bonschii, Pe Deal la Manole, Dealul Babei, Cârsteni, Barceni": Sv 16; „Tot se cheamă Ulma": Sv 17; „Cătune: Calela, Cununa (era un moşneag care mai prindea jderi – se spune cuneţca, şi-i mai vindea), Bucovineşti, Cruhla, Priciuca, Oglinda, Salaş, Hrabuzna, Buc (era fag mult) şi vatra satului propriu-zis": Sv 18; „Mahalale: Mahalaua din Deal, Mahalaua din Vale": Vs 1; „Piaţa, Gâdeasa, Lomota, Lacul": Vs 2; „Recea (pe Vale), Deal": Vs 3; „Mai de mult Hrăniceni, Hârcetea; azi Cârja de Jos, Cârja de Sus, Drăgana – Bârsana (Singurica)": Vs 4; „Mocani, Lecani, Costeşti, Târgoveţi": Vs 5; „Satul Vechi, Satul Nou, Vâtcani": Vs 6; „Partea de la Deal, Partea de la Vale": Vs 7; „Satul Nou, Satul Vechi": Vs 8; „Cărbunărie, Fundoaia, Gropana, Gura Văii": Vs 9; „Satul este împărţit în două; în sus, la miază-noapte, Obârşeni Clăcaşi, la miază-zi, în jos, Obârşeni Răzeşi. Între cele două părţi este un spaţiu liber, nelocuit, de câteva sute de metri": Vs 10; „Berivoi, Pârveşti": Vs 11; „Satul Nou, Satul Vechi; uliţe: CAP, Stupuleştilor, Sâmboieştilor": Vs 12; „Şuletea este aşezată pe două dealuri: Seaca şi Şipote (zis şi Dealul Drăganului)": Vs 13; „Pietrosu, spre Harţag, spre Vlabnic, spre Pungeşti": Vs 14; „Simineşti, Vetrişoaia, Însurăţei

https://biblioteca-digitala.ro

(ori Satu Nou), Ţolica, Docuri, În Sus, În Jos": Vs 15; „Fundătura, în Deal, Bancovici, Bobeică, Partea de Jos": Vs 16; „În Sus, partea cea mai veche, Zăpodenii de Sus, cu Mahalaua Baroneştilor, mai veche şi Mahalaua Ruseştilor, mai nouă; pe margine, partea cea mai nouă (Zăpodenii de Mijloc); pe Deal (Zăpodenii de Jos), Broscăria (peste apa Telejnei, construită acum 30-40 de ani); drumuri: de la Centru, spre Cânăpărie, Boscărie, Valea Mărăşeni, de pe Drăgan, de pe Chicera, de la Agachiu, spre Pandele, la Cărniţă, pe Dealul Satului, spre Cupcea": Vs 17; „Uliţe: În Sus, la nord de pârâul Bisericii; Joseni, în sudul satului, dincolo de pârâul Bisericii; partea de la Consiliu, la vale, în estul satului, se cheamă Prund; uliţe: a lui Hârşu, a lui Stoian, a lui Irimia, Vâlcică, Biserică, Varniţa": Vn 1; „Podu lui Trăilă, la Mârza, la Bufnii": Vn 2; „Boloteşti şi Băncilă": Vn 3; „Părţile satului: Bogzeni, Obilaţi, Sindiliţa, Copaci (pe malul stâng al Bălanului); uliţe: Mare, Mică, Şoseaua, la Moară, a Davideştilor, a lui Nae Fotin": Vn 4; „Câmpuri de Sus, Câmpuri de Jos": Vn 5; „Spre Odobasca – Coteşti, Hurhuia, Sluţii, spre Valea Coteşti; uliţa Sluţilor, uliţa Ceasuri, Odobescu": Vn 6; „Găloieşti, Pe Faţă, Caliţa, Strâmba, Strâmba de Jos, Poieniţa, Tinosu, la Hume, Lăstuni, Motnău, Dealul Roşu, Dealul Viforâta, Trestia, Siminoc, Podul Dumitreştilor, Bălălăi, la Corciovari, Groapa lui Vintilă, Blidari, la Ruşculeasca, Biceştii de Jos, Roşcari, Giurcari, Boştenari, Lima Ciucure, Brătuleşti, Lupoaia, la Mirişti, la Rampă, Holecea": Vn 7; „Lunca, Ursa, Bezasca, Bercăresca": Vn 8; „Chiscu Cerului, Ungureanu, Marineasca": Vn 9; „Loturi (Dumbrăviţa), Butuceni, Malu Siretului, Roghina; uliţe: Neculiţă Alexe, Babaluc, Ghiţă Albu, Judecătoarei (Gruneaţa)": Vn 10; „Uliţa Şerbăneşti, Zarea; părţile satului poartă numele neamurilor": Vn 11; „N-au denumiri": Vn 12; „Cotul Găureştilor, Gura Drumului, Plescăneşti (după numele primarului)": Vn 13.

PORECLA GENERICĂ

„Agăşeni, trotuşeni; cojeni li se spunea doar celor din vale, fiindcă mâncau caşcavalul cu coajă cu tot": Bc 1; „Moldoveni": Bc 2, 16, Gl 4, Is 5, 6, Vn 10; „De la Strâmba": Bc 3; „Moreni": Bc 4; „Clejeni, unguri, bozgori": Bc 5; „Mocani": Bc 7, 11, Vn 2; „Mocani, dar locuitorii nu se recunosc mocani, spun că mocani sunt cei din Soveja": Vn 5; „Nu au poreclă. Dar locuitorii din Glăvăneşti le spun celor din satele din jur cojeni": Bc 9; „Văleni, locuitorii din Mărăşti; săteni, cei din Brad; domeni, cei din Filipeni; mazil, cu mămăliga în sân, cei din Mazili": Bc 12; „Grozeşteni": Bc 13 (sat Oituz); „Guşaţi": Bc 13 (sat Hârja); „Broscari (erau iazuri cu multe broaşte)": Bc 14; „Covrigari, sămânţari, pentru că aici au fost 30 de familii de lipoveni şi ei mâncau seminţe de floarea soarelui": Bc 15; „Porumbari": Bc 16; „Munteni, porecliţi de cei din Bolovăneşti; olahi, porecliţi de cei din Valea Rea; opincari, porecliţi de locuitorii unguri din Valea Rea": Bc 17; „Clăcaşi; Răchitoasa este singurul sat de clăcaşi între satele de răzeşi": Bc 18; „Ruşeni": Bc 19; „Răzeşi": Bc 20; „Cristeşteni": Bt 1; „Manoleni": Bt 3; „Mihăileni": Bt 4; „Milenceni": Bt 5; „Rădăuţeni, pentru sătenii din satul vechi şi târgoveţi, pentru cei din partea târgului": Bt 6; „Româneni": Bt 7; „Suhăreni": Bt 8; „Târgoveţi": Bt 9; „Raţe": Bt 10; „Tudoreni": Bt 12; „Văculeşteni": Bt 13; „Vorniceni": Bt 14; „Brănişteni": Gl 1; „Vlădeşti se compune din două sate: Păşcani şi Slobozia. Astăzi cele două sate formează o singură vatră. Păşcănenii erau porecliţi nohai (de cei din Slobozia) iar slobozenii erau porecliţi bortari (de cei din Păşcani)": Gl 2; „Cojani, breţcani (cei de la Cojani), perjari (aveau perje multe. Li se zicea: - Bă, perjarilor! Când vă fură cioara câte o perjă (prună), vă duceţi după ea până la Prut,

https://biblioteca-digitala.ro

gogari (nucile curăţate de coajă se numeau «gogi»; aici erau multe nuci), horinceni (pentru că satul este aşezat pe malul râului Horincea)": Gl 3; „Cudălbeni": Gl 5; „Gohoreni": Gl 6; „Cojeni": Gl 7 (ne spuneau cei din Zăneşti), Vn 3; „Covrigaşi; în Nicoreşti erau foarte mulţi covrigari cu tarabe în piaţă": Gl 9; „Cojeni, de către locuitorii din satul vecin, Munteni": Is 1; „Târgoveţi": Is 2; „Mocani, ungureni": Is 4; „Văleni": Is 6; „Ceangăii le spuneau ţigani (de la ţiganii împroprietăriţi de Vasile Alecsandri) şi ceangăilor li se spunea unguri": Is 9; „Ţigani, celor despre care se ştia că au fost aduşi de boier": Is 11; „Perjeni, tănseni sau răzeşii din Tansa": Is 14; „Voineşteni": Is 17; „Bicăjeni; bicaj («bicaz»=cremene)": Nt 1; „Calici; cei din Dobreni le zic celor de la Bodeşti găgăuţi": Nt 2; „Ungureni": Nt 5; „Răţoi": Nt 6; „Văleni": Nt 7; „Mazili, perjari": Nt 8; „Gârteni, un fel de ciobani, de munteni": Nt 9; „Plăcintari": Nt 10; „Ţigani de la mânăstre; în urmă cu 30-40 de ani porecla avea o circulaţie mai masivă; azi este mai rar întrebuinţată": Nt 13; „Cuţitari, cepari şi ţibucăneni": Nt 14; „La o parte din sat, ungureni; mai de mult, ţuţuieni": Nt 15; „Arboreni": Sv 1; „Deleni, săcuteni, condureni, nemţeni, sibicheni, covătăreni, suseni": Sv 2; „Regăţeni": Sv 3; „Orzari, bortari (cariere de piatră), cei din Grăniceşti; corduneni (cei din Zamostea)": Sv 4; „Dolheşteni, şoacăţi (trăistari) pentru că mergeau la târg cu traista cu produse": Sv 5; „Bortari (fiindcă locuiesc într-o bortă, sunt mai săraci)": Sv 8; „Perjeni": Sv 9, Vs 8 (perjări); „Moldovenii ne spuneau bucovineni; satele din jur ne spuneau pilugani înainte, azi ne spun poienari": Sv 10; „Cocozari": Sv 11; „Cei din Neagra le spun celor de la Gura Negrii (Dorna Arini) barabulari; iar ei ne zic nouă ouari. Negrenii le spun păltinişenilor cu picioarele în desagi": Sv 13; „Udeşteni": Sv 14; „Vătreni": Sv 15; „Vicoveni (jicoveni, gicoveni)": Sv 16; „Huţani": Sv 17; „Huţani de la munte": Sv 18; „Arsureni": Vs 1; „Răzeşi, perjari (cu mulţi pruni)": Vs 2; „Cei din satul olarilor": Vs 3; „Cârjeni": Vs 4; „Mocani, celor veniţi de la munte şi târgoveţi, fiindcă era târg important": Vs 5; „Mocani (în Satul Vechi)": Vs 6; „Ungureni, cei din Obârşeni Clăcaşi": Vs 10; „Bortari (satul vine cam într-o groapă)": Vs 11; „Pogănaşi": Vs 12; „Jidani cu port nemţesc. Porecla era dată de clăcaşi, care continuau să se îmbrace în costumul tradiţional": Vs 14; „Broscari sau bălteni": Vs 15; „Vutcăneni": Vs 16; „Mocani (că satul e la deal de Vidra; cei care sunt la vale sunt porecliţi cojani)": Vn 1; „Cojani, de către podgoreni; moldoveni": Vn 4; „Coteşteni sau bobi(ghi)ţari, de la bobiţa de strugure": Vn 6; „Mocani ne zic cojenii şi podgorenii; satelor mai sus de noi le spunea neculeni". Vn 7; „Vrânceni": Vn 8; „Răzeşi li se spunea locuitorilor din Rădăcineşti; bortari (de la forma de teren), tâghiri (vin)": Vn 11; „Văleni": Vn 12; „Moldoveni, ungureni (le zice ceangăilor)": Vn 13.

ÎNTEMEIERI DE AŞEZĂRI

„Satul Cotumba în amonte de Trotuş; Suliţa, în aval": Bc 1; „Mitoc, mai jos de Moreni, format numai din tineri căsătoriţi plecaţi de aici din sat": Bc 4; „Siliştea (la 1 km de Răcăciuni), înfiinţat de vreo 50 de ani de tinerii căsătoriţi": Bc 16; „Este sat-matcă pentru Scutari, Tătărăşeni, Moiseni": Bt 5; „Au plecat mulţi la Burdujeni [pe vremea aceea un sat foarte aproape de oraşul Suceava] dar aşezarea deja exista": Bt 8; „Satul Teişoara din comuna Roma": Bt 12; „Cătune în Vughea": Bt 13; „Nu, dar au plecat veterani de război în 1877 în Dobrogea, Niculiţel": Gl 3; „Malu Alb (Mihăileni)": Gl 8; „Satul Nou [azi este parte a satului], la cca 500 m distanţă de vatra veche, întemeiat la Reforma agrară de după I Război Mondial": Is 3; „De aici au plecat oameni care au înfiinţat satul Cotnari": Is 5; „După 1921, pe Jijia, satul Cotu Morii": Is 11; „Catolicii au

https://biblioteca-digitala.ro

înfiinţat un sat lângă Iaşi": Is 12; „Satu Nou, jud. Iaşi, împreună cu alţii, veniţi din alte sate": Is 13; „În comuna Siretul, satul Slobozia, un cătun, Tătăruşeni; în comuna Todireşti, Tabăra": Is 15; „Au fost împroprietăriţi în jud. Iaşi (pe la 1880-85), la Belceşti şi acolo au înfiinţat satul Munteni": Nt 9; „Oamenii au fost împroprietăriţi în jud. Iaşi şi o parte au rămas acolo şi au întemeiat aşezarea Borosoaia": Sv 5; „Neagra Şarului, Plaiul Şarului, Săricerul Şarului": Sv 13; „Când a trecut satul la austrieci, preotul de aici a plecat cu câteva familii, întemeind satele Hudeşti (Dorohoi) şi Udeşti (Fălticeni)": Sv 14; „Doar cei din Brodina de Jos au întemeiat aşezări": Sv 18; „Satul Ciofeni, cu cca 200 de ani în urmă": Vs 17; „Satul Gulianca, în jud. Brăila, prin împroprietărire, după 1918": Vn 6; „La Giulianca şi Salcia Tudor au fost împroprietăriţi mulţi localnici": Vn 7; „Multe familii Boscanu sunt în Vizantea Mânăstirească. Se pare că a fost un sat numit Boscani pe Siret, a fost înghiţit de ape şi locuitorii s-au retras aici. Sunt ortodocşi": Vn 13.

OBLIGAŢII ALE SATULUI

Să păzească graniţa: Bc 13 (sat Hârja), Vn 7; „A fost sat de plăieşi": Bc 8, Sv 1; „Să păzească graniţa, vama de la Oituz; sat de plăieşi": Bc 13 (sat Oituz); „Strajă la Prut (Brăneşti şi Vlădeşti)": Gl 2; „Erau ei [locuitorii din Bicazu Ardelean] păziţi să nu treacă cu vitele în Regat": Nt 1; „Între Transilvania şi Moldova": Nt 13; „Plăieşi care păzeau Cetatea Neamţ": Nt 15; „Pichet de grăniceri spre Austro-Ungaria. Făceau armată cavaleri, cu schimbul cu caii lor": Sv 3; „A fost sat de străjeri": Sv 11; „A fost sat de grăniceri": Sv 17; „Satul păzea graniţa dinspre Prut": Vs 10.

Să încaseze vama: Bc 13 (sat Hârja); „Stăteau la «prihodiştea» târgului": Nt 15; „Vamă la Gura Negrii, la Neagra Broştenilor": Sv 3; „Aici a fost Vama Mica a Sucevei": Sv 16; „Nu se ştie, deşi există un loc numit Vama": Vs 8.

Să asigure trecerea oamenilor şi a mărfurilor peste râurile mari: „Se duceau cu caicurile în sus, cu bacul, prin înţelegere (Vlădeşti); mai ales pe la Capu Dealului se făcea legătura peste Prut, cu Vadul lui Isac (Brăneşti)": Gl 2; „Erau caice pe Prut pentru cereale": Gl 3; „Peste Prut": Is 2; „Era schelă de prins pluta; asigurau transportul pe plute": Sv 3.

Să transmită corespondenţa pe drumurile de poştă: „Pe aici trece şleahul Galaţi – Dorohoi – Cernăuţi, la Goilav era loc de schimb, han": Bt 7; „Era şleahul Ştefăneşti – Botoşani": Bt 9; „Pe aici trece un drum de poştă, menţionat până la 1860, între Dorohoi şi Botoşani. Mergea pe la Sauceviţa (sat component al comunii Văculeşti), Redu Ciubălăi, hanul Brăieştilor": Bt 13; „Pe moşia satului trecea vechiul drum (şleah) Iaşi – Botoşani. Pe locul numit Damir a existat un han": Is 3; „La 3 km de sat, la punctul numit La Doi Lei a fost un han de poştă": Is 13; „Drum de poştă Piatra Neamţ – Târgu Neamţ; haltă în Dobreni": Nt 2; „Duceau poşta la Fălticeni. Pe valea Bistriţei a fost drum de căruţă încă de pe timpul lui Cuza; drum de diligenţă, făcut înainte de 1900. Mergea de la Broşteni – Sabasa – Stânişoara (peste munte), cobora în pârâul Suha, trecea prin Cornu Luncii, Mălini, pe la Baia; cobora la Fălticeni prin Rădăşeni": Sv 3; „Pe Coama Porcului trecea Calea Poştei. Se zice că acolo era şi punct pentru schimbarea cailor": Vs 2.

Alte obligaţii: „Aveau obligaţia de a trimite oameni la oaste": Vs 2.

https://biblioteca-digitala.ro

CIMITIRUL

LOCUL UNDE SE ÎNGROPAU MORȚII

În cimitirul satului: ***Pe vale:*** Vs 2, 4, 7, 11; „Un cimitir pe vale şi altul pe deal, fiecare cu biserică": Bc 2; „Lângă biserică, în centru": Bc 10; „Sunt două cimitire ortodoxe şi unul evreiesc. Aici se pare că a fost cel mai mare rabin al evreilor. Acum cinci ani [1977] rămăşiţele lui pământeşti au fost luate de aici. Azi nu mai sunt evrei în localitate": Bt 9; „Sunt două cimitire, unul pe vale şi altul pe deal": Gl 9; „Două cimitire, unul pe vale, mutat de mult aici şi unul pe deal": Sv 3; „Azi": Bc 18; „Înainte": Bt 11; „Sunt trei cimitire: pe vale, pe deal, la marginea satului": Gl 4; „Sunt trei cimitire": Is 6; „Sunt două cimitire, unul pe vale, în afara vetrei satului şi unul lângă biserică, mai vechi; se folosesc amândouă": Is 13; „Sunt două cimitire, unul românesc şi unul lipovenesc": Is 16; „Un cimitir pe vale, lângă biserică": Nt 9, Vs 3 (la marginea de apus a satului), Vn 12; „Sunt trei cimitire, unul pe vale": Nt 15; „Lângă mânăstire": Nt 13; „Sunt patru cimitire în sat: unul lângă mânăstire, vechi de peste 100 de ani, altul situat pe deal, un altul lângă mânăstirea construită iniţial, de pe vremea lui Alexandru cel Bun şi un altul tot lângă mânăstire. Azi doar primul este folosit, celelalte sunt părăsite": Sv 15; „Sunt două cimitire: pe vale, lângă biserică, la marginea satului": Sv 18; „La 1900, un singur cimitir; azi, două": Vs 17; „Sunt trei cimitire: pe vale, pe deal, lângă biserică, în centrul satului": Vn 7. ***Pe deal:*** Bc 5, Bt 8, 14, Gl 1, 3, Is 9, 11, Sv 17, Vs 6, 10; „Pe deal, lângă biserică": Bc 1, 6, 14, 15, Nt 12, Vn 2, 11, 13; „Satul are două cimitire, unul de ortodocşi şi altul de adventişti": Bc 3; „Sunt trei cimitire ortodoxe şi unul catolic": Bc 4; „Catolici şi adventişti": Bc 13 (sat Hârja); „Înainte": Bc 18; „Două cimitire pe deal, unul nou, de prin 1970, aproape de biserică, altul la marginea satului": Bt 1; „La început": Bt 2; „Sunt 3 cimitire ortodoxe, unul catolic şi unul evreiesc": Bt 4; „Azi este un cimitir mare, ortodox": Bt 5; „La distanţă mare de biserică": Bt 7; „Sunt două cimitire, pe vale, la biserică": Bt 10; „Azi, pe Terasa Jijiei": Bt 11; „Azi; sunt două cimitire ale satului": Bt 12; „Cel nou ortodox; satul are două cimitire ortodoxe şi unul de sâmbătari (adventişti de ziua a 7-a)": Bt 13; „La 100 de m de biserică": Gl 2; „Satul a avut un cimitir, pe deal. Acum are două, unul al stiliştilor [sectanţi]": Gl 8; „Un cimitir, pe deal, la marginea satului": Is 1, Nt 10, Vs 1; „Sunt două cimitire ortodoxe şi unul catolic": Nt 1; „Cel catolic, al polonezilor": Sv 9; „Sunt trei cimitire; pe deal, aproape de biserică, în centrul satului". Sv 10; „Sunt 4 cimitire şi 3 biserici în Neagra, Şaru, Şaru Bucovinei, Moroşeni, pe deal, la biserică, în centrul satului": Sv 13; „Este un cimitir, pe deal, lângă biserica veche, în afara satului": Vs 8; „Un cimitir pe deal, la marginea satului, lângă biserică": Vs 13, 14; „La Bobeica, Sf. Gheorghe, lângă biserică; este şi cimitir al adventiştilor": Vs 16; „Este un cimitir": Vn 1; „Sunt două cimitire, unul pe deal şi altul în mijlocul satului": Vn 6. ***Lângă biserică:*** Bc 3, 7, 12, 13 (cimitirul satului, ortodox, sate Oituz şi Hârja), 20, Bt 2, 3, Gl 1, 9, 10, Is 16, Nt 5, 7, Sv 3, 7, 16, Vs 4, 5, Vn 5, 13; „Sunt trei cimitire, ortodox, catolic şi adventist; lângă biserică, pe deal şi la marginea satului": Bc 16; „Este un cimitir, în centru, lângă biserică": Bc 17, Gl 5, Is 7, Nt 4, 6, Vn 3; „În curtea bisericii la Roşiori":

https://biblioteca-digitala.ro

Bc 19; „Nu se mai îngroapă aici din 1850-1860": Bt 5; „Pe deal, la bisericuţă; la bisericuţă se oficiau numai slujbele de înmormântare; satul are şi un cimitir evreiesc": Bt 6; „Înainte": Bt 11, Is 6 (de mult de tot), 8, 12, Nt 3, 8, Sv 14; „Cel vechi, în curtea bisericii, până la 1864": Bt 13, Gl 2; „Sunt două cimitire; unul lângă biserică": Gl 7, Sv 1, Vn 4, 10 (celălalt la marginea satului); „Un singur cimitir, care la început era lângă biserică şi acum este la marginea dinspre nord-vest a satului": Is 3; „Un cimitir, lângă biserică, la marginea satului": Is 4, Nt 14 (la nord); „La 300 m de biserică; comuna are 3 cimitire ortodoxe, numai în satul Bărbăteşti nu este": Is 5; „Sunt două cimitire ortodoxe: unul de rit nou şi altul de stilişti": Is 14; „Pe deal": Is 15; „Sunt trei cimitire, unul lângă biserică": Nt 15; „Sunt patru cimitire; biserică monument istoric": Sv 2; „Înainte, cei mai bogaţi se înmormântau în cimitirul bisericii; acum din 1959, un singur cimitir": Sv 4; „Azi": Sv 8; „Cel ortodox": Sv 9; „Sunt patru cimitire, 3 ortodoxe şi unul catolic": Sv 12; „Un cimitir, la marginea satului, la biserică": Vs 9; „Cel mai vechi cimitir, în centrul satului, lângă biserică": Vs 15; „Sunt două cimitire: unul lângă biserică, pentru cei mai înstăriţi, care plăteau taxă la biserică şi unul la marginea satului": Vn 8. ***În centrul satului:*** Bc 3, 7, 9 (pe deal), Bt 4, Gl 3, Sv 3, 11, 12, Vn 13; „Sunt patru cimitire, în centru, lângă biserică, la marginea satului, la Boiştea cătun": Bc 8; „Înainte": Bt 11; „În centru sunt două cimitire, unul la una din biserici, mai nou, altul, peste drum de biserică": Gl 6; „Azi": Nt 11; „Sunt două cimitire, unul, în centrul satului": Sv 1; „Lângă Consiliul Popular [primărie]": Sv 5; „Sunt două cimitire, şi al bisericii": Vs 4. ***La marginea satului:*** Bc 2, 4-6, 8, 11, 12, 13 (în ţarină, cel catolic, sat Oituz), Is 5, 6, 10, 16, 17, Nt 1, 8, Sv 6, Vs 4, 12, 17, Vn 9; „Înainte": Nt 11, Sv 8; „Pe râpi": Bc 1; „Lângă lutărie": Bt 6; „Azi": Bt 11, Is 8, 15, Nt 3; „În Ruşi, şi azi": Bt 12; „Satul are trei cimitire, al treilea este la margine": Gl 6; „Sunt două cimitire, unul la Dealul Morilor": Gl 7; „Sunt trei cimitire, două ortodoxe şi unul evreiesc; un cimitir ortodox este la marginea satului şi celălalt pe câmp": Is 2; „Cimitire: două ortodoxe, unul catolic; era şi unul evreiesc": Is 12; „Amândouă cimitirele din Dobreni sunt la marginea satului, unul pe deal, lângă biserică, altul pe vale, la un km distanţă. Comuna are şapte cimitire: unul la Sărata; unul la Căşăria; două la Dobreni; două la Negreşti, unul la Poiana; sunt şase biserici": Nt 2; „În partea de nord-est": Sv 4; „Azi; satul are un singur cimitir": Sv 14; „În partea de nord, cimitirul nou; satul are două cimitire": Vs 15.

În moşia satului: „Înainte, în hotar, rar, pe sinucigaşi, tâlhari": Bt 7; „Între hotare, secta evanghelică": Sv 2.

În cimitirul spiţei de neam: *În trecut*: „Nu. Doar Vasile Alecsandri": Is 9.

În gospodărie: *În trecut:* „În sec. XIX; obiceiul era rar": Sv 10; „În satul Nisipitu (sat cu populaţie exclusiv românească, la 2-3 km de Ulma, unde populaţia este parţial de ucraineni) existau cimitire pe lângă casă. Cei morţi, mai ales bătrânii se îngropau în grădina gospodăriei": Sv 17.

Pe locul unde a murit: „Dacă era străin şi nu-l lua nimeni din sat": Gl 9; „În timpul războiului": Is 4.

Altfel: „În multe părţi din vatră şi din moşie s-au găsit oseminte, morminte izolate sau grupate în număr mic": Vs 2.

https://biblioteca-digitala.ro

ÎMPĂRŢIREA CIMITIRULUI

Pe spiţe de neam: *În trecut*: Vs 3, Vn 7; „În cimitirul vechi": Bt 1. *În trecut şi azi*: Bc 3, 7, 17, Bt 5, 7-9, 13, Gl 2, 7, 9, Is 7, 9, Nt 6, 15, Sv 10, Vs 14, Vn 11; „De preferinţă se îngroapă neamuri lângă neamuri; dacă nu e loc, se îngroapă la rând": Nt 5; „Fiecare om se îngroapă la „poporul" lui". Vs 2; „Terenul cimitirului este parcelat pe neamuri; neamurile se înmormântează în acelaşi loc": Vs 10.

Pe familii: *În trecut:* Vs 4, Vn 12. *În trecut şi azi*: Bc 1, 2, 4-10, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-20, Bt 4, 6, 10, 11, 14, Gl 2-4, 6, 8-10, Is 2-4, 8, 10, 13-17, Nt 1-4, 6, 7, 9-11, 13-15, Sv 2, 5-11, 14, Vs 2, 7-9, 11, 13-17, Vn 1-7, 9; „În unele cazuri sunt grupate morminte pe familii, fără prea mare ordine": Is 11; „Sunt oarecum grupaţi pe familii": Sv 13; „Când avea loc mai mult, se aşezau familiile împreună; altfel, la rând": Vs 6; „Se îngropau la locul lor, al familiei, la rând, după cum mureau": Bt 5, 7, 13, Gl 6, 7, Is 2, 15, Nt 9, 14, Sv 1, 7, Vs 15 (toţi copii se îngroapă lângă părinţi), Vn 1. *Azi*: Nt 8; „Azi se mai îngroapă şi la rând": Vs 1.

Indiferent cum (la rând, la întâmplare): *În trecut:* Nt 8. *În trecut şi azi:* Bc 11, Bt 2-4, 12-14, Gl 1, Is 1, 12, Nt 12, Sv 1, 4, 15, 17, 18, Vs 5, 12, Vn 8, 10. *Azi*: Vs 3, 4, Vn 12; „În cimitirul nou": Bt 1.

Altfel: „Pe sate; este cimitir comun pentru Plopana şi Fundu Tutovei. Într-o parte sunt îngropaţi morţii dintr-un sat şi în altă parte cei din celălalt sat": Bc 15; „Partea din dreapta, pentru cei din Sus de Sat; partea din stânga, pentru cei din Jos de Sat, înainte; azi, amestecat": Gl 5; „Pământul cimitirului a fost cumpărat de Nistor Doroftei, ctitorul. Cimitirul este împărţit în două, cimitirul bogaţilor, în faţa intrării bisericii şi cel al săracilor, în spatele bisericii. Locurile celor două categorii sunt delimitate şi rânduiala se respectă şi astăzi. La cimitirul bogaţilor se plăteşte locul cu 500 de lei; la săraci nu se plăteşte nimic": Sv 7; „Care plătea mai mult, era mai în faţă": Sv 12.

MOŞTENIREA LOCULUI DE ÎNMORMÂNTARE

Băiatul cel mare: Bc 15, 18, Gl 10, Nt 7 (şi azi), Sv 6.

Băiatul cel mic: *În trecut:* Bc 7, Gl 3, Sv 8, 10, Vs 1; „Cel mai mic copil, băiatul rămânea în casă. El ţinea praznicele şi îngrijea bătrânii": Bt 7. *În trecut şi azi:* Bc 1, 5, 6, 8, 9, 12, 13 (sat Oituz), 17, 20, Bt 11, Is 16, Nt 4, 6, 7, 15, Sv 6, 11, 14, Vs 2, 7, 8, 11, 13, 14, Vn 7, 11; „Se moştenea din tată în fiu: dacă erau mai mulţi fraţi, moştenea cel mic (dar şi ceilalţi erau înmormântaţi tot acolo). Dacă erau şi fete, fata moştenea în dreptul bărbatului [era înmormântată la familia soţului]": Gl 4; „De drept, el moştenea, dar putea moşteni şi fata (pe care-l vor părinţii); azi nu se prea respectă": Is 6; „Indiferent; mai mult cel mic, dar putea moşteni şi cel mare": Nt 3, 8; „Din tată în fiu": Vs 16.

Băiatul care moştenea casa părintească. Bc 14, Gl 2, 9 (înainte).

https://biblioteca-digitala.ro

Fata cea mare: Gl 10.

Fata cea mică: *În trecut:* „Când nu avea fraţi": Sv 10. *În trecut şi azi*: Bc 6, 17, 18, Nt 6, 15, Vs 13; „Când nu ai băieţi": Bc 9, 20, Nt 13, Vs 2, 11, 14, Vn 7; „Rar": Bt 11, Is 16.

Altfel: „Nu se moştenea": Bc 10, 11, 13 (sat Hârja), 16, 19, Bt 1-4, 9, 12, 14, Gl 1, 5, 8, Is 1, 3, 4, 7- 10, 8, 12, 14, 17, Nt 1, 2, 5, 11, 12, Sv 4, 5, 9, 12, 13, 17, Vs 4, 5, 9, 12, Vn 4 (acum se pot lua locuri de veci), 6, 8, 10, 12, 13; „Puteai îngropa şi unde era liber": Bc 3; „Unul dintre copii, cu aprobarea celorlalţi, urma la îngropare, după ce deshuma pe cei morţi": Bt 6; „Locul nu se vinde, nu se moşteneşte. Unde e loc liber, acolo sunt înmormântaţi": Is 5, Sv 3, 15; „[Oricare dintre copii]": Is 9, 11, Sv 2, Vs 3, 6, Vn 2, 3, 5, 9; „Azi nu prea se mai ţine seama": Sv 10, Vs 1; „Pământul cimitirului este moştenit de toţi copiii, indiferent de sex şi vârstă": Vs 10, 17.

LOCUL DE ÎNGROPARE A VENETICILOR

În cimitir: Bc 1, 3, 4, 5, 8-11, 13 (sat Oituz), 14-16, 18, 19, Bt 2-9, 12-14, Gl 1, 3, 5-8, 10, Is 1-4, 6, 8-13, 15-17, Nt 1, 3, 5-7, 11-13, Sv 3-8, 14, 15, 17, 18, Vs 4-12, 14, 16, Vn 1, 2, 8, 9, 12, 13; „Dar la marginea cimitirului": Bc 2, 5, 7, 17 (într-un colţ), 20, Bt 1, 10, 11, Gl 2, 4, Is 14, Nt 4, 8, 10, 14, 15, Sv 1, 2, 9, 12, Vs 1-3, 13, 14, 17, Vn 3, 5 (într-un colţ), 6, 10, 11; „[Dacă îl lua cineva din sat]": Gl 9; „Erau duşi acasă la ei": Is 5, Nt 2, Sv 13, 18, Vn 4; „Cei pe vechi [ortodocşi de rit vechi] sunt înmormântaţi alături de cimitirul satului, fapt valabil mai ales pentru prezent": Is 13; „Unde s-a găsit loc liber": Nt 9; „Evreii erau înmormântaţi la Piatra Neamţ": Nt 13; „Aproape de talpa cimitirului": Sv 10.

LOCUL DE ÎNGROPARE A UCIGAŞILOR, SINUCIGAŞILOR

„Pe deal, la catolici (sinucigaşii)": Bc 13 (sat Hârja); „Sinucigaşii se înmormântau la o margine [de cimitir], fără slujbă (spânzuraţii)": Gl 8; „Ucigaşii se îngropau tot în cimitir, într-o margine; azi, la fel": Is 2; „Sinucigaşii sau înecaţii au un loc anume în cimitir": Is 7; „Tâlharii se băgau la marginea cimitirului, în «capelicii», case pustii, lângă cimitir, nu în biserică. Se îngropau la marginea cimitirului, lângă gard. Tot acolo se îngropau şi copiii nebotezaţi şi sectanţii": Sv 16; „Sinucigaşii sau condamnaţii se îngropau în hotarul satului, într-un loc numit Stejarul lui Carmâc. După şapte ani erau dezgropaţi şi reînhmaţi în cimitirul satului. Azi, sinucigaşii se înmormântează în cimitir": Vs 17; „Sinucigaşii se îngropau în afara cimitirului, lângă gard": Vn 6.

CRUCI PENTRU MORT

În **cimitirul satului:** Bc 1-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-20, Bt 1-14, Gl 1-10, Is 1-17, Nt 1-15, Sv 1-18, Vs 1-17, Vn 1-13.

https://biblioteca-digitala.ro

La poarta gospodăriei, la gard: Bc 5, Sv 17; „La Bobotează se fixează pe porţile caselor cruci mai mici": Sv 7.

La răscruci: Bc 17, Nt 15, Vn 9; „Se face câte o troiţă la răscruce de drumuri": Bc 3, 5; „Troiţe de piatră": Is 13; „Uneori": Vn 4.

La marginea drumului: „Troiţă la drum": Sv 17.

La fântâni: Bc 4, 5, 12, Bt 8, Is 2, 6, Nt 6, 13, 15, Sv 3, 5; „Se face câte o troiţă la fântâni": Bc 3, 18, Is 7; „La fântâni; troiţa se cheamă «sfânt»": Vs 7; „Se fac fântâni pentru morţi, dar nu se pun cruci": Vn 4.

Pe locul unde şi-a dat sufletul, la moarte năprasnică (se pune cruce, dar se înmormântează în cimitir): „Se pune cruce pe locul morţii sau lângă drum": Gl 6; „La Crucea lui Ieremie, Mormântul lui Pădure, etc": Sv 3; „Pe locul morţii în afara casei; acolo se da de pomană o ulcică cu apă, colac": Sv 11; „Dacă moare cineva în pădure sau la marginea drumului, se pune o cruce": Sv 15; „Dacă murea accidental, în vecinătatea satului": Vn 12.

În câmp: „La moarte năprasnică, pe câmp se punea şi se pune o cruce pe locul unde a murit": Bc 14, 15, Bt 7, Gl 6, Nt 4, Sv 4 (şi în sat).

Altfel: „La poduri": Bc 5;

Notă: *Dacă nu se menţionează altfel, cimitirele sunt creştin-ortodoxe.*

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

PARTEA a II-a

GOSPODĂRIA

CURTEA

Terminologie

Terenul pe care se află întreaga gospodărie: „Gospodărie”: Is 6, 14, 15, Sv 7, 15; „Grădină”: Bt 2, Nt 5; „Grădină de casă”: Sv 5; „Livadă”: Sv 4 (înainte), 12; „Loc de casă”: Bc 3, 4, 7, 8, 10, 13 (sat Oituz), 14 (azi), 15 (azi), 16, 17, Bt 1, 3-10, 13, 14, Gl 2 (Vlădeşti),

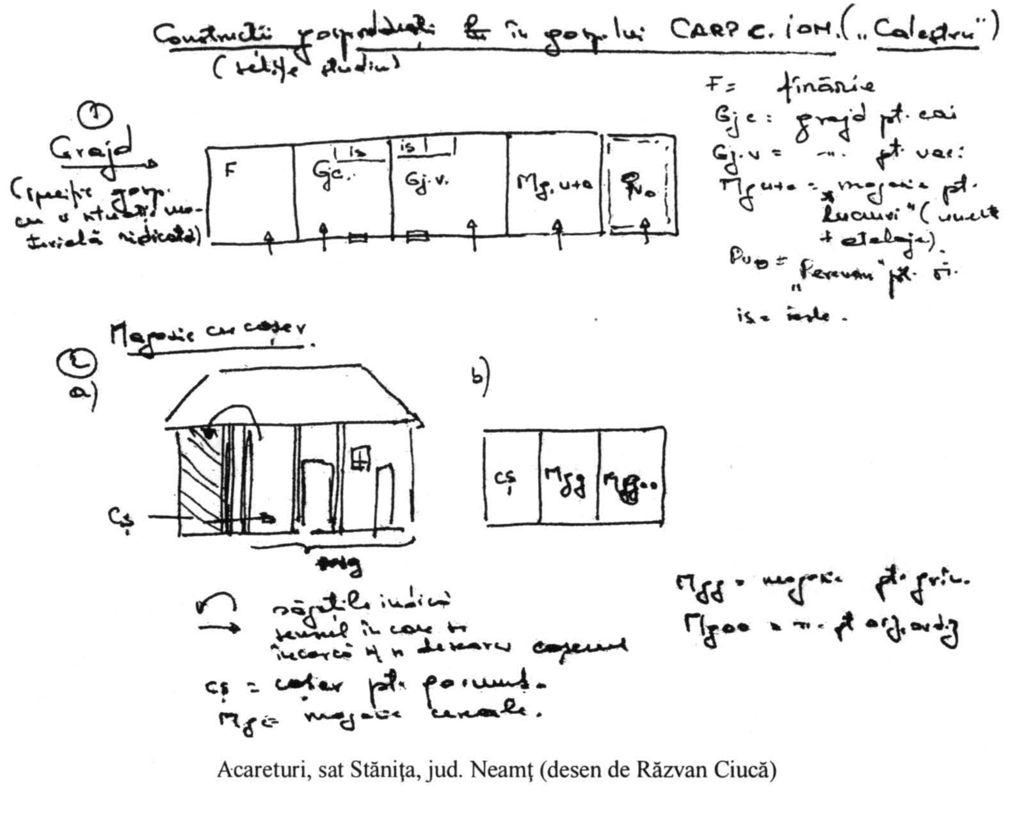

Acareturi, sat Stăniţa, jud. Neamţ (desen de Răzvan Ciucă)

https://biblioteca-digitala.ro

3-5, 8, 9, Is 1-5, 7, 8 (înainte), 9, 11-13, 15-17, Nt 1-4, 6-15, Sv 2, 3, 4 (azi), 6, 8, 11, 13, 14, Vs 1, 2 (azi), 3-9, 13, 16, 17, Vn 4, 6, 7, 10, 12 (azi), 13; „Loc de grădină": Nt 2; „Ogradă": Bc 1 (şi curte), 15, 19, Gl 7, 10, Is 10, Vs 15 (tot ce este înconjurat de gard); „Parcelă": Sv 9; „Selişte, silişte": Bc 2, 5, 6, 9, 11, 12, 13 (sat Hârja), 14, 16, 18, 20, Is 16 (înainte), Vs 2, 12, 14, 17, Vn 1-3, 5, 8, 9, 12 (înainte); „Selişte, silişte de casă": Gl 6, 9, Vs 10, 11; „Pleaţ de casă": Sv 16, 17 (plaţ), 18; „Vatră de casă": Gl 1; „Vătraşniţă": Bc 4.

Terenul din gospodărie fără construcţii: „Bătătură": Bt 11 (înainte), Gl 2 (înainte, sat Vlădeşti), 3 (înainte), 10 (termenul mai vechi), Is 3 (azi, mai rar), Nt 11, Sv 3, 4 (azi), Vs 3, Vn 4 (înainte), 6 (înainte), 7, 11 (înainte); „Curte": Bc 3, 7 (azi), 13 (sat Oituz, azi; şi azi, sat Hârja), 14 (azi), 15 (azi, rar), 15 (azi), 19, 20 (azi), Gl 2 (azi, la Brăneşti), 4, 5 (azi), 9, Is 3, 7 (azi), 11 (azi), 16 (azi), Nt 1 (azi), 12 (azi), Sv 2 (azi), 4 (azi), 14 (azi), Vs 4 (azi), 5, 10, 12 (azi), 15, Vn 4 (azi), 6 (azi), 7 (azi), 10 (azi), 11 (azi), 12 (azi), 13 (azi); „Curte se spunea numai când era vorba de curtea boierului": Is 5; „La grajd": Is 4; „Ocol": Bc 18, Is 9, Nt 5, 11, Sv 6, 8, 18; „Ogradă": Bc 1, 2, 3 (azi), 4-6, 7 (înainte), 8-12, 13 (sat Oituz), 14-16, 18-20, Bt 1-13, Gl 1-10, Is 1-8, 9 (pentru păsări), 10-17, Nt 1-15, Sv 1 (înainte), 2, 4 (azi, mai rar), 5-18, Vs 1, 2, 4 (înainte), 6-9, 11, 12 (înainte), 13 (ori curte sau bătătură), 14, 15 (locul întreg înconjurat de gard), 16, 17, Vn 1-3, 4 (înainte), 5, 8, 9, 10 (înainte), 11, 12 (înainte), 13; „Ogradă, în faţa şi în jurul grajdului": Bc 17; „Paraichati, preahorodok, paralel cu termenul ogradă": Sv 18; „Ţarc": Vn 10.

Descriere, tipuri

O singură curte: *În trecut:* Vs 4. *În trecut şi azi:* Bc 1-3, 6-10, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-16, 19, 20, Bt 1, 3-13, Gl 1-5, 7-10, Is 3, 5, 7, 10-17, Nt 1, 2, 4, 9, 10, 13, Sv 1-5, (în general), 9, 12-17, Vs 1, 2, 5, 11, 12, 16 (şi aria pentru paie, fân, coceni), 17, Vn 1-3, 5, 7, 11-13.

Mai multe. ***Două:*** *În trecut:* „Erau, rar, şi gospodării cu curte dublă, şi cu o ogradă pentru vite": Nt 2. *În trecut şi azi:* „Ogradă şi ocol pentru porci şi alte animale, despărţite prin gard": Bc 4 (azi, rar); „În unele cazuri, ogradă pentru păsări şi curtea grajdului, pentru vite, despărţite prin gard de scândură": Bc 11; „Curte şi ogradă, despărţite prin garduri": Bc 17; „Ogradă pentru păsări, ocol pentru vite, despărţite prin garduri": Bc 18, Bt 2, Gl 6; „Ogradă şi ocol pentru vite, despărţite prin gard": Bc 12, Is 2, 6 (gard de nuiele), Nt 3 (gard de nuiele), 6, 14, 15, Sv 6, 8, 18 (gard de răzlogi, cu zăvoare), Vs 8, 9 (ocolul în spatele casei), 14, Vn 8 (de scânduri «ţaglă»); „Ograda, pentru casă şi dependinţe şi La grajd, pentru vacă; despărţite prin gard": Is 4; „Bătătură pentru oameni şi ocol pentru vite, despărţite prin gard": Nt 7, 11, Sv 11; „Foarte rar două, una pentru vite, separat": Nt 9; „Curtea era spaţiul ocupat doar de oameni; ograda, pentru păsări, treceau animalele pe aici, etc; despărţite printr-un gărduţ de lemn": Nt 12; „Rareori câte un ocol pentru animale": Sv 3; „Două, dacă are grajdul în spate sau dacă intrarea la casă este prea departe de şosea; sunt despărţite prin gard simplu, de scândură, zăplaz, acoperit cu draniţă": Sv 7; „Ogradă, lângă casă iar în faţa grajdului, coşerului, coteţului de porci se face câte un ocol; sunt despărţite prin garduri": Sv 10; „Ogradă, în faţa casei, pentru păsări, lemne de foc şi ocol, în spate, pentru nutreţ; despărţite prin gard": Vs 6; „O curte de casă şi o curte de păsări, vite, despărţite prin gard": Vs 10; „Ogradă (curtea sau bătătura) şi ocolul pentru vite (în faţa saivanului), despărţite prin

https://biblioteca-digitala.ro

garduri": Vs 13; „Ocol pentru animale şi curte pentru oameni, despărţite prin gard de nuiele sau stuf, înainte; de plasă de sârmă ori scândură, azi": Vs 15; „Bătătură şi obor pentru animale, despărţite de un pic de gard împletit cu nuiele": Vn 4; „Ogradă de intrat în curte, de descărcat; ţarc pentru animale; despărţite prin gard de răchită împletită": Vn 10. *Azi:* „Una-două curţi, despărţite prin gard de ulucă": Vn 6. ***Trei***: *În trecut:* „Curtea prin care se făcea accesul oamenilor, curtea pentru căruţă (bătătura) şi oborul (ocolul) pentru vite; despărţite prin garduri de nuiele sau «fuşceie», lemne crăpate subţire": Vn 6. *În trecut şi azi:* „Ogradă propriu-zisă, o alta pentru bucătăria de vară şi ogradă pentru zarzavat, despărţite prin gard de scânduri, înainte; azi, şi gard de plasă de sârmă": Bt 14; „Ogradă pentru oameni, ocol pentru vite şi târlă pentru oi, după perdea; despărţite prin garduri de nuiele sau de spini, înainte; garduri de sârmă, azi": Is 8; „Ograda pentru păsări, ocolul pentru vite şi livada pentru pomi şi grădină, despărţite prin garduri": Is 9; „Ogradă în faţa casei, pentru oameni; ocol pentru vite; bătătură [tot pentru oameni], locul unde nu creştea iarba; despărţite prin gard": Nt 5, 8. *Azi:* „Nu au un nume: curtea de la intrare, curtea pentru porc şi încă una, despărţite prin garduri de stuf, nuiele împletite, sârmă": Vs 4; „Sunt două-trei, despărţite prin garduri": Vn 12.

Forma: *În trecut:* „După configuraţia terenului": Bc 1; „Dreptunghiulară, pătrată": Gl 5. *În trecut şi azi:* „După configuraţia terenului": Bc 3-6, 10, 13 (sat Hârja), 14-17, 20, Bt 2, 10, 13, Gl 2, 3, 6, Is 6, 16, Nt 1, 4, 8, 9, 15, Sv 3, 7, 13, 17 (foarte accidentat), Vs 2, 13, 14, 7, Vn 10, 11, 13; „După loc; cele mai multe pătrate şi dreptunghiulare": Bt 12, Is 2, 17, Vn 1 (teren foarte accidentat); „Semirotundă, dreptunghiulară": Bc 7; „Dreptunghiulară sau rotundă": Gl 4; „Dreptunghiulară": Bc 9, 11, 18, Gl 1, 7, Is 1, 4, 7, 9-14, Nt 3, 7, 10-12, 14, Sv 1, 2, 4, 12, Vs 1, 4, 5,. Vn 3-6, 8, 9, 12; „Spre dreptunghi": Bt 1, 4, 5, 7, 8, Nt 13, Sv 16, Vs 9; „Dreptunghiulară, trapezoidală, fără regulă": Bc 19; „Pătrată": Is 8, Sv 6; „Pătrată sau dreptunghiulară; azi, la fel": Bt 3, 9, Gl 8, 10, Is 15, Nt 6, Sv 5, 11, Vs 7, 11; „Spre pătrat, dar depinde de configuraţia terenului, destul de accidentat": Bt 14, Vs 10; „Poligon neregulat": Bc 2, 8, 13 (sat Oituz), Bt 11, Is 12, Vn 2; „Rotundă": Nt 5; „Neregulată şi mică": Is 3, Vs 17; „Neregulată, spre trapez": Nt 2; „Neregulată": Sv 8-10, 14, 15, 18, Vs 6, 12, 15; „Neregulată, înainte; dreptunghiulară, azi": Vs 3; „Unele erau pătrate, altele lunguieţe sau cu colţ": Vs 16. *Azi:* „Dreptunghiulară": Bc 1; „Foarte mică şi dreptunghiulară": Gl 5; „Pătrată": Sv 4.

Curţi pietruite: *În trecut*: Vn 6; „Nu, dar cu cât era mai bătătorită, cu atât era omul mai gospodar (avea mai multe animale)": Vs 4. *În trecut şi azi*: Bc 13 (sat Hârja), Nt 15, Sv 5, 8, 9, 17 (unele); „Cu prundiş": Bc 1; „Unele da, altele nu": Bc 11; „Rar": Nt 1; „Marea majoritate sunt pietruite; altele sunt înierbate pentru păsări, vite sau sunt cosite": Sv 1; „Se «burcuiau» cu piatră de pârâu": Sv 16. *Azi*: Sv 11; „Cu piatră pe muchie sau cu prund": Bc 8; „Rar, puţine": Bc 15, Gl 9, Nt 9, 12, Sv 4, Vn 1; „Acum sunt şi pietruite": Bt 12; „Trotuar de la locuinţă până la poartă": Is 5, 7; „Parţial": Vn 7.

Curţi betonate: *Azi:* „Uneori, trotuare (alee) de beton": Is 5, 14, Vs 15; „Câte un trotuar împrejurul casei": Vn 4; „Asfaltate, puţine": Nt 9; „Cimentate": Gl 8 (cărări, şi de piatră), Vs 13 (rar), Vn 6, 10 (cărări).

Curte cu tendinţă de închidere pe două-patru laturi cu anexe: „Acum au început": Bc 3.

https://biblioteca-digitala.ro

TIPURI FAMILIALE DE LOCUIRE ÎN ACEEAŞI GOSPODĂRIE

O singură locuinţă pentru părinţi şi unul dintre copiii maturi; se foloseşte totul împreună: *În trecut:* Bc 2, 12, 14, Bt 7, 8, 10, Gl 1, 5-8; „Foarte rar": Bc 16, Vn 9; „Băiatul cel mic": Gl 5, 9, 10, Is 5 (rar), 6, Nt 2, 8, Vs 3 (rar); „Înainte era câte o casă în fiecare gospodărie": Sv 7; „Cel mai mic copil; totul împreună": Vn 7. *În trecut şi azi:* Bc 9, Nt 13, Vs 7; „Copilul cel mai mic": Bc 4-8, 11, 13 (sat Oituz), 17 (uneori), 18-20, Bt 3, 5 (mai rar azi), 6, 11, Gl 2 (azi, rar), 4, Is 1, 4 (uneori), 11 (de obicei), 14 (rar), Nt 4, 6, Sv 11, 18, Vs 2, 4 (azi, rar), 9, 11, 13, 15, 16; „Azi tineretul pleacă": Gl 3; „Rar, până îşi fac copiii casă": Is 3; „Rar; numai dacă se înţelegeau, rămâneau împreună; de obicei, copilul cel mai mic": Is 7; „Rar": Nt 5; „Nu are importanţă cine rămâne": Bc 7, Is 9; „Cel mai mare sau cel mai mic, depinde cum se înţeleg, stă cu părinţii; rar, despărţiţi prin gard, care nu se înţeleg; folosesc totul în comun. Dar cei mai mulţi stau cu unul din copii în aceeaşi locuinţă": Nt 13; „Cel mic, înainte; nu are importanţă, azi; rar despărţite prin garduri azi": Vs 3; „Cu copilul cu care se împăcau mai bine": Vs 14.

Mai multe familii în aceeaşi casă: *În trecut:* „Rar, o familie mare compusă din părinţi, copii, nepoţi": Vn 10.

Două sau mai multe locuinţe în cadrul aceleiaşi gospodării: *În trecut:* „Rar, fraţi": Bc 2, 19, Is 5, Nt 2 (după ce mureau părinţii; se separau); „Fraţi; despărţite prin ţăruşi la grădini; foloseau curtea": Bc 14; „Foarte rar şi doar la familiile de negustori evrei, erau câte două case într-o curte, dar nu existau anexe": Bc 15; „Nu avea importanţă care din copii rămânea": Bt 2; „Cel mai mic băiat; nu se despărţea nimic, foloseau totul în comun": Bt 14 (extrem de rar), Vn 3, 5; „Foarte rar, gard între locuinţe şi porţiuni de grădini": Is 5; „Cel mai mic copil; totul în comun": Is 12; „Cel mai mic fecior şi locuinţa bătrânilor; gard de nuiele despărţitor, nimic în comun": Nt 10; „Părinţii şi unul dintre copii, fraţi; grădina, în comun; restul, separat; despărţiţi prin garduri": Nt 12; „Primul căsătorit avea casă nouă, separat prin gard de cea a părinţilor; ultimul moştenea casa veche": Vs 6; „De obicei băiatul cel mare; uneori despărţite prin gard de cătină sau nuiele: Dar cel mai des nu erau despărţite": Vs 12; „Cel mai mic copil, rar, fraţi; curtea fie era folosită în comun, fie era despărţită": Vn 13. *În trecut şi azi:* „O locuinţă pentru părinţi şi alta pentru copilul cel mic; curtea, împreună; grădina, se despărţeau": Bc 3; „Două locuinţe, despărţite prin garduri; copilul cel mai mic, rar, fraţi": Bc 16, Sv 3; „Părinţi şi un copil, oricare; depinde de cum se înţelegeau: uneori nu se despărţeau, alteori făceau gard la curte, grădină": Bt 2, 13 (rar; totul comun), Is 15, Nt 1 (separaţi prin gard), Vn 12; „Rarisim, când nu se mai înţelegeau, se despărţeau cu gard locuinţele": Is 14; „Cel mai mic băiat; totul comun": Is 16, 17, Nt 15, Sv 5, 10, Vs 7, 17 (rar, până îşi făcea casă proprie), Vn 6, 10 (cu excepţia magaziei); „Două, mai rar trei; pentru părinţi, copii; totul în comun": Nt 13; „De obicei cel mai mic sau «mai pe treabă», mai harnic; totul se foloseşte în comun": Sv 1; „Mai rar, părinţii şi un fecior; erau despărţite curţile de gard, cu trecere de la unul la altul": Sv 2; „Cel mai mic dintre copii; se despărţeau prin gard locuinţele; restul în comun": Is 13 (rar), Sv 14, Vn 2, 4; „Fraţi": Bc 13 (sat Oituz; rar), Is 14 (rar), Sv 18, Vs 15 (uneori, grădinile de zarzavat despărţite), Vn 10; „Înainte foloseau totul împreună sau curtea, grădina se separau prin gard; azi sunt despărţiţi prin garduri": Vs 1, 2; „Cel mai mic băiat; totul despărţit prin gard": Vs 8, Vn 11; „Rar, despărţite prin

https://biblioteca-digitala.ro

gard; şi la muncă se duceau în comun": Vs 16. *Azi*: „Uneori": Bc 17; „Azi au început să fie şi câte două locuinţe, una locuită de un copil, indiferent care, în funcţie de gradul înţelegerii cu părinţii. Se foloseşte totul în comun şi casele sunt în aceeaşi ogradă": Sv 7; „Azi, copilul cel mai mic; despărţite prin gard": Vn 7.

Fiecare familie cu locuinţă şi gospodărie proprie: Bc 1-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-20, Bt 1-14, Gl 1-10, Is 1-17, Nt 1-15, Sv 1-18, Vs 1-17, Vn 1-13.

Alte moduri de locuire – observaţie: *tradiţional, foarte des apare în trecut atât tipul de locuire unde un copil rămâne în casa părintească cât şi situaţia când terenul iniţial al gospodăriei părinteşti a fost împărţit şi s-a creat o nouă gospodărie. La data anchetelor, cu rare excepţii, locuinţe separate.*

TIPURI DE ÎMPREJMUIRI

Gospodării fără împrejmuiri: *În trecut*: Bc 6, 7, 10, 18, Bt 2, 10, 12, 14, Gl 2 (Vlădeşti), 3, Is 9, 13, 16, 17, Nt 2, 5, 6, Sv 2, 5, 11, Vs 2, 11, 12, 14, Vn 2, 4, 8, 9; „Pe la 1900, mai toate gospodăriile erau neîngrădite": Bt 5; „Erau haturi sau pari": Bt 7; „Foarte multe": Bt 13; „La cei mai săraci": Gl 4, 5, Vs 5 (pe la margini); „Cele mai multe": Gl 10; „Puţine": Is 1, 3, 14, 15 (dar nu în sat, în moşie), Sv 1, Vs 6, 13, 17 (foarte puţine); „15-20% dintre gospodării nu aveau gard": Is 6; „Până primea zestrea, după însurătoare": Sv 4; „Gospodării separate prin şanţuri": Bt 3, 8, Gl 8 (de un metru adâncime), Is 3 (cu cătină), Vs 17 (cu cătină). *În trecut şi azi:* Bc 1, Bt 1, 11 (rar azi), Sv 3, 9, Vn 7 (rar azi); „La cei săraci": Is 7; „În special gospodăriile din câmp": Vs 9; „Există şi azi, dar doar 2-3 şi au doar o latură neîmprejmuită": Vs 10.

Gospodării despărţite prin garduri. Materiale şi tehnici de construcţie ale gardurilor

Gard viu: *În trecut*: Bc 8, Bt 3, Gl 8, Vn 6, 9; „La marginea satului, unde aveau teren arabil": Bc 3; „În fundul curţii; de porumbe, trandafir sălbatic": Bc 19; „De salcâm, liliac sau cătină": Bc 19; „Se planta cătină deasă": Bt 2, 5 (până prin 1935), Gl 3, Is 3 (şanţ cu cătină), Is 13 (gard în interiorul gospodăriei), Vs 3, 6, 17, Vn 12 (cătină legată pe pari); „De dracilă, plantă cu spini": Gl 10, Vn 4; „Numai boierul Ghica": Is 6; „Se făcea şanţ şi se plantau mărăcini": Sv 9, Vn 7; „La gardul ţarinii": Vs 7; „De schini (spini) şi cătină": Vs 7. *În trecut şi azi*: „Glădiţe; mai mult la vie": Nt 10, Vs 1, 8; „De glădiţe, în special la odăi, colibe": Bc 13 (sat Oituz); „Din cătină; azi, mai rar": Bt 14; „De gladiş, mai mult la livadă; azi, rar": Is 5; „Cel vechi, de cătină; de vreo 50 de ani, de glădice": Is 12. *Azi*: „Gard de salcâm sânger, amorfă, arţar canadian": Sv 1; „Puieţi de molid": Sv 18.

Tulpini de floarea soarelui, trestie, stuf: *În trecut:* „Stuful era de pomană; se îndoiau vârfurile stufului, aşezate în sus, şi se înnodau; se băgau cca 10-20 de fire de stuf pe care se împletea gardul; se aşeza între stâlpi": Vs 5; „Stuful se îngropa iar vârfurile se «supuneau» în jos": Vs 7. *În trecut şi azi*: „Foarte răspândite sunt şi azi gardurile de

https://biblioteca-digitala.ro

tulpini de floarea soarelui şi trestie legate cu sârmă. După 1935 s-au făcut şi garduri de «balduri» (snopi de tulpini) de cânepă; azi nu se mai fac": Bt 5; „Garduri de stuf, beţe de floarea soarelui; şi azi, în interior": Bt 7; „Gard de stuf: pari, leţuri de care stuful se leagă cu nuiele şi sârmă": Gl 2; „Gard de stuf cu 4-5 cununi împletite în partea superioară": Is 3; „De beţe de «răsărită» (floarea soarelui)": Vs 1; „Gard de stuf: stuful aşezat vertical şi legat cu papură; câţiva stâlpi": Vs 4; „Din stuf aşezat pe verticală, împletit pe lanţ de nuiele": Vs 15.

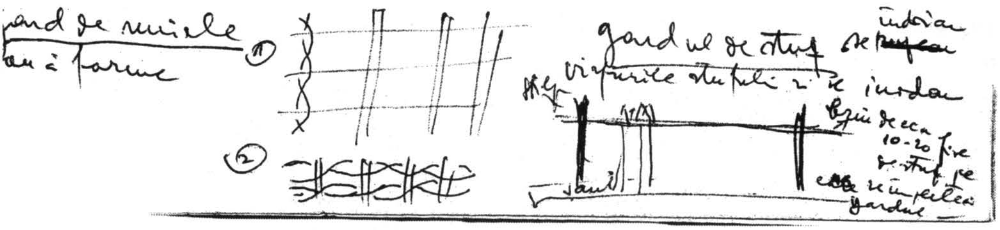

Garduri de nuiele, sat Fălciu, jud. Vaslui (desen de Gheorghe Aldea)

Material lemnos. Mărăcini (cu sau fără şanţ): *În trecut*: Bc 5, 7, 8, 13 (sat Oituz), 16, Bt 10, Gl 9, Is 8, Nt 3, 15, Vs 6, Vn 9, 11; „De schini de cătină": Bc 6, Sv 6, Vs 13, 16; „Se înfigeau pari şi se împleteau mărăcinii": Bc 18, 20, Bt 2, 14, Gl 5 (şi leţuri), Is 1, 5, 6 (majoritatea), 9 (pari la 30 cm distanţă), 14, Vs 6, 12 (pari la 50 cm distanţă), Vn 8 (se îndesa cătină între pari); „Schini cu sârmă ghimpată": Bt 3; „Rar": Bt 11, Gl 8, Is 4; „Sârmă pe pari pe care sunt mărăcini împletiţi": Gl 2, Is 12 (în trei sârme orizontale); „De porumbe şi spini culeşi de pe câmp; era un mijloc bun de a împiedica intrarea sau escaladarea": Is 17; „În picioare sau puşi cu furca": Vn 4. *În trecut şi azi*: Is 6; „Se pun pari mai subţiri ori «şarampoi» (pari mai groşi), 3-4 sârme; se îngrădeşte cu cătină, băgată în picioare, printre sârmele respective": Bc 3; „De spini; pari la 60 cm care se îngrădeau cu spini": Bc 14; „Pari înfipţi şi vârâţi spini cu furca; dacă erau lungi, se împleteau": Bc 15, Vn 2 (mărăcini şi cătină); „Spini (schini), la fundul de curţi, vii; azi se fac la câmp": Nt 10, Vs 1 (azi în foarte puţine locuri, la câmp), 8 (la funduri de curţi); „Se bat pari şi se îngrădesc spini sau se pun leaţuri şi spini în picioare": Vs 9, Vn 13; „Înainte, puşi cu furca; azi, băgaţi pe lung, printre sârme": Vn 10.

Nuiele împletite între pari: *În trecut*: Bc 5-7, 9, 11, 16, 20, Bt 4, 14, Gl 2 (de salcie), 7-9, Is 1, 8, Nt 3, 8, 11, 12, 15, Sv 2, 5, 6 (de răchită), 14 (de răchită), Vs 16, Vn 4, 5, 9, 11, 12, 13 (cele mai multe); „Foarte rar, din pari de lemn bătuţi în pământ, la distanţă de 30-40 cm, umplută cu nuiele de alun, răchită sau salcie": Bc 2; „Cu împletituri între parii bătuţi în pământ, aşezaţi foarte aproape unul de altul": Bc 10, 18; „Pari de stejar împletiţi cu nuiele de alun": Bc 11; „Pari la 60 cm, îngrădiţi cu nuiele de salcie, lozii, carpen etc": Bc 14; „Pari înfipţi cu nuiele de răchită, plop, împletite": Bc 15; „Împletite, streşinite cu paie": Bt 7, Is 11, 14 (cu spini în vârf); „Se băteau ţăruşi în pământ şi se împleteau nuiele de alun sau de stejar": Gl 10; „Se băteau pari din 30-50 de santime [cm] şi se împleteau nuiele": Is 5; „În picioare, cele mai multe": Is 6; „Popi de stejar, se împleteau nuiele de carpen sau de frasin, deasupra se puneau bucăţi de lemn, «săgeţi» şi paie. Uneori, gardul de nuiele se lipea cu lut şi balegă şi nu se mai uita nimeni la tine în ogradă": Is 7; „Se făcea din mănunchiuri de nuiele de răchită împletite pe ţăruşi de lemn,

https://biblioteca-digitala.ro

Pe margini se înfigeau oblic țăruși, între care se puneau spini și paie": Is 13; „Gardul de nuiele de carpen, pe verticală, împletite pe pari înfipți în pământ. La 2-3 pari erau proptiți cu pari (proptè)": Is 17; „În trecut erau cele mai multe; țăruși la 20-30 țentime (centimetri); se împleteau nuiele lungi de 30 m, se puneau orizontal, se acopereau cu paie": Nt 2; „Se băteau pari deși și se împleteau cu cepuri de brad sau nuiele de alun": Nt 5; „Se băteau pari la 20-30 cm, apoi se împleteau nuiele; înălțimea de 1, 25 m": Sv 4; „Gard din nuiele mai bune, streșinit și gard simplu, mai prost făcut, «nezuină»": Sv 8; „Se băteau pari la 1-1, 5 m și se împleteau cu nuiele": Sv 9; „Gard din nuiele de carpen, împletite, peste care se făcea o streașină numită «zahat» și deasupra puneau paie de secară sau grâu care se legau cu «beliji» (fâșii) de tei sau se puneau gunoaie": Vs 3; „De două tipuri, simplu, cu nuiele verticale și altul cu nuiele împletite orizontal": Vs 5; „Gardul de nuiele se chema gard împletit coasta vacii": Vs 13; „De nuiele de ulm, frasin, tei, carpen, stejar; împletite pe pari înalți de cca doi metri, cu streașină acoperită cu paie": Vs 17; „Se băteau pari de stejar cojiți, ascuțiți la ambele capete și pârliți la capătul de jos. Se înfigeau la 50 cm distanță și se împleteau cu nuiele de alun, corn, sânger, lozie. Împletitura se făcea deasă, bătută cu maiul, înaltă de 1, 50 m și deasupra se punea un mănunchi de cătină": Vn 3. *În trecut și azi*: Bt 10, Gl 3, Is 16, Nt 7, 13, Sv 18, Vs 2, 9, 11; „Azi, rar": Bt 11, Nt 6, Sv 16, 17, Vs 7, 10, 14, Vn 1, 2, 6-8; „Din tufe, cele mai multe, făcute în partea din care bătea vântul; se punea și pământ printre nuiele": Bc 3; „Se băteau pari la 60 de țentime [cm] unul de altul. Se puneau răzlogi, se împletea o cunună de nuiele, iar se puneau trei răzlogi, și iar trei cununi de nuiele. Ultimul rând era de nuiele. Răzlogii – scânduri cioplite mai brut, de fag": Bc 4; „Îngrădite culcat sau îngrădite în picioare, majoritatea; azi, foarte puține, mai mult la fânețe": Bc 8; „În special de fag, îngrădite culcate": Bc 13 (sat Oituz); „Nuiele de alun împletite pe pari înfipți în pământ": Bc 13 (sat Hârja), Vs 4, Vn 8; „Gard de nuiele împletite și pe orizontal, și pe vertical, între pari; parii se bat cu maiul la cca 45 cm distanță unul de altul și se pune câte o propea (proptea) de stejar la fiecare al 4-lea par. Au streașină de paie": Bc 19; „Majoritatea": Bt 1; „Nuiele de răchită, salcie, corn, sânger se împleteau printre pari, Este și gard în picioare: se prind nuiele groase vertical printre leațuri": Bt 2; „«Zaplaz» din nuială; azi, mai rar": Bt 3; „Gard de nuiele împletite, uneori acoperite cu paie, mai frumos în fața casei, înainte; azi, rar": Bt 6, 8, 9; „Pari în pământ, îngrădiți cu nuiele de răchită": Bt 12, 13 (pari așezați la distanță de un metru), Is 2, 9, 12, Vs 12; „Se băteau pari din jumătate în jumătate de metru. Se aduceau nuiele de alun, stejar, frasin, corn. Se puneau 3-4 la un loc și se dădeau după pari": Gl 4; „Se făcea cu leasă: se băteau țăruși, se împleteau nuiele și se streșinea cu paie; azi, foarte rare": Gl 6; „Gard de nuiele culcate, împletite pe pari în mănunchiuri": Is 4; „[În trecut foarte frecvente]": Is 10, Vn 10 (azi, rar); „Nuiele de carpen, lozie, răchită, fag, împletite în cununi; azi, mai rar": Is 15; „Pe la grădini, rar": Nt 9; „1. Gard de nuiele îngrădite (împletite) de carpen, frasin, corn; La fiecare par, două crăcăni; streașina, îngrădită oblic pe țăruși; se mai păstrează, dar nu se mai fac. 2. Gard de nuieloaie îngrădite (împletite) vertical, în picioare, la trei leațuri, o nuia pe dreapta, una pe stânga; foarte puține la drum; sunt în special pe părțile laterale ale unei gospodării. Sunt rezistente": Nt 10; „Din nuiele, se împleteau pe pari, 5-6 pari bătuți la cca 30-40 cm distanță; se împleteau nuiele din salcie, alun, «loză» (un fel de salcie), carpen": Sv 1; „De alun, numai la clăile din munte": Sv 3; „Gardurile de nuiele: a) de nuiele culcate, orizontale, pe țăruși la fiecare par din crăcăni; pe la 1900 se făceau la drum (uliță); foarte rar se mai întâlnesc azi, dar rămase din urmă cu 10-15 ani; b) de nuieloaie, îngrădite în picioare, cu împletitură tot din nuiele în loc de leațuri;

https://biblioteca-digitala.ro

sunt şi la drum (foarte puţin) şi în special pe părţile laterale ale unei gospodării, ca gard spre vecini; c) de nuiele îngrădite orizontal, pe ţăruşi, la trei leaţuri, o nuia pe dreapta, una pe stânga": Vs 1; „În picioare, la trei leaţuri, cu nuiele îngrădite: una pe dreapta, una pe stânga...": Vs 8; „Gard din nuiele împletite pe orizontală": Nt 14 (azi, mai rar), Vs 15.

Scândură: *În trecut*: „De ştacheţi, leaţuri": Bt 4; „De leaţuri": Sv 2, Vn 5 (leţuri); „Scânduri lucrate din topor": Vn 7. *În trecut şi azi*: Bc 3, 9, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 16, 18, 20, Bt 5 (ostreţe), 8-11, 14, Gl 1, 3, 7, 9, Is 8, Nt 3, 8, 11, Sv 1, 2, 8, 11, 14, 14, Vs 5, Vn 4, 5, 9, 10; „Rar, înainte; azi, scândurile puse vertical, prinse pe leţuri orizontale": Bc 1, 3, Is 11, Nt 10, Vs 1, 15, 17, Vn 11; „«Bulumaci» de lemn îngropaţi în pământ, la distanţă de 2 m, legaţi între ei cu lanţ, leaţ, pe care se bate scândură lungă; sunt şi garduri de leaţuri": Bc 2; „Garduri de leţuri, bătute în cuie pe «şarampoi»": Bc 8; „Gardul de scândură şi ulucă, cu lănteţi care se întindeau pe toată lungimea": Bc 10; „Se înfig pari («şarampoi»). Se prin leţurile orizontal şi se bat scândurile vertical, lipite una de alta": Bc 11, 15 (scândură de brad); „«Zaplazuri», «saiele»; lemn cioplit, aşezat vertical, prins pe leaţuri": Bc 14; „Zaplaz: cu «taraşi» de stejar ciopliţi, pe care se băteau orizontal 3 leţuri cioplite cu toporul, dacă erau din stejar sau plop, sau tăiate la herăstrău (fierăstrău) dacă erau de brad. Pe aceste leţuri se bătea perpendicular scândura. Se face şi gard de ştacheţi": Vn 3; „De leaţuri, scânduri orizontale bătute pe pari înfipţi în pământ": Bt 1, 5, Nt 2 (scânduri cioplite, neacoperite); „Caracteristic pentru perioada studiată; pe pari, cu scânduri aşezate orizontal, acoperite cu scândură": Gl 8; „Se pun ţăruşi rari şi se bate scândura orizontal. Altele se bat în picioare, pe leaţuri; este şi gard de leaţuri": Bt 2; „În trecut, rar, doar în faţa casei şi pe lateral; azi, frecvent": Bt 7; „«Zaplaz» de scândură": Bt 6, Gl 4, Nt 7, 10 (lemne cioplite); „Înainte era «zaplaz», cu scândurile aşezate orizontal; azi, scândurile sunt puse vertical, lipite": Bt 12; „Stâlpi, leţuri, scânduri, cuie de fier; leţul rămânea la proprietar [cel care făcea gardul] iar scândura nu depăşea gardul proprietarului, aşa încât, când se strica gardul leţul indica pe cel care trebuia să repare gardul, între megieşi (vecini)": Gl 5; „Azi, marea majoritate": Gl 6, Nt 13 (la stradă, streşinite), Sv 5; „Gardul de scânduri bătute vertical pe stinghii de lemn, uneori cu soclu şi stâlpi de ciment": Is 1; „Rar înainte": Is 3, 10; „Gard de scândură sau de leaţuri; se puneau mai mult în picioare": Is 4; „La ocolul pentru vite, lemnele se puneau orizontal; la gardul gospodăriei, scânduri": Is 6; „Ţăruşi (pari) cu «pazii» (leaţuri, şipci orizontale) pe care se prind orizontal, cu cuie, scânduri": Is 12; „Gard de «jăluzele», gard de scânduri foarte înguste şi lungi, verticale, susţinute de două brâie orizontale de scânduri înguste": Is 14; „Gard de «zaluzele», scânduri bătute în pământ între «taras», stâlpi, cu spaţii între ele, peste care se prind orizontal, sus şi jos, leaţuri cu cuie": Nt 10; „La cei mai înstăriţi; se puneau stâlpi cam la 2, 5-3 m distanţă unul de altul; se făceau crestături pe lungul lor. Se puneau bârne crăpate pe lung, care se ciopleau la capete şi se introduceau în crestăturile parilor. Se acoperea cu paie înainte. Se fac de prin 1915-1916": Nt 2; „Cele mai vechi, din scânduri rare; azi se fac garduri înfundate [compacte], streşinite, acoperite cu draniţă": Nt 9; „Bătute pe chingi": Nt 15; „Cei mai mulţi, înainte; azi, toţi; mai înainte, scândurile se băteau pe stâlpi culcate (orizontal). Acum se bat în picioare. Se pun chingi de la stâlp şi de chingi se prinde scândura": Sv 4; „Garduri dublu streşinite, acoperite cu draniţă, din scânduri groase, aşezate orizontal, între stâlpi; jos cu pietre de râu, pe care se aşează o temelie dintr-o bârnă groasă, cu stâlpi laterali de sprijin, aşezaţi într-o altă bârnă, perpendiculară pe gard, care trece pe dedesubt": Sv 7; „Se bat pari la 4 m. Se unesc cu două chingi orizontale şi se bate scândură vertical": Sv 9;

https://biblioteca-digitala.ro

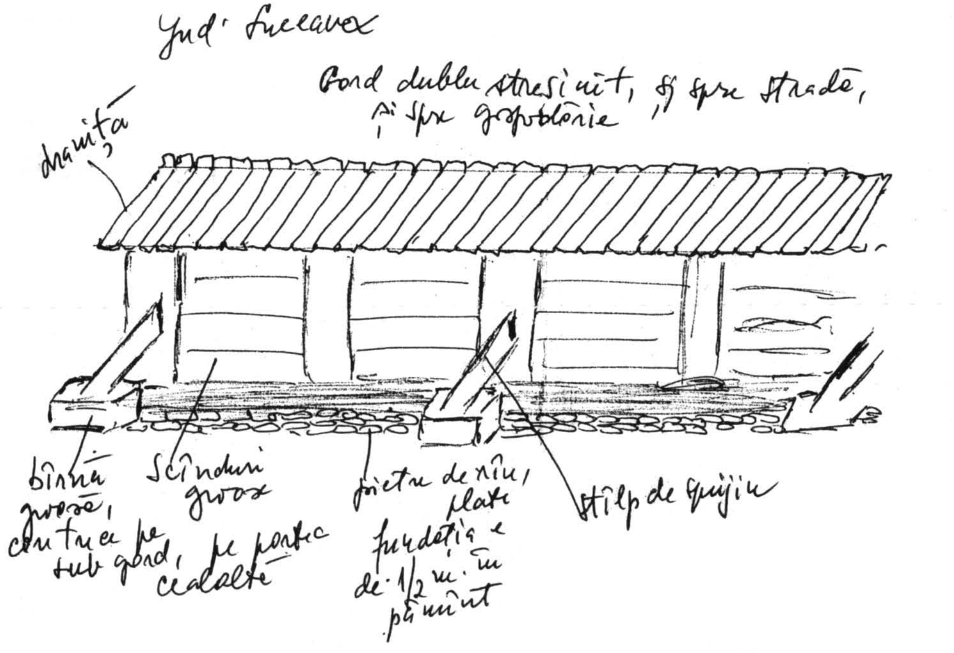

Gard de lemn, Câmpulung Moldovenesc, Valea Seacă, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

„De «fuştei» sau de stafete, scânduri neregulate”: Sv 13; „Înainte erau acoperite cu zaplaz; azi, foarte frecvente, dar neacoperite”: Sv 17; „Se bat piloţi în pământ. Apoi se bat curmezişurile («raiele»); scândura se bate vertical”: Vs 6; „Înainte, care avea putinţă; azi, toată lumea; gardul de la drum”: Vs 8; „«Amânare» de lemn, în pământ, cu leaţuri şi scânduri puse pe leaţuri; scândură mai lungă de 1, 5 m, în picioare; mai rar înainte”: Vs 16; „Cam de 50 de ani”: Vn 1; „Se bat pari mai groşi, «tumurugi», se pun 2-3 leţuri orizontal, de care se fixează scânduri vertical”: Vn 2; „Gard de leţi”: Vn 4, 10; „1. Gard de «ţaglă»: scândurele bătute vertical prinse cu un leţ. Leţul prins de «taraş» (par mai gros înfipt în pământ). 2. Gard cu leţuri: copaci tineri tăiaţi şi puşi orizontal”: Vn 8; „De «râgle», şipci, înainte; de scândură, azi”: Vn 13. *Azi:* Bc 7, 19, Is 7, 9, 17, Nt 12, 14, Sv 3, 6, 12, Vs 7, 12; „«Zăplaz»”: Bc 5, 6; „Majoritatea, din scânduri care se bat între leaţuri”: Is 2, Vn 12, 13; „De scânduri bătute vertical pe stinghii, cu stâlpi de lemn sau de beton”: Is 13; „După al II-lea Război Mondial”: Is 15; „Se numesc «drăghini»”: Nt 6; „Gard de stacheţi: pari bătuţi în pământ, stacheţi orizontali în care se bate uluca”: Sv 10, 11 (termen local «tăpaci»); „Gardul de scânduri, cel mai frecvent; în sat este fabrică de cherestea”: Sv 16; „Garduri de scânduri, leaţuri bătute între pari cu cuie de fier”: Vs 3, 4; „Marea majoritate, din scânduri bătute în pământ”: Vs 10.

Ulucă: *În trecut:* Vn 4. *În trecut şi azi*: Bt 14, Gl 9, Is 8, Nt 7, 8, 11, 15, Sv 1, Vn 3; „Ţambre, şi azi”: Bc 4; „«Ostreţe»”: Bt 3 (mai rar înainte), 13, „Ostreaţă”: Is 16; „Zaplaz de ulucă”: Is 5..*Azi*: Bc 7, 18, Bt 9, Gl 2, 10, Is 9, Nt 3, 6, Sv 3, 12, 13, 18, Vn 6, 11; „Uluci peste care, orizontal, se bat două rânduri de scânduri”: Bt 11; „I se spune însă gard de scândură”: Vs 2; „Pari bătuţi în pământ, laţi şi scânduri (uluci); i se spune gard de scândură”: Vs 11.

https://biblioteca-digitala.ro

Alte tipuri de gard din material lemnos. Bârne, despicături de bârne: *În trecut:* „Gard de bârne şi gard de despicături de bârne; se băteau pari, se legau cu nuiele de alun, prin răsucire. Între pari se puneau bârnele. Se puteau scoate după voinţă în orice loc. Se puneau până la cinci bârne una peste alta": Sv 5; „Se crăpau bârnele şi se făceau ca răslogii [se băteau pari la 3 m distanţă iar bârnele se puneau îmbinate una în alta, orizontal]": Sv 12; „De bârne necioplite, acoperit cu draniţă, zaplaz": Sv 16. *În trecut şi azi:* „Gard de bârne: pari înalţi, bătuţi în pământ şi legaţi doi câte doi cu gânj făcut din brad (nuiele) pârlite la foc. Între pari se pun orizontal şase bârne necioplite din brad. Pe pământ, între parii orizontali se aşează câte o talpă din lemn. Parii perechi sunt orientaţi în zig-zag pentru a nu cădea bârnele": Sv 10; „Gard de «stravele», butuci despicaţi rudimentar în 10-15 bucăţi": Vn 1.

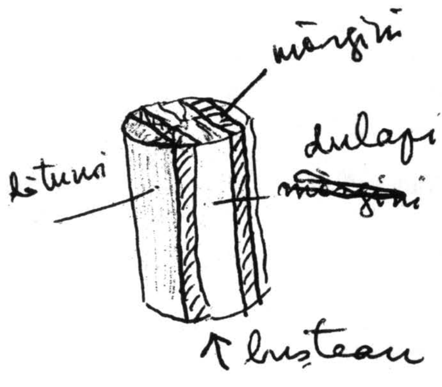

Lătunoi, sat Bâtcari, com. Nistorești, jud. Vrancea (desen de Petre Popovăţ)

Răslogi, lătunoi, dulapi, şarampoi: Bc 19. *În trecut*: „De «răslogi»": Bc 20, Gl 9, Nt 9 (nestreşinite), Sv 1, 15, Vs 6 (bătuţi cu piroane), Vn 5 (puţin); „Gardul de răslogi: brad de 2,5 m lungime; se puneau mai mulţi orizontal pe pari şi [erau] legaţi cu «grinji» de mesteacăn": Bc 1; „Gard de răslogi, aşezaţi pe trei rânduri de lemne, pe toată lungimea lor, de la un «bulumac» la altul": Bc 10; „Gard de răslogi, legaţi cu «gânji» de mesteacăn de stâlpi de lemn verticali": Bc 13 (sat Oituz; puţine, în spate), Vn 13; „Parii prinşi cu «gânji» de alun sau hămei; spaţiul dintre pari se umplea cu răzlogi unul peste altul": Bc 18; „De răslogi: se băteau pari, pe pari se puneau trei chingi de stejar şi pe ele se puneau scândurile alternativ, una cu vârful în sus, alta cu vârful în jos": Bt 14; „De răslogi la ocolul animalelor": Is 5; „Răslogi: tulpina despicată a copacilor, împletiţi între pari rari, bătuţi în pământ, la cca un metru distanţă unul de altul; cu cunună de nuiele": Is 14; „Se băteau pari legaţi cu gânji din crengi de brad încălzite şi se fixau răslogii orizontal": Nt 1; „De «paianţi»; pari cioplţi prinşi vertical pe leaţuri": Nt 12; „Răzlogii erau trunchiuri de lemn mai subţiri, de cca 6-8 cm, aşezate orizontal şi legate cu «gânjuri», legături de salcie sau mesteacăn de pari bătuţi în pământ": Nt 14, 15; „De «şarampoi», pari cumpăraţi de la târg, gata făcuţi. Se băteau în pământ, la 10-15 cm şi se împleteau la vârf cu nuiele subţiri": Sv 4; „Răslogi: se băteau pari la trei m distanţă şi se puneau răslogi orizontal, îmbinaţi unul în altul": Sv 12; „Răzlogi de brad (de doi m), legaţi cu gânji tot de brad": Sv 16; „Se bat pari, se pun răslogi orizontal şi se leagă cu «gânjuri» din curpeni sau lăstari de mesteacăn": Vn 2; „«Parcală», gard la oi": Vn 4. *În trecut şi azi*: Sv 5; „Înainte, majoritatea: lemne puţin cioplite sau rotunde, numite «şarampoi», legate cu «gânji» de mesteacăn; azi, multe prin fânaţe dar răzlogii sunt fixaţi în cuie": Bc 8; „De «şarampoi»; format din jumătăţi de bile manele şi chiar mai groase (despicate în două), ascuţite la capătul care se înfige în pământ. Se băteau cu maiul la distanţă de 5-6 cm unul de altul. La partea superioară se ascuţeau şi se legau în nuiele. Nu aveau stâlpi şi cuie": Sv 1; „Se pun ţăruşi la doi m şi se bat răslogii în cuie, orizontal": Bt 2; „De răslogi": Bt 5, Nt 4, Sv 11 (rar azi), 17, Vs 17 (mai rar în trecut),

https://biblioteca-digitala.ro

Vn 7 (rar azi); „De lătunoaie, puse în picioare; azi, rar": Is 6; „Gard de «dulapi», aşezaţi în picioare sau culcat": Is 16; „De «dulapi», scânduri late, lungi": Nt 10, Vs 14; „Răzlogi: se bat perechi de pari prinşi cu gânjuri din cepuri de brad şi se prind 5-6 răzlogi între ei": Nt 5, Vn 8 (pari de brad, gânjuri de brad şi curpen); „Răslogi aşezaţi orizontal; azi, rar": Nt 6; „De răslogi, folosite la delimitarea ocoalelor, în general la despărţituri la stâne": Nt 10; „De răslogi, buşteni de fag despicaţi": Nt 13; „Răslogi, lemn rotund, nedespicat": Sv 3; „Răslogi: se bat lemnele pentru pari şi scânduri peste pari": Sv 7, Vs 9 (răslogii, din par în par); „Se bat pari la patru m şi se pun răslogi, sprijinindu-se capetele unul de altul": Sv 9; „Gard de răslogi, numiţi aici «leţuri»: se bat pari în pământ, peste care se bat în cuie leţuri, brazi mici, subţiri, fie rotunzi, fie cioplIţi. Se lasă «zăvoare» în anumite locuri": Sv 13; „Gard de răzlogi («vorene») cu zăvoare: se taie un copac. Se bat pari la 4-5 m. Se despică răzlogii. Se pun câte doi pari la un loc, cam 15-20 ţentime (cm), după cum e de gros răzlogul. Sus se leagă cu o «gâjbă» de craci (creangă de copac). Se încălzeşte în foc şi apoi se împleteşte cu ea. Se bagă răzlogii. Gardul se poate deschide oriunde prin «zăvoare». Se făceau şi în sat, şi pe «toloacă»": Sv 18; „Gardurile de răslogi sau de zaplaz (lemne cioplite) erau folosite la delimitarea ocoalelor de vite, în general la despărţituri, azi, la stâne": Vs 1; „Răslogi, margini de scânduri; puşi în picioare": Vn 10; „Gard de «lătunoi»: se bat stâlpi la distanţă de patru m, se bat «drugari» de la un stâlp la altul, apoi lătunoaiele în picioare (lătunoaiele sunt partea marginală care rămâne după ce se face cheresteaua); se fac garduri şi de «şerampoi»": Sv 15; „La târle, la ocoale, gard de răzlogi, două rânduri de stâlchi cu lemne între ele, legate la capete; gard de «lătunoi»: pari verticali pe care sunt bătute în cuie leaţuri orizontal. Pe leaţuri se bat în cuie «lătunoi»": Vs 8; „Gard de lătunoi puşi orizontal şi prinşi cu gânjuri de pari": Vn 8. *Azi:* „Gard de plat; se bat scânduri în pământ cam la 4-5 m; se pun două leaţuri cioplite. Apoi se bat «şteheturi» la leaţuri": Sv 18. **Beldii:** „Gard de «beldii»; pari bătuţi în pământ, peste care se bat orizontal beldii, lemne mai subţiri": Bc 17.

Harţapele: „Harţapele, resturi de scândură, folosite azi la garduri care nu sunt la stradă": Bt 12.

«Ştanglă»: „Ca răslogii": Sv 9.

Ţambre: *În trecut*: „Din «ţambre» înguste, care erau mai înstăriţi, cu spaţiu între ele": Bc 3; „Ţanduri": Nt 4; „De «ţambre» sau «fuşceie», crăpături din lemn de fag şi plop, înfipte în pământ şi legate cu leaţuri": Vn 6.

Şipcă: Gl 4; *În trecut*: Bt 10; „De lanţ": Vs 6; „Gard de «raiele»: pari la 1,5-2 m, două leaţuri orizontale; se băteau în cuie, vertical, şipci de salcie, cu diametrul de 5 cm": Vs 12.. *În trecut şi azi:* „Şipcă lată de 10-12 cm, pe care se bat scânduri orizontale": Bc 16; „«Zaplazul» este gardul de şipcă": Gl 3; „De ostreţe (lanţi)": Is 6; „«Jaluzele»: gard din pari groşi, cam 5; în loc de scândură, şipci": Is 12; „Gard de şipci, ulucă îngustă": Nt 2; „De ţanduri: se despică şipci de brad lungi de un metru şi late de 10-12 cm, subţiri de un cm şi se prind vertical de leţuri": Nt 5; „Gard de lanţ": Nt 14 (după I Război Mondial), Vn 7; „De leţuri": Sv 10; „Gard de «zaluzele», scânduri subţiri, de obicei ascuţite la capătul de sus, mai mult sau mai puţin fasonate. Sunt prinse

https://biblioteca-digitala.ro

cu cuie de leaţuri, care sunt dispuse de-a lungul": Vs 1; „Gard de «haragi», făcut la vie, la pătlăgele; se bat în cuie, pe leaţuri": Vs 1. *Azi:* „Gard de lanţ": Vs 13. **Pari, ţăpuşe:** „Se bat «şoşi» peste care se pun leţurile. Pe leţuri se bat vertical ţăpuşe (lemne ascuţite)": Nt 1; „Gard de pari puţin cioplìţi, înainte": Sv 17.

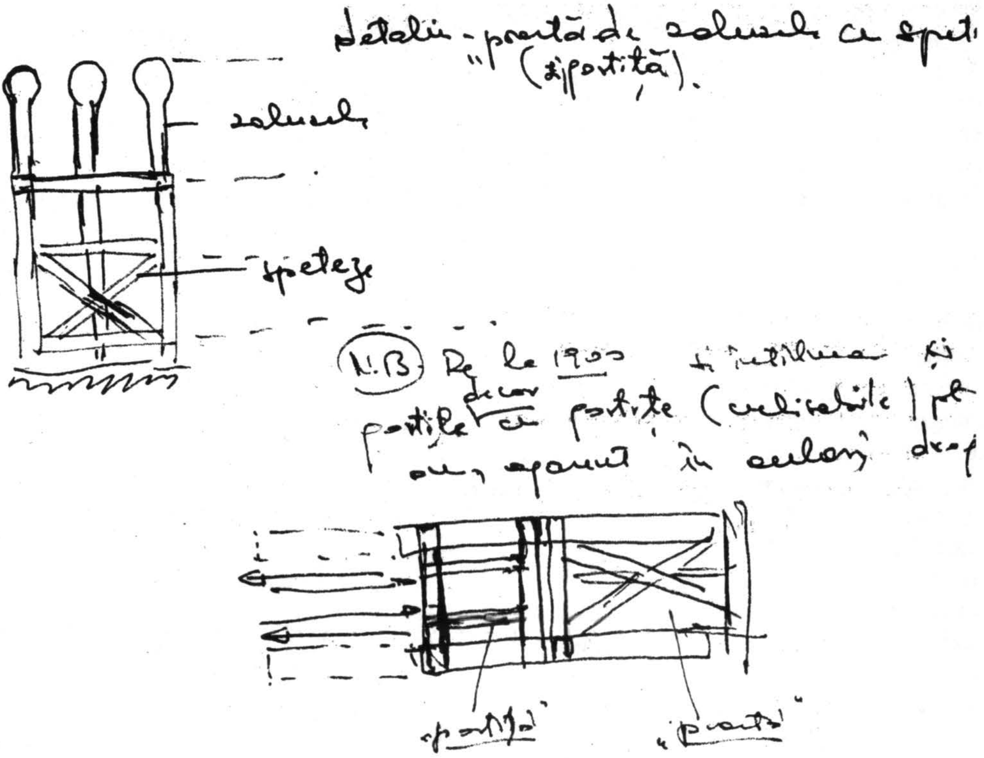

Porţi de lemn, sat Arsura, jud. Galaţi (desen de Răzvan Ciucă)

Piatră: *În trecut:* „Zâd (zid) de piatră": Bt 6. *În trecut şi azi*: Gl 1; „La biserică, zid de piatră şi cărămidă": Sv 2; „De după I Război, gard de piatră: se sapă temelie până dă de «pământ nepurtat». Se pun bolovani mai groşi, se nivelează cu pământ şi apoi se aşează plăci de piatră": Sv 4; „Rar": Vn 3. *Azi*: Bc 7, 10, Nt 2, 6, Sv 6, Vs 12; „Zid de piatră sau cărămidă, cu grilaj metalic": Bc 8, 13 (sat Oituz); „Foarte rar": Gl 9, Sv 3; „Zid de piatră": Vn 5; „La ciment": Vn 10.

Cărămidă: *Azi:* Bc 7, Gl 10, Is 9, Nt 6, 8, Sv 5, Vn 3, 9; „În ultimul timp": Bc 3; „Zid de cărămidă cu plasă metalică": Bt 9; „Rar, la unele crame, zid de cărămidă": Gl 9; „Zid de cărămidă în partea de jos şi leaţuri sau sârmă, partea de sus": Sv 8.

Beton, fier, sârmă: *În trecut şi azi*: „În trecut, gard de sârmă ghimpată; acum, gard de sârmă cu pari de beton": Bt 3; „De sârmă ghimpată cu stâlpi de beton, dar doar 3, 4 rânduri, pe sârmă ochiuri": Bt 14. *Azi*: Bc 9, 18, Bt 11, Is 5, Nt 2; „Stâlpi de beton şi scândură sau plasă de sârmă între ei": Bc 11, Bt 4, 7; „Rar": Bc 12, Vs 4; „Plasă de sârmă": Bt 5, 10, Gl 6, Is 1, 13, Nt 1, 11, Sv 9, 14, 15, Vs 1, 8, 9, 15, 16, Vn 1; „Sârmă

https://biblioteca-digitala.ro

ghimpată în spate”: Bt 11 (în spate), Nt 10, Vs 1 (în spate); „Ciment, beton”: Gl 1, Is 16, Nt 6 (turnat în cofraje), 15, Vs 6, 12; „Beton, fier”: Gl 2, Nt 3, 8, Vn 6; „Ciment (beton) şi scândură”: Gl 5, Is 8, 15 (jos, ciment; sus, scândură), Sv 8 (beton în partea de jos şi leaţuri de lemn în partea de sus); „Sârmă, fier forjat, stacheţi”: Gl 8; „De fier forjat”: Gl 10; „Beton cu plasă de sârmă”: Is 2 (puţine), 9, 10, 14, Nt 7, Sv 5 (foarte rar), 7, 8, Vn 4; „Gard de fier cu plasă de sârmă”: Is 3, Nt 10, 12, 13, Sv 2, Vs 17; „Gard de sârmă cu stâlpi de lemn”: Is 4; „De sârmă şi «ştaheturi» (stacheţi)”: Sv 12.

Partea superioară. Neacoperită: *În trecut*: Bt 3; „Cele de nuiele”: Bc 11, Gl 8, Is 11, 12, Nt 9. Sv 13; „Cele de spini”: Is 17; „«Neziuna», gardul simplu de nuiele”: Sv 8; „Cel de cătină”: Vs 3. *În trecut şi azi*: Bc 1, 2, 7, 9, 10, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 16, 17, Bt 1, 2, 4, 5, 7, 8 (cel de scânduri), 11, 13, 14, Gl 1, 2, 4, 5, 8, 10, Is 3, 5, 6, 13, 14, Nt 1, 4-6, 9 (cel de răslogi şi cel de scânduri), 10-13, Sv 1, 3, 5-7, 11, 12, 14, Vs 4-6, 8-11, 15-17, Vn 2-5, 7-11, 13; „Marea majoritate”: Bc 3, 9, Is 4, 16, Vs 1; „Cele de leaţuri, ulucă, şipci; cele mai multe”: Nt 2; „Mai rar”: Sv 4; „Cele de scândură, o parte”: Sv 8. *Azi*: Bc 19, Is 2, Nt 3, 14, Sv 17, Vs 2, 14, Vn 6, 12; „Cele de beton, cărămidă cu leaţuri, plasă de sârmă”: Sv 8.

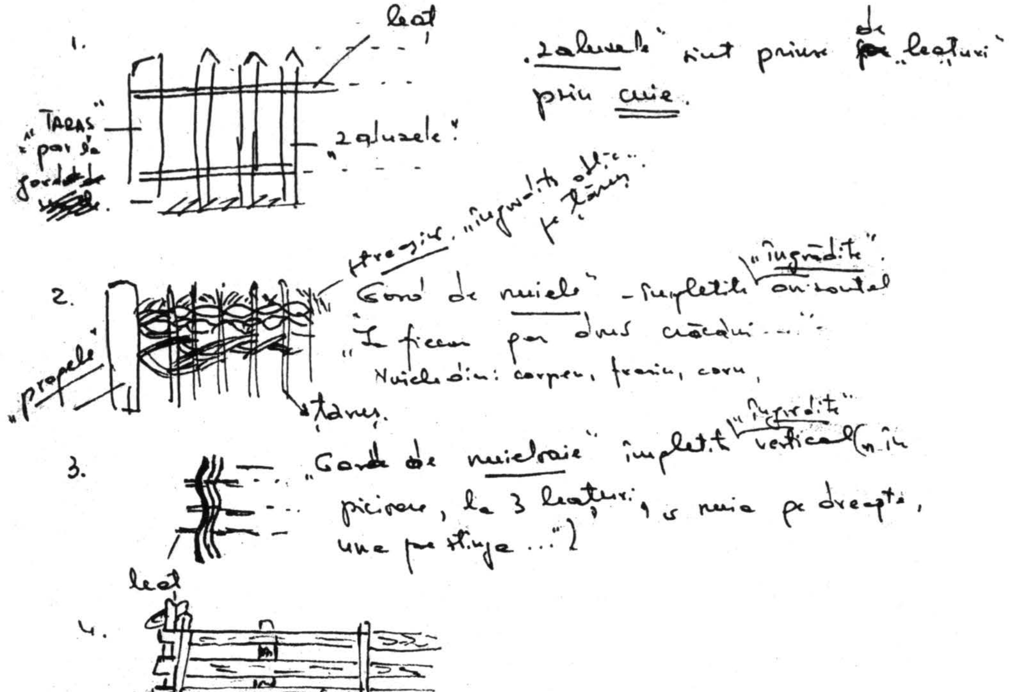

Tipuri de garduri, sat Stăniţa, jud. Neamţ (desen de Răzvan Ciucă)

Acoperită: *În trecut*: „Cu streaşină”: Vs 14; „Îi zicea gard cu streaşină. Se acoperea cu «hălăciugă», resturi de nutreţ”: Bc 6; „Se punea acoperiş tot din nuiele peste care se puneau resturi de nutreţ”: Bc 7 («ogrinji»), Is 8; „Streaşină de schini”: Bc 18 (ca să nu

https://biblioteca-digitala.ro

intre lupul), Vn 12; „Acoperit cu «peleşină», gard de nuiele acoperit cu paie": Bc 20; „Gardurile de nuiele, cu streaşină de paie": Bc 5, 15, 19, Bt 2, 11 (rar), Bt 14, Is 7, 9, 11, 17 (la cei gospodari), Nt 3, 7, 14 (streşină), 15, Sv 6, 8, Vs 2, 17; „La gardurile de nuiele se făcea leasă, tot din nuiele": Gl 3, 7; „Se punea o cunună de spini, ca protecţie": Is 2; „Cele mai multe cu streaşină de paie": Is 5; „Streaşină de spini şi paie": Is 13; „Acoperite cu paie; erau garduri înalte, ca să nu sară dihania": Is 15; „Cele de răzloage": Nt 2; „Cele de nuiele, cu paie; cele din scândură, cu draniţă": Nt 8; „Dacă tot gardul era din nuiele, la drum se acoperea cu streaşină de draniţă sau paie de secară": Sv 14; „Foarte puţine, zaplazuri": Sv 15; „Zaplaz": Sv 17; „Cele de nuiele cu «zăhat», paie de secară sau grâu legate cu «beliji», fâşii de tei sau se puneau gunoaie": Vs 3, 7 (gunoi); „Cu «zahat»": Vs 11; „Deasupra gardului de nuiele se puneau schini şi cătină": Vs 13; „Cele de nuiele, cu mărăcini": Vn 6. *În trecut şi azi:* „Care avea posibilitatea, cu scândură, draniţă; în ultimul timp, cu tablă": Bc 3; „Cele de nuiele, streaşină de paie, şindilă ori draniţă": Bc 4; „Draniţă": Bc 10; „Cele de scândură, cu acoperiş de şindrilă": Bc 11; „«Corlată»; se puneau pari pe care se înfigeau paie şi deasupra spini, să nu scurme vrăbiile paiele": Bc 14; „Majoritatea, cu scândură, iar cele de nuiele, cu nuiele şi apoi paie; se numea gard cu «tenenea»": Bc 16; „Gard de nuiele împletite, cu streaşină de paie": Bt 1, 7-9, Gl 6, Vs 15 (leasă de paie); „Cele de nuiele, acoperite cu paie; tot aşa şi cele de scândură": Bt 12; „Mai rar, «zahată»": Gl 4; „Cele de scândură, cu o scândură aşezată pe lat, uşor înclinată": Gl 8, Is 11, Sv 14 (streaşina gardului); „Rar": Gl 9; „Streaşină de paie la gardurile de nuiele; streaşină de scândură la gardurile de scândură": Bt 6, Is 1, 4 (unele), Nt 6 (rar, cele cu scândură), Sv 2, 4, 8; „De obicei, cele spre uliţă, cu mărăcini, paie, nuiele": Is 14; „Cele de dulapi": Is 16; „Cele de nuiele, streaşină de crăci şi gunoaie": Nt 10; „Cam 50 % dintre garduri, cele de scândură sunt cu streaşină": Nt 13; „Cu dranită, cele de nuiele, scândură, răzlogi sau cu tablă, scândură, cele de scânduri": Nt 15; „Cu tablă, şindrilă, draniţă; cca 20% înainte; cca 35-40% azi": Sv 1; „Cu zaplaz de dranită": Sv 7; „Cu dranită, în două ape": Sv 9, Sv 16, 18 (cele de scândură); „Streaşină din crăci şi gunoaie, paie, la gardurile de nuiele îngrădite culcat": Vs 1; „La cele de nuiele, streaşină de crăcăni cu gunoaie; la fiecare par, două crăcăni": Vs 8; „La cele de nuiele, streaşină de spini şi deasupra, paie": Vs 9; „La gardurile de nuiele, streaşină din paie; la gardurile noi, tablă sau azbociment": Vs 12; „Streaşină de scândură sau mănunchiuri de cătină": Vn 3. *Azi*: Bc 8; „Cu scândură sau tablă, cele de scândură": Bt 3; „Cu scândură": Bt 10, Vn 13 (de vreo 20 de ani); „La gardurile de scândură se pune streaşină de tablă": Nt 7, 11 (uneori); „Cel de scânduri înfundat, cu dranită": Nt 9.

Gardul dinspre uliţă: ***Material mai bun şi mai bine construit, mai îngrijit lucrat:*** Bc 4, 6 (azi), 8, 10-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15, 19, Bt 1-4, 7-9, Gl 2, 5, Is 3, 5, 8, 11, 12, 16, Nt 3-5, 6 (azi), 10 (unele), 15, Sv 2-5, 7, 11-13, 16 (azi), 17, Vs 1, 2, 4 (azi), 8, 9, 14 (azi), 16, 17, Vn 3, 5-7, 9, 10, 12 (azi); „Gardul din spate putea fi din nuiele, cel de la stradă, din scândură, leaţuri, ulucă": Bc 2, 3 (sau din ţambre, cel din spate), 16, Gl 8, Is 1, Nt 7, Nt 8, 11 (şi mai îngrijit lucrat), Sv 14, Vn 2, 5; „La stradă, de scânduri sau şipci; în spate, de nuiele sau spini": Bc 16; „La stradă, de scânduri; în spate, de beldii": Bc 17; „Mai bun, de leaţuri": Bt 5; „Acelaşi material, dar lucrat mai îngrijit": Bt 6, Gl 3, 6, Is 4, Vs 15; „În spate, din sârmă ghimpată, îngrădit cu mărăcini, răsoare, răchită": Bt 11, Vn 13; „Când era gard de nuiele, era la fel; acum la ogradă fac de scânduri iar în rest de «harţapele» (resturi de scândură)": Bt 12; „La stradă, din scânduri sau din sârmă ghimpată

https://biblioteca-digitala.ro

deasă ori de plasă de sârmă": Bt 14; „Azi se face de obicei mai bun în faţă şi de nuiele sau scânduri lateral": Is 2; „În spate, gard de spini": Is 6; „La uliţă era din nuiele, gard de faţă": Is 9, Vn 11 (în spate, de spini); „La uliţă era din scândură sau din nuiele, îngrijit lucrat, înainte; azi, la stradă, din beton": Is 10; „Înainte, la drum, nuiele; azi, scânduri sau sârmă împletită iar în rest, gard de cătină. Gardurile din marginea satului se făceau de obicei mai înalte, ca să nu dea lupii": Is 13; „De obicei, cele spre stradă erau mai arătoase, din răslogi sau nuiele, înainte, de scânduri ori beton, azi": Is 14; „Gardul dinspre uliţă era împletit frumos din nuiele sau din scândură; restul, cum se putea": Is 15, Sv 8 (cel din spate, gard simplu, «nezuină»); „Ţăpuşe în faţă, înainte; azi, sârmă; în rest, răslogi": Nt 1; „După ce au apărut gardurile de leaţuri, de ulucă, în faţă, de leaţuri, în spate, de nuiele": Nt 2; „Azi, cel dinspre uliţă se face doar înfundat, streşinit, chiar dacă restul gardului este din scânduri simple": Nt 9; „De obicei era din scânduri (azi şi fier), chiar dacă restul era din nuiele sau răslogi": Nt 13; „Pe la 1900 se făcea din nuiele frumos împletite; azi este la fel ca restul gardului": Nt 14; „Înainte, la uliţă era de nuiele; restul, tot de nuiele, dar lucrat mai neîngrijit sau din mărăcini; azi, din materiale mai bune, cel de la uliţă": Sv 6; „La uliţă, din scândurele geluite, modelate la capăt; restul, mai puţin prelucrat (lătunoaie, cepuri de molid împletit, răzlogi)": Sv 15; „Cel din faţă, din scânduri sau «raiele»": Vs 6; „La uliţă se curăţau nuielele": Vs 11; „În faţă, de «raiele»; în spate, din nuiele sau mărăcini": Vs 12; „În faţa casei, din nuiele, în spate, din scânduri şi cătină": Vs 13; „În faţă, din «ţaglă» sau răslogi": Vn 8. ***La fel ca restul gardului:*** Bc 1, 5, 6 (înainte), 7 (înainte), 18, 20, Bt 10, 13, Gl 5, 9, 10, Is 7, 17, Nt 12, Sv 1, 10, 16 (înainte), 18, Vs 4 (înainte), 5, 7, Vs 3 (câteodată), 10, 14 (înainte), Vn 1, 12 (înainte); „Înainte, până când au apărut gardurile de leaţuri": Nt 2; „Unele": Nt 10; „În faţă se făcea din scândură; azi, din sârmă": Sv 9.

Gospodăriile din hotar: „Garduri de leţuri, la bordeie": Bc 1, 6; „Doar ocolul vitelor şi via de la căsoaia din hotar": Bc 3; „Aveau împrejmuiri": Bc 4; „Din nuiele": Bc 5 (la colibe), Vn 1 (streşinite cu paie), 9; „Garduri vii sau de nuiele": Bc 8; „Garduri de nuiele, rar de mărăcini": Bc 11; „Garduri de glădiţe, de mărăcini; azi, la fel, dar se adaugă gardurile de sârmă ghimpată": Bc 13 (sat Oituz); „Împrejmuiri din uluci": Gl 9; „De nuiele, şi mai înalte. Era mai periculos. Aveau şi câini": Is 15; „Gard de răzlogi; şi azi": Nt 4, 9, Sv 13, 18; „Garduri de glădiţă (vii), de nuieloaie (mai puţin)": Nt 10; „La târle, de nuiele sau răslogi": Nt 13; „La livadă, fâneaţă": Sv 3; „La târlă, gard din crengi groase (tip zaplaz), neacoperit": Sv 5; „Ca în sat, de bârne, stacheţi": Sv 10; „La fel ca la cele din sat; şi azi": Sv 12; „De răzlogi sau de nuiele": Sv 16; „Cramele erau împrejmuite": Vs 1; „De mărăcini": Vs 9 (rar), Vn 8; „Garduri din mărăcini, nuiele, răslogi": Vn 2: „Din lanţ, răzlogi": Vn 7; „Căsoaia avea gard pe o parte, numai dacă era amplasată lângă drum (potecă), să nu vină vitele sau dacă era lângă pădure, să nu vină dihăniile; gard din nuiele": Vn 12; „La odaie, «stravele», lemne cioplite şi ascuţite la capătul de sus": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

PORŢILE

Numărul, denumirea şi modul de folosire

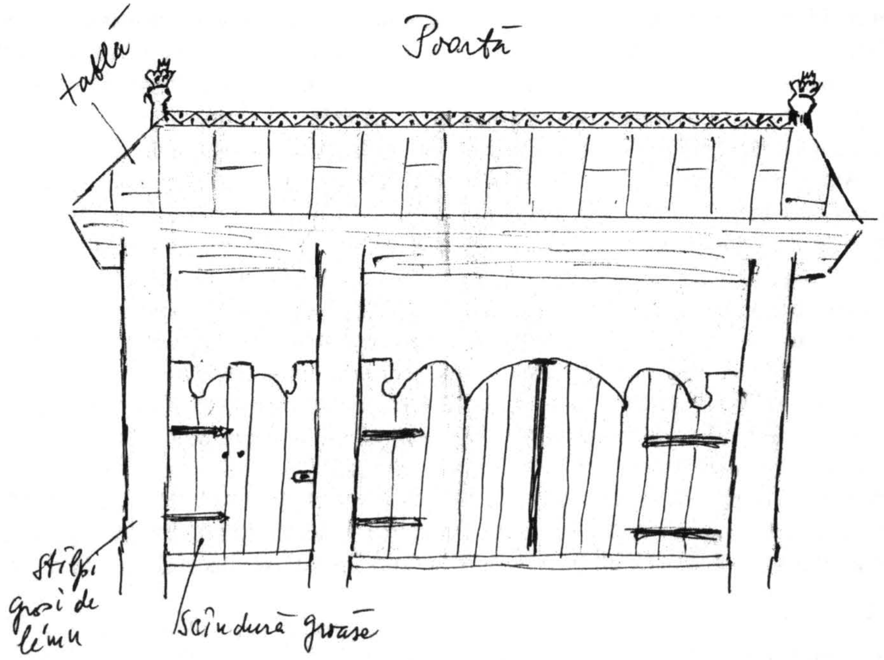

Poartă de lemn, Câmpulung Moldovenesc, Valea Seacă, jud. Suceava
(desen de Alina Ioana Ciobănel)

Denumire

O singură poartă: „Poartă": Bc 1-3, 9, 16, 20, Bt 3, 5, 8, 12, 13, Gl 6, Is 3, 9, 12, 16, 17, Nt 10, Sv 1, 2, Vs 1, 8, 17, Vn 2, 7, 13; „Poarta mare": Is 6; „Zăvoare": Bc 7, Sv 3, 10, 11, 13, 16, 17.

Două porţi (poartă pentru intrarea oamenilor separat de cea pentru car, vite): „Poartă şi portiţă": Bc 1, 4, 6, 8, 13 (sat Hârja), 14-15, 17, 19, 20, Bt 1, 2, 4, 6, 8-12, 13, Gl 1, 4, 6-8, Is 1-6, 8, 10-14, 16, 17, Nt 1, 3, 6, 7 (azi), 8-12, 14, 15, Sv 1 (azi), 3, 6-9, 12-14, 16 (azi), 17, Vs 1, 2, 7, 8, 9 (azi), 10-12, 15-17, Vn 3, 4, 7, 9, 11; „Poartă de cai, portiţă": Bc 13 (sat Oituz); „Poartă mare, pentru car şi portiţă, pentru oameni": Is 15, Sv 2, 5, 15, Vs 5, Vn 13; „Poarta mare, poarta mică": Bc 2, 11, Gl 2, 3, 5, 9, Is 7, Vs 3, 4, 6, 14, Vn 1, 2, 5, 6, 10, 12; „Poartă şi poartă mică": Bc 16, Nt 2, 4, Vs 13; „Poartă de care, poartă pentru oameni": Bt 3; „Porţile mari şi poarta": Vn 8; „Porţile mari şi poarta mică": Bc 5, Nt 13; „Portiţă şi porţile mari, din două părţi": Bc 3, 7, 10, 12, Bt 5, 7, 14, Sv 4, Vs 2; „Poartă cu fofeze": Bc 18; „Erau şi porţi înfundate, din scândură. Erau de cca 2 m

https://biblioteca-digitala.ro

înălţime, fără acoperiş": Bc 19; „Poartă şi pârleaz": Is 10 (înainte, alături de poartă şi portiţă), Nt 3, 7 (înainte), Vs 9 (înainte); „Zăvor pentru car şi pârleaz pentru oameni": Nt 5; „Amândouă se cheamă poartă": Sv 18.

Tipuri

Porţi simple (o singură poartă pentru om şi pentru car): *În trecut*: Bc 1-3, 9, 16, 20, Bt 3, 5, 8, 13, Gl 6, Is 12, 16, Sv 1, 10, 17, Vs 8, Vn 2, 7, 11, 13; „Doi pari bătuţi în pământ, găuriţi; prin găurile parilor se introduceau nişte lemne lungi şi subţiri («beldii»). [Poarta avea mai multe zăvoare]. Când intrau vacile, trăgeai numai zăvorul de sus. Dacă veneai cu căruţa, trăgeai toate zăvoarele": Bc 17; „Foarte rar". Bt 12; „Erau două lemne, unul sus şi unul jos. Între cele două lemne erau «furcei» pe care se îngrădeau nuielele": Gl 3; „Până la I Război Mondial; erau din nuiele sau scânduri": Is 3; „Până la 1900": Sv 2; „La 1900, majoritatea": Is 6; „O singură poartă, din nuiele, pentru car. Oamenii intrau în ogradă peste pârleaz": Is 9; „De ţăruşi bătuţi cruciş, «zăvoare»; se alege loc pe unde se face ieşirea": Sv 3; „Zăvoare din «drubeţi»": Sv 11; „Zăvoarele erau lucrate din bârne aşezate orizontal, prinse cu gânjuri de stâlpii verticali": Sv 16; „Poarta avea un despărţitor din spetează, pentru intrarea oamenilor [acest tip de poartă, până la I Război Mondial]": Vs 17; „Puţine": Vn 4. *În trecut şi azi*: Sv 13.

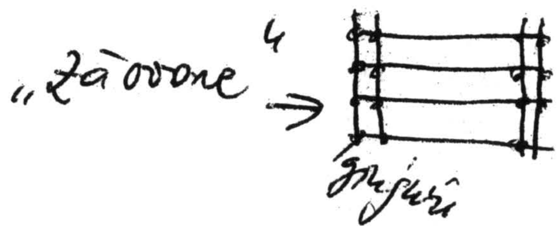

Poartă simplă, zăvoare, sat Vicovu de Jos, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

O singură poartă cu o portiţă culisabilă: *În trecut:* „A existat poarta mică glisantă: tălpi cu dăltuituri (şanţuri) în care erau fixaţi nişte lănteţi (scânduri de lemn de brad) prin cuie mari de lemn, «fofeze»": Is 7; „Pe la 1900 frecvente erau porţile de car, căruţă, cu portiţă culisabilă, pentru oameni, în acelaşi dreptunghi (cadru)": Nt 10, Vs 1 (în acelaşi cadru, se pare), 8.

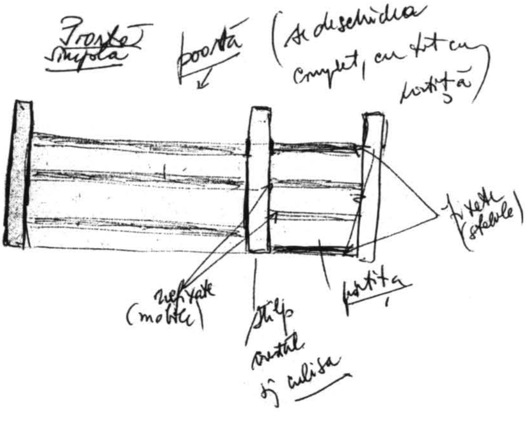

Poartă simplă, sat Cristeşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

Două porţi: *În trecut:* „Porţile erau de nuiele, rareori din scândură": Nt 3. *În trecut şi azi:* Bc 1, 3, 4, 6-8, 10-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14-16, 18, 19, Bt 1, 2, 3 (mai rar înainte), 4, 6, 7, 9-11, 13, 14, Gl 1, 2, 4, 6-10, Is 1, 2, 4-8, 10, 11, 13-16, Is 9, Nt 2, 4-14, Sv 3-9, 12-

https://biblioteca-digitala.ro

14, 17, 18, Vs 2-17, Vn 3-13; „Porți cu piatră, lemn": Bc 13 (sat Oituz); „Poartă cu o portiță, care se pot deschide deodată, pentru că stâlpul dintre ele culisează": Bt 1; „Poarta de 4 m sau 3 m x 2 m, și portița de nuiele": Is 2; „După I Război Mondial; înainte erau din nuiele sau scânduri; azi, din scânduri și metal": Is 3; „Porțile, din leațuri; stâlpii de poartă, din stejar, cioplite, le mai înfrumusețează. În trecut erau neacoperite; acum, acoperite. Acum, cele ce se fac din ciment cu fier, legate, nu mai trebuie acoperite": Is 15; „După I Război Mondial": Sv 2, 3; „Poartă de «zaluzele» cu spetează; speteaza este formată din două șipci încrucișate, așezate în partea inferioară a porții, bătute pe «zaluzele»": Vs 1; „Înainte porțile erau din nuiele sau scânduri; azi, din scânduri și fier": Vs 17; „Înainte porțile erau din nuiele împletite, legate cu «gânjuri» de pari. Azi sunt cu stâlpi de beton și batante de scândură": Vn 12. *Azi*: Bc 9, 17, 20, Bt 5, 8, Is 9, Sv 1, 10, 11, Vn 2; „Azi se fac porți înalte, acoperite și cu două portițe": Sv 4, 5; „Azi poarta mare se face din doi segmenți": Vn 1.

Partea superioară

Neacoperită: *În trecut*: Bt 12, Is 15, Nt 6, Sv 4, 5, 15, 17, 18, Vn 13; „Majoritatea": Bc 8, 13. *În trecut și azi*: Bc 1, 2, 5-7, 9, 10, 12, 14-18, 20, Bt 2-11, 13, 14, Gl 1, 2, 4-8, 10, Is 1, 2, 4, 6-12, 14, 16, 17, Nt 1-4, 7-11, 14, Sv 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12-14, 16, Vs 2-5, 11, 13-17, Vn 1, 2, 6, 7, 9-12; „Cele mai multe": Gl 9, Is 13, Vs 1, 2, 6-8, 10, 12; „Rar": Nt 13; „Azi, cca 40-50% sunt neacoperite": Sv 1; „Doar la cei săraci erau neacoperite": Sv 8. *Azi*: Bc 19, Nt 9, Sv 18; „Cele de ciment cu fier": Is 15.

Acoperită: „Rar, înainte": Bc 12; „Foarte rar, doar la cei foarte bogați": Gl 6. *În trecut și azi*: Is 15. *Azi*: Gl 8 (rar), Sv 5, Vs 1 (rar), 8 (2-3 porți). **Materiale folosite**: *În trecut*: „Șindrilă": Bc 7; „Acoperite cu paie și cu streșină": Bc 19; „Se puneau trei grinzi mici, cu o furcă de susținere și se băteau deasupra scânduri; n-are nume aparte": Gl 6; „Draniță": Nt 1. *În trecut și azi*: „Mai mult înainte, cu draniță; azi, cu țiglă": Bc 1; „Cu draniță": Bc 3, 10, Nt 13, Sv 17; „De dinainte de al II-lea Război, de prin 1925, porți sculptate, acoperite cu draniță, tablă": Bc 4; „Șindrilă, lemn, cu stâlpi sculptați; azi, stâlpi de beton": Bc 11; „Înainte, acoperite cam o treime, cu șindrilă sau «oale»; azi, 90% acoperite": Bc 13 (sat Oituz); „Cu șindrilă, 1/2 pe 1/2; mai puneau porumb acolo, se chema porumbărie": Bc 16; „Înainte, scânduri, șindrilă, tablă; azi, tablă": Gl 9; „Rar": Nt 4; „Înainte, rar, cu șindrilă; azi, cu tablă, șindrilă": Nt 12, Sv 7; „Draniță, înainte, tablă, azi": Sv 8; „Unele cu șindrilă": Sv 9, Vn 5 (în două ape), 8 (unele); „Draniță în solzi; azi stâlpii se fac de ciment, nu de lemn": Sv 15; „Zaplaz, porți din bârne, acoperite cu draniță": Sv 16; „Șindrilă sau țiglă": Vs 9; „Din lemn, cu blăneală din scândură sau șindrilă, cu porumbar acoperit deasupra": Vn 3; „Foișor deasupra porții, ca o încăpere, cu acoperiș în două ape, învelit cu șindrilă. Uneori se țineau porumbei": Vn 8; „Înainte de 1900 nu erau acoperite. Acum vreo 50 de ani s-au acoperit, erau porumbare pentru păsări. De vreo 10 ani au dispărut": Vn 13. *Azi*: „Foarte rar": Bc 2; „Cele mai multe azi, cu coperiș (acoperiș) de draniță, țiglă, internită": Bc 8; „Draniță": Bc 13 (sat Hârja), Gl 8, Sv 11, 18; „Sub acest acoperiș este coteț de porumbei; are două sau patru ape": Bc 20; „Acum sunt și acoperite cu tablă, asbest": Bt 12; „Rar, cu tablă, la porțile în două ape [cu acoperiș în două ape]": Is 4, 5; „Astăzi cu tablă": Is 13 (puține), Sv 4; „Înainte, rar, cu draniță; azi, cu țiglă, tablă": Nt 6; „Sunt acoperite, streșinite cu draniță, dar doar porțile de la stradă, nu și cele laterale": Nt 9; „Cu tablă, cele mai multe; se cheamă poartă cu «cerdac», aici însemnând cu acoperiș ": Nt 14; „Acoperiș în două ape, de lemn,

https://biblioteca-digitala.ro

acoperit cu draniță sau tablă": Nt 15; „Acoperișul se cheamă «hramă» și este învelit cu tablă sau draniță": Sv 1; „Șarpanta de lemn, și învelitoarea de țiglă; sunt doar 3-4 porți acoperite": Vs 1; „Oale (olane)": Vs 8.

Amenajare de odihnă în fața porții

Terminologie: „Bancă": Bc 1, 6-8, 9 (azi), 10 (băncuță, și azi), 11 (azi, nu), 12, 13 (nu înainte; rar, azi; sat Oituz; și azi, „banca minciunilor", sat Hârja), 15, 19, Bt 2 (rar, băncuță), 6 (azi), 7, 8, 13, 14, Gl 4, 5 (rar, azi), 8 (uneori), 9, Is 10, 11 (băncuță), 13 (băncuțe, la puține gospodării), 17 (azi), Nt 2-4, 6, 7, 10 (azi chiar două), 11 (rar), 15, Sv 2 (băncuță), 17 (sau prilaz), Vs 7, 11 (azi, nu), 17 (băncuțe, azi), Vn 1, 3, 6, 10 (azi), 11 (azi, rar), 13 (acum); „Azi, bancă, scaun; înainte nu era": Bt 12, Is 15, Vs 1 (azi), 8; „Azi, mai des": Bc 4; „De vreo 30 de ani": Gl 6; „Azi au început a face o băncuță": Is 3; „Bancă, doar la șosea sau lângă fântâni": Nt 8; „Canapea": Vn 7, 8; „Laviță": Bt 9, Vs 4 (laghiță); „Laiță": Bc 17, Is 2 (înainte), Nt 1, 3 (înainte), 6, 12, Sv 1 (azi), 8, 9, 11, 12 (azi), 14; „Medean": Bc 14; „Pătișor": Is 14; „Prilaz": Sv 5, 16 (prilez), 17 (sau bancă); „Scaun": Bc 5, Bt 11 (rar), Is 2 (azi), 16 (azi), Nt 9 (înainte), 13 (foarte rar; și azi), Sv 4 (rar, azi), 6 (azi), Vs 2, 13 (rar azi), 14, 16 (azi), Vn 4, 9, 13 (acum); „Scăunoaie": Bt 6 (pe la 1900); „La câtiva": Bc 3; „Nu, stăteau pe lăicer": Bt 3; „Nu, se sta pe pământ. Și la horă se sta pe pământ": Gl 2; „Stăteau pe șanț": Gl 5, Is 8 (și azi), Vs 5; „Stăteau pe pârleaz la odihnă": Nt 5; „Înainte stăteau pe iarbă": Vs 17.

Caracteristici: „O scândură pe doi țăruși": Bc 19; „O scândură pe patru țăruși": Bt 7; Azi au unele soclu de beton sau metal": Nt 10; „Scaun pe țăruși": Vs 14; „O bancă pe furci": Vn 3.

Utilizare: „Pentru odihnă, seara, în zile de sărbătoare": Bc 3-8, 10-12, 13 (sat Oituz), 14, 16, 17, 19, Bt 2, 6, 12, Gl 4, 8, 9, Is 3, 10, 11, 13 (la sfat), 14, Is 17, Nt 1, 3, 7, 8, 10-13, 15, Sv 1 (uneori bătrânii stau la soare sau la povești), Vs 2-4, 7, 8, 11 (azi, nu), 16, Vn 4, 6-10, 13; „Oricând era timp, se întâlneau vecinii să stea de vorbă; azi nu prea se mai fac": Bt 14; „De odihnă, la timp liber. Numai casele din centru aveau laiță": Sv 9; „Femeile stau la vorbă și la tors": Vn 1.

Alte construcții lângă porți spre drum

Adăposturi pentru troițe: Bc 4, 6 (înainte); „Troițele sunt adăpostite și împrejmuite": Is 2; „Capeliță; și azi": Sv 11; „Troiță la drum, construcție circulară, din scândură, acoperită cu draniță, cu acoperiș conic; interiorul împodobit cu icoane, ștergare. Jos este un strat de nisip până la nivelul unui spațiu deschis,

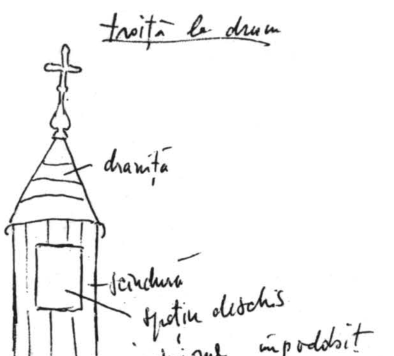

Troiță de drum, sat Ulma, jud. Suceava
(desen de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

ca o fereastră; acolo se pun lumânări": Sv 17; „Cel mai des aici se puneau cofiţe cu apă sau fructe pentru trecători": Vn 8.

Adăposturi pentru fântâni, puţuri, bănci: Bc 7, Vs 7, Vn 4; „La fântâni, acoperiş": Nt 2 (un fel de groholniţă), Vn 10 (înainte, rar), 13 (de vreo 10 ani); „La puţuri se face o bancă şi [se pune] o cană pentru trecători": Nt 8.

Altceva: „La poartă se agăţa într-un cui o cofiţă cu apă, de pomană, pentru trecători": Vn 3.

GRĂDINILE

Terminologie: „Bulgării": Bt 13; „Florărie": Bt 11, Is 5, 16, Nt 8; „Grădină": Bc 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, Bt 2-10, 12, 13, Gl 1-10, Is 1-8, 10, 12-16, Nt 1 (pentru porumb şi zarzavaturi), 2, 3, 7-11, 13-15, Sv 2, 3 (flori), 4-7, 9 (mai târziu), 10-14, 15 (sau livadă), 16 (de zarzavat), 17, 18, Vs 1-4, 6, 7, 9-17, Vn 2-13; „Grădină sau curte": Vs 5; „Grădină aici înseamnă un teren pe deal, împrejmuit, pentru cosire": Nt 5; „Grădină de legume": Nt 4, Vn 1; „Grădiniţă, grădinuţă": Bc 4, 8, 12, 13, 16, 19, Bt 11, Gl 3-5, Is 16, Nt 5, 7, Vs 1, Vn 7 (azi), 10 (azi); „Grădiniţă de flori": Bc 8, 12 (grădinuţă), 13, Bt 9, Gl 3, 5, Is 2, 4, 7, Nt 10, Vs 1, 7, Vn 4; „Hărman": Vs 4 (înainte); „Livadă": Bc 4, 7, 8, 11, 13, 20, Bt 2, 13, Is 9, Nt 1, 3, 7, 8, 15 (parte a grădinii), Sv 8, 9, 15 (sau grădină), Vs 17, Vn 6; „Loc de pomi": Vn 1; „Ogor": Nt 4, Sv 3 (zarzavat, legume), 10, 12; „Pomăt": Bt 1 (de pomi), 9 (pentru pomi, zarzavat), Sv 11, 16 (de legume); „Silişte": Bc 11; „Straturi": Is 13 (de zarzavat), Sv 5.

Caracteristici

O singură grădină: *În trecut*: Vs 13, Vn 7, 12; „De legume şi zarzavaturi": Bc 19; „De zarzavaturi, pomi": Bt 5, 7, 9, Vn 3; „De legume, pomi, vie": Is 4; „De legume, zarzavaturi, cartofi, porumb": Is 5, Sv 13; „De zarzavat, porumb şi pomi": Nt 11; „Era «hărman», pentru legume şi cereale, alături sau în spatele casei ori a anexelor": Vs 4; „Înainte nu era grădină. Sătenii se aprovizionau de la grădinarii de pe Prut care veneau sâmbătă seara pentru târgul de duminică; grădinari de Vetrişoaia, Bumbătea, Berezeni, care aveau «delniţe» (pământ)": Vs 5; „Grădini mari, răzăşeşti, cu legume (foarte puţini), pomi, porumb (cei mai mulţi)": Vn 10. *În trecut şi azi*: Bc 9, Bt 10, 12; „De legume, zarzavaturi, pomi": Bc 5, 17, Bt 8, Gl 7 (şi flori, puţine înainte), 8, Is 11, 12, Nt 5, 13, 14, Sv 8, 9, Vs 9, 12 (toamna, în grădină se ţinea nutreţ); „Pentru pomi fructiferi, legume, zarzavaturi, sfeclă pentru vite. Dacă aveai mai mult pământ, puneai şi porumb; azi, şi viţă de vie": Bc 7; „Pentru porumb, zarzavat, cartofi, pomi fructiferi (nuci, cireşi, pruni)": Bc 14, Gl 10, Nt 12, Vn 5, 9, 11; „Pentru ceapă, cartofi, fasole, pătrunjel, morcovi, pomi roditori, vie, în spatele casei şi al anexelor; azi, mai e şi o grădiniţă de flori": Bc 16; „Livadă pentru ceapă, usturoi, cartofi, fasole, hrean, leuştean, pomi": Bc 20; „Pentru pruni, zarzavat, în spatele şi lateral faţă de casă": Bt 1; „Pomi, porumb, uneori grâu sau orz": Bt 3; „Până la împroprietărirea din 1921 vatra era foarte restrânsă; şi azi, o grădină

https://biblioteca-digitala.ro

pentru zarzavaturi şi pomi": Bt 6; „Pomi, zarzavat, porumb, cartofi, sfeclă; azi, foarte puţine grădiniţe de flori în faţa casei": Bt 14; „Puţine legume, flori": Gl 1; „Legume, zarzavaturi; dacă aveau teren mai mult, puneau separat şi cereale. În prezent se pune viţa de vie în faţa casei. Dacă aveau teren puţin lângă casă şi nutreţ mult, nu mai făceau grădină de zarzavat în gospodărie, ci în lunca Prutului, sau nu mai făceau deloc, căci veneau bulgarii cu zarzavaturi (Brăneşti); înainte, cumpărau de la bulgari; azi, ceapă, cartofi, usturoi, mărar, pătrunjel, leuştean şi grădiniţă de flori în faţa casei": Gl 2 (Vlădeşti); „O grădină împărţită în parcele, de zarzavaturi, pomi, flori, în spatele casei, deşi în unele cazuri unele dintre parcele se găseau şi pe o latură a casei, ba chiar şi în faţă, de ex. grădina de flori": Gl 9; „Pentru legume, pomi fructiferi, vie": Is 1, Vs 2 (azi vie); „Pomi, zarzavat, cartofi sau porumb, fasole; azi, foarte rar, o mică grădiniţă de flori": Is 2; „Legume, zarzavaturi, cartofi, pomi (mai puţin); înainte nu conta locul din jurul casei. Era bătătura, avea pământ în câmp; acum majoritatea a început să preţuiască terenul din curte": Is 3; „Fasole, barabule, mazăre, morcovi, pătrunjel, ceapă, câte un pom, flori (mai rar)": Is 6; „Livadă în spatele casei: pruni, meri, peri, vişini, ceapă, varză, roşii, ardei, pătrunjel, linte": Is 9; „Pomi, legume, zarzavat; erau grădini mari, până la un hectar": Is 10; „Zarzavaturi şi legume": Is 14, Sv 6, 14; „Pentru de toate, împreună: zarzavaturi, păpuşoi (porumb), fasole, barabule (cartofi), plante de nutreţ, ovăz, livadă de pomi, grădinuţă de flori (se rezervă un colţ)": Is 15; „O grădină parcelată, cu cartofi, varză, ceapă, pătrunjel, luţernă (lucernă), trifoi, cânepă. Se mai face grădinuţă în faţa casei şi grădina mare, într-o parte sau în faţa casei": Nt 2; „O singură grădină pentru zarzavat şi pomi – cartofi, zarzavat de ciorbă, fasole, bob, sfeclă": Nt 9; „O singură grădină, împărţită în grădinuţă pentru legume şi zarzavaturi, livadă pentru pomi": Nt 15; „Pentru zarzavaturi, ceapă, usturoi, aşezată în faţa casei sau la răsărit, ca să fie la soare; flori pe lângă gard": Sv 4; „Cartofi, legume, pomi fructiferi": Sv 7; „Livada sau grădina; dacă e mai mult teren, se pun porumb, cartofi şi zarzavaturi; dacă e mai puţin, doar zarzavaturi. Sunt câţiva pomi fructiferi pe lângă fiecare gospodărie": Sv 15; „Pentru pomi, cartofi; majoritatea au o singură grădină": Sv 17; „În general nu se obişnuiau culturi în sat. Abia de 20-30 de ani încoace a început intensificarea exploatării terenurilor susceptibile pentru culturi din sat": Vs 1; „Cartofi, fasole, castraveţi, ceapă, usturoi, ştir; pe margine erau pomi fructiferi": Vs 6; „Cartofi, fasole, păpuşoi (numai dacă era grădina mai mare), ridichi, harbuzi, castraveţi, pomi; foarte puţin, flori în faţa casei (grădiniţă)": Vs 8; „Foarte rar două grădini, una de zarzavat şi alta pentru pomi": Vs 10; „Legume, zarzavaturi, pomi fructiferi; azi, şi viţă de vie. Femeile pun câte o floare pe lângă gard, în grădină. Azi grădinile s-au extins prin îngustarea la strictul necesar a ogrăzilor": Vs 11; „În faţa casei era lăsat un spaţiu mic pentru grădină": Vs 14; „Cei mai mulţi, o singură grădină, în spatele sau în prelungirea casei ori a construcţiilor gospodăreşti; grădină anume pentru flori nu prea aveau": Vs 16; „Pentru flori, zarzavaturi, porumb, pomi fructiferi": Vn 2; „Fasole, cartofi, castraveţi, varză, în spatele casei": Vn 13. *Azi:* „Pentru vie, pomi, zarzavat": Vs 5.

Mai multe, amplasare

Două: *În trecut şi azi:* „Grădină pentru legume şi livadă pentru pomi, aşezate în spatele ogrăzii": Bc 1, 10, 15; „Grădinuţă pentru zarzavat şi flori, în faţa casei şi livadă în spate": Bc 4; „Livadă pentru pomi, grădină pentru legume; grădina, mai aproape de casă,

https://biblioteca-digitala.ro

livada, mai departe": Bc 6; „Grădinuţă de flori în faţa casei şi grădină în spatele casei, pentru zarzavaturi, legume, flori": Bc 12, Gl 3; „Grădină pentru legume, flori, zarzavat, porumb (puţin de tot), şi livadă pentru pomi": Bc 13 (sat Hârja); „Grădină pentru legume, zarzavaturi, pomi fructiferi în spate şi o grădină mică, în faţă, pentru flori": Bc 18, Bt 7, Is 7, Vs 7 (şi viţă de vie), Vn 4; „Grădină pentru zarzavaturi şi legume şi livadă de pomi fructiferi, în spatele casei": Bt 2; „Grădiniţă pentru zarzavaturi şi legume, în spatele casei şi florărie pentru flori, unde ţineau şi stupii, în faţa casei": Bt 11; „Bulgăriile sunt grădini de zarzavat foarte mari, cam de un ha. Există, obişnuit, grădină de zarzavat şi livadă de pomi fructiferi": Bt 13; „În faţa sau în spatele casei, după cum avea omul locul": Gl 7; „Câteodată, erau două grădini, cea de flori şi cea de pomi şi zarzavat, «straturi»; alteori sunt trei, straturile sunt separate de pomi. Florile sunt aşezate în faţa casei; cele de zarzavat şi pomi în spatele sau într-o parte a casei": Is 13; „Grădină pentru zarzavaturi şi legume şi livadă de pomi fructiferi; azi, şi pentru flori": Nt 3; „Grădină şi «straturi», pentru legume şi zarzavaturi": Sv 5; „Grădină pentru zarzavaturi şi legume şi ogor pentru cartofi, după cum era pământul bun pentru arat. Se găseau, în general lângă casă, pentru a fi păzite mai uşor de porcii mistreţi": Sv 10; „Grădină de zarzavaturi, în partea laterală a casei şi a anexelor sau în spatele casei; grădina pentru flori, în faţa casei": Vs 3; „Grădină de legume şi loc de pomi; azi, mai pun flori în faţa casei": Vn 1. *Azi*: Vs 13; „Grădină de legume şi pomi împreună şi grădiniţă de flori în faţa casei": Bt 9 (dar nu este generalizat acest tip), Vn 7; „Grădiniţă de flori în faţa casei, celelalte (pomi fructiferi, vie, legume) într-o parte a casei sau în spate, dincolo de gardul ce împrejmuieşte ograda": Is 4; „Grădină de zarzavat, legume, cartofi, porumb, în spate sau pe o latură a gospodăriei; florăria, spre drum": Is 5; „Rar, grădini separate, şi în faţa şi în spatele casei, după teren, cu ţarc de flori, aşezat în faţă": Is 6; „Grădină de legume şi ogor, ambele în spatele casei, cu porumb, sfeclă, cartofi, fasole": Nt 4; „Grădină de zarzavaturi şi legume, flori, cereale (puţin) şi livadă de pomi fructiferi": Nt 11; „Grădină pentru flori, în faţa casei; ogor cu păpuşoi, barabule (cartofi), curechi (varză), bob, mazăre arăcită (nu oloagă), mac, fasole arăcită, răsărită (floarea soarelui), în spatele casei": Sv 3; „Grădină de zarzavaturi; livadă de cartofi, porumb (mai mult pentru fiert şi copt. Nu se făcea porumb pentru mălai. Nu ajungea să se coacă)": Sv 12; „Grădină de cartofi, zarzavat, legume, în spatele casei; de flori, în faţa casei": Sv 13; „Grădină de zarzavat şi «pomăt», pentru pomi": Sv 16; „Azi sunt şi grădini de zarzavaturi, nu numai de pomi şi cartofi, dar sunt puţine, pentru că fiind frig, zarzavaturile se cultivă greu": Sv 17; „Fie una pentru usturoi, ceapă, varză, cartofi, fie rar, şi una pentru cereale; grădină, grădiniţă, la unii în faţă, la alţii în spate": Sv 18; „Azi, grădină pentru cereale, zarzavaturi etc, în spatele casei (când este orientată cu faţada la drum) sau lateral (când are o latură la drum şi faţada la curte) şi grădiniţă pentru flori, în faţa casei sau în dreptul unei laturi": Vs 1; „Grădină cu porumb, legume, pomi, în spate şi grădiniţă de flori în faţă": Vn 10; „Grădină de legume, zarzavaturi şi una de viţă de vie": Vn 12.

Mai multe: *În trecut şi azi*: „Grădină cu flori, în faţa casei; de zarzavat, în spatele casei; cu pomi fructiferi, în spatele sau în jurul casei": Bc 2; „De flori, în faţa casei; de cartoafe şi de porumb, separate; de zarzavaturi şi legume, pomi fructiferi, separat, în spatele casei": Bc 3; „Grădiniţă de flori înaintea casei, grădină, în spatele sau pe o latură a casei sau grajdului şi livada, care uneori se confundă cu grădina, alteori formează o porţiune aparte în fundul grădinii": Bc 8; „Livadă, pentru pomi, siliştea, pentru porumb şi

https://biblioteca-digitala.ro

grădina, pentru zarzavat. Grădinile se numeau «bulgării». Cei mai înstăriţi aveau bulgării. Oamenii au învăţat să cultive zarzavaturi de la bulgari. Sunt aşezate în spatele grajdului sau în faţa lui. Se folosea gunoiul de la grajd": Bc 11; „Grădiniţă de flori de obicei în faţa casei; grădină de zarzavaturi, legume, cereale, în spatele construcţiilor grele (casa sau grajdul); livada pentru pomi fructiferi uneori se confundă cu grădina, alteori formează o porţiune aparte": Bc 13 (sat Oituz); „Livadă de pomi, grădină de zarzavat şi grădiniţă de flori în faţa casei": Gl 4, Nt 8 (florărie), Vs 17; „Grădini separate pentru flori, zarzavaturi şi legume, porumb, pomi fructiferi": Is 8, Nt 7 (livadă de pomi); „Florărie, grădină de flori în faţa casei; grădinuţă, în imediata apropiere a casei, în spatele casei sau al ogrăzii, pentru zarzavaturi şi legume; grădină, în continuarea grădiniţei, pentru cereale": Is 16; „Grădină de flori, în faţă; livadă pentru pomi şi grădină pentru porumb şi zarzavaturi, în spate": Nt 1; „Înainte, foarte mici, pentru lucernă şi trifoi (în special), cartofi, fasole, zarzavat, flori, pomi, aşezate în spatele casei şi al anexelor gospodăreşti; azi, se cultivă în plus porumb şi chiar alte cereale, uneori aşezate şi pe o latură a casei": Nt 10; „Grădini de flori, zarzavaturi şi legume şi pomi fructiferi; uneori grădina de pomi este la un loc cu cea de zarzavaturi": Sv 2; „Grădină de zarzavaturi şi legume, «pomăt» de pomi fructiferi şi «livadă» pentru fân, toate în spatele gospodăriei": Sv 11; „Grădină de flori în faţa casei; grădină de zarzavaturi şi legume şi livada de pomi, în spatele casei, în părţile laterale ale casei sau în spatele anexelor gospodăreşti, ori peste drum separat de gospodări": Vn 6; „Grădina de flori, în faţa curţii; cea de zarzavat, şi cea de cereale sunt în spatele casei; pomii fructiferi, în faţă şi în spate": Vn 8. *Azi*: „Trei grădinuţe: de flori, de zarzavaturi şi legume şi de pomi fructiferi": Bc 19, Bt 5; „Grădiniţă pentru flori, în faţa casei şi lângă gard; grădina pentru zarzavaturi, în spatele casei sau în spatele laturii scurte a casei şi în spatele anexelor; în ocol, locul unde se ţineau furajele (şurile de paie şi «hluji»), primăvara se mai semăna ovăz şi porumb pentru vite": Gl 5; „Grădinile se făceau de obicei în spatele casei şi a acareturilor: una pentru flori; pe o coastă se făcea loc pentru zarzavaturi şi o altă porţiune pentru vii, dacă avea teren mai mare pe lângă casă; azi, la fel": Gl 6; „Azi: grădina de flori şi cea cu viţă de vie în faţa casei; cea cu porumb, în spatele casei": Vs 4; „Pentru flori, zarzavaturi şi legume, cereale, pomi fructiferi": Vn 3.

ANEXELE GOSPODĂREŞTI. MATERIALE ŞI TEHNICI

Termeni generici: „Acareturi": Bc 1 (înainte), 2, 5-8, 9 (acarete), 10, 11, 12 (acarete), 13 (sat Oituz), 14 (acarete), 15, 18-20, Bt 1 (termen rar şi foarte nou), 3-7, 8 (înţelegându-se şi casa), 10, 13 (paralel, gospodărie), Gl 2 (sat Vlădeşti), 3-9, Is 1, 3 (înţelegându-se şi casa), 4, 6-8, 10-14, 15 (rar), Nt 2 (azi), 3-11, 13-15, Sv 1, 3, 5 (azi), 6, 8, 9, 11, 13 (acarete), 14, Vs 1-3, 7, 8 (acarete), 9, 10 (paralel, conac de gospodărie), 11, 16, 17 (înţelegându-se şi casa), Vn 5, 6, 9, 11, 12 (înainte); „Angarale": Vs 12; „Atenase": Vs 14; „Averea casei": Bt 9; „Conac de gospodărie": Vs 10 (paralel, acareturi); „Dependinţe": Vn 3 (termen recent); „Gospodărie": Bc 1, 13 (sat Hârja), 17, Bt 12, 13 (paralel, acareturi), Is 9, Nt 1 (paralel, hăizaş), 14 (paralel, acareturi), Sv 1, 4, 5, 16, Vs 5, Vn 1 (dar cuprinde şi casa); „Hăizaş": Nt 1 (paralel, gospodărie). **Fără termen generic**: Bc 4, 16, Bt 2, 14, Gl 2 (Brăneşti), 10, Is 2, 5, 15, 16, Nt 2 (înainte), 12, Sv 7, 10, 12, 15, 18, Vs 4, 6, 13, 15, Vn 2, 4, 7, 8, 10, 11 (azi), 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Altfel: În localitatea Fălciu, jud. Vaslui (Vs 5) nu au existat adăposturi pentru vite, furaje, cereale iar in satul Muntenii de Sus, comuna Tanacu (Vs 9) nu se mai făceau la data anchetei.

ADĂPOSTURI PENTRU PĂSTRAREA CEREALELOR

Terminologie. Adăposturile pentru porumb (ştiuleţi): „Chiler": Vn 6; „Coş": Gl 5, Vs 6; „Coşar (coşăr, coşer, coşeri, coşeriu)": Bc 3-6, 7, 12, 13 (sat Oituz), 14-16, 18, 19, 20, Bt 2-4, 7, 11, 13, 14 (azi, nu), Gl 2, 3 (azi), 4, 6, 7, 9, 10 (termenul vechi), Is 1, 2, 5, 6, 8-16, Nt 6-8, 10, 11, 15, Sv 1, 2, 6, 14, Vs 1-4, 7, 8, 9 (înainte), 10-12, 13-17, Vn 11, 12; „Hambar": Gl 5 (rar), Is 3 (între cele două războaie), Nt 6, 14, Vs 1, 5 (azi); „Leasă": Vn 1-10, 13 (azi); „Magazie": Nt 1 (puţine); „Paravan": Bt 1; „Pătul": Bt 8 (cu hambar), 9 (rar), Gl 8, Is 4 (paralel, coşar), Nt 8 (azi), 14; „Porumbar": Bc 14, Gl 10; „Sâsâiac": Gl 3 (înainte); „Siac": Bt 5.

Adăposturile pentru alte cereale (boabe, făină): „Căsoi": Vs 3 (înainte), 14 (căsoaie), Vn 10; „Colibi": Vs 3 (azi) „Hambar": Bc 6, 7, 12, 14, Gl 1, 4, 6, 8, Is 6 (foarte rar), 10, 12, Nt 8 (parte a grajdului), 11, Vs 2, 6, 8, 10, 11, 14 (azi), 16, Vn 7, 10, 11, 13; „Magazie": Bc 8, 11, Bt 2, 5, Gl 1, 3 (înainte), 9, Is 5 (rar), 6 (rar), Vs 1, 3 (înainte), 4, 8, 13, 14 (foarte rar, înainte), 15, 17, Vn 4, 8, 9.

Caracteristici, amplasare

Gropile de bucate. Pentru cereale: *În trecut*: Bt 5, Gl 5, Is 1, Vs 17; „Erau nearse, acoperite cu paie şi în interior, cu pereţii tip ghiveci, tronconici sau drepţi; erau pentru grâu, făcute în ogradă": Bt 5; „Pentru grâu": Gl 2; „În ogradă îşi făcea fiecare groapă. O ardea până se făcea peretele ca cărămida. Gura era rotundă. Se acoperea cu pământ. Se băga secară, păpuşoi. Era un obicei vechi, ca să nu ia pâinea invadatorii": Gl 3; „Groapa de pâine, strâmtă la gură, largă înăuntru; capacitatea: 50-60 de duble (o dublă = 16 kg). După ce se terminau, se ardeau, «se focăreau» (ardeau) până se înnegreau. Apoi puneau grâu, ovăz, secară. Deasupra, paie şi un maldăr de pământ uscat. Se foloseau de toamna până primăvara. Se făceau şi alte gropi mai mici, la fel formate, cu perdea de «huluji» sau paie deasupra; la aceste gropi se umbla iarna": Gl 4; „Pentru orz şi ovăz, mai demult; pe la 1900 nu le mai foloseau, că aveau magazii": Gl 7; „S-a vorbit din bătrâni": Gl 8, Vs 16 (am auzit, dar n-am apucat); „S-au făcut cu cca 100-150 de ani în urmă": Is 2; „Pentru vremuri de restrişte se făceau gropi de bucate sub formă de ulcior, adânci până la 4 m; erau arse în interior. Se săpau lângă locul unde se aşeza gunoiul": Is 3; „Groapă de grâu: tronconică sau dreaptă, cu paie aşternute în interior şi deasupra": Bt 5; „S-au aflat gropi în malul Prutului, rotunjite în jos, care s-au dărâmat pe la 1900": Vs 5; „Pentru vremuri de restrişte; pentru porumb": Vs 17.

Pentru cartofi: *În trecut:* Sv 6, Vs 8 (şi pentru hrean); „Groapa de barabule, rotundă, cu diametrul de un metru, egală sus şi jos, adâncă la înălţimea unui om; acoperită cu despicături [de lemn], un strat de fân, pământ; nearsă, necăptuşită, cu o capacitate de

https://biblioteca-digitala.ro

500-800 kg. Se mai punea câte o căpăţână de curechi (varză) pentru sămânţă. Nu se umbla în timpul iernii; pentru iarnă se puneau barabulele sub pat. Se făceau în locuri mai ridicate, să nu vină viituri din topirea zăpezii": Sv 3; „Sub şoapre; se ţineau chiar şi haine, în timpul războiului": Sv 16; „Erau dreptunghiulare sau circulare, cu capacitatea de 10-15 saci, aveau 3 x 2 m, se acopereau cu paie şi deasupra cu pământ. Se foloseau toamna şi iarna. Se mai ţineau şi butoaiele cu vin. Se făceau într-o margine": Vn 4; „Pentru cartofi şi sfeclă: rotundă, cam de 1, 5-2 m adâncime şi câte un metru la curmeziş; nu se ardea, nu se zidea. Se acoperea cu paie; se făcea sub grajd, la adăpost": Vn 13. *În trecut şi azi*: Bc 11, 18, Bt 4, Nt 13; „«Zămnic», săpătură dreptunghiulară de 2 m pentru păstrarea cartofilor": Bc 2; „Se săpa în pământ 1-1, 5 m. Se puneau paie, cartoafe, paie, iar cartoafe. Deasupra, scânduri, paie, o glugă de coceni. Se păstra şi sfeclă pentru animale": Bc 3; „Groapă rotundă, cam de 1, 5 m-2 m. Nu se ardea. Se puneau paie. Capacitatea: o jumătate de căruţă; se băgau 100-300 kg. Deasupra, paie şi pământ": Bc 4; „Pentru sfeclă, cartofi": Is 4, 11, 13; „Are 80 x 80 cm-1 m, rotundă, pătrată, nearsă; este la fel de largă sus ca şi jos. Se face înaintea casei, în vie. Vara se astupă. Iarna se acoperă cu paie şi pământ, se lasă un pic de aer": Is 5; „Groapa de cartofi: 1 m^2, rotundă, pătrată; un rând de paie deasupra, pământ şi stau toată iarna acolo": Is 6; „Azi, mai rar": Is 7; „Gropile de cartoafe; adâncimea 1, 5-2 m; pătrate, 2 x 2 m sau 3 x 3 m; se ardea; capacitatea, până la 1000 kg de cartofi": Nt 2; „Gropi pentru cartofi şi rădăcinoase; se făceau în grădini, nearse; şi azi mai sunt câteva": Nt 9; „Cartofii se îngropau; azi se spune însilozare": Sv 1; „În şandrama şi trece pe sub talpa camerei, sub «casa dinapoi»": Sv 4; „Pentru cartofi, sfeclă": Sv 5; „Gropile de barabule, pătrate, zidite cu piatră; 100 de kg capacitate": Sv 13; „Se cheamă «ocop». se depozitează cartofii care nu mai încap în beci. Se sapă o groapă în capătul grădinii, de o jumătate de metru. Se bate un par; se pun cartofii; deasupra fân, pământ şi gunoi; împrejur se face şanţ, să se scurgă apa; se dezgroapă primăvara": Sv 15; „Groapă de barabule, săpată în pământ care să nu fie «bahnos» (umed), la un metru adâncime, pătrată. Nu se ardea, nu se puneau paie. Deasupra, fân, paie, scânduri. Se umbla iarna la ea. Se mai fac şi azi": Sv 18; „Gropi de sfeclă şi cartoafe, nearse, în beci": Vs 1; „«Bortă» pentru cartofi, groapă în pământ unde se păstrau cartofii de sămânţă până în momentul însămânţării, făcută în grădină; azi, rar": Vs 13. *Azi*: „Gropile de grâu din trecut sunt azi folosite pentru cartofi: tronconice sau drepte, cu paie aşternute în interior şi deasupra": Bt 5. ***În timpul iernii nu se umbla la cartofi:*** Bc 3, 4, Is 6, Nt 2, Sv 3, 15, Vn 4.

Adăposturi pentru porumb

Coşarul pentru porumb (cucuruz): *În trecut*: „Coşar de nuiele sau leaţuri, acoperit cu draniţă sau paie; azi nu se mai fac": Sv 2; „Din nuiele împletite, de formă ovală, acoperit cu ciocani de porumb sau paie, aşezat în ogradă, într-o parte; nu se mai fac azi": Vs 9. *În trecut şi azi*: Bc 6, 8, 9, Bt 12 (azi, mai rar), Gl 7, Is 4, Nt 8, Sv 1; „Coşerul de nuiele nelipite, de 2, 3 m lungime, înalt de 2, 5 m": Bc 3; „Coşer, de vreo 40 de ani încoace; din nuiele, şi apoi din şipci; pe tălpi, se putea muta oriunde; [capacitatea]: intrau şi 2-3000 kg; aşezat pe o latură a casei, cu faţa la curte în cele mai multe cazuri, în funcţie de teren": Bc 4; „Era aşezat pe tălpi. Pereţii se construiau înainte din nuiele, azi, din şipci": Bc 6; „Coşarul, din nuiele sau din stinghii, pe stâlpi": Bc 7 (pe 4-6 stâlpi), 11, 12, 15 (sau scândură la acoperiş), 19 (lateral faţă de locuinţă), Bt 3, Is 10 (sau stuf la acoperiş)

https://biblioteca-digitala.ro

14, Nt 8 (acoperiş de draniţă), 11 (şipci de brad); „Coşar pentru păpuşoi pătrat, aşezat mai de parte de uliţă, spre unul din vecini sau în fundul ogrăzii; azi, mai în fundul grădinii": Bc 8; „În amnari, pe tălpi, pereţi de şipcă": Bc 14; „Din nuiele, leaţuri; aşezat în fundul ogrăzii, în faţa fânăriei; se folosea toamna, până se usca porumbul": Bc 16; „Coşeri din nuiele sau şipci bătute «în coasta vacii», adică în cruciş, formând multe X-uri. Se înveleşte cu şindrilă, tablă; coşerul şi hambarul nu se înveleau cu paie [ca să nu se încuibeze şoarecii]": Bc 18; „Coşarul este împărţit în două părţi: coşarul, pentru porumb ştiuleţi şi hambarul, pentru alte cereale; se aşează în faţa casei": Bc 20; „Coşarul din nuiele îngrădite, aşezate pe tălpi. În tălpi se înfig furci printre care se împletesc nuiele. Acoperite cu stuf; formă ovală, aşezate în faţa casei, cu uşiţa către drum": Bt 2; „Coşerul de porumb, ridicat cam o jumătate de metru de la pământ, pe picioare de fag; pereţi din nuiele împletite; acoperit cu paie, scândură": Bt 4; „Coşerul, nuiele împletite cu care se ridicau pe stâlpi; acoperite stuf, papură": Bt 7 (şi cu draniţă), Gl 3 (coşăr; se chema sâsâiac înainte); „Aşezat pe patru tălpi care se ridicau pe pietroaie sau pe vălătuci mai groşi; în tălpi se îngropau patru furci. La coşerele dreptunghiulare se puneau brâie şi leaţuri sau fuşceie; la coşerele rotunde, elipsoidale se îngrădeau cu nuiele; ambele tipuri aveau la fel şarpanta, ca la şură, cu cosoroabe, grinzi şi căpriori; se înveleau cu stuf, paie": Bt 13; „Coşărul sau sâiacul, dreptunghiular; mărimea depindea de puterea economică a familiei; de ex: coşăr de 7 furci (7 m), de 12 furci (12 m), etc; aşezat în spatele, în faţa sau pe o latură a casei. Lucrat din furci de salcâm, praştine de salcâm, şipcă de fag sau scândură; sâiacul, aşezat spre drum": Gl 2; „Coş pentru porumb, oval sau dreptunghiular, 5 x 1, 5 x 2 m"; azi nu se mai construiesc, au rămas cele vechi; este aşezat în faţa casei, în ogradă sau în linie cu casa, lângă poiată, cu latura scurtă spre drum; este lucrat din nuiele îngrădite, scânduri de brad": Gl 5; „Coşarul de porumb avea lipit de el o anexă – perdea – unde se ţineau atelajele şi uneltele. Se făcea de 1, 10 x 4-6 m; se ridica pe «chituci», ca şi hambarul pe grinzi groase, prinse cu scoabe de fier. Se făceau pereţi de «raiele» (de 6 cm lăţime), sau scânduri mai groase. Acoperişul, pe căpriori şi acoperit cu stuf, carton, tablă": Gl 6; „Lateral sau în faţa locuinţei; când era lateral, casa era în fundul curţii. Are forma unui paralelipiped sprijinit pe patru stâlpi": Gl 9; „Coşarul de porumb, din nuiele împletite, ridicat la 2, 5 m, acoperit cu «ciocani» de porumb sau cu stuf, înainte; azi, din scândură, acoperit cu scândură, tablă sau ţiglă; aşezat perpendicular pe locuinţă, cu o latură la drum": Gl 10; „Coşarele pentru porumb, de 2, 50 m înălţime, 3, 50 x 4 m suprafaţa, aşezate paralel sau perpendicular pe drum": Is 1; „Au 4 sau 5 m x 1 m, aşezate la distanţă de locuinţă, pe o latură a străzii; se pun pe butuci de lemn, cam la jumătate de metru înălţime; pereţii, din nuiele împletite; acoperite cu stuf mărunt, «pănuşiţă»; azi, cu stuf, tablă": Is 2; „Coşare din nuiele sau scândură, 4 m lungime x 1 m lăţime x 2 m înălţime, acoperite cu strujeni sau stuf; azi, mai rar. Construcţiile gospodăreşti, între cele două războaie, după împroprietărire: cei mai înstăriţi au început sa-şi facă hambare, bucătării (nu cotloane), coteţe pentru porci şi păsări": Is 3; „Coşarul dreptunghiular, într-o parte a casei, nu înspre drum": Is 5, Nt 6 (mai rar înainte); „De nuiele împletite, nelipite, aşezat la 5-6 m de casă, în spatele casei, pe aceeaşi direcţie cu grajdul ori pe o latură a casei": Is 6; „Coşerul, de nuiele, acoperiş de stuf, coceni sau scândură, ridicat la 40-50 cm de la pământ": Is 8; „Coşarul, pus pe tălpi de lemn; se bat pari şi se îngrădesc cu nuiele de răchită. Forma este ovală, acoperiş în două ape, din paie, coceni, rogoz": Is 9; „Coşarul are 1, 50 x 2, 50 m x 3 m, din nuiele împletite, amplasate în spatele casei, paralel cu latura mai lungă sau cu una din laturile mici, perpendicular pe uliţă": Is 11; „Din nuiele

https://biblioteca-digitala.ro

împletite, oval, acoperit cu paie sau «ciocani» (tulpini de porumb)": Is 12; „Coşarul, trapezoidal, din nuiele împletite, cu acoperiş de «strujeni», ridicat pe bolovani; de obicei, în spatele locuinţei": Is 13; „Rar, de nuiele, în spatele casei, spre grădină": Is 15; „Coşere de nuiele de alun, acoperite cu paie, rectangulare, la intrarea în curte; azi se fac hambare în spatele curţii": Is 17; „Rare; au început să se înmulţească de prin 1920. Sunt de 2 x 1 m, din nuiele împletite, acoperite cu paie, puse pe tălpi. Tălpile, direct pe pământ ori pe pietroaie. Intră 2-3000 kg. de ştiuleţi. În ultima vreme se fac cu [pereţi de] şipci": Nt 2; „Coşerul, din nuiele împletite, acoperit cu stuf, ridicat pe stâlpi la 50 cm": Nt 3; „Coşerul din nuiele pe furci şi acoperiş din coceni sau şindrilă, aşezat în spatele casei": Nt 7; „În rând cu casa sau cu şura (grajdul), oval, de 4 m înălţime": Nt 15; „Din nuiele, ridicat pe piatră, aşezat lângă casă": Sv 6; „Coşar, aşezat lângă locuinţă; oval, din nuiele împletite, acoperit cu paie de secară sau draniţă, pe tălpi aşezate pe pietroaie": Sv 14; „Coşerul, la o margine, aproape de «hudiţă» (uliţă) ca să se vadă că are porumb în el": Vs 2; „Coşarul sau coşerul, pe pietroaie sau pari (de 0, 70 m); din nuiele împletite, înainte, din scândură, azi; oval sau dreptunghiular (acesta cu două guri), de 1, 70 m (sau 2) x 0, 50 – 0, 70 m, acoperit uneori cu coceni sau paie de secară, stuf": Vs 3; „Oval sau dreptunghiular, 4 x 1, 50 m sau 5 x 1, 50 m; aşezat în faţa casei sau în unghi drept cu ea; pe stâlpi («amânari») de salcâm, nuiele împletite, înainte; şipci fixate pe stâlpi, azi; cu latura scurtă la drum": Vs 4; „Coşul de porumb din nuiele, plan oval, acoperit cu paie; aşezat în faţa casei, la drum": Vs 6, 13 (acoperit cu paie, stuf, coceni); „Înainte de nuiele, pe patru furci; azi, de zăbrele; se face în rând cu casa": Vs 7; „Aşezat în direcţia vântului, mai îndepărtat de drum": Vs 8; „Coşarul: 3 m lungime, 3 m înălţime; se făcea din nuiele împletite; acoperit cu «ciocane» de porumb sau scânduri; se punea pe patru pietre sau patru furci şi un pod de patru lemne, două pe o parte şi două pe altă parte. Sunt aşezate la distanţă de casă, pe o latură a curţii, cu faţa sau cu o latură la drum. Azi sunt foarte puţine, pentru că e puţin porumb": Vs 10; „Coşarul, împletit din nuiele sau din şipci, pe furci de lemn de patru metri (un metru în pământ) iar de la sol până la coşar, 70-80 cm, [spaţiu] sub care se adăposteau păsările": Vs 12; „De nuiele sau scânduri, de 4 m lungime x 1 m lăţime x 2 m înălţime, acoperit cu «strujeni» (tulpini de porumb) sau stuf, paie": Vs 17; „Oval sau dreptunghiular, de 4 x 2 m sau 4 x 1, 50 m, aşezat în faţa casei, în rând cu grajdul; azi, rar": Vn 12.

Pătulul: „Se construia pe o margine; coşeri pentru ştiuleţi": Bc 5; „Pătulul este pe stâlpi, cu două despărţituri inegale. Una, cu pereţii de scânduri înguste, orizontale, cu spaţii mari între ele, este hambarul; cealaltă, cu pereţi din stinghii încrucişate, este pătulul; construcţia are fruntariu": Bt 8; „Cei care aveau mai multe cereale": Nt 14.

Porumbar: „Porumbarul care se găsea în pătul; avea o singură încăpere folosită numai pentru porumb; aşezat lateral faţă de casă sau cu spatele la drum": Bc 2.

Siac (sâiac): „«Siacul», de 4 m x 1 m; ridicat pe tălpi de lemn, aşezate pe 10 popi îngropaţi, care susţineau 5 tălpi de lemn; înălţimea de 3 m, cu pereţi din blăni de scândură sau leaţuri; acoperit cu draniţă. Este termenul local pentru coşar": Bt 5; „«Sâiac» de 20 «mierţe» de porumb nebătut [ştiuleţi]; o mierţă = 100 kg. Sâiacul era făcut numai din nuiele de salcie şi se afla în bătătură; dimensiuni: cca 1 m lăţime, cca 3 m lungime şi cca 2, 5 m înălţime; aşezat în ogradă, lateral sau mai în spate": Bt 6.

https://biblioteca-digitala.ro

Lese (leasă): *În trecut şi azi:*„Se pune piatră la colţuri; se pun tălpi; pe tălpi, 4-6 «painţi» (stâlpi de lemn) în sus. Între «painţi» se pun trei chingi, de jur împrejur şi se bat şipci pe dinăuntru. Se acoperă cu şindrilă, pusă pe leţuri aşezaţi pe căpriori": Vn 1; „La cei înstăriţi; în patru furci; se băteau leţuri de jur împrejur. Se lăsa o gură de vânt, mai sus şi alta mai jos, de scos porumbul. Se «blănea» cu scânduri sau şindrilă": Vn 3; „Lesele pentru ştiuleţi, pe o latură a curţii": Vn 4, 10 (mai în spate, cele mai multe din nuiele); „Leasa, pe patru «tumurugi», pari groşi; deasupra, gratii din «rigle», şipci; acoperită cu şindilă (şindrilă) sau draniţă": Vn 5; „Ovală, dreptunghiulară, de 2,5 x 1, 20 m, amplasată în spatele casei, rar în faţă": Vn 6; „Leasa pentru ştiuleţi, ridicată la un metru, din nuiele împletite, înainte, din şipci, azi; în rând cu casa sau în faţa ei, mai departe de drum": Vn 7; „Ridicată pe patru stâlpi la 2-3 m (se ajungea cu scara), cu pereţi din nuiele de alun, acoperiş din şindrilă, cu o uşiţă prin care curgea porumbul": Vn 8; „De cinci m înălţime şi până la 10 m lungime pe un m lăţime, ca să se poată usca porumbul; din scândură de brad, pe patru stâlpi, acoperită cu şindilă, cu 2-3 uşi; aşezată în spatele casei": Vn 9. *Azi:* „Înainte nu se prea făcea porumb; leasa a apărut de câţiva ani: doi pereţi din leţuri, cam la 10 santime (cm) una de alta; formă dreptunghiulară; capacitate, 2-3 căruţe": Vn 13.

Altfel: „Lese de nuiele pentru bătut păpuşoiul cu băţul": Bc 3.

Chiler: „În spatele casei, cu două accese; azi, mai rar": Vn 6.

Hambarul – construcţie: *În trecut:* Vs 10. *În trecut şi azi:* „Pentru boabe": Bc 9, Vn 11 (grâu, orz); „Pe tălpi, ridicat pe căpătâie de piatră. Duşumea şi pereţi de scândură, acoperit cu şindrilă": Bc 14; „Din scândură, acoperit cu draniţă; 4 x 6 m": Bc 15; „Foarte rar, hambar cu pătul, pe stâlpi, cu pereţi din scândură la hambar şi şipci la partea de pătul": Bt 8; „Rar; hambarul şi pătulul, câte o singură încăpere": Bt 9; „Pe tălpi, cu patru furci, podit cu scânduri şi cu pereţii de scândură, acoperit cu draniţă dreaptă, ascuţită sau rotundă, fără şanţ lateral, pusă dublu": Bt 13; „Pereţii din scânduri «lămbuite» - cu crestătură de îmbucare, ca la uşi; duşumeaua era groasă, tot din scândură lămbuită şi căptuşită cu tablă. Se ridica pe «chituci», stâlpi de lemn. Se acoperea cu stuf, tablă, carton": Gl 6; „Din scândură, cu acoperiş în două ape, din paie sau şindrilă": Is 10; „Lângă casă, avea uneori 2 încăperi şi coşerul": Nt 6; „Hambarul (azi termenul este magazie) se făceau din scânduri, ridicate pe pietre şi lemne (postamentul); se bătea scândură, pereţii din scândură, acoperişul de draniţă sau tablă": Vs 10; „Din scândură, în rând cu casa sau în faţa ei, mai departe de drum": Vn 7; „Hambar mai mare ca leasa, unde se ţin hambarele mici, de făină (lăzi), boabele": Vn 10. *Azi*: Bc 6.

Paravan: „De-a lungul casei; şi azi": Bt 1.

Adăposturi pentru grâu

Hambar – construcţie: *În trecut*: „Pe temelie de piatră sau pe bârne puse pe pietroaie la colţuri; pereţii se ridicau din scânduri lipite. Se făceau în interior «racle», despărţituri pentru porumb boabe, ovăz, orz, grâu, secară, floarea soarelui. Raclele se lucrau din scânduri; hambarul se acoperea înainte cu stuf snopi, puşi pe leaţuri; de prin

https://biblioteca-digitala.ro

1944 s-au acoperit cu tablă, bătută pe taban de scânduri. De multe ori hambarul se făcea în prelungirea grajdului, cu un perete comun. Se ridica pe 6-7 perechi de căpriori, prinşi pe «lungiş» (grinda transversală)": Bt 14; „Erau dreptunghiulare, cu un perete de scândură, mobil; erau rare; aşezate în rând cu casa sau cu coteţul": Gl 4; „Hambar cu două «racle»": Is 16. *În trecut şi azi*: „Din scândură făţuită, acoperit cu ţiglă sau şindrilă; aşezat într-o parte sau în spatele locuinţei": Bc 18; „Erau foarte rare, 1-2 în tot satul; azi, cam la 10 case este un hambar": Bc 19; „Hambarul (sau îi mai spunea magazia de cereale), unde ţineau grâul, orzul, de 2 m x 3 m, podit cu scânduri, aşezat în urma casei, pe dreapta sau pe stânga. Acum magaziile se fac alături de bucătăria de vară sau de grajd. Faţa casei trebuia păstrată. Nu se punea la uliţă de teamă de furt şi ca să nu ştie unul ce are celălalt": Bt 3; „Vreo 12 [persoane] aveau hambar de scânduri şi furci de lemn, învelit cu tablă, aşezat mai aproape de poartă": Gl 7; „Din scânduri acoperit cu tablă sau ţiglă; cu mai multe despărţituri, pentru grâu, fasole, etc, aşezat sub acoperământul şurii sau la capătul ei": Is 12; „Boierul cultiva grâu; pe la 1900 oamenii avea mai mult porumb. Boierescul ca obligaţie de muncă - se căpăta porumb pentru hrană. Apoi, au început să facă hambare, de 3 m înălţime şi 1 m lăţime": Is 17; „Din scândură; înăuntru despărţit cu «racle». Constituia o cameră a grajdului": Nt 8; „Din scândură (lătunoi) cu acoperiş de paie": Nt 11; „Cei care aveau mai multe cereale": Nt 14; „Hambarul, în faţa sau în continuarea casei. Era împărţit în 2-3 încăperi, pentru grâu, făină, fasole": Vs 2; „Hambarul din bârne, pe pietroaie, acoperit cu tablă; cu patru despărţituri pentru grâu, orz, secară, ovăz, aşezat în faţa casei": Vs 6; „Hambarul, dreptunghiular, cu patru compartimente: grâu, orz, ovăz, făină": Vs 8; „Hambarele se făceau de scânduri": Vs 10; „Hambarul era împărţit în patru: grâu, orz, ovăz, secară; cine nu are hambar, depozitează cerealele în podul casei, direct pe podină": Vs 11; „Hambarele, cu despărţituri («ochiuri») pentru grâu, orz, ovăz; făcute din scândură, 3 m x 2, 5 m, acoperite cu tablă, aşezate în coasta casei": Vs 16; „Hambarele, din scânduri, 3 m x 4 m sau 3 m x 6 m, acoperite cu paie, şindrilă, stuf. De obicei, aşezate în faţa casei, ca să fie la vedere": Vs 17; „De scânduri, la 3 m de la pământ; 3-4 cotigare capacitate": Vn 13.

Magazia: Bc 8, 11, Bt 2, Gl 2, 10, Is 1, 4, Nt 3, Sv 18 (rar), Vn 8; „În sat nu erau decât 1-2 magazii": Bc 2; „Din două părţi, una, pentru orz, ovăz şi cealaltă pentru grâu sau păpuşoi boabe": Bc 8; „Mai puţine; hambarul sau magazia are două părţi, una pentru porumb boabe şi alta pentru grâu; aşezate în spatele locuinţei, în fundul grădinii sau într-o parte, spre unul dintre vecini": Bc 13 (sat Oituz); „Rar magazii pentru că grâul trebuie lopătat şi în magazie era strâmt, deci nu prea era bine": Bc 14; „Rare, înainte; acum au început; pentru boabe: porumb, grâu, ovăz": Bc 16; „«Paravan» de-a lungul casei; şi azi": Bt 1; „Magazia de grâu, de 2 m x 4 m: înainte, pe o latură a casei, «prelipcă», cu un perete comun cu casa; ceilalţi pereţi, de scândură. Azi, de prin 1960, se face aparte, pe tălpi, cu pereţii de scândură, acoperită cu tablă sau draniţă": Bt 5; „Din vălătuci de pământ băgaţi printre pari. Era învelită cu stuf": Gl 3; „Chiler, folosit ca magazie": Gl 7; „Magazia de grâu din scândură, acoperită cu ciocani sau stuf, înainte, cu scândură, tablă sau ţiglă, azi; aşezată în spatele locuinţei": Gl 10; „Ca hambarul": Is 12; „Numai la marii proprietari; magazie cu coşer; are trei spaţii delimitate: coşer pentru porumb, magazie pentru grâu şi magazie pentru orz, ovăz": Nt 10; „Magazie sau hambar, compartimentat cel mult pe 2-3 ochiuri: pentru grâu, orz şi ovăz, eventual pentru porumb boabe. Construcţia este aşezată lateral sau în spatele locuinţei; azi se fac cu dimensiuni mult mai reduse": Vs 1; „Magazie sau «căsoi» de vălătuci, de 2 - 2, 50 m x 1 m": Vs 3; „Pentru grâu, plan dreptunghiular, 4-

https://biblioteca-digitala.ro

5 x 2 m; pereţi de vălătuci («boţi»); în unghi drept cu casa; azi nu se mai construiesc": Vs 4; „Magazie pentru boabe, făină, numai la cei înstăriţi": Vn 4; „Magazie se cheamă o încăpere laterală a grajdului, în care se pun hambarele": Vn 9.

Căsoaie: „Bârne pe care se bătea scândură, încheiate la colţuri. Se acoperă cu rogoz. În căsoaie se ţineau cerealele, fasolea, prunele": Vs 14.

Coşurile din nuiele lipite: *În trecut:* Gl 5,Vs 16; „Pentru grâu şi porumb bătut [dezghiocat] se făceau coşuri mari, din nuiele căptuşite în interior cu lut cu balegă. Se păstrau pe prispa casei": Bt 6; „Grâul, se ţinea şi în lădoaie din nuiele împletite, lipite cu lut": Bt 7; „Coşuri de nuiele unse cu lut în care se ţinea grâu, orz, ovăz": Bt 12; „Coş de «mlajă», lipit cu balegă, în poiată": Gl 3. *În trecut şi azi:* „Făina în coşuri de «mlajă» subţire, lipite cu lut în interior": Bt 2; „În coşuri se pune fasolea": Gl 2; „Coşuri în cămări sau podul casei": Gl 8; „Pentru făină de porumb; azi, mai rar": Is 3; „Pe prispă, în chiler sau sub o şandrama": Nt 3; „Azi, mai rar": Gl 7, Is 11.

Coş nelipit: *În trecut şi azi*: „În coşuri de nuiele": Bc 20, Bt 9 (în pod, perlipcă), Sv 17 (în poduri sau în beci); „Ştiuleţii de porumb în coşuri de nuiele": Sv 14; „În pod, în «perevanul» (sau «pestelca») din spatele magaziei sau casei": Vs 1; „Coşărci de lozie pentru porumb": Vs 8;

Hambarul (ladă mare): *În trecut*: Gl 3. *În trecut şi azi*: Bc 11, Is 11, Sv 1, Vn 6; „O ladă mai mare, pe patru picioare, de 3-4 m înălţime": Bc 2; „Din scânduri": Bc 7; „Hambarul avea pereţi din scândură, cu două despărţituri, pentru grâu şi pentru porumb; aşezat în chiler": Bc 12; „Hambarul pentru făină, aşezat în chiler": Gl 2, Vn 6 (şi magazie); „Hambare ţinute în grajd sau chiler": Gl 10; „Aşezat în şură": Is 1, 4, 8, Sv 13; „Aşezat într-o încăpere a şurii sau în «şandramaua» casei": Is 15; „Pentru făină, aşezat pe podul casei": Nt 5, 6, 13, 14; „O ladă ceva mai mare": Nt 9; „Aşezat în «şandrama», situată mai mult în spatele casei sau pe o lature": Sv 2; „Ladă mare, aşezată în «grăjdiuţ», încăpere a grajdului. În hambar se ţin făina şi mălaiul": Sv 7; „Hambar, în podul grajdului": Sv 10; „Hembar, în cămară, pod": Sv 18; „În căsoaie": Vs 3 (azi, mai puţin), Vn 10; „«Sandol», aşezat în «hiler», magazie": Vs 6; „Făina de grâu": Vn 1; „Grâul sau mălaiul": Vn 3; „În chiler sau în pivniţă": Vn 4; „Hambarul, în magazie sau şatră": Vn 8; „Aşezat în magazie, încăpere a grajdului sau sub perdeaua grajdului": Vn 9.

Buduroi: „În «buduroaie», trunchiuri de copac scobite, aşezate în chiler, în hambar": Bc 18, Is 5, Nt 3 (pe prispă, în chiler sau sub o şandrama); „Făina; buduroaiele, ţinute în tindă, «paravan», mai puţin azi; azi, cerealele, în poduri": Bt 12; „Grâul, aşezate în cămări": Nt 6; „În şoproane": Sv 3; „Buduroaie, în poduri": Sv 8, 9 (sau în cămară), 14 (ovăzul şi orzul); „Pe prispă": Vs 8.

Butoi (poloboc): „Înainte": Vs 16; „Rar, în butoi": Is 5, 12, Vs 12; „Aşezate în «chilerul» casei": Bc 2, 8, 12 (boloboace), 13 (sat Oituz), Nt 11, Vn 4; „Poloboace, în chimniţe, sub şopru, la grajd": Bc 4; „Butoaie, în pivniţă": Bc 5, Vn 4; „În butoaie, căzi, ţinute în căsoaie": Bc 6; „Grâul, în butoaie": Bt 7, Is 4, Nt 10; „În poiată": Gl 3; „Azi, mai rar": Gl 7; „În cămări": Nt 6; „Butoaie în magazie sau ietac [încăpere a casei]": Nt 8; „În

https://biblioteca-digitala.ro

«perevan», podul casei, magazie": Nt 10; „Poloboace, în şoproane": Sv 3; „Înainte, şi în «şandrama»": Sv 5; „În poloboace, în şură; şi azi": Sv 11, 13; „În poloboace, făina, aşezate în casă sau grajd": Sv 12; „Poloboace din scorburi de brad, în podul casei": Sv 16; „Poloboace în cămară, pod": Sv 18; „În butoaie uscate, aşezate în «pestelca» din spatele casei, pod": Vs 8; „În butoaie, în căsoaie": Vn 13.

Cadă: „De cereale": Vn 10.

Lada: *În trecut*: „Lăzi aşezate în gârliciul chivniţei": Gl 2. *În trecut şi azi*: Gl 4, Nt 9, 15, Sv 1, Vs 9, 10; „În pivniţă": Bc 5; „De făină": Bt 4; „În pod": Bt 11, Nt 13 (făina), Sv 8; „În poduri (îndeosebi), cramă, în magazie": Gl 4; „Azi, mai rar". Gl 7; „În şură": Is 10; „În tinda casei sau în şură": Is 13; „În «şandrama»": Is 16; „Porumbul, aşezată în casă sau grajd": Sv 12; „Făina de mălai şi de grâu": Sv 15; „În poduri sau în partea superioară a beciului": Sv 17; „În poiată, magazie, «chiler»": Vs 2; „Pentru făină de păpuşoi, grâu, în pod, pestelca din spatele casei": Vs 8.

Lădoaia (lădoiul): Bt 8, 10, Nt 2. *În trecut şi azi*: Bc 4, Nt 3 (pe prispă, în chiler sau sub o şandrama), Sv 14; „Lădoaiele, cu o capacitate de 100 de kg de făină; se ţin în hambar ori în magazie": Bc 16; „Lăzi (hambare) în pod sau «perlipcă»": Bt 9; „Grâul, în lădoaie": Bt 7, 8, 10; „În lădoaie aşezate în «paravanul» casei": Bt 12; „Pentru boabe, lădoaie în şură": Is 3, 7, Vs 17; „De făină, ţinut în grajd, sub şopru, paravanul casei": Is 5; „Lădoaie, sub şopron": Nt 7; „Lădoaiele, în magazie sau ietac (încăpere a casei): Nt 9; „Lădoaiele în «perevan», podul casei, magazie": Nt 10; „În chiler": Nt 11, Vs 6 («hiler»); „Foarte rar se mai făcea câte un lădoi": Vs 12; „Lădoaie în magazie, poiată": Vs 13.

Ştiubei: Nt 2; „Ştiubeie, lădoaie ţinute în şură, bucătărie": Bc 19; „Pentru fasole, grâu, ţinut sun şopru, într-un colţ al grajdului, în paravanul casei": Is 5; „Pentru cereale": Is 14; „Pentru făină de grâu": Nt 5; „Sub şopron": Nt 7; „În perevan, podul casei, magazie": Nt 10; „Ştiubeiele, vase de păstrat cerealele sunt făcute din trunchiuri de brad sau salcie, cu pereţi de 5-6 cm, între 70-80 cm diametru. Se ţin în podul casei, în şandrama ori şură; [au o capacitate de] 300-400 kg": Sv 1; „În cămară, pod": Sv 18; „Azi, în ştiubeie": Vs 10.

Cerealele se mai ţineau: - direct pe poduri: *În trecut*: „Podul casei": Bc 6, 20, Vn 13. *În trecut şi azi*: „Podul casei": Bc 5, 8-10, 13 (sat Hârja), 19, Bt 1, 12, 13, Gl 4, 8, 9, Is 10, 11, Nt 1, 4, 7, 8, 11-13, 15, Sv 1, 4 (se ţineau numai în podul casei), 11, 13, 14, 16, 17, Vs 1-3, 7, 9, 11-15, 17, Vn 2, 4, 5, 7-9, 12 (rar azi); „Cei mai mulţi": Bc 4, Is 3, Vn 3; „Grâul": Bc 11, Bt 7, Is 2, 5, 6, 12; „Al casei sau al şurii, grâu; azi, rar": Bt 2; „Porumb, în podul casei sau al grajdului": Bt 3; „De peste 40 de ani, puse direct pe pod": Bt 14; „Păpuşoiul (porumbul)": Gl 7, Is 12, Nt 6, 14, Sv 7 (ştiuleţii), 15 (ştiuleţii), Vs 6 (ştiuleţii), Vn 1; „Fasolea": Is 6; „Al grajdului, porumbul": Is 6 „Porumbul, grâul (în saci)": Is 9; „În podul casei, porumbul. Grâu nu există; se cumpără făină": Nt 5; „Porumbul, bobul, fasolea": Sv 3; „Unde nu ieşea fum": Sv 18. *Azi*: „Popşoiul (păpuşoiul), în podul grajdului sau al şurii": Bt 13; „Porumb aşezat pe o leasă de stuf, în pod, la cei ce nu aveau coşer": Gl 10; „Se ţin tot în şurile vechi sau în podul casei, dar sunt foarte puţine azi; se ţin şi în saci, în şură, pe lemne, să nu putrezească": Is 7; „Pe pod

https://biblioteca-digitala.ro

lipit cu lut cu baligă”: Nt 10; **- în diverse recipiente:** *În trecut:* „În coşuri de nuiele lipite, în podul casei”: Vn 11. *În trecut şi azi*: „Hambarul de grâu, de cele mai multe ori se găsea în podul casei”: Bc 2, 7, Bt 4, 7; „În lădoaie, în podul casei, cei mai mulţi”: Bt 8, 10, Nt 2; „Porumbul, în coşuri de nuiele, lăzi, saci, în podul casei”: Bc 15; „În majoritatea cazurilor, în podul casei, în «perlipcă» (aplecătoare din spatele casei), în hambare (lăzi) şi coşuri de nuiele”: Bt 9; „Ladă în podul casei”: Gl 4; „În poloboace, ştiubeie, în podul casei”: Is 14; „În coşuri, butoaie”: Sv 5; „În coşuri de nuiele, butoaie”: Sv 6; „Înainte; azi, rar”: Vs 4; „Cei care au cereale puţine le păstrează şi azi în podul casei”: Vs 5; „Cei care nu aveau hambar; azi, mai rar”: Vs 16; „În căzi”: Vn 10. *Azi*: „În saci, în pod, în cămară”: Bc 17; „În lăzi”: Bt 11; „Ştiubeie”: Nt 2, 10; „Mai ales acum se ţin pe pod”: Sv 2; „Şi grâul, şi porumbul, azi, pentru că e puţin; şi în saci ”: Vs 10.

ADĂPOSTURI PENTRU ANIMALE

Terminologie

Adăposturile pentru animale mari (cornute, cabaline): „Colibi”: Bt 8; „Corlă”: Nt 4, 5, Sv 2 (corliţă), 3; „Coşar”: Bc 2, Gl 1, Vn 4, 6, 8; „Dam”: Vs 3; „Dolie”: Nt 1; „Grajd”: Bc 1-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15, 17, 19, 20, Bt 3-7, 9 (azi), 10, 12-14, Gl 1, 2-4, 5 (rar), 6-10, Is 1, 2, 4, 5, 6 (rar), 7, 8, 12-14, 17, Nt 1-15, Sv 1-13, 15-18, Vs 3, 4 (rar), 8, 10, 11, 13-16, Vn 1, 3-7, 9-13; „Magazie”: Gl 5; „Ocol”: Bc 3, Sv 5, 6; „Poiată”: Gl 2, 4, 5, 7, Vs 2 (sau ocol), 3, 6, 12, 13; „Saivan”: Is 13 (sau şură), Vs 4, 16; „Samaluc”: Gl 3; „Şandrama”: Bc 4; „Şopron”: Bc 9, 16, Vs 5 (azi, mai rar), Vn 3, 8, 10; „Şopru”: Bc 4, Bt 13, Nt 7, Sv 8, Vn 2; „Şură”: Bc 8, 12-15, 18, 19, 20, Bt 1, 2, 5 (înainte), 6, 8, 9 (înainte), 11-13, Is 3 (mai rar azi), 5-11, 13 (sau saivan), 14-17, Nt 2, 3, 6-8, 10, 14, 15, Sv 5, 6, 16, 17, Vs 1, 7-11, 12, 14, 17.

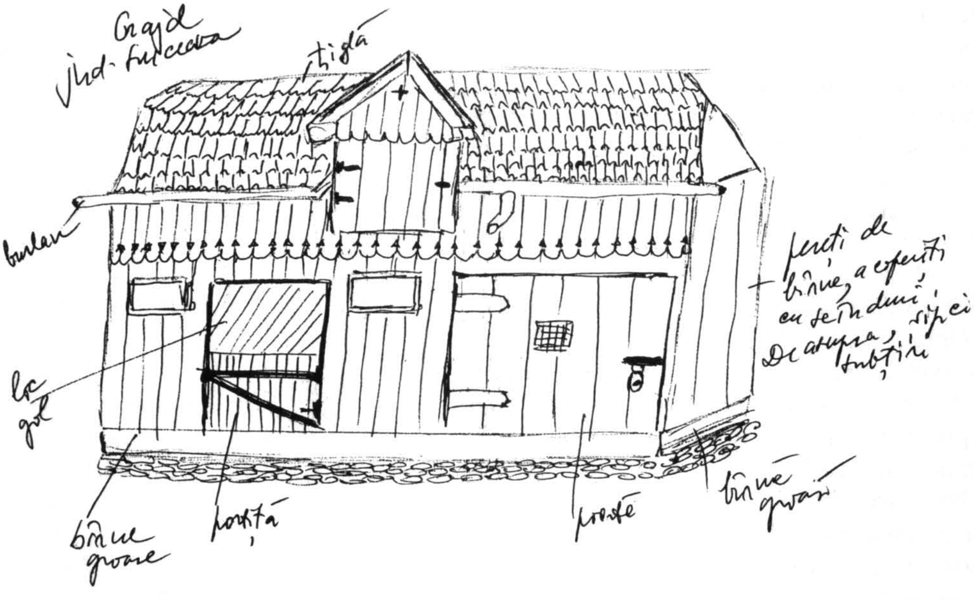

Grajd, Obcinele Bucovinei, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru oi: „Chiler": Gl 9, Vn 8; „Colniţă": Sv 11; „Corlă": Nt 1, Sv 10; „Coşer (coşar)": Bc 1, 8, Nt 4, 5, 9, 12, 15, Sv 10, 12; „Coteţ": Vs 17; „Grajd": Bc 13 (sat Hârja), 20, Gl 6 (o parte a construcţiei), Nt 6 (o parte), 8 (la un capăt), Sv 16 (o parte), Vn 5 (o parte); „Ocol": Bt 9, Is 5, 6, Sv 9, 16; „Paravan": Nt 10; „Pătul": Bt 13, Nt 15; „Pârlipcă": Bt 4; „Perdea": Bc 6 (paralel, coteţ de oi), 9, Bt 2, Gl 2, 3, 6, Is 6, 8, Nt 3, 6, Vs 2, 7, 11, Vn 7, 10; „Poiată": Bc 3, 13 (sat Hârja), 14, 15, 20, Nt 8, 11; „Saia": Bc 2, Gl 8 (azi, mai puţin), Vn 4; „Saivan": Bc 12, 14, 15, Bt 7, Vs 11, 16; „Staul sau şură (când erau oi mai multe)": Nt 7; „Şandrama": Bc 9, 11, Vs 1; „Şopreaţă": Bt 14; „Şopron": Bc 5, 11, Bt 3, Gl 5, Is 6, 10 (în aplecătoare), Vs 6, 13, Vn 13; „Şopru": Bc 1 (în aplecătoare) Sv 4, 6, 17 (în aplecătoare); „Şură": Bc 20, Bt 2, 14, Is 2, 7, 12, Sv 7, 10, 12-15, Vs 10; „Şură, o încăpere construcţiei": Bc 19, Is 15, Vs 10; „Şuriţă": Sv 11; „Târlă": Bc 14, Is 9, 10, Nt 8, 9; „Ţarc": Vs 6, Vn 3; „Ţarc cu perdea": Bc 7, 14 (înainte), Gl 7, Vs 2.

Pentru porci: „Bordei": Bc 6, 16, 20, Bt 1, 13,Vn 6; „Bârlog": Bc 3; „Bârnar": Vn 11; „Cocină": Bc 7; „Coşar": Gl 10, Vn 4; „Coştereţ": Gl 3; „Coteaţă (coteneaţă, cuteaţ)": Gl 5, Is 6, Sv 18; „Coteţ": Bc 1, 2, 5, 6, 8, 10-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 15, 17-20, Bt 1, 3-5, 7-10, 12, 14, Gl 1, 2, 7-9, Is 1-5, 9-17, Nt 1-15, Sv 1-3, 5-10, 11-17, Vs 5-12, 14-17, Vn 1, 6-13; „Cuşcă": Vn 2; „Gojder (goger, gogerie, gojer)": Gl 4, 7, Is 8, Vs 1, 2; „Grajd": Vn 5; „Obor": Vn 4; „Poiată": Bc 4, Bt 2, 6, 10, 12, Sv 4; „Şopron": Bc 16.

Pentru păsări: „Bordei": Bt 1, Vn 4; „Căboneaţă (cătuneaţă, coteneaţă, cotineaţă)": Gl 2, 4, 7, Vs 6, Vn 3, 4, 7, 10; „Coşar": Gl 10; „Podul coşarului": Vn 4 „Coştereaţă (coşteraţă)": Bc 9 (paralel, poiată), Gl 3, Vs 1, 2 (paralel, poieţică), 3, 4, 5 (paralel şopron, pătul sau coteţ), 7, 11-13, 15, 16; „Coteţ": Bc 5, 6, 16, 17, Bt 1, 4, 10, 14, Gl 1, 2, 8, 9, Is 2, 3, 11, Nt 1-3, 9, 11-13, Sv 2-4, 7-10, 11-13, 15-18, Vs 15, Vn 1, 6, 8, 9, 11, 13; „Cuşcă": Vn 2; „Găinărie": Bc 14, 15, 20; „Grajd": Gl 6 (o parte a construcţiei); „Poiată": Bc 1-4, 6-8, 10-12, 13 (sate Oituz, Hârja), 15, 18-20, Bt 2, 3, 5-9, 12, 13, Is 1, 4-6, 8-10, 13-17, Nt 4-8, 10, 14, 15, Sv 1, 5, 14, Vs 8-10, 14, 17, Vn 5, 12; „Prepeleac": Gl 5; „Porumbar, porumbărie, pentru porum bei": Bc 13 (sat Oituz), Vs 8.

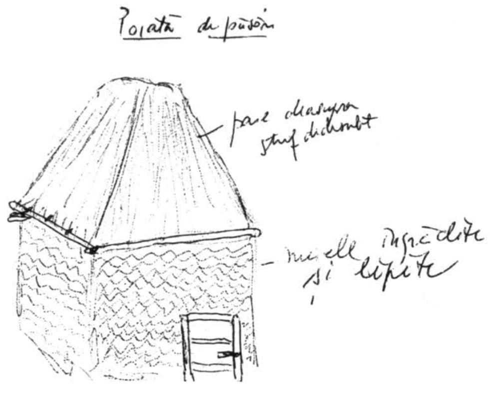

Poiată de păsări, sat Suharău, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

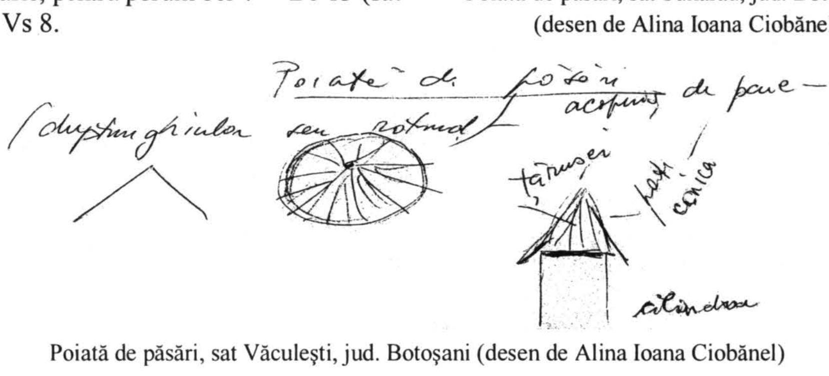

Poiată de păsări, sat Văculeşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru câine: „Coteţ": Is 5, Sv 3, Vn 13; „Cuşcă": Bc 16, Is 4, Sv 18; „Sub coşar": Nt 11; „Sub aplecătoarea de la coşer, care se închide": Bc 16; „Fără adăpost, stă la paie, coceni": Vn 4, 10.

Caracteristici

Adăposturi pentru vite, cai:

Colibi: *În trecut şi azi:* „Pentru vite sau atelaje: are forma unui cort, cu acoperiş care porneşte de jos. în unghi, cu un stâlp central de susţinere. Învelit cu trestie, paie, cu ţăruşi se susţinere pe lateral. Este liber în faţă, dacă se adăpostesc atelajele sau acoperit, dacă este pentru vite": Bt 8.

Colniţă: *În trecut*: „Construcţie cu trei pereţi din nuiele lipite, scândură sau chiar piatră, în jurul ei era făcut gard; partea îngrădită, ocol de vite": Nt 11. *În trecut şi azi:* „Lipită de grajd": Sv 11.

Corlă: *În trecut:* „Pentru vite; cine nu avea grajd, înainte, făcea corlă: un acoperiş pe stâlpi, fără pereţi": Nt 5; „Corliţă pentru vite: acoperite cu paie; multe erau deschise, fără uşă. În mijlocul corliţei era o îngrăditură de nuiele în care se puneau fânul, sarea": Sv 2; „Şopron, patru stâlpi şi un acoperiş din fân vechi; o singură parte era închisă. Iarna, animalele erau ţinute tot în corlă": Sv 3. *În trecut şi azi:* Nt 4 (dar este pe ogor).

Coşar: *În trecut:* Vn 6; „Pentru vite, mai mic decât grajdul, acoperit cu stuf; înainte": Vn 4. *În trecut şi azi:* Bc 2, Gl 1, Vn 8.

Dam: *În trecut şi azi:* Vs 3.

Grajd (Poiată): *În trecut:* Bc 8, Gl 2, 5, 7, Sv 16, Vs 12, 13; *În trecut şi azi*: Bc 1, 2 (foarte rar înainte), 4, 6, 7, 9, 11, 13 (sate Oituz, Hârja), 15 (rar înainte), 17, 19, Bt 3, 4, 6, 7, 14, Gl 1, 4 (pentru cai), 6, 8 (azi mai puţin), 9, 10, Is 1 (o parte a şurii), 2, 4, 5, 6 (o parte a şurii), 4, 5, 9, 12, 13, 15, Sv 1, 2 (o parte a şurii), 3 (înainte puţine), 7-13, 15, 17, 18, Vs 2 (sau ocol), 3, 6, 10 (puţine), 11, 14, 15, Vn 1, 3 (rar, la câteva gospodării), 4, 5, 7, 9-13; „Înainte, grajduri şi şuri; azi, grajduri, cele mai multe": Bc 8; „Grajd şi şură, şură cu grajd": Sv 4; „De-a lungul casei, în linie dreaptă cu ea sau perpendicular, cu faţa la curte": Bc 4; „Grajdul are două «căsoaie», încăperi pentru adăpostul animalelor": Bc 10; „Grajdul are două încăperi pe fiecare latură, grajduri, cu un şopru, spaţiu deschis între ele; deasupra, «sin», pentru depozitat fân": Bc 13 (sat Hârja); „Are de la 6 la 8 m x 4 sau 5 m, cu pereţii de lut bârnuit. Se îngropau furci în pământ, din metru în metru, 20-30 de furci de stejar; pe furci se puneau grinzi, încheiate în cepuri şi cuie de lemn sau de fier, făcute de fierar. Pe grinzi, costoroabele; pe costoroabe se ridicau căpriorii, care se prindeau în dăltuială şi între ei se punea o chingă

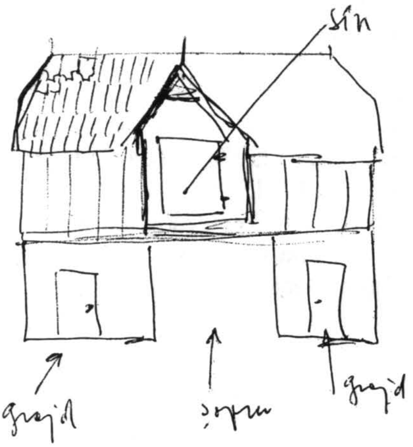

Grajd, sat Hârja, com. Oituz, jud. Bacău (desen de Răzvan Ciucă)

https://biblioteca-digitala.ro

de susţinere. Pe costoroabă era scobitură, care exista şi în căprior şi se punea şi cui de lemn. Se acoperea cu jipi de secară, legaţi cu nuiele; legătura de nuiele se făcea şi de leaţuri. Se puneau din lung în lung, pe dinăuntru «şpraiţuri» de brad lungi, ca să se fixeze bine învelitoarea. Se acoperea şi cu şindrilă dreaptă": Bt 4; „Grajdul: furci în pământ, între furci, trei rânduri de brâie; se îngrădeau nuiele; între ele, «vălătuce» (pământ cu paie); acoperişul, stuf, foarte rar draniţă": Bt 7; „Construcţiile pentru animale: cele mai multe aşezate lateral faţă de casă, înainte; acum, în spate; au 3 m x 4 m; din furci de lemn pe care sunt îngrădite nuiele, acoperite înainte cu paie, goz": Bt 12; „Temelia de piatră; pereţii se lucrau din chirpici. Acoperişul de stuf, ulterior de tablă. La un grajd se pun cam 10-12 perechi de căpriori, la un metru distanţă. Până pe la 1930-1935 grajdurile se făceau din nuiele împletite şi lipite. Au 10 m x 4-5 m. Se aşează înapoia casei, la câţiva metri": Bt 14; „Poiata, împletitură de nuiele şi lut, cu acoperiş de cotoare de mălai, mătură, stuf, înainte; azi, acoperiş de ţigle, tablă": Is 7; „Grajd pentru cai şi vaci; în faţa grajdului era ocolul, împrejmuire pentru vite": Is 12, Vs 2 (poiată pentru vite cu ocol; uneori construcţia se numeşte ocol), 12 (înainte, poiată; apoi, şură; termenul de grajd este recent); „O încăpere a şurii": Is 13; „Grajdul: 8 m x 4 sau 3 m lăţime. Se făceau două odăi sau o sală şi două odăi. În odăi se ţineau vitele mari; în sală se intra, se ţineau ciuberele pentru vite, eventual unelte. Temelia se făcea din piatră; pereţii erau din bârne, încheiaţi în amnare. Se lipeau cu pământ. Se acopereau cu draniţă": Nt 9; „Şura, de 9-15 m lungime şi 3,5 m lăţime, cuprindea grajdul pentru vite, cu uşă cu geam şi «subşură», încăpere cu trei pereţi; aşezată în spatele casei sau în fundul curţii": Nt 14; „Grajd şi şură; bogătaşii, care aveau pământ mai mult, făceau şuri foarte mari": Sv 4; „Fie din bârne rotunde, în cheotori, pe tălpi puse pe pietroaie aşezate doar la colţuri; mai târziu, temelie compactă de piatră; fie lucrat din bârne fasonate, încheiate în amnar. Grinzile de pe pereţi încheiate în cleşti; nu se punea culme înainte; acoperişul în patru ape, rar în două. De prin 1930-36 se fac grajduri cu fânărie": Sv 5; „Poiata, pe furci, «jighiuţe de stuf», mănunchiuri, vălătuci, acoperită cu stuf înainte": Gl 2 (sat Brăneşti); „Poiata: furci de salcâm, pari, «boturi» de pământ (vălătuci)": Gl 5; „Grajdul: la tipul vechi, nu se făcea temelie; se băteau între 10-20 de furci în pământ; între furci se bătea pământ cu piatră si spărturi de cărămizi, adică «se haliceau». Azi, se face temelie de beton şi chirpici bătuţi, paiantă sau se halicesc şi se tencuiesc cu beton. Pe pereţi se puneau grinzi pentru podină, căpriori şi se acoperea cu tablă, stuf, paie (rar), carton sau scândură de învelitoare. Sunt 5 despărţituri: pentru oi, vaci, boi, cai, păsări; cea pentru păsări are podină": Gl 6; „Pe furci îngropate; pe furci se puneau brâie de lemn, înainte, temelie de ciment, azi; pereţii, de nuiele îngrădite, bătute cu lut sau din vălătuci, înainte; azi, din chirpici. Tavanul de nuiele lipite sau lemne care se lipeau deasupra, înainte; de scânduri, azi; învelit cu stuf sau paie, înainte, cu «ţâglă» (ţiglă), tablă, azi": Is 2; „Înainte dacă erau 10 în toată comuna, la proprietatea regală mai ales": Sv 3; „Grajdul are trei încăperi: grajdul propriu-zis, pentru animale, o «săndoală» la mijloc, porţiune lăsată liberă pentru atelaje şi «grăjdiuţul», cu un şopru înainte, ca un fel de verandă. Este acoperit cu draniţă; sus are pod cu aerisire, pentru fân. Un alt tip are două încăperi, una pentru vite şi alta pentru cai, cu spaţiu de magazie de depozitat; acoperit cu ţiglă, cu fânar deasupra, cu uşiţă de acces sus; pereţi din bârne, scânduri": Sv 7; „Grajdul: se pun patru tălpi; se face temelia din piatră; pereţii se fac din bârne de brad cioplite, încheiate în «mâglă» (capetele se retează, nu se cunoaşte unde s-a făcut operaţia). Se pot încheia şi în stâlpi «amnari», este mai economic, pentru că se pot pune toate bucăţile de lemn. Stâlpii se pun la colţuri, în dreptul uşii, la mijloc. Grajdul are

https://biblioteca-digitala.ro

ca anexă o «stodoală» sau se mai face o căsoaie, sub grajd. Acoperişul: deasupra grajdului se face o ladă (cam de un metru); se poate face la nivelul peretelui sau îl poate depăşi cu 40-50 cm, ca să intre mai mult fân. Se face în căpriori, cam din metru în metru, în două ape, cu «capace», părţile laterale din coamă sunt puţin retezate. Grajdul se acoperă cu draniţă, ţiglă, azbest, foarte rar cu tablă (doar cei foarte bogaţi). În stodoală, încăpere a grajdului, se îmblăteşte, se taie «şişcă» (strujeni de porumb, coceni); se ţin: morişca de vânturat, sania, vara; căruţa, iarna": Sv 15; „Temelie de piatră, fie doar la colţuri, fie compactă (în funcţie de înclinarea solului) pe care se aşează bârne. Azi, rar, se pune ciment în loc de piatră. Pereţii se ridică din bârne rotunde (la construcţiile vechi) sau cioplite (la cele mai noi), pe care se pot bate scânduri (la cele noi). Acoperişul grajdului care are şi funcţie de şură, are un pod mare, pentru depozitat fânul. Se înveleşte cu draniţă; mai nou, carton asfaltat, foarte rar tablă. Părţile laterale ale coamei sunt puţin retezate şi pe învelitoare se mai pun creste de pantă, mobile, pentru zăpadă. Indiferent de perioada de construcţie, este o aplecătoare pe o parte, cu doi pereţi liberi, pentru adăpostul uneltelor, atelajelor, a oilor şi, câteodată, pe cealaltă latură, o altă aplecătoare pentru albinărie. Construcţia are 2-3 încăperi, una cu uşă mai mare, pentru atelaje, etc şi alta (altele) pentru vite, cai": Sv 17;

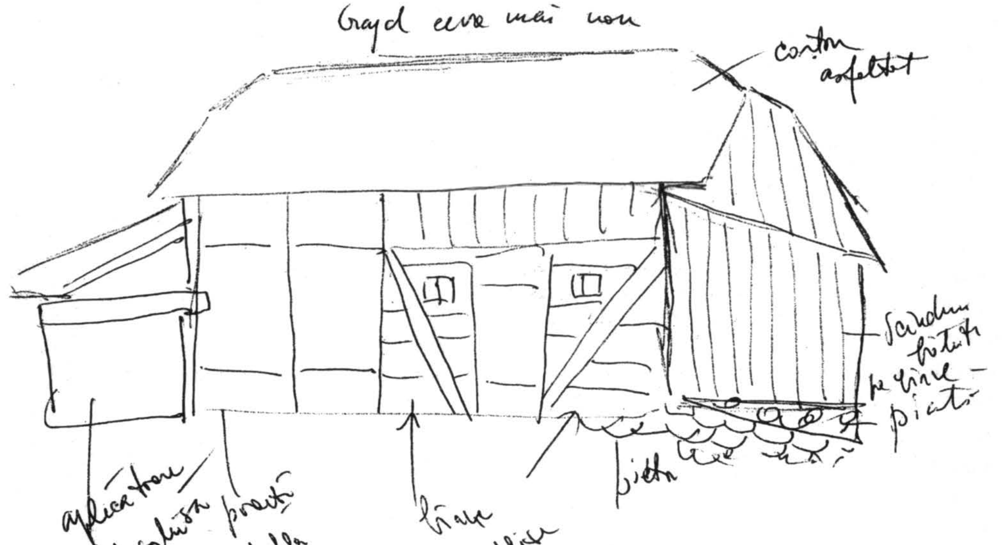

Grajd mai nou, sat Ulma, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

„Grajd (sau poiată) pe pietroaie la colţuri, cu pereţi de gard de nuiele lipite, pe pari mai demult, vălătuci (de prin 1930), cu acoperiş de paie de secară, stuf, înainte; ţiglă, tablă, azi": Vs 3; „Grajdul, ridicat pe furci; pereţii de lut; se podea cu scândură sau pe pământ, simplu. Acoperişul se ridica pe căpriori (câte 20 de obicei), apoi se băteau leaţurile şi se puneau ciocane [tulpini de porumb], paie, stuf, mai rar draniţă. Azi se pun scânduri peste căpriori şi se acoperă cu scânduri, tablă sau ţiglă. Lutul pentru pereţi (vălătuci) se amestecă cu paie şi îl frământă oamenii sau vitele": Vs 10; „Grajdul tip vechi: se băteau

https://biblioteca-digitala.ro

4-5 furci; peste furci se puneau două cosoroabe şi una şi alta de curmeziş, şi a treia şi a patra. Apoi se puneau pe cosoroabe grinzile; peste grinzi, căpriorii, bătuţi cu cuie. Căpriorii se legau între ei cu stinghii, peste căpriori se băteau «lătunoi» (scânduri); peste ei, draniţă (azi este şindrilă). Draniţa are 50-60 cm lungime; şindrila, 30-35 cm. Grajdurile se ridicau pe lespezi de piatră, de 20-30 cm înălţime; azi se fac la fel; rar, piatră tăiată cu ciment. Pereţii: între furci se puneau pari; se îngrădeau cu nuiele şi se lipeau. Azi (cam de 30 de ani) pereţii se fac din bârne, cu încheietura cea veche, clasică. De vreo 15 ani grajdurile se fac şi cu etaj, la două rânduri; lăţimea constucţiei, 4-5 m; lungimea, 9-10 m, parterul are 2 m înălţime; rândul al doilea, 1, 5 m. Grajdul vechi are două încăperi: una, pentru vitele mari şi cealaltă, pentru animalele care trebuiau ferite: vacă cu viţel sau gestantă. Grajdul nou are în plus, la mijloc, încă o încăpere pentru atelaje, borhot, etc": Vn 1; „În grajd, două încăperi cu spaţiu acoperit la mijloc; într-o parte, vacile, în alta, caii; oile, la mijloc iar în faţa lor, spaţiu pentru atelaje; porcul, sub ieslea vacilor": Vn 5; „Grajdul, la 10-15 m de casă": Vn 7; „La vreo 10 m de casă, de 3-4 m x 8-10 m; în partea din faţă era «perdeaua» grajdului, acoperiş înclinat, sprijinit pe 3-4 stâlpi; are o încăpere laterală, magazia": Vn 9; „Cu două încăperi": Vn 10. *Azi*: „Din leţuri lipite, pe tălpi, au duşumea, acoperiş în două sau patru ape, uşă": Bc 14; „Grajdul tip nou, apărut de prin 1965-1970, are 3-5 m x 8-9 m: se zideşte din chirpici, pe temelie de piatră sau balastru; acoperişul se face la fel ca la şură, dar se înveleşte cu tablă, olane sau azbociment, cu streaşina cam de 50-60 cm. Chirpicii se cimentuiesc, se bat cuie, sârmă; se fac flori cu rolul şi se vopsesc": Bt 5; „De prin 1945-1950 au apărut grajduri mari, cu fân pe pod. Se numeşte fânărie. Şurile propriu-zise nu există": Nt 2; „La cei cu situaţie materială ridicată, grajdul are mai multe spaţii delimitate: fânărie, grajd pentru cai, grajd pentru vaci, magazie pentru lucruri (uneori atelaje), paravan pentru oi": Nt 10; „Din perioada interbelică": Sv 13; „Grajdul, pe furci de lemn pe care se prind leaţuri; între leaţuri se bagă pământul vălătuci. Se face pod pentru fân: se bat leaţuri pe grinzi. Se acoperă cu paie, rogoz, papură («fâşler», papură amestecată cu iarbă). Poiata: pari pe care se îngrădesc nuiele care se lipesc": Vs 14; „Grajdul între 4-10 m, variază după avere; mai multe încăperi: pentru căruţe, pentru cai şi vite": Vs 15; „Mai mare decât coşarul, cu pod mai înalt": Vn 4. *Azi:* Bc 3, 5, 12, 14, 20, Bt 5, 9, 10, 12, 13, Gl 2, 5 (rar), Is 14, 17, Nt 2, 3, 6-8, 10, 11, 14, Sv 4, 6, Vs 4 (rar), 8, 10 (puţine), 13, 16, Vn 6 (rar).

Samaluc: *În trecut şi azi:* „Din vălătuci": Gl 3.

Şură: *În trecut:* Bc 12, 14, 20, Bt 5, 9, 12, 13, Is 14, 17, Nt 2, 3, 6-8, 14, 15, Sv 5, 6, Vs 8. „Şura veche: din nuiele lipite, de formă rotundă la bază, acoperiş conic, acoperit cu paie": Bc 20.

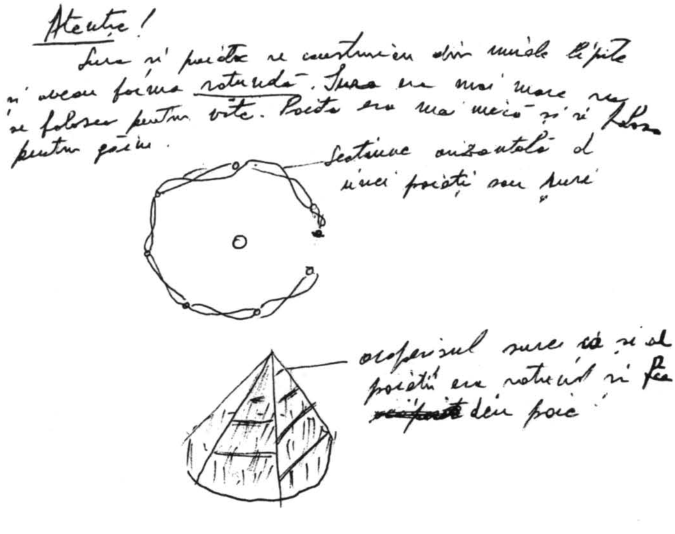

Acoperiş rotund de şură, sat Vultureni, jud. Bacău (desen de Ion Ghinoiu)

https://biblioteca-digitala.ro

În trecut și azi: Bc 8, 13, 15, 18, 19, Bt 1, 2, 6, 8, 11, Is 3 (mai rar azi), 5-11, 13 (sau saivan), 15, 16, Nt 10, Vs 1, 7, 9-11, 12, 14, 17. „Șura avea pereții din nuiele bătute pe șipci și umpluți cu pământ; tavanul din scânduri, lemne sparte; se acoperea cu paie; azi, rar": Bc 12; „Șura poate avea trei părți: două laterale închise, una grajdul și cealaltă hambarul și o parte centrală deschisă, șopronul; este așezată mai departe de drum": Bc 13 (sat Oituz); „Pe furci, învelită cu paie, [cu acoperiș] în două ape, cu pereți din leațuri lipite cu pământ. Nu avea ușă": Bc 14; „Șura este dreptunghiulară, cu trei spații diferențiate: într-o parte se țineau butoaiele, și iarna oile; în mijloc era gol, se depozitau uneltele și atelajele iar în cealaltă parte se țineau vitele; azi, la fel": Bc 18; „Șura avea pereții din nuiele cu stâlpi, acoperiș de stuf sau paie; lungimea între 8, 10 m până la 15 m; trei despărțituri: una, grajd pentru vite și cai; cea din mijloc, deschisă, cu un ocol în față, pentru oi; a treia, tot deschisă, loc pentru atelaje": Bc 19; „Șura, cam de 10 x 3 m avea un perete liber, cel din față. Pereții: furcile se puneau din 2 în 2 m; se puneau 3 rânduri de brâie de lemn cioplit, «chingă». Se îngrădeau nuiele între brâie; se lipea cu «glod» (pământ cu paie); pe pereți se puneau «lunguri» pe capetele furcilor. Pe lunguri se puneau direct căpriori (azi se pun și grinzi), prinși între ei și de lunguri cu cuie de lemn (azi, de fier) și cu «chingă» de întărire între ei. Șura se acoperea cu stuf, snopi sau vrac, paie. Stuful se strângea cu leaț de lemn și «răsteie». În lunguri se făceau găuri, din metru în metru, se băga câte un băț cioplit cu gămălie de jumătate de metru, răsteu. Răsteul se scotea în sus – pe stuf se puneau leațuri care aveau găuri prin care treceau răsteiele; se strângea cu pană – răsteul era despicat în partea de sus și avea o pană; se lovea și se strângea foarte bine": Bt 1; „Șura era cu furci în pământ, îngrădite cu nuiele verticale, acoperită cu stuf": Bt 2; „Șura foarte veche, era săpată în mal, era mai mică, pentru 1-2 vite. Avea în ușă jug de coceni sau o plasă de coceni. Cea de după I Război avea 4 m x 8 m, pentru mai multe vite mari: se băteau furci din doi în doi metri; se puneau cosoroabe pe furci; pe cosoroabe se fixau grinzile și pe ele căpriorii. Căpriorii, legați între ei cu «vântoaică». Se băteau [pe căpriori] lețuri pentru stuf, paie de secară sau draniță. Când se puneau paie de grâu, se așezau pe plasa de stuf. Pereții se făceau din stuf snopi și paie în afară, iarna, pentru căldură. Sau de puneau «fușei» pe furci, se îngrădeau cu nuiele, se ungeau cu lut amestecat cu paie călcate. Se dădeau cu humă și în afară și înăuntru. Pe humă se făceau floricele, cu cartof tăiat floare sau cu tipar. Pe jos se podea, cu șanț de scurgere. Streașina era cam de 70-80 cm la învelitoarea de stuf și de 1 m – 1, 20 m la cea de draniță": Bt 5; „Șura pentru vite, avea numai trei pereți și acoperiș; de obicei latura descoperită era către soare. Așa se adăposteau vacile și în timp de iarnă, pentru a se fortifica. În fața laturii deschise era un ocol în mijlocul căruia era o iaslă (iesle) făcută din nuiele unde se punea nutrețul. În șură era așternutul gros din resturile de nutreț (paie), afară coceni, care se foloseau la foc. La vaci, de rasă Sură de stepă, era acoperiș fără plafon. Pentru cai, grajdurile erau închise cu ușă și plafon": Bt 6; „Șura, 4 m x 10-12 m, acoperită cu stuf «juchi» (snopi) sau paie de secară (rar). Se băteau furci în pământ; din doi în doi metri se pun pe ele două rânduri de brâie. Se îngrădeau (nuiele împletite) și apoi se amesteca lut cu paie (călcat de boi), și pe o parte și pe alta a pereților; se arunca pe pereți. Apoi, deasupra se punea lut cu pleavă. Deasupra, pe pereți, cosoroaba; pe ea, grinzi mici și o grindă curmeziș. Se prindeau înainte în cuie de lemn (azi, fier) și de asemenea căpriorii, tot cu cuie de lemn. Streașina, cam de 80 cm": Bt 7; „Șura pentru vite: pe furci, cu trei brâie pe pereți din nuiele îngrădite; trei pereți, cel dinspre curte liber. Șurile vechi se acopereau cu un strat subțire de stuf pe leațuri. Jos [spre streașină] se implântau câteva

https://biblioteca-digitala.ro

bucăţi de lemn care formau un unghi drept. Apoi se aşezau paiele până sus, deasupra. Se foloseau paie de grâu sau răgozuri (rogoz)": Bt 8; „Şura, pentru vite, cai: se bat furci; pe furci, nuiele împletite, lipite cu lut cu paie; apoi, patru rânduri de chingi, nuiele împletite printre chingi; pe pereţi, «lutari» (cosoroabe), pe lutari, grinzi, pe ele, căpriori legaţi de chingă; la mijloc, «popi» (pe coamă – culme). Învelitoarea de paie, stuf, trestie; are un perete compact de nuiele împletite, lipite, un altul de stuf, floarea soarelui şi unul liber, şoprul": Bt 9; „Azi se cheamă grajd. Dimensiuni: 8 x 4 m sau 6 x 4 m, rar de 10 x 4 m; se băteau furci în pământ, se îngrădeau cu nuiele şi se lipeau cu pământ amestecat cu paie. Pe pereţi se puneau cosoroabe, pe ele grinzile şi pe grinzi căpriorii, care se aşează în X sus, în crestături şi fixaţi cu cuie de lemn (înainte, azi, de fier), în găuri sfredelite. Se punea o chinguţă între ei. Se acoperea cu paie, stuf; la streaşina se puneau «furceie» când se acoperea cu paie de grâu, ca să nu alunece": Bt 13; „Şura de cca 4 m x 10 m; într-o parte grajdul pentru vite, o altă încăpere pentru depozitarea cerealelor, furajelor – hambarele de boabe": Is 1; „Şura, din două încăperi, grajd şi şură; unele aveau şi a treia, «droşcăria», pentru depozitat mijloacele de transport; în şură se păstrau de obicei hambarele şi coşerele de nuiele, boabele. Este aşezată în spatele casei sau într-o parte a ei": Is 4; „Şura: trei pereţi, o parte deschisă, acoperiş în două ape; în faţa ei, ocolul oilor": Is 3; „Şura, pentru vite: trei pereţi, în faţă fără perete; acoperită cu stuf": Is 6; „Şura era mai de-o parte de casă, dar în linie cu casa; dreptunghiulară, 2-3 m; pereţi de bulgări de pământ amestecaţi cu paie, nuiele lipite; azi nu se mai construiesc": Is 7; „Şura: din vălătuci, acoperită cu stuf": Is 8; „Şura, în spatele casei, în ocol sau în rând cu casa; la mijloc are spaţiu liber, în care se adăposteau uneltele şi atelajele; în părţi, loc de adăpostit animalele": Is 9; „Şura sau saivanul: 8 x 3 m, 5-4 m, are într-o parte grajdul şi şoprul; amplasată în spatele casei sau perpendicular pe ea": Is 13; „Şura, cu trei pereţi. cu faţa la sud. Vitelor li se făcea iarna aşternut de paie. În faţă, unde nu era perete, era înainte un ocol din gard, pentru a nu ieşi vitele": Is 14; „În spatele casei sau lateral, în formă de dreptunghi, de 8-12 m lungime, 4-5 m lăţime, 2,5 m pereţii şi 0, 80 m cerdacul; se urcă până la 3 m, căpriorii la 3, 5 m. Avea mai multe încăperi: pentru vite, pentru oi, pentru unelte şi vehicule. Uneltele se ţineau pe mijloc; pentru unelte se mai construia un şopron la capătul şurii": Is 15; „Aşezată în rând cu casa sau în faţa ei": Is 16; „Şura, rectangulară, de cca 10 x 4 m, cu acoperiş în două ape": Is 17; „Şura, împreună cu grajdul, în faţa casei; are aproximativ 10 x 4 m; într-o parte este grajd, în cealaltă, şură, cu pod comun": Nt 1; „Şura este acelaşi lucru cu şoprul; mai înainte îi spunea «colniţă». Cu [pereţi din bârne], [a]coperiş de paie şi aşternut de paie. N-avea pod. Colniţa, aşezată în stânga sau în dreapta casei, paralel cu casa, cu faţa la curte; grajdurile se fac la fel": Nt 2; „Şura de vite avea trei pereţi înainte; cel spre sud era deschis": Nt 7; „Şura de vite, înainte, avea fie un perete spre nord şi în rest, deschis, fie trei pereţi; în orice caz partea spre sud era deschisă. Pereţii erau din nuiele bătute cu lut": Nt 8; „Şura, cu un perete liber; se băteau furci; pe ele se băteau trei brâie; pe brâie se împleteau nuiele, care se lipeau cu pământ călcat cu pleavă. Se acoperea cu stuh (stuf) şi paie; pe o parte, şandrama, cu acoperiş într-o apă": Sv 5; „Şura avea doi pereţi din nuiele lipite, unul la nord şi altul la vest; azi are trei pereţi şi o uşă mare": Sv 6; „Şura nu se înfundă cu bârne, ci, de obicei, cu scândură": Sv 15; „Şura, încăpere pentru grajd şi alta pentru furaje, ceva mai recent. Cele mai vechi, pereţi de bârne groase, încheiaţi în «cetori», acoperită cu draniţă. Cu mai multe încăperi: şopru de oi (aplecătoare), grajd de vite, arie de îmblătit, încăpere pentru fân; la cea mai nouă, la temelie, peste piatră se toarnă ciment. Demult, grajdul era separat şi fânul, separat": Sv 16;

https://biblioteca-digitala.ro

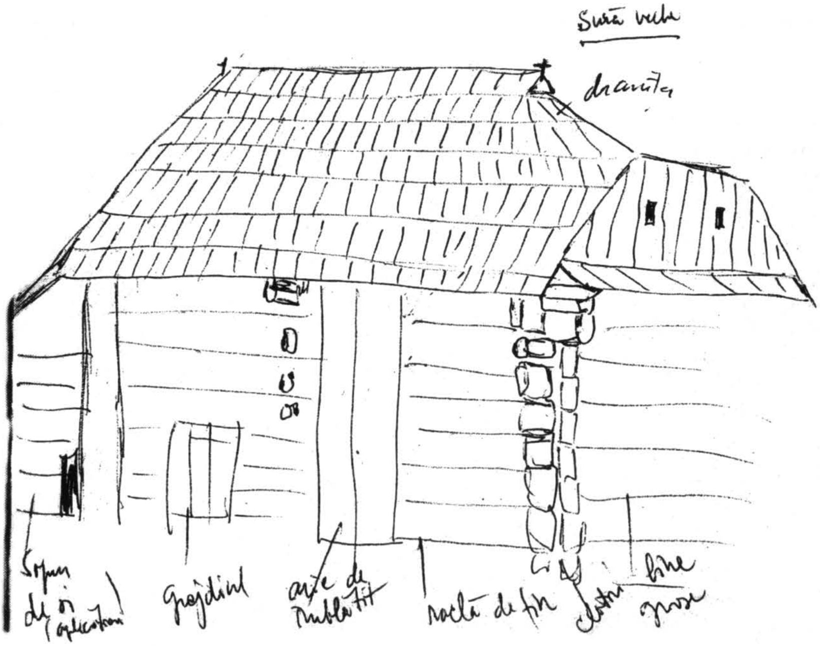

Şură, sat Vicovu de Jos, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

„Şura pentru animale: un dreptunghi cu una din laturile mari fără uşă. Pe lângă perete, iesle; iarna se mai astupa deschizătura cu snopi de trestie. Podul este mic, astfel că acolo nu se păstrează nutreţ, dar unele gospodării nu au coştereaţă iar găinile dorm în podul şurii": Vs 7; „Şura de vaci era compusă dintr-o încăpere pentru animale, cu trei sau, uneori, patru pereţi şi un spaţiu deschis, pentru căruţă şi unelte; aşezată în spatele casei, într-o parte a ocolului; nu se mai fac şuri azi": Vs 9; „Şură de vite şi oi": Vs 10; „Şura: furci, trei leaţuri şi nuiele împletite în picioare; se lipeşte cu pământ. Se acoperă cu paie, rogoz, papură («fâşler», papură amestecată cu iarbă)": Vs 14. *Azi:* Sv 16, 17, Vs 10; „Pe amândouă părţile sunt grajduri; la mijloc, o încăpere - şură, şi pentru paie. Se fac mai în spatele gospodăriei": Sv 18.

Şopru (şopron): *În trecut:* Bc 9, Bt 13, Vn 10. „Patru stâlpi şi un acoperiş, aşezat cam către spatele casei": Bc 4; „Şopron împărţit în două, pentru animale mici şi mari": Bc 16; „Se băteau căpriorii în pământ, se fixau chingi sau popi (căpriorii, în unghi iar popii, vertical, între ei), şi se acoperea cu stuf, aşezat maldăr sau cu paie de secară, puse în juchi (snopi mici, legaţi sau strânşi cu nuiele, fân, paie de secară). Se bătea cu furca. Rar, se puneau în scări, bătute cu lopăţica": Bt 13; „Patru pereţi cu o uşă mare la intrare; pereţii, din bârne sau scândură; acoperiş de draniţă": Sv 8. *În trecut şi azi:* Bc 4 (care nu putea face grajd, făcea şopru), Sv 4, Vs 5 (azi, mai rar), Vn 2, 3, 8. *Azi:* Bc 16.

Şandrama: „Pentru catâri": Bc 4.

Ocol (pentru vite): *În trecut:* Bc 3, Sv 5, 6; „Împrejmuire pentru vite, în faţa grajdului": Is 12. *În trecut şi azi*: Vs 2 (sau poiată).

Dolie: *Azi:* „Spaţiu sub o prelungire a acoperişului, pe o latură, pentru adăpostitul viţeilor şi mieilor": Nt 1.

https://biblioteca-digitala.ro

Adăposturi şi amenajări pentru oi:

Chiler: *În trecut şi azi:* „Pentru adăpostirea oilor, amenajat sub prelungirea acoperişului": Gl 9, Vn 8 (sau a viţeilor).

Colniţă: *În trecut şi azi:* Sv 11.

Corlă: *În trecut:* Nt 1, Sv 10.

Coşer (coşar): *În trecut şi azi:* Bc 1, 8, Nt 4, 5, 9, 12, 15, Sv 10, 12.

Coteţ: *În trecut şi azi:* Vs 17.

Grajd, o parte a construcţiei: *În trecut şi azi:* Bc 13 (sat Hârja), Gl 6, Sv 16, Vn 5. *Azi:* Bc 20, Nt 6, 8 (la un capăt).

Ocol (pentru oi): *În trecut şi azi:* „Ocolul: schelet de lemn, îngrădit cu stuf, floarea soarelui (beţe), papură": Bt 9; „Se face în faţa grajdului, a şurii: pari, peste care se pun nuiele împletite sau scândură": Is 5; „Plasă de stuf mai înaltă, perdea": Is 6; „Se băteau pari în pământ (şi necojiţi); era neacoperit, cu iesle deschisă; pentru adăpost era o şură": Sv 5; „Ocol cu iesle la mijloc": Sv 6; „Acoperit, în care se ţin oile noaptea": Sv 9; „Oile, ziua, în ocol, în grădina de legume, ca să gunoiască; noaptea, în grajd": Sv 16.

Paravan: *În trecut şi azi:* Nt 10.

Pătul: *În trecut şi azi:* Nt 15; „Pătul de oi, este un perete făcut din furci, cu o plasă de stuf, aşezat sub o prelipcă (aplecătoare lângă grajd), pe peretele dinspre nord": Bt 13.

Pârlipcă: *În trecut şi azi:* „Pârlipca pentru oi: pari în pământ, închişi cu nuiele împletite sau scândură până la un metru înălţime; acoperiş din paie căpiţă (maldăr), nu jupi (snopi)": Bt 4.

Perdea: *În trecut:* Nt 6. *În trecut şi azi:* Bc 6 (paralel, coteţ de oi), 9, Gl 3, 6, Is 6, Vs 2, 7, 11, Vn 7, 10; „Aşezată la stânga sau la dreapta casei, perpendicular pe ea": Bc 4; „Perdea de stuf": Bt 2, Gl 2 (la fundul grajdului); „Pereţii se făceau din scânduri nelipite şi se acopereau cu carton, stuf etc; se făcea acoperiş într-o apă": Gl 6; „Perdea din stuf: gard înalt, să oprească viscolul, cu sau fără acoperiş": Is 8; „Rar, într-un capăt al şurii": Nt 2; „Cu pereţi din stuf, adăpost contra vântului, fără acoperiş": Nt 3.

Poiată: *În trecut:* Bc 14, 15, 20. *În trecut şi azi:* Bc 13 (sat Hârja); „Poiata de oi din 4 furci, îngrădită cu nuiele şi acoperită cu stuf sau paie": Bc 3; „Rotundă la bază, cu acoperiş conic, din nuiele lipite, acoperită cu paie": Bc 20; „Poiata pentru oi: pereţi din nuiele (rar, din scândură)": Nt 8; „Construcţie din nuiele împletite, cu patru pereţi şi acoperiş de paie; şi azi": Nt 11.

Saia: *În trecut şi azi:* Bc 2, Gl 8 (azi, mai puţin); „Şopron din 4 furci, un acoperiş şi un gărduleţ": Vn 4.

Saivan: *În trecut*: Vs 4, 16. *În trecut şi azi:* Bc 12, Vs 11. *Azi:* Bc 14, 15, Bt 7.

Şandrama: *În trecut:* Bc 9. *În trecut şi azi:* Bc 11, Sv 1.

Şopreaţă: *În trecut şi azi:* „Se face pe o parte, cu acoperişul într-o singură apă, fără temelie, cu pereţii din chirpici. Înainte, cam până prin 1930, se făcea cu pereţii de stuf, cu pardoseli de furci, puse chingi între ele şi jos stuful. Iarna se punea împrejur «zahată» de

https://biblioteca-digitala.ro

paie, se puneau paie cam până la un metru şi jumătate, se băteau cu furca, se legau cu sârmă sau se rezemau nişte lemne": Bt 14.

Şopron (şopru): *În trecut şi azi:* Bc 1 (în aplecătoare), 5, Bt 3, Gl 5, Is 6, 10 (în aplecătoare), Sv 4, 6, 17 (în aplecătoare); „Trei pereţi cu un acoperiş, pentru oi": Bc 11; „Pe furci, cu acoperiş": Is 6; „Şopronul, acoperit cu paie şi ciocani pentru adăpostul vitelor. Lângă el, ţarcul din împletitură de nuiele": Vn 3; „Din bârne": Vn 13.

Şura: *În trecut:* Bc 20, Nt 7 (sau staul, când erau oi mai multe). *În trecut şi azi:* Bt 2, Is 2, 7, 12, Sv 7, 10, 11 (şuriţă), 12, 14, 15, Vs 10; „Şura de oi, din chirpici, cu temelie de piatră, cam de 1 metru şi jumătate înălţime, 4 x 4-5 m; se acoperea cu stuf la început, ulterior cu tablă sau şindrilă; azi şi carton. Şura se făcea sau pe stânga sau pe dreapta grajdului, la o margine": Bt 14; „Şura de oi, trei pereţi şi un acoperiş": Sv 13. **Şură** (o încăpere a construcţiei): *În trecut şi azi:* Bc 19, Is 15, Vs 10.

Târlă: *În trecut:* Bc 14. *În trecut şi azi:* Is 9, 10; „Teren închis, cu un şopron pentru adăpostit oile": Is 10; „Acoperită cu paie; o şură lungă cu un şopru în faţă": Nt 2; „De oi: acoperiş într-o apă": Nt 8, 9; „Târlă pentru oi, împrejmuită; într-o parte este o şandrama (aplecătoare) pentru miei": Sv 8.

Ţarc: *În trecut şi azi:* Vs 6; „Din împletitură de nuiele, lângă şopron": Vn 3.

Ţarc cu perdea: *În trecut:* Bc 14. *În trecut şi azi:* Bc 7, Gl 7, Vs 2.

Adăposturi pentru porci:

Bârlog: *În trecut şi azi:* Bc 3.

Bârnar: *Vn 11.*

Bordei: *În trecut:* Bc 16, 20, Bt 1, Vn 6; „Pentru porci: era săpat în pământ cam 0, 80 m şi avea acoperiş în două ape. Era folosit iarna, pentru că ţinea de cald": Bc 6. *În trecut şi azi:* „Bordeie de porci (şi azi): se sapă cam o jumătate de metru în pământ şi se fac la fel ca şoprul, adică se pun căpriori în pământ, în unghi şi se acoperă întâi cu paie şi apoi cu pământ, ca să ţină cald": Bt 13; „Săpate în maluri": Vn 6.

Cocină: *În trecut şi azi:* Bc 7.

Coşar: *În trecut şi azi:* Gl 10, Vn 4.

Coştereţ: *În trecut şi azi:* Gl 3.

Coteţ (coteaţă, coteneaţă, cuteţ): *În trecut şi azi:* Bc 1, 2, 8, 10, 11, 13 (sate Oituz, Hârja), 15, 17 (pus afară sau coteţ în grajd), 18, 20, Bt 1, 3-5, 7-10, 14, Gl 1, 2, 8, 9, Is 1-6, 9-14, 16, 17, Nt 1-15, Sv 1, 2, 5-8, 10, 11 (pus în grajd), 12-18, Vs 5-12, 15-17, Vn 1, 6-13; „Coteţ; jos pentru porci şi sus pentru găini": Bc 5, Sv 15; „Din lemne crăpate, cu tavan de scânduri": Bc 12; „De 2 x 2 m": Bc 19; „Coştereţul din nuiele, vălătuci": Gl 3; „Coteneaţă: pari, pereţi de pământ, scândură de brad": Gl 5; „Lucrat la capătul şurii": Is 15; „Era făcut în pământ, pentru iarnă, înainte, iar vara stăteau în ocol": Sv 3; „În «şuriţă» (şandrama)": Sv 9; „Din bârne": Vs 14. *Azi:* Bc 6, Bt 12, Gl 7, 8.

Cuşcă: *În trecut şi azi:* Vn 2.

https://biblioteca-digitala.ro

Goger (gojder, gojer, gogerie): *În trecut:* Gl 7: *În trecut şi azi:* Gl 4, Is 8; „Adăpost pentru porci săpat în pământ; şi azi": Vs 1, 2 (gogerie).

Grajd: *În trecut şi azi:* Vn 5.

Obor: *În trecut şi azi:* Vn 4.

Poiată: *În trecut:* Bt 12. *În trecut şi azi:* Bc 4, Bt 2, 6, 10, Sv 5 (în grajd).

Şopron: *Azi:* Bc 16.

Adăposturi pentru păsări:

Bordei: *În trecut:* Vn 4; „Pentru păsări şi porci: 2 x 1, 50 m sau 2 x 2 m; pereţii din nuiele împletite, lipiţi cu pământ, acoperit cu stuf; băgat cam o jumătate de metru în pământ": Bt 1.

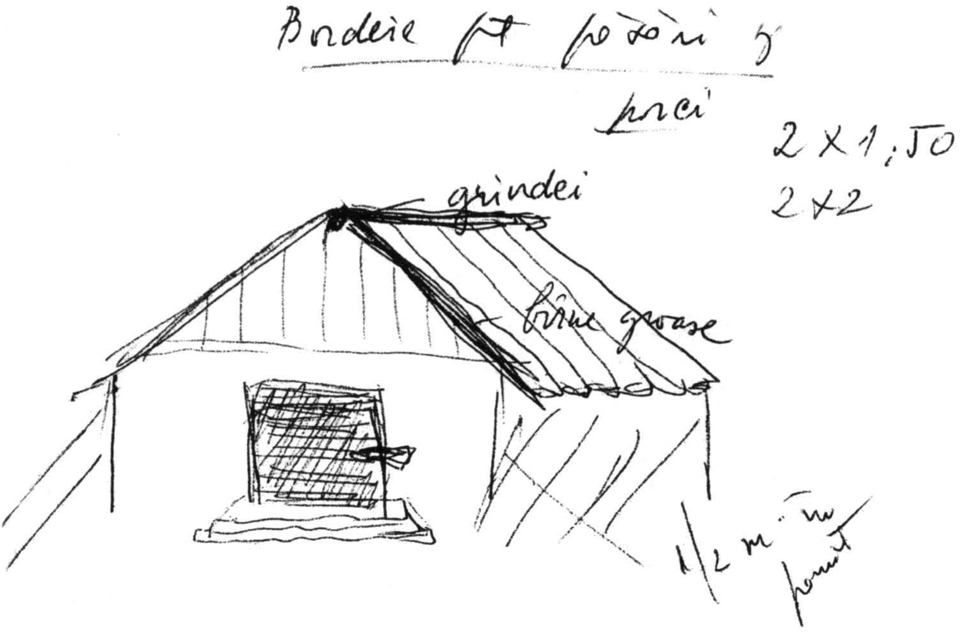

Bordeie pentru păsări şi porci, sat Cristeşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

Căboneaţă (cătuneaţă, coteneaţă, cotineaţă): *În trecut şi azi:* Gl 2, 4, 7, Vs 6, Vn 3, 4, 7, 10; „«Căboneaţa» sau «cătuneaţa», pe pari, cu «jighiţi», mănunchiuri de stuf": Gl 2; „Păsările erau libere. Rareori erau ţinute în «coştereaţă» din nuiele, rotundă, lipită cu lut. Deasupra se învelea cu paie": Vs 12; „«Coteneaţa» folosită iarna; vara găinile dormeau în copaci; din furci în pământ, cu nuiele împletite": Vn 3.

Coşar: *În trecut şi azi:* Gl 10.

Coştereaţă (coşteraţă): *În trecut şi azi:* Bc 9, Gl 3, Vs 1-5, 7, 11-13, 15, 16.

https://biblioteca-digitala.ro

Coteț: *În trecut și azi:* Bc 5, 6, 17 (pus afară sau în grajd), Bt 1, 4, 10, 14, Gl 1, 2, 8, 9, Is 2, 3, 11, Nt 1-3, 8, 11-13, Sv 2-4, 7-10, 11 (pus în grajd), 12, 13, 15-18, Vs 15, Vn 1, 6, 8, 9, 11, 13; „Cotețul, în grajd sau în «șuriță» (șandrama)": Sv 9.

Cușcă: *În trecut și azi:* Vn 2.

Găinărie: *În trecut:* Bc 15. *În trecut și azi:* Bc 14, 20.

Grajd: *În trecut și azi:* Gl 6 (o parte a construcției).

Podul coșarului: *În trecut*: Vn 4.

Poiată: *În trecut:* Bt 12; „Poiată sau șandrama sub grajd": Nt 7. *În trecut și azi:* Bc 1-4, 8, 10, 12, 13, (sate Oituz, Hârja), 18, 20, Bt 2, 3, 9, Is 1, 4-6, 8-10, 13-17, Nt 4-6, 8, 10, 14, 15, Sv 1, 5, 14, Vs 8-10, 14, 17, Vn 5, 12; „Poiata pentru păsări se construia din nuiele împletite și lipite cu lut. Avea formă rotundă, se acopereau cu paie, resturile rămase din nutrețul vitelor": Bc 6, 7; „Poiata de păsări, din nuiele cu furci, ca și șura": Bc 9; „Porumbăriile, de cele mai multe ori așezate deasupra porților de la intrarea în ogradă": Bc 13 (sat Oituz); „Poiata de păsări are 2, 50 x 2 m; pereții, din nuiele împletite, cu strat gros de lut, cu «fușei» pentru ca să stea păsările. Acoperite cu stuf, paie": Bt 5; „Poiata de păsări, cu pereți din nuiele îngrădite și lipite; acoperită cu stuf peste care se așează paie, cu țăruși la streașină. acoperiș cu pantă mare": Bt 8; „Poiata pentru păsări, construcție cilindrică, cu acoperiș rotund sau dreptunghiular, cu acoperiș de paie": Bt 13. *Azi:* Bc 11, 15, Bt 12, Nt 7.

Prepeleac: *În trecut și azi:* „Din scânduri sau improvizat sus, în copaci. Păsările mai stau și sus, în poiată": Gl 5.

Porumbar, porumbărie pentru porumbei: *În trecut și azi:* Bc 13 (sat Oituz), Vs 8.

Hulubărie: „Înainte, păsările ședeau mai mult pe afară": Bc 11. „Mai demult păsările se țineau sub laiță, în casă": Sv 13; „Pentru porumbei, deasupra porții de la ogradă; și azi": Bc 8; „De obicei în podul șurilor; și azi": Vs 1.

Pentru câine: „Coteț dintr-o buturugă scobită": Sv 3.

MODALITĂȚI DE PĂSTRARE A NUTREȚULUI ȘI A PĂIOASELOR

Terminologie

Adăposturi amenajate: „Fânărie": Bc 2, 3, 9 (înainte), 16, 19 (azi), Nt 12, Vs 14 (azi), Vn 4 (azi), 6, 7 (azi); „Fânar": Bc 4, 8 (sau pătule), 9 (azi), Nt 15, Sv 1, 2, 3 (azi), 6 (azi), 7, 13, 18, Vn 2 (azi), 11 (azi); „Oboron": Sv 15; „Păier": Gl 2 (Brănești); „Poclid": Sv 11, 16, 17, 18 (azi); „Samaluc": Gl 3; „Standolă": Sv 6 (azi); „Stodoală": Bt 4; „Șură": Bc 2, 5, 6, 17, Bt 13 (înainte), Gl 3, 4, Is 1, 4, 7, 11, Nt 15, Sv 1, 4, 6 (azi), 8, 9 (în puic), 11, 14, 18, Vs 1, 7.

https://biblioteca-digitala.ro

Caracteristici, amplasare

Căpiţele, clăile, şirele, jirezile, stogurile: *În trecut*: Bc 5, Sv 6; „Şură de paie": Bc 6, 18, Vs 2; „În apropierea grajdului": Bc 7; „Clăi pentru fân, lucernă": Gl 2; „Clăile de paie, «suşi» se făceau în «harman», aria de treierat, care putea fi în spatele casei sau peste drum, în vecinătatea casei": Gl 2; „În arie": Nt 8; „Iarna se aduceau de la cosire şi se ţineau într-un ocol făcut anume din bârne de brad, neacoperit": Sv 3; „Claia, numai în câmp": Vs 13. *În trecut şi azi*: „Clăi": Bc 9, 11, 13 (sat Hârja), 14, 15, 20 (lângă şura de vite), Gl 6 (în spatele grajdului), Is 11, 13 (în grădină), 16, Nt 7 (în grădină), 15 (în apropiere de grajd, şură), Sv 12 (în spatele casei, lângă şaer), 14, 17, Vs 3 (în grădină), Vn 4 (departe de casă), 5 (în marginea casei), 7 (în grădină sau în ţarnă), 12 (în grădină), 13 (în dosul casei); „Stoguri": Bc 2, 18, Bt 5, 8-10, Gl 7, Is 4 (în grădină), 14, 16, Nt 10, 13, Vn 2 (în grădină), 3 (la 50-60 m în spatele casei), 11 (în grădină); „Girezi": Bt 9, Gl 8 (paiele); „Sunt în grădină; căchiţa e mai mică, are 150-200 kg fân; claia are 4000-5000 kg, adică 7-8 căruţe; şira de paie are un vagon, sau o jumătate. Aveau în special boierii": Bc 3; „În ogradă, grădină": Bc 4; „Clăile sunt ţinute în «cier», ţarc în grădină, între păpuşoi şi grajd. Şira, formă piramidală, 4 m pe 3, 4 m; căpiţa, formă de căciulă": Bc 8; „Şiră de paie": Bc 16, Gl 9 (şi de coceni), Is 10 (în arie); „Clăi şi stoguri în spatele casei": Bc 19, Nt 11; „În stoguri, care sunt rotunde şi în gireadă, care este lunguiaţă; în grădină": Bt 1, Nt 14; „Girezi, în fundul grădinii; «strujenii» de porumb, în stoguri": Bt 3; „Stoguri, girezi, în grădină sau în fundul curţii": Bt 5, 8-10, Is 8, Vs 17; „Stoguri, căpiţe şi girezi în aer liber": Bt 6; „Stog de fân, «glugi de strujeni» (tulpini de porumb), aşezate în dosul casei, în spatele şurii, pentru a se da mai repede de mâncare la vite": Bt 2, Is 6; „Stoguri afară, învelite cu «jughi» (snopi) de stuf, aşezaţi pe o temelie de crăci, paie rele": Bt 7; „Stoguri aşezate în afara ogrăzii": Bt 12, 14, Gl 3 (de fân), 4 (de fân), Is 2, 7 (în grădină), 9, 12; „Stoguri de fân şi paie, dacă sunt cantităţi mai mici": Bt 12; „Gireadă de paie, stog de fân, coceni, în grădină, aproape de şură": Bt 11; „Dacă au mai mult fân, paie, fac jireadă": Bt 12, 13; „[Furajele ţinute] afară, în ogradă": Gl 1; „Glugă de «hulujani (hlujani)»": Gl 2, 3, 4 (hluji); „Glugă de coceni": Gl 7, 10, Is 6, 15, Vs 14; „Claia se numeşte «şură», este de paie şi de hluji (coceni, tulpini de porumb)": Gl 5, 7 (paie); „Căpiţă, fânul": Gl 8 (azi, mai rar), Nt 1, Vs 14, Vn 10 (în ţarcul vitelor, în spatele grajdurilor); „Paiele, în girezi; fânul, în stoguri, înălţate de la pământ pe podină": Is 1; „Paiele şi cocenii în girezi; fânul, în stoguri": Is 3; „Stog pentru fân, trifoi, lucernă, paie": Is 15; „Fânul se ţinea la 1900 în ogradă, mai în fund, în stoguri mici; azi, la fel": Is 17; „Căpiţele, mai mici; stogurile, mai mari": Is 9; „Stog de fân, gireadă de paie, glugă de coceni": Is 14; „Azi oamenii primesc paie şi coceni de la CAP, balotate şi nu mai fac şiri": Is 17; „Stoguri şi jirezi, în ţarc, în grădină, după ce se lua recolta, sau la 30 de m de casă, într-o parte": Nt 2; „Gireadă (lungă) şi stog (rotund)": Nt 3, Vs 8; „Ţarna de fânaţ se găseşte pe Fărcaşa, la 8 km distanţă de sat. Fiecare locuitor îşi are fânaţul lui (în general pe pâraiele care se scurg în râul Fărcaşa). Vara se face fânul şi se coboară în preajma pâraielor şi râului. Iarna, cu sania, când îngheaţă pâraiele, se cară fânul în sat. Când nu avea loc aşezat pentru clăditul clăilor la pâraie, acestea se făceau sus pe deal, şi se coborau (tot iarna) cu târşul. Cine avea vite multe, avea târle pe locul de fâneaţă": Nt 4; „Rar, în podul şurii, fiindcă nu avea întotdeauna pod; în podul grajdului şi în ţarc de răzlogi": Nt 5; „Stog, jireadă în ţarc": Nt 6; „Fânul se ţine în girezi, afară; girezile pot fi goale pe dinăuntru, ca să se usuce fânul mai bine. Clăile se făceau la fâneaţă; se aduceau acasă iarna. Dacă se aducea tot deodată, se clădea în grădină. De obicei însă se aducea pe

https://biblioteca-digitala.ro

măsură ce era nevoie să se hrănească vitele": Nt 9; „Căpiţa, formată din mai multe poloage de grâu, clădite în formă de căciulă; şira, în formă de piramidă": Nt 10; „Stogurile de fân se ţineau într-un ţarc, în apropierea casei. După ce s-au făcut şuri, se ţin în fânăriile de deasupra şurii": Sv 2, 5 (grajd); „Claie lângă casă, sau dacă nu mai are spaţiu, în podul casei sau în fânar": Sv 7; „Stogurile în apropierea grajdului, dacă nu încăpeau nutreţurile în puic": Sv 9; „Stogul este o claie mai mare": Sv 15; „Claia, în livada de fân, aşezată în spatele ori în faţa casei": Sv 13; „O claie = două sănii de fân. «Căpiţa oloagă» se face cu «prepeleac» sau fără. Fânul se ţine în căpiţă până se usucă. Apoi se clădeşte în claie, în grădină, în locul unde s-a cosit sau se aduce acasă şi se pune în «oboron»": Sv 15; „Mai demult se lăsau stoguri afară, îngrădite; azi, de vreo 10-20 de ani se pun în «poclid», 4 stâlpi îngropaţi, drăniţiţi, cu acoperiş mobil": Sv 18; „Stoguri în grădină": Vs 1, 10; „Şire, stoguri în «hărman»": Vs 4; „Şură (nu clădire) de paie, stoguri în ogradă": Vs 5, 9, 15; „Şură (nu clădire) de paie (grâu, ovăz), stoguri pentru fân, ovăz, lucernă, glugi de coceni de porumb, aşezate în spatele casei": Vs 11, 16 (în arie, o parte a curţii); „La păşune, în clăi": Vn 1; „Căpiţe şi glugi în grădină": Vn 3; „Şire, în ogradă, departe de casă": Vn 4; „În grădină": Vn 6.

Construcţii

Fânarul, fânăria: *În trecut şi azi*: „Fânăria, dreptunghiulară, de 5-6 m, aceeaşi înălţime; capacitatea de 2000 kg; fără pod": Bc 16; „Lângă grajd": Nt 15; „Pe patru stâlpi, cu acoperiş care se înalţă în funcţie de cantitatea de fân; nu are pereţi laterali": Sv 1; „La toate gospodăriile; au început a fi construite după I Război Mondial": Sv 2; „Rar": Sv 18. *Azi:* Sv 6; „Fânăria e mai recentă, dreptunghiulară, cu o capacitate de 10 căruţe; uneori se făcea chiar unde aveau păşunea; iarna îl căra [fânul] cu sania": Bc 3; „Fânarele foarte rare, au apărut de vreo 30 de ani": Bc 4; „Fânar cu acoperiş fix": Sv 3; „De 4 x 4 m, înalt de 4-5 m, cu două uşi, una sus şi una jos, aşezat la marginea livezii sau într-un capăt al ei, în funcţie de spaţiul de locuit": Sv 7; „În grădină; patru stâlpi cu un acoperiş mobil, după cantitatea de fân, în special otava (a doua cosire de fân)": Sv 13; „Un acoperiş în patru furci (sau rezemat de un copac), învelit în şindrilă sau «lătunoi», scânduri de la marginea buşteanului": Vn 2; „De 20-30 de ani": Vn 4; „Lângă grajd sau deasupra grajdului": Vn 7.

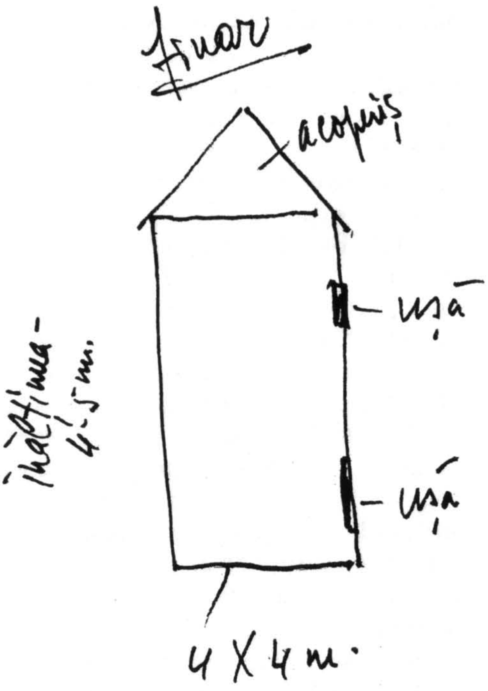

Fânar, sat Fundu Moldovei
(desen de Alina Ioana Ciobănel)

Oboron: „O construcţie de 4 x 4 m, înaltă; se face în livadă sau, cele mai multe, în grădină, nu în perimetrul gospodăriei. Se construieşte din lemn, bârne, se înfundă cu scândură şi se acoperă cu draniţă": Sv 15.

https://biblioteca-digitala.ro

Păier: *În trecut*: „Aici se adăpostea nutreţul de calitate superioară, «pering», pleava, paiele de orz. Era dreptunghiular, de 10-15 m lungime şi 3 m lăţime; aşezat în spatele casei sau în grădina-depindea de accesul căruţei. Era lucrat pe furci de salcâm, leţuri pe furci, vălătuci": Gl 2 (sat Brăneşti).

Poclid: *În trecut şi azi*: „Patru stâlpi şi acoperiş mobil": Sv 11; „Are 4 x 4 m sau 5 x 5 m, etc, în funcţie de cât fân are proprietarul; foarte înalt, de 10-12 m, din stâlpi în pământ direct, peste care se bat scândurile; aşezat la mare distanţă de casă": Sv 16; „Cam de 10-12 m înălţime, pe 2 x 3 m, are câteva nivele, cu uşi în exterior, cu un ţarc deschis pentru clăile de fân. Pereţii sunt din scânduri bătute pe stâlpi, care sunt aşezaţi la colţurile construcţiei. Este acoperit cu draniţă": Sv 17.

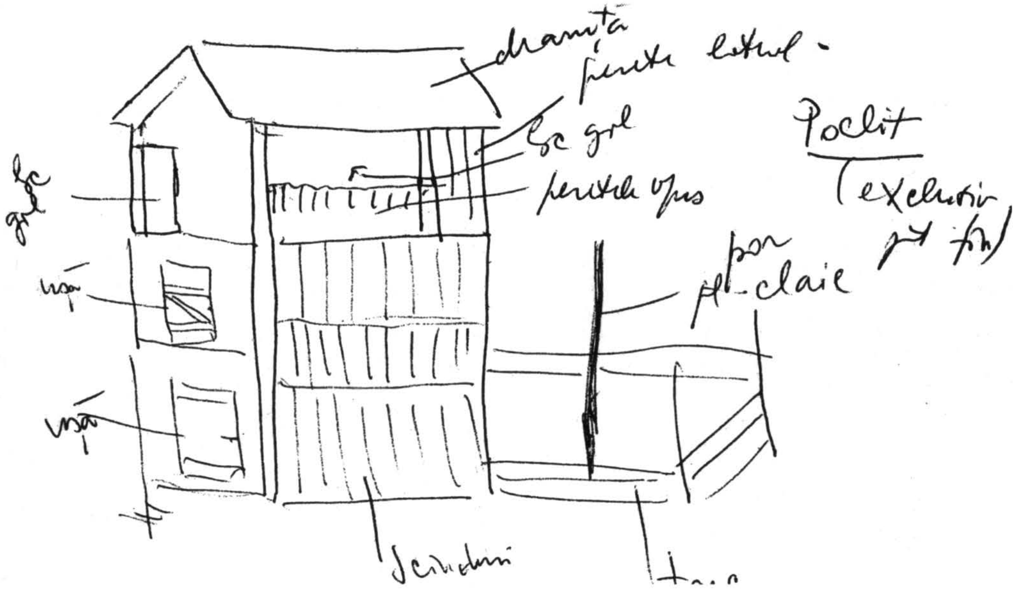

Poclit pentru fân, sat Ulma, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

Samaluc: „Dreptunghiular, din vălătuci, nuiele împletite; pentru nutreţ, aşezat departe de casă": Gl 3.

Şura: *În trecut*: Bt 13, „De paie": Gl 3. *În trecut şi azi:* Bc 8, Sv 1; „Şurile, fânarele, numai la ţarină": Vn 8.

«Stodoala»: se bat furci, între ele, trei brâie din brad; pereţii din scândură de brad; acoperită cu jupi, paie, şindrilă": Bt 4; „Pentru paie": Gl 4; **„**«Standolă», azi; lângă casă": Sv 6.

Plevăria: „Nu era construcţie specială. Pleava rămasă de la treierat se punea în poiată sau în alt adăpost": Vs 13.

Nutreţul se mai ţine în podul diverselor construcţii: *În trecut şi azi*: „Al grajdului": Bc 1, 7, 10, 11, 12 (sau al şurii), Bt 9, 13, Gl 9, Is 5, 14, Nt 7 (puţin, înainte), 8, 13, 15 (grajdului, şurii), Sv 13, 15-17, Vs 8 (al şurilor), 10, 14, Vn 1, 3, 6 (fânărie), 9, 12; „«Sânul»

https://biblioteca-digitala.ro

grajdului (podul grajdului), podul şurilor": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „Doar grajdul cu fânărie deasupra; şura pentru vite nu avea fânărie": Bc 15; „În podul hambarului": Bc 18; „În podul şurii, înainte; în podul grajdului, azi": Bc 20; „În saivan, încăpere deasupra grajdului, care se etaja": Gl 6; „În podul şurii, fânul, paiele": Is 1, 4, 13, 15, 16, Nt 1, Sv 2, 12 (dacă erau puţine paie); „Rar, în podul grajdului": Nt 9; „Fânăriile sunt încorporate în dreptunghiul de bază al unei şuri sau grajd; azi sunt frecvente şi grajdurile cu pod de fân": Nt 10; „Grajd cu fânărie, de prin 1930-36": Sv 5; „În podul şoprului": Vn 2; „În «podişcă», o prelungire a podului grajdului": Vn 5. *Azi*: „Fânărie, deasupra şurii": Bc 14, Nt 2, 10; „În podul grajdului; grajdul şi şura sunt sub acelaşi acoperiş; grajdul este mai scund şi deasupra lui se pune nutreţ. Se mai ţine şi în «puic», îngrăditură în şură": Sv 9.

Altfel: „O parte din grădina din spatele gospodăriei, unde se ţin furajele, şirile, poate fi şi semănată primăvara, cu orz, porumb, pentru furajare": Gl 5; „În ogradă": Is 5; „Fânul se usca pe «fixeadă», trei pari înfipţi în pământ, cu cuie pe care se pun răzlogi nefixaţi. Pe ei se pune fân la uscat": Sv 18.

ADĂPOSTURI PENTRU ATELAJE ŞI UNELTE

Terminologie, perioadă: *Înainte*: „Şopru": Vs 14. *Înainte şi azi*: „Cămară în grajd": Bc 10; „Căsoaie": Is 17, Vs 9, 17; „Chiler": Gl 5, 9, Vs 11, Vn 10; „Colibi": Bt 8; „Dos": Vs 4, 16; „Grajd": Is 5, Vn 1, 4, 5; „Magazie": Gl 3 (azi), 4, 9, Is 6, 11, Vs 5; „Paravan (perevan)": Bt 1, 7, Is 4, Nt 10, Vs 1; „Pătul": Bc 3; „Perdea": Bc 7, 12, 14, 16, 20, Gl 6, Vn 3, 8, 9, 11, 12; „Perevan sau pestelcă": Vs 8; „Perlipcă (prelipcă)": Bt 3 (sau şopron), 6, 8; „Poiată": Gl 3 (înainte); „Polată": Vn 6, 7; „Slon": Vs 15; „Sterpul grajdului": Bc 11; „Şandrama": Bc 16, Nt 3, 15 (a casei), Sv 1, 5, 8, Vs 8; „Şatră": Vn 1, 8; „Şopreaţă": Sv 8; „Şopron": Bc 5, 9, 13 (sau şop, sat Oituz; sat Hârja), 14, 15, Bt 11 (rar), Gl 1, 2, 3 (înainte), 7, 8 (azi, mai rar), Is 2-4, 8, 10, 12, 13 (anexă a şurii), 15, Nt 7 (la un capăt al grajdului), 10, 13, Sv 2, 3, 13 (rar), 18, Vs 1 (la şură), 3, 7 (sau paravan), 8, 11, 13, 17, Vn 13; „Şopru": Bc 1-3, 8, 17, Bt 5, 6, 8, 9, 12, Is 5, 6, Nt 8 (la capătul şurii, grajdului), 15, Sv 4 (lângă şură), 5 (sub şura cu un perete liber), 6, 8, 11, 16 (şoapră, pe lângă casă), Vs 10, 12 (nou), Vn 6, 7 (şoprun), 11; „Un spaţiu, o încăpere în şură": Bc 4, 18, Bt 2, Bt 4 (rar, azi), 10, Is 1, 4 («droşcărie»), 5, 7, 9-11, 15-17, Nt 1, 4 («droşcărie», lângă grajd), 12 (în grajd), 14 («subşură»), 15, Vs 9; „Sub aplecătoarea şurii": Is 10, Nt 2, Sv 16, 17 (sau în grajd); „Şură": Nt 5, 9, 10, Sv 9-15, 18 (rar); „Sub şură, înainte; sub grajd, azi": Nt 6; „Şuriţă": Sv 9. *Azi*: „Magazie": Nt 10, Vn 6; „Perdea": Vn 2; „Standolă": Sv 6.

Caracteristici

Cămară: „Cămara este un spaţiu deschis spre ogradă, fără perete, între cele două căsoaie (încăperi) ale grajdului": Bc 10.

Căsoaie: „O anexă în spate unde se păstrau râşniţa, unele unelte agricole, sape, etc": Is 17; „Pentru unelte, în ogradă, într-o parte a ei": Vs 9; „Era cu pereţii din pământ bătut sau bârne necioplite; servea şi de cramă": Vs 17.

https://biblioteca-digitala.ro

Chiler: „O prelungire a casei, cu acces din exterior sau din sală, unde se ţineau unelte”: Gl 5, Vn 10; „Amenajare sub prelungirea acoperişului, pentru adăpostirea uneltelor”: Gl 9.

Colibi: „Ca un cort, acoperit cu trestie, paie, liber, deschis”: Bt 8.

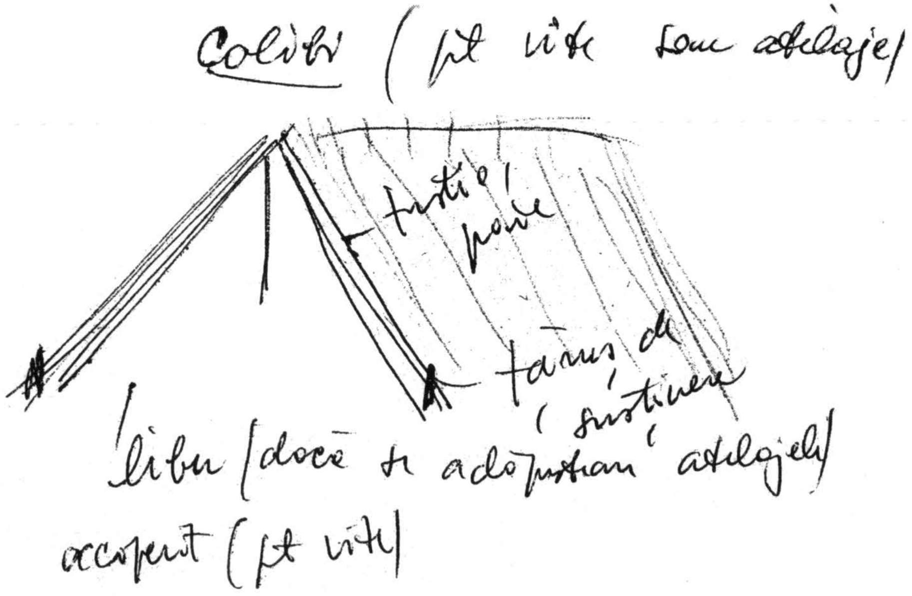

Colibi pentru vite sau atelaje, sat Suharău, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

Dos: „Un şopron aşezat în faţa coşarului sau lateral”: Vs 4; „Mai la o parte, mai în dosul casei, între 3-5 m lungime, 2-3 m lăţime; cu pereţi de păruială şi vălătuci, acoperit cu stuf şi paie”: Vs 16.

Droşcărie: „Spaţiu în şură, pentru mijloacele de transport”: Is 4.

Paravan (perevan): „Adăpost în spatele şurii sau în aer liber; are 2 x 2 m sau dimensiunile sunt în funcţie de mărimea şurii”: Bt 1; „Paravanul este în spatele casei, lipit de ea”: Bt 7, Is 4, Nt 10 (în aplecătoare), Vs 1.

Pătul, sterpul grajdului: „Pătulul, 4 pari, acoperit cu paie”: Bc 3; „Sterpul grajdului, spaţiul dintre două grajduri sau un grajd şi magazie, care nu are perete spre curte”: Bc 11.

Perdea: „Un adăpost, lângă grajd”: Bc 7, 12; „Perdeaua, mai mică decât şopronul, pe furci, fără pereţi”: Bc 14; „Perdea lângă şură, grajd”: Bc 20, Nt 2 (rar); „Lipită de coşar, cu acoperişul de scândură, într-o apă”: Gl 6; „Perdeaua este alături de şopron sau la mijlocul lui. Este un acoperiş într-o singură apă, sprijinit pe furci; azi”: Vn 2; „Pusă pe furci şi învelită cu şindrilă, aşezată în spatele casei sau a magaziei (magazia era în rând cu

https://biblioteca-digitala.ro

casa); 3-4 furci de lemn, cu o costoroabă deasupra, peste care se puneau căpriori. Învelitoarea, leţuri sau şindrilă; la 20 de m de casă, în spatele ei": Vn 3; „Perdeaua, patru stâlpi şi un acoperiş dintr-o singură «plasă» din «lătunoaie»; perpendiculară pe casă": Vn 8; „Perdea, acoperiş în faţa grajdului": Vn 9; „Un singur perete, cel al grajdului; are 3 x 1, 50 m; azi, nu": Vn 12.

Perlipcă: „Încăpere construită în spatele casei, lipită de peretele acesteia, cu acelaşi acoperiş în prelungire [aplecătoare]. Are 4 x 2 m. Uneltele se păstrau în prelipcă sau în podul grajdului": Bt 6; „Prelipcă, aplecătoare în fundul şurii": Bt 8.

Polată: „Adăugată grajdului": Vn 6.

Slon: „Pentru căruţe, pluguri, grapă, o încăpere a unei anexe": Vs 15.

Standolă: „Azi; înlocuieşte şura veche cu doi pereţi; are trei pereţi şi o uşă mare. Se ţin căruţa şi fânul. Pe o parte a standolei este lipit grajdul; este aşezată lângă casă": Sv 6.

Şandrama: „Lipită de şură (grajd), acoperiş într-o apă şi trei pereţi; şi azi": Nt 3, Sv 5; „O aplecătoare la un capăt al grajdului. Avea doar doi sau trei pereţi din vălătuci sau chirpici": Nt 6; „Anexă la şură, grajd sau lipită de casă; de regulă dreptunghiulară": Sv 1; „Şandrama, aplecătoare": Sv 8.

Şatră: „Se băteau furci în pământ; se puneau deasupra «dorângi», lemne lungi. Pe ele se rezemau în loc de căpriori nişte crengi groase şi se acopereau cu paie, fân uscat. Pereţii se făceau din crengi şi se băteau cu paie între ele": Vn 1; „Patru pereţi din bârne, acoperiş în două «plase» (ape) din şindrilă sau lătunoi, cu o uşă mare, simplă; aşezată într-o margine, de obicei perpendicular pe casă": Vn 8.

Şuriţă: „O amenajare în spatele casei, şandrama": Sv 9.

Şură: *În trecut şi azi*: „Şura, 4 x 6-7 m": Bt 10; „Nu mai există decât o singură căruţă în sat [în 1982]": Is 10; „Într-o încăpere a şurii, pe mijloc se ţin atelajele, uneltele": Is 15; „Şura, în spatele sau într-o latură a ogrăzii; trei pereţi de bârne, cu acoperiş de draniţă. În faţă era spaţiu liber. În fundul şurii era o iesle de pus fân. Acoperişul, cel mai des era dintr-o singură «tablă» (apă)": Nt 5; „În continuarea grajdului sau sub el; 2, 50 x 5 m; se făcea pe pari bătuţi în pământ; acoperişul era din draniţă; se puneau şase rânduri de căpriori": Nt 9; „În continuarea grajdului, trei pereţi din piatră sau bârne": Nt 11; „În şură se ţin atelajele, dar se adăposteau şi oile, iarna, se mai pun şi lemnele, unde se şi taie, se fierbe la porci, se spală": Sv 7; „Pătrată, dreptunghiulară, aşezată înaintea casei": Sv 10; „Construcţie mare, cu poartă pentru car («şaer»), aşezată în spatele casei; într-o latură, grajdul; în altă latură, un adăpost pentru lemne (şură)": Sv 12; „Şura este un adăpost lângă grajd, la pereţii laterali sau în faţa grajdului": Sv 13; „Dreptunghiulară, cu o uşă mare în faţă; o parte era podită, unde se îmblătea. Pereţii, din scândură şi acoperişul este în două ape, din draniţă; aşezată lângă casă": Sv 14; „Are acoperişul într-o singură apă": Sv 15. *Azi:* Şurile s-au înmulţit după al II-lea Război Mondial. Au luat model din ţară [de mai la sud] de pe la Straja, Vicov; sunt pentru unelte, butoaie, paie": Sv 18.

https://biblioteca-digitala.ro

Şoprul, şopronul: *În trecut:* „În ocol, lângă vite; leasă de nuiele nelipite, cu doi pereţi şi acoperiş de paie": Sv 6; „Construcţie cu acoperiş, fără pereţi": Vs 14. *În trecut şi azi*: „Lângă grajd": Bc 5, 6; „O prelungire a acoperişului": Bc 1, 3 (a grajdului); „Şoprul se găseşte sub acelaşi acoperiş cu şura sau grajdul, construcţie amplasată într-o parte a ogrăzii, uneori chiar în spatele casei. Pe la 1900 şura cu şoprul era amplasată lateral, în faţa casei, în dreapta sau în stânga. Azi, în spatele casei": Bc 8; „Şopronul sau şopul se găseşte sub acelaşi acoperiş cu şura sau grajdul. O parte din unelte erau păstrate şi în «chiler», adăpost în spatele casei sau în hambarul şurii": Bc 13 (sat Oituz); „Pe furci, fără pereţi, aşezat într-o latură sau în spatele casei": Bc 14, „Acoperiş într-o apă, pe 6 stâlpi de lemn, fără pereţi, aşezat în spatele casei": Bc 15; „Şopronul, într-o margine de gard, 4 furci şi un acoperiş de şindrilă; dreptunghi de 5 x 4 m": Bc 16; „Sprijinit de şură": Bc 17; „Şopronul sau perlipca, lângă grajd; 4 x 4 m, înalt de 2 m; azi, mai puţin [frecvent]": Bt 3; „La intrarea în curte; lucrat pe furci, fără pereţi, cu învelitoare de stuf sau draniţă; are 2 x 4 m": Bt 5; „Se făcea pentru căruţe un şopru, cu o latură deschisă; aici se mai puneau şi uneltele, când nu se păstrau în spatele casei": Bt 6; „Şopru, pe patru furci, pardosit cu stuf şi acoperit cu stuf": Bt 8, Is 8 (acoperiş într-o apă), 12 (în capătul şurii); „Pe o latură a şurii, se prelungea acoperişul; rămânea un perete liber; în funcţie de şură, cam 2-3 x 1, 5-2 m": Bt 9; „Rar, lângă coşer, pentru căruţe": Gl 2; „Câte unul avea şopron lângă grajd, cu pereţi de vălătuci şi acoperiş de stuf": Gl 7; „La marginea grajdului, la capătul lui, făcut pe o latură; este un dreptunghi de 4 x 3 m; pe furci de lemn, pereţi de nuiele îngrădite, lipite, acoperit cu stuf, paie, înainte; azi, pereţi de chirpici, acoperit cu tablă, ţiglă": Is 2; „Improvizate; dreptunghiulare, pe furci, 3-4 m lungime x 3 m lăţime"; azi nu se mai fac": Is 3; „Şoprul, unul sau doi pereţi": Is 5; „Ca o şură mai mică [construcţie cu trei pereţi], rectangular, aşezat către spatele casei, cu mărime care depindea de puterea economică a gospodăriei": Is 14; „Lucrat la un capăt al şurii": Is 15, Vs 1 (la şură); „Perdea la un capăt al grajdului": Nt 7; „Şopronul se face fie legat de grajd, fie separat, pe o latură a curţii": Nt 13; „Dreptunghiular, acoperit cu draniţă; pe la 1900, acoperit cu paie; azi căruţa şi uneltele se ţin în şură, în aria şurii": Sv 2; „Făcut cât mai aproape de intrarea în gospodărie; un perete lung, de bârne, lateral, doi pereţi mai scurţi; în faţă deschis, acoperit cu draniţă. Ţineau sania, căruţa, plugul, grapa cu dinţii de lemn": Sv 3; „Şopru, patru pereţi din bârne sau scândură; acoperiş din draniţă sau şopreaţă, un şopru mai mic": Sv 8; „Şopronul, mai la dos, în partea laterală a grajdului; este dreptunghiular, de 2 m x 0, 70 m, din nuiele împletite, lipite cu pământ: Vs 3; „Şopronul sau paravanul pe trei părţi împrejmuit şi acoperit": Vs 7; „Într-o parte a ogrăzii": Vs 8; „Azi sunt puţine şoproane, că sunt puţine atelaje": Vs 10; „Dreptunghiular, 6 x 9 m; unele, cu despărţituri pentru unelte şi pentru butoaie. Erau şi şoproane pentru unelte şi atelaje, acoperiş pe furci, cu pereţi din «hlandane» sau coceni": Vs 17; „În faţa grajdului, pentru unelte viticole": Vn 6. *Azi:* „Şopron, lipit de poiată (grajd); se ţineau în ogradă înainte": Vs 12.

Magazie: „Dreptunghiulară sau pătrată, de 4-5 m^2": Gl 4; „Streaşină sprijinită pe patru stâlpi": Gl 9; „Aşezată în funcţie de teren, de regulă în continuarea casei, pentru a fi ferită de intemperii": Vs 5; „«Chiler», folosit ca magazie, pentru lemne, unelte": Vs 7.

Altfel: „La cei mai mulţi, în ogradă, fără amenajare": Bc 3; „Afară; rar, azi, sub şură sau aplecătoare": Bt 4; „Se ţineau afară, sub cerul liber, sub streşinile poieţii, iar căruţa şi plugul se ţineau în curte; mai târziu, pe la 1920, uneltele se mai ţineau în «chilerul» din spatele casei": Gl 5; „Uneltele şi atelajele se adăpostesc într-un spaţiu al construcţiei": Bc

https://biblioteca-digitala.ro

18; „În grajd": Bt 14, Nt 12 (o despărţitură deschisă pentru căruţă şi lemne), Vn 5 (despărţitura din mijloc); „Stăteau afară": Bc 6, Gl 5, 7 (de multe ori), 10, Is 1, Nt 2, Vs 2, 6, Vn 10; „Prin magazie, poduri, şopron, şură, mai mult afară": Is 6; „Şopron sau lăsate sub cerul liber": Is 8; „Sub şură, înainte; sub grajd, azi": Nt 6; „Se mai ţineau şi în aria şurii": Sv 4; „Înainte, sapa, hârleţul erau aşezate la streaşina casei, căruţa, plugul, stăteau în ogradă": Vn 2; „Uneltele, în pod": Vn 4.

ALTE CONSTRUCŢII

Terminologie, periadă, caracteristici, materiale de construcţie, amplasare:

Bucătăriile de vară: Bc 1-18. **Terminologie:** „Băratcă": Bc 3; „Bordei": Bc 5, Is 14 (la 1900), Nt 3, 8 (înainte), Sv 14 (înainte), Vs 17 (înainte); „Bucătărie", *înainte şi azi:* Bc 5, 9, 14-19, Bt 1, 5, 7-9, 11, 14, Gl 1, 3-6, 9, 10, Is 1, 2, 3 (azi), 4, 6, 10, 11, 13, 15, 16, Nt 2, 5-7, 8 (azi), 9, 11-14, Sv 1-4, 10, 13, 16, Vs 2, 4, 7, 11-15, Vn 4, 5, 7-9, 11, 12. „Bucătărie", *azi:* Bt 12, 13, Gl 2, 8, Is 3, 12, 14, 17, Nt 4, 8, 10, Sv 5 (de prin 1944), 6-8, 12, 14, 15, 17, Vs 3, 9, 17, Vn 1-3, 6, 13; „Bucătărie sau focărie": Bc 8; „Căsoaie": Bc 3, Is 8, 12 (înainte), Vs 1, Vn 2 (înainte), 4 (şi azi); „Căsoi": Gl 2 (în trecut), Vs 6; „Căsuţă": Sv 7 (înainte), Vn 10; „Chiler": Bc 20, Vs 5, 10 (chilier), 11, 17; „Colibă": Nt 1, Sv 8 (înainte), 18 (sau halas); „Cosmagă": Nt 15; „Cuhnă": Bt 3, 4 (cuhne), Is 8 (cuhnie), Nt 11 (cuhnie), Vs 8 (cuhne); „Focărie": Bc 11, 13 (sat Oituz); „Horneaţă": Bt 12; „Hornoaică": Bt 3; „Paravan": Is 4, Is 5, Vs 17; „Poiată": Gl 2 (în trecut), Is 5, 9; „Surlă": Nt 1; „Şandrama": Nt 8.

Caracteristici, amplasare: *În trecut*: „Chilerul, sub o prelungire a acoperişului casei": Bc 20. *În trecut şi azi*: „Căsoaia, închisă cu pereţi; băratca, 4 furci, acoperiş, câteva leţuri roată": Bc 3; „Căsoaia era o construcţie deasupra solului, pentru păstrat vinul şi alte produse alimentare. Lângă căsoaie, sub un şopron, se găseau cada şi alte vase folosite la prepararea vinului. Este în ogradă, lângă casă": Bc 6; „Bucătăria, lângă casă": Bc 4 (pe laturile casei), 7, 13 («focăria», sat Oituz; sat Hârja), Gl 2 (azi, în faţa ei), 4, Is 9 («poiată»), 10 (înainte, mai departe, spre gard), 13 (azi, anexată casei), Nt 3, 11, 15, Sv 10, Vn 12 (în prelungirea ei); „În fundul ogrăzii sau lateral faţă de casă, când casa este orientată cu o latură îngustă la uliţă": Bc 8; „«Focăria» are trei pereţi şi grilaj de lemn": Bc 11; „În faţa casei": Bc 14, Is 8 (căsoaia), Nt 5, 10, Sv 1, Vn 9; „Într-o parte a casei sau în spatele ei": Bc 15, Is 12 (căsoaia); „În spatele casei": Bc 16, Vs 15 (sau lipită de ea); „Azi sunt mai mari": Bc 19; „Unii făceau «cuhna» stabilă, din cârpici (chirpici), acoperită; alţii o făceau mobilă, un cuptoraş cu vatră sub un acoperiş pe pari. Acum bucătăriile de vară le fac frumoase, din cârpici, acoperite cu asbest sau cu ţiglă": Bt 3; „Din nuială şi lut înainte, fără uşi; din chirpici, azi": Bt 5; „Cuhnea de vară, cu cuptor şi vatră de gătit; se locuia până toamna târziu, când se mutau „cu focul" în casă": Bt 6; „Sunt vechi, sunt împreună cu cuptorul de pâine": Bt 7; „Foarte rare înainte; frecvente, azi": Bt 9; „Pe o latură a curţii": Bt 14, Sv 7; „Bucătăria, din ceamur mai subţire": Gl 2 (sat Brăneşti); „Bucătăria de vară, în continuarea casei sau separat, în funcţie de teren. Înainte se făcea pe furci, cu pari bătuţi între care se împleteau nuiele şi se arunca pământ. Azi se face cu fundaţie de beton şi chirpici": Gl 6; „Aşezată perpendicular pe casă, în partea opusă coşarului": Gl 10 Vs 4 (sau în faţa casei); „Bucătăria mai departe de casă, de frica incendiilor": Is 2, Nt 6 (într-o margine a ogrăzii), 7

https://biblioteca-digitala.ro

(într-o latură a casei); „Paravanul casei, odăiță mai joasă, sub prelungirea acoperişului. Se țineau diverse lucruri, se făcea mâncare vara, nu se dormea": Is 5; „Improvizate, scânduri şi un acoperiş": Is 6; „Bucătăria de vară, furci de stejar; pereți de nuiele de carpen sau frasin împletite, fixate prin lănteți, «fucei» de stejar, lut; azi, la fel sau puțin chirpici, leaţuri duble, călcături de lut între leaţuri": Is 7; „Se chema «bordei» înainte, deşi nu era o construcție îngropată. Bătrânii o numesc şi azi tot bordei, nu bucătărie; este o construcție cu patru pereți, cu pătuț": Is 14; „Se cheamă «surlă» sau «colibă», aşezată în marginea ogrăzii": Nt 1; „Bucătăria de vară: câteva scânduri şi un acoperiş": Nt 2; „Înainte bucătăria se făcea din scânduri nelipite; azi se lipesc. Se face la oarecare distanță de casă (în caz de incendiu, să nu ardă toate)": Nt 9; „De vară, în curte, pe o latură a curții": Nt 13; „În fața casei sau alături de casă": Nt 14, Sv 5, Vn 7; „În spatele sau pe o parte a casei; nu se construia în fața casei": Sv 2; „Bucătăria, un bordei din bârne, cu ferestre mici, o cameră; se face cât mai aproape de casă, la maximum 10 m": Sv 3; „Mai puține înainte; aşezate lângă, alături de casă": Sv 4, Vs 13; „Se chema colibă înainte; bucătărie de vară, azi; aşezate lângă casă": Sv 8; „Se chema bordei înainte, bucătărie, azi; lângă casă": Sv 14; „Coliba (coleba), în fața casei": Sv 18; „În dosul casei, bucătăria; se mai folosea ca bucătărie şi «chilerul», aplecătoarea": Vs 2; „Lângă poiată, înainte; lângă casă, azi": Vs 3; „Aşezat «chilerul» în continuare cu casa sau separat": Vs 5; „Înainte bucătăriile erau rare; aveau «cotlon» afară, în fața casei": Vs 12, 16; „Lângă leasă": Vn 4; „Numai în spatele casei, sub o perdea; era vatră liberă, cu pirostrii şi cujbă": Vn 8. *Azi*: Bc 9; „De prin 1920": Bt 1; „Lângă casă": Bt 4, 8; „Lângă casă, în spate sau pe o latură se face un paravan, prin prelungirea apei acoperişului, în care se amenajează, de obicei, bucătăria de vară": Is 3; „Paravanul, spațiu situat sub prelungirea acoperişului casei în spate, folosit uneori ca bucătărie": Is 4; „Poiată, cu pereții de vălătuci": Is 5; „Lateral, pe aceeaşi linie cu casa, sau mai către drum": Is 11; „Bucătărie de vară, unele lipite de casă, altele, separat": Is 15; „Lateral de locuință": Is 17, Vs 10 (lipită de casă); „Bordei, lângă casă; şandrama, prelungirea acoperişului casei": Nt 8; „Au apărut în perioada interbelică şi [multe] după al II-lea Război Mondial; aşezate cam în dreapta casei": Sv 13; „Bucătăria de vară se face cum se lucrează şi casa, dar are o singură încăpere; este locuită şi iarna, câteodată": Sv 15; „De prin 1925; inițial acoperiş într-o tablă (apă), apoi, în două": Sv 16; „În rând cu casa, sau pe o latură a curții": Vn 1.

Horneață: „«Horneața» la o parte de casă; azi": Bt 12; „În curte, la fântâni, lângă răchițe (răchiți) se făcea «horneață», un fel de sobă fără plită. Era din lut, acoperită cu o lespede de piatră; cu gură, o gaură rotundă în partea superioară unde se fierbea ulcica cu fasole şi se punea ceaunul pentru mămăligă": Nt 14.

Cuptor de pâine, cuptor cu plită: *În trecut*: „Nu era bucătărie. Era un «cotlon» din vălătuci": Is 3, Vn 3; „«Cotlonul» din zid de cărămidă înalt de 50-60 cm, semicircular, lipit cu lut, acoperit cu un paravan de scânduri, pe 4 pari. Aşezat într-un loc ferit al curții": Vn 3. *În trecut şi azi*: Is 16, Vs 1, Vn 1; „Destul de des înainte, foarte rar azi; aşezat în ogradă, departe şură sau alte construcții": Bc 8; „Rar, un cuptoraş; şi azi": Bt 2, 9; „Împreună cu bucătăriile din curte". Bt 7; „«Cotlon»: Gl 5, 7, Vs 12, 16. *Azi*: „Azi, cuptoare şi afară; se fac lângă casă, sub un şopron mic, rudimentar": Sv 5.

Cămară pentru bucate, haine: *În trecut*: „Lângă casă": Gl 8; „«Căsoaie», înainte; căsuță mai mică, alături de locuință, în are se țineau haine şi alimente, alături de grajd sau casă": Vn 2, 5; „«Căsoaie» cu o singură încăpere (tindă), în care se țineau putinile, lăzi cu

https://biblioteca-digitala.ro

straie": Vn 8. *În trecut și azi*: „Chiler pentru bucate; azi, cămară": Gl 9; „Chiler, lipit în spatele casei": Gl 10, Nt 3, Vn 4; „«Șandramaua» are funcție de cămară; este cât lungimea casei, sub prelungirea apei acoperișului": Nt 8; „Cămara, în spatele casei": Nt 11; „Celar, în fața casei": Sv 10; „Cămară de bucate": Sv 12; „Bucatele se țin jos, hainele, atârnate; uneori erau despărțite; înaintea casei": Sv 18; „Căsoaie pentru hambarul de făină, butoiul cu vin, ceapă, putina cu murături; iarna, porcul; de cele mai multe ori, căsuța și căsoaia erau împreună": Vn 10. *Azi*: Bc 2.

Pivnițele (în curte): Terminologie: „Bașcă": Vn 6; „Beci": Bt 5, Gl 4, 5, 9, Is 2, 8, 13, 14 (pietruit), 15 (rar), Nt 2, 4, 5, 7, 11 (de lemn), Sv 17, 18, Vs 1, 2, 4, 5, 8, 13 (azi), Vn 3, 4, 9; „Hrubă": Vs 13 (înainte); „Pivniță (chimniță, chimniți, pemniță, pimniță)": Bc 4, 8, 11, 15, Gl 2, 4, 6, 7, Is 1, 6, 11, 12, 14 (nepietruită), Nt 8, 10 (azi), 11 (din piatră), 12, 13, Sv 1-4, 6 (azi), 7, 10, 12, 13, 15, 18, Vs 1, 3, 6, 8-10, 13 (azi), 14 (azi), 15, 17, Vn 3, 7, 8, 9, 11, 12; „Zămnic" (zemnic, zimnic): Bc 2, 3, 6, 10, 13, 16-19, Bt 1-3, 6, 7, 9-13, Gl 2, 3, Is 3, 5, 7, 8-10, 13, 15-17, Nt 2, 3, 7, 8, 14, Sv 5, 6 (înainte), 14, Vs 1, 2, 6-9, 11, 12, 13 (înainte), 14 (înainte), 15, 17, Vn 3, 12, 13.

Beci, sat Ulma, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

Caracteristici, localizare: *În trecut:* Bc 1; „În faţa casei, să nu se fure vinul": Bc 14; „Zămnic": Gl 3; „Lângă şură; azi se fac sub casă": Is 10; „Chimniţă": Is 12; „Zemnicul, în curte, lângă şură sau sub ea": Nt 3; „Sub grajd": Nt 12; „Hrubă, zămnic în spatele curţii": Vs 13; „Beciuri rar, în pământ sau zidite": Vn 4; „Pivniţa, un bordei săpat în pământ": Vn 8; „Pimniţa, în spatele casei; beciurile, mai adânci": Vn 9. *În trecut şi azi:* Bt 14, Gl 1, Is 4; „Zămnic": Bc 2, 10 (pentru cartofi), 13 (sau în şopron, sat Oituz), 18 (zemnic, în spatele casei), 19, Bt 2 (zemnic), 7, 9, 10, Is 7 (în grădină); „Zămnic: groapă de 2 x 2, 5 m, cu laturi egale; se aşezau nişte căpătâie, paie pe care se puneau putine cu murături, varză, sfeclă, cartoafe. Se lăsa o gaură de intrai acolo. Se făcea oblon de scândură, apoi 3-4 coceni deasupra. Azi nu se mai face [dar se mai folosesc]": Bc 3; „Chimniţă, bortă făcută în pământ, acoperită cu pământ, pentru murături, cartofi, varză, vin; făcut la un mal; nu se mai face, dar se foloseşte": Bc 4; „Zemnicul era o construcţie în pământ. Avea gârlici ca un bordei. Se alegea un loc mai înalt şi scurs de apă. Acolo se păstrau murăturile, varza": Bc 6; „Există pimniţă, construcţie cu 4 pereţi de piatră, podită cu lemn de stejar pe care se pune pământ. Se construieşte în afara locuinţei, în curte. Este şi beci, boltit cu piatră; cele de azi sunt pătrate şi se construiesc sub casă sau, uneori, sub o magazie": Bc 8; „Pivniţă, pentru murături, zarzavaturi": Bc 11; „Pivniţa, într-o latură a ogrăzii": Bc 15, Bt 14 (sub grajd sau casă); „Zămnic: o groapă adâncă de 2 m, cu laturile de 2 m; se zidea cu lemne de stejar ori cu bolovani. Se păstrau murături, zarzavat, cartofi, rădăcini pentru iarnă, vin, să nu îngheţe; sunt sub o şandrama ori bucătărie de vară, mai rar separate, în curte": Bc 16; „Zămnic, sub un dâmb, sub formă de coviltir; azi îi spune beci": Bc 17; „Zămnicul are o parte pe pământ, magazie şi una sub pământ, beciul. Pereţii magaziei sunt de nuiele împletite între furci şi brâie, cu pământ bătut şi este acoperită cu stuf. Beciul este rar bârnuit, de obicei nezidit": Bt 1; „Zămnic nepietruit: o groapă săpată de 1 x 2 m cu 1, 20 m înălţime, acoperit cu pământ aşezat pe beţe de floarea soarelui. Zămnicul avea scară de pământ sau de lemn. [Se păstrau] cartofi, zarzavaturi, varză murată; acum se fac beciuri de piatră. Ţin şi vinul în beci": Bt 3; „Beciul, pe pământ, acolo unde este pânză de apă freatică la suprafaţă sau sub pământ, cu pereţii din piatră, acoperit cu pământ": Bt 5; „Zămnice săpate direct în pământ, acoperite cu paie. Se cobora în ele cu scara şi se aflau de obicei în spatele casei": Bt 6; „Zămnicul în curte, semiîngropat, în funcţie de teren, pereţi de chirpici, acoperiş de carton ondulat, azbociment": Bt 9; „Zămnicul, aproape de grajd, casă, şură": Bt 10; „Zămnice (şi azi) şi beciuri (azi)": Bt 11; „Zămnicul, uneori sub paravan, alteori de o parte, sub acoperământ; acum pivniţa se face şi sub casă": Bt 12; „Zămnicul se cheamă când este aşezat în curte; când este sub casă se numeşte beci. Zămnic: se săpau cam 2 m în pământ, se bârnuia pe părţi, se puneau furci sau se lăsa simplu, «pământ viu» (fără bârne de susţinere). Se punea deasupra pământ pe bârne şi deasupra căpriori şi se acoperea cu stuf, paie": Bt 13; „Zămnic sau «tevnic», beci, chivniţă cu gârlici; azi, beci, pivniţă": Gl 2; „Chimniţa se construia înainte în curte, sau, mai demult, în câmp. Se crăpau stejari groşi, se încheiau ciobăneşte. Nu se podea; pe grinzi se făcea un pod din «dulai» tăiaţi (scândură mai groasă) sau scândură mai fasonată. Se acopereau cu stuf de obicei, ca să ţină răcoare. Mai recent, chimniţele se făceau în curte sau sub chiler. Se lucrau cu pereţii din cărămidă; pe jos, pământ. Deasupra, pe grinzi, se punea podeală din scânduri. Se acopereau cu stuf sau tablă, la cei mai bogaţi": Gl 6; „Sub grajd sau în ogradă": Is 1; „Beci; înainte în curte, pe o latură; azi, şi sub casă": Is 2; „Zămnic pentru murături, cartofi şi alte rădăcinoase; era o groapă rudimentară, acoperită ca să nu intre ploaia. Zămnicul era pătrat sau dreptunghiular; se intra de pe o scară": Is 3;

https://biblioteca-digitala.ro

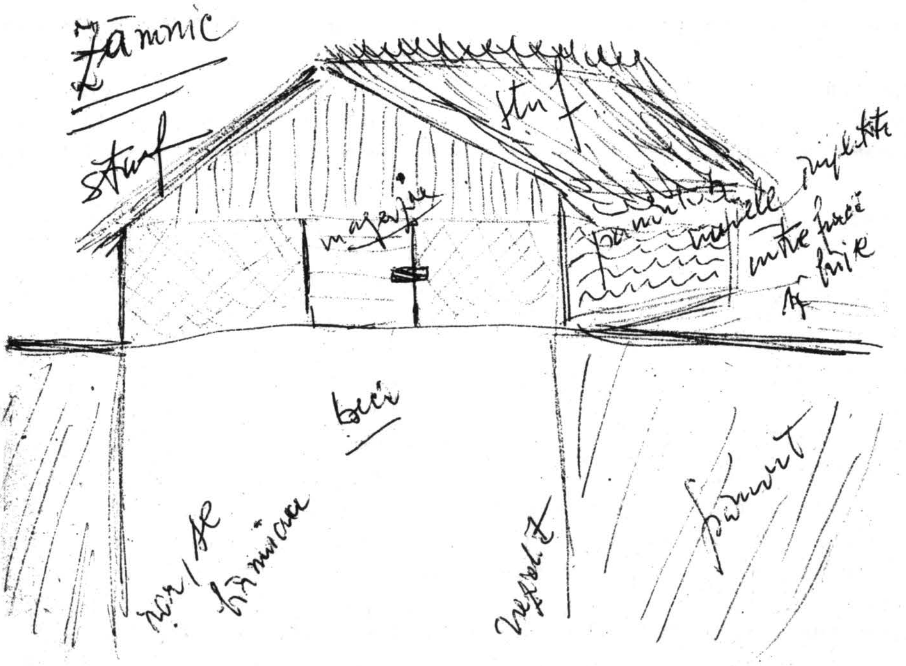

Zămnic, sat Cristeşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

„Zămnicul, un fel de beci nepietruit, de 2 x 4 m, acoperit cu lemne şi pământ, unde se păstrează cartofi, murături, varză, vin, de toamna până primăvara": Is 5; „Chimniţa: boltită, cu uşă înaltă; se ţin butoaie cu vin, zarzavat": Is 6; „Zămnicul, o groapă pătrată, acoperit cu lemne, nepietruită; se ţin murături, cartofi, verdeaţă, morcovi, ceapă; se umblă iarna la el": Is 6; „Beciul, săpat în pământ şi căptuşit cu piatră": Is 7; „Zămnic: într-o latură sau în faţa casei": Is 8; „Zemnic, unde era pământul mai tare": Is 9; „În spatele casei, în ogradă sau în grădină": Is 11; „Lângă casă": Is 12 (chimniţa), 13 (sau în spatele ei); „Pivniţă nepietruită, în curte; azi, rar; şi beci pietruit, în curte; şi azi": Is 14; „Zemnice în pământ (varză, murături, cartofi); în trecut erau şi sub tindă; rar beciuri, sub casă sau şură": Is 15; „Zămnic sau beci, ca un bordei; se ţineau cartofi, murături, varză, sfeclă, într-o margine, la un mal sau sub bucătărie, sub grajd": Nt 2; „Beciul, sub un dâmb, în faţa casei": Nt 5; „Zămnicul, în curte; pivniţele, cu boltă, sub adăpost (şură, grajd sau casă)": Nt 8; „Se fac doar sub casă sau bucătărie, foarte rar aparte": Nt 9; „Pivniţa, în spatele casei": Nt 11; „Zămnicul se săpa unde era pământul mai tare, să nu izvorască apa; azi, cu beton, cărămidă": Nt 14; „Sub locuinţă, sub şură, sub bucătăria de vară sau, mai rar, separat în curte": Sv 1; „Pivniţă cu acoperiş aparte; rar se făceau pivniţe sub casă": Sv 2; „Beci, de la război încoace": Sv 3; „Sub şură sau sub casă": Sv 4; „Zimnicul, sub şură, şopru": Sv 5; „Beci, sub coastă, în livadă": Sv 7; „Căuta un loc mai scurs de apă": Sv 10; „De varză, cartofi, aşezate sub şaer": Sv 12; „Zidite cu piatră, beton, într-un loc unde să nu iasă apa": Sv 13; „Zemnicul, lângă casă sau sub un şopru (şoapră)": Sv 14; „În şură, sub casă sau în grădină": Sv 16; „Săpată în mal, în ogradă; este parţial în mal, parţial la suprafaţă. Pe mal se zidesc pietre, pentru susţinere; este făcută o uşă de acces în încăperea

https://biblioteca-digitala.ro

subterană. La suprafaţă este o clădire de bârne, acoperită cu draniţă pusă pe patru rânduri, şi aici cu uşă de acces": Sv 17; „Sunt trei tipuri: zămnic, construcţie primitivă în curte; pivniţa, pătrată, în curte, fără gârlici sau beciul, de 8 x 4 m, 2 m înălţime, cu gârlici de 4 m": Vs 1; „Beci cu boltă de piatră sau grinzi, sub poiată, etc; zemnic, în pământ, pe o margine a ogrăzii": Vs 2; „Pivniţă în curte, azi; înainte, rar": Vs 3; „În grădina din faţa casei, cu o latură scurtă la drum; semiîngropată": Vs 4; „Beciurile sunt în curte sau grădină, unele de pământ, altele consolidate cu cărămidă; rar cu beton": Vs 5; „Zemnic, în spatele casei, într-o coastă": Vs 6; „Chimniţa în pământ, cu gârlici pietruit şi sub faţă, boltă necăptuşită; cu răsuflătoare în fund; lungă de 6-7 m şi lată de 2-2,5 m. Se făceau şi simple gropi în pământ, de formă pătrată, acoperite cu coceni, stuf, ş. a. denumite zămnic. Beciurile, frecvente în ultima vreme, sunt cu gârlici din piatră de carieră şi boltă cu pereţii căptuşiţi cu piatră de carieră. Lateral, în pereţii gârliciului se găseau şi «ocniţe», nişe pentru oale cu lapte de prins. Lungimea gârliciului, 3 m, a beciului, 8 m, lăţimea beciului, 3 m şi înălţimea, 2 m; beciurile şi zămnicele sunt construite în curte, chimniţele, mai mult sub casă. Azi mai puţin se fac zămnice, înlocuite cu beciuri": Vs 8; „Zemnic, săpat în pământ sau pivniţă, tot în pământ, pietruită": Vs 9; „Pivniţele se fac şi azi majoritatea afară, că e mai ieftin decât sub casă": Vs 10; „Zămnicul era folosit în trecut ca ascunzătoare, se puneau bârne peste o groapă; azi, foarte rar se face sub o parte a casei": Vs 12; „Şi pivniţe şi gropi în curte, numite «zemnic»": Vs 15; „Chimniţă de piatră; zămnic penru murături, cartofi, alte rădăcinoase; cu boltă; de 4 m x 6 m, cu gârlici cu uşă": Vs 17; „Chimniţa de 5 m adâncime; beciurile, de 7-13 m adâncime; zimnicul, de 2-3 m adâncime": Vn 3; „«Başca», cu acces din cramă, care era lângă grajd, în acelaşi corp": Vn 6; „Pivniţa, lângă casă": Vn 7, 12 (în ogradă sau în grădină); „Chimniţa, groapă în pământ, acoperită cu lemne şi pământ": Vn 11; „Zămnicul, sub o râpă, sub grajd sau sub o încăpere; este mai mare ca pivniţa; pentru varză, murături, castraveţi": Vn 13. *Azi*: „Beciuri (sau pemniţe) de cartofi, castraveţi, curechi (varză) de 20 de ani [1957], aşezate la un dâmb": Sv 18.

Crame: *În trecut:* Is 4, Sv 6; „Deasupra pivniţei; azi, nu": Nt 8. *În trecut şi azi:* Bc 2, Vn 7; „Beciuri foarte mari, subterane; deasupra se făcea construcţia propriu-zisă, din cărămidă": Bt 13; „În curte": Is 4; „În spatele casei, în ogradă sau în grădină": Is 11; „În continuarea pivniţei": Is 13; „În spatele casei, într-o coastă": Vs 6; „Încăpere făcută în continuarea şurii pentru animale sau în continuarea casei. Acolo se păstrează vinul". Vs 7; „Mai rar crame în curte; căsoaiele serveau şi de crame": Vs 17; „Lângă coşar ori lângă casă": Vn 4; „În acelaşi corp cu grajdul": Vn 6; „În faţa casei": Vn 7; „Căsoaie, în spatele casei; azi, foarte rar": Vn 11.

Uscătorii şi afumătorii pentru fructe: Terminologie: „Lăsniţă": Bc 2; „Leasă": Nt 4 (sau lozniţă); „Lesoi": Gl 2 (Braniştea); „Lojniţă": Bc 3-5, 7, 8, 10, 11, 13 (sate Oituz, Hârja), 16, 18, Gl 2 (sat Vlădeşti), 4, 9 (loşniţă), Is 6, Nt 2, Vs 1, 11, Vn 3, 7, 9, 10, 13; „Lozniţă": Bc 6, 9, 12, 14, 15, 19, 20, Bt 2, 6, Gl 3, Is 7 (lozie), 8-10, 12-16, Nt 3, 5-8, 10-15, Sv 1-3, 5, 6, 8, 11, 14, 16, Vs 2-4, 8, 10, 12, 14, 17, Vn 1, 2, 5, 8, 11; „Uscătoare": Bc 7. **Caracteristici, localizare**: *În trecut*: Bc 9, 10, 16, Gl 3, Is 16, Nt 3, Vs 3, Vn 5, 6 (în livadă, în maluri), 10; „În grădină": Bc 20, Nt 2 (livadă), Sv 11 (în pomăt), Vs 4, Vn 5 (în spate), 11, 12; „În fundul livezii": Nt 12; „Mai departe de curte, săpată într-o râpă, zidită cu piatră, cu gratii din nuiele": Vn 8; „În fundul curţii, cât mai departe": Vn 9. *În*

https://biblioteca-digitala.ro

trecut și azi: Bc 12, 14, Vs 10, 16; „Azi foarte rar": Bc 1, 15; „Lojnițele nu aveau un loc precis, de obicei într-o râpă unde aveau pomii": Bc 3; „În grădină, livadă": Bc 13 (sat Hârja), 14, 15, 18, Bt 2, Is 4 (rar, în curte), 5, 8, 9, 12, Nt 5-8, 13, 15, Sv 8, 9, 14, 16 (pomăt), Vs 2, 11-13, Vn 7, 13; „Afară în curte; erau periculoase de foc": Bc 16; „Înainte, săpate în pământ; azi, gropile sunt cimentate": Bc 19; „Pe o latură a ogrăzii": Bt 14; „Puține": Gl 8 (azi), Is 4, Nt 8 (azi), Sv 5 (azi); „Loznițele, groapă săpată în pământ, căptușită cu piatră, cu ziduri care depășesc nivelul solului, de o parte și de alta a gropii; în zid, orificii pentru foc, scobite în pământ; pe deasupra gropii, plăci mari de piatră, ca o boltă; pe ziduri, deasupra bolții, o leasă de nuiele pe care se pun fructele la uscat": Is 14; „Loznițe, ori în pământ [cu groapă, cu lese puțin deasupra solului] ori deasupra [lesele ridicate mai mult deasupra solului]; în grădină, la umbră": Is 15; „În grădină, numai cu un simplu acoperiș în perioada cât se usucă fructele": Sv 1; „Loznițe în ogradă sau în livada de pruni": Sv 2, Vs 17; „Loznița, pe teren în pantă, la depărtare de casă": Sv 3; „În locul cu pruni sau la pășuni, la «cosiri»": Vn 1; „Loznița, în spatele curții, cât mai departe de casă, tiată în râpă. dacă nu era râpă, se făcea zidită din piatră, pentru care se punea grătar": Vn 2. *Azi:* „Lojnițe de uscat perje, de piatră, așezate mai departe de casă": Bc 4; „Loznițele, în grădină": Bc 6, 8 (lojniță), Is 10 (azi, rar); „Lojnițele sunt pentru afumat și uscătoarea pentru uscat prunele (fără fum); sunt în ogradă, lângă cuptor": Bc 7; „Loznițe pentru uscat prunele, cu groapă și leasă": Bt 6; „La deal": Is 16.

Ateliere meșteșugărești: „Fie în casă, fie o odăiță în capul grajdului": Bc 4, 10; „În față, la uliță, la intrarea în ogradă": Bc 8, Vs 1, 8; „Lângă casă": Bc 15, Bt 5, Is 4, Nt 15, Sv 6, 14, Vs 9, 10 (sau lipite de ea), 12, Vn 1 (pe o latură); „Separat de casă, mai la o parte, ori în casă": Bc 16, Bt 14, Vn 10 (sau în căsoi); „Indiferent": Bc 18; „În capătul șurii era o odăiță": Bt 2; „În ogradă, grădină": Bt 4; „Atelierele, construcții separate în curte: fierărie, lemnărie, dogărie, rotărie; cojocăriile și croitoriile erau în casă": Bt 6; „Pe lângă acareturi": Gl 4, Nt 2; „Fierăria, departe de casă,": Gl 7; „În spatele locuinței; unele, ateliere, altele, construcții improvizate": Gl 9; „În casă": Gl 10, Nt 1, 5, Sv 2; „În «zahate», anexe": Is 1; „La o margine a casei sau perpendicular pe ea": Is 2; „Mai la drum": Is 5; „Au cele mai multe, și sub acoperișul casei și lateral sau în spate": Is 11; „În șoproane, mai departe de casă": Is 12; „Anexate casei sau șurii": Is 13; „În cadrul locuinței, cu excepția atelierului de fierărie, care este separat": Nt 9; „În fața casei, la drum": Nt 10, Sv 3; „În ogradă": Nt 13, Sv 7 (pe o latură), 18; „În șură": Sv 12; „Lângă casă sau în fața casei": Sv 15; „Lângă sau în casă": Vs 16; „Lângă casă ori în căsoaie": Vn 4; „Lângă grajd": Vn 5 (sub o perdea), 9; „În șopron (grajd)": Vn 8; „În grajd, în căsoaie": Vn 13.

Argele: „Cu acoperiș, căpriori, grinzi, pentru războiul de țesut, stative": Bc 16.

Altfel: „Aici «argea» înseamnă vârful paielor, la clăditul grâului": Is 5.

Magazie: „Pentru zarzavaturi, cartofi; și azi": Bt 14.

Orzărie: Bt 11 (în trecut).

https://biblioteca-digitala.ro

Chiler: „Chiler, sub o prelungire a acoperişului pe perete longitudinal, pentru depozitat alimente sau adăpostirea animalelor mici": Bc 10; „Chilerul, sub o prelungire a acoperişului casei, pentru unelte, murături, vin, ceapă": Gl 5; „Chiler, în spatele casei, folosit ca magazie. Bătrânii intrau în chiler numai din afară; azi, se face intrare şi din odaie": Gl 7.

Corlă: „Magazie pentru lemne de foc": Sv 1.

Colibă: „Pentru foc de fiert hrana porcilor, spălat rufe": Sv 7.

Lozniţă pentru rupt in: „Se punea inul la uscat. Se făcea din lemn un pătrat de 2 m. înalt de 1-2 m. Se făcea o fosă (un canal) acoperită cu piatră. La capătul canalului se făcea foc şi fumul mergea în lozniţă. Deasupra se punea un acoperiş de draniţă": Sv 18.

Gheţărie: „Pentru peşte, semiîngropată": Vs 4.

Velniţă: „Velniţă, cu cazan de rachiu": Vn 3.

Latrine. Terminologie: *În trecut:* „Budă": Sv 10; „Căcăstoare": Sv 9, 10, Vs 9; „Closet": Nt 6; „Ieşitor: Gl 5, Nt 5 (ieşitoare); „Latrină": Gl 5; „Licirată": Vs 9 (mai pretenţios), „Privată": Bc 12, 13 (sat Oituz), Is 9, 13, 16, Nt 4, 6, Sv 3, 5, Vs 12, 13, Vn 1, 7, 9, 11, 13; „Umblătoare": Is 5, Vn 6. *În trecut şi azi:* „Budă": Nt 1; „Căcătoare": Bc 18; „Căcăstoare": Bt 2, Is 9; „Closet": Bc 2, Bt 1, 4, 5, 7-9, 14, Gl 1, Is 2, 15, Nt 2, 9, 12, 13, 15, Sv 7, 10, 15, 17, 18 (rar), Vs 10; „Ieşitor": Gl 2, 3, Sv 12 (ieşitoare), 14 (ieşitoare), Vs 6; „Privată": Bc 3, 4, 8, 10, 16, Bt 3, 11-13, Gl 2, 3, 6, 7, Is 1, 4, 6 (rar), 9 (azi), 11, 12, 15, Nt 2, 10, 15, Sv 8; „Latrină": Bt 6, Gl 8, 9, Is 1, 4, 11, 17; „Literată": Bt 2, Vs 5 (leterată), 10 (literadă), 12; „Privată": Nt 14, Sv 4 (pravet), Vs 1, 6, 8, 14, Vn 2, 3, 8, 10; „Umblătoare": Nt 14, Vs 5. *Azi:* „Closet": Bc 12, 16, Gl 3, 5, 6, Is 1, 5, 11, 13, 16, Nt 4, 13, Sv 3, 5, 9, Vs 9, 12, Vn 1, 4, 7, 11-13; „Veceu": Bc 3, 4, 12, 16, 19, Bt 14, Gl 3, 5, 6, Is 5, 7, 13, 14, Nt 2, 6, Sv 10, Vs 9, 12, 13, Vn 1, 4, 6, 7, 9, 11.

Apariţia: „Nu există": Bc 6, 13 (sat Hârja), 14; „Înainte nu existau": Bc 11, 13 (sat Oituz), 19, Gl 10, Is 3, 14, Sv 2 (mergeau în dosul casei), 6, Vs 16, 17, Vn 12; „De pe la 1910": Is 5; „La 1900 nu erau latrine": Is 17; „La 1900 erau rare; azi sunt la fiecare casă": Sv 1, Vn 5; „La 1900 era doar o groapă, la majoritatea sătenilor": Vs 1; „Înainte nu existau ori erau gropi împrejmuite cu coceni": Vn 4, 10.

Amplasarea: „În fundul grădinii sau în spatele casei": Bc 2, Is 15, Vs 17; „În grădină sau în spatele grajdului": Bc 8, 10, 13, Bt 10; „În spatele casei": Bt 12, Gl 1, 2, 4, Nt 15 (lângă grajd), Vn 2, 8 (cât mai departe); „În spatele grajdului; azi se construiesc în baie": Gl 8; „În fundul curţii sau în grădină": Is 1, 4; „În fundul grădinii": Bc 11 (azi), Bt 1, 3, Is 3, Nt 9, 10, 13, Vs 1, 16, Vn 2, 12; „La peste 20 de m distanţă de puţ": Sv 1; „Lângă platforma de gunoi": Sv 4; „Nu aveau un loc fix înainte; în grădină, azi": Vs 3; „În dosul gardului, după stog, înainte; în spatele casei, azi": Vs 4; „În grădină, într-un colţ, în spatele şurii": Vs 8.

https://biblioteca-digitala.ro

Forma: „Paralelipiped": Bc 3, 4, 8, 10, 13 (sat Oituz), 19, Bt 4, 7-9, 13, 14, Gl 2, 4, 9, Is 2, 4-6, 11, 13, Nt 9, 10, 13, Sv 7, Vs 1, 4, 10, Vn 1, 12; „Pătrată": Nt 14, 15, Sv 1, 3, 5, Vn 13; „Pătrate şi rotunde": Is 1; „Dreptunghiulară sau pătrată, rudimentare": Bt 6; „Groapă înconjurată de coceni": Bc 18; „Mai de mult erau făcute din beţe de floarea soarelui; acum se fac în fundul ogrăzii, din scândură": Bt 3; „Din «holdan» (cânepă netopită) şi fără uşă. Era sistem turcesc [o gaură la nivelul solului, fără scaun]": Bt 11; „Din stuf, «haldani» (tulpini de cânepă), înainte; azi, cabină din scândură": Bt 12, Sv 3, 9; „O groapă împrejmuită, cu crengi": Gl 5; „Foarte rudimentare": Gl 6; „O bortă (gaură) în mijloc, tulpini de cânepă, «landani» de jur-împrejur şi acoperiş de stuf, înainte; azi, din scânduri": Is 7; „Groapă neîmprejmuită": Is 9; „Groapă cu pari şi stuf, înainte; cabană din scânduri, azi": Is 12; „Groapă care are deasupra pereţi de scândură": Nt 1, Sv 12, 17; „Din nuiele": Nt 2; „Groapă îngrădită cu pari": Nt 12; „O bortă în pământ, cu nişte beţe împrejur, fără acoperiş": Vs 5, 6 (gard din coceni sau floarea soarelui), 9 (beţe de floarea soarelui); „O groapă în pământ, cu sau fără scânduri, cu o mică perdea de stuf; azi sunt şi cu pereţii din «lătunoaie»": Vs 8, 15; „Patru pereţi de scânduri şi un acoperiş într-o singură «plasă»": Vn 2, 8 (acoperiş din «lătunoi»); „Trei pereţi de «ciocani» sau 4 pereţi, din scândură": Vn 3; „Patru pereţi de scândură cu acoperiş de scândură": Vn 5; „Înainte, trei pereţi de ciocani (coceni de porumb; azi, cabină de lemn": Vn 9.

Construcţii gospodăreşti la gospodăriile cu locuinţe semiîngropate: „Au fost vreo 6-7 bordeie, ultimul s-a stricat prin 1967-68. Aveau o şurişoară acoperită cu stuf": Is 6; „Anexele erau la suprafaţa solului, ca la gospodăriile cu case la suprafaţă": Vs 12; „Erau nişte bordeie, locuinţe în pământ, ale ţiganilor, amplasate la marginea satului, pentru a lua mai uşor lemne de foc. Grajdurile erau la suprafaţă": Vs 15; „Aveau doar şatră, care era la suprafaţa solului": Vn 1.

MATERIALE ŞI TEHNICI DE CONSTRUCŢIE

Construcţie aşezată pe: „Nu se făcea temelie înainte": Bc 9, 12, 20, Bt 2 (cu excepţia şurilor de chirpici), Gl 5, 9, Is 3, 10, 11, 14, Nt 3, 7, 8, 14, Sv 1, 2, Vs 12; „Nu era şi nu este temelie la cele mai multe anexe gospodăreşti. Foarte rar se puneau înainte pietroaie la colţuri ori stâlpi de lemn": Bc 2, 18, Is 1 (rar, tălpi cu pietroaie la colţuri), 4 (rar, piatră), 7, 8, Nt 9 (şura); „Fără temelie, azi": Bc 5; „Pietroaie la colţuri": Bc 4, 16 (şopronul, bucătăria), Is 4 (uneori), 13 (la coşer, bolovani), Nt 1, 10, Sv 3, 9, 11, 17 (uneori), Vs 3 (coşerul, rar azi), 6 (hambarul), Vs 7, 10, 13, Vn 7 (bolovani), 10, 11, 12 (în trecut), 13; „Cu pietroaie la colţuri sau pe stâlpi, cioate de lemn de 20 - 25 cm înălţime": Bc 10; „Pe furci, fără temelie": Bc 14, 15 (în trecut), 19, Bt 1, 4, 5, 6 (furci de stejar), 7 (şi azi), 8-11, 13 (şoprul), Gl 1-4, 6, 7, Is 2, 5 (coşerele), 6 (coşerul), 9, 12 (coşarul), 13, 15, 17 (azi, rar temelie), Nt 2 (de stejar, înainte), 6 (furci de stejar, de 80 cm, înainte), Sv 5 (şura), 6 (înainte), Vs 1, 3 (sau pilaştri, coşarul, azi), 4 (stâlpi de 50-60 cm la coşar), 5, 6, 9 (şura), 11 (de 20-30 cm înălţime), 14, 15 (coşarele), Vn 7 (leasa); „Furci de lemn sau piatră": Nt 11, 13; „Pe «bubulaci», trunchiuri de stejar, până la 0,5 m înălţime, înainte": Nt 15; „Stâlpi bătuţi direct în pământ (poclidul)": Sv 16, 17; „Piloţi de stejar, salcâmi, alături de fundaţie de piatră": Vs 2; „La hambar se puneau picioare de lemn sau de

https://biblioteca-digitala.ro

piatră, de cca 60 cm înălţime; acareturile nu aveau temelie": Vs 16; „Furci în pământ sau pietroaie la colţuri": Vn 4; „Pari de 70 cm înălţime înainte; azi, uneori, bolovani": Vn 6.

TALPA

În trecut: Bc 5, 14; „Tălpi de stejar": Bc 6; „În unele cazuri, pe tălpi cioplite în 4 muchii, din esenţă de lemn tare": Is 1; „Tălpi pe pietroaie puse la colţuri": Sv 5, 12. *În trecut şi azi*: Vn 4, 13; „Tălpi de stejar, care aveau posibilitatea": Bc 3; „Tălpi de lemn peste pietroaie, înainte, ciment, azi": Bc 16; „Bârne, patru tălpi pe pietroaie la colţuri": Bt 14, Nt 5, 6 (rar), Sv 15, 17; „Tălpi pe piatră înaltă de 30-40 cm; pe ciment, azi": Is 15; „De mult, tălpile se aşezau direct pe pământ. Când au început să se facă şuri, se puneau cioate de stejar la colţuri şi la mijloc": Sv 2; „Tălpi pe pietroaie şi pe temelie de piatră": Vn 1. *Azi:* „Fără temelie, direct pe talpă, azi; înainte, pe piatră la colţuri şi apoi pe talpă de stejar, care aveau posibilitatea": Bc 5; „Tălpi pe piatră, înainte; azi, şi beton, dar mai rar": Sv 16.

TEMELIA

Din pământ: „Numai la peretele din ceamur se săpa un şanţ în care se băga pământul preparat cu paie şi bălegar". Gl 2; „De lut, «pomesteală»": Gl 10; „Pământ amestecat cu paie; şi azi": Vs 4.

Din piatră: *În trecut:* Bc 5, Bt 3, Is 15, Nt 1, 15; „Uneori": Gl 8, Is 4; „Patru lespezi de piatră, înfundată cu lemn": Nt 12. *În trecut şi azi:* Bc 1, Bt 14, Is 5, 15, Nt 1, 4, 6, 14, 15, Sv 3, 10, 13, Vs 2, 3, 8, 9; „Temelie pe piatră continuă, cu pietroaie la colţuri, la grajd": Bc 3; „Piatră cioplită de pe Valea Trotuşului": Bc 7; „Mai puţine cu pietroaie la colţuri; cele mai multe cu temelie de piatră continuă": Bc 8, 13 (sat Oituz); „Piatră de râu; azi, piatră, beton": Bc 11; „Piatră de râu, prund": Bc 17, Vn 8; „La şurile de chirpici, temelie de piatră de 0, 50 m": Bt 2; „Înainte, bolovani mari la colţuri şi la mijloc se înfunda cu piatră necioplită; azi, temelie de piatră necioplită sau de ciment": Bt 12; „Necioplită, cioplită, cu forme neregulate": Is 6; „La hambar, magazie": Is 12; „Este carieră de piatră şi unele case sau crame sunt cu pereţi de piatră": Is 13; „Piatră de la Stroieşti; azi, şi cu beton": Is 16; „Un singur rând de piatră": Nt 5; „La grajd, de piatră cioplită": Nt 9; „Piatră; azi şi ciment": Nt 11, Vn 12 («taftaluci»); „Furci de lemn sau piatră cioplită la grajd, şopron, bucătăria de vară; azi, cu fundaţie": Nt 13; „Piatră de munte sau de râu": Sv 1, 17; „De piatră continuă; foarte rar se punea şi se pune mortar": Sv 7; „Înainte, de piatră; azi, de piatră sau beton": Sv 8, 14, Vn 12; „Înainte, de piatră continuă; azi, pietriş de râu şi ciment": Sv 9; „De piatră continuă": Sv 11, 18, Vn 5, 13 (necioplită); „Piatră lespezi": Sv 15; „Când terenul era în pantă, se punea piatră continuă înainte, nu doar la colţuri; azi, şi la colţuri, şi continuă": Sv 16, 17; „La grajd, înainte, de lespezi; azi, uneori, fasonată; la şatră, piatră doar la colţuri": Vn 1; „Piatră de râu sau de râpă": Vn 2; „Bolovani de râu, la grajd": Vn 3. *Azi:* Bt 11, Is 13, 14, Nt 7, Vs 17; „Temelie de piatră continuă": Bc 4 (de vreo 20 de ani [1959]), 9, Sv 5, 6; „Azi, piatră sau ciment": Bc 14, Is 4, 11; „Temelie de piatră sau balastru, la grajdul nou": Bt 5; „Piatră necioplită": Sv 4; „După 1950": Nt 2; „Bolovani, uneori, la grajd": Vn 6.

https://biblioteca-digitala.ro

Din cărămidă: *Azi*: Vs 15.

Din ciment, beton: *Azi*: Bc 1, 6, 8, 15, 16, 20, Bt 1, 3, 12, Gl 1, 6, 8, Is 1, 2, 3, 9, 10, Nt 1, 3, 6, 8, 15, Sv 2, 4, 9, Vs 12, 15, 17, Vn 12; „Rar": Bc 5, Bt 7, 8, Nt 12, 14, Sv 5 (foarte rar), 12, 14, 16, 17; „Şi beton, alături de piatră": Bc 13 (sat Hârja).

Adâncimea şi /sau înălţimea temeliei: „Un rând de piatră şi ciment de 10-15 cm, azi": Bt 3; „Piatră, de 20 cm": Sv 8 (şi beton, azi), 9 (dacă şura era mai mare); „Înaltă de 20-30 cm": Nt 14, Vn 1; „De 30 cm, înainte": Nt 1; „30 cm, căsoiul, azi": Vs 3; „Piatra sau betonul, de 30-40 cm": Sv 14; „De piatră; înainte, de 30-50 cm; azi, 1 m": Nt 4; „De piatră, cam de 30-50 cm": Nt 9, Vs 8; „30-40 cm": Is 15, Vn 5; „30 cm-1 m": Vn 2; „Piatră sau ciment, de 40 cm, azi": Bc 14, Vn 8 (piatră); „În funcţie de loc, de 40-100 cm": Bc 7; „La piatră, înălţimea,50 cm, şi azi": Bc 11 (şi beton), Bt 2, Is 12, Sv 3 (până la...), 6; „Fundaţia de pământ la adâncimea de 50 cm": Vs 4; „Temelie pe piatră continuă, de 50-60 cm, în funcţie de teren; dacă e în pantă, înălţimea diferă": Bc 1, Nt 7 (prundiş); „Piatră, de 50-60 cm; azi, şi ciment": Nt 11; „De piatră sau ciment, de 20-25 cm deasupra pământului şi 30-40 cm în pământ": Bt 12; „Cea de piatră, până la 50 cm; cea de beton până la 1 m": Nt 15; „De piatră, de 50-60 cm-1 m înălţime": Is 6; „50-70 cm, azi, temelia de ciment": Gl 1; „Rareori, de 50-75 cm": Is 13; „De piatră, de 50 cm-80 cm": Is 5; „Piatră de cca 30-50 cm afară, 40-50 cm în sol": Sv 1; „Piatră, de 60 cm": Vn 9, 12 (azi, rar, şi de beton); „Piatră, de 80 cm": Nt 6; „Piatră zidită sau beton de 80 cm-1 m": Is 11; „Bolovani de 1 m": Vn 3; „De 1,20 m înălţime, piatră": Bc 13 (sat Hârja); „De 2, 30-2, 50 m înălţime, temelia de piatră continuă": Bc 8, 13 (sat Oituz); „Piatră, cu înălţimea după teren, ca să iasă la nivel": Sv 4.

Spaţiu sub amenajări, construcţii: „Sub pătul, este coteţ de porc ori de păsări, raţe sau gâşte": Bc 2; „Sub coşer, coşar, coş, se adăposteau păsări, câini, pisici": Bc 14, Is 12, Nt 11, Vs 6; „Se face coteţ pentru păsări": Gl 9, Vs 12 (sub coşar); „Sub pătul sau sub coşar se ţineau unelte mărunte": Is 4, 11 (şi azi); „La coşer, se ţineau păsările la umbră sau ca adăpost de ploaie": Nt 3, Sv 14; „Sub coşar, 30-40 cm. Se ţineau găinile şi era loc pentru pisici să prindă şoarecii care se urcau în coşar": Nt 7; „Nu; înălţimea coşerului este de doar 15-20 cm": Nt 8; „La pătul, se puneau butoaie, unelte; se pun lemne azi": Vs 3, 4; „Azi, ca să intre pisicile, să mănânce şoarecii": Vn 1; „La leasă; stăteau păsările": Vn 3, 4, 9; „Nu avea nume; pentru lemne": Vn 6; „Sub grajd, hambar este polată": Vn 7.

PEREŢII

Mod de construcţie, materiale şi tehnici:

Lemn. Nuiele împletite. Nelipite: *În trecut*: „La coşarul de păpuşoi": Bc 8, 16, Gl 3 (sâsâiac), Vs 4; „La şură, saivan": Bc 14; „La leşile (lesele) de porumb": Vn 4, 6. *În trecut şi azi*: „Coşarele": Bc 9, 18 (coşeri), Bt 2, 4, 5 (siac), 13, Gl 5 (coş), Is 2, 12, Vs 3, 8-10, 13. **Lipite:** *În trecut*: Bc 19, Gl 6, 9, Nt 14, Vs 1, 2, 15; „La şurile pentru vite, case, care nu avea altă posibilitate": Bc 2; „La grajd": Bc 5, 8 (poiată), 15 (şi şură), Bt 14, Gl 1 (la orice), 8 (şi şoproane), Is 2 (şi şoproane), 8 (lipite cu balegă), 9, Nt 7; „Poiată, coşar, grajd, căsoaie": Bc 6; „La coşar, cocină, coteţ, poiată, grajd": Bc 7;

https://biblioteca-digitala.ro

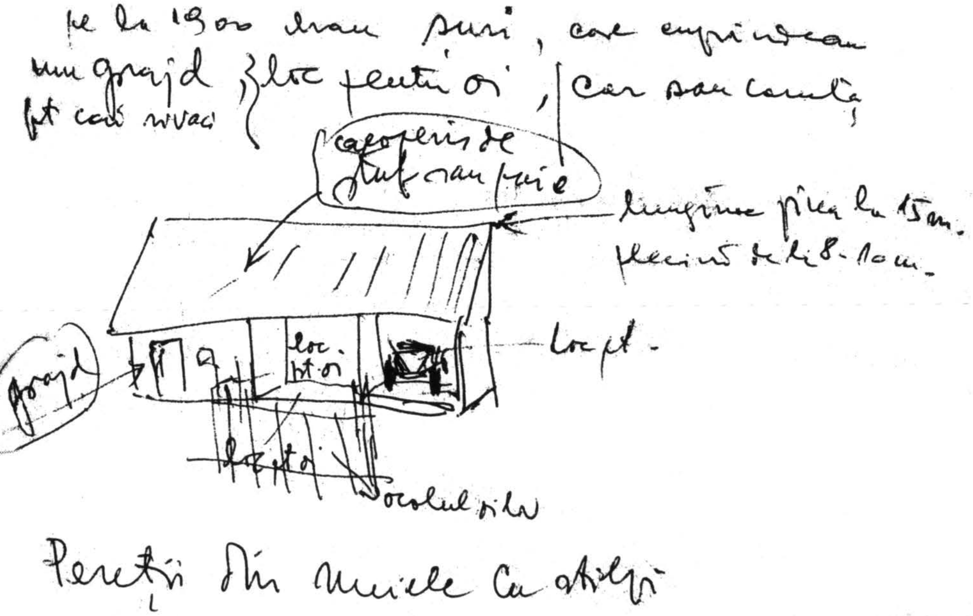

Şură veche, sat Roşiori, jud. Bacău (Gheorghe Aldea)

„La şurile pentru vite, poiată (găinărie), coteţe pentru porci”: Bc 20; „Împletituri de nuiele lipite cu pământ amestecat cu paie”: Bt 3 (la grajd, magazii, casă); „Pereţii «îmbrâieţi» (se bate brâu) şi apoi îngrădiţi cu nuiele. Apoi, lipiţi cu un strat de balegă şi scai (scaieţi, mărăcini) în unele cazuri. De obicei, peste plasa de nuiele de carpen, salcie, se bătea lut frământat cu paie şi băţul era aruncat cu putere pentru a intra printre goluri. După uscare urma unsul cu lut şi cu balegă (tencuitul propriu-zis), după care se văruia”: Bt 6; „La şuri, şoproane”: Bt 12, Sv 6; „Se băteau furci de stejar peste care se puneau pari dăltuiţi în lemn; peste ei se îngrădeau nuiele şi se bătea lut, la coşare. grajduri”: Is 5; „Se îngrădeau nuiele pe leaţuri. În colţuri, grindă bătută în pământ; se lipea; la şuri”: Is 6; „Toate construcţiile anexe erau din nuiele lipite cu pământ amestecat cu paie şi făţuit cu pământ galben cu balegă”: Is 10, Vs 12; „Nuiele lipite cu lut pe ambele părţi, la şură, poiata pentru găini”: Is 14; „La şură, căsoaie”: Is 15; „Furci de stejar, leaţuri sau nuiele îngrădite, lipite cu pământ”: Is 17; „Colniţa, şoprul, şura”: Nt 2; „La grajd, şură, şandrama”: Nt 3; „La şură”: Nt 7, 8 (şi poiată), Sv 5; „La colniţă, poiată, şură”: Nt 11; „La colibe”: Nt 15; „La grajd, poiata găinilor”: Sv 14, Vn 12; „Şura, gard de nuiele lipit cu vălătuci”: Vs 7; „La coşar”: Vs 9; „La grajd, şură, coşereaţă (poieţică)”: Vs 11; „Privata; azi, rar”: Vs 13; „La 1900 toate anexele din nuiele lipite, încheiate rotund; se băteau furci în pământ. Din loc în loc se băteau pari şi se împleteau nuiele, peste care se punea pământ cu paie. Se da cu «ghiontul», pământ cu pleavă, după ce se usca primul strat. Se fasona apoi cu pământ amestecat cu balegă de cal”: Vn 4; „La coşar (grajd) plus cramă, la coteţe”: Vn 6; „La grajdurile cele mai vechi, şopron, case: pe tălpi, amânari (colţurile), contrafişi. În contrafişi, grindă şi cosoroabă se făceau găuri în care se băteau pari la 25 cm. Se împleteau nuiele (haragi) de alun, mesteacăn, loză (un fel de salcie). peste ele se lipea lut”: Vn 13. *În trecut şi azi*: Bc 3, Bt 10, Is 16; „La cei mai puţin înstăriţi; nuiele lipite cu pământ: se bat parii, apoi se prind nuielele. Din loc în loc se bat «amnari», apoi se pun

https://biblioteca-digitala.ro

nuielele de o parte şi alta şi se pune pământ cu paie de grâu, ovăz, pe ambele părţi; la case, grajduri, cele mai multe vechi": Bc 4; „Nuiele bătute pe furci şi umplute cu pământ la şură, poiată; nuiele împletite, şipci la coşer": Bc 12, 13; „Nuiele împletite între 3 rânduri de brâie de lemn cioplit – «chingi»; sunt lipite cu glod, bulgări de pământ amestecaţi cu paie": Bt 1, 8, 9; „Şura şi coteţul, nuiele lipite": Bt 2; „Nuiele îngrădite între «fuşeile» dintre furci, unse cu lut amestecat cu paie călcate, la poiată": Bt 5; „Nuiele împletite şi vălătuce; nuiele pe care se arunca lut cu paie": Bt 7; „Nuiele împletite pe furci la şură, poiată, hambar, coteţ; se pune lut cu paie sau pleavă; se dă printre nuiele cu lut, amestecat cu paie, apoi lut cu balegă de cal ": Bt 11; „Coştereţul, samalâcul": Gl 3; „La coteneaţa găinilor, la magazii": Gl 4; „La grajd, bucătăria de vară, chiler": Gl 10; „Furci de stejar, împletitură de nuiele de carpen sau frasin fixate prin lănteţi, «fuşei» de stejar, lut: şura, poiata, bucătăria de vară; azi, şi din leaţuri duble, călcătură de lut între leaţuri": Is 7; „La şură": Is 13; „Nuiele lipite cu vălătuci": Nt 10; „La poiată (grajd), şopron de unelte, înainte; la «coştereaţă», şi azi": Vs 3; „Coşul de păpuşoi": Vs 6; „La poiată": Bc 9 (şi şandrama), Vs 8, 14 (şi şură); „La şuri şi coteţe; azi, mai rar": Vs 17; „La şopru, căsoaie": Vn 2; „Nuiele lipite cu lut cu paie; la toate": Vn 3; „La grajd": Vn 8, 11 (şi coteţul); „La târla din ţarină, la bucătăria din curte": Vn 8; „La grajd, căsuţă, căsoaie, etc; azi se pun mai mult chirpici": Vn 10.

Lănteţi: „Şipcă, la coşarul de păpuşoi": Bc 8, Gl 2, Vs 4 (azi); „Coşarele din stinghii": Bc 9; „Pereţi din şipci, nuiele împletite la coşer": Bc 12; „Şipcă, la şură, lipită cu pământ amestecat cu paie, frământat cu boii; azi, rar": Bc 20; „Leaţuri": Bt 8, Is 17 (câteodată, înainte); „Lemn cu stuf": Bt 9; „Prinse de «amânări», furcile de la colţuri": Vn 3; „Păier": Gl 2; „Azi, din şipci, leasa": Vn 4, 7.

Scândură: *În trecut şi azi*: Bt 4, Gl 6, Sv 5; „Hambarul": Bc 7, 12, Bt 14 (lipite), Vs 10; „Scândură făţuită, peste amnari, la hambar": Bc 18; „Coşăr": Gl 2; „Coşul de porumb, coteneaţa": Gl 5; „Pereţii de scândură, lipiţi doar în interior": Nt 12; „La şuri": Sv 4, 14; „Oboronul": Sv 15; „Poclidul": Sv 17. *Azi*: Sv 6, 12, Vn 5; „În ultimul timp, baratca": Bc 3; „Rar": Bt 1; „La coşar": Vs 3; „La grajd": Vn 6.

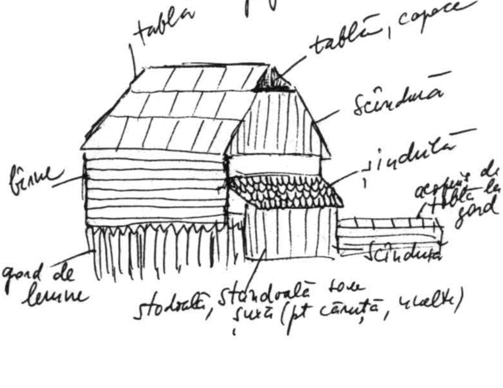

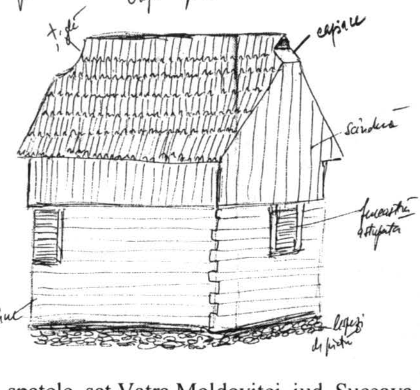

Grajd, sat Vatra Moldoviţei, jud. Suceava   Grajd, spatele, sat Vatra Moldoviţei, jud. Suceava
(desene de Alina Ioana Ciobănel)

https://biblioteca-digitala.ro

Bârne: *În trecut*: „Necioplite şi cioplite, de fag, cele mai multe construcţii": Bc 4; „Necioplite, rar, cioplite; de plop, mesteacăn": Bc 5; „Grajduri, căsoaie, bârne de plop, tei, crăpate şi băgate în paiantă": Bc 6; „Cioplite şi necioplite de plop, salcie, mesteacăn, arin la grajd, cocină": Bc 7; „Bârne de stejar, la saivanul de oi": Bc 15; „La şopron, coşer, casă, cele mai multe necioplite, de plop, fag, stejar": Bc 16; „La chimniţă": Gl 6; „Uneori, grinzi de soc dar la încheieturile pereţilor, «cheotori»": Is 4; „La cele mai vechi construcţii, bârne de stejar, la case, coteţe, cine avea posibilitatea. Evoluţia materialelor de construcţii: vălătuci, nuiele, cârpici": Is 5; „De plop, stejar, necioplite şi cioplite; numai capetele rămâneau în afară": Is 16; „De arin, plop şi brad": Nt 2; „De brad, stejar": Nt 6; „Cioplite, de plop, arin, mesteacăn": Nt 14; „Necioplite, din brad (cele mai multe), molid, plop, arin": Sv 1; „Pari necojiţi, la ocol": Sv 5; „Rar, şurile, din bârne de stejar": Vs 8; „De stejar, necioplite, cioplite": Vs 11; „De carpen, fag, jugastru, tei, cioplite, necioplite; la căsoaie, coteţul de porci": Vs 14; „La căsoaie, cioplite din bardă; coteţe de porci, din «loazbe»": Vs 17; „La toate construcţiile, de brad, mesteacăn, fag; necioplite": Vn 5; „În vechime, la căsoi cu căsuţă lângă el, bârne cioplite, de brad; acum nu mai există": Vn 10; „La «bârnar», adăpost pentru porci, de fag, stejar, plop": Vn 11; „La căsoaie, grajd, de plop, stejar, rotunde sau fasonate dreptunghiular": Vn 12. *În trecut şi azi*: „La toate construcţiile; bârne cioplite, de brad" : Bc 1 (brad alb şi molid), Sv 4, 8 (cioplite doar în interior), 9, 10 (cioplite pe două părţi), Nt 12 (la şopru, grajd, coteţe); „De brad, cioplite, la case, grajduri (marea majoritate), «căsoaie»": Bc 3; „Tehnica se cheamă «paianturi»; este vorba de pereţi din bârne cioplite, de brad, aşezate între stâlpi. Dn loc în loc, peste bârnele orizontale este pusă pe diagonală câte o bârnă cioplită, ce se sprijină pe stâlpii verticali. Acest tip de pereţi se găseşte la casă, grajd, la majoritatea construcţiilor": Bc 8; „Necioplite şi cioplite, de brad, mesteacăn": Bc 10; „Din bârne de brad necioplite, cioplite (majoritatea) la grajd, şopron, magazie, coteţ": Bc 11; „Lemne crăpate, de stejar, la coteţ; azi, rar": Bc 12; „La majoritatea construcţiilor, pereţi din bârne de brad, necioplite (azi, mai rar), cioplite (şi azi)": Bc 13 (sat Oituz); „Toate construcţiile din bârne de brad, fag, cioplite": Bc 13 (sat Hârja), Vn 13; „Bârne de brad necioplite, înainte, cioplite, azi": Bc 17, Nt 1 (toate construcţiile), Sv 11 (şi de molid), 12 (de molid); „Rar şi azi; bârne în pământ, la bordeie-zămnic": Bt 13; „La şuri, cioplite pe două feţe; azi, mai rar": Is 15; „Din bârne de brad, molid; necioplite, înainte, cioplite, azi": Nt 4, 5 (erau şi cioplite, înainte); „Bârne cioplite, la grajd": Nt 9; „Bârne cioplite de stejar, frasin, ulm, la coteţe de porci, grajduri; azi, foarte rar se mai fac din bârne": Nt 10; „Bârne cioplite de brad şi plop, la colniţă, poiată, şură, înainte; la grajd, poiată, şură, azi": Nt 11; „La şopron, grajd, bucătărie de vară, bârne de brad, fag, necioplite, cioplite": Nt 13; „Cioplite, necioplite, de brad, plop, la grajd, şură; azi, rar": Nt 15; „La casă, şură, de brad; mai rar înainte": Sv 2; „Absolut toate construcţiile au avut şi au pereţii din bârne de brad, inclusiv coteţele; la cele vechi, bârnele erau şi necioplite": Sv 3; „Înainte, necioplite sau cioplite pe o parte; azi, cioplite; de brad; la şură, grajd": Sv 5; „Bârne de molid, necioplite, înainte, cioplite, azi, la toate construcţiile": Sv 7; „Bârne de brad, cioplite doar în interior şi rotunde în exterior": Sv 8; „La toate construcţiile, inclusiv la coteţe, bârne de brad, necioplite înainte, cioplite azi şi înainte": Sv 13; „La grajd, «stodoală» şi scheletul «oboronului» este tot de bârne de brad, foarte puţin fasonate": Sv 15; „Bârnele pentru construcţii se alegeau din pomii din pădurea din faţa soarelui, de pe un teren foarte tare, pietros, ca să nu aibă igrasie şi se lăsa construcţia [goală] cel puţin un an, ca să se usuce. Înainte, bârnele de brad şi de molid (mai rar, că se zice că face ploşniţe), se ciopleau

https://biblioteca-digitala.ro

numai pe o parte; azi, şi pe ambele părţi": Sv 16; „Înainte rotunde sau cioplite pe o parte, de brad, foarte rar de molid; azi, cioplite pe o parte sau pe ambele părţi": Sv 17; „La toate construcţiile. Nu se taie lemnele în iunie, iulie; cel mai bine de tăiat în februarie, martie, aprilie, chiar şi mai şi septembrie. Lemnele, de brad şi molid sunt secţionate pe lungime, la un diametru cam de o jumătate de metru": Sv 18; „Bârne cioplite de salcâm, stejar, la hambar": Vs 6; „De brad, fag, stejar, mesteacăn, necioplite, la căsoaie, şopru": Vn 2; „La cramă, grajd, coteneaţă, coteţ, bârne cioplite": Vn 7; „La majoritatea construcţiilor, bârne necioplite, rar, cioplite, din brad, plop": Vn 8; „La toate construcţiile, bârne de stejar, cioplite": Vn 9. *Azi*: „Puţin cioplite, la grajd": Vn 1.

Bârne aparente: *În exterior, lipite în interior*: Bc 5, Nt 15, Sv 13 (rar, azi), 16 (şi azi), Vn 2 (înainte), 10 (de mult); „În interior lipite cu balegă amestecată cu lut": Bc 13; „Se băteau pene în afară, în interior se lipea cu lut": Nt 2; „Câteodată; şi azi": Sv 7, 15; „În interior, la grajd, se tencuiau": Sv 9; „În interior, bătute cu balegă": Sv 12; „La fel şi azi, rar sunt lipite pe dinafară": Sv 17. ***În interior, lipite în exterior***: Bc 7, 15, Vn 11. ***În interior şi exterior***: *În trecut*: Bc 8, Vs 8, 14, Vn 9; „Şura era netencuită": Sv 8. *În trecut şi azi*: Bc 13 (sat Oituz), 17, Nt 9, Sv 10, 11; „Doar înfundate cu muşchi sau balegă": Nt 1. **Lipite:** „Tencuite, văruite; şi azi": Bc 3; „Uneori": Nt 5. *Azi:* Bc 8; „Azi rămân nelipite": Sv 18. ***În interior şi exterior***: *În trecut:* Sv 18, Vn 12. *În trecut şi azi:* Bc 10, 16, Is 16, Nt 10-14, Sv 1, 5, Vs 6, 11, Vn 7, 8; „Se puneau şipci": Bc 4; „«Puricite»": Bc 6;

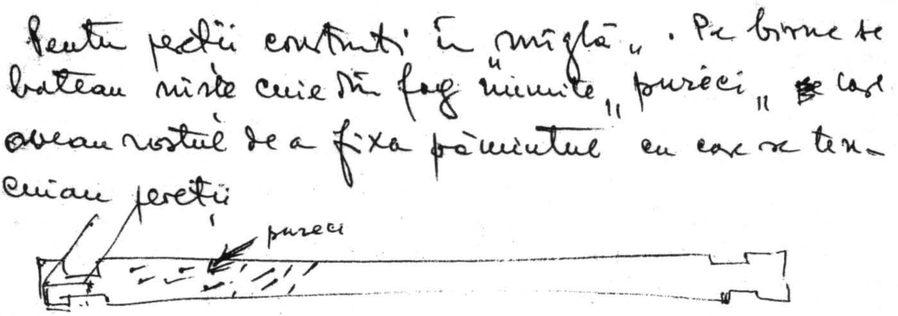

Pureci pe bârne, sat Arbore, jud. Suceava (desen de Gheorghe Aldea)

„Mai mult în exterior, dar multe se lipeau şi în interior": Bc 11; „Bârne şipcuite şi lipite cu lut": Bc 13 (sat Hârja); „Înainte, pe pereţi se băteau pene mici şi se arunca lutul între bârne, ca să nu cadă. Acum, de la Război, se bate şipcuială, despicături de brad": Sv 3; „Azi, majoritatea încep să se tencuiască sau se pune draniţă ori scândură peste pereţii anexelor": Sv 7; „Grajdul este lipit cu lut şi în afară şi în interior": Sv 8; „Se «puricea» cu araci de-a curmezişul şi se lipea cu lut şi se văruia": Vn 5. *Azi:* Vn 2, 9, 13. ***Numai printre bârne***: „Acareturile, balegă între bârne; la bordeie se înfundau cu muşchi": Bc 1.

Îmbinarea bârnelor, paiantelor, furcilor. Terminologie, modalităţi: „Înainte, în cheotori; azi, în «amnari», paiantă": Bc 1, Sv 2; „În dăltuitură, când sunt retezate": Bc 3, 7 (şi cu cuie de lemn, înainte); „Fără denumire specifică": Bc 4, Vn 1 (încheietură clasică, ciobănească); „În cheotoare (cheotori)": Bc 5, 6 (cheietură), 8 (şi azi, în cheutori), 12, Is 15 (în cetori), 16, Nt 4 (cheotori, durate de nu se cunoaşte încheietura), 5 (încheieturi), 6, 10, Sv 10 (chetori), 12 (cheutori), 17 (ceotori), Vs 8, Vn 2 (încheieturi cioplite cu

https://biblioteca-digitala.ro

toporul), 5 (încheieturi cioplite cu toporul), 9 (încheiate); „În cheotori, paiant, furci": Bc 10; „În amnare de stejar cu şipci care stau între bârne sau crestat": Bc 11; „Pereţi prinşi la colţuri în cheotori; bârne culcate (orizontale) între stâlpi, tip general pe la 1900. Bârne culcate, cu «paiant», lemn gros aşezat pe diagonală între un stâlp şi altul, tip frecvent azi. La fânaţe, poiate, coteţe, pereţii se făceau şi se fac din «rigle» de lemn de brad încheiate la colţuri în «dinte»; la case, şi şuri, bârnele se încheie la colţuri în «şor», ca să nu împungă afară; şi azi": Bc 13 (sate Oituz, Hârja); „În crestătură şi în amânar": Bc 16; „La colţuri, în dinte de lup": Bc 17; „La lemn: crestătură de îmbucare, la hambar; ciobăneşte, la chimniţa veche": Gl 6; „Bârne retezate la capete, în furci dăltuite": Is 5; „În furcile de la colţuri se făceau găuri cu sfredelul şi «se păruia», se vârau nuiele mai groase, apoi se îngrădea cu nuiele": Is 9; „În furci înconjurate de împletitură de nuiele": Is 10, 12; „Furci la colţuri": Is 11, Nt 3, 7, Vs 9 (vălătucii); „Încrestate la colţuri": Nt 1, Vs 14; „Bârnele, în «amnari», în încheietură coadă de peşte": Nt 2, 9, 11, Sv 4, 8; „Pe furci sau pământ bătut (se împleteau cu nuiele": Nt 8; „Bârnele, crestate la capete; scândura, prinsă la colţ în «amnari» (paiante, adică leaţ)": Nt 12; „În cheotoare sau «amnari»": Nt 15; „Încheietură stânească, la bârnele rotunde, la construcţiile cele mai vechi; la cele mai noi, în «mâglă», retezate la colţuri şi cioplite şi în «amnar», «căţei», în stâlp": Sv 3; „Bârnele rotunde, sau cioplite puţin pe dinafară, în cheotori; cele fasonate, în «amnar»": Sv 5; „În cheotori sau în stâlpi; azi, marea majoritate, în stâlpi": Sv 7; „În «amnari» şi scoabe de fier la colţuri": Sv 9; „În cheotori şi zimţi, şi azi; în «amnari», azi": Sv 11; „Colţul, încheiat în chetori, înainte, mai rar azi; în «mâglă», cu capetele petrecute; cele mai vechi construcţii, «stâneşte» sau în «căţei»": Sv 13; „Pe stâlpi (amnari) la construcţiile din nuiele şi vălătuci": Sv 14, Vn 3 (nuiele şi paiantă); „În «mâglă», cu capetele bârnelor retezate sau în «amnare», adică în stâlpi, pentru că e mai economic, se pot folosi şi bucăţi de lemn mai mici": Sv 15; „Înainte, în «ceotori»; azi, retezat, tip coada rândunicii": Sv 16; „În ceutori, mai vechi tip; în zimţuri, cap la cap, mai nou": Sv 18; „În cuie, într-un lemn": Vs 6; „«În cleşte», bârnele": Vs 11, Vn 11, 12, 13 (azi nu se mai fac aşa); „Unele erau rotunde, nuielele veneau împletite pe furci. La cele din «păruială» colţurile erau furcile verticale. Parii de lemn intrau sus în costoroabă, în găuri făcute cu sfredelul, iar jos erau îngropaţi în pământ": Vs 12; „În frânghiuri": Vn 7; „În frânghiu sau în «amnari»": Nt 13; „În frânghiu, cu capetele retezate sau «în oală», cu capetele prelungite, prinse la colţuri (cu cuie de lemn, înainte)": Vn 8.

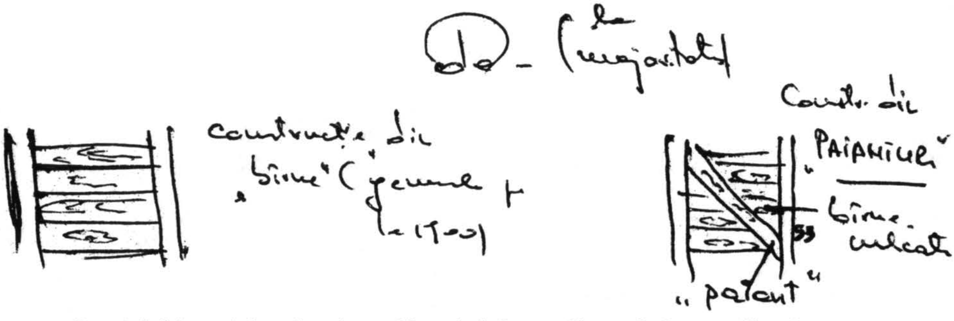

Pereţi de bârne şi de painturi, sat Oituz, jud. Bacău (desen de Răzvan Ciucă)

Pereţi din pământ bătut: *În trecut*: „Bulgări de pământ, amestecaţi cu paie de grâu, pleavă la case, şopron bucătărie": Bc 16; „Înainte, cu piatră şi cărămidă": Gl 6; „La grajduri": Gl 8; „La grajd": Is 1, 13; „La construcţiile pe furci, grajd, şopron, bucătărie de

https://biblioteca-digitala.ro

vară, lut bătut": Nt 13; „Pământ cu paie între leţuri, la grajd": Vn 1. *În trecut şi azi*: Nt 6; „Poiata, şandramaua şi şopronul se construiau din furci pe care se băteau «saiele». Între saiele se băga lut cu paie": Bc 9; „Lut cu paie": Bc 12, Is 11; „Leaţuri cu lut bătut între ele, la şură; cu grinzi la colţuri": Bc 18; „Lut bârnuit la grajd": Bt 4; „Bulgări de pământ amestecaţi cu pleavă la şură, grajd": Bt 13; „Grajd, bucătărie": Gl 1; „Bucătărie de vară, păier": Gl 2; „Lut galben cu nisip; azi, rar": Gl 3; „Ciamur": Gl 9, Vs 1, 8, 15 (ceamur); „Şura, poiata, bucătăria de vară": Is 7; „Pământ cu paie între nuiele, la grajd": Vn 11. *Azi*: „Rar, bulgări de pămât amestecaţi cu paie, la grajd": Vn 6.

Chirpici: *În trecut*: „Rar, la grajduri": Gl 8. *În trecut şi azi*: „Înainte, doar câţiva care se pricepeau aveau pereţii de chirpici; azi ştiu mai mulţi; se fac la case, grajduri, bucătării": Bc 3; „Şura": Bt 2; „Şura şi şopreaţa înainte; azi, grajdul": Bt 14; „După 1920 la case, grajduri": Is 5; „Tipar de lemn de 40 x 20 cm, lut amestecat cu paie de grâu la grajduri, şuri": Is 6; „La grajd": Nt 6, Vs 10 (foarte puţin); „La grajd, şură": Nt 8, Vs 14; „«Moluz» la poiata de vite": Vs 6. *Azi*: Bc 2, 5, 6 (cârpici), 19, Bt 8, 9, Gl 6, Is 10, 12, 15-17, Nt 3, 14, Vs 2, 11, 13, 15, 16, Vn 11, 13; „De vreo 20 de ani [1959], doar la case, nu şi la grajduri": Bc 4; „Rar": Bc 9, Is 7 (poiata); „La grajd": Bc 7 (şi coteţul), 11, 15, Is 2, 8, Nt 7, Sv 14 (la şuri), 16 (foarte rar, de 15-20 de ani); „De la război încoace (după 1945)": Bc 16, Bt 10; „Chirpici la bucătării de vară, grajduri, magazii": Bt 3; „De prin 1965, la grajd, cimentuiţi sau nu": Bt 5; „Azi, «lampaci»": Bt 6; „La grajd, şură, bucătărie": Bt 12; „Grajd, coşar": Gl 1; „La bucătărie": Gl 3, Nt 15; „Pereţi încheiaţi în stâlpi": Is 1; „Majoritatea": Is 4; „La şură, bucătărie de vară": Is 9; „La şuri": Is 13, Vs 7; „După 1945, dar mai mult la case şi la grajd": Nt 2; „La şuri, grajduri, coteţe, poiate": Nt 10; „La bucătăria de vară, unele grajduri": Sv 2; „La grajd, fânărie, standolă": Sv 6; „La şură şi poiată": Vs 1, 8, 12 (şură, grajd); „La coteţe": Vn 6; „De vreo 10-15 ani, la cele mai multe anexe; pământ amestecat cu paie tocate de grâu sau pleavă": Vn 10.

Văiug, văioagă: *În trecut*: „Demult, la case, grajduri, învălea vălătuci între pari": Bc 4; „Vălătuci, la grajd, căsoaie": Bc 6; „Vălătuci la grajd, şură": Is 4, Nt 3, 7, Vs 9 (şură); „Vălătuci, lut cu paie de grâu la casă, poiată, grajd": Is 5; „Vălătuci, pământ cu paie de grâu, 0, 50-1 m, după cum erau paiele de mari, la şuri": Is 6; „Vălătuci, pământ cu paie": Bt 12 (la şură), Gl 3 (la «samaluc»), Is 17, Nt 14, Sv 14 (la grajd), Vs 1 (la şură, poiată sau coştereaţă), 17 (rar, la şuri), Vn 4. *În trecut şi azi*: Is 8; „Vălătuci cu paie": Bc 2, 5, Vs 2, 4 (la magazie, coştereaţă, bucătăria de vară), 11, 14 (la grajd); „Vălătuci; se trăgea apoi la scândură, tot cu lut cu paie (de grâu, orz, secară), ca să se netezească. Se tencuieşte cu lut, nisip, balegă de cal; se văruieşte; se face la casă, grajd. La casele cu vălătuci se pun «paianţi» din stejar, pe lung, după care se pun vălătuci": Bc 3; „Vălătuci la păier, poiată; ceamur subţire, la bucătăria de vară": Gl 2; „Vălătuci, la «samaluc», coştereţ; la colţuri, amânari (furci)": Gl 3; „La colţuri sunt furci de salcâm, pe care se băteau pari şi apoi vălătucii cu paie": Gl 4; „Vălătuci la poiată, coteneaţă, bucătărie de vară; azi, rar": Gl 5; „Vălătuci cu paie la poiată, grajd, şoproane": Gl 7; „Vălătuci la hambar, căsoaie (bucătărie), magazie": Is 12; „La grajd, şură; azi, rar": Nt 8; „Nuiele lipite cu vălătuci": Nt 10; „Vălătuci la grajd (poiată), de prin 1930, azi, şi la «căsoi», beci": Vs 3; „Vălătuci la adăposturile pentru găini, porci": Vs 5; „Vălătucii formează ceamurul; la şură, chiler, cramă": Vs 7; „Vălătuci la şuri, poiată; azi, mai mult chirpiciul": Vs 8; „Aici se cheamă paiantă pământul udat, presărat cu paie, frământat de vite sau de oameni; se fac vălătuci

https://biblioteca-digitala.ro

care se lipesc între pari (păruială)": Vs 10; „Se cheamă «păruială»: pari bătuţi în pământ şi între ei se puneau bulgări de pământ, amestecaţi cu paie, vălătuci; aşa se lucrează poiata (grajdul)": Vs 12, 16 (la «dosuri»); „Poiata, magazia, coştereaţa din vălătuci": Vs 13; „Azi, rar". Vs 15.

Paiantă: *În trecut:* Vs 15, Vn 13; „La şură, saivan": Bc 14; „La grajd, şură": Bc 15; „Lemne cioplite: se bat furci, [amânari] (stâlpi care susţin «argeaua») şi paianţii din lemn de plop, puşi orizontal": Bc 16. *În trecut şi azi*: Is 16, Vn 3; „Grajdul": Bc 7, 15, Gl 1, 8, Nt 6 (rar azi), Vn 11; „Bucătărie": Gl 8; „Furci la colţuri, cu leaţuri orizontale şi pământ cu paie": Nt 10; „Un sistem de paiantă cu furci la colţuri, cu proptele şi ciamur sau vălătuci": Vs 1; „La poiată": Vs 6; „Din şipci de salcâm, alternative, pe pari, între care se pune pământ amestecat cu paie şi mai ales pleavă; la grajduri, căsoaie. Paianta se punea şi la construcţiile din nuiele, dar la cele făcute cu talpă, nu la cele cu furcile direct în pământ. Paianta a început să se facă după 1920": Vn 4; „La grajd, cramă": Vn 7; „Paiantă leţuită: se băteau furci în pământ ori se puneau pe tălpi. Din par în par se bat leţuri, oblic şi se umplu cu pământ amestecat cu paie; la grajduri, «căsoaie»": Vn 10. *Azi:* Bc 2, Gl 6; „La grajd şi la bucătărioara de vară": Vn 12.

Piatră: *În trecut şi azi*: „Necioplită la temelie, înainte, azi, şi cioplită; cioplită la pereţii cramelor": Is 13; „Necioplită": Nt 11.

Cărămidă: *În trecut şi azi*: „Rar, înainte": Gl 4; „De prin 1945": Nt 2. *Azi*: Bc 2, 19, Bt 1, 10, 11, Gl 1, 3, 8-10, Is 4 (mai puţin), 9-11, 13-15, 17, Nt 3, 6, 8, 11, 14, 15, Sv 1, Vs 13, 15, Vn 7, 9; „Rar": Bc 1, Bt 7, 9, Sv 4-6; „Grajdul": Bc 7, 8 (mai rar), 11, 15, 20, Nt 3; „Foarte rar": Bc 17, Bt 3, 8, Vn 10; „La şură": Bt 12; „Nu la acareturi; foarte puţin a început să fie folosită doar la locuinţe (de vreo 10 ani, adică din 1966)": Nt 9.

Prefabricate: „Semifabricate din zgură": Sv 1.

Alte materiale. Tulpini de floarea soarelui, trestie. *În trecut*: „Trestie": Bt 8; „Plasă de stuf bătută cu pământ şi pleavă": Is 3; „Beţe de floarea soarelui, «hlandane» la şopron": Vs 17. *În trecut şi azi*: Bt 9; „Furci cu plasă de stuf la pătulul de oi, aşezat sub «prelipcă»": Bt 13; „Mănunchiuri de stuf, «jighiuţi» la poiată, cotuneaţă (coteţ), gârliciul pivniţei": Gl 2; „«Jighiozi» de stuf, mănunchiuri lungi de 2 m de stuf, prinse vertical de nişte scânduri orizontale; deasupra se lipeşte cu lut; la grajd, bucătăria de vară, chiler [Tehnica se cheamă paiantă]. La colţuri, pereţii fixaţi cu cuie, care la început erau de lemn; ulterior, de fier": Gl 10.

Liant pentru pereţi (inclusiv tencuiala): *În trecut*: „Ceamur de pământ": Bc 6; „Lut": Nt 11, Vs 11. *În trecut şi azi*: „Ceamur de pământ": Bc 5, 20, Is 11, Sv 4, Vs 2, 7, 11; „Lut galben": Gl 2, Sv 16, Vs 2, 7 (se cheamă şi «molus»), 13, 14, Vn 7; „Tencuială – bruftuială, din pământ ud": Is 6; „Lut; azi, mai rar, ciment": Is 13; „Se tencuiau «în mâglă»; pe bârne se băteau «pureci», cuie de fag pe care se fixa tencuiala de lut": Sv 1; „Se lipeşte cu lut la furcile de pe colţ": Vs 10. *Azi*: „Mortar": Bc 2, 4 (de 1-2 ani), 20, Gl 2, 8 (rar), Nt 6, 11, 15, Vs 13; „Lut şi mortar": Bc 5; „Lut": Bc 6, 7, Nt 6; „Lut şi ciment": Is 11; „Pământuri, chiar var, nisip, şi ciment, cei care pot": Nt 14.

https://biblioteca-digitala.ro

TAVANUL

Fără: Bc 4, 18, Bt 2, Gl 2, 3, 5, Is 3, 5, 8, 12, Vs 9, 13, 16, Vn 12, 13; „Nu prea este pod la construcțiile gospodărești": Bt 3, 4; „Fără tavan. Rar se punea scândură, strujeni (tulpini de porumb)": Bt 11; „Mai demult nu aveau tavan": Nt 3, Sv 2.

Trestie: „Trestie pe care se împletește papura; se dă apoi cu pământ cu paie și se netezește cu lut": Vs 4.

Vălătuci: Gl 7.

Tavan din nuiele: Nt 3; *În trecut*: Sv 5; „Nuiele de răchită": Bc 5, 6, 15; „Nuiele simple, puse una lângă alta; pe ele se puneau paiele": Bt 8; „Nuiele lipite sau lemne și se lipea deasupra, la grajd": Is 2; „Leasă de nuiele și bătut lut": Is 9, 15, Vs 15, Sv 14, Vn 6. *În trecut și azi*: „Nuiele cu lut": Bc 3, Bt 7, 9, 12, 13, Is 13, Vn 4. *Azi*: Vs 12; „Nuiele împletite și lipite": Bt 1, Is 14; „Grilaj de nuiele cu mortar (pământ) sau cu scândură, spre timpul nostru": Nt 14.

Scândură: *În trecut*: Sv 1; „Scândură, ca să se depoziteze în podul grajdului sau fără tavan": Vn 3. *În trecut și azi*: Bc 1, 2, 8, 10, 11, 13 (sate Oituz, Hârja), 15, 16, 19, Bt 10, 13, Gl 6, 9, 10, Is 4, 10, 11, 13 (mai rar), 17, Nt 5-8, 11, 15, Sv 4, 5, 7, 8, 16-18, Vs 10, Vn 2, 4, 5, 8, 10, 11; „Scânduri, lemne sparte": Bc 12 (la șură; scânduri, la coteț), Vs 2, Vn 7; „Scânduri, lați": Bt 5; „Din scânduri unse cu lut": Bt 6, Gl 1; „Scândurile se bat pe corzi, se lipesc cu pământ sau se bat șipci și apoi se lipesc cu pământ": Gl 4; „Scândură de fag sau brad": Is 7; „Scânduri cu vălătuci, sprijinite pe cadru de grinzi aparente sau astupate cu scânduri, uneori și lipite și văruite, numite «bagdadie»": Nt 10; „Scânduri de brad": Nt 13 (la grajd, șopron, bucătărie de vară), Vn 9; „La «căsoi»": Vs 3; „Doar hambarul avea tavan": Vs 6; „Cei mai înstăriți": Vs 8; „Leațuri (lețuri)": Is 14 (la podul grajdului), Vs 14, Vn 11. *Azi*: Bc 14, Bt 1, Is 2, 9, 15, Nt 3, 12, 14, Sv 2, 6, 12, 14; „Scânduri lipite": Bt 8; „Lemne sparte, trase la trașcă sau scânduri": Is 16; „Podeală de «loazbe» de stejar pe grinzi de plop": Vs 1; „La grajd": Vn 6.

Șipci: „Din șipci peste care se tencuiește cu lut, de două ori": Vs 15; „Șipci de brad": Vn 1; „Lețuri și șipcă, azi": Vn 3.

Lemne sparte, crăpate: *În trecut*: Bc 17; „Sau trase la trașcă": Is 16. *În trecut și azi*: Bc 6, 7, 20, Vs 11; „Se băteau «saiele» (lemne crăpate) peste care se punea lut": Bc 9; „«Loazbe»": Vs 7, 17 (doar căsoaiele).

Lemne cioplite: *În trecut și azi*: Vs 8; „În «știucători», lemn cioplit doar pe o parte, sau de scândură": Sv 7. *Azi*: Bc 17.

Bârne, grinzi, lemne mai subțiri: *În trecut*: „Bârne șipcuite": Nt 12; „Bârne": Sv 12. *În trecut și azi*: Bc 16; „Bârne": Nt 1, 4 (cioplite), Sv 10 (cioplite), 13; „Bârne sau lătunoaie": Sv 9; „Bârne spintecate": Sv 11. *Azi*: „Azi plafonul se face din lemn peste care se pun șipci, pe care se tencuiește cu pământ; se finisează cu lut cu balegă": Sv 1.

https://biblioteca-digitala.ro

ACOPERIŞUL, ŞARPANTA

Forma acoperişurilor

Într-o apă: Bt 5; „Într-o pantă, la poiată, coteţe; şi azi": Bc 8; „Şopronul, într-o apă": Bc 15, Is 8; „Şopreaţa": Bt 14; „Coşăr": Gl 2; „Coteţele": Gl 4, Nt 10; „La coşul de porumb, la coteneaţă": Gl 5; „Perdea": Gl 6; „O «plasă» la perdea": Vn 2, 8. „Şandramaua": Nt 3; „O «tablă» la şură": Nt 5; „Şura veche; azi, bucătăria de vară a început să fie într-o apă": Sv 7; „Bucătăria de vară, coteţele de păsări": Vs 10.

În două ape: *În trecut*: Bc 13 (sat Hârja), Is 14, Nt 2 (cele mai multe), 6, Vs 17; „La toate construcţiile": Bc 1, 14; „La şopron": Is 3; „Şura, hambarul, coşerul": Is 10; „Rar": Sv 10; „La coşarul din nuiele împletite": Vn 12. *În trecut şi azi:* „La toate anexele gospodăreşti": Bc 4, 6, 16, 19, 20, Gl 1, Bt 2, 5, 7, 11, Is 2, 5, 6, Is 11, Nt 7, 8, 11, 13, 15, Sv 2-4, 6, 14, 16-18, Vs 3, 4, 6, 11, 12, Vn 1, 4, 6, 7, 11; „La majoritatea construcţiilor": Bt 1, Gl 6, Is 6; „La pătul": Bc 2; „La poiată, coteţ, bucătărie de vară, unele şuri": Bc 8; „La construcţiile pentru adăpostul păsărilor": Bc 10; „La grajd, coşar, magazie": Bc 11; „La coşer, poiată, coteţ": Bc 12; „La focărie, coteţ, poiată": Bc 13 (sat Oituz); „La coşer": Bt 4; „La coşar şi şopron": Bt 6; „La colibi, pătul": Bt 8; „Şură, zămnic": Bt 9; „Şură, grajd, coşer": Bt 13; „La şură, hambar, grajd": Bt 14; „Bucătăria de vară, păier, poiată": Gl 2; „La magazie": Gl 4; „În două «scurgeri» la poiată, bucătărie de vară": Gl 5; „La poiată": Gl 7; „La coteţ": Gl 9; „La bucătăria de vară, magazie, şură": Is 1; „Şură, magazie": Is 4; „La şură, înainte; la poiată, azi. Tot în două ape azi, părţile laterale cu pinion şi fund trapezoidal": Is 7; „La şură, şopru, fântâni": Is 13; „Şura, poiata, grajd": Is 16, Nt 9, Sv 8; „La coşer, poiată": Nt 10, Vs 1 (rar şi la şuri); „În două ape la acareturi; acoperiş «cu altiţă», o suprafaţă triunghiulară inserată între apele acoperişului, fronton şi culme, teşită spre culme; apare în special la şură": Sv 1; „Grajdul, bucătăria de vară": Sv 7; „În două ape la toate construcţiile anexe; la şură, în două ape şi pinion": Sv 9; „În două ape, cu pinion, la şură, grajd": Sv 12; „La grajd, bucătărie": Gl 10, Sv 13; „La toate construcţiile, cu colţurile coamei puţin retezate, cu «capace»": Sv 15; „La poiată, coteţ de porci, coşăr de porumb, cuhne": Vs 8; „La grajd, cu ambele capete sau cu un capăt frânt": Vs 10; „La grajd, coteţ": Vs 15; „Dosurile": Vs 16; „La şopru, căsoaie": Vn 2; „La toate anexele în două «plase»; doar casele aveau patru": Vn 5; „La şopron şi şatră": Vn 8. *Azi*: Bc 5, Is 17, Sv 10, Vs 2; „Uneori": Bc 14; „Şura": Bc 17, Sv 5 (tipul nou); „Cu pinion (funduri) la şură": Nt 1; „Grajdul şi şura (uneori)": Nt 5; „Rar": Vs 7; „Cam 50% din anexe": Vs 13.

În patru ape: *În trecut:* Sv 10, Vn 7; „Toate anexele": Sv 13 (şi la case), Vs 9. *În trecut şi azi:* Bc 5, 6, 18, 19, Bt 2, 5, Gl 8, Is 12, 14, 17, Nt 3, 15, Sv 5, 11, Vs 2, 7, 13, Vn 13; „La şură, înainte; la grajd, azi": Bc 8; „La grajdul pentru vite": Bc 2, 10, Bt 10, Gl 9; „La şură": Bc 12, 13 (sat Oituz), Bt 9; „La toate construcţiile": Bc 13 (sat Hârja), 15, 17, Is 8, 9, 15, Nt 12, 14, Vn 3 (două «plăşi» şi două «funduri» mai mici), 9, 12; „La «stodoală», grajd": Bt 4; „La grajd sau şură": Bt 6, Is 10, Nt 10; „Rar": Bt 7; „La poiata de păsări, şură": Bt 8; „La şopron şi şură": Is 3; „Majoritatea": Bt 12, Is 16, Vn 10; „Mai rar înainte": Sv 2; „Locuinţele vechi erau în patru ape, mai ales cele de la târle": Sv 7; „Doar la case": Sv 12, 16 (cele bătrâneşti); „La şură": Vs 8; „Hambarul": Vs 16; „La casă şi căsoaie": Vn 8. *Azi:* Bc 1, 14, Nt 1, 2, Vs 17; „Rar": Sv 10; „La bucătăria de vară": Vs 4.

https://biblioteca-digitala.ro

Altfel: „Conice": Gl 9; „La şuri, crame, căsoaie este «căciulă», acoperiş rotund": Vs 1; „Rotunde, poieţile de păsări": Vs 17.

Şarpanta: „Scheletul acoperişului se cheamă «argea»": Bc 2; „Scheletul acoperişului se cheamă «goagă»": Bt 6; „Scheletul acoperişului se cheamă «hazaş»": Sv 13.

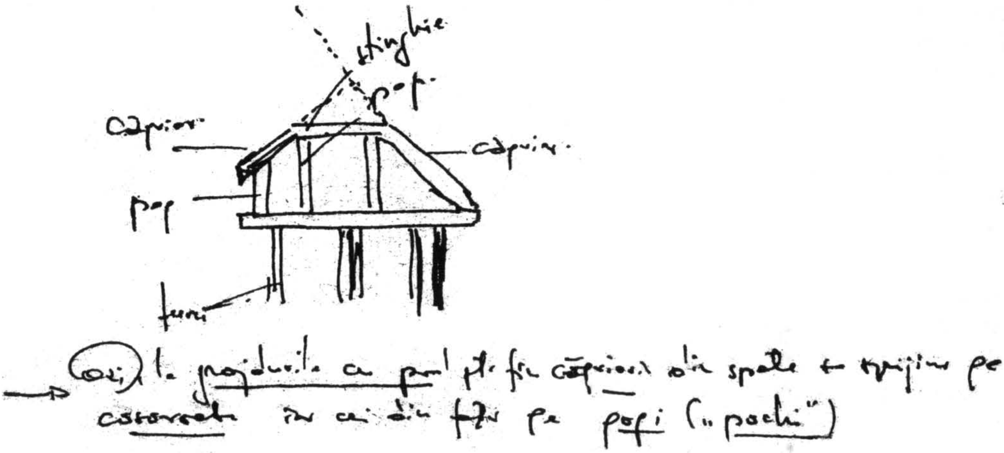

Şarpanta grajdurilor cu pod, sat Stăniţa, jud. Neamţ (desen de Răzvan Ciucă)

Terminologie

Grinda (grinzile) inferioară de la baza şarpantei, în care se prind căpriorii: „Argea": Bc 1, 20, Nt 2; „Coardă": Gl 4, 5, 10; „Cosoroabă": Bc 8, 12, 13 (sat Oituz), 18, Gl 1, 2, Is 15 (cosorob), Nt 6, 15, Sv 4, 6, Vs 8, 11, 14, 17, Vn 2, 7, 12; „Costoroabă": Bc 3, 15, 16, Bt 4, 6, 7, Gl 7, Is 1, 6 (lemnul pus pe laturile lungi), 9, 13, Nt 1, 7, 12, 13, Sv 1, 7-9, 12-14, 16, Vs 1, 6, 9, 10, 16, Vn 3, 11, 13; „Cunună": Gl 8, Is 3, Nt 5, Sv 10, 18; „Dulapi": Vn 8; „Fruntar": Bc 4, 5; „Grindă": Bc 2, 9-11, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, Bt 1 (azi), 2, 3, 5, 10, 11, 12 (mare, înainte), 13, Gl 6, 9, Is 5, 6 (lemnul pus pe laturile scurte), 7 (longitudinală), 8, 10-12, 17, Nt 4, 11, 14, Sv 2, 3, 5, 15, Vs 2-4, Vn 4-6, 9, 10, 13 (laturile); „Grinzi pe costoroabă": Nt 3, 8, 10, Vs 7, Vn 1; „Grinzele": Is 4; „Legătură": Bc 7; „Lungiş": Bt 14; „Lunguri": Bt 1 (înainte); „Lutari": Bt 9; „Păretar": Bc 6; „Popi pe costoroabă": Nt 10 (la grajdurile cu pod, în partea din faţă); „Ramă (de grinzi): Nt 9; „Vantură": Bc 17.

Grinda superioară în care se prind căpriorii: „Argeluţă": Nt 2; „Cal": Bc 5 (azi), 6, Bt 12 (azi), Is 10, Nt 10 (numai la învelitorile grele, ţiglă, azbociment), Vn 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12; „Coamă": Bc 12, 13 (sat Oituz), 14, 18-20, Bt 5, Gl 1, 4, 9, 10, Is 8, 9, 11, 13, 17, Nt 9, 11, 14, 15, Vs 1 (sau creastă), 3, 4, 7-11, 15; „Comea": Bc 19, Is 12; „Corzi": Vs 12; „Culme": Is 4 (sau coama casei), 5, Nt 2 (azi), 7, Sv 5 (azi), Vs 2, 6, 12, 13, 16; „Creastă": Sv 8; „Curmea": Bc 15; „Curmeziş": Gl 5; „Grindă": Bt 1, Sv 15; „Grinda de la coamă": Is 1; „Hantină": Bt 6; „Iapă": Nt 13; „Lisă": Gl 7; „Punte": Vs 14; „Samar": Vn 7.

Căpriorii, terminologie: „Capră, o pereche de căpriori": Bc 20; „Căpriori": Bc 1, 2, 4-20, Bt 1-14, Gl 1-10, Is 1-17, Nt 1-15, Sv 1-9, 11-15, Vs 1-17, Vn 1-13; „Colţari, căpriorii lungi de la colţuri": Vn 11; „Corni": Sv 10, 16, 17.

https://biblioteca-digitala.ro

Căpriorii, fixarea la bază: *În trecut*: „Prin crestare, în grindă, cu cuie de lemn de corn sau stejar": Bc 10; „Pe «lunguri», grinzi puse pe pereţi, cu cuie de lemn": Bt 1. *În trecut şi azi*: „Căpriori de 3 m lungime, aşezaţi la 0, 6 m distanţă, fixaţi pe «argea», grindă care vine de la un capăt la altul": Bc 1; „Sunt 30 de căpriori, de 5 m lungime": Bc 2; „Cam 13-14 la grajd; se fixează în dăltuitură, în cuie de lemn sau de fier": Bc 3; „15-16 la un grajd, de 3-4 m lungime; fixaţi în cuie pe fruntar": Bc 4; „Se prind pe păretar": Bc 6; „Se prind pe legătură, pe care se prind şi grinzişe": Bc 7; „În cuie": Bc 8, Bt 8; „Pe pereţi, grinzi; de-a curmezişul, corzi. Căpriorii, peste corzi": Bc 9; „La un metru distanţă unul de altul; se tăiau pieziş şi se fixau cu cuie mari de lemn, mai târziu, de fier, pe grindă": Bc 11; „În cuie; pentru susţinerea căpriorilor se mai punea câte o grindă în lung": Bc 13 (sat Oituz); „Lungi de 4 m, se pun la 1 m distanţă unul de celălalt": Bc 13 (sat Hârja), Nt 8 (pe grinzi care se fixau pe costoroabă); „De 2, 3, 5 m lungime, la 1-1,5 m distanţă unul de celălalt, prinşi de capătul grinzii; azi, la fel": Bc 14; „Lungi de 3 m, la 0,8 m distanţă, puşi pe costoroabă": Bc 15; „În costoroabă cu cuie de lemn şi grinzi (laturile)": Bc 16; „Căpriorii se prindeau pe «vantură», în tăietură; locului unde se prinde căpriorul pe vantură îi zice «barbă». Lungimea şi numărul căpriorilor depind de mărimea construcţiei": Bc 17; „Până la 25 de căpriori": Bc 18; „La 1-1,5 m distanţă unul de celălalt, pe grinzi, care se sprijineau pe costoroabe": Bt 2; „Căpriorii, de la 2,5 la 3 m distanţă, cu cuie de lemn, sprijiniţi în grinzi": Bc 19; „Căpriorii se prindeau jos pe argea; o pereche de căpriori se numea «capră»": Bc 20; „4-5 m, 4-7 perechi": Bt 3; „De furci se prind grinzile în cepuri; pe grinzi se pune costoroaba; pe costoroabă şi în căpriori, scobitură şi se punea şi cui de lemn sau de fier, făcut de fierar, înainte, de fier de cumpărat, azi": Bt 4; „Din metru în metru, pe grinzi aşezate pe cosoroabe": Bt 5, Sv 1 (pe costoroabă); „Toată şarpanta se cheamă «goagă», am pus goaga la casă – mi-a mai rămas numai de aşezat învelitoarea. Căpriorii au 3,5 m; numărul lor variază în funcţie de mărimea construcţiei. Se aşează pe costoroabă": Bt 6; „Înainte, în cuie de lemn, şi grinzile şi căpriorii; azi, de fier": Bt 7; „Pe «lutari» (cosoroabă)": Bt 9; „La 12 m lungimea construcţiei, 6 căpriori; la 6 m, 3 căpriori, fixaţi cu cuie de lemn pe grindă de tei, când nu erau brazi": Bt 10; „În funcţie de lungimea construcţiei, varia şi numărul căpriorilor; sunt aşezaţi la 80 cm distanţă unul de altul, cu o lungime de până la patru metri, în funcţie de lăţimea construcţiei. La bază, fixaţi pe o grindă mare, aşezată, la rândul ei, pe grinzi; acum, direct pe grinzi sau chiar pe perete": Bt 12; „10 perechi, de 3,5 m lungime, fixaţi înainte cu cuie de lemn, mai târziu, fier, pe cosoroabă, grindă longitudinală aşezată pe furci": Gl 2; „Când căpriorii sunt mai lungi, la jumătatea lor se pun nişte juguri fixate pe corzi [jugurile se fixează vertical]. Şi căpriorii sunt fixaţi [jos] pe corzi": Gl 4; „La 2 m, 6 căpriori perechi, fixaţi cu cuie de lemn, mai târziu de fier, pe grinzile transversale, «corzi»": Gl 5; „Din metru în metru căpriorii; în funcţie de lungimea construcţiei este şi numărul lor. Jos se prind în scoabe sau în cuie, pe grinzi": Gl 6; „Căpriori de 3,5 m, pe costoroabă şi pe corzi" Gl 7; „După lungimea construcţiilor, căpriori de 3-4 m, o pereche la 1-1,5 m": Gl 8; „După mărimea construcţiei erau dimensiunile şi numărul căpriorilor": Gl 9; „La 0, 80 cm-1 m distanţă unul de altul, pe «coardă», bârnă longitudinală": Gl 10; „Cam 30 de căpriori de 3 m, 3,5 m, 4 m care se fixau pe grinzi aşezate pe costoroabe": Is 1; „5-10 perechi de căpriori, în funcţie de lungimea construcţiei; pe scheletul de furci se punea o cunună de care se fxau căpriorii lungi de 3-4 m": Is 3; „De 2-3,5 m, aşezaţi la un metru distanţă între ei; 8 căpriori perechi şi 4 căpriori de colţ, fixaţi cu cuie de fier pe grinda longitudinală. În căpriori şi în grindă se fixează, cu cuie, un sprijin de un metru,

https://biblioteca-digitala.ro

înclinat, «chizăşăt», care se numeşte «curmezişăr» şi care asigură rigiditate şarpantei": Is 7; „Patru, la un metru distanţă, pe grinzi aşezate pe costoroabă": Is 8; „La 1,5 m distanţă, pe costoroabe, în cuie de lemn, înainte; la fel, dar cuie de fier, azi": Is 9; „De 2,5-3 m, la 80 cm distanţă, aşezaţi pe grinzi sau unele pe costoroabe": Is 10; „30-40 de căpriori, lungi de cca 4 m, sprijiniţi pe grinzele care se aşezau pe costoroabe; pe grinzele se băteau în cuie, chiroane (piroane)": Is 4; „30 de căpriori, de 4 m, sprijiniţi pe grinzi": Is 11; „De capetele grinzilor, care se puneau pe costoroabă": Is 12; „Câte grinzi, atâţia căpriori (cca 14), cu o lungime care să depăşească cu 0, 80-1 m pereţii, pentru a se forma streaşina": Is 13; „Cu cuie de lemn de corn înainte, apoi lucrate de fierar; căpriori lungi de cca 3,5 m, la cca un metru distanţă unul de altul": Is 14; „La o şură de 12 m sunt 9 perechi (18 bucăţi) de căpriori. Căpriorii se prindeau de «cosorob» şi «babă» (un jgheab), cusuţi cu cuie de lemn, înainte şi lăsaţi jumătate de metru de la poale. Acum, prinşi direct în cosorob, cu cuie de fier": Is 15; „De cca 3,5 m, la distanţă de 80 cm, pe grindă cu cuie": Is 17; „De 4-5 m, la 3 m distanţă unul de altul, cioplişi în costoroabă şi fixaţi cu cuie de lemn de tisă, înainte, de fier, azi": Nt 1; „Cam 40 de căpriori la o şură de vite (după 1940); la o colniţă întrau cam 10-20. Se fixau în grindă (argea) cu cuie de lemn în găuri, făcute cu sfredelul": Nt 2; „Căpriori de 4-5 m, la 1-1,5 m distanţă; puşi pe grinzile aşezate pe costoroabă": Nt 3; „La 2 m distanţă; în cunună se scobea o lingură (scafă) şi se prindea şi în cuie": Nt 5; „Căpriorii de 3-4 m, la 80 cm distanţă unul de altul, se prindeau pe cosoroabe care formau cununa. Cosoroabele şi cu grinzele formau «argeaua casei»": Nt 6; „De 3,5-4 m la un metru distanţă, fixaţi la costoroabe": Nt 7; „5-6 perechi de căpriori (căpriorii aveau cam 2,5 m lungime), aşezaţi pe o ramă de grinzi; bătuţi în cuie pe grinzi": Nt 9; „Lungimea căpriorilor se face în funcţie de greutatea învelitorii, înălţimea acoperişului. Se ia lungimea peretelui îngust (lateral) şi se împarte la trei. Căpriorii sunt crestaţi la capătul de pe grindă (se fixau fără cuie). grinzile se puneau din metru în metru, sprijinite pe costoroabă. La grajdurile cu pod, căpriorii din faţă se sprijină şi pe «popi» (pochi)": Nt 10; „De 4-5 m căpriorii, aşezaţi pe grinzi la un metru distanţă": Nt 11; „La distanţă de un metru, la 6 m înălţime; [căpriorul] în costoroabă, scobit şi prins cu piroane de fier": Nt 12; „16 căpriori, cam de 4-4,5 m lungime fiecare": Nt 13; „De 3,5 m, la distanţă de un metru; [fixaţi jos] în şanţurile făcute în grinzi sau simplu, cu cuie; de lemn, în trecut, de fier, azi": Nt 14; „Căpriorii, aşezaţi pe grinzi, pe cosoroabă, de 3-4 m lungime, la un metru distanţă: prinşi în scoabe, cuie": Nt 15; „La o şură de 10 m, 10 perechi de căpriori, în lungime de 4-5 m. La baza acoperişului se puneau pe grinzi": Sv 2; „Căpriori de brad, de 4-5 m; câte o pereche pe fiecare metru, fixaţi în dăltuitură pe cosoroabă": Sv 4; „Căpriorii, din metru în metru sau la 1,25 m; înainte, în cuie de lemn, pe cleşti (grindă); azi, cuie de fier": Sv 5; „Căpriorii, 4-5 m lungime; cam 7-8-10-12 perechi (în funcţie de lungimea anexei); se fixează în costoroabă; se lucrează după un şablon, aşa că nu mai trebuie potriviţi. Se bat în cuie": Sv 7; „Şase, opt perechi, la 0, 80 m distanţă, prinşi în costoroabă": Sv 8; „Înălţimea căpriorului, două treimi din lăţimea construcţiei; se pun la un metru distanţă unul de altul": Sv 9; „Grinzi peste pereţi; peste grinzi, cununi pentru aşezarea cornilor": Sv 10; „Pe costoroabă se făcea o «tapă» (crestătură) în care se sprijinea căpriorul şi se fixa cu cuie de lemn; sunt 14-20 căpriori": Sv 12; „În costoroabă, în cuie de lemn, înainte, de fier, azi": Sv 13; „Căpriori de 4-6 m, la 1, 20 m distanţă": Sv 14; „10-12 căpriori, prinşi cu cuie de grindă": Sv 15; „Înainte cornii erau mai groşi; se sfredeleau şi se fixau pe costoroabe cu cuie de lemn, la 1,50 distanţă unul de altul. Azi, sunt mai subţiri şi mai deşi, se fixează cu cuie de fier": Sv 16; „Cornii, la 1, 5 m distanţă unul de altul, fixaţi în cuie de

https://biblioteca-digitala.ro

lemn, înainte, de fier, azi; cu un lemn de susţinere între ei”: Sv 17; „Lungimea căpriorilor se fixa la streaşină, cel puţin o jumătate de metru de la perete în lături; se prindeau pe costoroabe în cuie”: Vs 1; „Numărul şi lungimea căpriorilor depind de mărimea construcţiei. Căpriorul se prinde de capul grinzii. Grinzile se prind pe «lutar». În capul grinzilor se bate «capacul». Pe capac se prind căpriorii”: Vs 2; „Patru sau şase perechi de căpriori, de 1,50 m – 2 m, fixaţi prin cuie de lemn (fier azi) de grinzile puse direct pe peretele de nuiele sau pământ”: Vs 3; „Patru perechi de căpriori, de 3 m fiecare căprior; fixaţi cu cuie de lemn (înainte), printr-o gaură făcută cu sfredelul de «dăltuiri», grinzile care se pun pe partea superioară a pereţilor”: Vs 4; „La 80 de cm, pe costoroabă, care este fixată pe «curmezişuri»”: Vs 6; „Acoperişuri joase; numărul căpriorilor în funcţie de mărimea construcţiei, aşezaţi pe capetele grinzilor care se aşează pe «costoroabă»”: Vs 7; „Lungimea se fixa la streaşină, cel puţin o jumătate de metru de la perete în lături. Căpriori se prindeau pe cosoroabă, în cuie. Unii puneau căpriorii între grinzi, care se puneau la 80 cm distanţă. Alţii puneau căpriorii pe grinzi, depinde de material”: Vs 8; „30 de căpriori, pe costoroabă”: Vs 9; „20 de perechi, fixaţi cu cuie pe costoroabă; lungimea şi numărul lor, în funcţie de dimensiunile construcţiei”: Vs 10; „Pe pereţi erau două costoroabe paralele. Transversal, peste costoroabe se puneau «corzi». Căpriorii se fixau pe corzi, la 50 cm distanţă unul de altul, cu cuie de lemn înainte, de fier, azi”: Vs 12; „Căpriorii de la colţuri, sprijiniţi de alt căprior, se numesc «lipici»”: Vs 14; „Înainte de 1900 se fixau în cuie de lemn; capătul căpriorului se fixa pe grinda de la coamă”: Vs 15; „De 2, 5-3 m, din metru în metru, pe costoroabă, aşezată pe pochii (popii) de la pereţi”: Vs 16; „Cam 10 perechi de căpriori, de 3 m lungime”: Vn 1; „Căpriori tăiaţi pieziş, de 4 m lungime, aşezaţi la distanţă de 1 m, fixaţi pe cosoroabă cu cuie de lemn înainte, de fier, azi”: Vn 2; „Pe costoroabă, la 60-70 cm distanţă unul de altul”: Vn 3; „Se fixează pe grinzi, numite «corână», lungurile şi «corzi», laturile”: Vn 4; „Între trei şi opt perechi de căpriori, prinşi prin dăltuială («babă») pe grinda pusă pe perete, fixaţi cu un cui de lemn înainte; azi, cuie de metal; sunt căpriori «atârnaţi», cu capătul inferior, ce se sprijină pe grindă, lăsat mai lung”: Vn 6; „Pe pereţi se pun în lungul lor, scânduri groase, «dulapi», pe care se fixează căpriorii de cca trei m, teşiţi (baza retezată, ca să se aşeze bine pe dulap), la 1-1,5 m, cu cuie de lemn sau fier”: Vn 8; „Între 20-40 de căpriori, fixaţi pe grinzi lungi de 10-15 m (cu cuie de lemn înainte)”: Vn 9; „Lungi de aproximativ 3 m, 5-10 perechi, fixaţi în teşiturile de pe cosoroaba; înainte, cu cuie de lemn de corn”: Vn 12. *Azi*: „Pe grinzi, cu cuie de fier”: Bt 1; „Din 80 în 80 de cm, de 3-4 m lungime, aşezaţi pe grinzi”: Bt 13; „6-7 perechi sau 12-13, cam un metru lungime, fixaţi pe grinda transversală, «lungişul»”: Bt 14; „De 3-4 m lungime, la un metru distanţă”: Sv 6.

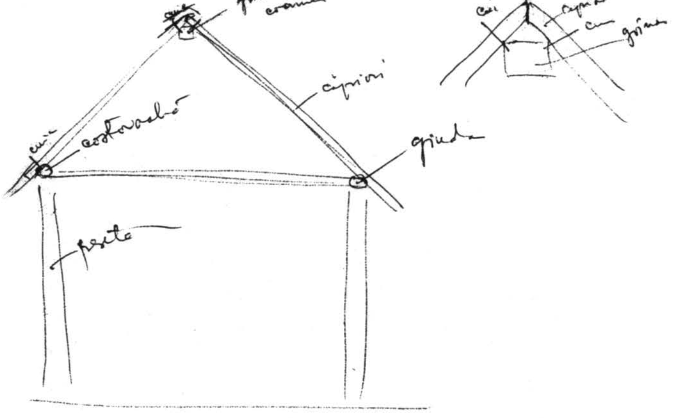

Şarpantă, sat Tansa, jud. Iaşi (desen de Gheorghe Aldea)

https://biblioteca-digitala.ro

Fixarea căpriorilor în partea superioară: *În trecut:* „Cap la cap": Bc 5, Bt 1; „La şura şi la poiata rotundă, căpriorii se prindeau de stâlpul central": Bc 20; „În cuie de lemn de corn, apoi de fier, lucrate de fierar": Is 14; „Cu cuie de lemn": Nt 5. *În trecut şi azi:* „În «cal», grindă (prăjină) lungă": Bc 1, 16 (cap la cap, cal din lemn de plop), Is 10, Vn 9 (lungă de 10-15 m şi groasă cât pulpa piciorului), 10 (cap la cap), 11 (sprijiniţi pe doi popi), 12; „Îmbinaţi cap la cap, prinşi în formă de cleşte": Bc 2; „Cap la cap în cuie, în «pâş», dăltuitura de la capătul căpriorilor": Bc 3; „Cap la cap, în tăietură cu fierăstrăul; alteori, din fund în fund se punea un «cal»": Bc 4; „Pe cal, cap la cap. Din acoperiş ieşeau boldurile (două)": Bc 6; „Cap la cap": Bc 9, Is 15, Nt 15 (pe coamă); „Se teşeau sau se petreceau puţin": Bc 7; „Când învelitoarea se face din şindrilă, căpriorii se îmbinau cap în cap, fixaţi prin cuie. Lipseşte deci coama. Când învelitoarea este grea, este coamă; căpriorii se fixează prin cuie. Unghiul acoperişului variază: la ţiglă şi şindrilă, este mai mare, 60 cm înălţimea laturii mici; la tablă, înălţime de 30-40 cm": Bc 8; „Se aşezau opus unul altuia şi se legau, pentru siguranţă, tot cu lemn": Bc 10; „Tăiaţi pieziş şi se fixau cu cuie. În curmeziş se mai întăreau cu un leţ, să nu se desfacă; azi, la fel": Bc 11; „Pe coamă": Bc 12, 14 (pe popi), Bt 5 (cu cuie), Gl 1, 10 (cu cuie), Is 8, 9 (cu cuie), Nt 11 (cu cuie), Vs 8, 9; „Cap la cap; se punea coamă doar când învelitoarea era mai grea": Bc 13 (sat Oituz); „Cioppliţi, prinşi unul de altul; pentru rezistenţă, chingă": Bc 13 (sat Hârja); „Căpriorii se prindeau cu stinghii - «lemnul mâţii». Doi căpriori formează o cunună. Căpriorii se teşeau, nu se îmbucau": Bc 17, Nt 6; „De coamă, cu cuie de lemn, azi, de fier; peste căpriori se pune «calul»": Bc 18; „Cu capul pe «cornea», grinda coamei, cu cuie de lemn, înainte, fier, azi": Bc 19; „Se teşeau sau se prindeau pe coamă": Bc 20; „Căpriorii prinşi în cuie; sub ei, o stinghie": Bt 2; „În cuie de fier": Bt 3; „Căpriorii, prinşi în dăltuială unul de celălalt şi au şi chingă între ei": Bt 4; „Pe «hantină»": Bt 6; „Petrecuţi, prinşi cu cuie, cu legătură orizontală între ei": Bt 8; „Pe culme (coamă) sau cu chingă": Bt 9; „Cruciş sus, se bătea cui la mijloc": Bt 10, 14, Gl 6; „Înainte, se încresta câte o jumătate şi se punea şi cui; acum se prind de «cal», care este sprijinit pe «amnăraşe» verticale": Bt 12; „Cruciş, în crestături, întăriţi cu chinguţă": Bt 13; „Cu sfredelul se făceau găuri şi se prindeau înainte cu cuie de lemn, azi, de fier; înainte erau fixaţi în cruce sus; azi, cap la cap": Gl 2; „Pe coamă, o grindă mai subţire susţinută de nişte popi porniţi din colţuri; sunt cap la cap; în partea inferioară a căpriorului se face o cioplitură numită «talpă», care se fixează peste «tură», o scândură pusă peste coardă, orizontal, paralele la 30-40 cm": Gl 4; „Sub căpriori, la coamă se pune o «lisă», o singură bucată lungă de lemn. De ea se prind căpriorii. Lisa se sprijină pe popi": Gl 7; „În cuie de fier": Gl 8; „Se încleştau (prindere în cleşte)": Gl 9; „Căpriorii se sprijineau şi se băteau în cuie pe grinda de la coamă": Is 1; „Prin cioplire, cu cuie de lemn, înainte, de fier, azi": Is 3; „Prin tăietură, bătuţi înainte cu cuie de lemn de corn, apoi cu chiroane, piroane făcute de ţigani, fixaţi de culmea sau coama casei": Is 4; „Cap la cap, înainte; în culme, azi": Is 5; „Cap la cap, în leaţul de acoperiş": Is 6; „Căpriorii se retezau în unghi ascuţit, înclinat, «chizăşăt» şi se fixau, cap la cap, prin cuie metalice. Sub căpriori, pe lungimea construcţiei era montat un leaţ; azi, la fel": Is 7; „Se prindeau cu cuie de lemn; deasupra, coamă": Is 9, 11 (de fier); „Pe grinzi se sprijineau popii; pe popi se fixa «corneaua», grindă lungă, pe care se sprijineau căpriorii": Is 12; „Se retezau pieziş pentru a se bate în cuie pe căpriorul de la coama acoperişului": Is 13; „De coamă, cu cuie de fier": Is 17; „Cioppliţi la capete, susţinuţi de o chingă": Nt 1; „Cap la cap, în argeluţă, cu o scândură între ei": Nt 2; „Înainte se îmbinau între ei prin crestătură şi cuie; mai veneau întăriţi cu o stinghie. Azi

https://biblioteca-digitala.ro

nu se mai pune stinghie şi căpriorii sunt uniţi sus printr-o culme": Nt 3; „În culme": Nt 7; „Îmbinaţi prin crestătură şi nu sunt uniţi": Nt 8; „Cap în cap şi cu cuie, tăiaţi oblic. La învelitorile mai grele, ţiglă, azbociment, există coamă («cal»); la cele de stuf, paie sau draniţă, nu": Nt 10; „Ciopliţi la capete şi sprijiniţi de chingă": Nt 12; „În «iapă»": Nt 13; „În cruce, în coamă": Nt 14; „În locuri crestate, cu cuie; prin suprapunere laterală": Sv 1; „La coamă se încheiau la capete, legate cu o chingă de lemn, resturi de căpriori sau scândură": Sv 2; „Căpriorii, îmbinaţi prin dăltuială; azi, şi cap la cap; se face un «cal» pe la mijlocul căpriorilor (popi de susţinere, fără bârnă sus, la coamă)": Sv 3; „Încrestat cu cuie de fier, cu chingă mai jos": Sv 4; „Înainte, fără culme; azi se pune": Sv 5; „Încheiaţi între ei; azi, se mai unesc cu o «contrafixă»": Sv 6; „Se îmbină în cuie, în ultimul leţ": Sv 7; „În creastă". Sv 8; „Căpriorii, îmbinaţi cap la cap. Se mai sprijină şi cu o chingă sau scaun. Scaunul, dacă şura are peste şapte m înălţime: grinzi sprijinite de pop, aşezate la mijlocul căpriorului, pentru a-l susţine": Sv 9; „Cap la cap, îmbucaţi": Sv 10; „Îmbinaţi în cep (la cele mai vechi construcţii) ori cap la cap. La jumătatea căpriorilor se punea scaun, încă un rând de costoroabe puse pe stâlpi": Sv 13; „Fixaţi cu cuie de lemn, înainte de fier, azi": Sv 17; „Cap la cap, pe coamă (creastă) în cuie": Vs 1, 2 (pe culme), 6 (pe coamă); „Se fixau unul de altul prin cuie de lemn (fier azi) şi un leaţ de coamă": Vs 3, 4; „Căpriorii se petreceau la coamă. Coama se aşeza sub vârfurile căpriorilor, sprijinită pe pochi (popi)": Vs 7; „Căpriorii fixaţi unul în altul, coamă fixată pe pochi (popi)": Vs 10, 11 (căpriorii, cap la cap), 13 (cap la cap); „Căpriori în «culme»; din loc în loc, susţinuţi de popi": Vs 12; „Se pune o punte": Vs 14; „Se îmbinau numai prin tăierea oblică a capetelor": Vs 15; „Pe culme, sprijinită pe pochiorii (popii) aşezaţi pe grinzi (la un metru se punea o grindă)": Vs 16; „La 0, 5 m de capătul de sus se punea o chingă": Vs 17; „În încheietură, cu stinghii între ei": Vn 1; „Se fixau în cuie de lemn, înainte, de fier, azi sau, încrestaţi, se îmbucau unul în altul. Căpriorii sprijineau «calul»": Vn 2; „Coama, calul se sprijinea pe popii ce se fixau pe grinzi; azi, de la un căprior la altul se prind două leţuri, în loc de popi": Vn 3; „Cap la cap, în «slimnă», la ale cărei capete sunt popii. Uneori se făcea un fel de război – lanţi la capul cărora se puneau popi de susţinere": Vn 4; „Pe un leţ mai gros, numit «cal», prin cuie de lemn, înainte, de fier, azi": Vn 6, 8; „Prinşi pe «samar», în «capră»": Vn 7; „Înainte se încheiau petrecuţi cap la cap, cu «cal»; acum sunt tot cap la cap dar prin şi în «cal»": Vn 13. *Azi:* „La «cal»": Bc 5; „Există sus o grindă pe care se bat căpriorii": Bt 1; „Căpriorii, încheiaţi la capete şi prinşi cu cuie (făcute de ţigani înainte)": Sv 12; „Parte pe parte". Sv 16.

Legătură orizontală între căpriori: Sv 17; „Chingă": Bc 13 (sat Hârja), Bt 4, 9, 12, 13 (chinguţă), Nt 1, Sv 4, 5, 9, 14, 16 (cingă), Vs 17; „Contrafixă": Sv 6; „Lemnul mâţii": Bc 17; „Leţ pus în curmeziş": Bc 11; „Popi": Bc 1; „Stinghie": Nt 3 (înainte), Vn 1; „Vântoaică": Bt 5.

Alte elemente ale şarpantei: „Leţurile, prinse cu cuie de fier; şi azi": Bc 1, 7-9, 11, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 16, 20, Bt 2, 6, Gl 1, 3, 6-9, Is 1, 6-12, Nt 3-5, 7-9, 12, 13, Sv 2, 4, 6, 8, 9, 14, 15, Vs 1 (prin interior), 6, 7, 9-13, 16, Vn 1, 3, 5 (ţinte), 7, 9 (de 6 cm), 12, 13; „Leaţurile, ca şi căpriorii se prindeau înainte în cuie de lemn; azi, de fier": Bc 2, 4, Bt 1, 7, 10, 12, Is 4, 5, 15, Nt 2, Sv 3, 5, 13, 16-18, Vs 2, 4, 17, Vn 2, 8 (de tisă, înainte); „Leaţurile, înainte, prinse cu cuie de lemn de corn; şi azi, de fier": Bc 6, 9, Is 14, Nt 1 (lemn de tisă înainte), 14; „Se băteau după lungimea draniţei; şi azi": Bc 10;

https://biblioteca-digitala.ro

„Leţurile erau de o parte şi de alta a căpriorului; se înfundau cu pământ cu paie la construcţiile acoperite cu paie": Bc 15; „Pe timpuri, se sfredeleau căpriorii şi leţurile se prindeau cu cuie de lemn de plop": Bc 17; „Leţurile, cu cuie de fier la cca 25 cm distanţă între ele": Bc 19; „Înainte, leaţurile se prindeau cu nuiele, azi, cu cuie de fier": Bt 3; „Înainte se prindeau cu cuie de fier ţigăneşti direct de căpriori": Gl 2, 5; „Leaţurile, bătute în cuie pe căpriori, pentru acoperişul de stuf sau «oale»; azi, pentru acoperişul de tablă se face taban de scândură": Is 13; „Înainte, leaţurile se băteau cu cuie de lemn, la învelitoarea de paie, stuf, la cca 30 cm, ca să nu alunece. pentru acoperişul de tablă se pun dese, din «taban»": Is 17; „Leaţurile se prindeau la distanţe mari, după lungimea draniţei; azi, la distanţe mai mici": Nt 15; „Leaţurile, fixate cu cuie în căpriori, la cca 30-40 cm distanţă": Sv 1; „Leţurile, fixate cu cuie, sunt cioplite din «drugari», pentru draniţă; la tablă se bate scândură iar la ţigle se pun «rigle» tăiate": Sv 7; „În cuie de tisă, înainte, de fier, azi": Sv 10; „Pe căpriori, prin cuie; la acoperişurile de paie drept leaţuri se fixau crengi din luncă sau corzi de viţă de vie înainte": Vs 3; „Leaţurile se prindeau peste căpriori, în cuie sau legate uneori cu sârmă. La «oale» leaţurile erau mai dese; nu se folosesc la tablă, sunt înlocuite de scânduri, puse muchie lângă muchie. La învelitorile de stuh (stuf), paie, coceni, leaţurile se pun mai rar": Vs 8; „În cuie, de-a lungul căpriorilor, la cca 30 cm unul de altul": Vs 15; „Lanţi în cuie": Vn 4.

Streaşina

Îngustă: *În trecut:* Gl 4. *În trecut şi azi*: Bt 14, Gl 1, 3, 10, Is 11, 16, Nt 1, 12, Sv 3, 6, 18, Vs 1, 3, 6, 9, 11, 13, Vn 4, 5, 7 (cu excepţia lesei), 8, 10; „De 30 cm": Sv 5 (maximum), 12; „30 cm în spate; azi, la fel": Bc 1; „30-35 cm": Vs 16 (în spate); „30-40 cm": Bc 3, 6, Gl 6, 8, Is 3, Nt 5; „30-50 cm": Nt 4; „30-60 cm": Gl 9; „40 cm": Sv 8 (azi), Vn 1; „Este îngustă, dar pentru a mări streaşina se lungesc grinzile, adică se adaugă «copchileţi»": Vs 8; „Dacă e cu fânărie": Vs 10; „30 cm în faţă, 60 cm în spate": Vs 12; „Streaşina acum este cu «perdea», acoperiş de legătură între două construcţii, [spaţiu] folosit ca adăpost pentru animale, lemne etc": Vn 13. *Azi*: Gl 2, Nt 6, 16; „Streaşină înfundată": Is 7; „30-40 cm": Is 15; „40-50 cm": Nt 8.

Mijlocie: Is 2, 6, Sv 15; *În trecut*: „50 cm": Gl 2; „50-70 cm": Nt 8. *În trecut şi azi*: „30-60 cm": Gl 9; „40-50 cm": Bt 1; „40-60 cm": Bc 7, Nt 11; „50 cm": Is 10, 12, Vn 2, 6; „Cca 50 cm, numai lateral şi spate; şi azi": Bc 19; „Cca 50 cm, egală în ambele părţi": Vs 15; „50-60 cm": Bc 4, 10 (unde se lega chilerul), Bt 8, 9, 12, Vs 14; „50 cm-1 m": Is 1. *Azi*: „50 cm": Sv 14.

Lată: *În trecut:* Is 7, Nt 6, 15; „60 cm": Is 15; „De cca un metru (dar la casă), pentru că trebuia să acopere «gangul», prispa, care acum este închisă cu geamuri şi ridicată mai sus": Sv 1; „De 1-2 m": Sv 14. *În trecut şi azi:* Bc 5, 8, 11, 13 (sat Oituz), 17, 20, Bt 10, Gl 5, Is 5, Nt 10, 13, 14, Sv 7, 9-11, 13, Vs 4, Vn 3; „60 cm în faţă, să apere mai bine de ploaie; azi, la fel": Bc 1; „60 cm": Bc 13 (sat Hârja), 15 „60-70 cm;": Bt 13 (când se acoperea cu paie de grâu, la streaşina de jos se puneau «furceie»), Vs 17; „60-75 cm": Sv 4; „60-80 cm": Bc 2, 14; „70 cm": Is 8; „Între 70-80 cm, în faţă, pentru a acoperi prispa": Bc 19, Bt 5 (la învelitoarea din stuf); „Între 70-85 cm": Sv 17; „80 cm": Bc 18, Bt 2, 7, Is 17, Sv 8 (înainte), 16, Vs 2, Vn 12; „80 cm înainte; 60, azi": Nt 3; „80 cm-1 m": Bc 10, Is

https://biblioteca-digitala.ro

13; „Până la 1 m": Vs 16 (în faţă); „De 1 m": Bt 6, Vn 9; „De peste 1 m": Bc 9; „1-1, 2 m": Bt 5 (la învelitoarea din draniţă); „1-1, 2 m înainte; 80 cm-1 m, azi": Nt 7; „1- 1, 3 m": Is 4; „1, 10-1, 20 m": Is 14; „1-1, 5 m": Sv 2; „La 1, 5 m": Nt 2; „Lată, rar mai îngustă": Nt 9; „Dacă nu are fânărie": Vs 10; „La leasă": Vn 7. *Azi:* Gl 4.

ÎNVELITOAREA

Materiale şi tehnici

Cu ce se învelea construcţia:

Paie. Călcate, bătute cu furca: *În trecut*: Bc 9, Bt 8, 10, Gl 7, Is 9, 14, Nt 6, Sv 6, Vs 2, 17; „Câteva leţuri la margine să nu cadă jos, presate cu furca de fier în mod uniform; peste ele se puneau altele [leţuri], să nu le ia vântul; la adăposturi pentru porci, coteţe, ocoale": Bc 3; „Se puneau cu furca, începând de la baza acoperişului. Se fixau cu «prăştină»": Bc 6, Is 5 (puse cu ţăpina); „Paie pe şură": Bc 12, 18, Is 8 (şi coşer); „Paiele de secară, vrac": Bt 1, 5, 12 (la şuri); „Paie căpiţă, la «pârlipcă», adăpostul pentru oi": Bt 4; „Rar, paie de secară": Bt 7; „Se puneau uneori pe acoperişul de stuf uzat": Is 1, 4; „La grajd": Is 2; „La şopron, coteţe": Is 3; „De grâu, puse cu furca; nuiele deasupra, să nu le ia vântul": Is 6; „La toate construcţiile": Is 10, Vs 13; „Se făceau «resteie» la streaşină": Is 16; „Se puneau leaţuri deasupra, să nu le ia vântul": Nt 2; „La poiată": Nt 8, 11 (şi la colniţă, şură); „Aşezate în trepte, pe leţuri, pe prăştini de nuiele": Nt 13; „De secară, cu leaţuri de cuie de lemn, pentru a nu aluneca": Nt 14; „La şuri; peste paie se puneau prăjini, ca să nu le zboare vântul": Sv 2; „Fixate în nişte cârlige bătute pe căpriori; doar când ploua se puteau pune; învelitoare la şură": Sv 5; „Uneori la poiată, la «coştereaţă», paie de secară fixate cu prăjini şi legate cu coajă de tei": Vs 3; „La poiată, căsoi, coteneaţă": Vs 6; „Se puneau cu furca, aşa cum se luau de pe arie": Vs 10; „Peste leaţuri se punea o leasă de nuiele împletite, prinse din loc în loc de căpriori. Peste leasă se puneau paiele de grâu sau de secară cu furca, cu o grosime a stratului de 30-40 cm. Paiele nu cădeau, că se sprijineau de leasă": Vs 12; „Pe marginea de la streaşină se băteau cuie de lemn": Vs 14; „La «dosuri»": Vs 16; „Foarte rar": Vn 4; „De grâu": Vn 6. *În trecut şi azi*: Bt 9, Vn 11; „La şuri, poiete; paie sprijinite pe ţăpuşi": Nt 10; „Mai mult la coteţe, poiate": Vs 1.

În snopi: *În trecut*: Bc 7, Bt 10 (grajd), Gl 8, Sv 6; „Snopii mici, numai de secară, legaţi de leţuri cu sârmă; peste snopi se puneau paie cu furca. Paiele se fixau cu «praştini»": Bc 5; „Paie necălcate, fixate cu prăştină": Bc 20; „Jupi de secară, legaţi cu nuiele; legătura de nuiele se făcea şi de leaţuri; peste jupi, «şpraiţuri» lungi de brad; la grajd": Bt 4; „Juchi de paie grâu, bătuţi cu furca": Bt 13; „Foarte rar, la grajd": Gl 6; „Din paie de secară, la şură, hambar, coteţ, coşer": Is 10; „La şură": Nt 7 (şi şoprul mai vechi), Vs 9; „De secară, în snopi legaţi cu aţă, în rânduri suprapuse, pentru a se scurge apa. La coamă ajungea la cca un metru grosime": Nt 14; „Cu paie de secară gemănari, snopul se împărţea pe din două. Jupii se puneau cu spicul în jos; numai ultimul rând se punea cu spicul în sus; se aşezau din leaţ în leaţ; se înveleau şurile şi casele în patru ape. Juchii de secară se trăgeau întâi prin pieptene apoi erau legaţi şi puşi pe şură": Sv 4; „Paie de secară în «păpuşi», mănunchiuri mici şi împletite": Sv 14. *În trecut şi azi*: „Mai mult la şuri": Vs 1.

https://biblioteca-digitala.ro

În trepte: *În trecut*: „La șură, șopron”: Bc 15, Nt 7; „Rar, în scări bătute cu lopățica”: Bt 13. *În trecut și azi*: „În trepte; se întăreau cu «prăștini» (prăjini) de carpen sau plop, care era mai rezistent la ploaie”: Is 17; „Cel mai mult, la șură, poiată”: Nt 10; „La șură, cuhne, coteţe”: Vs 8.

Stuf și paie: *În trecut*: „Nu se așezau niciodată paie singure. Se punea un strat de stuf și peste el paie”: Bc 19, Vs 6; „Se punea întâi un rând de stuf subțire peste căpriori și leaţuri. Cam la 40 cm către coamă, de la marginea streașinei se punea un lemn gros de cca 10-12 cm care se lega de leaţuri cu sârmă. Deasupra leațului acestuia se bat din loc în loc (30-40 cm) țăruși fixați în stuf, deasupra leațului, cu scopul de a fixa paiele, să nu cadă la vale. Peste țăruși, longitudinal se pun mănunchiuri de stuf, apoi se clădește acoperișul de paie gros de cca 30 cm. Lăsându-se paiele de pe coamă spre streașină se pun mereu altele pe coamă. Se construiește în trepte, călcate pentru a le așeza astfel să nu le ia vântul”: Bt 6; „Se punea întâi un rând de stuf pe căpriori. La streașină se puneau niște țăruși pe primul leaţ. Pe țăruși se punea câte un «juchi» (snop) de stuf. Până la coamă se acoperea cu paie. Pe deasupra se puneau lemne”: Bt 11; „Maldăr de paie, de secară pe costoroabă și deasupra se puneau maldăr de stuf”: Gl 4; „Stuful se punea într-un singur strat peste leaţuri. Deasupra se puneau 1-2 leaţuri care fixau stuful cu sârmă. La margine se puneau din 20 în 20 cm țepușe peste care se puneau paiele”: Is 9; „Maldărele de stuf se puneau pe leaţuri și se fixau tot cu un leaţ transversal. Deasupra se puneau paiele”: Is 10; „Stuf legat cu sârmă de leaţuri, cu paie deasupra”: Is 12; „Stuful se lega de leaţuri cu sârmă, se punea în 2-3 rânduri, pornind de jos, de la streașină. Către coamă se puneau deasupra paie”: Is 13; „Pe o streașină de nuiele și pe stuf, de demult”: Is 15; „Se puneau snopi («mădurași») legați cu leaţuri sus și jos. Apoi se punea rădăcina stufului în jos. Sus era cu rădăcina în sus și veneau îmbucate la mijloc. Peste stuf se puneau paie călcate, prinse cu «prăștini» legate cu sârmă”: Nt 3; „Stuh se punea dedesubt în snopi. Deasupra se puneau paie”: Nt 11.

Stuf, trestie: *În trecut*: Vn 7; „Stuful se făcea snopi și se punea în rânduri: un rând de snopi, apoi altul; două și trei rânduri, cât era construcția de mare; la casă, grajd, coteţ”: Bc 3; „Snopi mici, legați cu sârmă și mai de mult cu nuiele - «mlajă»; se fixau cu prăștină”: Bc 5; „Stuful se cosea cu sârmă de leţuri”: Bc 6, Gl 1, Sv 10, Vn 10 (pe 3-4 rânduri); „Papura, în snopi prinși în țăpuși de lemn”: Bc 7; „Stuf, maldăre”: Bc 9; „Rar”: Bc 14; „La rând, solzit”: Bc 18; „Aproape de marginea streașinei se puneau cuie de lemn aparente; se fixa primul rând de stuf, apoi se continua treptat prin legătură cu sârmă pe leaţuri”: Bc 19; „Peste stuful legat cu sârmă, în 3-4 rânduri și fixat cu 3 leaţuri, paie călcate”: Bt 2; „Stuf cusut cu sârmă, înainte, cu rogoz; acoperișul în trei trepte. La acoperișurile în 4 ape, la case, se făceau cornuri foarte frumoase”: Bt 3; „Peste «goagă» (șarpantă) se pune stuf care se leagă mănunchi de mănunchi cu șiruri de leaţuri. Un om stă în pod și altul stă afară. Sârma este înfășurată pe o suveică (navetă de plasă). Snopii se cos de leaţuri cu sârmă; în vârf, alții. Ultimul rând se pune cu rădăcina în sus și vârful în jos pentru a se prelinge ploaia”: Bt 6; „Snopi pe leaţuri”: Bc 15 (foarte puțin), Bt 14, Gl 8, Nt 13, Vs 17, Vn 11;

https://biblioteca-digitala.ro

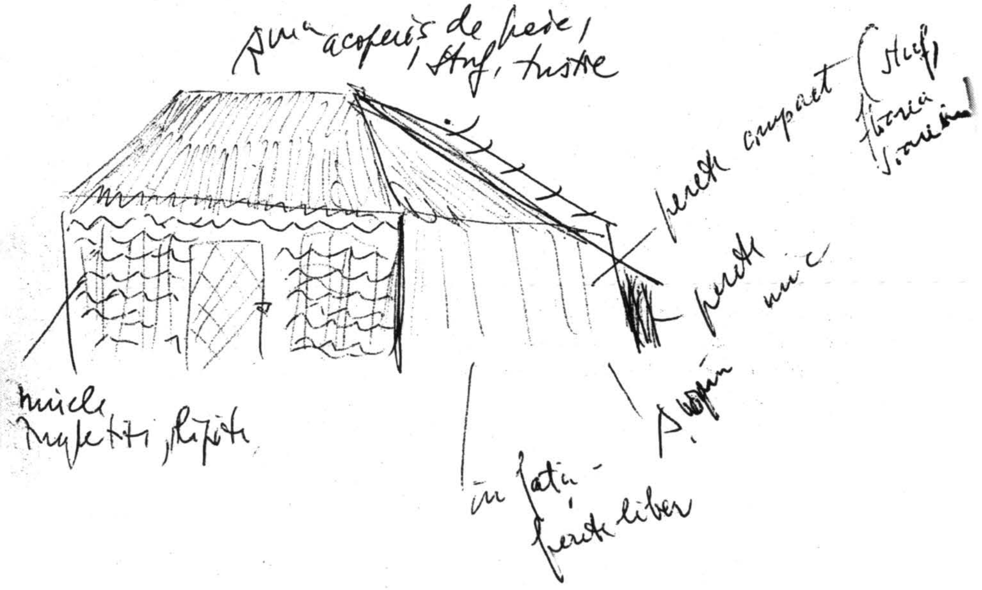

Şură, sat Ştefăneşti, jud. Botoşani (desen de Alina Ioana Ciobănel)

„În jighiuţe, legate cu gânjuri de nuiele de salcie sau papură; peste stuf se puneau laţi, «prăştina». La coamă se împletea, se mai aşeza un leţ de salcâm şi doi stâlpişori, «pochi», să ţie stuful la capete": Gl 2 (sat Braniştea); „Toate construcţiile erau acoperite cu stuf; uneori se mai puneau paie şi «hulujăni»": Gl 3; „În snopi, aşezaţi în praguri": Gl 7; „Stuful se punea în maldăre, se băteau cu «bătace». Se puneau leţuri deasupra şi dedesubt, prinse cu cuie unul de altul (stuful venea presat între leţuri)": Gl 10; „Maldări (snopi), legaţi de leaţurile acoperişului cu sârmă": Is 1, 4; „«Malduri», snopi de stuf, aduşi din Lunca Jijiei; se aşezau la streaşină, cu cotorul în jos şi se legau la «nuieloaie», «prăştină», de leaţuri, cu nuia lungă de pădure, «coacăţă»; mai târziu, cu sârmă. Stuful se bătea şi la pieptene, îndreptându-se cu ajutorul unei scânduri": Is 7; „Bătut la «piepteni»; se leagă snopii care se aşează în trepte, bătuţi dedesubt cu un pieptene": Is 8; „Mai de mult se aşeza legat în snopi iar mai târziu, începând din sec. XX se folosea nelegat": Is 11; „Snopi care se coseau cu sârmă şi se consolidau cu nuiele": Is 14; „Se lucrau solzeşte, se bătea trestia (stuful) la capete; în snopi mici": Is 16; „Maldărele de stuf se legau cu sârmă care se trecea peste grinzi şi leaţuri. Peste stuful de la vârf (coama) se punea «pănuşiţă» pe care aluneca apa": Is 17; „Snopi din stuh (stuf), se puneau unul peste altul, se puneau leaţuri să nu îi ia vântul": Nt 2; „Snopi de stuf legaţi cu gânji de nuiele de ulm": Nt 7; „Stuful se aducea de la baltă, de pe Moldova, Mirosloveşti, Verşeni (sate vecine)": Nt 14; „Se spune că au fost mai de mult şi învelitori din snopi de stuf": Sv 2; „În jupi (snopi)": Sv 5; „Stuful era bătut la pieptene, legat în snopi, «maldări»; la creastă, cu coroană împletită; nu se mai pune azi decât extrem de rar, nereprezentativ": Vs 1; „În «molduri» (maldăre) legaţi cu tei, sârmă, sfoară. Peste stuf se puneau nişte «curmezişuri» de lemn strânse cu şurubul": Vs 2; „Se punea simplu, un rând, cu rădăcina în jos, la scurgere, al doilea rând, cu rădăcina în sus": Vs 8; „Se puneau [stuful, trestia] peste leaţuri, sprijinite jos de scândură, să nu alunece. Erau prinse cu sârme": Vs 9; „Maldări legaţi cu «mlajă»

https://biblioteca-digitala.ro

(salcie, răchită), sârmă": Vs 11; „Se punea maldărul de stuf, se bătea la cotoare; învelitoarea se chema în solz de peşte": Vs 13; „Foarte rar din stuf snopi la «şatră»": Vn 1; „Cele mai multe; se făceau snopi, puşi în mai multe rânduri, peste care se puneau un fel de laţi ori haragi. Se legau; la creastă se făcea o împletitură tot cu stuf, să ţină mai bine": Vn 4. *În trecut şi azi*: „Stuful în «jipi» (snopi), mai rar vrac. Se strânge cu un leaţ de lemn şi răstaie. În lunguri (grinzile în care se prind căpriorii) se fac găuri, din metru în metru, se bagă câte un răsteu, băţ cioplit cu gămălie (măciulie) de jumătate de metru. Răsteul se scoate în sus; pe stuf se pun leaţuri cu găuri prin care se trec răsteiele; se strânge cu pană (răsteul este despicat în sus şi are o pană). Se loveşte şi se strânge bine": Bt 1; „Stuf snopi": Bt 7, 9 (şi papură), 12 (la şuri), Gl 6 (şi papură); „Stuful, trestia, snopi, legat cu rogoz sau împrăştiat": Bt 8; „Trestia în straturi şi se lega cu sârmă şi leţuri": Bt 10; „Se face de la margine, de jur împrejur din «juchi» (snopi). De sus se pune alt rând de juchi cu vârful în jos. Al treilea rând se pune cu vârful în sus şi face legătura dintre cele două rânduri": Bt 11; „Stuf maldăre": Bt 13; „Se taie iarna, când îngheaţă; se făceau maldăre de 60 cm. Se începea de la streaşină, un rând de maldăre jos şi altul sus, în creştet, cu vârful trestiei jos, ca să se scurgă apa. Streaşina se face groasă până la un metru, se bat cotoarele cu un «bătoci» cu rânduri, până ajunge trestia la creştet. Înainte de a se bate, se coase trestia cu sârmă. La creştet, se împletesc vârfurile. Din scânduri se face apărătoarea creştetului. Acest tip de acoperiş se numeşte în solzi de peşte": Gl 2 (sat Vlădeşti); „Stuf mărunt, «pănuşiţă» la coşar, şi azi; înainte şi la grajd, stuf obişnuit": Is 2; „Din snopi legaţi cu sârmă; fie un rând de snop cu vârfurile în sus şi unul cu vârfurile în jos, fie bătuţi în solzi (mai mult la case; la construcţiile anexe mai rar)": Is 3; „Stuf în snopi mici, aşezat în straturi călcate, fixate cu nuiele": Nt 6; „Maldăre de stuf fixate pe leaţuri cu cununi de tei; deasupra, prăjini legate (cusute) tot cu tei; azi, rar": Vs 3; „«Malduri» (snopi) de stuf cu care se începea de la streaşină: se legau de «prăştină» (trunchi de salcâm sau salcie). «Praştina» se fixa cu coajă de tei, prin intermediul unei unelte numită «picior de copil» care strângea stuful şi cu un ac pentru stuf. Mai târziu s-a legat cu sârmă. La coamă se punea stuful cu rădăcina în sus şi se lega cu «prăştina» iar dacă avea stuf mai mult îi zicea coamă, împletind spicul stufului. «Maldurii» de stuf se aşezau solzeşte": Vs 4; „Înainte, stuf pus de-a lungul, legat cu «prăştini»; şi azi, stuf bătut în solzi şi ţesut cu sârmă": Vs 7; „Snopi mici; se suprapun 50 cm": Vs 14; „În solz de peşte: snopii («maldurii») se duceau legaţi până pe acoperiş, unde erau despărţiţi. Se aşezau cu capetele în afară. Pe măsură ce avansau spre coamă, se tundeau şi împleteau la coamă, contra ploii. Uneori pe coamă se punea un acoperiş mic, uluc de scândură": Vs 15. *Azi*: „Azi, de stuf la adăposturile de păsări, porci": Vs 5; „Recent apărut; pe căpriori se pun nuiele neîmpletite. Se pune stuful şi se prinde cu o scândură care se prinde de stuf cu sârmă": Vs 12.

Tulpini de porumb (coceni): *În trecut*: Bc 7, 9, Bt 3, Gl 10, Is 3, 9, Nt 6, 10, Sv 6, Vs 6, 11, 13-15, Vn 11; „«Ciocani» în molduri (maldăre)": Bc 6, Bc 20; „Rar": Bc 15, Gl 8; „Coceni la zemnic": Bc 18; „Numai şurile şi coteţele": Bc 19; „La poiată": Bt 12; „«Hluji» legaţi cu nuiele sau sârme, la coş, cotineaţă": Gl 5; „Rar": Gl 7; „La coşere (pătule), coteţe": Is 4; „Strujeni snopi, legaţi, puşi pe leaţuri": Is 5, 6, 16; „Legaţi şi puşi în straturi la coşar (pătul), coteţe": Is 11; „La coşere": Is 13, Vs 3 (uneori); „Care era mai sărac": Nt 2; „La zemnic, şură, coşar": Vs 9; „Preponderent, la toate construcţiile": Vs 17; „La şoproanele pentru vite": Vn 3; „La grajduri": Vn 4. *În trecut şi azi*: Bt 11 (rar azi), Vs 10 (foarte rar azi); „«Hluji»": Gl 4; „Azi, uneori la coteţe, poiate": Vs 8. *Azi*: „Rar": Vs 2.

https://biblioteca-digitala.ro

Lemn. Şindrilă: *În trecut*: „La fel ca draniţa": Bc 5; „Ascuţită; lungă, de 40 cm, care se bătea în rânduri; scurtă, de 20 cm, care se bătea în solzi de peşte": Bc 7; „Solzi de peşte": Bc 9, Gl 9 (de 40-50 cm, în rânduri suprapuse); „Se spunea fie draniţă, fie şindrilă; în solz de peşte, aşezată pe trei rânduri": Bc 15; „Dreaptă, în solzi de peşte, pusă în rânduri suprapuse; adusă de la Mânăstirea Caşin": Bc 16; „Şindrila, subţire, de 40 cm lungime pe 5-15 cm lăţime; dreaptă, ascuţită, aşezată în rânduri suprapuse": Bc 17; „Dreaptă, în solzi de peşte, coadă de rândunică; la marginea streaşinei se bătea uneori un rând de scânduri peste leaţuri, după care începea baterea şindrilei, în 3 până la 5 rânduri, o grosime a acoperişului de cca 5 cm": Bc 19; „Şindrilă dreaptă, de 40 cm, în rânduri suprapuse": Bc 20; „Dreaptă, la grajd, «stodoală» (şură)": Bt 4; „Şindilă ascuţită, coadă de rândunică, adusă din Bucovina; este mai scurtă faţă de taban": Bt 10; „Dreaptă": Bt 6 (în rânduri suprapuse), 11, Vs 8 (în rânduri suprapuse), 17 (rar); „Dreaptă, solzi de peşte, pusă până la cinci rânduri": Bt 12; „Dreaptă, într-un rând, la şură": Bt 14; „Şindrila, de 30-40 cm, dreaptă, ascuţită, în solz de peşte, pusă pe un rând": Gl 9; „Dreaptă, ascuţită, solzi de peşte, coadă de rândunică; pusă într-un rând": Is 10; „Dreaptă, ascuţită, în solzi de peşte, pusă în rânduri duble": Is 17, Vn 7 (rânduri suprapuse); „Draniţă (termen local pentru şindrilă) ascuţită, în coadă de rândunică, în rânduri suprapuse": Nt 2; „Dreaptă (rar), ascuţită, solz de peşte, coadă de rândunică, în 2-4 rânduri suprapuse; termenul local este de draniţă": Nt 7; „Ascuţită, solz de peşte, în 2-3 rânduri; termenul local, draniţă sau şindrilă": Nt 8; „Dreaptă, ascuţită, în coadă de rândunică; aşezată în rânduri suprapuse; termen local, draniţă": Nt 14; „Dreaptă, ascuţită, pe două rânduri, termenul local, draniţă": Sv 6; „Şindrilă dreaptă, ascuţită, solzi de peşte, coadă de rândunică; sus, într-un singur rând; jos, pusă în rânduri suprapuse": Vs 10; „Dreaptă, coadă de rândunică, pe 2-3 rânduri (succesive)": Vs 14; „Şindilă, ascuţită, solz de peşte, lungă de 50-60 cm, aşezată în rânduri suprapuse": Vn 4; „Solz de peşte, de 30-35 cm, în rânduri suprapuse": Vn 11. *În trecut şi azi*: Bt 10; „Sub tablă sau şindrilă se punea «taban», scânduri lungi, puse peste şarpantă, aşezate la o distanţă egală cu cea a şindrilei. Şindrila se punea pe un singur rând sau pe rânduri suprapuse. Ca formă: dreaptă, ascuţită, solz de peşte, coadă de rândunică, săgeată. Azi este pe cale de dispariţie": Bc 2; „Nu este deosebire între şindrilă şi draniţă. Se taie cu barda, se aşează pe mai multe rânduri suprapuse; se pune la case, grajd, coşer, orice": Bc 3; „În două rânduri şi la poale, în trei; e acelaşi lucru cu şindila; dreaptă, ascuţită, în solzi de peşte, în coadă de rândunică, înainte; doar ascuţită, azi": Bc 4; „Dreaptă, coadă de rândunică, solzi de peşte; avea 20-30 cm, pusă pe cinci rânduri": Bc 6; „Ascuţită, solz de peşte, de 40 cm, în patru rânduri suprapuse": Bc 11; „Coşerele": Bc 12; „Şindrilă dreaptă înainte, ascuţită, solzi de peşte, azi; pusă în trei rânduri suprapuse; se cheamă „şindilă": Bc 14; „Şindrilă ascuţită, în solz de peşte, pusă în rânduri suprapuse, până la 12, la hambar": Bc 18; „Dreaptă, ascuţită (mai rar înainte), solzi de peşte; aşezată majoritatea în două rânduri": Sv 1; „Dreaptă, de 60-80 cm, aşezată în rânduri suprapuse": Sv 1; „Dreaptă, solzi de peşte, pusă pe 3-5 rânduri": Vn 2, 5 (şindilă, pe 4-5 rânduri); „În solzi de peşte, coadă de rândunică, de 25 cm lungime, pe 5, 7, 9 rânduri": Vn 3; „De fag şi de brad; dreaptă, înainte, azi, ascuţită; în rânduri suprapuse; azi, rar": Vn 6; „Şindrila dreaptă, pe un rând, şi azi; cea solz de peşte, pe trei rânduri (azi, nu)": Vn 8; „Ascuţită, în 5-6 rânduri": Vn 9; „Solz de peşte, la grajd, în rânduri suprapuse": Vn 12; „Ascuţită, coadă de rândunică, pe 5-7 rânduri": Vn 13. *Azi:* „Azi, şindrilă de 30-35 cm, în coadă de rândunică, în două rânduri sus, în 5-9 rânduri spre baza acoperişului": Vn 1.

https://biblioteca-digitala.ro

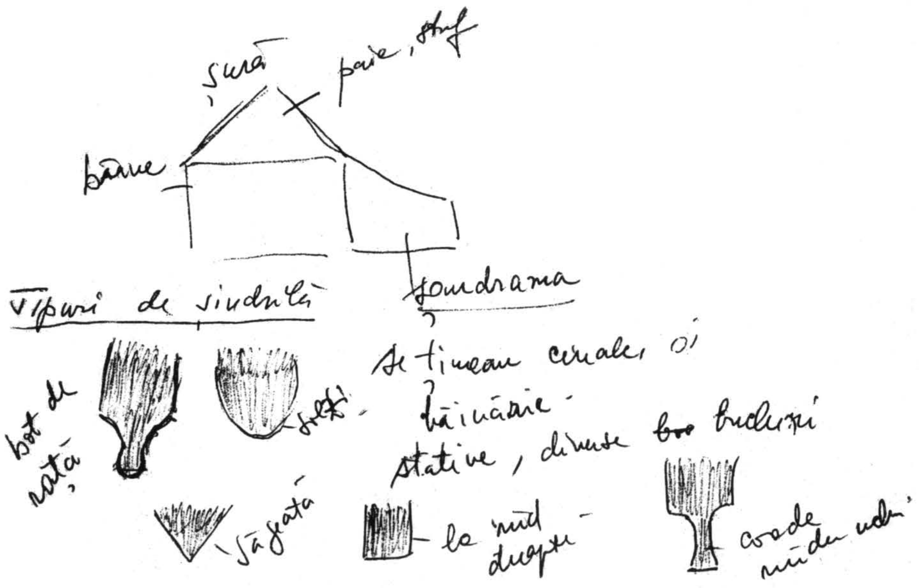

Şandrama şi şindrilă, sat Dolheştii Mari, com. Dolheşti, jud. Suceava (desen de Alina Ioana Ciobănel)

Şiţă: *În trecut*: „Şiţa este o şindrilă mai subţire”: Gl 9. *În trecut şi azi*: „Şiţă dreaptă, ascuţită, în solzi de peşte dar cel mai mult în coadă de rândunică; aşezată chiar şi în 3-4 rânduri; are cca 30 cm; se mai cheamă şi şindrilă”: Bc 13 (sat Oituz).

Draniţă: *În trecut*: Bt 8, Gl 8, Nt 7 (detalii la şindrilă); „Dreaptă, solz de peşte, coadă de rândunică; aşezată în rânduri suprapuse”: Bc 5: „Mai rar, lungă de 80 cm; se folosea pentru economie de lemn”: Bc 11; „Draniţa este mai groasă decât şindrila, de 60-100 cm lungime pe 5-15 cm lăţime; pusă la grajd, colibă, şură”: Bc 17; „Se chemau «lătunoaie»; se îmbinau în «lamba», ca parchetul”: Bc 19; „La coşer, grajd (rar)”: Bt 7; „Draniţa, şindrilă mai lungă, chiar până la 60 cm şi mai groasă, din lemn de fag, cu care se acopereau grajdul, coşarul”: Gl 9; „Rar de tot, se aducea de la munte, Pojorâta, Fălticeni; în coadă de rândunică, solzi de peşte, în rânduri suprapuse”: Is 6; „Adusă din Râşca şi din Boroaia”: Is 15; „La şură; mai mare ca şindrila, cu şanţ lateral”: Is 17; „Draniţă de brad, folosită mai puţin pe la 1900; s-a răspândit după 1920; azi nu se mai foloseşte; mai există la magazie, grajd, coşar pentru păpuşoi. Este dreaptă, ascuţită (săgeată, cel mai vechi tip), solzi de peşte, coadă de rândunică, gâtul sticlei; pusă pe 4 (cea de 40 cm, rânduri mai rare) sau 2 rânduri (cea de 65 cm), cu cel de al treilea, rândul de sus sau pe 6 rânduri (mai dese). S-a folosit doar draniţă adusă de la Tg. Neamţ (Petricani) sau cumpărată de la târg de la Roman. Localnicii îi spun şindrilă dar meşterii care o făceau îi spun clar draniţă”: Nt 10; „Dreaptă, mare, lată, pusă pe două rânduri; folosită la toate acareturile, cu excepţia celor învelite cu paie”: Sv 14; „De 25-30 cm”: Vn 4; „La anexe, locuinţă; avea 40-50 cm; în rânduri suprapuse”: Bc 6, Nt 7; „De 45-60 cm, în solzi de peşte, coadă de rândunică”: Is 16; „Draniţă de 50-60 cm lungime”: Vn 1; „De 70 cm lungime”: Vn 11; „Dreaptă, de 80 cm; la grajd, coşar”: Vn 12; „Dreaptă, în rânduri suprapuse; rar; la grajduri”: Vn 10. *În trecut şi azi*: Sv 1; „Dreaptă şi ascuţită; se aşează «în cuplă»: două draniţe alăturate şi una deasupra. Cele de jos sunt drepte, cele de deasupra, ascuţite, să facă loc la apă şi să se scurgă mai

https://biblioteca-digitala.ro

repede; şi azi": Bc 1; „În mod obişnuit, 60 cm lungime şi 12 cm lăţime; azi este pe cale de dispariţie": Bc 2; „De 50 pe 10 cm": Bc 3; „Dreaptă, ascuţită, solzi de peşte; majoritatea, coadă de rândunică; pusă pe 3-4 rânduri, să nu treacă ploaia": Bc 8; „Dreaptă, ascuţită, în solz de peşte, coadă de rândunică, rotundă, pe 2-3 rânduri aşezată; şi azi": Bc 10; „Dreaptă, de 60 cm; intrau 10-12000 bucăţi": Bc 13 (sat Oituz); „Pusă în 3-6 rânduri; şindrila e mai groasă şi e horjită (cu şanţ de îmbucare)": Bc 13 (sat Hârja); „Dreaptă, rotundă, fără şanţ lateral, pe 3-4 rânduri; la siac, magazie": Bt 5; „Într-un rând, înainte; pe 2-3 rânduri, azi": Nt 1; „Ascuţită, solz de peşte, aşezată în 3-4 rânduri; termenul local, draniţă": Nt 3; „Lungă de 75 cm, groasă; şindrila este scurtă şi subţire. Aici se pune draniţă": Nt 4; „Dreaptă, în rânduri suprapuse": Nt 5; „Dreaptă, ascuţită, coadă de rândunică, frecvent în solzi de peşte, în rânduri suprapuse; draniţa are 60-80 cm; şindrila, 40-60 cm": Nt 6; „La toate construcţiile; la streaşină, mai multe rânduri (2-3); apoi, un rând. O draniţă era înainte de 60 cm până la un metru lungime; azi are 40 de cm; lăţimea, 10-12 cm şi nu s-a modificat azi. Înainte era ascuţită; azi se face şi în solz de peşte, coadă de rândunică": Nt 9; „Dreaptă, ascuţită, solzi de peşte, coadă de rândunică, pusă în 2-4 rânduri; aici se cheamă draniţă": Nt 11; „Dreaptă, acuţită; aici se cheamă draniţă; 4-5 rânduri; în ultimul rând, draniţă ascuţită": Nt 12; „Rar în solz de peşte; marea majoritate, şi azi, în coadă de rândunică; jos, pusă pe trei rânduri; sus, pe două rânduri": Nt 13; „Draniţă lungă de 40-60 cm înainte; scurtă, azi; ascuţită, în coadă de rândunică, în rânduri suprapuse": Nt 15; „Dreaptă, în coadă de rândunică, aşezată pe 2-3 rânduri, la şuri, bucătării de vară": Sv 2; „Draniţă lungă de 75-80 cm, groasă de un cm, dreaptă, rotundă, aşezată pe două rânduri iar la bază pe trei": Sv 3; „La grajduri, şuri; la poale, pe trei rânduri; în sus, două": Sv 4; „Termenul local este draniţă; dreaptă, ascuţită (săgeată), solzi de peşte, coadă de rândunică, bot de raţă; pusă într-un singur rând, în rânduri suprapuse": Sv 5; „Ascuţită, primele rânduri aşezate pe un rând, ultimele, în rânduri suprapuse": Sv 7; „Dreaptă, şi azi; solzi de peşte, azi; aşezată în 2-4 rânduri suprapuse": Sv 8; „Sau şindrilă, cuvinte sinonime; dreaptă, de 60 cm lungime, pe două rânduri suprapuse": Sv 9; „Lungă de 70-80 cm": Sv 10; „Sinonimă şindrilei, dreaptă, aşezată pe două rânduri": Sv 12; „Cea mai veche, dreaptă; mai nouă, rotundă; aşezată pe două rânduri şi în partea de jos, pe trei; se acoperă absolut toate acareturile": Sv 13; „Dreaptă, ascuţită": Sv 15; „Draniţă aşezată într-un rând; şi azi, cele mai multe, inclusiv cele noi, sunt acoperite tot cu draniţă": Sv 16; „Draniţă pusă într-un rând sau pe patru, în partea superioară; şi azi, la majoritatea construcţiilor": Sv 17; „Draniţă de 2 m lungime, de 15-29 santime (cm) lăţime; de vreo 50 de ani a apărut draniţă de un metru lungime; acum e şi mai mică; dreaptă, (şi azi), ascuţită (înainte), rotundă (şi azi), în rânduri suprapuse. Se pune la absolut toate construcţiile şi se face în sat, numai pentru necesităţi gospodăreşti. Mulţi se pricepeau să facă": Sv 18; „Draniţa este mai lungă sau mai lată decât şindrila, 40 cm (lungimea) sau 15 cm (lăţimea); se pune pe 4 rânduri": Vn 3; „Mai mare decât şindrila, se pune pe două rânduri la leasa de porumb, grajd": Vn 5.

Doscă (scândură): *În trecut*: „Scândură de învelitoare la grajd; mai lată, lungă de 80 cm": Gl 6. *În trecut şi azi*: „Pusă în două rânduri": Vn 3.

Lătunoi: „Scândura de pe marginile buşteanlui care se taie pentru «dulapi», cherestea": Vn 2, 8.

Taban: „«Taban» se bate numai când acoperişul se face din tablă. Pentru şindrilă se băteau leaţuri": Bc 19, Bt 14; „Un fel de scânduri subţiri, care se aşează pe şarpantă

https://biblioteca-digitala.ro

înainte de a se pune şiţa sau tabla": Gl 9, Is 17; „Azi, pe taban de fixează tabla": Nt 13; „La grajd, bucătăria de vară; este material de susţinere a şindrilei": Vs 10.

Ţiglă: *În trecut:* Bc 9. *În trecut şi azi:* Sv 7, Vs 6; „De 40 de ani [1930]": Bc 3; „Mai rar înainte": Gl 7; „«Oale»": Is 13; „Foarte rar înainte": Sv 15. *Azi*: Bc 1, 2, 5-8, 10, 11, 14, 15, 19, 20, Bt 1, Bt 3, 4, 10, 11, 14, Gl 2, 6 (foarte rar înainte), 8-10, Is 7-9, 14-17, Nt 6, 8, 10, 11, 14, 15, Sv 1, 6, 9, 12, 18, Vs 1-3, 7, 10-13, 15, Vn 3, 5, 7-9, 11, 12; „De vreo 10-15 ani (din anii 60)": Bc 4; „«Oale»": Bc 13 (sat Oituz), Vs 8; „Ţigla este pusă pe căpriori şi leţuri": Bc 16; „Rar": Bc 17, Is 1, 10, Sv 5, 14, 18, Vs 14, 17, Vn 10; „La hambar": Bc 18; „La grajd": Is 2; „Construcţii anexe nu se prea fac azi": Is 3; „De prin 1950": Nt 2, Sv 16; „Pe lanţi speciali, groşi; de vreo 4-5 ani": Vn 4.

Olane: *Azi:* Bc 2, 4, 10 Bt 5, Vn 4.

Tablă: *În trecut şi azi*: Gl 1, 7, Sv 7, Vs 6 (la hambar); „Rar, înainte": Bt 6, 9, 10, Gl 6, Sv 2, 4, 14; „Rar, şi înainte şi azi": Sv 15. *Azi:* Bc 1, 2, 6, 8, 10, 13 (sat Oituz), 14, 15, 20, Bt 1, 5, 8, 12, 14, Gl 2, 6, 9, 10, Is 1, 6-11, 13-17, Nt 1, 6-8, 10-12, 14, 15, Sv 1, 3, 6, 8, 9, 12, 13, Vs 1-3, 7, 10-15, 17, Vn 3, 6-12; „Se pun căpriori, «dogeală» (scândură), se bate tabla; de 30-40 de ani [1930-1940]": Bc 3; „Rar": Bc 11, 13 (sat Hârja), 19, Bt 11, Sv 5, 10, 17, 18, Vs 4, 8; „Pusă pe scândură, una lângă alta": Bc 16, Is 5, Vn 4 (fără leţuri); „Peste căpriori se pune o căptuşeală din scândură «astor» şi pe urmă tablă": Gl 4; „La grajd, coşar": Is 2; „Frecvent": Is 4; „De după război, 1947-48": Nt 2; „Azi a început să se pună tablă, dar nu reprezintă nici măcar 10% din totalul gospodăriilor": Nt 9; „De vreo 20 de ani, se bate pe taban pus pe scânduri": Nt 13; „Puţină, de vreo 30-40 de ani": Sv 16; „La hambare": Vs 16; „De 15 ani": Vn 13.

Carton gudronat, eternită - azbociment: *În trecut şi azi:* Is 6; „Carton asfaltat": Gl 6. *Azi*: Sv 4, 5; „Carton asfaltat, plăci de azbociment": Bc 8, Is 4, Nt 1, 14, Vs 1; „Carton gudronat": Bc 19, 20, Bt 14, Gl 6, Sv 17, Vn 8; „Azbociment": Bc 5, 15, Bt 1, 3, 5, 6, 8, 9-11, Gl 2, 5, Is 9, 11, 14 (local internită), 15 (albastru), Nt 6, Sv 9, 12, 14, Sv 11, Vs 8, 11.

Alte materiale: *În trecut*: „Buruieni": Bt 5; „Fân ramas de la vite cu care se acopereau «şatrele» la odăi": Vn 1.

Prelungiri ale acoperişurilor. Terminologie, funcţionalitate: *În trecut*: „De obicei şandramalele se fac la locuinţă, rar, la grajd, pentru adăpostul oilor": Nt 9; „Doar la case, «chiler», folosit ca bucătărie de iarnă; la casele noi nu se face chiler": Nt 13; „Chiler, polată": Vn 7. *În trecut şi azi*: Nt 6; „În spate, coşer sau şopru pentru oi şi lemne; şi azi": Bc 1; „La peretele longitudinal, «chiler» pentru păstrarea alimentelor": Bc 2; „La capătul grajdului, şopru pentru căruţă, sanie": Bc 3; „La ambii pereţi laterali, şopron": Bc 5, 6; „Perdea sau «filier», dacă era altă odaie": Bc 7; „Cel mai des, la pereţii laterali; mai rar, la cei longitudinali; este şopron pentru păstrarea uneltelor, a unor vase, saci, lemne, lucruri de folosinţă rară": Bc 8; „La pereţii longitudinali «chiler», pentru adăpostit animale mici sau depozit de alimente": Bc 10; „Pentru coteţ sau adăpostirea lemnelor": Bc 13 (sat Oituz); „Şopron; se adăpostea porumbul «cu pene» şi-l dezghiocau după ce semănau grâul": Bc 14; „La coşer; se închid păsările, stătea câinele; se face şi o streaşină, pentru

https://biblioteca-digitala.ro

adăpostitul lemnelor": Bc 15; „La şopron, chiler, coteţ de raţe ori bucătărie": Bc 16; „Chiler": Bc 4 (la casă, pentru lădoiul de făină), 18 (în spate), 20 (sau perdea), Gl 4 (pentru bucătărie de vară), Vs 2 (pentru depozitare, bucătărie), Vn 8 (pentru oi sau viţei), 10 (pentru depozitare, bucătărioară); „Prelipcă sau paravan, folosite rar ca magazie pentru atelaje, loc de depozitat unelte, butoaie dar, mai ales, pentru depozitarea cerealelor": Bt 1; „La peretele lateral, şopron pentru adăpostit carul": Bt 2, Vs 13; „La pereţii laterali sau în spate, «perlipcă» pentru adăpostit unelte, căruţe": Bt 3; „Se cheamă perlipcă (aplecătoare), folosită ca magazie": Bt 5; „Perlipca, în spatele casei, pe peretele longitudinal": Bt 6; „Prelipca, în fundul şurii, folosită pentru atelaje, unelte": Bt 8; „Paravan la pereţii longitudinali, magazie, bucătărie, puneau obiecte": Bt 10; „Şopron sau paravan, la pereţii longitudinali; pentru atelaje": Bt 11; „Rar; cine făcea paravan la şură, prelungea de obicei apa din spate. Sub paravan se ţineau şi uneltele, şi carele, dar şi nuci, viţei": Bt 12; „Rar, şopruţa, adăpost pentru atelaje; şi azi": Bt 14; „La case, se face şi azi «chiler», unde se ţineau stativele, câte un butoi, o ladă cu făină, vase mari": Gl 2; „Prelungirea la poiată, unde se făcea un şopron pentru oi; la casă, prelungirea este chiler, cu acces exterior sau din sală, unde se ţineau unelte, murături, vinul, ceapa": Gl 5; „Perdeaua pentru atelaje, la coşar": Gl 6; „«Chiler» pentru păstrarea alimentelor, adăpostirea animalelor mici (oi), unelte": Gl 9; „La peretele din spatele casei, paravan, zahată-bucătărie, atelier, magazie": Is 1; „Rar la acareturi; mai des în spatele casei, «paravan», folosit ca magazie, bucătărie": Is 4; „Pentru adăpostit viţeii": Is 8; „Şopron pentru adăpostit oi sau căruţa": Is 10; „«Paravan» la peretele longitudinal: magazie, bucătărie": Is 11, 13; „«Paravan» ca adăpost, magazie": Is 12, Vs 1 («perevan»), 9 (pentru unelte); „«Şandrama», dar la casă, prelungirea acoperişului pe latura lungă; folosită pentru depozitat alimente, cămară": Is 14, 16, Nt 14; „Înainte era şandramaua care se făcea la casă; azi se face la şură, în spate sau pe o latură": Is 15; „La peretele din spate, încăpere anexă unde se păstrau alimente şi diferite obiecte de uz casnic": Is 17; „«Dolie»": Nt 4, 12 (pentru animale sau păsări), 15; „La peretele lateral, pentru adăpostit căruţa; la cel longitudinal, pentru adăpostit oile": Nt 7; „La peretele lateral sau la casă, la pereţii longitudinali; şandrama: bucătărie sau magazie": Nt 8; „La peretele longitudinal, din spate, se adăposteau oile": Nt 11; „Şandramale şi la şuri, pentru unelte şi căruţe; prelungiri la pereţii laterali şi longitudinali": Sv 2; „Şandrama la şură; înainte se ţineau oile, cereale în vase, stative, câteodată atelaje; azi, oile": Sv 5; „Şandrama; se adăposteau căruţele sau oi": Sv 8; „«Aripă», în spatele şurii sau a grajdului, pentru adăpostit unelte, strujeni, fân; la casă se cheamă şandrama": Sv 14; „În spate, perdea pentru animale sau unelte, la adăpost de ploi": Vn 5; „Perdea în faţa grajdului, pentru adăpostit atelajele, uneltele": Vn 9 (şi hambarul), 11. *Azi*: „«Dolie» pentru adăpostit miei şi viţei": Nt 1; „La colniţă, pentru vârât plugul, grapa; la case se făceau prelungiri: dacă [spaţiul] era locuit, se numea «celar» sau «chiler»; dacă ţineau oile acolo, îi spunea «şandrama»": Nt 2; „Şandrama; pentru căruţă, la peretele longitudinal din spatele şurii sau grajdului, pentru alimente sau pentru adăpostit vreun viţel": Nt 3; „«Şoapă»; pentru viţei, oi la fătat": Nt 5; „La şuri, pentru coteţe, şandramale etc; la casă, «perevane»": Nt 10; „Şandrama, pentru animale, unelte": Nt 15; „În spate, şandrama, cămară": Sv 1; „Şură de tăiat lemne, de ţinut căruţa, sania": Sv 3; „Şandrama la spate; se ţinea pleava": Sv 4; „«Şuriţă», azi, şandrama, prelungire la pereţii longitudinali ai şurii, pentru cămară de alimente sau animale mici, cei care nu aveau grajd": Sv 9; „Şuriţă, colniţă, şopru legat de casă": Sv 11; „«Tabla de dinapoi», în spate, pentru unelte, roabă («tărăboaţă»)": Sv 12; „Şură, lângă grajd, pentru

https://biblioteca-digitala.ro

căruţă, sanie, unelte; uneori se făceau pereţi laterali şi câteodată şi în faţă": Sv 13; „Şopru pentru oi, atelaje": Sv 16, 17 (şi albinărie); „Şopron pentru ţinut căruţa, sania": Sv 18; „Doar la casă, «chiler»": Vs 3, 7 (şi uneori lângă şură); „La şuri, pentru poiată de păsări sau şandrama": Vs 8; „La grajd sau în spatele casei, la partea de nord; magazie, dacă e în spatele casei; «chilier», pentru bucătărie, dacă e lateral": Vs 10; „Şopron, când este deschis pe o latură; chiler, când este închis": Vs 11; „O înnădire, poiată, şură": Vs 14; „Pe o latură a grajdului, «perdea» pentru ţinut atelajele": Vn 1, 12; „La grajd; în faţă, pentru cadă [de struguri] şi şopron în partea dinspre crivăţ": Vn 4; „Prelungiri şi la pereţii laterali şi la cei longitudinali: polate, uneori şopron pentru unelte": Vn 6; „Perdea, spaţiu acoperit între două anexe, pentru adăpostit animale, lemne etc": Vn 13.

Acoperişul construcţiilor din vatra satului: „La cele din hotar nu se punea «cal» la căpriori": Bc 6; „La fel ca cele din vatră": Bc 11, 15, Sv 12, Vs (crame); „Acoperişul locuinţelor (târla) era format din pereţii în unghi, din răslogi, acoperit cu gunoi de vite; mai târziu a început să se acopere cu draniţă iar azi este la fel cu cel al construcţiilor din sat": Nt 9; „În două ape, învelit cu paie sau draniţă; şi azi": Nt 13; „Se făcea la fel, dar se acoperea numai cu «lătunoi» şi margini": Vn 2; „În loc de draniţă sau şindrilă se punea mai des scândură; foarte rar, paie": Vn 5.

Elemente artistice la construcţiile gospodăreşti: „Porţile cu flori variate": Bc 2, 4, 9, Is 1, 4, 11 (rar), Sv 18, Vs 8 (stâlpii), Vn 13 (azi); „Grajdul, cu flori; la căpriori, cap de leu": Bc 3; „Motive florale, geometrice, la grajd, porţi, stâlpi, înainte; streaşină (şi azi)": Bc 6; „Înainte, grajdul, porţile, stâlpii, cu motive geometrice şi florale": Bc 7; „La şură, grajd, traforaje; în special porţile monumentale, sculptate": Bc 8; „Porţile, prin aplicare de material lemnos": Bc 10; „Stâlpii de la poartă cu flori sculptate; la grajd, traforaj cu flori": Bc 11; „Şura, grajdul; porţile sculptate în piatră, rareori în lemn": Bc 13 (sat Oituz); „Florărie de tablă, care avea posibilitatea": Bc 16; „La grajdul de chirpici cimentuiţi, se bat cuie cu flori şi se fac flori cu rolul, se vopsesc": Bt 5; „Şura, rar, azi": Bt 11; „La grajd; stuful se împletea la coamă iar cei doi stâlpişori erau crestaţi": Gl 2; „Foarte rar, la grajd şi pătul, flori din traforaj": Gl 6; „Rar, traforaj la grajd; porţi împodobite, rar, şi azi": Gl 8; „Porţile, cu frunză de viţă, ghiveci de flori": Gl 9; „La porţi: stâlpii de piatră ai porţilor, troiţele de piatră": Is 13; „Stâlpii de lemn ai porţilor": Is 15, Nt 2; „La şură, porţi, ţepuşe, cruci, traforaje": Nt 1; „Porţile metalice; şura, streaşina cu motive geometrice, florale": Nt 6; „Azi, porţile, stâlpii cu «tăsmale înflorite» (traforaje); se lucrează cu fierăstrăul îngust, special; frecvenţă maximă azi; înainte, doar locuinţa": Nt 9; „Porţile (azi), elemente de traforaj la colţurile acoperişului (bolduri)": Nt 10; „Coama acoperişului, mai rar; flori la porţi şi streşini": Nt 13; „Porţile, fântânile cu motive geometrice, florale": Nt 15; „Azi, fel de fel de flori, modele geometrice, romburi, cercuri; la şură, grajd, porţi; ornamente florale în frunză de trifoi la draniţă sau la «fumăriţe», luminatoare, când sunt din tablă, şi la coamă": Sv 1; „Crestături, o barză, cruce la acoperiş, porţi": Sv 4; „Şura, grajdul, traforaj: cerbi, inimi, flori; şi azi": Sv 8; „Şura, grajdul, cu flori, inimi, cruci traforate": Sv 9; „Azi, la grajd, flori traforate": Sv 12; „Cocoşi din tablă pe acoperiş": Sv 14; „Foarte rar porţile cu crestături pe lemn, rozete, linii": Sv 15; „Cruci afumate pe uşa grajdului, ca să nu se fure laptele vacilor": Sv 16; „La grajd, flori": Sv 17; „«Tarţamuri», scânduri înflorite, traforate, la creasta, coama acoperişului": Vs 1; „Flori şi păsări tăiate în tablă, la coama acoperişului; traforaj la streaşină": Vs 3; „Flori traforate la grajd; înainte, foarte rar; azi, mai multe": Vn 1; „Doar foişorul de deasupra porţilor şi «fumarul», orificiul pentru ieşit fumul de la casă, care se ciopiea în formă de rozetă": Vn 8.

https://biblioteca-digitala.ro

PARTEA a III - a

LOCUINŢA

CASA

„Case învelite cu draniţă, mai nou cu ţiglă şi grajdurile cu azbest": Bc 13; „Cele mai multe, din pământ şi din chirpici": Bc 15; „Din 1974, nu s-a mai făcut nici o casă": Bc 19; „Case, dreptunghi de circa 4/12 m": Bt 6; „În localitate au existat case din bârne până acum 70 de ani [1907], după care s-au construit numai case din nuiele": Bt 14; „Casa se mai cheamă şi «bârlog»": Gl 6; „Tradiţia a fost ca într-o casă nouă, chiar din chirpici, să se păstreze elemente din vechea casă": Is 10; „O casă din 1880, Nija Varvara": Sv 7; „La casele vechi, prispa (de afară) se prelungea sub laiţe, ca să nu intre frigul": Sv 11; „După 1975, doar câteva case modernizate. O statistică din 1885 a caselor: 42 bordeie, 86 case rele, 80 mediocre, 370 case bune": Vs 2; „[Scheletul de lemn] Talpa, paianta, amnari, «costoroaba», pui de grindă, grinzi, căpriori, popi, «cal» sau «samar»": Vn 6.

Casa Ioanei P. Dima, sat Vutcani, jud. Vaslui (fotografie de Doina Rotaru)

https://biblioteca-digitala.ro

ORIENTARE

Faţă de curte

La intrarea în curte: *În trecut:* Vn 8. *Azi, la fel:* Bc 2, 5, 13 (sat Hârja), 15, Bt 5, 6, 10, Gl 1, 3, 4, 5, 8, 9, Is 1, 4, 7, 9, Nt 6, 11, 14, 15, Sv 1, 2, 6, 9, 12, 14, 15, Vn 1-3, 12, 13; „La 3-4 m distanţă de stradă" Bt 4; „Cam la 3-5 m distanţă de stradă, dar este sat sistematizat": Bt 9; „Puţin retras faţă de uliţă, la 2-4 m": Gl 6; „De cele mai multe ori": Is 13, Sv 4; „Dacă era la şosea": Nt 12; „Mai la o parte de drum": Vs 7; „Înainte, puţin": Vs 8. *Azi:* Bc 1, 9, 13 (sat Oituz), 16, 20, Bt 12, Gl 2, Is 3, 8, 10, 14, 16, 17, Nt 1, 3, 4, 7, 8, 10, Sv 5, 8, 14, Vs 1, 3, 4 (rar), 9, 12, 13, Vn 6, 7, 10; „Mai la margine, spre intrare": Bt 3, Sv 17 (tendinţa); „Cele mai multe": Bc 8.

În mijlocul curţii (al proprietăţii): *În trecut:* Bc 7, 9, 13 (sat Oituz), 18, 20, Bt 3, 12, Gl 2, Is 8, Nt 3, 7, 8, 11, Sv 8, 11, Vs 1, 8, 9, 13, Vn 10; „Înainte, pentru că era loc mult": Is 2; „În mod obişnuit": Is 3, Nt 10, Vs 17; „În mijlocul grădinii": Sv 5. *Azi, la fel:* Bc 8, 12, 14, 19, Bt 7, Gl 8, Is 11, 14, Nt 12, 13, Sv 13, Vs 15, 16 (de cele mai multe ori); „Cu grădiniţă în faţă": Nt 1; „În mijlocul proprietăţii formate din fâneţe şi păşuni": Sv 10; „Cam la 5-15 m": Vs 11; „La 5-10 m de la şosea": Vn 4; „Cam la 7-8 m de drum": Bt 14; „La 10-20 m de «hudiţă»": Vs 1; „Cam la 15-20 m distanţă de drum, cam la jumătatea grădinii": Bt 1; „Pe o latură a curţii": Vs 10; „Rar": Gl 9, Is 13. *Azi:* Vs 3, Vn 8.

Retrasă la spatele curţii: *În trecut:* Bc 1, 8, 11, 13 (sat Oituz), 16, Is 10, 16, 17, Nt 4, Sv 18, Vs 3, 12, 13, Vn 6, 7; „La 15-20 de m de drum": Bc 6; „Cam la 20-25 m distanţă de uliţă": Bt 8; „Mai puţin": Is 10. *Azi, la fel:* Bc 4, 17, Bt 2, Gl 10, Nt 5, 9, Sv 18, Vs 4, 6, Vn 5, 9; „În fundul grădinii": Bt 13; „Înainte, în fundul ogrăzii; azi, mai rar": Is 15; „Ca să nu vină viiturile": Sv 3; „La 10-15 m retrasă faţă de uliţă": Sv 16; „Azi, mai rar": Gl 4, Nt 1; „Rar": Gl 9. *Azi:* Bc 2, 18, Vn 12; „Pe o latură sau în margine, că e loc mai puţin": Is 2; „Rar": Is 12.

Altfel: „Fără regulă": Bc 3; „Mai aproape de drum": Bc 6, 7 (azi, la fel); „După teren, înainte; după planul de sistematizare, azi": Is 5; „Unde-i venea omului bine": Is 6, Vs 5; „Unde era pământul potrivit (sunt dealuri)": Is 12; „Pe o margine a curţii; şi azi": Sv 7, 11, 15, Vn 7, 11; „După cum era terenul": Vs 14; „Azi se orientează după uliţă sau şosea": Vs 17.

Faţă de drum

Cu faţa la drum: *În trecut:* Bc 13 (sat Oituz), Vn 5; „Mai rar": Is 11; „Aproape întotdeauna": Vn 13. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 4-7, 10, 13 (sat Hârja), 14, 18, 20, Bt 3, 5, 6, 9-11, 13, Gl 4, 5, 8, 10, Is 1, 4, 5, 7-9, 11, 12, Nt 2, 3, 5, 10, 12, 15, Sv 6, 9, Vs 1, 2, 6-9, 11, Vn 2, 8; „Se căuta să fie cât mai mult cu faţa la drum": Bc 15; „Cele mai multe": Bc 8 (înainte), Is 13, Sv 2, Vn 4; „Când se putea": Bt 1; „Nu se ţine seama decât de drum": Is 3 (azi), 14 (azi), Sv 9 (şi înainte); „Înainte, când era spre sud; azi, orientarea este în funcţie de stradă": Is 14; „Rar înainte": Vs 4. *Azi*: Bc 9, 12, 16, 18, Bt 12, 14, Gl 1, Is 3, 16, 17, Nt 1, 6, Sv 8, 14, Vs 3, 12-14, 16, 17, Vn 6, 7, 10, 12; „Casele din lungul şoselei": Sv 10; „Azi se ţine seama de drum": Vs 17.

https://biblioteca-digitala.ro

Cu o latură la drum: *În trecut:* Bc 16, Is 7, Vs 3. *Azi, la fel:* Bc 2, 5-7, 9, 10, 12, 13 (sat Hârja), 20, Bt 6, 7, 9, Gl 1, 2, 4, 8, 9, Is 13, 16, Nt 5, 10, 13, 15, Sv 11, Vs 1, 2, 7, 11, 13, 14, 16, Vn 1, 7, 13; „Rar, în funcţie de punctele cardinale": Bc 15; „De obicei": Bt 1, Gl 6; „Uneori": Is 4, Vn 12; „Azi, rar": Nt 1, Vs 4; „Majoritatea, pentru că se orientează de fapt spre miază-zi, deci aşa cum este aşezată uliţa": Sv 17; „Puţin înainte": Vs 8. *Azi*: Bc 13 (sat Oituz), Vn 5; „Cele mai multe": Bc 8; „De obicei; prima orientarea faţă de punctele cardinale": Sv 5.

Cu spatele la drum: *În trecut:* Gl 1, Vs 2, 11, Vn 12; „Foarte rar înainte": Bc 2, 12, Bt 6. *Azi, la fel:* Bc 5, Is 9.

Altfel: „Important era să fie cu faţa spre răsărit": Bc 11, Bt 14, Gl 3; „Înainte nu ţineau seama de drum": Bt 12, 14, Is 7, 17, Nt 6; „Nu se ţine seama de drum": Bc 17, Is 2, 7, 15, Sv 14; „Depinde de punctele cardinale": Bt 2, 4, 8, 9, Is 2, 6, 10, Is 17 (înainte), Nt 7, 11, Sv 7, Vs 10, 12 (înainte), Vn 3, 10 (înainte); „În funcţie de răsărit; de obicei cu o latură sau cu faţa la drum": Is 9; „Numai cu faţa spre sud sau est": Is 14, Vn 9; „Erau construite numai în funcţie de soare (spre sud)": Sv 1, 12, 15-17; „Se ţinea mai mult seama de punctele cardinale; acum se ţine cont de drum": Sv 3, 4, 13, Vn 6, 10; „Indiferent, înainte": Sv 8; „Nu se ţinea seama de drum. Casele erau legate printr-un mănunchi de poteci şi drumuri incipiente de car": Sv 10; „Depindea de teren în primul rând. Se ţinea seama şi să fie cu spatele la vânt": Sv 18; „Cele care erau aşezate lângă stradă se făceau şi cu faţa la stradă. De obicei se orientau către sud": Vs 5; „Majoritatea cu faţa spre soare": Vs 15; „După configuraţia terenului": Vn 11.

Faţă de punctele cardinale

Cu faţa la sud: *În trecut:* Bc 16, Is 12, 14, Is 17, Sv 4, Vs 17; „Se orienta după punctele cardinale, în special sud; azi, cu faţa la drum": Bc 19, Bt 12; „Era orientarea care prima. Azi se ţine cont să se facă locuinţa cu faţa la şosea": Bt 14. *Azi, la fel:* Bc 6, 7, 9, 10, 12, 13 (sate Oituz, Hârja), 14, 15, 17, 20, Bt 1-3, 7-11, Gl 2, 4, 5, 8, Is 1, 2, 4, 7-12, 15, 16, Nt 1, 3-8, 11, 12, 14, 15, Sv 1, 3, 5, 6, 8, 10-17, Vs 1, 2, 4, 6-9, 11-16, Vn 3, 4, 6, 7, 9-13; „Nu se căuta cu precizie sudul, dar se căuta soarele pentru lumină şi căldură": Bt 6; „Cele mai multe": Bc 2, 4, 5, 8, Gl 9, Is 6, 13, Nt 10, Sv 2, Vs 5; „Ca să aibă lumină; este orientarea care primează": Gl 6, Nt 2; „Tendinţa în cadrul sistematizării este de a se construi numai cu faţa la stradă, indiferent de orientare": Sv 1; „Majoritatea se făceau cu faţa la sud; azi, şi spre est": Sv 7; „Ca să fie ferită de crivăţ şi să bată soarele": Vn 1; „Dacă permitea terenul": Vn 8.

Cu faţa la est: Bc 5; *În trecut:* „Azi nu se mai ţine seama de punctele cardinale": Bc 11; „Rar": Nt 6, 10. *Azi, la fel:* Bc 6, 7, 9, 10, 12, 13 (sat Hârja), 14, 15, 17, 20, Bt 2-5, 9-11, Gl 1-5, 8, 10, Is 4, 7, 8, 10-13, 15, 16, Nt 1, 3-5, 7-9, 11-14, Sv 5, 8, 10, 11, 14, 18, Vs 2, 4, 7, 9, 11-14, Vn 2-5, 7, 9-11; „Puţine": Bc 2, 13 (sat Oituz), Gl 9, Sv 2, 6, Vn 13; „Cele mai multe": Bc 3, Bt 13; „Se orienta la răsărit sau la miază-zi": Is 2; „Mai puţin înainte": Vs 1, 8. *Azi*: Bc 16, Nt 6, 10; „Mai puţine": Bc 8; „Şi spre est": Sv 7.

https://biblioteca-digitala.ro

Cu fața la vest: *În trecut*: Bt 12; *Azi, la fel:* Bc 6, Vn 13; „Foarte puține": Bc 2, Gl 9, Sv 2; „De cele mai multe ori se făceau spre apus, că bate soarele de amiază": Vs 10. *Azi:* „Uneori": Vs 1.

Cu fața la nord: „Foarte rar": Sv 2; „Uneori, azi": Vs 1.

Altfel: „Important era să fie cu fața la uliță; cu fața la sud, est": Bc 2, 18 (și vest), Gl 8; „După cum e locul, dar spre nord, niciodată": Gl 7, Is 5, Vn 12; „În trecut [sătenii] desemnau astfel punctele cardinale: În Sus, nordul, În Jos, sudul, În Vale, estul și În Deal, vestul": Is 9; „Indiferent [cum] față de punctele cardinale, cu condiția protecției față de vânt": Vs 3; „Se fereau de vânturile din nord (crivățul)": Vs 12.

PLANURI

B C

A D

F E

CASA CU O SINGURĂ ÎNCĂPERE

„Azi mai sunt, dar în satul Corbu, cu prispa roată, cu vatra în colțul opus ușii": Bc 1; „Mai sunt două exemplare": Bc 14; „Nu sunt": Bt 6; „În trecut, rar": Bt 13, Is 17, Nt 14, Vn 1; „Erau excepții și la începutul secolului XX. Nu mai sunt la data anchetei": Gl 10; „Au dispărut încă din sec. XIX": Is 7; „Nu au fost": Is 10, 12, 13, 16, Nt 12, Sv 4, 8; „Relativ frecvent; planul era de 4 X 4 m": Vn 5; „Toate erau cu o singură încăpere dar nu le-a apucat, deci nu știe când au dispărut": Is 11; „La ferestrele mici se puneau burdufuri de oaie sau de vită. Informatorii nu au văzut dar au auzit din spusele bătrânilor": Is 12; „Rare; ultimul exemplar a dispărut în 1925": Nt 10, 15 («căsuță»); „Casa monocelulară prezintă un plan reconstituit după declarații [informații]": Sv 3; „Se spune «bordei»": Sv 14; „Au dispărut înainte de 1900": Vs 2; „Au dispărut de mult": Vs 3; „Foarte puține, se făceau după bordei": Vs 7; „Erau relativ frecvente dar [mai există] doar în amintiri; nici bătrânii n-au mai apucat": Vs 8; „Una singură, de fapt o excepție, nu cunosc alte exemplare. Au dispărut din anii 1930, înainte de cel de al II-lea Război Mondial": Vs 10; „Erau între 50-100 de case cu o încăpere; au dispărut între 1958-1960. Aveau sobă cu horn": Vn 10.

Plan 1: Bc 5; „Rar, în trecut; ultimul exemplar a dispărut în 1918": Bc 7, Vs 6; „Relativ frecvent în trecut; ultimul exemplar a dispărut după 1916": Bc 11; „Frecvente în trecut; mai sunt și acum case de acest tip": Bc 13; „Mai sunt și acum": Bc 16, Is 4, Nt 1; „La 1900": Bc 17; „Mai exista la data anchetei un exemplar, casa Anetei Vântu; în trecut era un tip de casă relativ frecvent": Gl 9; „Erau multe; nu mai există": Is 1; „Rar, în trecut": Is 5, 6, Nt 3, 4, 11, 14, Sv 15, 17, 18, Vn 9 (cu cuptor cu hornă); „Puține, de

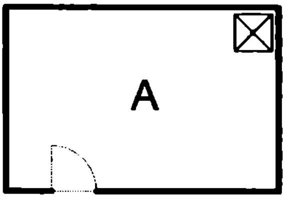

Plan 1

https://biblioteca-digitala.ro

ex. casa lui Țâru Tinca; mai există şi la data anchetei": Is 8; „Mai există o locuință părăsită; acest tip nu se mai foloseşte cam din 1935": Is 9; „Până la I Război Mondial au fost destul de multe case de acest tip": Is 14; „Se mai găseşte şi azi acest tip. Azi s-au adăugat una-două încăperi": Nt 2; „În secolul trecut, anumite bordeie; ultima casă de acest tip a dispărut în 1977": Nt 5; „Erau rare; ultimul exemplar de acest tip a dispărut după 1960": Nt 7; „Au fost 4-5 case în două variante [cu şi fără tinduţă-prispă]; au dispărut după 1918": Sv 1; „Rar în trecut; ultimul exemplar a dispărut din 1920": Sv 6, 14; „Cu vatra pe peretele din spate, în colţul din stânga; tipul de plan a dispărut după război [I Război Mondial]": Sv 7; „Mai există o singură casă": Sv 12; „Cu cuptor cu horn": Vs 4; „Relativ frecvente în trecut": Bc 9 (a dispărut după 1945), Vs 9, Vn 8 (au dispărut după 1916), 13 (au dispărut în 1947); „Rar, în trecut; cu cuptor şi horn şi cu fereastră acoperit cu piele de oaie; ultimul exemplar a dispărut după 1944": Vs 11; „Erau frecvente; mai sunt una sau două": Vs 12; „Rar, mai este şi azi": Vn 12.

Plan 1.1: Vs 16; „A-«casa», B-prispa": Bc 1; „Nu erau numeroase; se mai păstrează încă două exemplare": Bc 6; „Cu cuptor la o parte; au fost până acum 15 ani [1968]": Bc 15; „Frecvent în trecut; rar azi": Bc 18; „Cu două uşi în pereţii de la stânga şi dreapta prispei": Bc 20; „Dispărută pe la 1920": Gl 2; „Ultimul exemplar a dispărut în 1975": Gl 3; „Ultimul exemplar a dispărut aproximativ pe la 1940": Gl 4; „Uşa spre prispă e pe mijlocul camerei (care avea sobă şi vatră) iar prispa putea să fie şi pe două sau trei laturi. Ultimul exemplar a dispărut în 1967": Gl 5; „Ultimul exemplar a dispărut cam în 1930": Gl 7, Is 3; „Rare, în trecut, la oamenii mai necăjiţi": Is 6; „A-odaie; B-tinduţă; până după 1918": Sv 1; „Erau multe. Ultimul exemplar a ars": Sv 13; „Relativ frecvente în trecut; nu mai sunt": Vs 5; „Cu prispă din [dintr-un] copac; nu mai sunt": Vs 13; „Din lemn; au existat până în 1950": Vs 14; „Erau foarte puţine; mai este una singură": Vn 11.

Plan 1.2: „Casa cu hoarnă; mai sunt câteva": Bc 4; „Relativ frecvent în trecut; mai există şi azi, rar": Bc 5; „Cu sursa de foc pe peretele din dreapta uşii; mai există încă acest tip": Bc 12; „Erau rare; ultimul exemplar a dispărut în 1958": Nt 8; „Nu prea multe, ultimul exemplar a dispărut în 1960; cu prispă de lut cu bârnă pe margine, cu intrare direct în casă": Nt 9.

Plan 1.3: „În trecut, rar; a dispărut după 1964": Bc 8; „Cu vatra şi cuptorul la un colţ; mai există şi azi; tip care a fost şi este rar": Is 15; „Relativ frecvent în trecut; ultimul exemplar a dispărut în 1920": Nt 6; „Erau câteva; ultimul exemplar a dispărut după 1918": Sv 16.

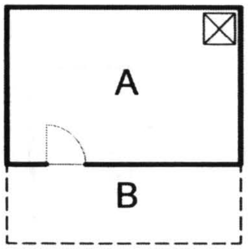

Plan 1.1

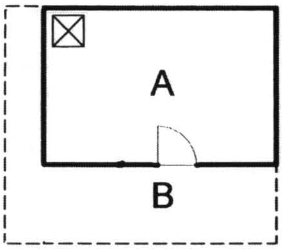

Plan 1.2

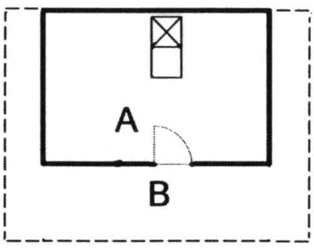

Plan 1.3

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 1.4: „Azi mai este un exemplar, cu sobă cu hoarnă": Bc 10; „Ultimul exemplar a dispărut după 1945": Bc 19; „Nu era în trecut; azi, rar, o variantă cu sursa de foc pe colţul din stânga sus şi uşă centrală": Sv 9.

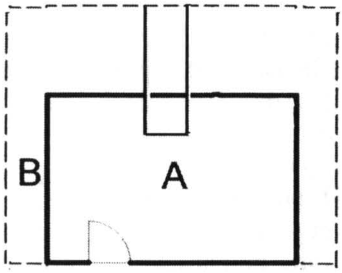

Plan 1.4

Plan 1.5: „A-cameră, B-prispă; relativ frecvent în trecut; a dispărut în 1950": Bt 1; „Ultimul exemplar a dispărut în 1960": Bt 5, 7, 14; „Ultimul exemplar a dispărut în 1910; nu era un tip frecvent întâlnit": Bt 8; „Relativ frecvent în trecut": Bt 9; „Ultimul exemplar a dispărut în 1930": Bt 12.

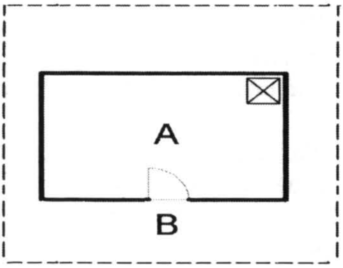

Plan 1.5

CASA CU DOUĂ ÎNCĂPERI

„Foarte rar": Bc 2; „În Plopana Târg, casă cu două încăperi tip vagon": Bc 15; „Tip dispărut complet la data anchetei, deşi fusese relativ frecvent": Gl 9; „Se pare cu nu a fost acest tip pentru că Vulpe [informatorul] este categoric [când se referă la casele cu două încăperi, despre care spune că aveau trei camere]: s-a scos peretele de la mijloc şi a rămas cu două încăperi": Vn 11.

Plan 2: Bc 16, Gl 3, Nt 9; „Case cu faţa la răsărit; A-tinda, de 2 m lăţime, B-odaie, hogeag, de 4-5 m lăţime, cu uşă spre exterior; până acum 20 de ani [1963]": Bc 15; „A-cameră de 4 X 4 m, B-tindă; mai sunt asemenea case la data anchetei": Is 2; „La acest tip s-a adăugat poiată de găină lângă tindă şi coteţ de purcel lângă căsuţă; nu se mai fac azi locuinţe de acest tip dar mai există": Is 14; „Sunt două variante, una cu A-tindă, B-casă şi alta cu A-casă, B-casă": Sv 5; „A-odaie, B-tindă cu suprafaţă mai mică decât A; rar": Vs 13.

Plan 2.1: „A-casă, B-tindă; rar, inclusiv în interbelic": Sv 17.

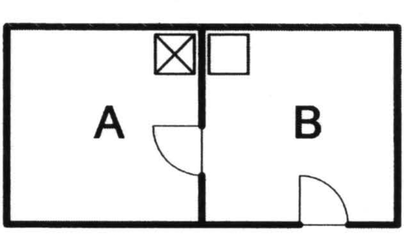

Plan 2

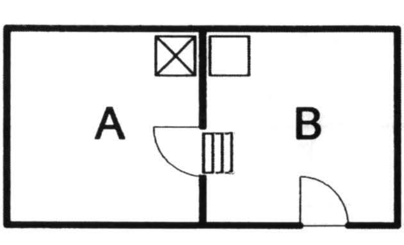

Plan 2.1

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 2.2: Vs 15, 17, Vn 8; „A-tindă, B-odaie cu sobă cu hoarnă, cuptor": Bc 4; „A-odaie mică, B-odaie mare; cu sobă oarbă între încăperi": Bc 5; „A-tindă, B-odaie, cu sursă de foc": Bc 11 (tip frecvent în trecut), Vs 7 (cu horn în tindă), Vn 10 (cu gaură pentru mâţ, acoperită cu pânză şi uşă cu răzlog de lemn); „A-tindă cu cuptor, B-odaia cu sobă cu plită, cu o variantă cu două odăi": Bc 19; „A-tindă, B-încăpere cu sursă de foc; tip dispărut de mult la data anchetei": Bt 4; „A-bucătărie, B-casa cea mare, ambele cu uşi spre exterior; o variantă cu A-tindă, cu dimensiuni mai reduse decât B-casă, cu cotruţă şi cuptor; o altă variantă, între războaie, când se lărgea spaţiul de locuit iar bucătăria era mai mică": Bt 13; „A-tindă, B-casa; nu se mai construieşte acest tip": Is 4, Nt 7, Sv 13; „În tindă era vatră iar între tindă şi casă era sobă oarbă": Is 5; „B-casa avea 5 X 5 m": Is 6; „A-tindă, B-odaie cu vatră, cuptor": Is 10, 16, Sv 9 (casa lui Dumitru şi a Catrinei Hodoroabă, exemplar interbelic); „A-tindă, B-casa care are sobă; nu mai există, au fost distruse în 1944 şi nu se mai fac": Is 11; „Rare, în trecut": Is 14; „A-tindă, mai mică decât B-casă sau odaie": Nt 8, Vs 6; „A-tindă, B-odaie cu sobă, tip relativ frecvent; există interbelic, rar, o variantă cu sobă de perete între încăperi": Sv 2; „A-tindă, cu suprafaţa mai mică decât B-casă cu sursă de foc; este şi o variantă cu A-casă şi B-casă, ambele cu suprafeţe egale": Sv 6, 8 (B-casă de curat la a doua variantă); „A-casa, B-casa de curat": Sv 11, Vn 13 (odăi); „A-tindă, B-odaie cu «cotruţă» şi horn; tip relativ frecvent": Vs 1; „A-tindă, cu suprafaţă mai mică decât B-odaie cu sobă oarbă, vatră cu horn; tip foarte rar": Vs 4; „A-sală, cu suprafaţă mai mică decât B-odaie; cu o cămară în partea din fund a sălii şi sobă în odaie; plan caracteristic pentru casele vechi": Vs 8; „În trecut erau două variante, relativ frecvente: una cu sursa de foc în B-odaie (sau casă) şi cealaltă care avea cuptor cu horn în A-tindă şi sobă cu plită în odaie": Vs 9; „A-sală, B-odaie; cu prispa dintr-un trunchi cioplit la faţa de sus": Vs 14.

Plan 2.3: „A-camera de locuit, B-tinda; şi interbelic": Gl 7; „A-sală rece, B-odaie": Is 1; „A-casă, B-sală; inclusiv în interbelic": Is 9; „O variantă cu A-iatac cu cuptor, horn şi B cu o suprafaţă la jumătate faţă de planul desenat; apare rar": Vs 13.

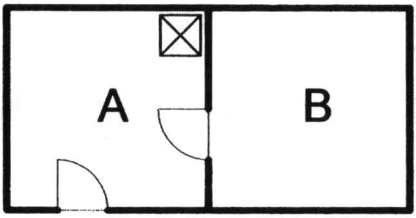

Plan 2.2

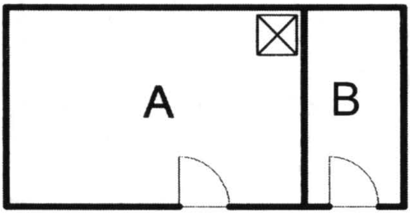

Plan 2.3

Plan 2.4: „A-tinda, B-«casa», C-prispa": Bc 2 (tip rar), Vn 4, 7, 10; „A-camera de locuit; B-odaia curată, C-prispa": Bc 3; „Tip de casă schiţat din informaţii: A-camera de locuit, B-camera frumoasă, C-prispă cu trepte": Bc 6; „Frecvent: A-tindă, B-casă, C-prispa; rar: A-casă, B-casă (cu sursă de foc), C-prispă": Bc 7; „A-tinda, B-odaia, cu hoarnă şi vatră, C-prispa": Bc 9; „A-tindă, cu gura la foc la peretele exterior de lângă uşă, B-casa cu cuptor; există și varianta: A-odaia, B-casa cu sursa de foc la peretele dintre încăperi şi cu uşă la prispă": Bc 10; „A-cămară, bucătărie cu cuptor, B-odaie, cu uşă în exterior; făcută

https://biblioteca-digitala.ro

acum 10-12 ani, prin 1971": Bc 14; „A-casa cea mică, B-casa cea mare, C-tinda cu două trepte de acces, şi în faţa casei mici şi a celei mari": Bc 17; „Casa lui Severin Răducanu, din 1965": Bc 18; „Sursa de foc este în B; tipul de casă mai exista la data anchetei, inclusiv nou construit": Bt 2; „Sursă de foc în B-casa; tip vechi, nu se mai lucrează la data anchetei; cel mai vechi exemplar din sat": Bt 4; „Sursă de foc numai în B, unde este înconjurată de «pişcă de dormit»; nu mai există acest tip din 1950": Bt 6; „A-tindă, B-căsoaie, C-prispă; tip relativ frecvent în trecut": Gl 1; „A cu sobă, B cu vatră; de pe la 1920, existent şi interbelic": Gl 2; „Sursa de foc este în B-casa şei mare; întâi a fost vatră apoi sobă cu plită": Is 3; „A-tindă cu cuptor de pâine, B-odaie cu rolă": Is 13; „Cu B-cămara, mai mică decât A-camera de locuit": Nt 9; „A-tinda, B-casa cu sursă de foc; prispa este numai ca să fie cald în casă. Azi nu mai sunt prispe": Sv 4; „A-tindă, cu suprafaţa mai mică decât B-casă cu sursă de foc (cuptor cu horn), C-prispă": Sv 10, Vs 11, Vn 2; „A-«horom», tindă fără tavan, B-«hata», C-prespa; tip foarte frecvent în trecut; azi, rar": Sv 18; „A-sala, B-odaie, C-prispă; ultima interbelică; rămase puţine postbelic": Vs 2; „A-tindă cu vatră, B-odaie cu sobă": Vs 5; „A-tindă, B-odaie cu cuptor, C-prispă": Vn 1; „Relativ frecvent": Nt 11, Vn 12; „A-tindă, B-odaie, C-târnaţi, tip relativ frecvent; este şi o variantă care are tinda foarte mică, pătrată, cu odaia în formă de L întors, cu braţele egale": Vn 5; „A-tindă, B-casa mare; aici nu e cu «hoarnă»": Vn 6; „A-tindă, B-odaie, C-târnaţi": Vn 9; „A-tindă, B-hodaie de şezut; relativ frecvent": Vn 12; „A-odaie, B-camera de curat, C-târnaţi": Vn 13.

Plan 2.5: „Sursa de foc este în A; tip întâlnit rar; ultimul exemplar a dispărut de vreo 25 de ani [1953]": Bt 3; „A-cameră de locuit, B-tinda, C-prispa; nu se mai păstrează": Gl 4; „O variantă cu B-tinda cu suprafaţa pe jumătate faţă de A-camera de locuit": Gl 7 (exemplar vechi), 10 (a fost acest tip, dar nu s-a mai găsit la data anchetei).

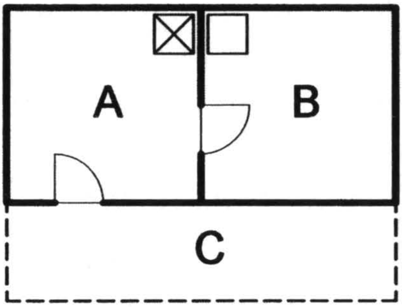

Plan 2.4

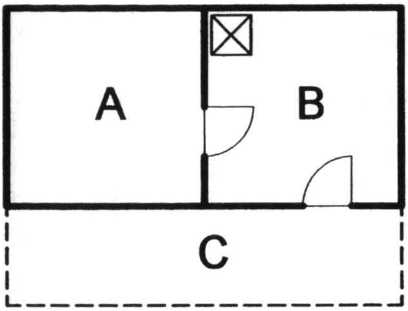

Plan 2.5

Plan 2.6: „A-odaia la deal, B-odaia la vale, curată, C-prispă": Bc 1; „A-casă, B-odaie curată": Bc 20; „A-tindă, B-casa; acest tip s-a păstrat în interbelic şi au început să se construiască şi cu două odăi şi sală": Is 1, 4; „Cu variante: A-casa, fără foc, B-tinda cu vatră şi horn sau şi în casă sobă cu plită pentru iarnă sau vatra şi hornul în casă şi tinda rece, pentru depozitare, tip existent şi interbelic": Is 7; „O variantă cu A-sală, B-casa şi o altă variantă cu A-casa, B-sala; în ambele cazuri sala are o suprafaţă mult mai mică decât casa; nu s-au mai construit": Is 8; „A-tindă, B-odaie, casa lui Costică Andreaş; s-au

https://biblioteca-digitala.ro

construit şi în perioada interbelică": Is 10; „A-tindă, cu suprafaţa mai mică, B-căsuţă cu vatră, C-prispa; sunt şi azi, de obicei case vechi, renovate; noi nu se mai fac": Is 15; „A-tinda cu cuptor, B-odaie cu sobă, C-prispă": Is 17; „Cu geamuri în fiecare cameră şi două la faţadă; casa lui Gherghică Stroie, modificată în 1948": Nt 1; „A-tinda cu suprafaţă mai mică decât B": Nt 3, Sv 11 (B are cuptor cu vatră; ultimul exemplar a dispărut prin 1920); „A-tindă, B-cameră cu sursă de foc; şi în interbelic": Nt 5; „A-tindă rece, cu suprafaţă mai mică decât B, B-cameră de locuit cu sursă de foc; C-prispă; şi în interbelic": Nt 6; „O variantă cu A-odaie, B-tindă cu uşă spre prispă şi între ele sursă de foc; tip vechi, care nu s-a mai făcut nici în interbelic": Nt 12, 13; „O variantă cu uşă spre prispă din B-tindă care nu are tavan": Sv 17; „A-sală, B-odaie; şi în interbelic": Vs 12.

Plan 2.7: „A-tindă, B-odaie cu vatră de pământ cu «cuptior» (cuptor) şi plită, C-prispă": Is 14; „A-tindă cu suprafaţă mai mică decât B, B-odaie cu sobă, C-prispă": Is 16; „Se locuieşte în A-tindă iar B este camera curată; şi în interbelic; azi nu se mai construieşte acest tip": Nt 2; „A-odaia de locuit, B-camera curată, C-prispa": Nt 9.

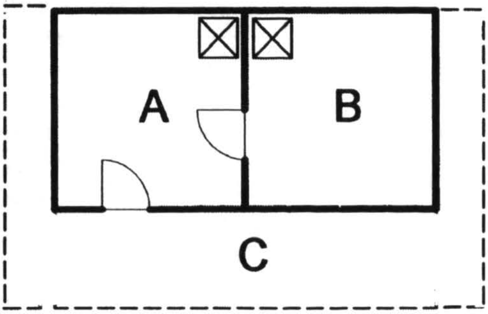

Plan 2.6

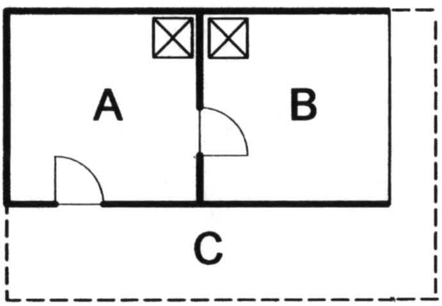

Plan 2.7

Plan 2.8: „A-casa, odaia mică, cu deschidere la prispă, B-odaia, C-prispa": Bc 8; „A-odaia de locuit, cu sursă de foc, B-odaia curată, fără sursă de foc, C prispă; nu mai există": Bc 12; „O variantă cu A-tindă cu suprafaţa foarte mică, un sfert din cea a B-casa, C-prispa": Bc 17, Gl 5 (cu B-odaie cu sobă şi vatră); „A-tindă, cu suprafaţa ceva mai mică decât B-casa, C-prispa; exemplar vechi": Gl 8; „O variantă cu A-casă, B-tindă cu afumătoare şi cămară în spate": Sv 7; „O variantă cu uşi spre tindă din A şi B, cu sobă oarbă între A şi B. Partea din stânga din A este separată de încăpere şi este o tindă fără tavan; tip relativ frecvent. Mai există şi azi": Sv 15; „O variantă cu uşă spre prispă din A-tindă, cu vatră în B-odaie; existentă în 1955": Vs 10.

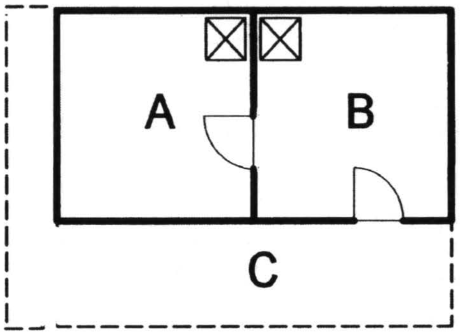

Plan 2.8

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 2.9: „A-casa mare, B-casa mică, C-sala, D-tinda; plan apărut după 1920”: Bc 17; „O variantă fără prispă”: Is 6, Vn 9 (tip nou, fără tindă); „O variantă cu A-căsuţă cu B-tindă, C-casa şei mare, D-prispă”: Vn 1.

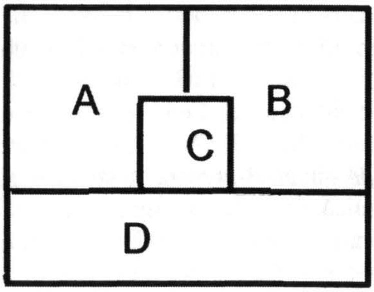

Plan 2.9

Plan 2.10: „A-casa cu sursă de foc, B-tinda, C-prispa; nu s-au mai construit case de acest tip”: Bt 1, 5 (existent în interbelic), 7, 8 (existent şi în interbelic), 12 (şi în interbelic), Sv 11 (cu partea din spate şopru); „Cu A mai mic decât B şi cu B fără uşă spre prispă”: Bt 9; „Acest tip mai există şi azi”: Bt 10; „A-odaie, B-tindă, cu uşă spre prispă din B şi uşă între A şi B; ultima casă de acest tip a dispărut în 1960”: Bt 11, 14; „A suferit modificări în 1960; în peretele din stânga la A în locul ferestrei era uşă (la stradă)”: Gl 5; „O variantă cu A-tindă mai mică decât B-camera care are cuptor cu horn, C-prispă”: Is 12; „O variantă cu partea din spate a prispei transformată în paravan”: Nt 10; „O variantă cu A-tindă, cu suprafaţa mai redusă decât B-odaie şi prispa fie transformată în partea din spate în şandrama, fie şandrama şi în partea dinspre tindă”: Nt 15; „O variantă cu A-tindă cu suprafaţă mai redusă decât B-casa, cu partea din spate a prispei transformată în şandrama. Prispa este delimitată în faţă de o grindă lungă de brad. Este locuinţa lui Ilie Pietrar, veche de peste 140 de ani. Acest tip nu s-a mai construit”: Sv 1; „O variantă, cu A-tindă cu suprafaţă mai mică decât B-casă cu cuptor; plan al unei case vechi de peste 150 de ani; în interbelic la acest plan se adaugă şandramaua din spate – plan de mare frecvenţă”: Sv 3; „O variantă cu A şi B egale ca suprafaţă şi uşă doar în A-tindă, cu prispă roată împrejur”: Sv 13; „Sunt două variante: cea mai veche are A-cu suprafaţă mai mică decât B şi cu tindă descoperită şi B-casa din jos, cu cuptor. Celălalt tip este construit din cununi orizontale şi «amnari», cu două încăperi relativ egale şi prispă pe trei laturi, fără laiţe la faţadă, construită între cele două războaie. Are încăperile egale ca suprafaţă, cu A cu sobă de gătit şi B cu cuptor. Ambele planuri au şopru pentru animale în partea din spate şi nu s-au mai construit după 1975”: Sv 16.

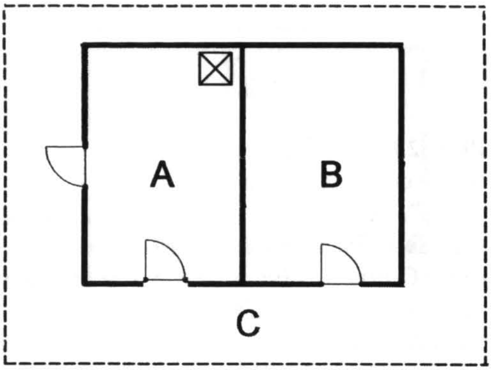

Plan 2.10

Plan 2.11: „A-casa, B-tinda, C-prispe; construit şi interbelic şi după 1975”: Bt 8.

Plan 2.12: „A-tindă, B-odaie, C-şandrama”: Nt 14; „O variantă cu B-casa de curat, C-adăpost, şură şi pe latura din stânga, cu surse de foc în A şi în B”: Sv 12.

https://biblioteca-digitala.ro

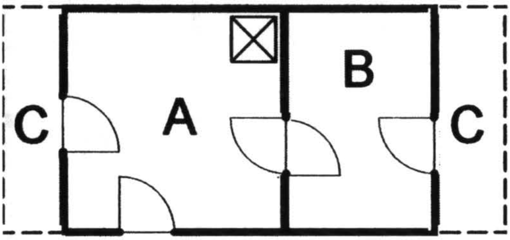

Plan 2.11

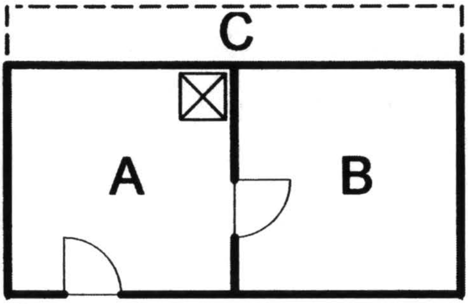

Plan 2.12

CASA CU TREI ÎNCĂPERI

„Din 1975 nu se mai fac case numai cu 3 încăperi. Sunt foarte rare casele care urmează [modelul] interbelic, dar şi atunci se adaugă «chilerul»": Bc 3; „Doar nemţii făceau case cu trei încăperi; românii, doar două": Sv 11; „Tipice au fost şi sunt planurile cu trei încăperi": Vs 3.

Plan 3: Vs 17 (după 1930); „A-bucătărie, B-tindă, cu suprafaţă mai mică decât odăile, C-odaie mare, de curat": Bc 5; „A-odaie de stat, cu sursă de foc, B-tindă, cu suprafaţă mai mică, C-odaie de curat, cu sursă de foc": Bc 16; „A-odaie, B-iatac": Gl 8; „A-odaie de stat, B-sală, C-odaie de curat": Is 1, Vn 10; „A-dormitor-bucătărie, B-tindă de 2 X 2 m, C-camera de curat de 4 X 4m": Is 2; „A-casa de locuit cu cuptor şi sobă, B-tindă, C-casa şei mare, de ţinut curat": Is 3 (tip răspândit prin 1930), Vn 7 (casa mare); „A-odaie de dormit-bucătărie, B-sală, C-casa cu sobă cu cuptor": Is 4; „A-cămară, B-sală, C-odaie mare": Is 5; „A-casa de stat, B-tinda, C-casa de ţinut curat": Is 6, Sv 8 (interbelic); „A-odaie de curat, fără sursă de foc, B-sală, C-odaie de stat cu sursă de foc": Is 10; „A-casa mare, de curat, uneori cu sobă, B-tindă, C-casa mică, căsuţă cu sobă; tip specific interbelic; la data anchetei era un exemplar în ruină": Is 11; „A-camera de curat, eventual cu rolă, B-sală, C-camera de locuit cu rolă; exemplar vechi": Is 13; „A-camera de şezut, B-tindă, C-camera de curat": Is 16, Vs 7 (se spune odaie); „A-casa mare-odaie de curat, B-tindă, C-casa, odaie cu sursă de foc": Sv 2, 5 (tip frecvent); „A-bucătărie, C-casă mare; locuinţă din 1950, a lui Petre Măcaiescu": Sv 9; „A-camera de curat, B-sală, C-bucătărie cu horn; în interbelic; tip relativ frecvent": Sv 13; „A-odaie de stat, cu sursă de foc, B-sală, C-odaie curată": Vs 1, 9 (B-tindă); „O variantă cu B mai scurt decât A şi C": Vn 2; „Cameră de locuit cu sobă cu plită («cămară» în trecut), B-sală fără foc, C-camera de curat": Vn 11.

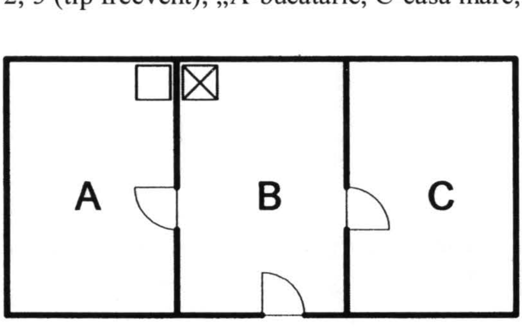

Plan 3

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.1: „A-odaie, B-chiler, C-casă cu sursă de foc; nu este un plan recent": Bc 10; „A-casa curată, B-odaie cu sobă, C-tinda, cu suprafaţa mai mică decât C": Is 16.

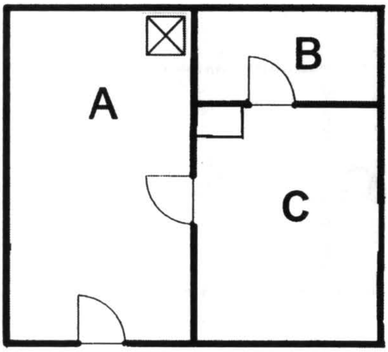

Plan 3.1

Plan 3.2: Bc 12, 20, Bt 10-14, Gl 6, 9, 10, Is 3, 11 (nu mai sunt), 12, 14, 17, Nt 4, 5, 9, Sv 4 (în trecut), 18 (recent), Vs 9, 13, 17 (a doua jumătate a sec. XIX), Vn 1 (nu prea vechi), Vn 10 (în trecut), 11 (tip vechi, frecvent); „O singură casă": Bc 5; „O variantă cu uşă în B; apare rar, mai târziu în interbelic": Bc 7; „Frecvent, cu vatra în A şi soba în B": Bc 9; „Aşa s-a pomenit": Bc 15; „Nu era; azi, poate": Sv 14; „A-cameră, B-camera curată, C-tindă; nu mai sunt azi case de acest tip": Bc 18; „A-încăpere cu vatră, B-încăpere cu sobă; apare rar": Bc 19; „A-bucătărie, B-camera de curat, C-tindă; şi azi": Bt 1, Is 16 (frecvent şi azi); „Şi azi": Bt 6, 8; „A-cămăruţă, B-tindă, C-casa, tip relativ frecvent, existent şi la data anchetei": Bt 13; „A-casa, B-casa de curat, C-sala": Gl 8; „A-bucătărie cu ieşire afară, B-odaia mare, C-sala": Is 1; „Cu A-bucătărioară": Is 2; „A-cămară, B-tindă, C-casă; nu mai sunt": Is 4; „A-cămară, B-casă, C-tindă; erau multe case de acest tip": Is 5, 6; „Au existat, cum este casa lui Constantin Bâzdâgă, de 82 de ani, construită în 1922": Is 8; „O variantă cu D-prispă scurtă, numai în faţa lui C şi o alta cu D-balcon, în faţa lui B şi C": Is 9; „A-cameră de locuit cu cuptor, B-odaia mare cu sobă, C-tindă": Is 10, Vn 5 (până în 1940); „Şi interbelic şi azi": Is 13; „Casa Mariei Voican": Nt 2; „După 1920": Nt 7; „Cu sursă de foc şi în A": Nt 8; „A-cămara, B-casa, C-tinda, casă din 1950, tip relativ frecvent": Sv 5; „A-odăiţă cu sursă de foc, B-casa ceia mare; tip rar": Sv 6; „Tip rar, mai recent": Sv 8; „A-cămară, B-casă cu sursă de foc, C-tinduţă; tip de casă veche, încă existentă": Sv 10; „Tip mai nou, cu sursă de foc în B": Sv 17; „A-iatac, B-odaie, C-tindă": Vs 4; „Încăperea A are hoarnă şi B, cuptor; tip rar": Vs 6; „A-cămară; tip existent la data anchetei": Vs 7; „Casa veche, cu A-cămară, B-odaie şi C-sală; mai există": Vs 8; „Cu A-etac cu vatră şi sobă oarbă între A şi B": Vs 15; „Este şi o variantă cu chiler în spate, tip relativ frecvent; cea fără chiler apare frecvent": Vs 16; „Există şi o variantă cu A-cămară, B-odaie, C-tindă, cu prispă în faţa lui B şi C; nu erau decât case de acest tip. Nu erau case cu una sau două camere": Vn 2; „Mai există şi azi, nu prea des, A-odăiţă, B-odaie; este şi o variantă, o casă veche de 200 de ani, fostă a unui arendaş, acum a lui Adrian Ionaşcu, cu prispă pe două laturi, cea din faţă şi una laterală şi chiler în spate": Vn 6; „Tip foarte frecvent în trecut, nu mai este la data anchetei; există şi o variantă cu A-odăiţă, B-odaie, C-tindă, cu prispă în faţă; prispa poate să aibă la unul din capete «târnaţ» iar tinda să ia o parte mică din suprafaţa odăii": Vn 8; „A-odaie, B-casă mare, C-sală": Vn 13; „Apare rar": Bc 2, Is 14, Nt 3 (în trecut), 6, Sv 2 (azi); „Relativ frecvent": Bt 9, Gl 1, Sv 9, 15 (existent şi în 1900); „Frecvent": Vs 11.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.3: A-odaia de curat, B-de locuit, C-antreu, D-cămară": Vs 12.

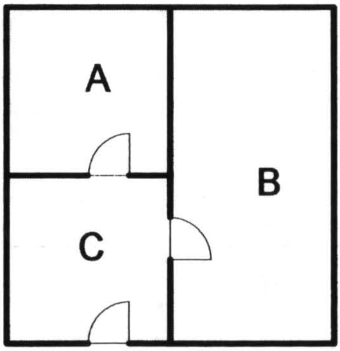

Plan 3.2

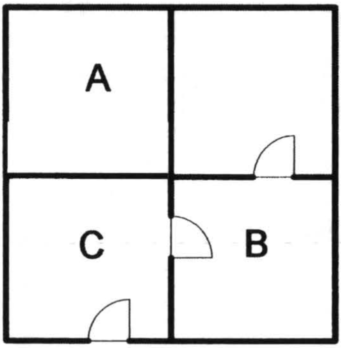

Plan 3.3

Plan 3.4: Gl 10, Vn 3 (interbelic), 6; „A-hodaia din fund, B-tindă, C-hodaia din faţă, D-prispa; între tindă şi hodaia din faţă este horn cu cuptor": Bc 2; „A-camera de locuit cu sursă de foc, B-tindă (sală), C-odaia curată, D-prispa; este şi o variantă la care există o scară mai lungă în faţă, iar prispa este transformată în ceardac": Bc 3; „A-odaia curată, B-tindă (mai îngustă decât camerele), C-odaia de locuit, singura cu sursă de foc, D-prispa; sunt şi variante interbelice, cu tinda transformată în sală, cu spaţiul diminuat, pe orizontală, la jumătate, lărgit în favoarea camerei de locuit sau eventual cealaltă jumătate transformată în cămară": Bc 6; „Interbelic: A-casa, B-tinda, sala, C-hodaie curată, D-prispa": Bc 7, Vn 2; „A-odaie cu sursă de foc, B-tindă cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-odaie de curat, D-prispă": Bc 11 (din 1912 locuinţă cu trei încăperi), Vs 5; „A-odaia frumoasă, B-tinda, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-camera de locuit cu sursă de foc, D-prispă cu două scări, una centrală şi alta laterală. Cele mai vechi exemplare datează din perioada interbelică; nu se mai fac locuinţe numai cu trei încăperi": Bc 12; „A-camera de locuit, cu sursă de foc, B-tindă, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, D-prispa": Bc 13, Vs 11, Vn 2 (şi azi); „A-cameră cu sursă de foc, B-sală, C-cameră cu sursă de foc, D-prispă; sunt fie două coşuri de evacuare a fumului, fie unul, cu manşon, plasat în sală": Bc 15; „A-camera din jos, cu sursă de foc, B-sală (tindă) mai îngustă decât celelalte încăperi, C-camera din sus, cu sursă de foc": Bc 18; „Sursa de foc este în B; puţine case de acest tip, care se găseşte şi în interbelic şi azi": Bt 2; „Sobe cu coş în A şi C": Bt 3 (tip de prin 1900); „Interbelic, când se măreşte numărul încăperilor; există şi o variantă cu sursă de foc numai în A": Bt 4; „Cu sursă de foc – sobă cu coş, numai in C, apare după 1900. Numărul camerelor se măreşte după 1916": Bt 6; „B are suprafaţă mai redusă decât A şi C sursa de foc este numai în C; există şi în interbelic şi la data anchetei": Gl 4; „A-casă curată, B-sală, tindă cu suprafaţă mai redusă decât A şi C, C-odaie cu sursă de foc; în interbelic": Gl 5; „O variantă cu A-camera de curat fără sursă de foc, B-sala, C-odaia de locuit cu cuptior, D-prispa; are «paravan» în spate": Is 14; „Relativ frecvent: A-odaie, B-sală, C-odaie cu sursă de foc": Nt 11; „O variantă, cu cuptor cu horn în A-căsuţă, cu B-tindă şi C-casa cea mare; tip relativ frecvent": Sv 4; „Există şi o variantă care are uşă spre tindă şi din A, nu numai din B; ambele variante au surse de foc în toate cele trei încăperi": Sv 12; „A-cameră, B-casa cu horn, C-tinda; tip rar": Sv 13; „Relativ frecvent; A-hata, B-horom, C-hata, cu surse de foc în A şi C": Sv 18; „Sunt două variante,

https://biblioteca-digitala.ro

ambele şi cu chiler pe lateral (fie în stânga, când poate fi «hrubă», fie în dreapta), cu sală sau tindă; tipul cu chiler în dreapta are şi perdea în spate; existente în interbelic": Vs 4; „A-odaie cu sursă de foc, B-sală, cu suprafaţă mai mică decât A şi C-odaia de curat; tip rar, numai după 1918; există şi o variantă, relativ frecventă, care are poiată sau poieţică în dreapta iar prispa este doar în faţa încăperii din stânga şi a celei centrale": Vs 6; „Tip relativ frecvent, care nu exista în trecut; B-are suprafaţa mai mică decât A şi C": Vs 9; „A-odaie, B-sală, cu suprafaţă mai mică decât A şi C-odaie de curat; tip frecvent": Vs 13; „A-casă de curat, B-tindă cu vatră, casă cu sobă": Vn 4, 10; „A-cămara, B-tinda, C-odaia cu horn şi cuptor; este şi o variantă cu A-odaia de locuit, B-tindă, C-casa sau odaia de curat, care are în faţa târnaţului, pe o parte, cerdac; interbelic": Vn 5; „A-odaie, B-sală, C-odaia de curat": Vn 8 (relativ frecvent în trecut, dispărut azi), 9 (cu D-târnaţi în faţă cu «ciordă»); „B-tindă, C-odaie de curat; tip rar": Vn 12; „A-bucătărie, B-sală, C-casă mare, D-târnaţi": Vn 13.

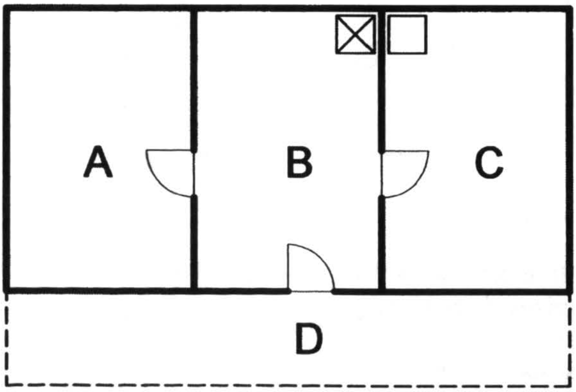

Plan 3.4

Plan 3.5: „Interbelic": Bc 7; „A-iatac, B-tindă, cu ieşire şi spre chiler, C-căsoaie, cu sursă de foc, D-prispa, E-chiler; tip rar": Gl 1; „O variantă fără prispă iar în loc de chiler este şandrama": Nt 8; „O variantă cu A-casa mare, B-tindă, C-casă cu sobă, E-chiler cu vatră în dreptul sobei din casă, D-prispă": Vn 4.

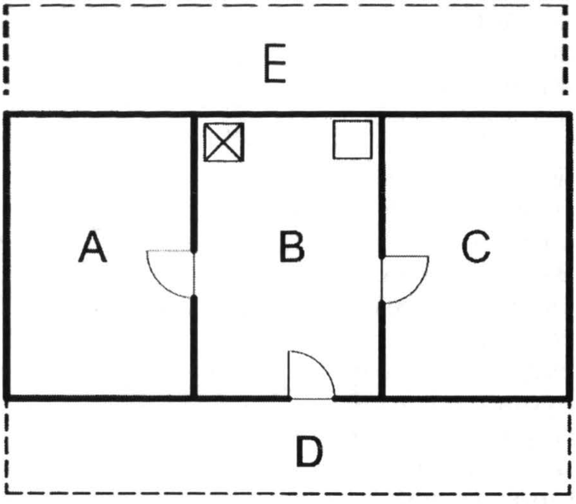

Plan 3.5

Plan 3.6: „A-odaia, B-sala, C-odaia curată, D-prispa": Bc 8; „O variantă cu A-cameră de stat, B-sală, C-cameră de curat şi D-prispă cu porţiunea din centru, cerdac, ieşită în afară": Bc 14.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.7: „A-odaia de vale, B-sală, C-odaia de deal, D-prispa; o variantă cu toate încăperile cu uşă spre prispă. Casa are 60-70 de ani, prispa este de vreo 45 de ani iar de vreo 30 de ani i s-a adăugat chiler": Bc 1; „A-odaie de stat, odaie de la vale, B-sala, C-odaie de curat, odaie de la deal, D-prispa": Bc 9; „A-casă, B-tindă, sală, C-odaie curată": Bc 10; „A-casa, B-suprafaţă mai mică decât A şi C-casa aia nouă": Gl 8; „Casa curată, B-tinda, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-odaie cu sobă, D-prispa": Is 16; „O variantă cu un cerdac cu balustradă scos în faţă, (în fapt un foişor, termen nefolosit însă) şi şandrama în spate; înainte de 1918, singura casă cu acest plan aparţinea unui mic boier. Planul s-a răspândit în toată zona în perioada interbelică iar şandramaua a fost amenajată compartimentat. Nu s-a mai construit după 1975": Sv 3; „O variantă cu B-tinda cu suprafaţă mai redusă decât A-casa şi C-casa cea mare, cu ceardac în faţă la care se ajunge pe treaptă; tip foarte frecvent": Sv 15.

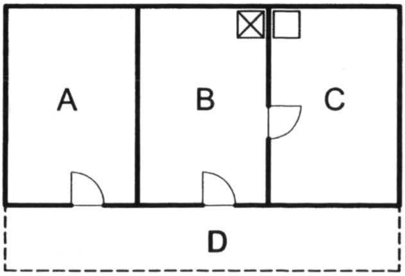

Plan 3.6

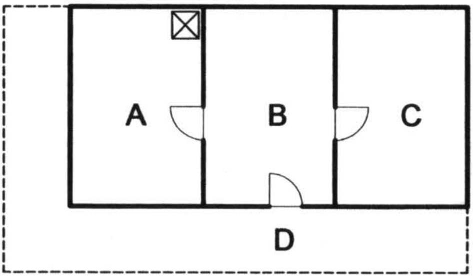

Plan 3.7

Plan 3.8: „A-casă curată, B-sală, tindă, C-odaie; în 1975 şi la data anchetei": Gl 5; „A-camera curată, B-tindă, C-camera de locuit, D-prispă cu trepte în faţă; după 1975 practic nu se mai construiesc case cu trei încăperi": Nt 9; „Sunt două variante; una, relativ frecventă, cu A-cămară, B-tindă şi C-casă şi alta, frecventă, cu A-casa de stat, B-tinda, cu suprafaţă mai mică decât A şi C şi C-case mari": Sv 14; „O variantă cu A şi C odăi, B sală sau colidor (sic!) iar în dreptul odăii din stânga poate fi câteodată paravan": Vs 14; „O variantă cu chiler lângă A-odaie (care apare şi la casa cu 4 încăperi) sau în spatele casei": Vs 16.

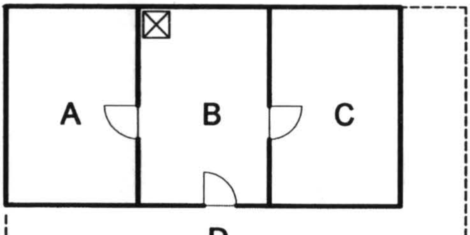

Plan 3.8

Plan 3.9: Is 10, Vs 15, 16; „A-hodaie de curat, B-tindă, C-hodaie cu sursă de foc; apare sobă în perete din 1930": Bc 4; „A-odaie cu sobă cu plită, C-odaie de ţinut; azi nu mai sunt case de acest tip": Bc 19; „A-casă cu sursă de foc, B-sală, C-odaia de curat; A şi C au uşi şi pe pereţii laterali; exemplar din interbelic": Bc 20; „A-casă, B-tindă, C-casa cei mare; toate încăperile au uşă spre prispă; tip interbelic ce există şi la data anchetei": Bt 5; „A-casa cea mare, C-casa; B are uşă spre exterior şi în spate; tip foarte frecvent": Bt 9; „A-casa mare (de curat), B-tinda, C-casa; se adaugă o «zahată» sub peretele din spate; casa cu trei încăperi apare interbelic; nu se mai fac azi": Is 1; „A-casa mare, B-sala, C-

https://biblioteca-digitala.ro

casa cu sobă cu cuptor; tipic interbelic": Is 4; „Odaia curată, B-tinda (rece), C-odaia de locuit cu sursă de foc; tip existent şi în interbelic": Is 7, Vs 10 (cu cerdac mic în faţă); „A-odaie de dormit cu sursă de foc, B-sala, cu suprafaţă mică, C-odaia de curat; locuinţa lui Mihalache N. Amarandei; nu s-a mai construit acest tip": Is 8; „A-casa, B-tindă/sală, C-odaia de curat, D-prispa cu cerdac ieşit puţin în faţă; casa lui Gheorghe Avădanii; tip interbelic şi de azi": Is 9; „A-casă de curat cu sobă, B-sală, C-casă de locuit cu sobă": Is 12 (tip mai nou); „A-casa mare, B-tinda, cu suprafaţă mai mică, C-căsuţă; sunt şi azi dar nu se mai fac acum": Is 15; „A-odaie de dormit cu sobă cu plită, B-sala cu suprafaţă mai mică, C-odaia de curat, D-prispă": Is 17; „O variantă cu şandrama în spate; casă din 1930": Nt 2; „A-casă, B-tindă, sală cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-odaia de curat; tip relativ frecvent": Nt 3; „A-casa curată, B-tinda, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-casa mică cu sursă de foc; tip existent şi în interbelic şi la data anchetei": Nt 5; „A-camera de locuit cu vatră cu cuptor, B-tinda rece, C-casa mare; şi în interbelic": Nt 6; „A-odaie de curat cu sobă, B-sală cu suprafaţă mai mică decât A şi C-casă": Nt 7 (tip relativ frecvent); „A-casa de locuit cu sobă, B-sală, C-casa curată, D-prispă cu cerdac în faţă": Nt 9; „A-odaie, B-sală cu ieşire la prispă, C-odaie; prispa are cerdac în faţă; tip interbelic; nu se mai face": Nt 12, 13 (apărut după I Război); „A-căsuţă, C-casa cei mare; cu B mai mic decât A şi C; tip relativ frecvent în interbelic": Sv 7; „A-casa din gios, de curat, B-sala, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, D-prispă; tip relativ frecvent în trecut": Sv 10; „O variantă cu A-odaie, B-sală, C-odaie cu sursă de foc; cu chiler lateral sau la spate. Este tipic pentru perioada 1975 - data anchetei în proporţie de 80%": Vs 3; „Sunt două variante, cea mai veche cu sala cu suprafaţă mai mică şi tipul nou care dezvoltă un paravan în locul prispei de pe partea stângă şi care apare în chestionar şi la planul cu 4 încăperi": Vs 8; „A-odaie de curat, B-sală, cu suprafaţă mai mică, C-odaia de locuit cu sursă de foc; interbelic": Vs 12; „A-casa de stat cu cuptor, B-sală, C-casa cea mare; tip interbelic": Vn 1.

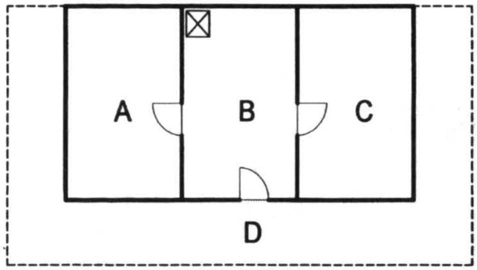

Plan 3.9

Plan 3.10: „A-cameră de curat, B-sală, C-cameră de dormit, D-mică magazie, E-cămară, F-bucătărie de vară, G-prispă, casă de 12 X 4 m, lucrată din furci şi paiante umplute cu vălătuci, acoperită cu tablă, cu prispă din piatră cu cerdac din lemn, paravan din piatră; din 1916; casa lui Dumitru Slabu": Is 13.

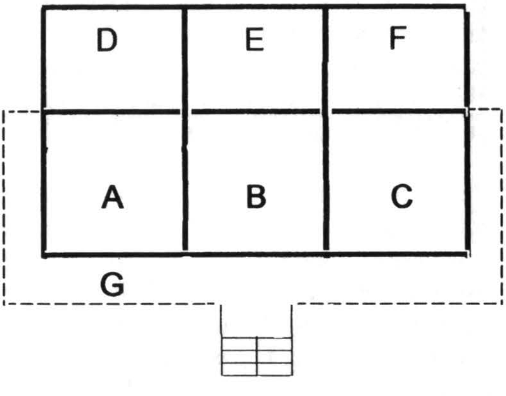

Plan 3.10

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.11: „A-tindă, B-casă, C-cămară, D-dolie, E-prispă fără stâlpi; exemplar vechi": Nt 4; „A-sală, B-odaie cu sursă de foc, C-cămară; tipul vechi, exemplar existent şi în interbelic": Vs 3; „O variantă cu prispă numai pe trei laturi, fără latura din spate; locuinţa Mariei Gh. Stoica": Vs 16.

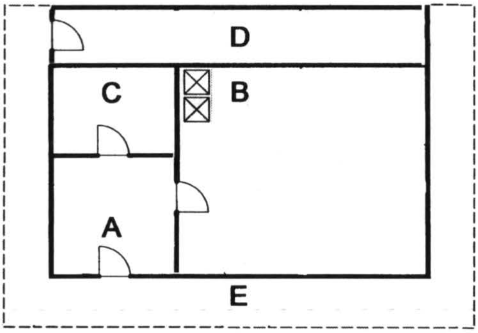

Plan 3.11

Plan 3.12: „A-iatac, B-tindă, C-căsoaie; tinda şi căsoaia cu surse de foc; tip rar": Gl 1.

Plan 3.13: „A-cameră, B-cameră, C-cameră, D-verandă": Bc 17.

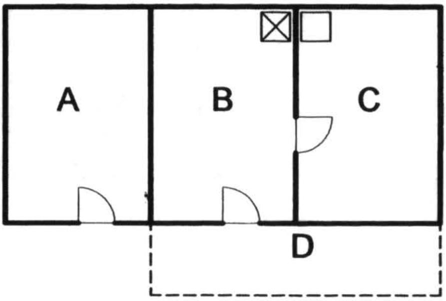

Plan 3.12

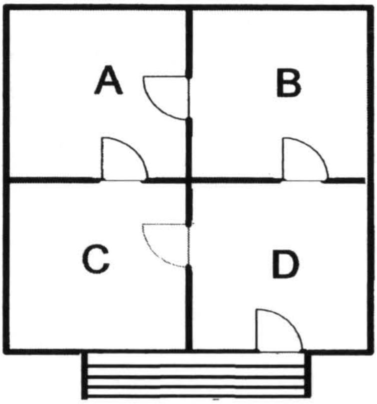

Plan 3.13

Plan 3.14: „A-cameră de locuit, B-cameră de curat, C-verandă, D-bucătărie, E-prispă; tip existent şi azi. Uneori veranda este înlocuită de sală, tip de construcţie ridicată şi după 1975; şi tip interbelic, unde A-dormitor, B-camera curată, C-bucătăria şi D-sala": Bt 7.

Plan 3.15: „A-casa mare, B-casa mică, C-încăpere cu sursă de foc, D-cămară, E-tindă": Bc 17.

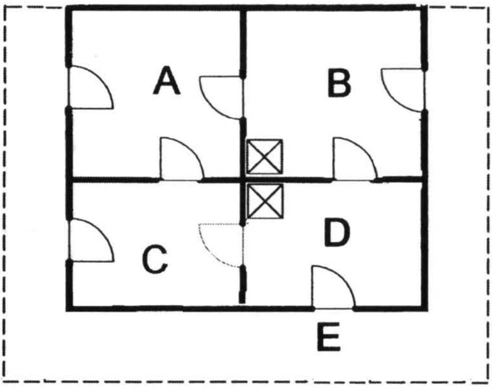

Plan 3.14

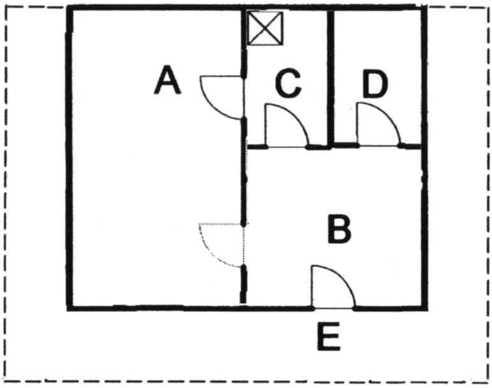

Plan 3.15

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.16: „A-casa mică, B-casa mare, C-cămară, D-târnaţ": Bc 17; „O variantă cu A-casa mică, B-cameră, C-bucătărie şi D-balcon, tip apărut după 1950": Nt 13.

Plan 3.17: „A-casa, B-tinda, C-casa cei mare, D-prispa; inclusiv tip interbelic şi de la data anchetei": Bt 1, 10 (şi azi, cu sursă de foc şi în casa cei mare), 11, 12, 14; „Cu uşă spre prispă numai din B": Bt 6; „Tip atât interbelic cât şi din perioada 1975 - azi": Bt 7; „A-odaie, B-tindă, C-casa cei mare; varianta din plan dar şi una cu uşi spre prispă din A şi C, tip existent interbelic": Bt 8; „A-tindă cu sursă de foc, B-sala, tip relativ frecvent; este şi o variantă cu grajd în spate, în locul tindei, apărută rar": Bt 13; „A-odaie, B-tindă, C-odaie, D-şandrama în spate şi cerdac în faţă": Is 10; „O variantă cu A-cameră de stat, B-sală, C-cameră curată, D-prispă cu paravan partea din spate; tip şi interbelic": Nt 10; „A-odaia de locuit, B-tinda, C-odaie de curat, D-prispă cu partea din spate şandrama": Nt 14, 15; „O variantă cu A-căsuţă, B-tindă, C-casa mare şi partea din spate a prispei şandrama-cămară; nu se mai construieşte acest tip": Sv 1; „A-cămară, B-tindă, C-casă, cu prispă pe trei laturi şi şandrama - magazie în spate": Sv 8 (tip relativ frecvent); „O variantă cu A-casa cea de sus (sau casa curată), B-tinda, C-casa din jos (sau căsuţă), cu cuptor; partea din spate a prispei este transformată în şopron. În interbelic rămâne acelaşi plan, prispa se transformă în gang iar tinda este împărţită şi apare o cămară mică în partea dinspre spate": Sv 11; „O variantă cu laviţe la faţadă, cu A-casa din sus, cu cuptor, B-tindă descoperită cu o cămară în interior, în spate, C-casa din jos cu cuptor, şi şopru în spate. Acelaşi plan există şi în interbelic, cu bârne în patru muchii şi amnari. Se adaugă cerdacul [adică se închide prispa] cu stâlpi simpli, eliminând laviţele de la faţadă. Nu se mai face după 1975": Sv 16; „O variantă cu surse de foc în A şi C; tip relativ frecvent": Sv 17; „O variantă cu A-odaie curată cu sobă, C-sală, D-odaie care are pe lateral un perete fals, ce ascunde un spaţiu – ascunzătoare pentru om, cu intrare prin pod. La nord este chiler cu acces de pe prispă. Are prispă de jur împrejur şi la spate este chilerul dosnic": Vs 2; „Cu chiler în spate şi târnaţi pe celelalte laturi": Vn 9.

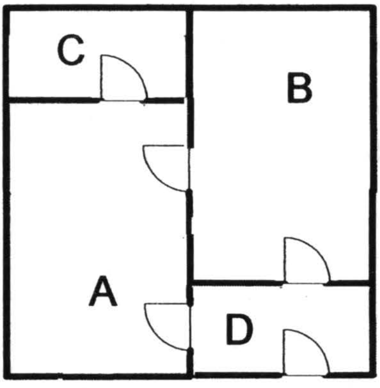

Plan 3.16

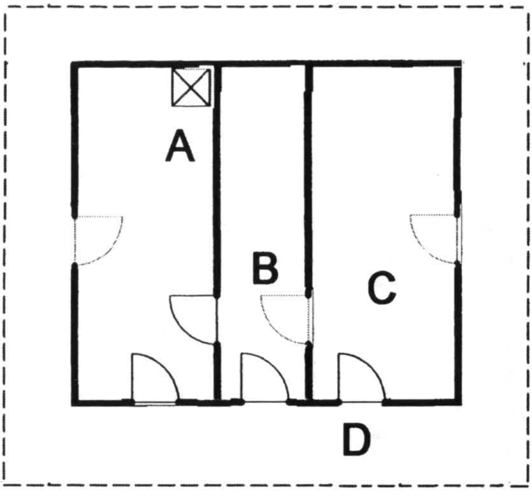

Plan 3.17

Plan 3.18: „A-tindă, B-etac, ce are sobă din perete în perete, C-odaie, D-prispă; exemplar mai vechi": Gl 5.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3.19: „A-cămară, B-tindă, C-căsuţă cu vatră": Is 15; „A-cămară, B-tindă, C-casa, D-prispă": Nt 9; „O variantă fără prispă pe peretele din dreptul tindei şi iatacului, cu A-iatac, B-tindă, C-odaie; locuinţa lui Vasile Alexandrescu": Vs 16.

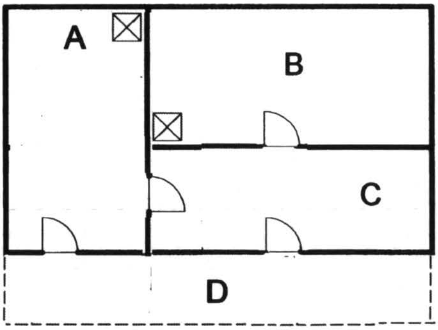

Plan 3.18

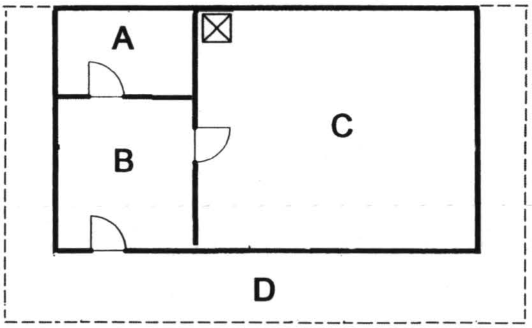

Plan 3.19

CASA CU PATRU ÎNCĂPERI

„Din 1960": Bc 1; „[Încăperile] sunt divers dispuse, nu există un anumit tip": Gl 7; „Nu se făceau înainte": Is 2; „Camerele sunt mai mari. Planurile sunt foarte diferite": Sv 13.

Plan 4: „D-chiler": Bc 4; „O variantă cu A-sub paravan-bucătărie, B-casa, fără uşă în exterior, C-sala, D-cameră": Is 9; „D-şandrama; B şi D au suprafaţă mai mică decât A şi C; tip apărut după 1918": Sv 5.

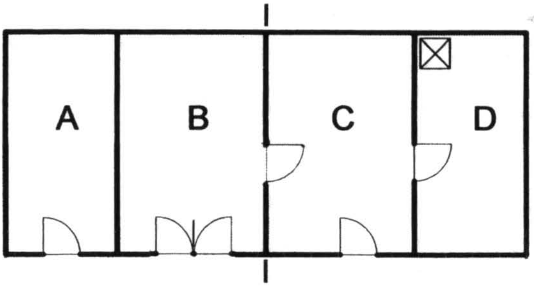

Plan 4

Plan 4.1: „A-camera de locuit, B-cămară, C-odaia curată, D-tindă (sală), E-prispă": Bc 3.

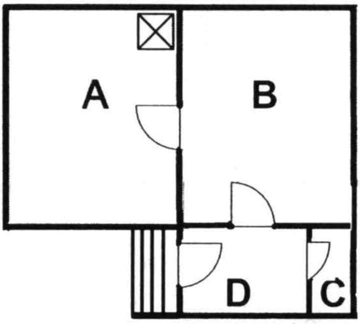

Plan 4.1

Plan 4.2: Vn 12; „A-«chiler», B-«chiler», C-odaia curată, D-sală, E-odaia de locuit, F-prispă": Bc 3; „D-chiler": Bc 4; „A-cameră cu sursă de foc şi uşă în exterior, B-cameră, C-sală, cu suprafaţă mai mică, D-cameră de curat, fără uşă în exterior": Bc 16; „A-casa

https://biblioteca-digitala.ro

mare, B, cu suprafaţă mai mică decât A şi C, C-casa; între C şi D este sobă; este tipul de plan nou": Bt 13; „A încăpere de 4 X 4 m, cu cuptor, B-tindă de 2 X 4 m, C-încăpere de 4 X 4 m, D-cameră de ţinut curat de 4 X 4 m": Is 2; „Tip frecvent, o variantă cu tinda împărţită în două": Is 14; „A-odaie, B-sală, C-odaie de curat, D-cămară": Nt 3.

Plan 4.3: Bt 11, 12 (după 1975), 14, Gl 10, Is 1, 9 (azi), 14 (şi azi), Nt 5, Sv 2 (rar), Vs 2 (rar), 11 (rar azi), Vn 5 (şi azi), 7 (mai nou, interbelic), 8, 11; „A-odaia de curat, B-tindă, C-chiler, D-odaia de locuit; între tindă şi odaia de locuit este sobă cu fumuri": Bc 2; „Cu B şi C cu suprafaţă mai mică": Bc 9 (mai nou), Vn 2; „O variantă în care C are uşă spre D şi nu are deschidere spre B": Bc 20; „O variantă unde B are o suprafaţă mai mică prin comparaţie cu A, iar C are uşă spre B şi nu spre D; tip existent şi azi": Bt 8, Gl 7, Is 12 (rar); „A-camera de curat, B-sala, C-dormitor, D-bucătărie; interbelic": Bt 10; „B cu suprafaţă mai mică decât A": Is 6, 13 (în trecut), 16; „O variantă cu A-odaie de curat cu sursă de foc, B-sala, cu suprafaţă mică, C-cămară, cu suprafaţa mai mică decât D-odaia de locuit cu cursă de foc; este casa lui Ştefan Pascaru; tipul cu patru încăperi a apărut după cel de al II-lea Război": Is 8; „O variantă cu C cu suprafaţă mai mică decât D; plan relativ frecvent şi azi": Nt 2; „Plan nou, cu sala mai mică decât A": Nt 7; „Cu B mai mic decât A, cu sobă de perete în C": Nt 8; „C-etac; plan nou": Nt 9; „A-casa mare; se stă în C, unde-i strâmt; „zice lumea că e mai deşteaptă, dar el stă tot în bucătărie, numai dacă l-o pune în casa mare trei zile [înainte de înmormântare], tot e bine!": Sv 4; „Cu sobă de perete între C şi D; plan mai nou": Sv 8; „Casă din 1969": Sv 9; „A-casă de curat, B-tindă, C-cămară, mai mică decât D-casă de locuit cu cuptor": Sv 10; „O variantă cu B mai mic decât A, cu A-casa de curat; tip relativ frecvent şi azi": Sv 11; „Plan după 1920": Sv 13; „O variantă cu B mai mic decât A, cu C-cămară mai mică decât D, care are sursă de foc; în spate se făcea şi şandrama, magazie; exemplar din interbelic": Sv 14; „O variantă cu C-cămară şi B cu suprafaţă mai mică decât A": Sv 15; „După 1945; o variantă cu suprafeţele A = B şi C = D": Sv 18; „A-odaia de curat, B-sală, cu suprafaţă mai mică decât A, cu sobă oarbă încălzită cu tizic între C şi D; tip încă existent la data anchetei": Vs 4; „Plan nou; are C mai mic decât D şi B mai mic decât A": Vs 9; „Cu B mai mic decât A şi C; rar": Vs 12; „Cu C-etac": Vn 6; „A-odaie, B-sală, tindă (mai mică decât A), C-bucătărie, D-cameră de curat": Vn 13.

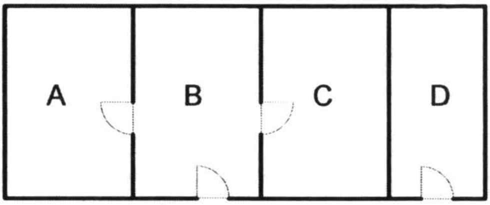

Plan 4.2

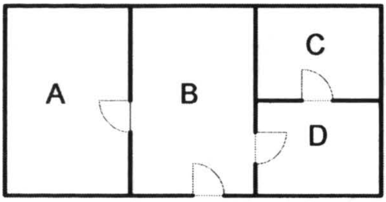

Plan 4.3

Plan 4.4: „A-odaia de curat, B-tindă, C-odaia de locuit, D-«chiler», cu uşă la prispă, E-prispă; o variantă, apărută după 1920": Bc 2; „Interbelic, D-chiler": Bc 7; „Interbelic, B-sala, D-chiler, cu dimensiuni ca ale sălii": Bc 9; A-bucătărie, cu uşă pe lateral, B-sală, cu suprafaţă mai redusă, cu ieşire la prispă, C-cameră, D-cameră, cu ieşire la prispă": Bc 15; „A-odaie, B-tindă, C-casă de curat, D-chiler, cu suprafaţă mai redusă faţă de A, B şi C; tip foarte frecvent în trecut, relativ frecvent la data anchetei": Gl 9; „În care A-celar; din interbelic": Nt 11; „A-odaia de curat, B-sala, mai mică decât celelalte încăperi, C-odaie": Vs

https://biblioteca-digitala.ro

11, Vn 3 (are şi o variantă nouă, cu D împărţit pe orizontală în cramă şi perdea); „O variantă cu A-odaie, B-sală, cu suprafaţă mai redusă decât A, cu uşă spre prispă, C-odaie de curat, D-chiler cu ieşire la prispă; tip rar": Vs 13; „A-chiler, B-casă, C-tindă, E-casă de curat": Vn 10.

Plan 4.5: „A-chiler cu uşă la prispă, B-odaia, C-sala, D-odaia de curat, E-prispa": Bc 8.

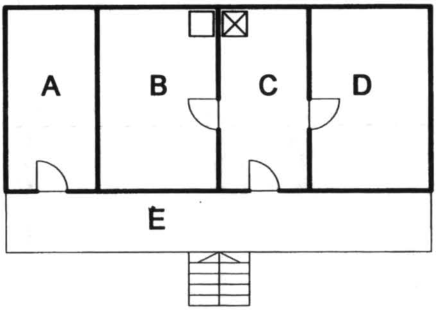

Plan 4.4

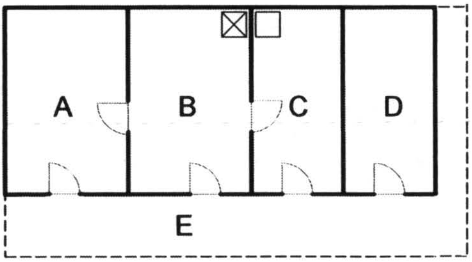

Plan 4.5

Plan 4.6: „A-bucătărie, B-sală, C-odaia curată, D-prispă închisă cu geamlâc; o variantă la care prispa este şi în faţa camerei de locuit, E-camera de locuit": Bc 6.

Plan 4.7: „A-cameră de curat, B-sală, C-cămară, bucătărie, D-cameră": Bc 18; „A-camera de curat, B-sala cu o suprafaţă mai mică decât A, C-bucătăria, D-casa; tip care există şi la data anchetei": Gl 8.

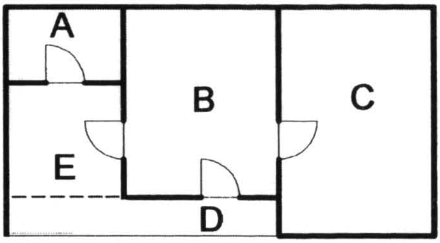

Plan 4.6

Plan 4.7 -->

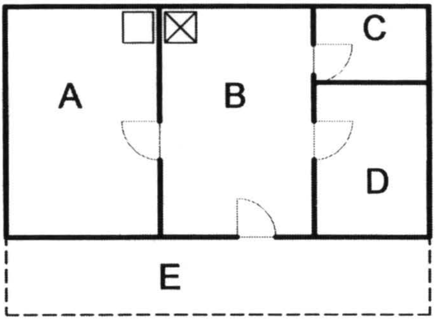

Plan 4.8: „C şi D încăperi cu sursă de foc": Bc 19; „A-casa cea mare, C-casă sau odaie, D-cămară, E-prispă": Bt 9.

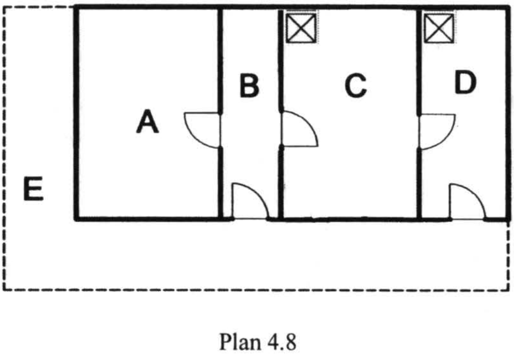

Plan 4.8

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 4.9: „A-camera de curat, B-dormitor cu sursă de foc, C-bucătărie cu sursă de foc, D-sală, E-prispă": Bt 1, 5 (şi interbelic şi construit şi după 1975), 10; „A-camera de curat, B-dormitor cu sursă de foc, C-bucătărie, D-sală, cu dimensiuni mai reduse": Bt 11, 12 (şi interbelic).

Plan 4.10: „A-sala, B-dormitor cu sursă de foc, C-camera curată, D-bucătăria cu sursă de foc dormitor cu sursă de foc; există şi azi": Bt 1.

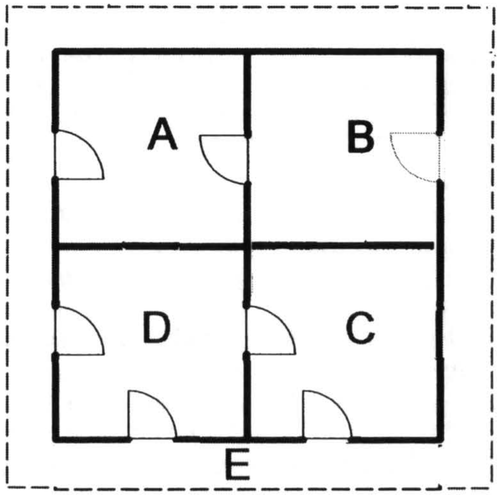

Plan 4.9

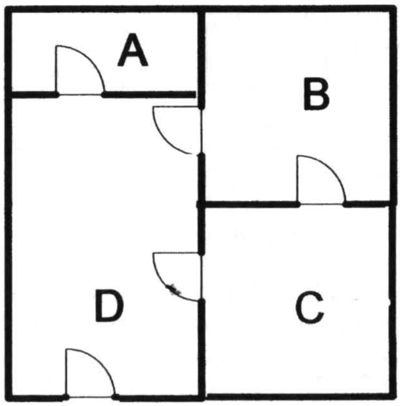

Plan 4.10

Plan 4.11: „D-bucătărie; şandramaua este folosită numai ca magazie sau grajd; este un tip de plan mai vechi": Bt 13; „Tip rar": Sv 6; „O variantă cu D-cămară şi cu «coleşnă» în spatele casei; tip apărut după 1940": Sv 17; „Casă nouă, construită cam prin 1960, cu A, B şi D odăi, C-sală, cu suprafaţă mai mică decât celelalte încăperi şi cu paravan care înlocuieşte prispa în stânga": Vs 8.

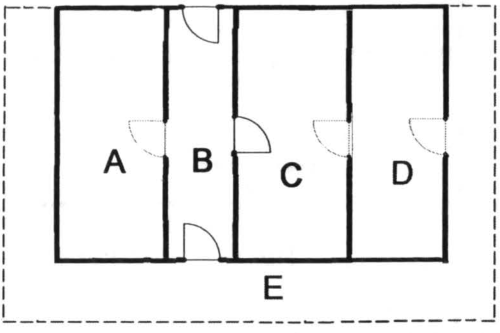

Plan 4.11

Plan 4.12: „Faţă de casele de acelaşi tip dar mai vechi, cele de la data anchetei au o mică platformă în faţă, în faţa treptelor de acces şi unele adaosuri, «chilere», în faţă sau în spate": Gl 2.

Plan 4.13: „A-casă, B-dolie, C-casă, D-cămară, E-sală, F-prispă acoperită cu scândură cu cerdac în faţă; plan existent în interbelic": Nt 4.

https://biblioteca-digitala.ro

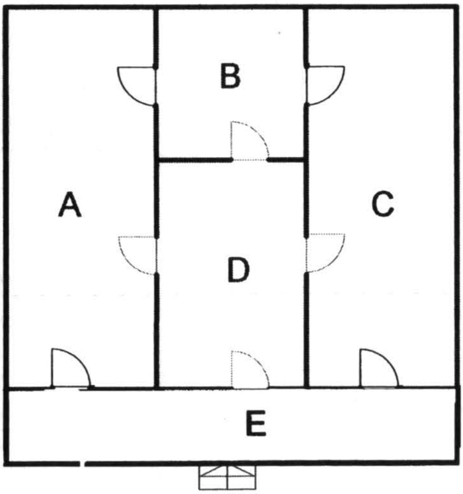

Plan 4.12

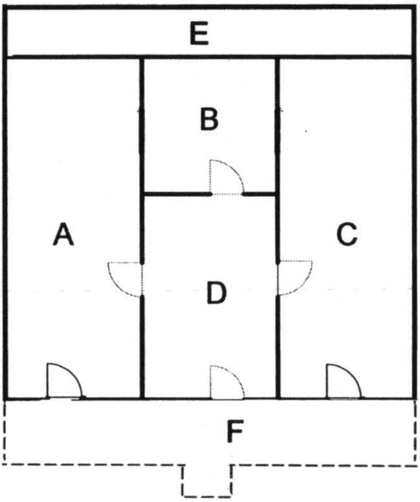

Plan 4.13

Plan 4.14: „A-etac cu sobă din perete în perete, B-tindă, C-casa cea mare, D-casă de şezut, E-prispă; exemplarul cel mai vechi": Gl 5.

Plan 4.15: „A-odaie, B-sală, tindă, C-casă curată, D-chiler, E-prispă; interbelic": Gl 5; „A-casa, B-sala, C-cameră, D-sub paravan, E-prispă": Is 9.

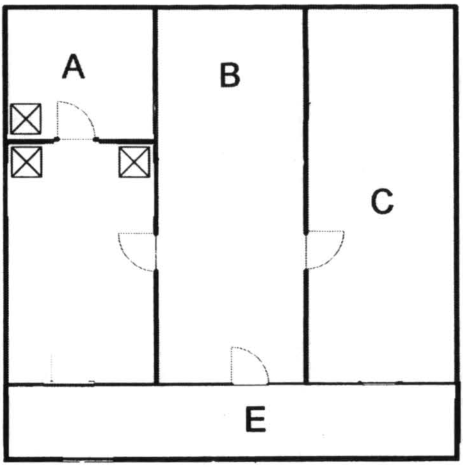

Plan 4.14

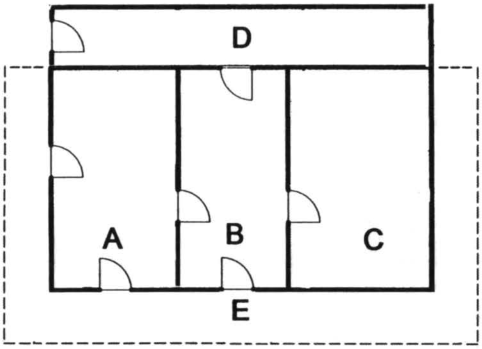

Plan 4.15

Plan 4.16: „A-casa, B-cameră, C-sub paravan, D-sală, E-prispă; interbelic, după 1975": Is 9; „A-camera curată, B-camera de locuit, C-cămară, D-tindă (sală), E-prispă": Nt 1.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 4.17: „A-cămară, B-bucătărie, C-dormitor, D-camera de curat, E-săliţă, F-hol, G-balcon; tip interbelic şi nou": Nt 10.

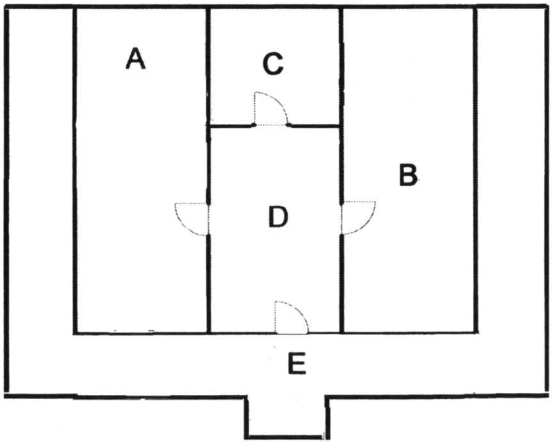

Plan 4.16

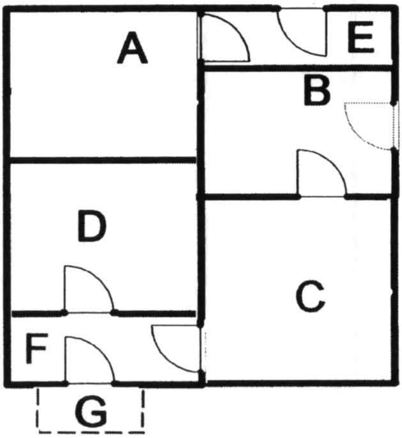

Plan 4.17

CASA CU CINCI SAU MAI MULTE ÎNCĂPERI

„Casă în construcţie, din bârne verticale, a Vioricăi Huluţă": Bc 1 (1983).

Plan 5: Bc 20, Bt 14, Gl 2, 7, 10, Nt 3, Sv 7, Vs 6 (cu chiler în spate), 11 (cu chiler în spate), Vn 2 (din 1960), 8, 9 (cu chiler în spate); „Crâşmă lui Gh. Parasca; cu pivniţă sub casă, fără prispă, zid şi trepte înalte; în încăperea din mijloc, cârciuma propriu-zisă, se ţinea dansul": Bc 1; „Cu prispă de-a lungul E, D şi C şi B-chiler": Bc 10; „Cu chiler de locuit numai după 1918": Bc 11; „Rar; şi azi": Bt 5, Is 14; „A-bucătărie, B-cămară, C-cameră curată, D-sală (cu suprafaţă mai mică), E-cameră curată": Bt 7, 10; „A-bucătărie, B-cămară, C-cameră curată, D-sală, E-dormitor; există şi la data anchetei": Bt 8; „A-bucătărie, B-cameră, C-cameră curată, D-sală, E-dormitor": Bt 11; „A şi B-lichitură, C-casa cei mare, D-tindă, E-casa; tip mai rar": Bt 12; „B-bucătărie şi C şi E odăi; tip relativ frecvent la data anchetei": Gl 1; „A-iatac, B-chiler, C-casa de curat, D-sală, E-casă, tipul mai vechi": Gl 8; „Tipul mai vechi, rar în trecut, relativ frecvent azi": Gl 9; „O variantă cu A=E ca suprafaţă": Is 1; „Tip mai vechi": Is 9, Nt 2, 7; „După al II-lea Război Mondial; apare rar": Is 15; „O variantă în care încăperea din mijloc este împărţită în două": Sv 2 (frecvent), Vs 4 (după 1918), Vn 3 (cu chiler rezultat din împărţire; tip foarte frecvent); „Încă perile din spate - prelipcă": Sv 6; „Plan interbelic, cu şandrama": Sv 8; „Casele bătrâneşti cele

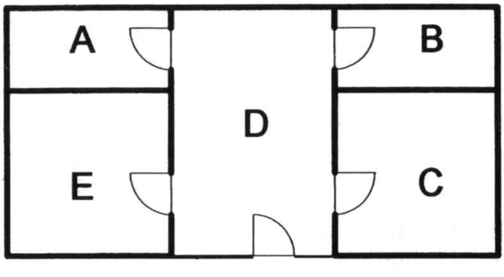

Plan 5

https://biblioteca-digitala.ro

mari": Sv 10; „O variantă cu A-cămară şi încă două încăperi în spate pentru oi": Sv 15; „Tip de astăzi, relativ frecvent, cu o sală în partea din spate alături de cămară şi prispă în faţă": Sv 18; „Numai când este chiler": Vs 7; „Tip rar, existent azi, cu chiler în spatele casei": Vs 9; „Variantă cu trei încăperi în spate, cu chiler; după 1950": Vn 5; „O variantă cu spaţiul din spate împărţit în trei, cu A-odaie, B-chiler, C-magazie": Vn 12.

Plan 5.1: Bc 8, 20, Bt 5, 14, Gl 2, 7, 10, 11 (cu multe variante [existente în localitate], nu le poţi vedea pe toate), Nt 9 (nou, azi mai frecvent), 15 (azi sunt cele mai multe, cu D-coridor), Sv 8, Vs 4 (recent), 6 (azi), 12 (relativ frecvent); „Rar": Bc 10, Vn 3; „Frecvent": Is 15; „Există şi o variantă cu D împărţit în două, pe orizontală, rară după 1918": Bc 9; „Casă de boier": Bc 11; „Unde B e dormitor": Bt 7, 10; „A-bucătărie, B-dormitor, C-camera curată, D-sală, E-camera curată; există şi la data anchetei": Bt 8, 11; „Încăperile au destinaţia de magazie, bucătărie, camere; tip apărut după 1918": Bt 9; „A-bucătărie, B-casă de curat, C-casă de curat, D-tindă, E-casa; tip frecvent": Bt 12; „Cu suprafeţele egale între ele, cu excepţia lui B, care este mult mai mare decât C-veranda iar planul este mai mult pătrat cu veranda": Bt 13; „A-odaie, B-chiler, C-casa, D-sala, E-cameră": Gl 1 (tip relativ frecvent la data anchetei), Vn 4 (cu D-tindă; tip rar); „A-cameră, B-bucătărie, C-cameră, D-sala, E-cameră; este tipul nou": Gl 8; „Tipul apărut acum dar este rar": Gl 9; „Şi cu o variantă unde E are un mic hol": Is 2; „O variantă în care D are verandă": Is 3; „O variantă cu A-dormitor, B-bucătărie, C-camera de curat, E-dormitor cu antreu în faţă; este tipul de azi, casele mai noi": Is 4; „Câteva case, la cei mai înstăriţi": Is 5; „Tipul mai vechi; D are suprafaţă mică": Is 6; „O casă cu trei încăperi din 1939 la care după război s-au împărţit încăperile; casa lui Ion C. Gaţu, de 65 de ani şi s-a obţinut acest tip": Is 8; „Tip existent azi, cu o bucătărie de vară adăugată în prelungirea C": Is 9; „A-bucătărie, B-cameră, C-odaia de curat, D-sală, E-dormitor, tip nou; casă construită în 1972": Is 10; „Plan mai nou, cu sală mai lungă": Is 12; „Tip mai nou": Is 13, 16; „Este tipul existent astăzi": Sv 6, 15, Vs 9; „A-bucătărie, B-magazie, C-odaie curată, D-sală, E-odaie cu sobă, casă cu «paravan» în spate; tip nou, după al II-lea Război Mondial": Is 14; „Tip nou; lângă B apare un coridor": Is 17; „B-chiler, C-odaia curată, D-sala, E-odaia de locuit": Nt 3; „Apare înainte de al II-lea Război Mondial; este şi o variantă cu ieşire în spatele casei": Nt 4; „O variantă cu prispă în faţă; plan nou": Nt 5; „A-camera curată, B-bucătărie, C-camera de locuit, D-antret, E-camera curată; tip existent şi azi": Nt 6; „Cu sobă de perete între C şi F; este un tip recent": Sv 2; „Între cele două războaie": Sv 4; „O variantă cu verandă în faţă şi pe una dintre laturi; după 1950": Sv 5; „O variantă cu verandă în faţă; tipul existent azi": Sv 8; „Casele bătrâneşti cele mari": Sv 10; „Erau mai vechi": Sv 13; „O variantă cu verandă şi bucătărie adăugate în spate; tip frecvent azi, plan nou": Sv 14; „Tip apărut după 1930": Sv 18; „A-chiler, B-camară, C-odaie, D-sală, E-casa mare": Vn 2; „A-odaia de locuit, B-bucătăria, C-casa de

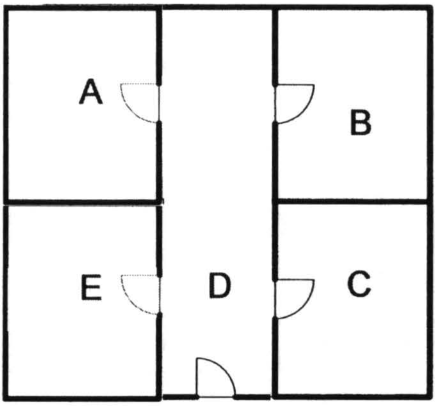

Plan 5.1

https://biblioteca-digitala.ro

locuit, D-sală, E-casa de curat; tip apărut după 1950": Vn 5; „A-chiler, C-odaie, D-sală, E-odaie; tip rar în trecut, frecvent la data anchetei": Vn 8; „Plan nou, la care s-au adăugat două încăperi în continuarea celorlalte trei din jumătatea din spate": Vn 12.

Notă. *Între planurile 5 şi 5.1 este diferit în general numai raportul dintre dimensiunile încăperilor A şi E, respectiv B şi C. Au fost prezentate separat dată fiind frecvenţa mare cu care apar ambele variante.*

Plan 5.2: „B-chiler, C-magazie; tip mai recent, cu prispă pe trei laturi": Bc 4; „Casă cu două feţe, cu şase încăperi, tip mai nou": Bc 13, Sv 5 (azi); „A-odaie cu horn cu foc, B-chiler, C magazie, o variantă cu A, B şi C cu suprafeţe mai mici decât F, E şi D": Bc 19; „O variantă cu A, B şi C cu suprafeţe mai mici decât F. E şi D, unde B este polatră – prelipcă; tip din 1900": Bt 9; „O variantă, cu A-cămară, B-sală, C-bucătărie, D-dormitor, E-sală care are în partea de jos antret, cu suprafaţă mică, F-dormitor; A, B şi C mai mici decât D şi F, B şi E egale; tip de plan apărut în 1975": Nt 14; „O variantă care are A-cămară, B-dormitor, C-cămară, D-odaie curată cu o verandă în faţă, la intrare, E-dormitor, F-bucătărie": Nt 15; „A-dormitor, B-dormitor (sau alte funcţii), C-cămară, D-odaia, E-tindă, F- bucătărie; se pare că este un plan dezvoltat din unul cu trei încăperi la care şandramaua din spate a fost compartimentată; locuinţă construită în 1933": Sv 1; „O variantă, rară, cu A – cămăruţă şi B-magazie egale ca suprafaţă, dar mai mici decât F şi D; cu B-şandrama, mai mică decât E": Sv 14.

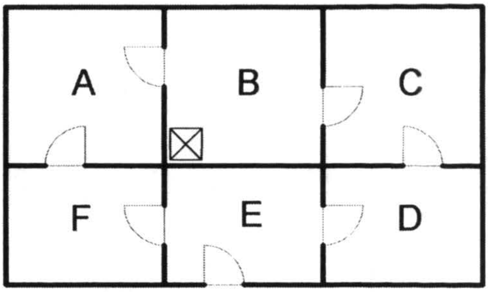

Plan 5.2

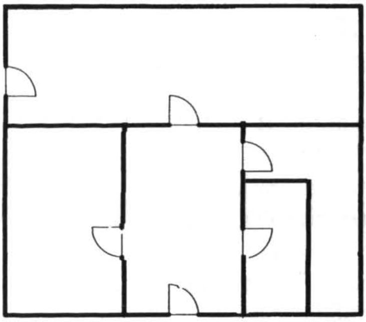

Plan 5.3

Plan 5. 3: „Casă cu chiler, relativ frecventă": Bc 2.

Plan 5.4: „Sursă de foc în A, sobă în perete între C şi D; tip apărut după 1944, tip existent şi azi": Bt 3; „A-cameră, cu sursă de foc, B-sală, C-bucătărie, D-cameră cu sobă în perete, cu coş între C şi D, E-tindă, F-cameră, G-prispă; tip interbelic; sunt variante, în care toate încăperile au suprafaţă egală": Bt 4; „B are ieşire spre exterior": Bt 6.

Plan 5.4 -->

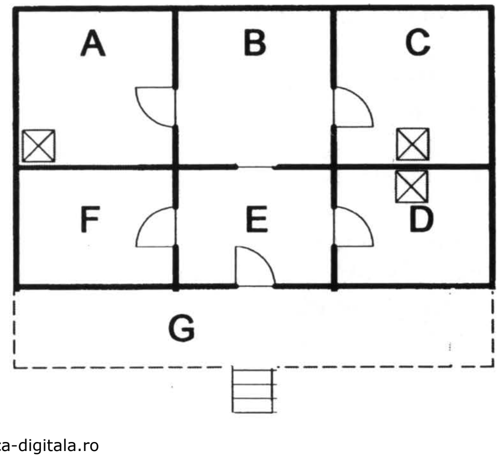

https://biblioteca-digitala.ro

CASA ÎN FORMĂ DE «L»

„Sunt foarte rare. De prin 1910": Bc 3; „Câteva, azi": Bc 4; „După 1940": Bc 13.

Plan L1: „Nu sunt indicaţii de nume sau destinaţie a încăperilor": Bc 4.

Plan L2: Bc 4 (sunt câteva azi), 5 (din 1965), 7 (azi, relativ frecvent), Gl 2, Is 4, 5, Nt 1, 12, Sv 8 (azi rar), 9, 10 (rar), 14 (rar), Vs 5 (frecvent), Vn 10 (făcută de un meşter local acum 30 de ani), 11 (rar); „La 1900-1910, în vinclu, „ca să aibă două feţe": Nt 10; „Din 1920": Gl 10; „Casă în vinclu, cam din 1930": Is 10; „După 1936, în triunghi": Nt 3; „După al II-lea Război": Nt 12; „După 1945, un exemplu; tip rar": Vn 8; „Din 1950": Bc 20, Nt 5, Vs 4; „După 1950, «în colţ»": Nt 9, 13, Vn 5; „Din 1958": Nt 8; „Din 1960": Nt 6, Vs 16; „Între 1960-65": Is 15; „În 1970": Gl 5; „Apărut în 1978": Vs 10; „Azi": Gl 1, Nt 7, Vn 3, 9; „Şi azi": Is 6; „Numai azi; rare": Is 11; „Mai noi, «în colţ»": Vs 15; „«În colţ», tip care apare acum, în care E este antret sau verandă, care se termină în faţa odăii din mijloc iar prima odaie are ieşire afară": Bc 2, Bt 9; „Majoritatea caselor sunt astfel construite": Gl 7; „În formă de L": Is 12, 14; „Tip nou, în L, la «colţar»": Is 13; „Cu prispa tot în unghi, urmând linia camerelor; tip dinainte de război, la chiaburi": Bc 8; „Cu pivniţe sub camera de curat după 1900 şi sub toată casa după 1916": Bt 6; „Un singur exemplar în 1935": Gl 4; „Fără E-prispă, între cele două Războaie Mondiale": Bc 16; „Din 1944; rar": Is 1; „Casa «cu cot»": Gl 8 (din 1946), Is 3 (şi azi); „A-bucătărie, B-casa, C-casa; cam de prin 1959": Is 9; „Fără prispă; din 1960": Bt 12; „De prin 1965; nu se mai construiesc": Is 8; „În 1970, şi cu tainiţă": Bc 18; „Recent, «în colţ»": Bc 9; „Azi; cu prispă scurtă, numai în faţa B": Bc 10; „Casa preotului, din 1920". Nt 14; „În «vânculă»; cca 1925": Nt 15; „În vinclu, cu anexa, încăperea care face unghiul, bucătărie": Sv 4; „O variantă cu un E scurt, marchiză sau colidor (coridor); tip existent numai azi": Sv 6; „După al II-lea Război Mondial, camera care formează unghiul, «adăugitură»": Sv 11; „O singură casă, a unui bistriţean căsătorit aici": Sv 12; „Se fac, nu prea des": Sv 13; „O variantă cu unghiul casei este umplut de verandă, cerdac cu geamuri": Sv 15, Vs 13 (de marchiză; tip recent)); „O variantă cu o parte a unghiului umplută": Vs 6, 9 (cu virandă, jeamlâc); „Cu marchiză": Vs 7 (de prin 1960); „Cu chiler locuibil care acoperă toată suprafaţa unghiului": Vs 12; „A-camera de curat, B-sala, C-odaie de dormit, D-coridor; cam de 10 ani": Vn 2; „Cu prispă; de 30 de ani [interbelic]": Vn 4; „Nou, cu dolii la [sub] acoperiş": Vn 7; „Casă «în coturi»: A-casă, B-odaie, C-tindă, D-prispă": Vn 13.

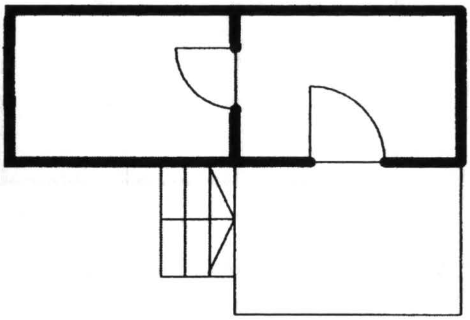

Plan L1

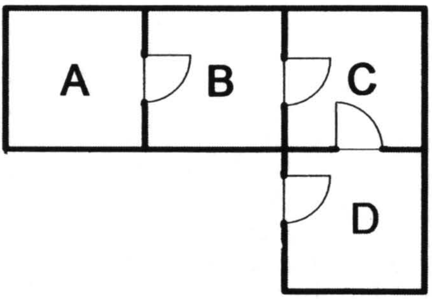

Plan L2

https://biblioteca-digitala.ro

Plan L3: „Cu F-cerdac”: Nt 2.

Plan L4: „A-bucătărie, B-cameră, C-cameră, D-antreu, E-cameră, F-cameră, G-prispă; plan nou”: Nt 2.

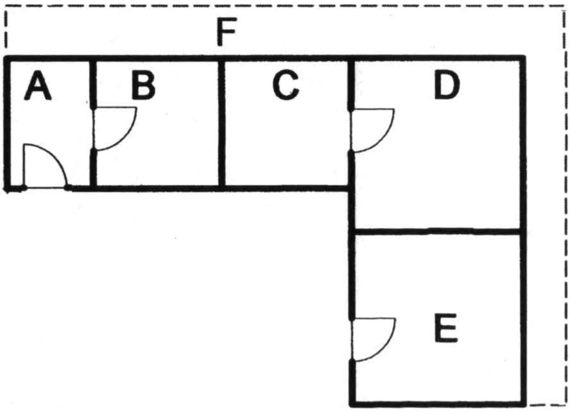

Plan L3

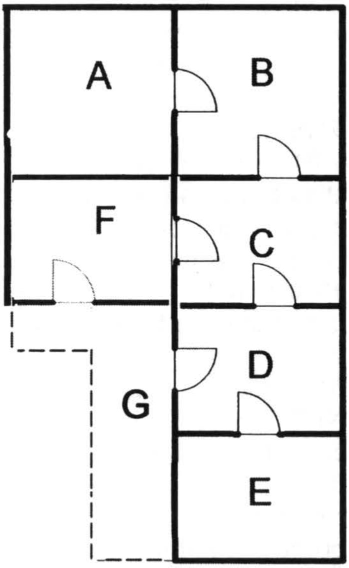

Plan L4

Altfel: „Apar locuinţe cu faţada în ieşinduri”: Is 4.

Case cu ascunzătoare (tainiţă). „[Informatorul] a auzit că ar fi existat case cu ascunzătoare”: Sv 15; „Două case, la tipul de locuinţa cu trei încăperi; perete fals lângă odaia curată ce ascunde o încăpere unde se poate ascunde omul, cu intrare prin pod”: Vs 2.

PLANURI NOI

„Azi sunt proiecte tip”: Bt 3, 4, Is 7; „Azi se construiesc case cu patru şi mai multe încăperi”: Is 11; „După 1975 nu s-au mai construit case”: Vs 8, 14; „Chilerul s-a transformat în odăi de locuit”: Vn 1.

Plan N1: „A-sala, B-odaia; exemplar construit după 1975”: Gl 5.

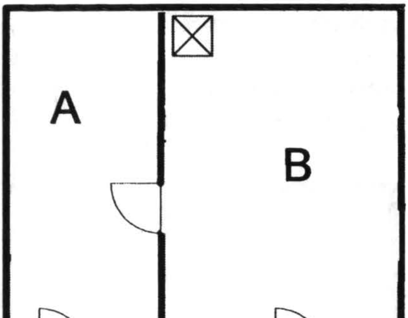

Plan N1

Plan N2: „O Variantă cu A-camera curată, B-dormitor cu sursă de foc, C-bucătărie cu sursă de foc D-sala, cu E-prispă în faţa lui D şi C; se construiesc şi după 1975”: Bt 5; „Tip din perioada 1975 - data anchetei, cu un E-prispă în faţa lui C şi D”: Bt 6; „A-cameră de

https://biblioteca-digitala.ro

curat; B-bucătărie, C-verandă, D-sală; tip 1975 - azi": Bt 8; „O variantă cu A-bucătărie, B-şandrama, C-magazie, D-casă de locuit şi un E-cerdac, în faţa lui C şi D; 1975 - azi": Is 10; „O variantă cu A-casă, B-cămară, C-bucătărie, D-sală – exemplar mai vechi; cel nou este A-casă, B-casă sau cămară, C-bucătărie, D-sală": Sv 7.

Plan N2.1: „A-camera de curat, B-dormitor, C-bucătărie, D-sală, cu uşă spre prispă, E-prispă; interbelic şi azi": Bt 8, 11; „A-camera de curat, B-camera de curat, C-bucătăria, D-veranda, E-prispa; tip din perioada 1975 - data anchetei; există şi o variantă cu spaţiul verandei împărţit în două, pentru o săliţă": Bt 14.

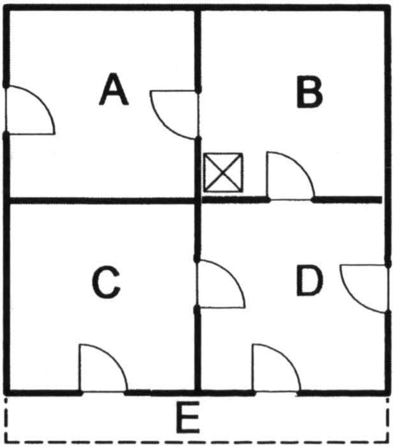

Plan N2

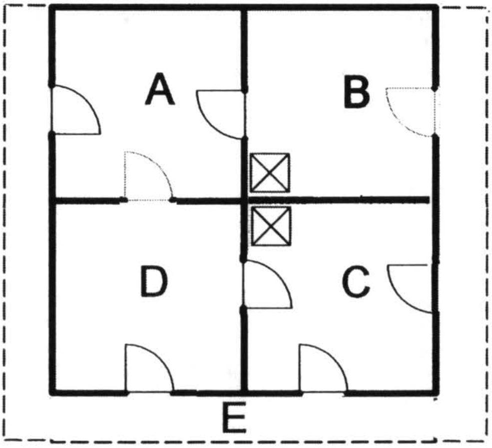

Plan N2.1

Plan N3: „A-odaie cu sursă de foc, B-tindă, C-camera curată, D-şandrama; plan nou, din 1975 şi de la data anchetei": Is 16.

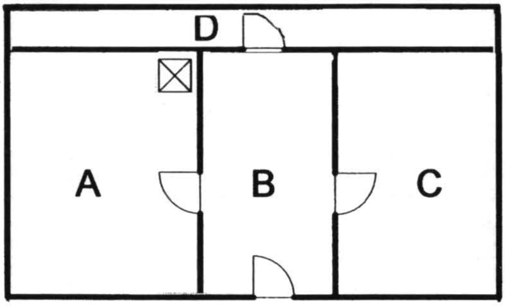

Plan N3

Plan N4: „A-bucătărie, B-sufragerie, C-dormitor, D-antret; existent după 1975 şi la data anchetei": Nt 6.

Plan N5: „Patru încăperi cu sală între două odăi, cele cu balcon, sobă cu horn aşezate între toate patru": Bc 5.

https://biblioteca-digitala.ro

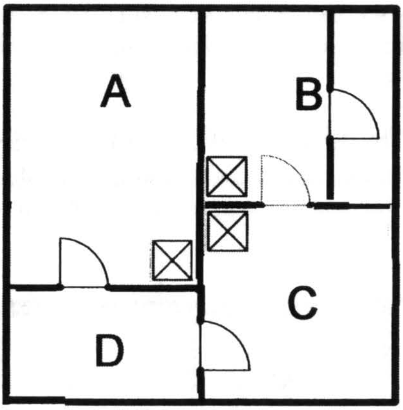

Plan N4

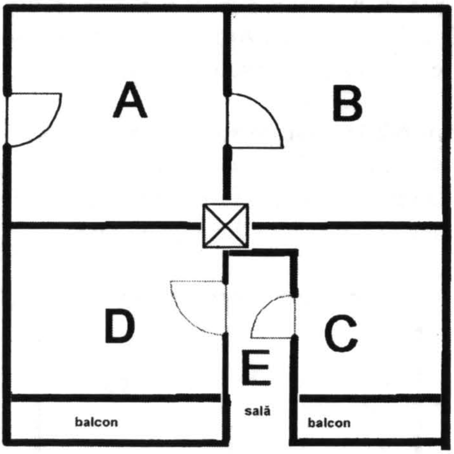

Plan N5

Plan N6: Vs 12 (cu adăugiri), Vn 2; „Patru încăperi, plan cu încăperile aşezate în formă de cruce; mai de curând": Bc 15; „A-camera curată cu uşă şi spre exterior, B-dormitor, C-bucătărie cu uşă şi spre exterior D-sală cu uşi opuse, spre C şi exterior; exemplar construit după 1975": Bt 8; „A-dormitor, B-bucătărie, D-sala, C-camera de curat; exemplar după 1975": Bt 10: „Interbelic: A-sala, cu suprafaţă mai mică decât celelalte încăperi, cu uşă spre exterior, B-dormitor, C-dormitor, D-cameră de curat; după 1975, o variantă cu A-dormitor, B-camera de curat, C-sală, D-bucătărie": Bt 11; „A-casă de curat, cu dimensiuni mai mari decât ale sălii, B-dormitor, C-bucătărie, D-sală, tip existent şi interbelic şi la data anchetei, şi cu o variantă în care bucătăria este inversată cu sala": Bt 14; „A-cameră, B-cameră/bucătărie cu sobă, C-cameră, D-verandă; case cu patru încăperi au apărut după 1950": Is 1; „O variantă cu o bucătărie mai joasă adăugată la B, iar C-coridor cu geamlâc": Is 4; „A-odaia de curat, B-dormitor, C-cămara de locuit, D-bucătărie": Is 10; „O variantă, cu A-sufragerie, bucătărie, B-verandă cu geamlâc de sticlă, cu suprafaţă mai mică decât celelalte încăperi, C-sală, D-dormitor; sobele aşezate cam în centru, cu un singur coş; plan interbelic": Is 12; „Există plan cu patru încăperi numai cu şandramaua": Sv 2; „O variantă care are în C o cămară mică, cu D-camera curată (sufrageria)": Sv 12; „A-bucătărie, B-dormitor, C-sufragerie (fosta odaie curată), D-marchiză sau balcon deschis; plan apărut după 1955-1960": Vs 2.

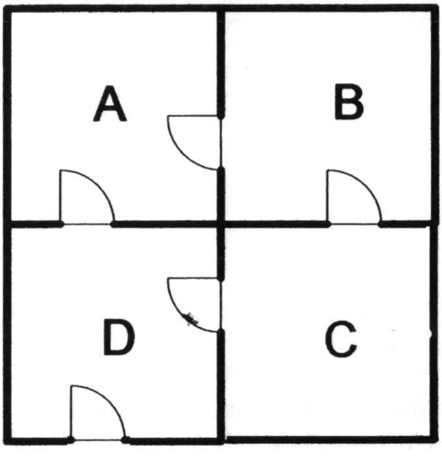

Plan N6

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N7: „A-cameră de locuit, E-cameră de locuit cu sursă de foc; A şi E au suprafeţe egale; B-sală, C-odaia curată, fără prispă; casă construită după 1975": Bc 12; „A-bucătărie, B-tindă, mai mică decât C-cameră, D-prispă; plan al caselor noi, din 1968": Vn 6.

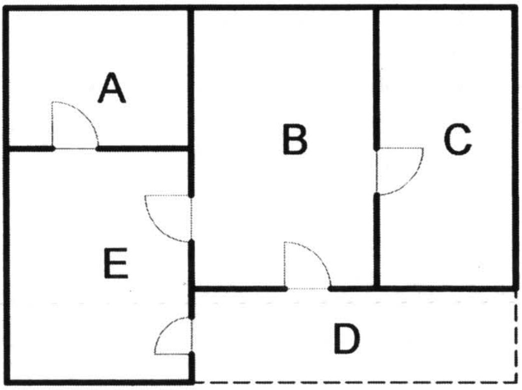

Plan N7

Plan N8: „A-bucătărie, B-cămară cu uşă spre bucătărie, C-cameră, D-balcon, E-cameră (sufragerie); un tip care apare între 1940-1950, fără prispă şi cerdac": Nt 12.

Plan N9: „Casa lui Constantin Colacu, construită prin 1973; fără indicaţii de nume sau destinaţie a încăperilor": Is 8.

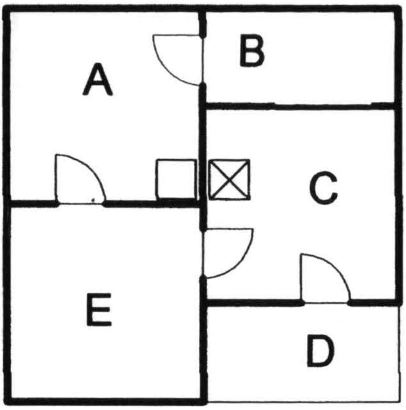

Plan N8

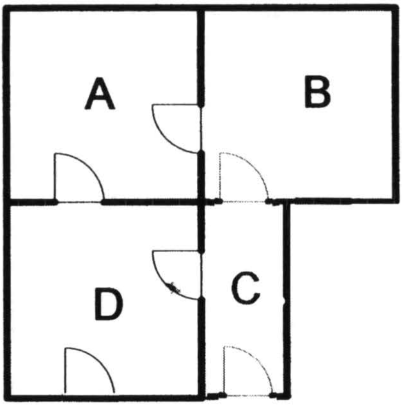

Plan N9

Plan N10: „A-dormitor, B-camera de curat, C-hol, D-bucătărie, E-antret; casă construită după 1975, când au început să se construiască locuinţe cu patru încăperi": Is 11.

Plan N11: „A-odaie, cu sursă de foc, B-sală, C-odaie, D-bucătărie": Nt 11.

Plan N12: „A-bucătărie, B-dormitor, C-cămară, D-sală, E-cameră de curat, F-hol cu geamlâc de fier": Vn 10.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N13: „A-cameră de curat, B-cameră de curat, C-dormitor, cameră, D-bucătărie în formă de L, E-săliţă pătrată": Bt 14.

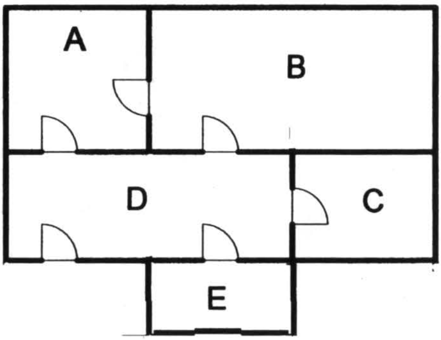

Plan N10

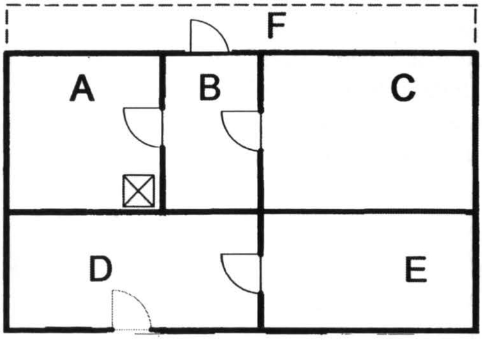

Plan N11

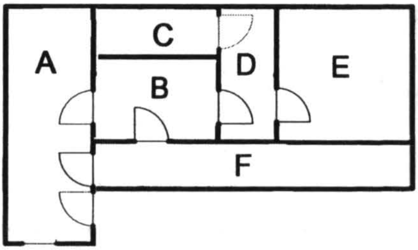

Plan N12

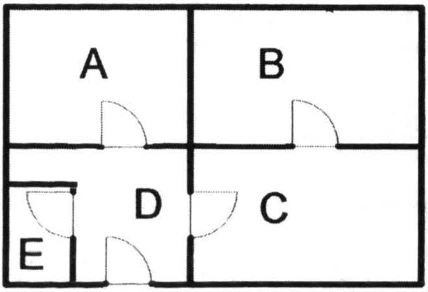

Plan N13

Plan N14: „O variantă cu B-bucătărie, C-sufragerie cu verandă, D-cameră, E-dormitor": Is 6; „O variantă cu A-cămară, B-bucătărie, cu suprafaţă mai mare decât A, C-camera curată, D-cameră, E-antreu cu suprafaţă mai mică decât B; plan nou (1964-1975)": Nt 1; „O variantă cu E pe jumătate ca suprafaţă faţă de A şi B, cu scări la intrare, cu B cu uşă spre C şi fără uşă în exterior; plan apărut după 1952": Sv 5; „O variantă cu D mai mare decât C, cu uşă între B şi E şi B şi C şi fără uşă între D şi E iar D are uşă spre exterior; exemplar interbelic": Sv 9.

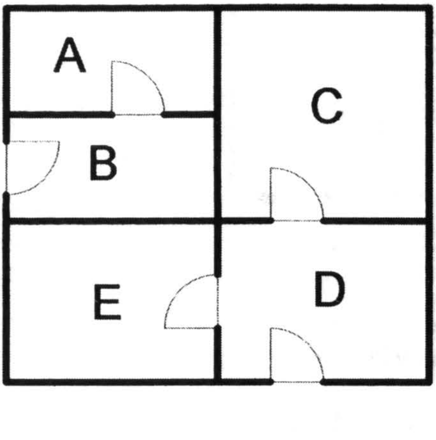

Plan N14

Plan N15: „A-cameră, B-cameră, C-bucătărie, D-cameră, E-antreu, F-cameră": Nt 2.

Plan N16: „A-bucătărie, B-şandrama, D-sală; plan nou, de la data anchetei": Nt 7; „A-casă, B-chiler, C-casă cu sobă, D-tindă cu vatră şi cuptor, E-cameră de curat": Vn 10.

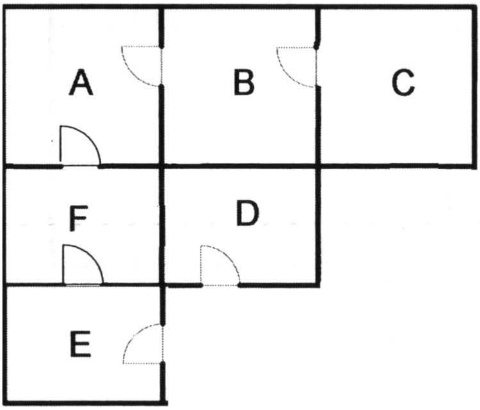

Plan N15

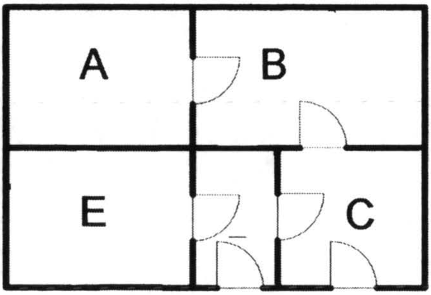

Plan N16

Plan N17: „A-ietac, B-chiler cu plită, C-odaie de locuit cu sobă, D-tindă, E-odaie de locuit, F-magazie, G-bucătărie de vară, H-prispă de ciment; construită în 1960, locuinţa lui Nicolae Androne": Gl 6.

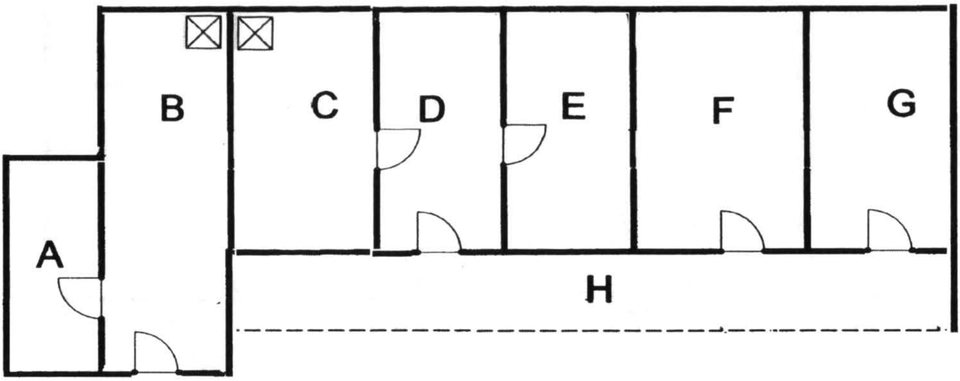

Plan N17

Plan N18: „A-casa de curat, B-dormitor, C-cămară, D-antreu, E-bucătărie, F-antreu, G-antreu": Sv 8.

Plan N19: „Plan fără indicaţii legate de numele şi funcţiile încăperilor": Sv 15.

Plan N20: „A-cămară, B-baie, C-sufragerie, dormitor, D-dormitor, sufragerie, E-verandă, F-bucătărie, G-hol cu lăţimea de 2 m": Vn 7.

Plan N21: „A-sala, B-magazie, C-camera de urcat în pod, D-odaia de curat, E-dormitor, F-bucătărie, G-hol, H-verandă; casă construită în 1969": Is 10.

https://biblioteca-digitala.ro

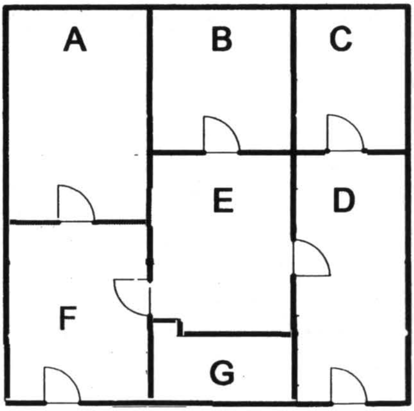

Plan N18

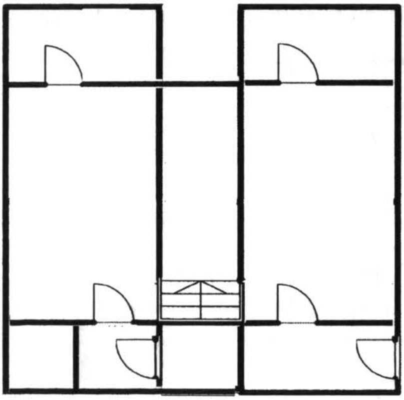

Plan N19

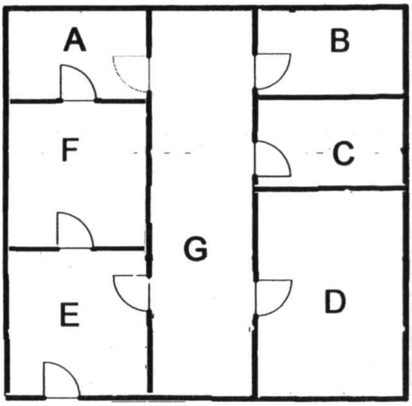

Plan N20

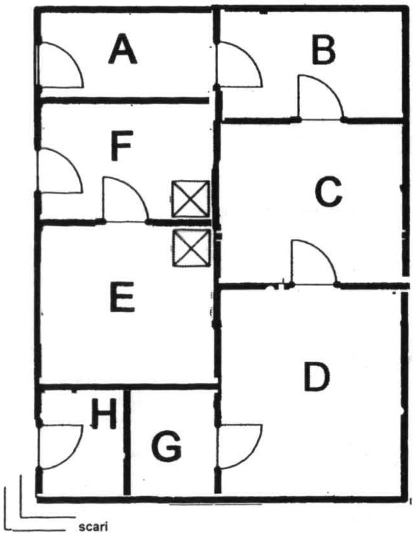

Plan N21

Plan N22: „A-dormitor, B-sufragerie cu glasvand, C-coşmelie, D-cameră, E-cămară, F-bucătărie, G-hol, H-salon; planul unei case din 1970": Is 12.

Plan N22 -->

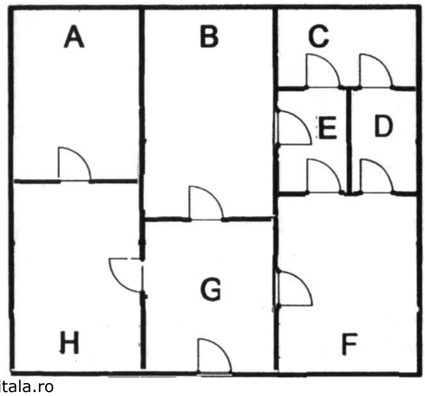

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N23: „A-cămară, B-baie, C-bucătărie, D-dormitor pentru copii, E-dormitor pentru părinţi, F-sală, G-sufragerie, H-hol, I-antreu": Is 16.

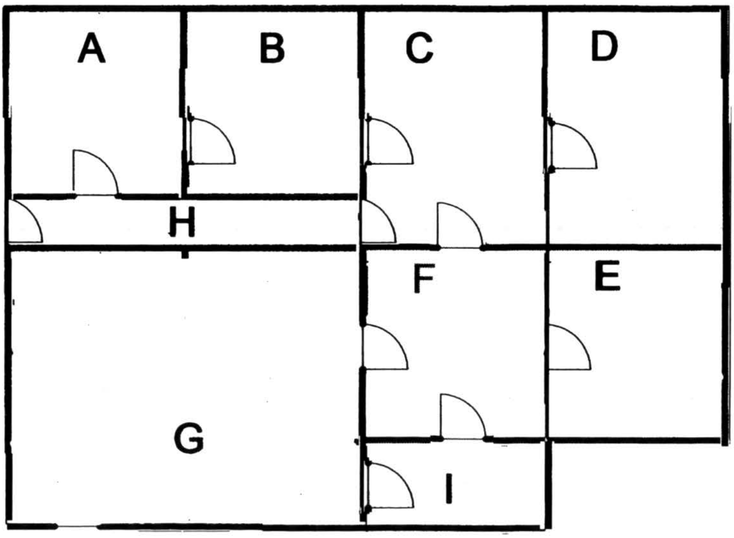

Plan N23

Plan N24: „A-antreu, B-bucătărie, C-cameră, D-dormitor, E-salon, F-sală, G-dormitor, H-terasă, intrare principală": Is 14.

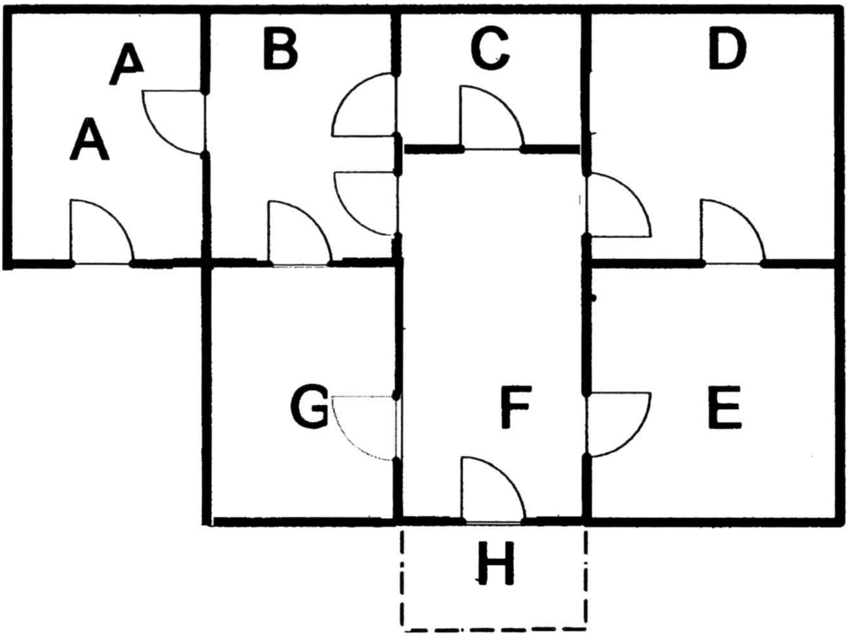

Plan N24

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N25: „A-cameră, B-cameră, C-cameră, D-bucătărie, E-baie, F-cămară, G-sală [plan nou]": Vn 6.

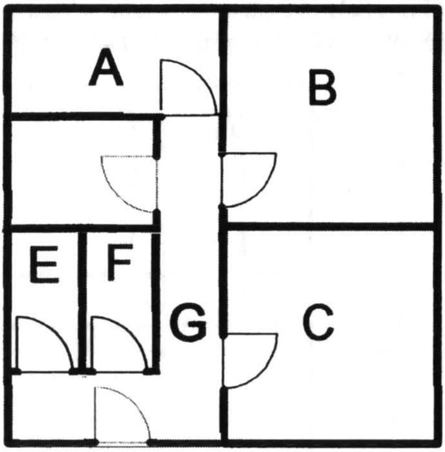

Plan N 25

Plan N26: A-sufragerie, B-bucătărie, C-baie, D-dormitor, E-verandă, F-dormitor, G-hol; lângă baie este magazie iar beciul este sub magazia de lemne": Nt 15.

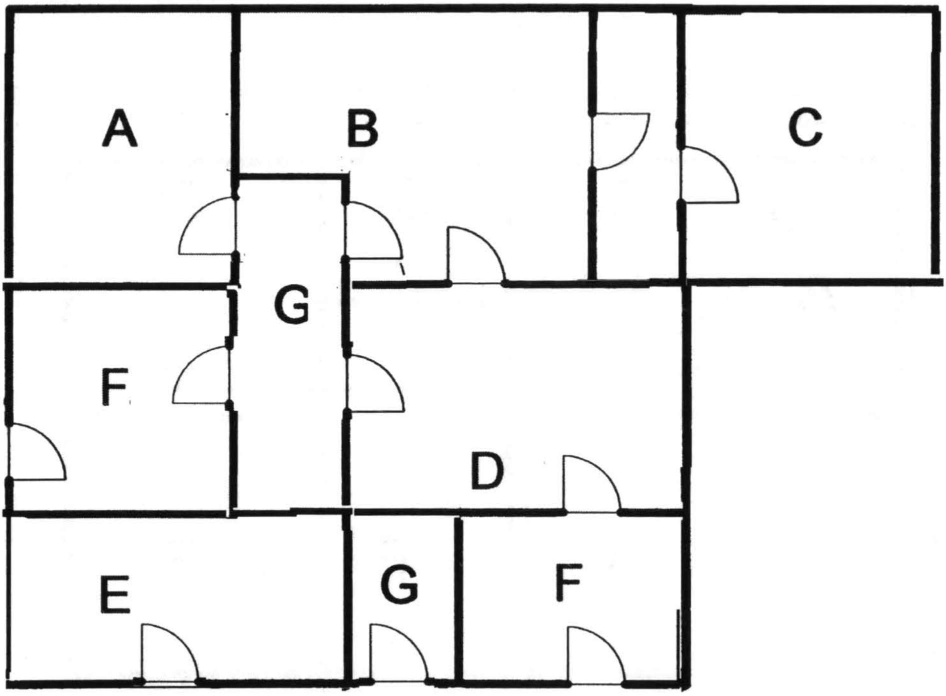

Plan N 26

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N27: „A-cămară, B-bucătărie, C-camera copilului, D-balcon, E-dormitor, F-cameră, G-hol mic, fără indicații de uși”: Bc 1.

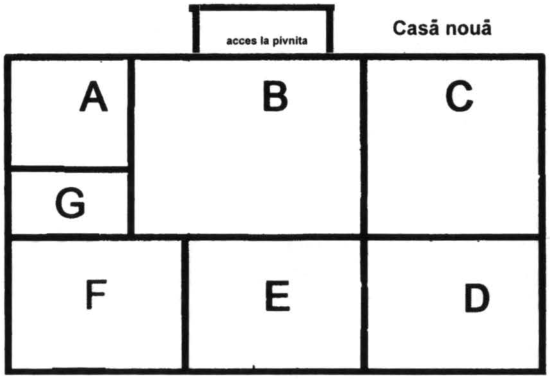

Plan N27

Plan N28: „Casă cu etaj, tip nou; parter: A-bucătărie, B-magazie, C-baie, D-dormitor, E-sufragerie, F-hol; etaj: A-dormitor, B-dormitor, C-verandă; este casa lui Vasile Urzică, 32 de ani, directorul Căminului Cultural, absolvent al Institutului Pedagogic din Suceava”: Nt 15.

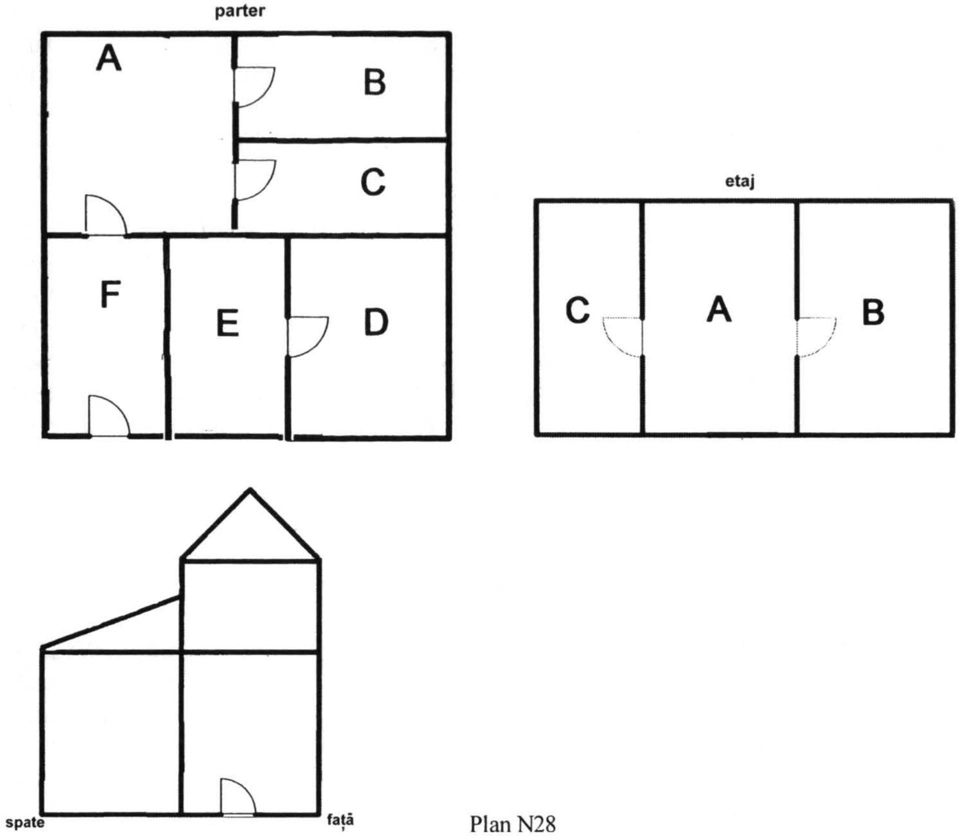

Plan N28

https://biblioteca-digitala.ro

Plan N29: „Casă cu etaj, tip nou, cu geamlâc la faţadă şi lateral două cămări la pod”: Sv 7.

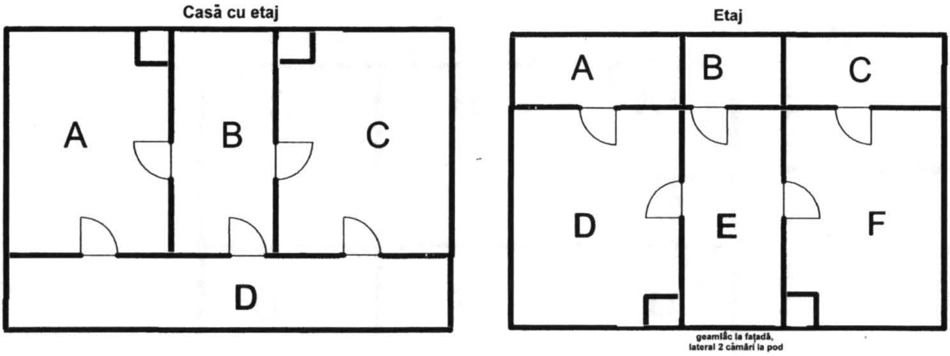

Plan N29

CASA «CU LEGĂTURĂ»

Uşa în spatele casei: Bc 12, Bt 4, 6, Is 12, Nt 4, 9, Vn 8 (azi); „La locuinţele mai recente se intră prin chiler”: Bc 3; „Pentru chiler”: Bc 5 (din camera mare), 16; „Pentru a intra în curte”: Bc 7 (unele), 8 (unele), Sv 5, Vs 7; „După 1918”: Bc 11; „Relativ frecvent în trecut, foarte frecvent azi”: Bc 13; „Pentru a da la ocolul de vite”: Bc 20; „Foarte frecventă în trecut”: Bt 3; „Pentru a ieşi mai repede în curtea din spatele casei”: Bt 5, 11, 13 (relativ frecventă), Nt 3; „Era mai practic”: Bt 8; „În funcţie de orientarea casei în gospodărie”: Bt 9; „Pentru a intra în curtea interioară”: Bt 12; „Pentru băgat lemne”: Gl 1; „Ieşeau direct din chiler în spate. Se aduceau lemne de la pădure”: Gl 9; „Pentru acces în curte, grădină, grajd”: Is 1; „Astăzi sunt la trei case, ca să nu intre prin odaia de curat”: Is 10; „În trecut nu, azi frecvent sunt două intrări”: Is 15; „Acum (dolia, după Război)”: Nt 1; „Ca să se uşureze activităţile”: Nt 5; „La cele [casele] de azi”: Nt 14; „Pentru a avea acces direct la grădină”: Sv 2, Vn 5 (cine o avea în spate); „Pentru şură”: Sv 7, 12; „Multe [pentru acces facil] la grajd”: Sv 10; „Ca să poată merge la oi, ca să poată fugi”: Sv 15; „La bucătărie”: Vs 2; „Când era în mijlocul ogrăzii [casa]”: Vn 9; „Înainte, uneori, azi, deloc”: Vn 13; „Rar”: Gl 10, Vs 11 (dacă ograda este în spate); „Rar, pentru nevoi gospodăreşti”: Sv 11; „Relativ frecvent; uşa din spate, legătură cu şandramaua, mai mult lateral, dar era şi pentru a fugi din casă”: Sv 14.

Nu era pentru că se intra lateral, din chiler”: Gl 8.

SPAŢII SUB PRELUNGIREA ACOPERIŞULUI

Terminologie: „«Aplecători»”: Gl 8; „Căsoaie”: Vn 10; „«Celar»”: Bc 10, Nt 2, 4, 11; „«Chiler”: Bc 1-16, 18, 19, Gl 1-6, 7 (în trecut), 8, 9, Is 5, Nt 2, 3, 12 (în trecut şi azi), 13 (în trecut), Vs 1-5, 6 (termen apărut mai târziu), 7, 9, 10 (chilier), 11, 12 (de locuit), 13, 15, 16, Vn 1-12, 13 (sau filer); „«Chiler» sau «streaşină»”: Bc 19; „«Coleşnă»”: Sv 17, 18 (coleşă); „«Dolie»”: Nt 1, 4, 5, 12 (azi), 13 (azi); „«Dosar»”: Nt 5; «Hâj»: Is 6, 16; „«Iatac»”: Gl 1, 8; „«Lichitoare»”: Bt 7, 12 (lichitură sau paraivan); „«Marchiză»”: Gl 7

https://biblioteca-digitala.ro

(azi), 10; „«Paravan»": Bt 1, 5, 8 (paraivan), 11 (paraivan), Is 3-5, 7-9, 11-14, 17, Nt 10, Vs 1 (perevan), 8 (cel de pe lateral), 12 (de depozitat), 14 (în general spre nord); „«Perdea»": Vn 3; „«Perdea» fără pereți, circa 2 m": Vs 4; „«Perlipcă»": Bt 3, 4 (sau «îndosire»), 6 (sau «înjosite»), 9 (sau «polatră»), 10 (sau «paraivan»), 14, Sv 6, Vs 6 (polată, termen mai vechi), 17; „«Pestelcă»": Vs 8 (paravanul din spate); „Stodoală": Sv 7 (azi); „Şandrama": Is 1, 3, 6, 10 (la casele cu draniță, în partea de nord-spate; mai târziu şi lateral), 13-15 (la casele din bârne), 16, Nt 2, 3, 6-9, 14, 15, Sv 1-5, 8, 9, 14, 15 (mai nou), Vs 8 (paravanul din spate); „«Şandrama», magazie sau grajd": Bt 13; „«Şelar» sau «chiler»": Bc 10; „Şopru": Sv 11, 16; „Şură": Sv 7 (în trecut), 7, 12, 15 (în trecut); „Şuriță": Sv 9 (termen mai vechi); „Zahată": Is 1 (termenul vechi).

„Cameră mică, la casele vechi": Is 17.

Caracteristici

Momentul apariției: „Mai de mult": Bc 12, 20, Bt 3, Is 7, Is 11, Sv 1, 3, 8, 9, 16, Vs 14, Vn 4, 11; „Apare rar, în general": Bc 17, Sv 10, Vs 6 («poiată»), 13 («chiler»). „«Chiler» numai după 1918, mai extins": Bc 9; „Interbelic": Bc 13; „Azi, mai rar": Bt 1, 5, 10, 11, 14, Gl 3, 9, Sv 4, 5, 11, 13, Vs 16, Vn 1, 6, 7; „Azi, destul de frecvent": Bt 8, Gl 2, 4, 7, Is 8, Nt 4, 13; „Azi, apare mai des": Bc 3, 6, Bt 7, 12, Gl 6, Is 9, Vs 3; „Nu mai apar în planul caselor cu etaj": Nt 12, 13 (după sistematizare); „Din 1930; şandramaua era împărțită într-o parte folosită drept bucătărie şi una rămânea magazie": Nt 14; „Nu era prea frecvent; rar, în trecut": Sv 13; „Recent": Bt 8, Vs 9, 17. ***Se construia după ce se făcea casa:*** *În trecut:* Bc 1, 6. ***Odată cu casa, dar şi mai târziu*:** *În trecut:* Bc 2, 8, 10, 13, 19, Bt 3, 13, Gl 2, Is 12, 13, 14, Sv 1, 5, 10, 13, 15-17, Vs 5, Vn 5, 7, 13. Azi, la fel: Bc 16, Bt 4, Gl 4, Is 3, 6, 8, 11, Sv 2, 6, Vs 1, 7, 13, 14, Vn 10-12; „Rar": Sv 11, Vs 11; „Relativ frecvent": Gl 6, Vn 3; „Frecvent": Bt 7, 8, 10, Gl 7. *Azi, mai rar:* Bt 14, Is 10, Vn 1 (mai mult după construirea casei), 8. *Azi, mai des:* Gl 5, Vs 16. Azi: Vs 17; „Relativ frecvent": Is 9, 15. ***Odată cu casa.*** *În trecut:* Bc 4, 7, Vs 4; „Rar în trecut; odată cu casa în interbelic": Gl 2; „Relativ frecvent": Bc 12, Gl 1; „Frecvent": Bt 11, Sv 9. *Azi, la fel:* Bc 18, Bt 5, Gl 8, Is 1, 5, 16, Nt 1, 3, 4, 7-10, 12-15, Sv 7, 8, 12, Vs 8, Vn 4, 6, 9; „Rar": Bc 20; „Nu se înnădea decât foarte rar": Gl 9; „Frecvent": Bt 1, 12, Nt 2. *Azi, mai rar:* Sv 3. ***Mai târziu:*** *În trecut:* Bc 5, 11, 14, 15, Gl 10, Sv 18, Vs 6. *Azi, la fel:* Nt 5, Vs 10; „De obicei": Bc 20, Vs 2, 3, 14; „După 3-4 ani": Vn 2; „Mult mai târziu": Bt 9; „Rar": Bc 18; „Frecvent": Vs 12. ***Altfel:*** *În trecut:* „După împrejurări": Bt 6.

Amplasare: ***Numai în spatele casei:*** *În trecut:* Bc 1, 3, 4, 5, 8, 13, 19, Bt 4, 6, Sv 1; „Rar": Bc 11, Bt 13, Is 6, 7, 13, Sv 10; „Relativ frecvent": Vs 4, 6, 16; „Frecvent": Bt 3, 11, Sv 3, Is 5, Nt 8, Sv 3-5, 9, 15-18, Vs 5, Vn 5, 7, 13. *Azi, la fel:* Bc 16, 18, 20, Gl 4, Is 11, Nt 12-14, Vs 8; „Rar": Bt 8, 14, Gl 5, 6, Sv 11, 14, Vs 1; „Relativ frecvent": Bt 1, 7, Gl 2, 9, Nt 2, Sv 6, Vs 11, Vn 3, 9; „Frecvent": Bt 9, 10, Gl 3, 8, Is 17, Nt 3, 5, Sv 2, Vs 1, 7, 12 (chilerul pentru unelte), 13, 15, Vn 4, 12. *Azi, mai des:* Bc 6, Bt 5 Vn 2; „Frecvent": Is 4, 6. *Azi, mai rar:* Bt 12, Is 1, 3, 10, Nt 1, 9, 15, Sv 7, 12, Vn 1, 6, 8, 10, 11; „Rar": Is 5. *Azi:* Nt 4; „Relativ frecvent": Is 15, Nt 8, Vs 9, 17. ***Sub o apă laterală:*** *În trecut:* Bc 6, 8, 12, 15; „Rar": Vs 13; „Relativ frecvent": Gl 1, Vs 2, 3; „Frecvent": Vs 14, 16. *Azi, la fel:* Is 8, Vs 8; „Relativ frecvent": Gl 5. ***Sub o apă laterală şi la spate:*** *În trecut:* Bc 14, Is 12, 14, Nt 4; „Rar": Bc 10, 11, Bt 13, Is 8, 16, Sv 16, Vs 13; „Relativ frecvent": Is 13, Sv 5,

https://biblioteca-digitala.ro

15, Vs 3, 4, 6, Vn 2, 5, 7; „Frecvent": Gl 1, 9, Is 16, Vs 3. *Azi, la fel:* Bc 2, 5, 7, 18, 20, Gl 4, Is 11, Nt 7; „Rar": Bc 12, 16, Bt 1, 5, 7, 8, 12, 14, Gl 5, Is 5, Nt 5, 10; „Relativ frecvent": Bt 9, 10, Gl 6, 8, Is 3, 4, 10, Vs 15, Vn 3, 12; „Frecvent": Gl 3, Is 17, Nt 3, Sv 6, 14, Vs 10, 11, 12 (paravanul), Vn 9. *Azi, mai des:* Bc 12, Vn 11. *Azi, mai rar:* Gl 9, Is 1, Nt 9, 15, Sv 12, Vs 1, 7, Vn 1, 6. *Azi:* Bc 9; „Rar": Is 9, Sv 11; „Relativ frecvent": Is 6, 9, 15; „Frecvent": Vs 17. ***Sub amândouă apele laterale:*** *În trecut:* Bc 2, 10; „Rar": Bc 7, 19, Bt 5, 10, 11, Gl 4, Sv 18, Vs 2, 6, 7, 11; „Relativ frecvent": Vs 3, 4, 14. *Azi, la fel:* Is 11; „Rar": Bt 7, 12, 14, Gl 6, 10, Nt 15; „Relativ frecvent": Gl 2, 3, Is 10, Nt 2, Sv 2, 15; „Frecvent": Vs 12 (chilerul). *Azi, mai des:* Gl 5. *Azi:* „Relativ frecvent": Is 15. ***Sub amândouă apele laterale şi la spate:*** *În trecut:* Bc 5, 10, „Rar": Bc 2, 7, Nt 9, Sv 15, 18, Vs 2, 14, Vn 5; „Relativ frecvent": Sv 17. *Azi, la fel:* Bc 20, Is 11; „Rar": Bt 7, 8, 10, 12, 14, Bt 1, Gl 5, Vs 11, Vn 12; „Relativ frecvent": Gl 8, Sv 6, Vs 12 (chilerul), Vn 9. *Azi, mai des:* Vs 3. ***Altfel:*** „În partea de nord a casei": Gl 7; „La spate şi la un capăt": Sv 8; „Se făcea împrejurul casei, sub poalele acoperişului": Sv 13.

Material: ***Din acelaşi material:*** Bc 2-6, 11, 12, 13, 15, 16, 18-20, Bt 1, 3-8, 10-14, Gl 1, 2, 4-10, Sv 3, Is 1, 3-6, 9, 10, 12-17, Nt 1, 2, 4, 5, 7-9, 12-15, Sv 1-3, 6, 7, 11-13, 16-18, Vs 1, 2, 6, 11, 15 (ceamur), Vn 2-4, 6-9, 13; „Tot din bârnă": Bc 8, 10, Sv 8, 15; „Sau din scânduri": Is 8; „Tot în furci, tălpi, cu pământ lipit": Vn 10; „Uneori": Is 11; „Rar": Vs 9, Vn 1 (azi); „Frecvent": Sv 9, Vs 5, 16, Vn 1 (în trecut). ***Din alte materiale:*** Bc 14; „Şandramaua din alt material, din zid de piatră, au streşini lungi": Sv 4; „Material de calitate inferioară": Vs 3, 8, 14 (părişori şi pământ bătut); „Din alt material decât «casa înainte»": Vs 10; „Mai slab calitativ": Vs 12. ***Din acelaşi material sau din alte materiale:*** Bc 15, Bt 9, Sv 14, Vs 7, 17; „Acoperişul şi din scândură": Sv 5; „Poate fi şi din alt material, casa, din bârne şi chilerul pe furci": Vn 11.

Funcţii: „Bucătărie": Bc 2, 3, 7-10, 13, 14 (locuită), !5, 18, 20, Bt 7, 8, 14, Is 13 (pe lateral), 16 (pe lateral), Nt 12, 13, Vs 1, 10 (de iarnă), 16 (de iarnă); „Bucătărie, adăpost pentru animale, depozit pentru unelte": Bt 11; „Bucătărie, magazie, cu cuptoare, sobe, în trecut; cameră, mai rar bucătărie, cu sobe, azi": Bt 5; „Bucătărie, spaţiu de depozitare": Is 3, 12 (în trecut), Vn 6 (pentru alimente), 9, 13 (pentru cereale, vin, unelte); „Bucătărie de vară, magazie de obiecte de lemn, cameră": Is 9; „Bucătărie, locuinţă, chilerul; magazie, protecţie de vânt, paravanul": Vs 12; „Bucătărie de vară, cameră de locuit, cămară": Is 11; „Cameră de locuit": Bc 3, 7-9, 13, 19; „Cameră de locuit, cameră de curat, cămări; aveau vatră, cuptor, sobă": Bt 3; „Locuinţă, bucătărie": Bt 10, 12, Gl 9; „Odaie": Bc 10; „Locuire şi depozitare, cămară": Bt 6, Gl 6, Nt 8, Vs 11, Vn 12 (odăiţă şi cămară); „Spaţii de dormit": Bc 16, 18, Vs 7; „Şi de locuire şi de depozitare; uneori cu sursă de foc": Bt 4; „Se face foc, se doarme, din economie; acum toate încăperile sunt sub acoperiş": Is 17; „Azi se fac două rânduri de odăi în loc de chiler. La început chilerul era magazie, pe urmă au început să locuiască în ele apoi le-a făcut odăi": Vn 1; „Locuinţă, bucătărie, paravanul lateral; «pestelcă», la spate, spaţiu de depozitare": Vs 8; „De locuit, în lateral, magazia, în spate; uneori şi separat spaţiul în două compartimente, cu uşa din sală sau tindă, în chiler, în spate sau din casa de locuit în chiler, lateral": Vn 11; „Cămară": Bc 3, 4, 6, 15, Is 14, Vn 2 (pentru alimente); „Cămară pentru alimente şi unelte; din 1930 şi camere": Bc 4; „Cămară, bucătărie, cameră": Bt 9, Vs 6; „Cămară, apoi bucătărie, dormitor, baie, compartimentele se făceau după nevoi sau o încăpere lungă şi cu intrare laterală": Sv 3;

https://biblioteca-digitala.ro

„Cămăruţă": Bc 2; „Cămăruţă, locuinţă şi magazie": Gl 2-4; „Numai după 1918, «chiler» locuit": Bc 11; „Unele chilere erau şi sunt locuinţe, altele magazii pentru cereale, unelte etc": Gl 5; „Chilerul este bucătărie sau şi locuinţă (funcţional ca tindă) la locuinţa cu două încăperi. cu sobe şi vetre. Chilerul dosnic este mai mult magazie": Vs 2; „Chilerul, magazie; căsoaia, magazie, cămară": Vn 10; „Coteţ": Bc 6; „Debara": Bc 3; „Grajd": Bc 13; „Magazie": Bc 2, 5 (alimente, haine), 6, 8, 11, 12, 15, 16, 18-20, Bt 1 (unelte, alimente), Is 5, 7, 13, 16, Sv 1 (unelte, cămară), 13 (lemne de foc), Vs 9, Vn 7 (şi în pod), 8; „Magazie, cameră de locuit, bucătărie": Nt 2, 3, Sv 2, 5, 6, Vs 3-5, Vn 3, 4; „Magazie pentru butoaie, lădoaie cu făină, porumb, adăpost pentru păsări, mai nou pentru locuit": Is 8; „Magazie sau grajd şi cămăruţă": Bt 13; „Se fac 2-3 magazii, despărţituri pentru păsări, bucătărie, atelier, cămară, adăpost pentru animale": Is 4; „Magazie, bucătărie de vară, se dormea": Nt 1; „Magazie, cămară pentru făină de porumb, unelte, stative": Sv 4; „Magazie, rar spaţiu de dormit": Sv 7, 14, Vn 5; „Magazie doar după 1920 şi locuinţă": Sv 8; „Magazie, spaţiu de dormit vara": Sv 9; „Magazie, bucătărie, cu beci dedesubt": Vs 13; „Uneori şi magazie, şi bucătărie": Nt 14; „Magazie, adăpost de oi şi rar, cămăruţă": Sv 15; „Şandrama, se ţineau produse": Gl 1; „Ca să se apere pereţii, să se pună cuptorul, [să se depoziteze] uneltele, butoaiele": Gl 7; „Aplecătoarea, făcută în faţă, pentru marchiză; chilerul este cămară iar iatacul, pentru locuit": Gl 8; „Pentru adăpostit căldările cu apă, lemne şi altele": Gl 10; „Depozitare, bucătărie, cameră de locuit": Is 1; „În spate depozit şi bucătărie; lateral, bucătărie": Is 10; „Azi, cocină de porci, poiată de găini, magazie, odaie de locuit": Is 15; „Pentru păstrarea uneltelor, ca să se ţină oile şi mai târziu, bucătării": Nt 5; „De adăpostit vite, oi, bucătărie, cameră de locuit": Nt 9; „Hambar [magazie] pentru stative, lemne, [adăpost] pentru viţel, oaie": Nt 15; „Pentru oi, viţei": Sv 10; „Adăpost pentru vite; mai de curând, pentru gătit": Sv 11; „Depozit, coteţ": Sv 12; „Adăpost pentru animale şi gropi pentru cartofi": Sv 16; „Pentru depozitat haine şi făină se făcea «clit» (teanc, hainele)": Sv 17; „Adăpost pentru oi": Sv 18.

Surse de foc în spaţiile nou formate: Bc 2, 3 (uneori), 4 (uneori), 5, 7-14, 19, Bt 4 (uneori) 7, 8, 14, Gl 1-8, Is 6, 11-13, Nt 7 (azi), 9, Sv 2, 5, 6, Vs 1, 3 (şi azi), 4, 6, 7, 11, 13, 15, 17, Vn 5 (rar), 6, 9, 10 (rar), 11; „De când se locuieşte": Vn 1; „Mai mult după 1900": Bt 13; „În 1900 puţine, după 1918 mai multe": Bc 9; „După 1920": Sv 8; „Mai recent, uneori": Nt 8; „Cuptoare": Bc 5, 16 (rar), 15, Gl 9 (cu horn), Is 9 (uneori), 10, 14; „Sobe mici cu picioare": Bc 13, „Sobe": Bt 10, 12, Gl 3, 8, Is 3, 9 (uneori), 14, Nt 2; „Vetre şi cuptoare": Bt 11, Nt 2 (între 1920-30), 12, 13; „Vetre": Nt 1; „Cei care voiau să ţină curat în casă făceau vatră sau cuptor": Nt 4; „Vetre, cuptoare, sobe": Nt 14 (în partea de bucătărie), Vn 12; „Făceau cuptior [mâncare] pentru porci, vara": Nt 10; „Pirostrii": Sv 7 (rar), 9 (chirostrii); „Rar, o sobă cu plită": Sv 11; „Vetre, cuptoare, sobe în chilerele laterale": Vs 2; „Vatră, sobă": Vs 5; „Sobă şi rolă, cu fundul sobei în camera de dormit": Vs 10; „Mai nou, vatră, cuptor, sobă": Vs 12; „Cuptor şi sobă, în perioada de dinainte de 1900 şi după; cuptor şi plită, după 1944": Vs 16; „Vatră cu hoarnă": Vn 4; „Putea fi şi cuptor, sobă": Vn 7; „Cuptor de copt pâine, «corlon» şi sobe": Vn 13; „Rar": Gl 10, Is 3, Nt 3, Sv 14, 15; „Foarte frecvent": Bt 9.

Adaos de încăperi: „Era obiceiul să nu adauge la construcţie, că moare cineva": Bt 13; „Nu e bine să înnădeşti casa": Vs 8.

https://biblioteca-digitala.ro

Notă. *În consemnarea planurilor s-a respectat ordonarea făcută de cercetătorul care a consemnat datele pe teren, inclusiv încadrarea la o anumită categorie (de ex 2, 3, 4 camere).*

Atunci când dispunerea încăperilor este cea din planul prezentat dar dimensiunile diferă, nu s-au desenat planuri noi, ca să nu se încarce spaţiul, ci s-au menţionat aceste modificări în text.

Variante noi ale unor planuri existente înainte de I Război Mondial şi interbelic, inclusiv perioada când apar au fost consemnate la secţiunile respective, de aceea nu am considerat necesară menţionarea lor separat, mai ales că înregistrările de teren nu sunt întotdeauna precise.

PROPORŢII

Plan: ***Tendinţă spre dreptunghi alungit:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 4, 5, 7-11, 14, 15, 17, 20, Bt 1-4, 9, 10, 12, 13, Is 7, 11, Nt 3, 4, 5, 12, 13; „Relativ frecvent": Sv 2, 5; „Frecvent": Nt 6-8, 15, Sv 4, 8, 10, 11, 13-17, Vs 1, 4, 9, 11, 15, Vn 3, 12. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, 18, Gl 4, 6, 8, 9, Is 4, 5, 8, 10, 13, 14, 16-18; „Relativ frecvent": Vs 5, Vn 5; „Frecvent": Nt 11, Vs 1, 3, 10, 13, 14, 16, Vn 1, 13. *Azi, mai des:* Gl 2, 3, 7, Nt 7, Vs 8, 17, Vn 2, 4, 10. *Azi, mai rar:* Bc 13, 16, 19, Bt 5, 6-8, 11, 14, Is 1-3, 6, 9, 12, 15, Nt 1, 2, 7, 9, Sv 1, 3, 4, 6, 7, 9, 12, Vs 7, 12, Vn 6-9, 11. *Azi:* Gl 1, 5; „Rar": Nt 6, 7; „Frecvent": Nt 7. ***Tendinţă spre pătrat:*** *În trecut:* Gl 3, 5, „Rar": Bc 1, 3, 5, Gl 1, 2, 4, 7, Sv 4, Vn 13; „Relativ frecvent": Nt 7, Sv 2 (din cauza şandramalei), Vn 2. *Azi, la fel:* Bc 13; „Rar": Is 16, 17, Nt 9, Vs 1; „Relativ frecvent": Vn 5, 9. *Azi, mai des:* Bc 5, 19, Bt 5, 7, 11, Is 1, 5, 6, 12, 14, Nt 1, 2 (casele mici), 3, Sv 3, 4, 9, 12, 16, Vn 7. *Azi, mai rar:* Vs 17, Vn 8. *Azi:* Bc 2, 7-11, 14, 16, 17, 20, Bt 1-4, 6, 8-10, 12-14, Is 3, 9, 11, 15, Nt 4, 5, 12, 13; „Rar": Is 4, 10, 13, Vn 6, 11; „Relativ frecvent": Sv 1, 6, 11, Vs 7, 12; „Frecvent": Nt 8, 15, Sv 4, 5, 8, 10, 14, 15, 17, 18, Vs 2, 4, 9, 10, 15, Vn 3, 12.

Elevaţie: „Pârveşti, com Costeşti) este sat în dezafectare; lipesc date": Vs 11. ***Tendinţă spre orizontalitate:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 4, 5, 8, 10, 11, 15, Bt 2-4, 9, 11, 13, Is 7, 11, Nt 3, 5, Sv 13; „Relativ frecvent": Sv 1, 11, 16; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 2, 4, 5, 6, 8, 10, 14, 15, 17, 18, Vs 4, Vn 5, 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 7, 9, 12, 14, 20, Bt 6, Gl 1-3, 5-7, 9, Is 1-6, 8-10, 12-17, Nt 4; „Relativ frecvent": Sv 7; „Frecvent": Nt 6, 15, Vs 1-3, 7-10, 12-17, Vn 4, 7, 10, 11. *Azi, mai des:* Gl 8. *Azi, mai rar:* Bc 16-19, Bt 1, 5, 7, 8, 10, 12, 14, Nt 1, 2, 8, Sv 3, 4, 9, 12, Vn 1. *Azi:* Nt 12, 13. ***Tendinţă spre verticalitate:*** *În trecut:* Bc 10, Nt 12, 13; „Rar": Bc 5, 6, 12, Bt 9, Sv 4. *Azi, la fel:* „Frecvent": Sv 7. *Azi, mai des:* Bc 5, 18, 19, Nt 1, Sv 1, 3, 4, 9. *Azi:* Bc 4, 11, 20, Bt 1-3, 5-8, 12, Is 11, Nt 5, 9, Vs 4; „Rar": Bc 1, 2, 8, 16, 17, Bt 10, 11, 13, 14, Nt 2 (cub), 3, 4, 6, 15 (şi la case înalte acoperişul este totuşi scund), Sv 4, 17, Vn 5, 9; „Relativ frecvent": Nt 11; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, 4-6, 8, 10-16, 18, Vs 10, Vn 12.

Raportul dintre înălţimea pereţilor şi cea a acoperişului: „La tablă, acoperişul mai jos, la stuf, căpriori de 4 m": Bt 13. ***Înălţimea pereţilor este mai mică decât înălţimea acoperişului:*** *În trecut:* Is 13 (la paie), Nt 3, Vn 13; „Acoperişul era înainte mai înalt": Vs 9, Vn 2, 3. *Azi, la fel:* Bc 2, 8-10, 17, Is 1, Sv 6, 17, 18. *Azi:* „4/5 sau 5/6 din

https://biblioteca-digitala.ro

acoperiş": Sv 1. ***⅓ din acoperiş.*** *În trecut:* Bt 7, 12, 14; „Frecvent": Sv 3. *Azi:* Bt 1, 5, 11; „La [casele] cu etaj": Nt 12, 13; „Frecvent": Sv 10 (acoperiş scund). ***½ din acoperiş.*** *În trecut:* Bc 20, Bt 7, 8, 10, 12, 14, Is 16, „Rar": Bt 1, Is 10; „Relativ frecvent": Nt 15; „Frecvent": Nt 6, Sv 1, 4, 11, 13, Sv 16. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 5. *Azi, mai des:* Bt 13. *Azi, mai rar:* Is 4, Nt 9, Sv 4, 10, Vn 1. *Azi:* Nt 12, 13; „Rar": Bt 11, Sv 4; „Frecvent": Vn 5. ***⅔ din acoperiş.*** *În trecut:* „Frecvent": Nt 5. ***Înălţimea pereţilor este egală cu înălţimea acoperişului.*** *În trecut:* Bc 7, 11, 14, 15, 18, Bt 1, 3-6, 11, 13, Is 7, Nt 12, 13, Sv 4 (rar), 8 (frecvent), Vs 16, Vn 5 (frecvent), 9 (la 1900). *Azi, la fel:* Bc 1, 3-6, 8, 12-14, 16, Bt 2, Gl 2-7, Is 1-3, 5, 6, 10, 11, 13-17, Nt 2 (cel mai mult), 4, Sv 2, 5, Vn 4; „Rar": Bt 7-9, 12, Is 9, Sv 13; „Frecvent": Nt 7, 8, 11, Vs 1, 8, 14, 17, Vn 6, 7, 10-12. *Azi, mai des:* Bt 10, Is 4, Sv 4, Vn 1. *Azi, mai rar:* Bt 14, Nt 1. *Azi:* Nt 6; „Acoperişul este acum la fel ca pereţii, sau peretele mai mare": Vs 9; „Acum pereţii sunt mai mari şi multe [case] au pereţii egali cu acoperişul": Vn 13; „Relativ frecvent": Nt 9, 15; „Frecvent": Sv 4. ***Înălţimea pereţilor este mai mare decât înălţimea acoperişului.*** *Azi, la fel:* Gl 8, 9, Is 9, Nt 5, Sv 14, 15, Vs 13; „Acoperişul cca. ⅔ din înălţimea peretelui": Bc 19, Sv 9; „Zidul, mai mare ca acoperişul": Gl 1; „Pereţii sunt cu 1 m mai înalţi decât acoperişul": Is 8, „Pereţii 2, 80 m, acoperişul 1, 80 m ": Is 12; „Acoperişul are ½ sau ⅔ din perete": Vs 2; „Un perete = 2 sau 3 acoperişuri": Vs 3 (frecvent); „Frecvent, peretele are înălţimea a două sau trei acoperişuri": Vs 12. *Azi:* Bc 7, 9, Is 15, Nt 3, Sv 8, Vn 9; „La case foarte noi": Bc 5; „Acoperişul 1, 80 m, pereţii 2, 20 m": Bc 18; „Pereţii, 1,80 - 2 m, acoperişul 1, 60-1, 80 m ": Gl 3; „Pereţii de două ori mai înalţi ca acoperişul": Nt 2; „4/5 sau 5/6 la construcţiile cu două nivele": Sv 3; „Cu draniţă nu-i urât să fie înalt, dar cu tablă e urât": Sv 4; „Acoperişul mai înalt în trecut; azi este mai scund": Sv 13, Vn 2, 3, 8; „Pereţii, de 2, 40 m, acoperişul de 1, 50 m": Vs 16.

PRISPA

Terminologie

„Cea cu pământ-prispă, cea cu balustradă de scânduri – «târnaţ»": Nt 1.

Prispa: „«Gang»": Sv 4, 7, 9, 12 (azi), 13, 17 (gand); „«Tinghineaţă»": Bc 15; „Prispar": Vs 16; „Prispă": Nt 7, 11, Sv 1-3, 7, 8, 11, 15, Vs 7, 13; „Prispă, cerdac": Nt 6; „Târnaţi": Vn 1 (termen mai vechi), 2, 4, 6 (târnaţi), 8, 9, 13; „Verandă": Sv 12 (azi).

Stâlpii: „Amnari": Sv 8, 13; „«Deregi»": Bc 14, 15, 18, 20, Bt 1, 2, 5, 7-12, 14, Gl 1, 4, 8, 10, Is 1, 3, 4, 6-12, Nt 3-5, 7, 8, 9 (direg), 10 (dereji), 11, 14, 15 (dereji sau paizii), Sv 6 (derag), Vs 1 (dereg), 2, 3, 4 (derigi), 7, 8, 10-12, 14, 16 (dereji), 17; „Derivi": Vs 13; „Pazii": Nt 2, 15 (paizii sau dereji), Sv 8 (paiză); „Popi": Gl 6, 9; „Stâlpi": Nt 6, 12, 13, Sv 1-6, 10, 14, 15, Vs 4-6, Vn 1-3, 5-13; „«Stoupe»": Sv 17, 18; „Terej": Vs 9.

Balustrada: „Balcon": Bt 8, Gl 3, 5, Sv 3 (azi); „Balustradă". Nt 12, 13, Sv 13; „«Ceardac»": Bt 1, 3, 5, 6, 9, 11, 12, Nt 7, 8, Sv 15, Vs 8; „«Cerdac»": Bt 13, Is 1, 3-7, 11, 12, Nt 2, Sv 1, 2, 3 (în trecut), 5, 6, Vs 5, 16, Vn 12; „Draniţă": Vn 1, 9; „Galendru": Sv 14; „Ganok": Sv 18; „Gard": Gl 1; „Gălărie": Vn 4 (în trecut); „Grilaj": Bc 1, Bt 4

https://biblioteca-digitala.ro

(mai nou), 6, Nt 3, Vn 4 (azi), 11 (nou; nu era în trecut); „Parmalâc": Gl 8, 9, Is 5, 10, Nt 2, 9, Vs 1, 2 (parmaclic), 3 (parmaclâc), 4 (parmaclic), 6 (parmaclâc, după 1918), 7 (parmaclic), 9 (parmaclic), 10 (parmaclic), 11 (parmaclâc), 12 (parmaclâc), 13 (parmaclic, după 1918), 14 (parmaclic), 15 (parmaclic), 17 (parmaclic), Vn 3 (parmaclic), 6 (parmaclâc), 7, 10 (parmaclic); „Pazii": Nt 6; „Zastalniţă": Vn 13; „Zăbrele": Vn 2, 5, 8.

Caracteristici: ***Au existat case vechi fără prispă:*** Bc 13, 15, Bt 4, 6, Is 9, Nt 1, 2, 14 (rar), Sv 13 (cele mai vechi); „Ţinea de temelie": Sv 6; „Casele vechi erau fără prispă": Vs 16; „Rar": Bc 4, 6, 8-10, Bt 2, 9, 13, Gl 5, 9, 10, Is 4, 6, Nt 6, 9, Sv 1 (erau bolovani), 4 (unele), 5, 9, 10 (azi, frecvent fără prispă), 15, 17, 18, Vs 5, 11; „Relativ frecvent în trecut": Nt 7, 8; „Frecvent": Sv 7; „Numai cel necăjit nu-şi făcea prispă": Nt 10, 15 (şi toate trebuiau să aibă prispă); „Azi sunt case fără prispă": Vn 3 (frecvent).

Amplasare: ***Prispă parţială:*** *În trecut:* „Una, din 1920": Bc 17; „Interbelic": Gl 1; „Numai la tindă": Sv 7; „Uneori, numai în faţa camerei şi nu şi a tindei": Sv 17; „Rar": Vn 4; „Relativ frecvent": Vn 9. *Azi, la fel:* Is 8; „Din interbelic": Bc 14; „Rar": Bt 12, Gl 5, Is 4, Vn 6; „Relativ frecvent": Vn 2. *Azi, mai des:* Vn 10; „Azi sunt relativ multe": Vn 7; „Azi sunt frecvente": Vn 13. *Azi, mai rar:* Gl 10. *Azi:* Bc 18, „De 40 de ani": Bc 1 [1943]; „Închisă cu geamlâc": Is 4; „Rar": Bc 3, 6, 8, Bt 1, 9, Is 5, Nt 9, Vs 7, Vn 8 (se scoate casa până în faţă); „Relativ frecvent": Vn 5; „Frecvent": Nt 6. ***De-a lungul faţadei:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 7-9, 11, 14-16, Bt 2, 4, 9, Gl 1, 9, Is 2, 4, 6, 10-11, Nt 3, 8; „Rar": Gl 8, 10, Is 12, Sv 1, 8, 13; „Relativ frecvent": Nt 7, Sv 6, 10, Vs 4, 10, 14, Vn 4; „Frecvent": Nt 11, 15, Sv 2, 5, 15, 17, 18, Vs 5, 8, 11, 13, Vn 3, 5, 6, 9, 12, 13. *Azi, la fel:* Bc 3, 4, 6, 13, 16, 18, 20, Bt 3, 6, Gl 2, 4-7, 8, Nt 2, 4; „Rar": Bt 8, 14, Nt 9, Sv 11; „Relativ frecvent": Sv 4, Vn 2; „Frecvent": Vs 2, 3, 6, 12, 16, Vn 8, 11 (sistemul special, local). *Azi, mai des:* Is 5, Vs 17. *Azi, mai rar:* Bc 10, 12, 17, 19, Gl 3, Is 1, 3, Nt 1, Sv 7, 12, Vs 1, 7, 15, Vn 1, 7. *Azi:* Bt 5, 7; „Rar": Bt 1, 11, 12, Gl 8; „Relativ frecvent": Vs 11 (marchiza). ***De-a lungul faţadei şi pe o latură:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 8, 14-17, 19, Bt 2, 4, 9, 13, Gl 1, 8, Is 1, 4, 10, 11, Nt 3; „Rar": Bc 9, 11, Gl 9, Is 6, Nt 5, 7, Sv 18, Vs 2, 3, 9; „Relativ frecvent": Nt 11, 15, Sv 2, 6, 15, 17, Vs 1, 4, 13, Vn 1, 4, 6, 9, 12; „Frecvent": Nt 8, Sv 5, 9, 10, 14, Vs 7. *Azi, la fel:* Bc 4, 16, Bt 3, Gl 5, Is 5, 8; „Rar": Bc 3, Gl 2, 4, 6, 7, Vn 5, 7, 8, 11 (sistemul special, local); „Relativ frecvent": Sv 4, Vs 6, 11, 12, Vn 11 (sistemul special, local). *Azi, mai des:* Bc 5, Vs 16, 17. *Azi, mai rar:* Bc 6, 10, 12, Bt 5, 6, Is 3, 9, Nt 1, 2, 9, Sv 7, 12, Vs 10. *Azi:* Gl 10, „Rar": Bt 12, Gl 3; „Relativ frecvent": Vs 8 (prin apariţia paravanului), Vn 12. ***De-a lungul faţadei şi pe două laturi:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 8, 10, 14, 15, Bt 2, 5, 9, 13, Gl 8, Is 1, 2, 4, 6, 7, 10-12, Nt 3, 4, 12, 13; „Rar": Bc 19, Bt 4, Gl 1, Is 10, Nt 7, Sv 15, Vn 1, 12; „Relativ frecvent": Nt 8, 11, Sv 2, 5, 14, 18, Vs 1, 2, 13; „Frecvent": Nt 9, 14, Sv 1, 3, 6, 7, 8, 10, 13, 16, Vs 4, 7, 9, 14, 15. *Azi, la fel:* Bc 4, 13, 20, Bt 10, Is 8, Nt 6; „Iar în spate era «paravanul»": Nt 10; „Dacă nu are chilerul, se face şi la spate": Vs 15; „Rar": Bt 8, 12, Gl 4 (un singur exemplar), 6, Vs 11; „Relativ frecvent": Vs 6; „Frecvent": Sv 4, Vs 3, 10, 12. *Azi, mai des:* „Frecvent": Nt 5. *Azi, mai rar:* Bc 5, Bt 3, Is 5, Nt 1, 2, Sv 9 (frecvent în trecut, rar azi), 11 (frecvent în trecut, relativ frecvent azi). *Azi:* „Rar": Gl 10; „Relativ frecvent": Vs 8 (tip existent din interbelic), 16, Vn 2.

https://biblioteca-digitala.ro

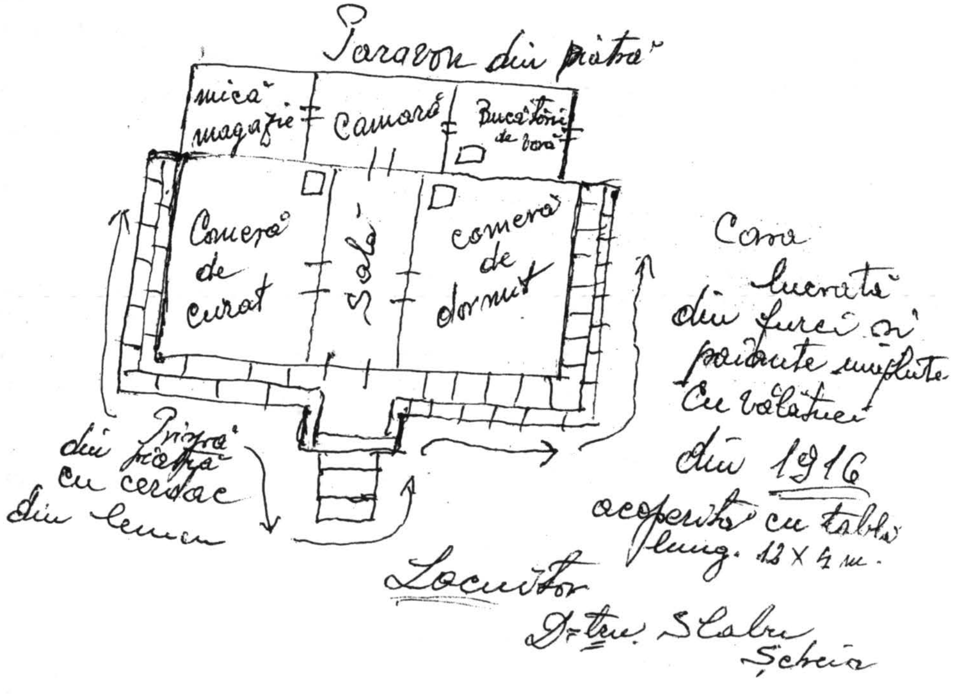

Casă din furci şi paiante umplute, sat Scheia, jud. Iaşi (desen de Paul Petrescu)

De jur-împrejurul casei: *În trecut:* Bc 1, 2, Bt 1, 5, 8-13, Is 5, 6 (multe case vechi), 11; „În spate, un brâuleţ": Vs 4; „Rar": Bt 2, 4, Is 4, Nt 9, Sv 2, 5, 15, 17, Vs 2, 6, 7 (mai mici), 13; „Relativ frecvent": Sv 6, 10, 13; „Frecvent": Sv 7. *Azi, la fel:* „Prismă perimetrală de protecţie la baza pereţilor": Bt 1; „Rar": Gl 5, Sv 3. *Azi, mai des:* „De ciment, joasă, frecvent azi": Sv 1. *Azi, mai rar:* Bt 6, 8, 14, Vs 17; „Dacă pe faţada posterioară nu este «perlipcă»": Bt 3. *Azi:* „În spate, să ţină peretele": Vs 6; „Frecvent": Sv 3 (trotuar).

Mod de construcţie:„Puţină prispă, circa 0,80 m; la casa cu două încăperi prispa are 0,20-0,50 m înălţime, cu 2-3 trepte": Bc 1; „Prispa cu cerdac a apărut de cca. 30-40 de ani [1937-1947]": Bc 19; „Prispa se făcea din ţăruşi şi pământ bătut. Se bătea pământ simplu şi apoi se lipea cu lut amestecat cu paie": Is 8; „Mărginită cu piatră, umplută cu pământ": Bt 6; „Se făcea gard de nuiele, umplut cu pământ": Bt 9; „Pe popi de lemn şi cu vălătuci": Is 1; „Trebuie prispă, ca să apere de apă": Is 10; „Toate aveau prispă pentru că nu se făcea fundaţie, ca să apere pereţii de umezeală": Is 12; „Picioarele prispei, din lemn de stejar, deasupra cosoroaba, apoi bârne; se înfunda prispa cu pământ, o podeau (cei bogaţi) sau o lipeau": Nt 10; „Casele din bârne încheiate «în amnar» aveau prispă iar cele «în cheutori» nu aveau prispă. Se lipea pământul, cât ţinea streaşina. La prispă se foloseau «bulumaci», lemne de cca un metru, ca şi furcile de stejar. Jumătate se băga în pământ iar cealaltă jumătate rămânea la exterior, ca să ţină prispa. Deasupra se fixa o «cosoroabă», de jur împrejur, ca să ţină bârnele. Se umplea cu pământ, se bătea cu maiul iar apoi se lipea sau se podea. Prispele pe trei laturi erau închise cu «înfundătoare» din scândură de

https://biblioteca-digitala.ro

brad traforată. Sub streaşină, de jur împrejurul casei, se punea o «cordică»": Nt 14; „Puneau «taraş» (picioarele prispei din lemn de stejar), după nivelul casei (cca 50 cm pe locul drept şi un metru la vale), apoi deasupra se punea «cosoroaba» prispei, din lemn de stejar, apoi bârne, înfundau prispa cu pământ, o podeau (cei bogaţi) sau o lipeau": Nt 15; „Platformă de pământ bătut în consolă": Sv 3; „Între cele două războaie mondiale prispa s-a «blănit» (s-a înfundat la capete); ţineau lucruri, unelte, stative, urzitoare. S-au pus stâlpi şi balustradă «înfundată» cu scânduri, gang. Prispa era mai îngustă, gangul, mai lat, cu brâu şi «fundătoare» la capete": Sv 11; „Prispă de pământ, cerdac podit, dedesubt coteţ de păsări": Sv 15; „Din vălătuci, pământ cu paie în straturi": Vs 3; „Era una [o casă] cu prispa un butuc gros, îmbrăcat cu pământ": Vs 6; „Prispă la întăritură la perete, nu lăsa apa să intre, să nu ia igrasie casa, e ca o temelie pe afară, spune Ştefan Darie Grigore; azi nu se mai fac" Vs 7; „Prispa este întărită la exterior cu vălătuci sau scânduri la temelie": Vs 12; „Azi casele nu se mai fac cu prispă, ca să nu fie „ţărănească": Vs 15; „[Nu este prispă propriu-zisă]. Există un sistem special, local, «tălpoi» uriaşi pe popi de lemn, acoperit cu pământ lipit. Erau fără stâlpi că erau corzi rezistente de stejar, nu era nevoie de susţinere. În locul tălpoiului [pot fi azi] scânduri ţinute de stâlpi de lemn": Vn 11.

Baza: ***Platformă din pământ bătut:*** *În trecut:* Bc 2, 4, 7-11, 14, 15, 19, 20, Bt 1-6, 8, 9, 11, 13, 14, Gl 1, 3, 8, 9, Is 1, 2, 6, 7, 10-12, Nt 2-6, 10, 12, 13; „Piatră pe margini": Is 4; „Bârnuită, talpă de jur împrejur; frecvent": Nt 11; „Cu humă cenuşie de pe pâraie": Sv 4; „Rar": Bc 17, Sv 1, 8, 18; „Relativ frecvent": Nt 14, 15, Sv 14, 15-17; „Frecvent": Nt 6, 8, 9, Sv 2, 3, 5, 6, 9 (lipit), 10, 11, 16 (cu bârne de brad în faţă), Vs 1, 4-7, 9, 11, 13, 15, Vn 3, 5, 6, 9, 12 (îngrădită cu talpa), 13. *Azi, la fel:* Bc 13, Gl 5, Is 8 (scânduri pe margine); „Rar": Bt 12; „Frecvent": Vs 12, 16. *Azi, mai rar:* Bc 5, 6, 12, 16, 18, Bt 7, 10, Gl 2, 4, 6, 7, Is 3, 5, 9, Nt 1, Sv 7, Vs 3 (vălătuci), 14, Vn 1, 2, 7, 8; „Două tălpi şi pământ bătut": Vn 10. *Azi:* „Fie fără prispă, fie cu prispă de pământ cu ciment": Nt 7; „Frecvent": Vs 8. ***Platformă podită cu scânduri:*** *În trecut:* Bc 1, Bt 4; „În perioada interbelică": Nt 12, 13; „Rar": Bc 10, 19, Bt 1, Is 6, 10-12, Nt 5, 6, 9, 10 (cei bogaţi), Sv 1 (talpă), 5, 6 (la învăţător, popă), Vn 6, 9; „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 10, 15, 18; „Frecvent": Sv 8, 12, 13. *Azi, la fel:* Bc 3, 13, 18, 20; „Rar": Bc 6, Bt 5, 12, 14, Gl 8, Is 3, 4, Sv 2, Vn 7; „Relativ frecvent": Nt 14, Sv 14 (la casele şvăbeşti); „Frecvent": Vs 17. *Azi, mai des:* Bc 14, Bt 3, 6-8, 10, 11, Gl 4-7; Nt 5, 6; 8-10, Vs 16, Vn 2; „Duşumele": Is 5; „Pardoseală": Vn 1. *Azi, mai rar:* Bc 16, Is 1, Nt 1, 2, Sv 7, 9, Vs 7. *Azi:* Bc 4, 5, Bt 2, Gl 3, Nt 4; „Rar": Bc 2, 8; „Relativ frecvent": Vs 2, 8, Vn 5; „Frecvent": Sv 11, Vs 11, 13, Vn 8. ***Scânduri sau blăni aşezate în consolă pe capetele stâlpilor:*** *În trecut:* Bc 17; „În perioada interbelică": Nt 12, 13; „Rar": Bc 4, Bt 1, 4, Sv 15, Vs 4; „Relativ frecvent": Sv 8, 18; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, 3, 16, 17, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 18; „Rar": Bt 12; „Frecvent": Vs 6 (după 1918). *Azi, mai des:* Bt 3; „Cu adăpost pentru animale dedesubt": Bt 6. *Azi, mai rar:* Bc 19, Nt 1, 2, Sv 7. *Azi:* „Rar": Bc 15, Bt 5; „Frecvent": Sv 11. ***Altfel:*** ***În trecut:*** „Se punea un copac întreg în loc de prispă": Vs 1; „Prispa este lucrată dintr-un «tălpoi» acoperit cu pământ şi lipitură; lut cu piatră, frecvent, cu scânduri aşezate în consolă pe capetele tălpilor": Vs 2; „Un trunchi, cioplit deasupra": Vs 8 (frecvent), 14 (relativ frecvent); „Înainte de 1900 se folosea un copac gros, «prispar»": Vs 16. *Azi, la fel:* „Pământ cu piatră": Vs 10 (frecvent), 17 (frecvent). *Azi:* „Ciment": Bc 15, Vs 1 (frecvent); „Acum, beton în faţă": Gl 9; „Scânduri şi ciment, frecvent": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Suprastructura: ***Fără stâlpi sau balustradă:*** *În trecut:* Bc 4, 10, 15, Bt 3, 4, 11-13, Gl 2, 3, 9, 10, Is 1, 2, 4, 6, 11, Nt 2, 3, 5, 13, Sv 4; „Rar": Bc 3, 6, 8, 14, Bt 1, 2, 6, 7, 9, Gl 4, 7, Is 8, 10, Nt 6, 15, Sv 8, 13, Vs 4, 5, 14; „Relativ frecvent": Nt 8, 9, 14, Sv 1, 10, 12, 14, 15, 18, Vs 6, 11, 17; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 2, 5, 6, 11, 16, 17, Vs 1, 7, 8 (tipul vechi), 13. *Azi, la fel:* Bc 20; „Rar": Bc 16-18. *Azi, mai des:* Gl 6. *Azi, mai rar:* Bc 5, Bt 14, Gl 5, Nt 1, Sv 3, 7, Vs 16, Vn 11. ***Stâlpi:*** *În trecut:* Bc 3, 6, 7-12, 14, 15, Bt 9, 11, Gl 1, Is 7, 11, 12, Nt 3, 4, 12; „După 1910": Nt 14; „În perioada interbelică": Nt 12, 13; „Rar": Bt 13, Is 6, 10, Nt 7, Sv 1, 2, 5, 6, 8, 10, 11, 14 (era cerdac din ostreţe-şipci), 17, Vs 12 (la cele foarte vechi); „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 12, 14, 15, Vs 1, 5, 11, Vn 4; „Frecvent": Nt 9, Sv 7, 13, 18, Vs 4, 9, 17, Vn 3, 5, 3, 12. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Bt 10, Gl 4, Is 8, Nt 2; „Când au două camere de locuit": Nt 4; „Fac legătura între «capacul» casei şi prispă; sunt „înfloriţi" cu «sirisău» sau «şfaizic»: Nt 10; „Prispa cu ceardac, cu stâlpi de brad, datează de 60-70 de ani [1920]": Nt 16; „Cu muchii teşite; sunt la casa cu două încăperi": Vs 2; „Rar": Bc 5, 16, Bt 2, 4, 6, Is 1, Nt 8, Vs 7; „Relativ frecvent": Vs 6, 14, Vn 13; „Frecvent": Nt 6, Vn 1, 10. *Azi, mai des:* Bc 4, Bt 1, 5-8, 12, 14, Gl 2, 3, 5, 7, Is 4. *Azi, mai rar:* Bc 1, 13, 17, 19, Bt 3, Is 5, Vs 15, 16, Vn 2, 6, 7, 11. *Azi:* Gl 10, Is 9, Nt 5; „Rar": Sv 3 (după 1918); „Frecvent": Vs 10, 13. ***Balustradă (parmalâc):*** *În trecut:* Bc 1, Gl 1; „Dupa 1916, zăbrele": Bc 7; „Parmalâc": Bc 9 (după 1918), Gl 8; „În perioada interbelică": Nt 12, 13; „«Cerdac»": Bc 10, Is 7, 12; „Era gang şi balustradă": Sv 4, 10; „Rar": Bc 10, 19, Bt 2, 4, 9, 10, 13, Is 10, Nt 3, Sv 1, 5 (cerdac), 6 (cerdac), 8 (paizie la şerdac), 13, 17 (după 1918), Vs 1, 5 (cerdac), Vn 9; „Relativ frecvent": Nt 14 (după 1920), 15, Sv 15, Vn 2; „Frecvent": Sv 18. *Azi, la fel:* Nt 1; „Parmalâc": Is 5, Nt 2; „«Cerdac»": Is 8, Nt 2; „Prispă cu «târnaţ»": Nt 4, 5; „La casa cu două camere şi sală, din scândură sau «raiele», leaţuri subţiri; mai nou, traforate": Vs 2; „Rar": Vn 7; „Relativ frecvent": Vs 12. *Azi, mai des:* Bc 4, Bt 3, Vn 10; „«Cerdac»": Is 4, Nt 8; „Deregi în trecut, parmaclic azi": Vs 8. *Azi, mai rar:* Bt 3, Is 1, Sv 12; „Grilaj, după 1918": Bc 2; „Parmalâc de scândură înflorit": Nt 9; „Gang": Sv 7; „Zăbrele": Vn 2. *Azi:* Bc 17, Bt 1, 5, 8, Gl 5; „Numai la case cu şindrilă, mai «cuprinse»": Bt 6; „Rar": Bt 10, Is 9, Sv 3 (după 1918), Vn 11; „Relativ frecvent": Sv 11, Vn 1 (draniţă); „Frecvent": Vs 6, 13, 16 (geamlâc). ***Stâlpi cu balustradă:*** *În trecut:* Bc 13, 15, 19, Is 7, 10; „Grilaj în florit cu ferestre": Bc 1; „După 1916": Bc 7, 8 (zăbrele), 10; „După 1918": Bc 9, Vs 11; „După 1920": Bt 13; „Interbelic": Nt 3, Nt 7, Vs 9; „Rar": Bc 11, Bt 2 (stâlpi cu «lungiş»), 9, Is 1, 4, 6, Nt 11, 15, Sv 6, 8 (amnar cu paizii), 14, 17, Vs 5, 7, 9, 15, Vn 12; „Relativ frecvent": Nt 6, Sv 15, Vn 2, 5 (zăbrele din scândură), 9; „Frecvent": Sv 13, Vs 12. *Azi, la fel:* Bc 5, 16, 18, 20, Nt 1; „«Deregi» cu «parmalâc»": Bc 14; „Rar": Bc 2, 17, Sv 1; „Relativ frecvent": Nt 9, Vn 1, 4; „Frecvent": Nt 5, Vs 3, Vn 8. *Azi, mai des:* Bc 6, Bt 3, 10, 12, Gl 7, Is 3, Sv 7, Vn 13 (frecvent azi); „Cerdac": Bt 6; „Frecvent": Nt 6. *Azi, mai rar:* Nt 2 (cerdac cu parmalâc), Sv 9, 12, Vn 7. *Azi:* Bc 3, 4, 12, Bt 1, 5, 8, Gl 3, 10, Is 8, 11, Nt 12, 13; „După 1918 cerdac": Sv 2; „Rar": Bt 7, 12, Gl 2, 4, Is 9, Sv 3 (la etaj), Vs 6, Vn 11; „Relativ frecvent": Sv 11, Vn 4; „Frecvent": Nt 8, Vs 10, 13, 16. ***Parapet de zidărie:*** *În trecut:* „Rar": Bc 1; Vn 5 (parmaclâc din pământ). *Azi, la fel:* „Rar": Nt 1, 5. *Azi:* Bc 4, Bt 1, 3, 4, 6; „La casele noi se face bordură din ciment, de jur împrejurul casei": Nt 14; „Rar": Bc 6, 15, 19, Bt 2, 7, Gl 6, Is 5, 6 (nu

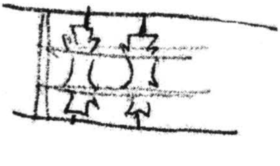

Balustradă cu draniţă, sat Străoane, jud. Vrancea (desen de Irina Cajal Marin)

https://biblioteca-digitala.ro

prispă, ci cerdac), 8, Nt 1, 2, Vs 5, Vn 7; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 3, Vn 2, 13; „Frecvent": Nt 8, 15, Vn 1, 10. ***Capetele înfundate cu scânduri sau zidărie:*** *În trecut:* Is 2, „Unele case mai vechi au capetele prispei înfundate cu grătare din scânduri subțiri": Bc 3; „Cu scânduri": Nt 6, 14; „Cu pământ": Nt 10; „Rar": Bc 1, 4, Bt 9, Is 7 (scânduri), 10 («paravan»), Nt 3, Sv 2 («paravan»), 5, 18, Vn 12; „Relativ frecvent": Sv 8, 14 (se punea și un geam), 15, Vn 5, 10. *Azi, la fel:* Bc 16, Is 8; „Scânduri": Bc 20; „Rar": Bc 5, 19, Is 1, Nt 8, 9, 11, 15; „Frecvent": Nt 5. *Azi, mai des:* Bt 12, Is 3, Sv 7, Vs 16 (cu scânduri). *Azi, mai rar:* „Pe jumătate": Vn 1. *Azi:* Bt 1, 3, 6, 7, Gl 10, Is 11, Nt 1, 2; „Peretele întreg cu scândură": Bc 2; „Spre nord se bat scânduri": Bt 13; „Rar": Bt 5, 10, Gl 5, 6, Is 6, Sv 1, 3, 9, 12 (sau geam la capăt), Vn 7; „Relativ frecvent": Sv 11 (la gang). ***Închisă cu geamlâc:*** *În trecut:* „Rar": Bc 1, Gl 9, Sv 13. *Azi, la fel:* Bc 13; „Rar": Vn 6. *Azi, mai des:* Bc 20, Bt 14; „Rar": Nt 5. *Azi:* Bc 14, Bt 1, 5-10, Gl 1, 8, 10, Is 3, 5, 6, 8, 11, Nt 1, 12; „Verandă": Bc 2, 17, Bt 13, Nt 2, 6; „Cerdac închis": Bc 8; „«Coridor»": Is 4; „Antret": Bc 9, Nt 14 (la casele noi); „De cca 10-15 ani [1962-1967]": Nt 13; „Rar": Bc 3, 6, 12, 18, 19, Bt 2, 3, Gl 5, 10, Is 1, Sv 1, 3, 11, Vn 2, 4, 13 (geamlâc); „Relativ frecvent": Nt 8 (verandă), 9, Vs 3, 6 (parmaclâc), 8 (parmaclic cu steclă), 9 (cerdac cu geam), 10, 13, 16 (geamlâc), Vn 10, 12; „Frecvent": Nt 11, 15, Sv 2 (verandă), 5 (verandă), 6 (verandă, marchiză), 7, 8 (virandă), 10 (la logii sau verandă), 14 (verandă), 15, 17, 18 («ganok»), Vs 11 (geamlâc sau marchiză), 12, Vn 3 (marchiză), 5, 9 (marchiză). ***Prăjină pentru depozitarea țesăturilor (în partea de sus, sub streașină):*** Sv 13; „Sârmă, dar nu vine bine. Bătrânii puneau pe gard. «Culmea» pentru cioareci, prin curte, pe două lemne sau copac": Bc 1; „«Culme»": Bc 1-4, 7-12, 16, 17, 20, Bt 6, 7, Is 3-7, 10, 11, Nt 2-4, 14, 15, Vs 1 (prinsă), 3 (frecvent), 6 (frecvent), 7 (frecvent), 11 (frecvent), Vn 1 (frecvent), Vn 5, 7, 8, 9 (frecvent), 10 (frecvent), 11 (frecvent); „«Drugă»": Bc 5, „Sârmă": Bc 13, 14 (o nuia), Gl 8, 10; „Un lemn, din «dereg» în «dereg»": Gl 1; „«Drugină», un lemn sub streașină": Sv 11, 15 («drughină»); „Grindă": Nt 15; „Rar": Is 12 (pentru pieile de oaie); „Relativ frecvent": Sv 2; „Frecvent": Nt 7, 9 (țoale pe grindă), Sv 3, 5 (grindă), 8 (grindă), 9, 10 (prăjină de pus straiele), 14 (grindă), 15, 17 («hredcă»), Vs 14 (nuia), Vn 1, 12. *În trecut:* Bc 2-4, 8-12, 16-20, Bt 1, Gl 5, Is 6, 10, Nt 4, 12; „«Culme»": Bt 3, 6, Gl 1, Is 3, 4, 7, 11, Nt 6, 13, Vn 5 (frecvent); „«Drughină»": Sv 4; „Grindă": Bt 2, Nt 5 (frecvent); „Rar": Bt 14, Is 12; „Frecvent": Sv 1. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 10, 12, Gl 4, 7; „Frecvent": Vs 2. *Azi, mai rar:* Bc 16, Bt 5, 8, 11, Gl 6, Is 8, 9, Sv 12, Vs 3, 10, 12, 16 (în partea de nord, care era pardosită cu scândură); „«Culme»": Is 5, Nt 2, Vs 8, 13, Vn 1 (culme în trecut, sârmă azi), 12; „«Drugă»": Bc 5. *Azi:* „Sârmă": Is 3.

Funcționalitate

Se lucra: *În trecut:* Bc 2, 7, 9-11, Bt 2-4, 6, 9, 13, Gl 1, 8, Is 1, 3-7, 10-12, Nt 2, 3, 5, 6, 9, 12, 13, Sv 10, 13, Vs 1, 7, 15, 17, Vn 6, 7, 11; „Rar": Bt 12, Gl 9, Sv 2, 3, 15, 16, Vn 1; „Relativ frecvent": Nt 8, 10, Sv 5; „Frecvent": Nt 11, Sv 6, 8, 12, 17, 18, Vs 4, 6, 9, 11, 13, 14, Vn 3, 5, 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 1, 4, 15, 20, Bt 8, Gl 5, 8, Is 8, Nt 4; „Rar": Sv 11, Vn 13; „Relativ frecvent": Vs 2, 16; „Frecvent": Vs 3, 8, Vn 2, 8. *Azi, mai rar:* Bc 5, 8, 16, 18, 19, Bt 1, 7, 10, 11, 14, Gl 2-4, 6, 7, Nt 1, 10, 14, 15, Sv 9, Vs 10, Vn 10; „Torcea cânepă": Bc 14; „Era bancă fixă în perete": Sv 7. *Azi:* Bc 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Se dormea: *În trecut:* Bc 2, 5, 7, 9-11, 13, 14, 16, 18, 20, Bt 3, 4, 7, 9-11, 13, 14, Gl 1, 6-8, 10, Is 1-7, 10-12, Nt 2-4, 6, 9, 12, 13, Sv 4, 10, 13, 18, Vs 1, 7, 15, 17, Vn 6, 7, 11; „Rar": Bt 1, 2, 5, 12, Gl 9, Nt 5, 8, Sv 1, 2, 16, Vn 2, 8; „Relativ frecvent": Nt 7, 10, Sv 5, 6, 15, Vs 5, Vn 4, 13; „Frecvent": Nt 11, Sv 7-9, 12, 17, Vs 3, 4, 8, 9, 11, 13, 14, Vn 1 (pat obligatoriu), 3, 5, 9, 10, 12. *Azi, la fel:* Bc 6, 12, 15, Is 8; „Vara": Is 9; „Rar": Bt 8, Sv 11 (pe laiţă). *Azi, mai rar:* Bc 3, 4, 8, 19, Bt 6, Gl 2-5, Nt 10, 14, 15, Vs 2, 6, 10, 16.

Se puneau produse agricole la uscat: *În trecut:* Bc 2, 7, 9-11, Bt 1, 3-5, 7-9, 12, 13, Gl 1, 8, 9, Is 1, 3-7, 10-12, Nt 3, 6, 9, 12, 13, Vs 7, 15, 17, Vn 6, 7, 11; „Rar": Bt 2, Nt 8, Sv 3, 11 (porumbul), 16, Vs 1; „Relativ frecvent": Nt 10, Sv 1, Vn 3, 4; „Frecvent": Nt 5, 7, 11, Sv 2, 5, 6, 8, 9, 12, 15, 17, 18, Vs 4, 6, 9, 11, 13, 14, Vn 1, 5, 9, 10, 12. *Azi, la fel:* Bc 5, 12, 14, 16, 20, Gl 4, 10, Is 9, Nt 2, 4; „Porumb, fasole": Bc 15; „Rar": Bc 6, Nt 1; „Relativ frecvent": Vs 2 (se usucă plante, tutun), Vn 2, 8, 13; „Frecvent": Vs 3, 8, Vn 1 (fasole, nuci, mere). *Azi, mai rar:* Bc 3, 4, 8, 18, 19, Bt 6, 10, 11, 14, Gl 2, 3, 5-7, Nt 10, 14, 15, Sv 7, Vs 10, 16.

Se depozitau unelte: *În trecut:* Bc 7, 9, 11, 16, Bt 5, Gl 9, Is 3, 6, 7, 12, Nt 2, 15, Vs 15, 17, Vn 6, 7, 11; „Rar": Bc 2, Bt 2, 4, 7-9, 11, 12, 14, Gl 1, 3-5, 7, 8, Is 1, 5, Sv 13, Vs 6, 7, 10, 16, Vn 12; „Relativ frecvent": Nt 8, 10, Vn 10; „Frecvent": Sv 9, 12, Vs 4, 9, Vn 5, 9. *Azi, la fel:* Bc 6, 15, 20, Is 8, Nt 1; „Rar": Bc 3, 19, Bt 10, Gl 2, Is 9, Vn 2, 8, 13; „Frecvent": Vn 1. *Azi, mai rar:* Bc 4, Bt 1, Gl 10, Nt 10, 14, Sv 7; „La capetele înfundate": Bt 6.

Altceva: „Se stătea de vorbă, cântau lăutarii la nuntă": Sv 3 (în trecut); „Se sta de vorbă": Bc 1 (şi azi).

FOIŞORUL

Terminologie

Foişorul tradiţional: „Bagică": Bc 10; „Balcon": Bc 2, 5, 10, 14, 17, Bt 6, 13, Gl 1, 4, 7, 8, Is 1, 3, 4, 6, 8, 11, 12, Nt 3, 8, 12, 13, 15 (cerdac se zicea la prispă, sală), Sv 2, Vn 1, 4, 7, 10; „Cerdac": Bc 1, 3, 4, 6-9, 11, 12, 14, 20, Bt 8, 9, 12, Gl 5, 6, 8, 9, Is 5, 9, 10, 11, Nt 1, 2, 4, 5, 9, 10, Sv 3, 4, 6 (şerdac), 9, 13, 15, Vs 1-4, 6 (după 1918), 7, 8, 10, 11 (după 1918), 13 (după 1920), 15-17, Vn 5, 6, 9 (ciordac), 11 (după 1916), 12 (extrem de rar), 13 (rar); „«Filigorie»": Bc 17; „Foişor": Sv 7, 14, Vs 4, Vn 2, 8; „Fronton": Gl 2, 5, 10; „Nas, prin 1938": Vs 9 (ca să fie frumoasă casa); „Verandă": Bc 15.

Variantele moderne ale foişorului: „Antret": Bc 9, Is 11, Nt 14; „Balcon": Bc 1, 5, 8, 13, 9, Is 10, Nt 4, 5, 8, Sv 7, 8, Vn 6, 9 (balustrada se cheamă draniţă), 13 (relativ frecvent azi); „Coridor": Bc 10, Is 4, 6, 11, „«Filigorie»": Nt 1; „«Forganok»": Sv 18; „Gang de sticlă": Sv 15; „Geamlâc": Vs 15; „Halluri": Bc 7; „Marchiză": Bc 3, 6, 12, 15, 18, 20, Gl 1, 8, 10, Is 9, 12, Nt 7 (frecvent), 10 (dacă închideau ceardacul cu geam), Vs 1 (prispă închisă cu geamuri), 4, 5, 13, Vn 3, 5, 9, 12; „Parmaclâc": Vs 6; „Terasă": Bt 8; „Verandă": Bc 2, 11, 17, Bt 6, 13, Is 1, 3 (închisă cu sticlă), 6, 9, 12, Nt 2, 3, 9, Sv 4, 7,

https://biblioteca-digitala.ro

10, 13, 17, Vn 7, 12 (verantă).

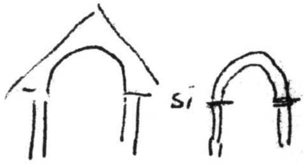

Foişoare, sat Iveşti, jud. Vaslui (desen de Irina Cajal Marin)

Caracteristici

„Înainte de 1900 nu avea nimeni cerdac": Vs 17; „Erau doar două-trei case cu ceardac": Bc 4; „Din 1916": Bc 8, 17; „Cerdac deasupra la acoperiş, peste balcon. Azi, prispă închisă cu geam": Bc 14; „Astăzi se fac case cu verandă": Bc 19; „După 1916": Bt 6; „Din interbelic": Gl 8; „Frecvent, între cele două războaie": Is 12, Nt 3; „«Balcon», doar după 1920": Bt 13; „Din 1930": Bt 8; „Numai la casele boierilor": Bt 9; „Numai răzeşii aveau cerdac, mai înstăriţi": Is 5; „Cerdac, balcon-verandă descoperită, marchiză-verandă închisă cu geamuri": Is 9; „După 1944": Is 11; „Numai din perioada interbelică, foişoare bogat decorate": Nt 7; „Prispă cu ceardac se face cam din jurul anului 1927": Nt 10; „Case cu balcon numai în faţa uşii de la intrare; ceardacul era în faţa casei iar balconul mai scos în afară cu cca 60 cm. Prispa cu ceardac se face cam din 1927": Nt 15; „Este interbelic": Sv 2, 3 (frecvent între 1918-1940), 8 (după 1920); „Foişor a apărut [azi] la câteva case, în mijlocul acoperişului, o cameră de locuit": Sv 11; „Nu este un spaţiu propriu-zis delimitat, ci o marcare a intrării pe prispă, cu acoperiş în două ape": Vs 2, 3 (şi cu 4), 8 (şi patru ape); „Acoperişul este fie în unghi, fie arcuit, cu boltă, după 1950": Vs 6; „Azi este cu lut jos, sticlă sus, cu fier încheiat": Vs 7; „Casele vechi, înstărite, toate cu foişor central în trei ape": Vn 6; „Balcon din «corână» sau din acoperiş": Vn 10; „Cerdacul e o formă mai veche, cu «tălpoi», ca prispa; azi nu mai este": Vn 11; „Foarte rar, cerdacul ca ornament mai nou al acoperişului": Vs 14; „Rar": Bt 12; „Cerdacul frecvent în trecut, relativ frecvent azi": Nt 9.

Amplasare

Central: *În trecut:* Bc 1, 2, 7, 8, Gl 9, Nt 13; „Rar": Bc 4, 10, Bt 9, Is 12 (în faţa «sălii»), Nt 3, 12, 15, Sv 6, 9, 14, Vs 9, Vn 2, 10, 11; „Relativ frecvent": Vn 4, 5 (în funcţie de planul casei), 8; „Frecvent": Sv 15, Vs 2, 11, Vn 1, 9, 10. *Azi, la fel:* Bc 5, 14, 20, Bt 6, Gl 4-7, Is 4, Nt 4, 5; „Rar": Bt 13, Is 1, Sv 4, 10, Vs 6, 7; „Relativ frecvent": Vn 6. *Azi, mai des:* Gl 1, 8, Is 6, Sv 13, Vs 13, 15. *Azi, mai rar:* Bc 15, 18, Is 3, 5, 8, 10, Nt 1, 9, Sv 7, Vs 1, 4, 7, 10, 15; „Relativ frecvent, interbelic": Sv 2, 8; „Frecvent, interbelic": Sv 3. *Azi:* Bc 3, 6, 12, 13, Bt 10, Gl 2, 3, 10, Is 9, Vs 17; „Cele cu tablă": Bc 9; „Rar": Bt 12.

Lateral: *În trecut:* Bc 7; „Rar": Bc 8, Sv 3 (un singur caz), Vn 1; „Relativ frecvent": Sv 15, Vn 8; „Frecvent": Vn 5 (în funcţie de planul casei). *Azi, la fel:* „Rar": Is 8. *Azi, mai rar:* Vn 2. *Azi:* „Rar": Bc 2, Bt 10, Gl 5.

Mod de construcţie

Baza: ***Pământ bătut:*** *În trecut:* Bc 1, 7, 10, Bt 13, Gl 1, 9, Is 5, Nt 3; „De piatră şi pământ": Bc 9; „Rar": Bc 4, 8, 12, Nt 4, Sv 3, 14, Vn 2, 6, 10, 11 (cu tălpoi), 12 (foarte rar); „Relativ frecvent": Vn 1; „Frecvent": Sv 5, 7, Vs 1, 4, 7, 11, Vn 4, 5, 9. *Azi, la fel:*

https://biblioteca-digitala.ro

Gl 5, Is 8; „Rar": Bc 5, 18, Sv 4; „Relativ frecvent": Sv 2 (interbelic). *Azi, mai rar:* Gl 6, 7, Vn 8, 13. *Azi:* Bc 12, 13, Bt 8, Gl 4, Is 11; „Rar": Bc 6, Gl 2, 3, Vs 17. ***Podea de scânduri:*** *În trecut:* Bc 1, 14, 17, Nt 4, 12, 13; „Rar": Bc 4, 7, 9, Bt 9, Gl 9, Is 12, Sv 14, Vs 7, Vn 1; „Relativ frecvent": Sv 6, 8 (interbelic), Vs 2, 4, Vn 2; „Frecvent": Nt 15, Sv 9, 15, Vs 9. *Azi, la fel:* Bc 5, 18, 20, Gl 6, Is 4-6, 8, Vn 7; „Rar": Bc 15, Is 1, Sv 13, Vn 8, 13; „Frecvent": Nt 5. *Azi, mai des:* Gl 4, 5, 7, Is 3, Vs 1, 10, Vn 5, 6. *Azi, mai rar:* Is 10, Nt 1, 2, 9, Sv 7, Vs 15. *Azi:* Bc 3, 13, Bt 6, 10, Gl 2, 3, 8, 10, Is 11, „Duşumea": Gl 1; „Rar": Bc 6, Bt 8, 12, 13; „Relativ frecvent": Vs 17; „Frecvent": Vs 16. ***Altfel:*** *Azi:* „Cimentuit": Is 8, Nt 8; „Ciment şi cărămidă": Is 9.

Suprastructura

Acoperişul: ***Cu o singură apă, realizată prin prelungirea acoperişului casei:*** *În trecut:* Nt 2. *Azi:* „Rar": Gl 10. ***Cu două ape şi fronton triunghiular:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 4, 8-10, 14, 17, Bt 13, Gl 9, Nt 3, 4, 12, 13; „Rar": Bt 9, Sv 3, 4, Vn 5, 10, 12 (foarte rar); „Relativ frecvent": Sv 8 (interbelic), Vn 4 (tăbănit cu scândură), 11; „Frecvent": Nt 9, 15, Sv 6, 9, 13, 14, Vs 2, 3, 7, 11, Vn 8, 9. *Azi, la fel:* Bc 5, 15, 20, Bt 6, Gl 1, 4-8, Is 4, 8; „Rar": Sv 10, Vs 6, Vn 6, 7; „Relativ frecvent": Sv 2; „Frecvent": Nt 5. *Azi, mai des:* Is 3. *Azi, mai rar:* Is 1, 5, 10, Nt 1, 9, Sv 7, Vs 1, 4, 13, 14. *Azi:* Bc 3, 6, 12, 13, Bt 8, 12, Gl 2, 3, 10, Is 6, 9, 11; „Rar, interbelic": Vs 9 (cu floritură din lemn); „Relativ frecvent": Nt 8, Vs 8 (existent din interbelic), 10, 17; „Frecvent": Sv 15, Vs 16. ***Cu două ape şi fronton trapezoidal (pinion):*** *În trecut:* Bc 1, Is 12; „Rar": Vn 2; „Frecvent": Sv 5. *Azi, la fel:* Bc 18, Bt 6; „Rar: Nt 5, Vn 13 (cerdac). *Azi:* „Rar": Bc 2, 13, Bt 10, Is 9. ***Cu trei ape:*** *În trecut:* Bc 1, 7, 8, 14, „Rar": Is 12, Nt 5, Sv 13, Vn 4, 11; „Frecvent": Vn 1, 5, 10. *Azi, la fel:* „Rar": Sv 4; „Relativ frecvent": Vn 7; „Frecvent": Sv 7, 15, Vn 13 (balcon). *Azi, mai rar:* Vs 4, Vn 6. *Azi:* „Rar": Bc 2, 13, Bt 10, 12, Nt 1 (la case refăcute şi acoperiş de ţiglă sau azbociment). ***Cu patru ape (ca un fel de turnuleţ):*** *În trecut:* „Foarte rar": Vn 5; „Rar": Sv 9; „Relativ frecvent": Nt 15 (cu tot felul de forme „baroce"), Vn 2. *Azi, la fel:* „Rar": Gl 6, Is 10. *Azi:* Is 1, 4; „Tablă, rotund": Is 3; „Rar": Bc 2, Bt 6, 9, Bt 10, 12, Gl 5, Is 5, 6, 8, 9, 12, Vs 13, Vn 6, 7, 10; „Relativ frecvent": Vs 4, 8, Vn 13; „Frecvent": Nt 9, Sv 2, 5, 8, 10, 13, 15, Vs 3, 12 (cerdacul este un ornament al acoperişului, mascând intrarea). ***Cu boltă, arcuit:*** *Azi:* Vs 6 (rar, după 1950).

Acoperişul foişorului, sat Mălini, jud. Suceava (desen de Roswith Capesius)

Stâlpii: *În trecut:* Bc 4, 10, 17, Bt 13, Nt 3, Sv 6 (rar), Vn 12 (foarte rar); „La casa domnească avea şi odăiţă în foişor": Sv 14; „Doi": Bc 8, 9, Is 3, 5, 12, Sv 3 (simpli), 9, Vs 7, 9, Vn 1, 2 (rar), 9 (relativ frecvent), 10 (relativ frecvent), 11 (rar); „Doi; din brad, tei, stejar, traforaţi cu «sirisăul»": Nt 15; „Doi, patru": Bc 14; „Doi, patru, şase": Bc 1; „Trei": Vs 11, 13; „Patru": Bc 2 («deregi»), 7, Nt 2, 4, 12 (din trei în trei metri), 13, Vs 16. *Azi, la fel:* Bt 6, Sv 10; „Doi": Bc 5, 14, 18, 20, Gl 4, Is 6, 10, Nt 1, 5, 9, Sv 13, Vs 1, 4, 6, Vn 6, 7; „Patru": Gl 5-7, Is 8, Sv 4; „Şase": Gl 7 (uneori), „Din tei, brad, stejar": Nt 10. *Azi, mai des:* „Doi": Is 4. *Azi, mai rar:* „Doi": Is 1, Vs 15 (deregi), Vn 13 (şi doar la faţadă). *Azi:* Bt 12, Is 11, Nt 8; „Doi": Bc 3, 6, 12, 13, Gl 2, Sv 8, Vs 17; „Patru": Bt 8,

https://biblioteca-digitala.ro

10, Gl 3, Is 9; „La faţadă, doi, patru; la partea de nord, acoperită, opt": Vs 10; „Opt şi zece": Vs 16.

Balustrada: *În trecut:* „De lemn": Nt 2-4, 12, 13, Sv 6 (frecvent), 9 (frecvent), 15 (frecvent); „Lemn; grilaj şi uşă la mijloc": Bc 1; „De lemn, după 1916": Bc 7; „De lemn, după 1918": Bc 9, Sv 2 (interbelic); „«Şerdac»": Bc 10; „De lemn; parmalîc şi portiţă în Dealu' Perjului": Bc 14; „Traforată": Nt 15; „De zid": Sv 3; „Rar": Bc 4, Bt 9, 13, Sv 3, 6, Vn 10 (scânduri), 11 (de lemn); „Relativ frecvent": Vn 2 (lemn); „Frecvent": Vs 4 (lemn), Vn 1, 9 (lemn). *Azi, la fel:* Is 4, 10; „De lemn": Bc 5, 20, Gl 4, Is 8, Nt 1, 5; „Parmaclâc": Vn 6; „Frecvent": Nt 5, Vn 7. *Azi, mai des:* „De lemn. După 1920": Bc 2. *Azi, mai rar:* Is 1; „De lemn": Bc 18, Bt 6, Gl 6. *Azi:* Is 11; „De lemn": Bc 15, Bt 12, Gl 3, 5, Nt 8; „Zăbrele de lemn": Bc 13; „De zid": Bt 6, Nt 5 (cea nouă); „Gărduţ de lemn": Bt 8; „Rar": Bc 3, 6, 12 (de lemn), Bt 12 (de zid), Gl 2, 6 (zid), 7 (de lemn), Is 6, 9 (lemn), Nt 1 (de zid), Vs 10 (de zid), Vn 2 (de zid); „Frecvent": Vs 10 (de lemn), 16 (de lemn).

Geamlâcul: *În trecut:* „Rar": Bc 1, Sv 4. *Azi, la fel:* „Frecvent": Vn 7 (verandă). *Azi, mai des:* Is 8, 12, Vn 1. *Azi:* Bc 8, 13, 14, Bt 9, Gl 1, 8, Is 3, 4, 11, Nt 8; „Coridor": Bc 10, Is 8; „Marchiza": Bc 7; „Verandă": Bc (verantă), 17, Nt 3, 9, Sv 5 (frecvent); „Rar": Bc 6, 20, Bt 12, Is 6, Vn 2; „Relativ frecvent": Vs 6, 10; „Frecvent": Sv 6, 15, Vs 4, 13.

Funcţionalitate

„Foişorul dădea în pod. Se urcau bucatele": Bc 2; „Mai mult de lumină în pod şi de frumuseţe": Bt 6; „Era mic, nu aveai nici unde pune o masă": Nt 4. ***Se dormea:*** *În trecut:* Bc 7, 9, Gl 5, 6, 9, Is 4, 12, Nt 2, Vs 7, Vn 6; „Când plecau fetele, vara, la zmeură": Bc 1; „Rar": Gl 8, Nt 5, Sv 6, 15, Vs 10, Vn 2; „Relativ frecvent": Vn 4, 9; „Frecvent": Sv 7, 9, Vs 4, 15, Vn 5. *Azi, la fel:* Is 9, „Rar": Is 8. *Azi, mai rar:* Vs 16. *Azi:* Bt 8, Gl 4, Vs 17; „Rar": Gl 2. ***Exista o laviţă fixă:*** *În trecut:* Bc 7, Gl 9, Nt 2; „Rar": Gl 8, Sv 3, 6, Vs 4, Vn 2, 9, 13; „Relativ frecvent": Sv 9, 15, Vn 8; „Frecvent": Sv 7. *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 4. *Azi, mai des:* Is 8. *Azi, mai rar:* Gl 6, Nt 1. *Azi:* „Rar": Bt 8, Gl 2, 7. ***Exista o platformă fixă de scânduri:*** *În trecut:* Nt 2; „Relativ frecvent": Sv 15, Vn 5, 9, 13. *Azi, mai des:* Is 8. *Azi, mai rar:* Vn 8. *Azi:* „Rar": Bt 8. ***Altceva:*** „Pat cu un blătar": Vs 10 (rar). ***Se mânca (existau mese şi bănci):*** *În trecut:* Bc 7, 14, Gl 9, Is 4, 5, Nt 2, 12, 13, Sv 4, Vn 6, 11; „Duminica": Bc 1; „Rar": Bc 9, Nt 5, Sv 14; „Relativ frecvent": Vn 1, 4, 8; „Frecvent": Sv 7, Vs 4, Vn 5. *Azi, la fel:* Bc 20, Bt 6, Is 10; „Rar": Gl 4, 5, Vn 2. *Azi, mai des:* Is 8, Vn 13. *Azi, mai rar:* Gl 6, Is 12, Nt 1. *Azi:* Bc 3, 6, 12, Gl 10, Vs 17; „Rar": Bc 13, Gl 3 (ocazional), 7, Is 9; „Relativ frecvent": Nt 8; „Frecvent": Vs 10. ***Se lucra:*** *În trecut:* Bc 7, Is 5, Nt 2, Vs 1, Vn 7; „Relativ frecvent": Vn 9; „Frecvent": Sv 15, Vs 4, 15, Vn 8, 13. *Azi, la fel:* Gl 5, 6, „Rar": Is 9, Vs 16. *Azi, mai rar:* Gl 4. *Azi:* Bt 8, Is 11; „Rar": Gl 7, Vs 10. ***Se punea războiul de ţesut:*** *În trecut:* Nt 15, Vs 7; „Stative": Is 5, 12; „Rar": Bc 1, 9, Gl 4; „Relativ frecvent": Sv 14, 15, Vn 5, 8, 9; „Frecvent": Vs 4, 15. *Azi, la fel:* „Rar": Gl 6, Vs 16; „Relativ frecvent": Vn 2. *Azi, mai rar:* Vn 13. *Azi:* „Rar": Bt 8, Gl 2, 3, 7. ***Se torcea, se scărmăna lână:*** *În trecut:* Bc 1, 14, Gl 4, Is 5, 12, Nt 2, Vs 7, Vn 6, 7, 11; „Rar": Bc 9, Gl 7; „Relativ frecvent": Sv 9, 14, Vn 8, 9; „Frecvent": Nt 5, Sv 7, 15, Vs 4,

https://biblioteca-digitala.ro

15, Vn 5. *Azi, la fel:* Gl 5, Is 8, „Rar”: Bc 5, 15, Gl 6, Nt 1; „Relativ frecvent”: Vn 2. *Azi, mai rar:* Vn 13. *Azi:* Bc 13, Bt 8, Gl 3, 10, Is 11, Vs 17; „Relativ frecvent”: Vs 10. ***Se dezhioca porumb, se curăţa fasole:*** *În trecut:* Bc 7, 14, Gl 9, Is 5, Nt 2, 15, Vs 7, Vn 7, 11; „Rar”: Bc 1, 9, Gl 4, 7, Sv 3; „Relativ frecvent”: Sv 9, Vn 1, 8; „Frecvent”: Sv 14, 15, Vs 4, 15, Vn 5. *Azi, la fel:* Gl 5, Is 8; „Rar”: Bc 5, 15, Gl 6, Vn 2; „Relativ frecvent”: Vs 16. *Azi, mai rar:* Vn 13. *Azi:* Gl 2, 10, Is 11, Nt 1, Vs 17; „Rar”: Gl 3; „Relativ frecvent”: Vs 10. ***Se făcea clacă, se sta de vorbă, cântau lăutarii la nuntă:*** *În trecut:* Bc 1, 7, 9, 12, Nt 12, 13, 15; „Se juca”: Nt 2; „Muzicanţi”: Bc 14; „Rar”: Gl 8, Sv 15; „Relativ frecvent”: Sv 9, Vn 8, 9; „Frecvent”: Nt 5, Vs 4, Vn 5. *Azi, la fel:* Gl 5-7; „Cântau lăutarii”: Bc 20; „Relativ frecvent”: Vs 16, Vn 2. *Azi, mai rar:* Gl 4, Vn 13. *Azi:* Bc 6, 12, Bt 8, Gl 2, 3, 10, „Rar”: Bt 12; „Frecvent”: Vs 10.

Case cu intrând (ca o *loggia*) la faţadă: *În trecut:* „Rar”: Bc1, Bt 9, Gl 8, Nt 4, Sv 15, Vn 1; „Relativ frecvent”: Vn 9. *Azi, la fel:* Bc 2. *Azi, mai des:* „După 1920”: Bc 17. *Azi:* Bc 3, 4, 7-9, 13, 20, Bt 1, Nt 6, Vn 12; „Verandă”: Bt 8, 10 (rar), Nt 9, 15, Sv 2, Vs 3 (închisă); „Din 1940-1950”: Nt 12; „După 1950”: Nt 13; „Există o marchiză doar la casa popii”: Vs 2; „Marchiză”: Vs 11, 12 (verandă la casele foarte noi), 15 (cerdac cu sticlă, fier”: Vs 15; „Foarte rar, la casele noi”: Vs 16; „Rar”: Bc 6, 10, Bt 12, Gl 5, Is 3 (marchiză), Nt 5, 7, 8 (marchiză, balcon), 9, Sv 6 (marchiză), Vs 5, 10 (cerdac), Vn 5 (după 1920), 6, 10, 13; „Relativ frecvent”: Sv 3 (balcon la etaj), Vs 4, Vn 4 (marchiză, polatii); „Frecvent”: Nt 15 (verandă dacă este închisă cu geam), Sv 8 (virandă), 10 (verandă), 13 (este de fapt un fel de loggia), Vs 6.

MATERIALE ŞI TEHNICI DE CONSTRUCŢIE

„Bârnele şi draniţa se tăiau toamna, când murea «mâzga», în «luna veche». La mesteacăn, face gaură şi suge cu un pai «mâzga» (seva)”: Bc 13.

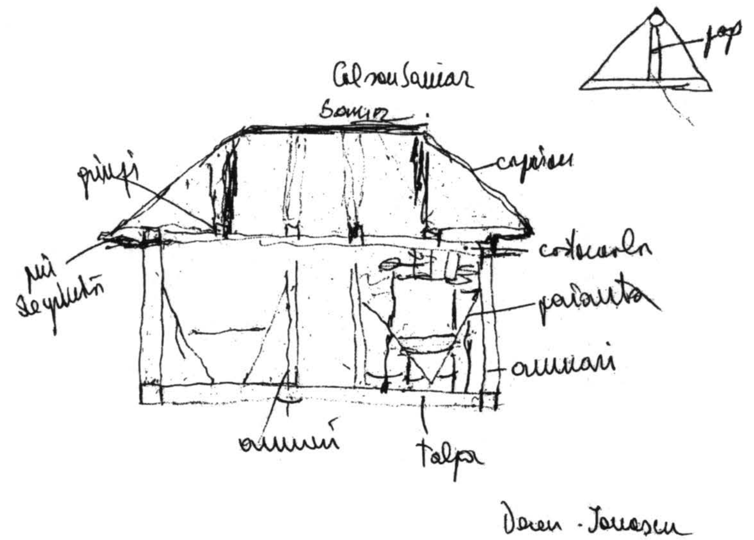

Casă, structură de lemn, sat Coteşti, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

https://biblioteca-digitala.ro

TALPA

„Foarte puţine case cu talpă": Bt 3, 6; „Casele nu se aşezau pe talpă, furcile se înfigeau direct în pământ": Gl 2, 6, 7, 10; „Nu s-au folosit tălpi în construcţia caselor. «Furcile» («amnarii») se îngropau direct în pământ": Gl 3, 4; „Stâlpi de stejar. Erau lemne ieftine": Is 1; „Meşterul Gheorghe Acrâşmăriţei, cel mai bun urmaş al meşterilor vechi de case, a desfăcut o casă cu «furci» în talpă. Erau foarte rare. Nu aveau pădure": Is 3; „Se punea talpă numai la prispă": Is 8; „Completări cu piatră mică în golurile de sub talpă": Nt 4; „După 1950, nu se mai pune talpă": Sv 14; „Tălpoi la prispă şi casă, 0,50 m -0,60 m latura, lungime 5-6 m": Vn 11.

Amplasare

Direct pe pământ: *În trecut:* Bt 3, 5, 8, 10-12, 14, Is 1-4, 15, Nt 1-4, 8, 10, 11, Sv 18, Vs 2, 9, 17, Vn 4, 11; „Cele foarte vechi": Vs 3 „Nu totdeauna": Bc 15, Bt 1; „Rar": Bt 6, Gl 9, Is 1, 5, 12, 17, Nt 15, Sv 6, 17. *Azi, la fel:* Gl 5. *Azi, mai rar:* Vs 5, 16.

Pe bolovani mari puşi la colţuri: *În trecut:* Bc 5, 16, 17, Is 5, 14, 15, Nt 1, 2, 5, 12-15, Sv 1, 7-9, 10, 12, 13, 17, Vs 10, Vn 1, 3, 6, 10; „O temelie cu lespezi": Bc 4; „Lespezi late": Vn 2; „La 0,50 m înălţime, integral": Bc 8; „«Chietroaie», şi la mijloc, să dea talpa la cumpănă. Între «chietroaie», puneau şi pietre mai mititele, după ce se aşeza talpa, şi chiar după ce era ridicată casa": Bc 14; „Şi la mijloc": Nt 1; „«Urşi»": Sv 11; „Şi piatră peste tot": Sv 15; „Rar": Bt 1, 2, 5, Nt 6, Sv 3, 4, 6, 16, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 1, Vn 5. *Azi, mai rar:* Bc 10. *Azi:* „Rar": Bc 18.

Pe popi de lemn: *În trecut:* Is 11, 13, 15, Sv 5, 17, 18; „«Furci»": Bc 5, Is 2 (de lemn); „Cel mai mult în «furci», cu şi fără temelie": Bc 14; „Mai des, cu «furci» în pământ": Bc 15; „«Păşi» de stejar": Bc 9; „Cioate de stejar, între cioate era piatră": Sv 2; „Între «gamâi» se punea «talpalău», pe ele se punea talpa": Sv 10; „Între piloţi, se puneau bolovani de râu": Vn 6; „Pe «chituci», la colţuri, între ei, bolovani. Pe urmă a început să se scoată «chitucii»": Vn 7; „«Taftaluci»": Vn 12; „Rar": Bc 4, Is 1, 10, Nt 2 (intercalaţi), Sv 4 (până puneau temelia de piatră), 6, 8, 15 (şi zid de piatră, şi umplut cu lut), Vn 4 («chituci» de 30 cm). *Azi, mai rar:* Vs 6, Vn 5; „Furci în pământ": Bc 10; „Cioate sau butuci": Nt 6.

Pe pilaştri: *În trecut:* „La colţuri şi la mijloc, piatră de râu cioplită, între tălpi, pământ bătut şi un rând de «vălătuci»": Vs 12. *Azi:* Bc 20. ***De piatră:*** *În trecut:* Bc 20, Vs 12; „Rar": Bc 15, Nt 11, Sv 2. *Azi, la fel:* Sv 5. *Azi, mai rar:* Bc 18, Sv 1, 3. ***De beton:*** *Azi:* Bc 20.

Pe temelie: *În trecut:* Bc 4, 8, 9, Bt 6, Is 16, Nt 12, 13, Vn 3; „De lespezi de piatră": Bc 1; „Pe lespezi de piatră de râu puse între «urşi»": Sv 11; „De piatră": Bc 7, Sv 14, Vs 14, Vs 17 (cei mai înstăriţi); „Un rând de piatră": Bc 11; „Din bolovani tăiaţi": Vn 9; „Piatră de pe râpi": Vn 11; „Pe «năsăcheală»": Is 7; „Rar": Nt 5. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, 18, Bt 3, Is 13, Nt 9, Sv 12, Vs 10, Vn 1; „Piatră": Bc 13, Is 6, 12, 16, Vn 2; „De piatră brută": Vn 8. *Azi, mai des:* Bt 1, 3, 5, 10, Nt 8, 15, Vs 2, Vn 4, 10. *Azi, mai rar:* „De

https://biblioteca-digitala.ro

piatră": Is 14, „Bolovani de râu": Vn 13. *Azi:* Bc 5, 10, 14, 16, 17, 19, Bt 8, 11, 14, Is 9, 15, Nt 1, 2, 6, 14, 15, Sv 1, 2, 5-10, 15, Vs 3, 5, 12, Vn 12; „Piatră": Sv 13, 17, Vs 16; „Piatră şi beton": Bc 11; „Ciment": Bc 1, 15; „De beton": Bc 7, Nt 5, Sv 11, Vs 16, Vn 6.

Tălpile casei se prelungeau: *În trecut:* Bc 17, Nt 5, 10, 12, 13, Sv 1, 15, 17, 18, Vs 5, 17, Vn 6, 7, 12; „Pentru chiler": Bc 2, Bc 10; „Pe trei părţi": Bc 8, Nt 2; „Cuprindeau şi cerdacul": Nt 15; „Se şi prelungea, se şi înnoda": Bc 10; „Numai la case mai înstărite": Sv 14; „În patru părţi, «în război»": Vs 3; „De jur împrejur, 1 m": Vs 12, Vn 9; „Rar": Is 13, Nt 6, Sv 2, 4. *Azi, la fel:* Bc 18, Nt 1, 4, Sv 11, Vs 10, Vn 13; „Chiar şi roată": Bc 1; „De jur împrejur": Vn 2. *Azi, mai rar:* Is 5, 10, 15, Nt 8, Vn 1.

Tălpile casei se prelungeau ca să susţină pe cele exterioare ale prispei, la faţadă: *În trecut:* Bc 4, 7-9, 11, 13, 19, Bt 3, Is 14, Nt 2, 4, 11, Sv 1, 3, 8, 17, Vs 5, 9, Vn 3, 11;„1 m la faţă": Is 2; „În faţă se punea un trunchi de copac şi se ungea cu lut": Sv 6; „Rar": Is 13, Sv 2, 14. *Azi, la fel:* Bc1-3, 6, Vs 10. *Azi*: „Rar": Bt 11.

Tălpile casei se prelungeau ca să susţină pe cele exterioare ale prispei, lateral: *În trecut:* Bc 8, 13, 14, 19, Bt 3, Is 14, Nt 2, 4, Sv 1, 8, 17, Vs 5; „Rar": Nt 11, Sv 14. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 6. *Azi:* „Rar": Bc 3.

Tălpile casei se prelungeau ca să susţină pe cele exterioare ale prispei, la spate: *În trecut:* Bc 5, 8, 14-16, Bt 3, 11, 12, Is 14, Nt 4, 12, 13, Sv 1, 8, 17; „Pentru chiler": Bc 10; „Pentru «perlipcă», prispa de spate": Bt 6; „0,5 m, la spate": Is 2. *Azi, la fel:* Bc 1. *Azi, mai rar:* „1 m": Nt 1.

Talpă, doar la prispă: *În trecut:* Bc 19, Gl 1, 8; „Rar, în jurul prispei": Bt 9; „«Prispar»": Bt 13, „La prispă, alt «tălpoi», foarte înalt – 0,60 m": Is 4; „Separat, prispă cu talpă": Is 10.

Materiale: ***Brad:*** *În trecut:* Bc 11, 17, Gl 1, Nt 5, 8, 9, 11-13, 15, Sv 2-4, 8, 9, 12, 17, 18, Vs 5, 12; „Rar": Bc 4, Nt 6. *Azi, la fel:* Bc 13, Nt 4, 9, Sv 5, 10, 11, Vn 8. *Azi, mai des:* Vn 5. *Azi, mai rar:* Sv 7, 16, Vn 2; „Case refăcute": Sv 1. *Azi:* „Rar": Bc 1. ***Fag:*** *În trecut:* Bc 13, Is 15, Vs 9. ***Salcâm:*** *În trecut:* Vs 2. *Azi, la fel:* Bc 20. *Azi:* „Rar": Vn 2. ***Salcie:*** *În trecut:* Gl 1, Is 2, 10, Vn 3, 4; „Rar": Bc 5, Vn 10. *Azi, la fel:* Sv 5. *Azi, mai rar:* Vs 5. *Azi:* „Rar": Vn 2. ***Stejar:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 7-9, 11, 14-16, 19, Bt 3, 6, 13, Is 1-4, 6, 10-17, Nt 2, 4, 10-14, Sv 2, 14, Vs 2, 3, 6, 10, 14, 16, 17, Vn 3-7, 9, 10 («gârneaţă»), 11, 12; „Încheiată la capete în formă de cruce": Nt 15; „Rar": Bc 13, Sv 1, 3, 4, 8. *Azi, la fel:* Bc 1, 3, 6, 20, Bt 1, 5, 8, 10-12, 14, Sv 5, Vn 2, 13; „Rar": Sv 5. *Azi, mai rar:* Bc 10, 18, Is 5, Nt 6, Vn 1. ***Alte esenţe***: *În trecut:* „Arin": Bc 4 (rar); „Arin roşu": Nt 4; „Cireş": Bc 11; „Mesteacăn": Bc 13, Nt 5, 11; „Molid": Bc 13, Nt 1, Sv 1 (rar), 10, 12 («brădan», «haşcă»), 15; „Plop": Bc 11, Is 14 (rar), Nt 2, 14, Sv 5, Vs 3; „Tei": Is 14, Vs 3, 9; „Ulm": Bc 19, Is 5 (rar), Vs 14. *Azi, la fel:* „Mesteacăn": Vn 5; „Molid": Sv 13; „Plop": Vn 5; „Rar": Bc 18, Sv 6 (ulm). *Azi, mai rar:* „Arin": Vn 2; „Mesteacăn" : Vn 2; „Plop": Vn 2.

https://biblioteca-digitala.ro

Alcătuire

Trunchi rotund: *În trecut:* Bc 7, Is 14, Nt 1, 2, 4, 9, 13, Sv 6, 9-11, 14, 15, 17, 18, Vs 5, Vn 11; „Bârnă": Bc 9, 12, Sv 1; „Bârnuială": Nt 11; „«Furci»": Is 2; „Rar": Bc 4, 19, Is 10, Nt 5, 6 (cele mai vechi), Sv 4, Vn 1, 2. *Azi, la fel:* „Bârnă": Bc 13. *Azi, mai rar:* Bt 10, Sv 13. *Azi:* „Rar": Bt 14.

Trunchi cioplit: *În trecut:* Bc 11, Bt 6, Is 13 (20 cm/20 cm), 15-17, Nt 10, Sv 3, 9, 14, 15, 18, Vs 2, 3, 6, 10, 14; „Pe parte din afară": Vs 17; „Rar": Is 14. *Azi, la fel:* Bt 10, 12, Sv 4, 5, Vn 2. *Azi, mai des:* Sv 13. *Azi, mai rar:* Bt 14, Nt 1, Sv 11. *Azi:* Bt 8, Sv 10. ***În patru muchii:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 7, 8, 10, 15-17, 19, Bt 3, 6, Is 4, 10, 13, 17, Nt 2, 6, 10, 11, 15, Sv 2, 3, 8, 14, 15, 18, Vs 3, 6, 14, Vn 3, 6, 7, 9, 12; „Dacă lemnul era gros": Bc 14. *Azi, la fel:* Bc 1, 3, 6, 18, 20, Bt 1, 5, 10-12, 14, Sv 4, 6, Vn 2, 13. *Azi, mai des:* Sv 13, 17. *Azi, mai rar:* Is 5, Sv 1 (casă refăcută), 11, 16, Vs 12, Vn 1. *Azi:* Bt 8, Nt 9. ***În două muchii:*** *În trecut:* Bc 11, 16, Bt 13, Is 12, 15, Nt 5, 8, 14, Vs 2, Vn 12; „Dacă lemnul era subţire": Bc 14; „«Fuscei», pari băgaţi în borta făcută cu sfredelul": Is 1. *Azi, la fel:* Bc 1, Nt 4. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Bc 17.

Altfel: *În trecut:* „În trei muchii (trei părţi la colţuri)": Nt 12, 13 (după I Război Mondial). *Azi:* „Beton": Bc 20.

TEMELIA

„Numai la boieri": Bc 10; „Sub gard e zid, de 2 metri, de piatră cioplită": Bc 13; „Temelia la case a apărut în jurul anului 1935": Bt 1; „Din 1930": Bt 8; „Înainte de a începe construcţia peretelui se săpa un şanţ de aproximativ 0,50 m, din care începea construcţia propriu-zisă a peretelui": Gl 3; „Se săpa un şanţ de 0,40-0,50 m. Din acest şanţ se începea construcţia peretelui din «vălătuci»": Gl 4, 7; „Temelia se pune mai recent la chirpici (făcut din lut cu paie)": Is 2, 3; „Şanţul de fundaţie depinde de mărimea casei şi de teren. Când casa e mai mare, şanţul se face mai adânc (cca. 0,40 m), când casa e mai mică, şanţul se face de 0,20 m ": Nt 14; „Din 1960, mai mult centură": Vs 13; „Cele mai multe case nu aveau temelie": Vs 17; „Direct pe pământ": Vn 8. ***Adâncimea şanţului de fundaţie.*** *În trecut:* „0-0,10 m": Bc 14 (pentru piatră); „0,15 m": Vs 9; „0,20 m": Bc 7, Is 16, Nt 8, Vs 14; „0,20-0,30 m": Bc 9, 13, Bt 1, 2, 5, Nt 12, 13, Sv 5, Vn 13; „0,20-0,50 m": Vn 5; „0,30 cm": Nt 5, 11; „0,30-0,40 m": Nt 15, Sv 7, 12, Vn 6; „0,40 m": Vn 3, „0,40-0,50 m": Is 4, Vs 10 (în trecut); „0,50 m": Vn 9; „Îngroparea «furcilor» la 0,80 m": Is 2. *Azi, la fel:* „0,30 m": Is 5, Nt 9; „0,30-0,60 m": Is 13; „0,50 m": Bc 18; „0,50-0,60 m": Bc 20, Bt 3, 6, Nt 1 (la case mari); „0,60-0,70 m": Nt 4, Vs 10 (azi); „0,80 m": Sv 10. *Azi, mai des:* „0, 30-0,50": Vs 12; „0,60-0,70 m": Vs 16; „0,80-1,50 m": Sv 13. *Azi:* „0,20-0,30 m": Bt 9; „0,20-0,40 m": Nt 14; „0,25 cm": Vn 10; „0,30 m": Bc 4, Is 1, Nt 9, Sv 8; „0,30-0,40 m": Bc 9; Bt 1, 5, Vs 2; „0,30-0,50": Sv 14, Vn 12; „0,30-0,60 m": Is 12; „0,30-0,70 cm": Is 10 (până la pământul viu); „0,40 m": Bc 16, Vs 7, Vn 1 (rar), 11; „0,40-0,50 m": Bc 1, 19, Is 8, 11, Sv 16 (rar); „0,40-0,60 m": Bc 10, 11, Sv 2; „0,40 m-0,80 m": Nt 12, 13; „0,50 m": Bc 2, 8, 14 (pentru beton), Bt 8 (dacă sunt case cu etaj), 13, Nt 5, 8, Sv 12, 17, Vs 11, 13, Vn 13; „0,50-0,60 m": Bc 17, Gl 1, Is 4 (se toarnă beton),

https://biblioteca-digitala.ro

16, Sv 3, 5, Vn 5; „0,50-0,70 m": Nt 7; „0,50-0,80 m": Nt 4 (fără etaj); „0,50-1 m": Sv 11; „0, 60 m": Is 17, Sv 1, 18, Vn 3, 4; „0,60-1 m": Nt 10, 15, Sv 15; „0,70 m": Vs 9 (rar); „0,70-0,80 m": Nt 6, Sv 7, Vs 6; „0,75 m": Is 9; „0,80 m": Vn 9; „0,80-1 m ": Nt 4 (cu etaj), Vn 2; „1-1,5 m": Vn 6; „Mai adânc": Bc 13; „De-o palmă": Bc 15; „Depinde de sol": Nt 2, Vs 14. ***Temelia se umple integral:*** *În trecut:* Bc 4, 11, 13, Bt 6, Is 7, 17, Nt 4, 6, 10-12, Sv 17, Vn 4; „Pivniţa se făcea deoparte": Bc 15. *Azi, la fel:* Bc 6, 10, 16, 18-20, Bt 5, Is 10, 12, 14, 16, Nt 1, 5, 9, 13, Sv 1, 3, 4, 7, 10, 12, 13, 15, 16, Vs 4, 8, 11, 12, 14, Vn 1, 7; „Cu lut": Bc 5; „«Pomesteală»": Bc 9, Vn 6, 9; „Cu pământ": Bt 3, Nt 15; „«Nisipeală»": Is 4, 13, Nt 14; „„Rar": Bc 7, 8. *Azi, mai des:* Bt 1, Sv 5. *Azi, mai rar:* Bc 1, 14, Nt 2, 8, Vs 10; „Cu pământ bătut cu maiul («pomesteală»)": Vs 3. *Azi:* Bc 2, 17, Bt 9, 14, Is 9, 11, 15, Nt 7, Sv 2, 6, 8, 11, 14, Vs 6, 7, 13-16, Vn 11, 12; „Cu pământ": Bt 8; „Temelia era umplută de pământ, în majoritatea cazurilor fiind săpată în jurul terenului la nivelul existent; arareori se ridica în sus, atunci se umplea": Vs 2; „Rar": Bt 2, 10, Vs 17. ***Temelia se umple sub anume încăperi:*** *În trecut:* „Sub o cameră, beci": Bc 11; „Sub magazie («şandrama»)": Sv 5; „Rar": Vs 3 (beciuri sub casă). *Azi, la fel:* Bc 7; „Beci sub o cameră, oricare. Înainte, peste beci, boltă de piatră": Bc 1; „Sub «casă» (sub o singură încăpere), beci boltit cu piatră": Bc 13; „Unele aveau beci sub casă": Sv 15, 17. *Azi, mai des:* „Se lasă neumplut pentru beci, mai curând sub «camera de curat», şi acoperă cu grinzi şi duşumea. Unii fac şi placă de beton": Bc 14; „Unele, beci sub o cameră": Vs 4. *Azi, mai rar:* „Se făcea şi beci boltit din piatră de râu": Bc 8. *Azi:* Bt 3, 6, Is 8, Nt 2, 3, Sv 6, „Uneori, sub toată casa, beci": Bc 2; „Sub «odaie», beci": Bc 4; „Sub tindă era beciul": Sv 8; „Pivniţă sub casă": Sv 18, Vn 3 (sub camera de locuit); „Cu placă de ciment, avînd intrarea pe la spate": Bc 13; „Se fac beciuri sub casă, din piatră sau cărămidă": Vs 10; „Rar": Bt 10, Nt 8, Vn 9 (beci).

Materiale

Piatră: *În trecut:* Bc 20, Vn 7, 9; „Dintotdeauna": Bc 10, 11, 13, 14, Is 14, Nt 11, Sv 14; „Din vechime": Vn 6; „De 100 de ani":Vn 3 (1877); „Înainte de 1900 se făceau cu temelie de piatră": Is 4, 12, Vs 10; „1900": Bt 10, Sv 7; „Din 1910": Is 15, Sv 15, „După 1916": Bt 14; „Din 1918": Bt 9, Sv 18; „După primul război mondial": Nt 12, 13; „Din 1920": Bc 16, Nt 2, Sv 10; „Din 1925": Bc 5; „Din 1930": Bt 8, 11, Sv 11, 17; „Temelia de piatră a apărut cam cu 50 de ani în urmă (1933), apoi a apărut şi cimentul": Sv 11; „Din 1935": Bt 1; „Din 1938": Bc 18; „Foarte mult, până prin 1945-1946": Is 16; „De 30 de ani": Vn 10 (1946); „Lespezi": Bc 4; „Stâncă de piatră": Bc 9; „Bolovani de pe loc": Bc 14; „Rar": Sv 6, 8 (după 1940). *Azi, la fel:* Bc 10, 18, Bt 14, Is 12, !3, Vn 13; „De când se ţine minte": Sv 3 (se preferă fiind bun izolant); „Dintotdeauna": Sv 5, Vs 14, Vn 2, 5, 8; „În 1940-30 de lei metrul cub de piatră, azi (1979) 120 lei": Sv 4. *Azi, mai des:* Sv 15; „Din interbelic": Vs 3. *Azi, mai rar:* Sv 1, 16, Vs 10, 12; „La început": Sv 2. *Azi:* Bt 2; „În general, postbelic": Bt 3, 6; „1950": Nt 6; „De 15-20 de ani": Bc 17 (1957-1962); „Din 1960": Vs 16; „Rar": Vs 17. ***Bolovani de râu:*** *În trecut:* Bc 7, 8, Vn 7, 9, 10; „Rar": Bt 6, Nt 5, 8, 11, 15, Vn 3; „Rar": Sv 10. *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 9, Sv 7, 16, Vn 6, 13; „Din Trotuş": Bc 1; „Pârâul Pietrii": Is 12; „Din Tutova": Bc 15; „Rar": Bc 18. *Azi, mai des:* Is 15, Nt 6, Vs 3. *Azi, mai rar:* Bc 11, Nt 1, 2, 9, Sv 1, 3, Vs 12; „Lespezi de râu": Vn 1. ***Piatră lată de mal:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 8, Is 6, Nt 5, 12, 13, 15, Sv 12, 14; „Rar": Bt 6, 10, Nt 8, Sv 11, 15. *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 4, Sv 7, Vs 10; „Rar": Sv 1, 16. *Azi, mai des:* Vs 3,

https://biblioteca-digitala.ro

16. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Bc 10; „Rar": Nt 11, Sv 8. ***Piatră neregulată de carieră: În trecut:*** Bc 15, Is 4, 13, 17, Vs 17, Vn 8; „Rar": Bc 16, Bt 10, Is 5, Sv 6, Vn 5, 11. *Azi, la fel:* Bc 18, Bt 2, 5, Is 12, 16, Sv 5, Vs 14; „Destul de regulată, ca o cărămidă. Cariera...gropile de unde se scotea piatra de pe ogorul fiecăruia. Unul scotea, altul nu, nu vroia să spună ogorul": Sv 4; „Din dealul Chetrăriei": Vs 10. *Azi, mai des:* Sv 10, 13, Vs 3. *Azi, mai rar:* Bt 1, 14, Is 10, 14. *Azi:* Bt 11, Is 15, Nt 12, 13, Sv 15, 17, 18; „Ibănești, Tecuci": Bt 8; „Rar": Sv 7. ***Piatră cioplită neregulat: În trecut:*** Bc 3, 6, 14, Nt 8, 13; „Rar": Bt 6, Sv 6. *Azi, la fel:* Bc 20, Bt 2, Is 13, Nt 4; „Rar": Is 4 (piatră cioplită frumos), 14. *Azi, mai des:* Vs 3. *Azi, mai rar:* Vn 2. *Azi:* Bc 11, Bt 9, Nt 1, 2, 6, Sv 17, 18, Vs 11, Vn 5, 8; „Rar": Bc 8, Sv 2, 5, Vn 13 (din 1945).

Cărămidă: *Azi:* Bt 1, Vs 5, 11, Vn 10 (1966); „În general postbelic": Bt 6; „Din 1945": Nt 2; „Circa 1950": Vs 11; „După 1950-1960": Vs 10 (rar); „De douăzeci de ani": Vn 4 (1951); „De zece ani": Vs 4 (1967); „În ultima vreme": Is 8.

Beton: *Azi, mai des:* „1925": Sv 13; „1945": Vs 12. *Azi:* Bc 3, 15, Bt 14, Is 14-16, Sv 1, 8, 9, 14, Vs 2, 11, Vn 2, 6; „1920": Sv 15; „1930": Vn 2; „1933-1934": Vs 14 (piatră, ciment, beton); „1935": Gl 6, Is 7, 11, 16; „1940, mai rar": Is 9; „După 1945": Bc 8, 13, 19, Nt 14, Vs 6; „Din 1945-1950": Bc 7; „În general, postbelic": Bt 3, 6, Nt 1; „Din 1950": Bc 4, 11, Bt 9, Gl 9, Is 10, Nt 12, 13, Sv 2, 5-7, 10, Vn 3, 9, 11, „1952": Nt 11 (mai frecvent); „1953": Nt 10; „1955-1960": Nt 4, Sv 9; „Din 1956": Bc 10, Bt 13; „Din 1957": Bc 5; „1958": Vn 5; „De 20-30 de ani": Vs 2 (1951-1961); „De 15-20 de ani": Bc 17 (1957-1962), Sv 12 (1957-1962); „Din 1960": Bc 14, 16, Bt 1, 5, 8, Is 3, 11, Nt 2, 5-7, Vs 13, 16, Vn 7; „Postbelic. Mai mult din 1960": Nt 8; „1962": Nt 3; „De 15 ani": Is 1 [1964]; „Circa 1965": Bc 6, 11, Sv 4; „1965, mai frecvent": Is 9; „În jur de 1965-1970": Bc 20, Nt 15, Vs 10; „De zece ani": Bc 9, Is 17, Vs 4, 8 (1967), Vn 10 (1966), „1968-1970": Is 15; „1970": Bt 10, Gl 1, Nt 9, Vs 16, Vn 12; „În prezent": Is 8 [1970-1975]; „Rar": Bc 18, Is 4, 12, Nt 9, Sv 1, 3 (se evită, ține umezeală), 4 (la «șandrama»), 11, 16, 18, Vs 8, 9, Vn 1 (1970), 4 (1971), 8, 13 (1970).

Altfel: *În trecut:* „Pământ bătut («năsăcheală»)": Is 7; „Lut cu piatră": Nt 15; „Bârne sau «furci»": Vn 11; *Azi, la fel:* „Lut": Bc 20; „Din salcâm sau stejar, se punea între «furci». «Brâiele»" se puneau dăltuite în «furci». Apoi se găurea și se puneau pari pentru clădirea «vălătucilor»": Is 2; „«Furci» înfipte în pământ": Nt 3, Vs 8; „Vălătuci, lut și paie, la 20-30 cm în pământ": Vs 2; „«Pomesteală», între țăruși de salcâm": Vn 4. *Azi, mai rar:* „La casele din «furci» se săpau gropi de circa 1 m adâncime, în care se introduceau «furcile» din lemn de stejar. La o casă din 2 camere și sală se puneau 16 furci": Nt 10. *Azi:* Bc 1; „Ciment și piatră": Bc 2, Sv 15; „Balastru": Bc 10, 15, Bt 1; „Balastru (nisip și pietriș) și ciment": Bt 11; „Prundiș": Bc 17; „Balast, de la Siret, de la Roman": Is 14; „Balast și ciment, se amestecă cu piatră": Nt 14; „Ciment și balastru": Sv 8; „Beton peste piatră": Sv 1; „Chirpic": Vs 4; „Se pune lut sau chirpici în șanț la fundație": Vs 7; „Lut cimentuit": Vs 15.

Lianți: *În trecut:* „Pământ bătut și un rând de «vălătuci»": Vs 12. *Azi, la fel:* Nt 2. *Azi, mai des:* „La casa de «vălătuci», temelia de piatră era legată cu pământ până la al doilea Război Mondial, după război, cu ciment": Vs 3.

https://biblioteca-digitala.ro

Pământ: *În trecut:* Bc 4, 7, 9-11, 15, 16, Bt 1, 3, 5, 6, Is 6, 17, Nt 2, 4, 8, 11, 13, Sv 6, 14, 15, Vs 14, Vn 3, 6, 9, 13; „Pământ (lut) cu paie": Bc 5, Vs 2; „Clisă": Bc 13; „Lut": Bc 20, Is 10 («hlei»), 13, 14, Nt 15, Vs 17; „Amestecat cu balegă de cal": Nt 12; „De prin 1930": Sv 11; „Pământ, paie, balegă": Vn 2; „Rar": Bc 3, 6, 8, Bt 2, Is 5, Nt 6, Sv 1, 13, 16. *Azi, la fel:* Bc 18; „Pământ şi apă": Sv 4. *Azi, mai des:* Bc 17. *Azi, mai rar:* Is 15, Sv 5, Vs 3, 16; „Pământ mâlos cu apă - «bruftă»": Is 12; „Pământ şi pleavă": Vs 10; „Lut": Is 16. *Azi:* Sv 17, 18, Vs 4, „Lut": Vs 7; „Rar": Bt 9.

Mortar: *Azi, mai des:* „Ciment, nisip": Nt 1. *Azi:* Bc 1, 10, 13-15, 19, 20, Bt 9, 11, Is 6, 10, 14-16, Nt 15, Sv 1, 6, 8, 11, 14, 15, Vs 4, 6, 14, 16, Vn 2; „Piatră, nisip, ciment": Bc 8; „Balast (balastru) cu ciment": Bc 19, Bt 1 (trei părţi balastru şi o parte nisip), 5 (o parte balastru, o parte nisip), Is 8, Sv 10, 13; „Ciment, nisip": Bt 2, 8, Nt 2, 4, Sv 4 (se pune doar la beci), Vs 10; „Ciment, var, nisip": Bt 3, Nt 6, 13, Vn 13; „Ciment, var": Bt 6, Nt 8, Vs 5; „Ciment": Is 5, Sv 5, Vs 3, Vn 3; „Nisip, var şi balastru": Sv 3; „Piatră, nisip, ciment": Is 11; „Ciment, balast, piatră": Nt 5; „Ciment şi zgură": Vs 12; „Rar": Sv 16, Vn 1, 7.

Aspect: ***Netencuită:*** *În trecut:* Bc 3, 5, 8, 11, 13, 17, 20, Bt 1-3, Is 5, 6, 14, Nt 2, Sv 1, 3, 16, 18, Vs 17, Vn 1, 2, 10, 11; „La case fără prispă": Bt 6. *Azi, la fel:* Bc 16, Is 13, Nt 4. *Azi, mai rar:* Bc 3, 18, Nt 1, Sv 4. *Azi:* „Simplă, ciment": Bc 13; „Ciment sclivisit": Bc 14. ***Tencuită (lipită):*** *În trecut:* Vn 6; „Se lipea": Bc 1, 15; „Lipită": Bc 9, 11, Nt 11, Vs 14, Vn 13; „Lipită, când era cu lespezi": Bc 4; „Lipită cu pământ": Is 10, 16, Nt 8, Vn 7, 9; „Lipită cu lut şi balegă": Nt 9, Vn 1 (rar), „Doar se lipea pe afară": Bc 14; „Dată cu lut negru, «se muruia»": Is 4; „Cu lut galben": Sv 5, Vs 2, 10, „Cu humă": Nt 1, Sv 5, Vs 12. *Azi, la fel:* Bc 16, Nt 12, 13, Vs 16, Vn 2; „Lipită": Vn 3; „Lipită cu pământ": Sv 14; „La case cu prispă": Bt 6. *Azi, mai des:* Bt 2, Nt 2, Sv 1; „În faţă": Bc 8; „Ciment": Vn 1. *Azi, mai rar:* „Lipită cu lut": Is 14, „Un brâu de lutişor sau lut galben, deasupra lui, o dungă albastră": Vs 3. *Azi:* Bc 2, 3, 5, 10, 11, 17, 18, 20, Bt 1, 3, 5, 13, Is 5, 9, 11, 12, 15, Nt 3, 4, 6, 14, 15, Sv 2-4, 6, 8, 10, 11, 13, 15-18, Vs 4-6, 11, 13, Vn 10, 13; „Var, nisip": Bc 1; „Ciment şi var": Bt 8, Is 16; „Ciment": Vs 10, 12, „Drişcuită cu ciment": Vn 12; „Rar": Bt 11, Is 8, Vs 9. ***Văruită:*** *În trecut:* Bc 7, Nt 4, 11, Vn 6; „Rar": Sv 1. *Azi, la fel:* Bc 11, Is 4; „Rar": Vn 3. *Azi, mai rar:* Bc 1, 8; „Cu lutişor": Nt 2. *Azi:* Bc 4, 10, 13, 17, 20, Bt 1, 2, 11, Nt 3, 5, 7, 15, Sv 2, 17, Vs 6, 11, 13; „Rar": Bc 2, 5, Bt 9, Is 8, 9, 13, 15, Sv 3, 18. ***Dată cu culoare:*** *În trecut:* „Negru": Bt 3, Nt 12, 13; „Cu vânăt din humă": Sv 14; „Verde": Bt 3. *Azi, la fel* „Gri": Sv 14; „Negru": Bt 6, Vn 10; „Verde": Bt 6; „Diferite culori": Bt 6. *Azi, mai des:* „Alb": Sv 1; „Gri": Sv 1. *Azi, mai rar:* „Negru": Nt 1. *Azi:* Bc 4, 8, 9 (de ulei), 10, 11, Bt 13, Is 15, Nt 7, 11, 14, Sv 2, 4, Vs 6, 13, Vn 2, 3, 9; „Albastru": Bc 2, 17, 18, Bt 1, 5, 8, 10 (rar), 11, 14 (rar), Vs 4; „Cenuşiu": Bc 1; „Galben": Is 9, Nt 4; „Gălbui": Bc 1, Nt 2; „Grena"; Bc 14, Nt 3; „Gri": Bc 3, 14, Bt 8, Is 10, Sv 3, 15, 18, Vs 11; „Maro": Nt 3; „Negru": Bc 2, 17, Bt 9, 14 (rar), Is 9, 10, Nt 4, 6, Sv 6, 17, Vs 11, 16, Vn 13; „Ocru": Bc 3; „Roşu închis": Nt 4; „Verde": Bc 14, Bt 1, 5, 11, Nt 6, Vs 4; „Vernil": Bc 1; „Culoare mai închisă": Bc 11, Bt 13, Sv 5, 6, 8; „Diferite culori": Bc 9, Bt 2; „Rar": Bc 3, Bt 8, Is 8, Nt 9, Vs 9, Vn 1, 6. ***Decorată cu rosturi:*** *Azi, mai des:* Bt 3; „Numai la prispe de piatră cioplită": Bt 6. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Bc 4, 7-9, 11, 14, 15, 17, 18, 20, Bt 2, 5, 9, Nt 4, 7, 11-13, Sv 2, 5, 8, Vs 4, 6, 11, Vn 1-3, 13; „Motive geometrice": Sv 14; „Rar": Bc 1-3, Is 8, Nt 6, Vs 13. ***Decorată altfel:*** *Azi:* Bc 20, „Flori cu vopsea de altă culoare decât fondul": Bt 1.

https://biblioteca-digitala.ro

PEREŢII

„La 1900, bârnâială cu «pureci» de carpen; interbelic, leaţuri pe furci sau amnari; azi, chirpici: «Am apucat la bunicu', era casa din «lozbe» mari prinse în cuie de lemn la colţuri, încheiate în cruce cu cioplitură dreaptă»": Bc 14; „Ordine cronologică: vălătuci, nuiele (concomitent cu bârne încleştate), chirpici, cărămidă ": Is 6; „Temelie de ţăruşi (bulumaci), zidit cu piatră, se ridicau furcile, se bârnuia, pe capul furcilor se punea «argeaua». Apoi, şipcuit, lipit, «drişcuit» (fituit), văruit sau tencuit. Rama de pe capul furcilor cuprinde şi prispa, pe ea se aşează grinzile, din 60 în 60 de centimetri; pentru streaşină, console. Se şipcuieşte pentru bagdadie, ori se pune podeală rindeluită, vopsită. Pe şipci se pune lutul": Nt 2; „Casele din bârne sunt cele mai vechi, urmează cele din nuieloaie şi apoi casele cu vălătuci şi şipcă": Nt 10; „S-au făcut prin 1927, câţiva oameni, apoi prin 1955...se turna zgură cu ghips în cofraj de scînduri, apoi chirpici. Din ghips şi zgură, nu se mai face. Apoi cărămidă": Sv 4; „La începutul secolului, bârne rotunde în interior, lipite cu pământ şi date cu humă. Acum e la fel, numai că se cioplesc bârnele şi se lipesc şi în exterior, se tencuiesc, văruiesc": Sv 11; „Am făcut pe ţară în jos, cu nuiele împletite, când eram refugiaţi de frica ungurilor": Sv 13; „«Păruiala» se făcea cu pământ bătut între scânduri prinse cu cleşti, şi se bătea cu picioarele, deci un fel de «ceamur» armat": Vs 15; „Casele s-au făcut pe «furci» aşezate în pământ; alte «furci», «păruială» de salcâm, stejar, apoi «vălătuci» din pământ şi paie. De prin 1962, fac din chirpici, cu temelie din piatră sau beton": Vs 16; „Problemă: care erau mai multe, cele din nuiele împletite sau cele din bârne ?": Vn 1; „Evoluţie - bârne, «furci», «paiante»": Vn 11. **Pereţi din pământ:** „1-Chirpicii, 2-izbitura, 3-feţuirea, 4-varul, în jur la trei straturi": Bc 2; „Chirpici, cărămidă uscată, din pământ cu paie (dimensiunile 50 / 25 cm)": Bt 3, 6; „Pământ cu paie şi peste, lut cu pleavă": Bt 13; „Cu rânduri la «jug»": Is 9. **Pământ bătut:** ***În trecut:*** „Vălătuci cu pari": Bc 2; „Bătut la scândură": Is 11; „Rar": Gl 3, Nt 14. ***Ceamur: În trecut:*** Gl 9, Is 1; „Pământ cu pleavă şi paie": Bc 15; „Pe la 1930, s-a făcut una din «rând de pământ»": Is 10; „Vălătuci": Vs 5; „Rar": Gl 3. *Azi, la fel:* Vs 3; „De prin 1900, vălătuci cu paie":Vs 1; „Rar": Bc 16, Gl 10, Vs 7 (de prin 1922-1925). *Azi, mai des:* Vs 2; „Cam prin 1910-1920 a început": Is 12; „Mai nou": Vs 12. *Azi, mai rar:* Gl 1, Vs 4. *Azi:* Vs 10; „Cei din Basarabia făceau, odată cu ei s-a început": Vs 15; „Rar": Gl 6, Is 3, 5, Vs 8, 17. ***Din bulgări mari muiaţi:*** *În trecut:* Bc 2. *Azi, la fel:* Gl 1. *Azi, mai des:* „Frământat cu paie": Is 12. *Azi, mai rar:* Vs 4. ***Din pământ bătut cu maiul: În trecut:*** Bt 2, Is 1, Nt 3, 8, 14, 15; „Vălătuci cu paie": Is 11, Vs 14; „Rar": Bc 16; Nt 10. *Azi, la fel:* Is 8. *Azi, mai des:* Vs 2, 12. *Azi:* Vs 8; „Pământ bătut la scândură": Is 8. ***Chirpici: În trecut:*** Bt 6. *Azi, la fel:* Bc 3, 20, Bt 2-5, Is 8, Vs 3, 8, Vn 4; „Cu «furci» la colţuri": Vs 14; „Rar": Gl 1, 3, 10. *Azi, mai des:* Bc 2, Bt 1, Nt 11, Vs 4, 5, Vn 10; „Din interbelic": Vn 6. *Azi:* Bc 4, 5, 19, Bt 7-9, 12, 14, Is 1, 4-7, 9, 11, 14, 15, Nt 7, 10, Sv 2, 6, Vs 6, 9, 11, 12, Vn 5, 9, 13; „De prin 1920": Vs 1; „Dintre cele două războaie": Is 3; „De prin 1930, prima a fost a părintelui Movileanu": Is 10; „După 1930": Vs 7; „Între 1930 şi 1940": Nt 2; „Din 1940": Is 16; „După război, pământ turnat în cofrag din scândură": Nt 14; „De 15-20 de ani": Is 17 [1957- 1962]; „De 20 de ani": Nt 6 [1958]; „1962": Vs 16; „De 10-20 de ani [1963-1973]": Is 2; „De prin 1967, se găsesc de vânzare la fabrica «Zorile» din Piatra Neamţ": Nt 12; „Forme de 40 cm / 20 cm": Bc 14; „Cu fundaţie şi centură din beton": Gl 9; „Rar": Bc 6, 7, 15, 16, Gl 6, Is 13, Nt 6, 15, Sv 4, 5, 8, 14, Vs 13, 17. **Pământ amestecat**: ***Cu paie.*** *În trecut:* Bc 2, 4, 15, Bt 3, 5, Nt 8, 14, Vs 14, 16, Vn 4;

https://biblioteca-digitala.ro

„Paie de grâu, pământ, apă şi călcat cu cai": Bt 3, 6; „Rar": Bt 2. *Azi, la fel:* Bc 3, 18, 20, Bt 1, 10, Gl 1, 3, 4, 6, 9, Gl 10, Is 1, 9-11, 16, Nt 2, Vs 4, 5; „Pământ, paie apă, se fac vălătuci, se calcă cu picioarele ": Vs 1; „De ovăz (mai bun ca grâul)": Vs 3. *Azi, mai des:* Is 12, Nt 10, 11, Vn 6; „Pământ, paie, apă, apoi călcat de vite": Vs 7. *Azi, mai rar:* Nt 3, Vs 2. *Azi:* Bc 5, 6, 7, 19, Bt 7-9, 12, 14, Is 2, 4, 5, 7, 15, 17, Nt 6, 7, 15, Sv 2, 6, 8, 14, Vs 6, 9-11, 13, 15, Vn 13; „Pământ cu paie, călcat de vite, pus în tipare": Is 3; „«Hlei»- lut şi paie": Is 14; „Pământ şi paie de grâu (vălătuci)": Vs 8; „Paie tocate. Pământul se amestecă afară, pe arie, cu vitele": Vs 10; „[Cu] Grâu, orz": Vs 12; „Rar": Vs 17. ***Cu pleavă: În trecut:*** Bc 4, 15, Nt 8, Vn 4; „Numai la «izbită», lipitură": Bc 2; „Mai mult la tencuitul pereţilor": Bt 4, 6. *Azi, la fel:* Bc 20, Bt 2, Gl 1, 9, 10, Is 9-11; „La lipit pereţii": Is 8; „Rar": Bc 3, 16, Gl 4. *Azi:* Bc 19, Is 5, 7, 15, Nt 2, 15, Vn 13; „Numai la făţuit": Is 14, Vs 6, 12; „La lut fin": Vs 8; „Încărcătura": Vs 11; „Rar": Bc 5, 6, 7, Bt 7, 8, Sv 8. ***Cu balegă: În trecut:*** Nt 15; „De cal, de vită, la lipituri": Bc 15, Bt 6; „La feţuit": Bt 4. *Azi, la fel:* Is 9, Vs 5; „În amestec cu pleava ca să nu crape": Is 8. *Azi, mai des:* Gl 9. *Azi, mai rar:* Bc 2. *Azi:* Bc 19; „De cal": Is 5; „Ultima făţuială": Is 14, Vs 6; „Rar": Vn 13. ***Cu iarbă:*** *Azi, la fel:* Vs 5. ***Altfel:*** *Azi:* „Ciment pe ceamur": Vs 2. **Pereţi din împletitură:** *În trecut:* Bc 16, Bt 7, 12, 14, Is 7, 16, Nt 11, Sv 6, Vs 1, 14, Vn 13; „Între cele două războaie mondiale": Is 15; „Lut şi «păruială», la 4-5 cm distanţă între pari. La jumătatea înălţimii se fixa «îndrugeala»": Vs 2; „După cele de lemn": Vn 12. *Azi, mai rar:* Is 4, Sv 5. ***Nuiele (grădele). În trecut:*** Bc 4, 9, 19, 20, Bt 2, 4, 6, 8, 9, 12, 14, Gl 1, 3, 7-9, Is 7, 10-13, 15-17, Nt 8, Vs 1, 6, 8, 12, 14, Vn 1-3, 5, 9, 10, 12; „Salcie, soc": Bt 3; „«Nuială» de carpen, salcie, soc": Bt 6; „Fag, carpen, stejar": Is 5; „Fag, carpen": Is 6; „Răchită": Is 9; „Nuiele de fag, tei, carpen": Is 14; „Îngrădit cu nuiele": Bt 13; „«Îngrăditură»": Vn 4; „«Furci» şi «grădele» de stejar, de plop, de salcie": Nt 7; „Carpen, ulm, brad": Nt 10; „Salcie, alun, frasin. Aveam pădure, şi în vale, şi la deal. Acum nu mai avem nimica": Vs 7; „Carpen, ulm, frasin": Vs 10; „La casa din furci, formată din 2 camere şi o sală, se puneau 16 furci de stejar, iar între furci se foloseau nuiele de carpen, ulm sau brad, groase de cca. 3-5 cm": Nt 15; „Răchită, plop, tei": Sv 6; „Alun": Vn 6; „Fag, carpen, alun, salcie": Vn 7; „Rar": Bc 2, 16, Gl 4, 6, Nt 6, Vs 4. *Azi, mai rar:* Bt 1, 5, 10, 11, Nt 14, Vs 5. ***Vălătuci (de pământ cu paie de secară): În trecut:*** Bc 2, 3, 15, 16, 19, Bt 10, 11, Is 6, 9, 11, 12, 16, Nt 3, 7, 8, 10, 14, Vs 14, 15; „Paie de grâu": Bt 3, 4, 6, Gl 9, Is 2; „Vălătuci cu paie, după 1930": Bt 13; „Vălătuci - se întindea pământ pe jos şi se puneau paie de grâu pe jos şi se răsucea cu mâna. Se împletea între pari. «Păruială» - «argea»": Is 1; „Vălătuci de 0,60-0,70 m": Is 3; „Rar": Bt 1, Bt 7. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Gl 5, 6, Vs 1, 3; „Grâu, orz": Gl 4, 7, Vs 16; „Paie de grâu": Gl 1; „«Păruială»": Vs 17. *Azi, mai des:* „De orz, de secară": Gl 8. *Azi, mai rar:* Bc 6, Is 4; „Casele se construiau din vălătuci de lut cu paie de secară sau grâu, fără talpă, având la colţuri furci de lemn îngropate 0,80 m în pământ": Is 8; „Vălătuci între pari": Vs 4; „Se udă o arie de pământ, se taie cu lopata, se adaugă paie, se frământă cu picioarele": Vn 11. ***Trestie: În trecut:*** Vs 7. ***Fâşii late de lemn crăpat: În trecut:*** Bc 18; „Se şipcuiau": Gl 1; „Rar": Nt 11, Vn 5. *Azi, la fel:* „Numai «leaţuri» cu pământ pe furci (în pământ) şi pe «amnari» (în talpă)": Bc 14. *Azi, mai des:* Gl 9, Vn 2. *Azi, mai rar:* „«Leaţuri» la 1900 şi mai încoace": Bc 15. ***Altfel: În trecut:*** „«Nuială» de carpen, soc, salcie": Bt 3; „Cu «leaţuri»": Is 10, Vn 10; „Rar": Vs 9 (păruială). *Azi:* „«Leaţuri»": Bc 18, Vn 9.

https://biblioteca-digitala.ro

Suportul împletiturii: „Furcile în pământ, parii în talpă şi sus in «costoroabă», carpen, fag": Bc 4; „Arse pe circa 0,80-1 m după cojire şi cioplire, la partea inferioară, înfiptă în pământ": Bt 3, 6; „De stejar. Se ungeau capetele cu smoală sau se ardeau": Is 1; „Un metru în pământ, se ardeau (se pârleau) la capăt. La 2 m; între ele pari de stejar": Is 3; „16-24 de furci la o casă, îngropate la 1 m în pământ": Is 4; „24 de furci": Sv 6; „Se ardea «furca», se întărea cu piatră alături": Vs 14. ***Furci îngropate în pământ:*** *În trecut:* Bc 2, 4, Bc 14, 15, 19, Bt 2-4, 6, 9, 12-14, Gl 3, Is 2, 3, 5-7, 9, 11-16, Nt 3, 6, 8, 10, 15, Vs 1, 2, 4, 9, 10, 14, Vn 4, 7, 10 («amnari»); „Furci de stejar": Sv 6, Vs 15; „Stejar, frasin, salcâm": Vs 7; „De 50 cm": Bc 9; „La 1 m adâncime": Vs 8; „Din 1940 nu se mai face": Is 10. *Azi, la fel:* Bc 20, Bt 1, 5, 8, Gl 4, 5, 7; „Furci la colţuri, cu păruială între ele": Vs 3; „Rar": Sv 5. *Azi, mai rar:* Bc 6, Bt 10, 11, Gl 1, 6, 8, 9, Is 4, 8, 17, Nt 7, 14, Vs 5, 16, 17, Vn 11. *Azi:* „Furci în beton": Nt 7. ***Stâlpi înfipţi în talpă:*** *În trecut:* Bc 3, 4, 16, Is 6, 13, Nt 11, Vn 1, 3, 5, 7, 10 („dăltuitură"), 13; „Până acum 20-30 de ani [1953-1963]": Bc 15; „Mai mult la grajduri": Is 10; „«Amnari»": Is 12, Vn 4; „La «paianturi»": Is 16; „«Paiant»": Is 17; „Rar": Bt 3, 4, Is 4, 14 («amnari»). *Azi, la fel:* Bc 14, 18, 20; „Rar": Bc 6, Vs 17, Vn 2. *Azi, mai rar:* Sv 5, Vn 6, 9. *Azi:* „Rar": Bt 9.

Pereţi din bârne: *În trecut:* Nt 2, 10-12, 15, Sv 6, Vs 10, 12, 14, 15 (erau vreo 100 de case), 17, Vn 5, 9-12; „Doar până la 1900": Vs 2, 11; „Înainte de 1900": Vs 9, 16; „Mai e o singură casă": Bc 16; „Sporadic, după posibilităţi": Bt 3; „Iniţial, erau cele mai numeroase": Bt 4; „Dinainte erau şi case de bârne": Bt 13, 14; „Au fost case de bârne până la 1944, două-trei, la Amarandei, Spătaru, Stroescu...": Is 4; „Distruse la război": Is 5; „Din bârne încheiate, şipcuite şi bătute cu lut": Nt 7; „Puţine" : Bt 6, Is 6; „Rar": Is 6, Nt 8, Vn 7. *Azi, la fel:* Nt 1, Sv 4, 7, 10, 12, 13, 15, 18, Vn 1, 2, 8, 13. *Azi, mai rar:* Sv 1, 3, 5, 8, 9, 11, 16, 17. *Azi:* „Rar": Sv 14 (vreo trei sau patru căşi).

Materiale: „Orice esenţă, în afară de carpen şi fag pentru că putrezesc repede": Nt 10; „Fag nu, că se coace când îl închegi cu lut. Casele cu pereţi din bârne au fost mai vechi. Se folosea orice esenţă de lemn, cu excepţia carpenului şi fagului care se scorogeau (putrezeau) repede": Nt 15; „Cumpăram lemne din Rădăuţi, veneau şi meşteri din Islovăţ, cu tot cu lemne şi făceau casa pe loc în sat. Aveau pădurea lor la *Fondul Religionar* al Bisericii Ortodoxe Române. Din 1918 n-am mai cumpărat din Rădăuţi. Erau şi păduri de stejar în Regat, lemn de gater, care se taie. De când cu democraţia, s-a tăiat tot, da numele a rămas, «la pădurea cu mure»": Sv 4; „Astăzi, «amnarii» din brad sau stejar, pereţii din plop": Sv 5; „Dinainte de 1900 nu se mai construiau din bârne. Înainte se făceau case din bârne de stejar": Vs 11. ***Stejar:*** *În trecut:* Bc 2, 15, 16, Is 4, 10, 11, Nt 2, 7, 8, Sv 6, Vs 9-12, 17, Vn 9-12; „Rar": Bc 7 (pentru amnari), 9, Bt 3, 4, 6, 13, Is 5, 6, 14, 17, Nt 6, 7, 11, Sv 1, 4, Vn 7. *Azi, la fel:* Bc 20, Sv 5. *Azi, mai rar:* Bc 10. *Azi:* „Rar": Sv 14. ***Brad:*** *În trecut:* Bc 3, 6, 7, 16, Nt 6, 11-13, 15, Vn 5; „Rar: Bc 2, 4, 15, Sv 14, Vn 10. *Azi, la fel:* Bc 1, 17, Nt 4, 9, Sv 4, 5, 7, 10, 15, 18, Vn 2, 8. *Azi, mai des:* Vn 1. *Azi, mai rar:* Bc 8, 10, 11, 13, Nt 5, Sv 1, 3, 8, 9, 11, 12, 16, 17. ***Fag:*** *În trecut:* Bc 2, 4, 5, 11, 14, 15, Bt 4, Is 5, 11, 15, Nt 8, Vs 10, 14, Vn 11; „Rar": Bc 16, Vn 2. *Azi, la fel:* Vn 13. *Azi, mai rar:* Bc 10. ***Alun:*** *În trecut:* Bc 2. ***Arin:*** *În trecut:* Bc 7, 10, 11; „Rar": Bc 4. *Azi, la fel:* „Arin roşu": Nt 4. ***Carpen:*** *În trecut:* Bc 2, 10, Is 5, Nt 7. ***Cireş:*** *În trecut:* Bc 11. ***Iovă:*** *În trecut:* Nt 8. ***Mesteacăn:*** *În trecut:* Bc 2, 4, 10, 13, Nt 14, 15, Vn 5. *Azi, la fel:* „Rar": Nt 9. ***Molid:*** *În trecut:* Bc 13. Rar": Sv 1. *Azi, la fel:* Nt 1, Sv 13, 15. *Azi, mai des:* Sv 12.

https://biblioteca-digitala.ro

Azi, mai rar: Sv 11, 17. ***Plop:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 7, 11, 13-16, Bt 13, Is 13-17, Nt 2, 7, 8, 11, 14, 15, Sv 6, Vn 5, 10, 11; „Rar": Bc 3, Is 6, Sv 11, 16, Vs 14, 15, Vn 7. *Azi, la fel:* Sv 5. *Azi:* „Rar": Sv 14. ***Răchită:*** *În trecut:* Is 15. ***Salcie:*** *În trecut:* Bc 9, Vn 10. ***Salcâm:*** *În trecut:* Bc 15, Bt 6, Is 11; „Din 1916": Bc 9; „Rar": Bt 3. *Azi, la fel:* Bc 20. ***Tei:*** *În trecut:* Bc 6, 9, 14, Is 13, 14, 16, 17, Sv 6, Vs 10, 14, „Rar": Is 6. *Azi, mai rar:* Bc 18. *Azi:* „Rar": Sv 14. ***Ulm:*** *În trecut:* Nt 8, Sv 6, Vs 10, Vn 10. ***Esenţe combinate:*** *În trecut:* Bc 9, 13-15, Is 5, Nt 8, Vn 11; „Stejar şi brad": Nt 6; „Fag şi stejar": Vn 13; „Brad şi plop": Nt 11; „Brad cu stejar şi plop": Vn 2; „Rar": Bt 4. *Azi, mai rar:* Bc 18.

Îmbinarea în cununi (orizontale) de bârne: *În trecut:* Is 11, Nt 6, 10, 15, Sv 6; „«Grinzele» de «argea»": Nt 2; „Bârne culcate una peste alta": Is 16. *Azi, la fel:* Sv 4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 18; „Cu bârne culcate, încheiate în «ţâncuri»": Bc 1. *Azi, mai des:* Sv 8. *Azi, mai rar:* Sv 2, 3, 16; „«Drugari» sau «merei»": Sv 1. *Azi:* Sv 14.

Fasonarea: „În interior erau cioplite, iar partea care rămânea în exterior era rotundă": Nt 14. ***Bârne rotunde:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 7, 9-11, 13, 16, 17, 20, Nt 2, 4-6, 9, 12, 13, 15, Sv 1, 2, 3, 7, 10, 11, 13, 15-17, Vs 12, 14, 17, Vn 5, 9, 13; „Bulumaci": Vs 10; „Rar": Bc 2, 14, Is 5, 6, 14, Nt 11, Sv 4, 8, 12, 18, Vs 9, Vn 10. *Azi, la fel:* Vn 8. *Azi, mai rar:* Bc 8, Nt 1, Vn 1, 2. ***Jumătăţi de bârne rotunde:*** *În trecut:* Bc 3, 4, 11, 15, 16, Is 16, 17, Nt 2, 5, 15, 17, Sv 18 («zamok»), Vs 10, Vn 5; „Rar": Bc 5, 9, Is 14, Nt 11, Sv 1, 5, 8, 15. *Azi, la fel:* Sv 9; „Crăpate la hierăstrău": Bc 1; „Rar": Bc 17. ***Cioplite în patru muchii:*** *În trecut:* Bc 6, Bt 3, 4, 6, Is 4, 5, 10, 11, 13, 16, Nt 2, 6, 10, 15, Vs 9, 15, 17, Vn 10, 11; „Rar": Nt 5, Vn 5, 7, 12. *Azi, la fel:* Sv 1 (pentru etaj), Sv 2, 4, 5, 7, 16, Vn 13; „Rar": Sv 11. *Azi, mai des:* Bc 8, 17, Sv 3, 8, 10, 13, Vn 1, 2; „Erau fălţuite, de nu era gol între ele": Sv 15. *Azi:* Nt 4, Sv 17, 18. ***Bârne late:*** *În trecut:* Bc 5, 13, Is 11, 15, Sv 2, Vs 9; „Era tei, care se punea pe lat": Bc 9; „Rar": Bc 2, 4. *Azi, la fel:* Nt 4, Sv 7, 16, Vn 8; „8 cm, 12 cm, 18 cm": Bc 1. *Azi, mai des:* Sv 15, Vn 2; „20-25 cm": Bc 17. *Azi, mai rar:* Bc 10. ***Bârne cu secţiune pătrată:*** *În trecut:* Bc 2, 6, 9, 13, Bt 4, Is 11, 14, 16, Nt 2, Sv 6, Vs 2, Vn 10. *Azi, la fel:* Bc 11, 20, Sv 4, 5, 12, 15, Vn 13; „Cioplite pe două feţe": Bc 18: „Rar": Sv 1. *Azi, mai des:* Sv 3, 7, 8, 10, 13, Vn 2. *Azi, mai rar:* Bc 10; „Pe două muchii": Nt 1. *Azi:* Sv 9, 17, 18, „Rar": Sv 11, 14.

Îmbinarea la colţuri (încheieturile bârnelor la capete): „Numai «cleştele», la colţuri, rămânea în afară, în rest pereţii erau lipiţi şi în interior şi în exterior": Nt 10.

Încheietură de bârne stânească, în frânghiu şi durată, sat Pipirig, jud. Neamţ (desen de Paul Petrescu)

Rotunde: *În trecut:* Bc 7, Nt 7, 12, 13, Sv 7, 9, 12, Vs 9, Vn 2, 8, 9, 13; „Cele mai vechi": Bc 1, 5, 16; „Până la 1900 «durate» («cheotori»)" : Nt 6; „În «cheotori»": Bc 4, 8, 11, 13, 17, 20, Is 14, Nt 15, Sv 1, Sv 2 (până la 1900), 11, 15, 16, Vs 14, Vn 5; „«În cleşte»": Bc 9, Is 14, Sv 13, Vn 12; „În «colţ de lup»": Bc 13; „În «frânghiu»": Bc 10; „«Stâneşte»": Sv 10, 13; „«Stâneşte» sau în «cheotori»": Nt 5, 9; „Lemn «durat»": Nt 11; „«Vuhle» (chiotoare)": Sv 17, 18; „În «ţancuri» simple": Vs 10; „Rar": Sv 5, 8, Vn 10. *Azi, la fel:* „«Stâneşte»": Nt 4; „Un

https://biblioteca-digitala.ro

singur fel de încheietură, «încheială», rotundă": Vn 1. *Azi, mai rar:* „«Stâneşte» sau în «cheotori»": Sv 3. ***Drepte: În trecut:*** Bc 3, 13, Bt 3, 4, 6, Is 4, Nt 2, Sv 9, Vs 15, 17; „După 1900": Nt 6; „«Cheotori»": Is 5, 14, Nt 15; „În «cheotori» încheiate în «dulapi»": Nt 2; „«Deltuituri»": Sv 6, Vs 10; „În «frânghiu»": Nt 15; «Pârşuri»: Bc 6; „Cele mai noi": Bc 5; „În «căţei»": Is 15, 16; „În «cleşte»": Is 11, 13-17; „«Durat» sau «bisericeşte»": Nt 5; „«Mâglă»": Sv 1; „În «jgheab»": Vs 9; „Rar": Bc 2, Is 10 (în «cleşte»), Vn 7, 11. *Azi, la fel:* Sv 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15; „«Pe capete»": Bc 20; „În (la) «mâglă»": Sv 3 (rar); „În «căţei»": Sv 16. *Azi, mai des:* Sv 10; „«Mâglă»": Sv 13; „«Durată», în «frânghel»": Nt 9; „«Frânghiu»": Vn 2. *Azi, mai rar:* Nt 1; „«Cioplit»": Bc 10. *Azi:* Bc 17, Sv 17, 18, Vn 13. ***Cu capete tăiate:*** *În trecut:* Bc 2, Bc 11, 13, Is 11, 16, Nt 15, Sv 6, Vs 17, Vn 10; „În «amnari»": Nt 6; „În «căţei»": Bc 3; „În «ţanchi»": Is 10; „Rar": Is 5, Sv 1. *Azi, la fel:* Bc 18, Sv 2, 5, 7, 8, 12; „Bârnele cu secţiunea pătrată": Sv 3. *Azi, mai des:* Sv 4, 10, 13, 15. *Azi, mai rar:* Nt 1; „5 cm": Bc 8; „Cca 6 cm": Bc 10. *Azi:* Sv 11, 16, 18; „«Zimţi»": Sv 17. ***Cu capete lungi:*** *În trecut:* Bc 4, 6, 8, 13-15, Bt 3, 4, 6, Is 5, 14, 15, Nt 2, Sv 1, 11, 16, 17 («kania»), Vs 2, 10, Vn 11; „Bârnele rotunde": Sv 3; „Rar": Sv 4, 5, 15, Vs 17, Vn 7. *Azi, la fel:* „10 cm": Bc 1. ***În coadă de rândunică:*** *În trecut:* „Rar": Is 14, Nt 5, Sv 6-8, Vn 11. *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 13, Vs 9; „«Dintele lupului»": Bc 17; „«În frânghie» pe o parte, pe două părţi": Nt 4, Sv 1; „«Frânghiu»": Vn 5, 8; „În «mâglă»": Sv 15 (rar). *Azi, mai des:* Sv 13; „«În şreghi»": Bc 10. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Bc 8, Sv 10, Vn 13; „În «coada peştelui»": Sv 9, 17 («knii»), 18; „În «zimţi»": Sv 11; „Rar": Sv 14. ***Jumătate:*** *În trecut:* Bc 17; „Rar": Sv 3, 8 (în «căţei»). *Azi, la fel:* Bc 11; „«Durată»": Nt 4. *Azi, mai des:* Bc 10, Vn 8. ***Întreagă:*** *În trecut:* Sv 3, 8, 15. *Azi, la fel:* Bc 11, Sv 1. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Vn 8. ***Cuie de lemn:*** *În trecut:* Bc 3, 4, 6, 7, 9, 13, 14, 18, 20, Bt 3, 4, 6, Is 4, 10, 14, Nt 4, 7, 15, Sv 8-10, 17 (zveki»), 18 («ciope»), Vs 2, 9, 10, 14, 17, Vn 9, 10, 12; „Pene": Bc 5, 16; „Chiroane": Bc 11; „Înainte de 1900": Bc 8; „În bortă sfredelită": Bc 15; „Gaură cu sfredelul, cuie groase cât degetul": Vn 11; „Din tisă şi stejar": Bc 17; „Tisă": Nt 5, Vn 5, 13; „Plop": Sv 15; „«Cusute» cu cuie de stejar": Nt 6; „Stejar şi frasin": Vn 2; „Cuie de mesteacăn sau fag": Sv 1; „Cu cepuri, apoi cu leaţuri de 5 cm": Sv 12; „Numai la colţuri": Nt 10; „Rar": Bc 2, Sv 2, Vn 1, 7. *Azi, la fel:* Sv 3; „Rar": Sv 13 (la pereţii mai lungi).

Bârne puse în picioare: *În trecut:* Bc 1; „Rar": Bc 4. *Azi:* Bc 17. ***Îngropate în pământ.*** *În trecut:* „Rar": Bc 4. ***Înfipte în talpă.*** *În trecut:* Bc 1, Nt 4, „Rar": Bc 4. *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 13, Vn 13; „Bârnuială prinsă între şipci": Nt 12. *Azi, mai des:* Vn 5. *Azi:* Bc 17.

Case cu unii pereţi cu bârne orizontale şi alţii cu bârne puse în picioare: *În trecut:* Bc 3; „Se făcea «jgheab» de «furci», constituit din «furci» verticale, iar bârnele orizontale intrau în cele verticale": Nt 14; „Rar": Bc 8. *Azi, la fel:* Nt 4. *Azi:* Nt 12; „Înainte numai de-a lungul. Acum se pun şi în lung şi în picioare": Bc 17; „Azi": Sv 3.

Pereţi construiţi în «amnari» (stâlpi verticali): Nt 1, 9, 14, Sv 2; „Perete întreg din bârne verticale, orizontale şi oblice": Bc 17; „«Furci»": Bt 4, 6 (rar), 13, Gl 1, 3, 4, Nt 2; „Amnari în tălpoi": Is 4, 12; „Tipic pentru o dată anterioară lui 1870": Is 10; „În «paianturi»": Is 16; „La case mai bune, «furci» de stejar şi blăni de stejar": Nt 7; „«Păruitul», «furci»": Vs 14; „Din «bârnuială», puse în picioare, jos în talpă, sus în «argea». «Paiant» - bârna oblică la amnare": Nt 9, Sv 4; „Cele mai multe case": Nt 15; „«Uşori»": Sv 7, 10; „În picioare erau doar stâlpii de la geamuri, uşi. E o modă mai nouă, cu stâlpi, că nu pot aduce

https://biblioteca-digitala.ro

lemne lungi": Sv 11; „Sistem mai nou": Vs 2; „Întărite cu «săgeată» (contrafise)": Sv 13; „Amnari de stejar, «costoroabă» de brad, grinzi de brad, pari de fag, carpăn, stejar, «sprait» sau paiantă": Sv 14; „Pari din stejar": Vs 6; „«Păruială»": Vs 9, 13 (sau amnari); „După dimensiunile scândurii, erau puşi «amnarii» de stejar": Vs 10; „«Amnari», «leţuri», şipci": Vn 6; „Foarte puţine fără «amnari»": Vn 7; „În «amnari» sau în «paiante»": Vn 8; „Amnari cu şanţ «horjit»": Vn 12. ***La colţurile casei:*** *În trecut:* Bc 1, 7, 9, Bt 3, 4, 6, 13, Gl 1, 3, Is 11, Nt 2, 7, 12, 14, 15, Vs 4, 6, 8, 12, 14, 17, Vn 3, 7, 9; „Puţine «paianturi»": Bc 10; „Sau «paianturi», cu contrafise cu cuie de 20 şi 15. Şi la uşi şi la geam": Bc 13. *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 1, Vn 5; „«Amnari»": Sv 4, 9, 12, Vs 10, 11. *Azi, mai des:* Vn 13; „«Paiante», amnari": Vn 1. *Azi, mai rar:* Sv 5, Vs 13. *Azi:* Bc 17, Sv 3, 10, Vn 2; „Rar": Sv 8, 16. ***Din loc în loc:*** *În trecut:* Bc 3, 5, 11, 16, Bt 3, 4, 6, Gl 1, Is 4, 10, 13, 14, 16, Nt 2-4, 11, 13, 15, Sv 6, 14, Vs 4, 6, 9, Vn 3, 7, 9, 12; „Pari înfipţi în pământ, la 0,20-0,25 m, şi, între ei, vălătuci amestecat cu paie": Bc 2; „La 1 m": Bt 13; „ La 1-1,5 m": Bc 7; „La 1-2 m": Bc 9; „Din 2 în 2 m": Nt 6, 14; „52 de «amnari» la casa de 2 încăperi, cămară, verandă": Bc 14; „«Furci». Până acum 20-30 de ani [1953-1963]": Bc 15. *Azi, la fel:* Gl 3, Nt 1, Sv 4, 7, 9, 12, Vn 5, 6, 8, „«Păruială»": Vs 11; „Rar": Nt 5, Sv 8 (pe unde veneau uşi, geamuri), Vs 10. *Azi, mai des:* Sv 2, 13, Vn 13. *Azi, mai rar:* Bc 6, 18, Is 5, Sv 5, 11, Vs 13. *Azi:* Bc 17, Nt 9, Sv 3, 15-17, Vn 2.

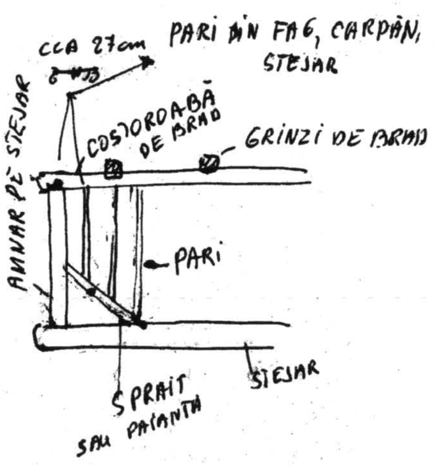

Pereţi în amnar, sat Udeşti, jud. Suceava
(desen de Roswith Capesius)

Pereţi din paiantă: *În trecut:* Bc 3, 4, Bt 3, 4, 6, Is 11, Nt 8, Sv 6, 14, Vs 8; „«Furci» cu leaţuri şi pământ": Bc 15; „«În furci»": Bt 13; „Îngrădeală": Bt 9; „De fapt

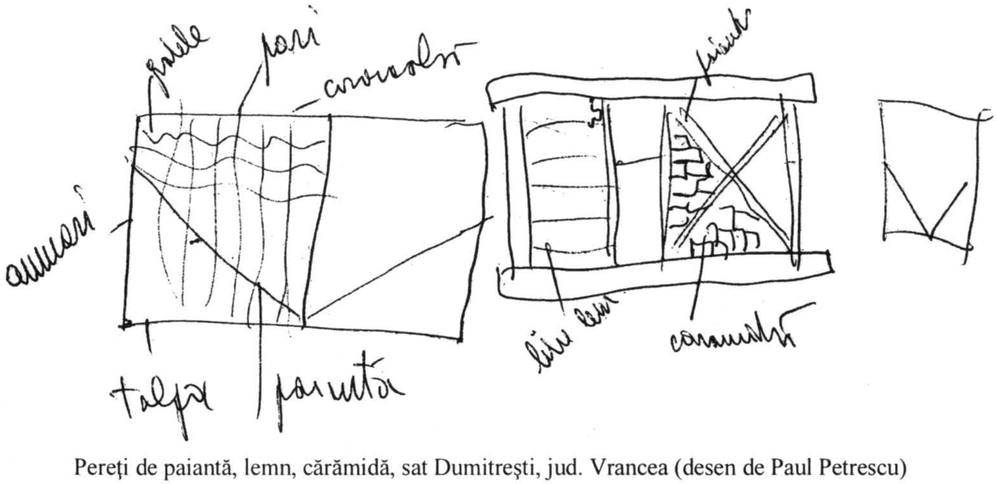

Pereţi de paiantă, lemn, cărămidă, sat Dumitreşti, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

https://biblioteca-digitala.ro

«păruiala» este un fel de paiantă": Is 1, 2, 6, Vs 7; „Pari dubli verticali sau leaţuri duble orizontale umplute cu vălătuci": Is 11; „Paianta găurită, în care intrau «fusci» de ulm": Is 13; „«Grădele»": Nt 3; „Toate casele lucrate în «amnari» aveau «paianturi», pentru rezistenţă, la colţuri": Nt 6; „«Paiantă»-cui foarte mare, de 20-30 cm": Vs 17; „«Amnari»": Vn 13. *Azi, la fel:* Bc 1, 20, Bt 2, Vn 7, 13; „Paiante": Vn 11; „Paiante cu «boate»": Gl 8; „«Amnari»": Sv 2, 5, Vn 9; „«Paiantele» erau lemn tot de stejar, printre pari": Vs 13. *Azi, mai des:* Vn 1; „«Amnari»": Sv 13. *Azi, mai rar:* Vs 6, Vn 10; „«Furci» la colţuri şi la uşi şi ferestre, «leaţurile» bătute se umpleau cu «vălătuci»": Vs 12; „Paiantă înfundată": Vn 2; „«Paiante, contrafise»": Vn 5. *Azi:* „Rar": Bt 7, 10, 12, 14, Sv 15, 17. ***Umplutura paiantei din lemn.*** *În trecut:* Bc 3, 7, 9, Is 4, 14, Nt 11, Sv 6, Vs 8, 14; „Bârnăială în «paianturi»": Bc 10; „În lemnărie slabă": Bc 11; „Rar": Bt 4, 12, 13, Vn 3, 7, 11. *Azi, la fel:* Bc 13, Sv 5, Vs 13, Vn 8; „Şipcuială umplută cu pământ, paie, pleavă, balegă": Gl 1. *Azi, mai des:* Vn 1, 5, 13. *Azi, mai rar:* Bc 8, Is 5, Vn 2; „O grindă la mijloc, în care intrau ţăruşi (paiantă)": Vs 12. *Azi:* Bc 17; „Rar": Bt 7, 10, 14, Sv 15. ***Bârne orizontale.*** *În trecut:* Bc 7, Is 10, 14, Nt 2, 11, Sv 6, Vn 3, 12; „Rar": Vn 7. *Azi, la fel:* Bc 13, Sv 2, 5, Vn 8, 13. *Azi, mai des:* Bc 10, Vn 1, 5. *Azi, mai rar:* Bc 8, Vs 12 (una). *Azi:* Bc 17; „Rar": Bt 7, 12, 14, Sv 15, 17. ***Bârne verticale.*** *În trecut:* Bc 3; „Pari": Vs 14; „Rar": Bc 7. *Azi, la fel:* Bc 1, Sv 2. *Azi, mai des:* Vn 5. *Azi, mai rar:* Bc 8, Vs 12 (pari), Vn 2. *Azi:* Bc 10, 17; „Rar": Bt 7, 12, 14, Sv 15. ***Bârne oblice.*** *În trecut:* Nt 6. *Azi, la fel:* „Rar": Sv 5. *Azi, mai des:* „Combinate, contrafise": Vn 5. *Azi:* Bc 17; „Rar": Bt 7, 12, 14, Sv 15. ***Umplutura paiantei din nuiele împletite.*** *În trecut:* Bc 11, Bt 3, 4, 9, 13, Is 10, 11, 14, Nt 8, 10, 11, Sv 6, Vn 3, 6, 9, 13; „Pusă pe «brâie». «Brâul» se tăvălea în pământ cu pleavă": Bt 6; „Lut cu paie": Vn 12; „Rar": Vs 4, Vn 2. *Azi, la fel:* Gl 8. *Azi, mai rar:* Nt 7, Vs 6, Vn 7. *Azi:* „Rar": Bt 12, 14.

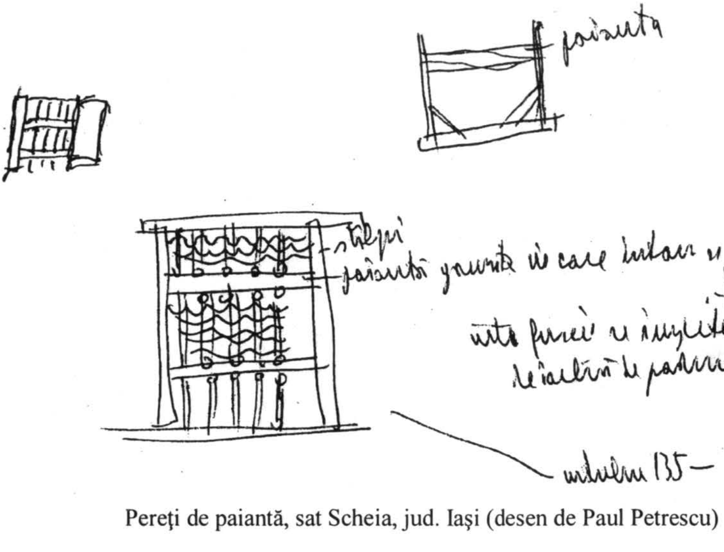

Pereţi de paiantă, sat Scheia, jud. Iaşi (desen de Paul Petrescu)

Vălătuci. *În trecut:* Bc 2, 9, Bt 13, Gl 9, Is 2, 11, 13 Nt 3, Vn 10; „«Păruială»": Is 1, Vs 14, 17; „Puşi pe «brâie»": Bt 3, 4, 6; „Între şipci": Is 7; „Rar": Bt 9, Vn 5. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Bt 2, Vs 13; „Rar": Is 5. *Azi, mai rar:* Vs 4, Vn 9, 11; „«Vălătuci» între pari": Vs 11. *Azi:* Vn 13; „Rar": Bt 14. ***Cărămidă.*** *Azi, mai des:* Bt 4. *Azi:* Bc 1, 7, 9, Vn 2, 3, 5, 7,

https://biblioteca-digitala.ro

9; „Rar": Sv 5 (peretele sobei), 15, Vn 1, 6, 10. ***Alte materiale.*** *Azi:* „Chirpici": Nt 11, Vn 6 (rar); „Şipcuială": Vn 5; „«Amnari», «lanţi», pământ cu paie": Vn 7.

Notă: *Atenţie la poliemantismul «paiantei».*

Pereţi de piatră: *În trecut:* „Doar biserica din Vama Oituz şi şcoala veche": Bc 13; „A fost una singură de piatră, a lui Vasile Crăcană; a avut prăvălie, făcea bragă din tărâţe de grâu şi porumb": Is 4; „Se pare că erau grajduri şi crame de piatră. Sunt multe beciuri": Is 5; „Negustorii evrei; s-au dărâmat înainte de 1914": Is 12; „Rar": Is 13. ***Bolovani de râu:*** *Azi, la fel:* „Rar": Bt 3, 6 (din Prut). ***Piatră neregulată de carieră:*** *În trecut:* „Rar": Is 13, Nt 11. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 3, 6 (de la Miorcani). ***Piatră cioplită.*** *Azi, la fel:* „Rar": Bt 3, 6. ***Pereţii de piatră erau tencuiţi, când s-au construit primele case de piatră:*** *Azi, la fel:* Bt 3, 6.

Pereţi de cărămidă: *Azi, la fel:* Gl 9, Is 12. *Azi, mai des:* Bt 3, 4, 6, 12, Gl 5, Vn 4, 10. *Azi:* Bt 14, Is 7, Nt 2, 3, Sv 5, 14, Vn 2, 3, 9, 12; „Cele mai multe case": Vn 6; „La casele vechi, se înlătură lemnul şi se adaugă pereşi de cărămidă": Nt 15; „Rar": Bt 7, Is 1, 3, 6, 13, 17, Sv 13, 15, Vs 16 (1978), 17, Vn 5, 7, 13; „15-20 de case azi (1979)": Sv 4, 11, Vs 9, Vn 1.

Primele case de cărămidă: „1890": Bt 10; „Înainte de 1900, mai ales la negustori evrei": Gl 9; „După 1900": Bt 3, 6, 11, Vs 2; „Prima casă din cărămidă, la 1901, palatul Caradjea": Nt 6; „1910": Bt 5, Gl 5, Is 12, Sv 4; „O singură casă între 1905 şi 1914": Sv 5; „Dinainte de 1916": Vn 3; „După 1918, înainte doar comercianţi": Bt 9; „După 1918, la chiaburi": Vn 9; „Din 1920, vreo 10 case, din 1960 mai multe": Bc 15; „1923-1924": Sv 14 (era funcţionar); „1925": Gl 3, 7; „Interbelic": Bt 4, Nt 1; „De 50 de ani": Vn 10 (1926); „Primele între 1927 şi 1934": Sv 1; „După 1930": Bc 7, Bt 1, Gl 4, Is 6; „1932": Vs 16 (câteva), „1935": Is 10; „1935 - o casă, după 1945, mai multe": Bc 13; „Acum 40 de ani": Vn 4 (1936); „După al II - lea Război Mondial": Vs 10; „După 1945": Bc 8, Is 9, 15, Nt 2, 7, Sv 2, Vs 6; „După 1950": Bc 11, 19, Bt 2, Is 14, Nt 11-13, Sv 8, 15; „1950-1955": Sv 11; „1955": Vs 12; „Din 1955, toţi îşi construiau case din cărămidă": Nt 14; „1956-1957": Sv 13 (sunt foarte puţine şi azi); „1957": Nt 4, 6; „1960": Bc 1, 16, Bt 8, Is 11, Nt 3, 5, 9, Vn 2, 6, 7; „1960-1961": Sv 3; „După 1960; la boieri şi înainte": Bt 13; „De 15 ani": Bc 4 (1963), Bc 10 (1962); „1963-1964": Nt 8; „1965": Is 8, 17, Sv 7, 9, Vn 1; „De 20 de ani": Vs 5 (1957); „De 10 ani": Is 2 (1973), Sv 12, Vs 4 (1967); „1965-1970": Nt 15; „1970": Bc 5, 9, 20, Bt 7, Is 5, Vs 17, Vn 5, 12; „1971": Bc 18; „1971-1972": Sv 16; „1972": Vs 9; „Aproape 100 în ultimii cinci ani": Sv 1 (1972-1977); „De acum 7-8 ani, 2-3 case": Is 3 (1971-1972); „În urmă cu doi sau trei ani": Gl 10 (1973-1974), Is 1 (1976-1977); „1973-1973": Nt 10; „1975": Bc 3, Bt 14, Gl 1, Is 13, Sv 6, 10 (rar); „N-au fost de cărămidă până acum 2 ani ": Is 4 [1978]; „1980": Gl 6; „Recent": Is 7. ***Rânduri alternate:*** *Azi:* „Rar": Bc 16.

Blocuri expandate: *Azi:* Bc 11, Is 10, Nt 4; „Lucrate în sat, din praf de ciment ": Nt 12; „1976": Sv 7; „Rar": Bt 4, 6, 9, Is 12, Nt 7, Vs 12 (bolţari).

https://biblioteca-digitala.ro

Folosirea cimentului: „Se spune, că chiar pe la 1700 (prin râşnirea pietrei plus apă, var şi nisip)": Bt 6; „1910": Gl 6, Vs 1 (pentru tencuială, prispa); „Înainte de 1914": Sv 15; „După 1916": Bt 3, 6; „1925": Sv 13 (la temelie); „1930": Bc 5, Is 5, 9, Nt 1, Sv 14; „Interbelic": Bt 4; „1933-1934": Vs 14 (la temelie); „Din 1935": Bc 10, Bt 1, Is 10, Vn 12; „1935-1940": Sv 4, „După 1945": Bc 7, 8, 13, Bt 9, Is 9, Sv 2, Vs 12, Vn 9; „1947": Nt 10; „După 1950": Bc 4, 11, 17, 19, Gl 3, Is 4, 6, Nt 11, Sv 5, 6, 8, Vs 6, Vn 3; „De 30-40 de ani": Sv 11 (1943-1953); „După 1950, când s-a făcut fabrica de ciment de la Bicaz": Nt 4, 12-14; „1952": Is 12; „1955": Bc 16, Sv 9; „1956": Vs 11; „1957": Sv 1; „1960": Bc 6, Bt 2, 5, 13, Gl 4, 7, Is 10, 11, 14, 15, Nt 2, 3, 5-7, Sv 3, Vs 2, 7, 15, 17, Vn 2, 7, 13, „1962": Gl 1; „1963-1964": Nt 8; „1965": Bc 20, Bt 7, 11, Gl 5, Is 13, 17, Vn 1; „1965-1970": Is 8, Nt 15, Vs 10; „De 20 de ani": Vs 5 (1957); „De 10 ani": Vs 4, 9, 13 (1967); „1967": Bt 14; „1970": Bc 9, Bt 10, Is 2, Sv 10; „1971": Bc 18; „1972": Bc 3; „1971-1972": Sv 16; „De 10-20 de ani [1963-1973]": Bc 15 (la temelie, tencuielile pereţilor); „1975": Vs 16; „Recent": Is 7, Sv 6.

Folosirea betonului: „După 1916": Bt 3, 6; „Interbelic": Bt 4; „1920": Sv 12; „1925": Gl 6; „1930": Nt 1, Sv 14; „1933-1934": Vs 14; „Din 1935": Bc 10, Is 10; „După 1945": Bc 7, 8, Is 9, Sv 2, Vs 12, Vn 9; „Din 1945, se pun benzi de beton de jur împrejur şi la prispă": Gl 8; „Din 1950": Bc 17, Bt 9, Gl 9, Nt 11-13, Sv 4, 5, 7, 8, Vn 3; „De 20-30 de ani": Sv 11 (1953-1963); „1955": Sv 9; „1960": Bt 5, 13, 15, Nt 2, 3, 6, 7, 14, Vs 2, Vn 6, 7; „1963-1964": Nt 8; „1965": Sv 3, Vn 1 (numai la temelie); „Acum 10 ani": Vn 10 (1966); „1965-1970": Vs 10; „Din 1970": Bc 9, Bt 1, 8, 12, 14, Gl 1, Is 11, Nt 5, 15, Vn 2 (rar), 12; „1971-1972": Sv 1, 16 (la temelie); „De 5 ani": Vs 9 (1972); „Cam de un deceniu": Is 2 (1973); „După 1975": Bc 13, Is 8; „1976": Bc 18; „Doar la fundaţie, azi": Bc 15, Sv 13 (rar); „Centură de beton, azi": Is 12 (rar); „Recent": Bt 2, Is 7, Sv 6, Vs 4, Vs 11 (numai la temelie). ***Grinzi la ferestre (boiandrugi):*** Bc 8, 11, Is 8; „Rar": Bc 5, Bt 3, 6. *Azi:* Bc 9, 16, Is 2, Is 11, Nt 4, 6-8, 11, Sv 2, 3, 5, Vs 6. ***Planşeu:*** Bc 1, 17, Bt 1, 5, Gl 9, Is 2, 8, Nt 5, 6 (1970), 8, 11, Sv 1, Vn 6; „După 1975. Pentru ciment, trebuie să dai carne": Bc 13; „Rar": Bc 5, 8, 18, Bt 3, 6. *Azi:* Sv 3, 5, „Rar": Sv 2. ***Foişor.*** *Azi:* Bc 8, Is 8, 11, Sv 2, 3, Vs 6; „La balcoane": Bt 3, 6.

Învelitoarea pereţilor: „Pereţii lipiţi şi înăuntru şi afară": Bc 13, 15; „Numai «cleştele» la colţuri rămânea în afară, în rest, pereţii erau lipiţi şi în afară şi în interior": Nt 15; „Bătuţi în afară cu draniţă": Sv 17, 18.

Bârne aparente, fără tencuială (lipitură): *În trecut:* Bc 6, Sv 4, 7, 15-17, Vs 12, Vn 1, 7; „Înainte, multe case rămâneau nelipite": Nt 9; „Rar": Is 5, Sv 2, 8, 10. *Azi, la fel:* Nt 12, 13; „Rar": Sv 3. *Azi, mai rar:* Nt 1, Sv 1, 7 (până acum 10 ani), 10, 11.

Tencuială (lipitură) doar între bârne: *În trecut:* Bc 1, Sv 10, Vs 12, Vn 10; „Rar": Sv 4, 13. *Azi, la fel:* Nt 1, Sv 10; „În prima fază, până la tencuitul definitiv": Sv 12.

Tencuială (lipitură) doar la cadrul uşilor şi ferestrelor: *În trecut:* Bc 1, Sv 16-18; „Rar": Sv 3, 8. *Azi, la fel:* Nt 12, 13, Sv 7; „Rar": Sv 4, 10, 13. *Azi, mai rar:* Sv 1, 11.

Muşchi de pădure între bârne: *În trecut:* Bc 1, Nt 4, Sv 13; „«Bungeag»": Sv 15, 17, 18. *Azi, mai rar:* Sv 10.

https://biblioteca-digitala.ro

Lipitura: *În trecut:* Gl 9; „Două straturi": Nt 13; „Pământ şi paie, în două-trei straturi": Bc 9; „Primul strat cu pământ cu paie, pământ cu balegă de cal, trei straturi": Bc 10; „Primul strat, pământ galben şi paie - vălătuci - care stătea 2-3 luni, al doilea strat, pământ cu balegă de cal, al treilea, var cu «sineală»": Bt 9; „Lut galben şi balegă. Trei straturi («boate», netezeală, balegă)": Gl 8; „Pământ cu paie, pămînt cu pleavă, lut galben cu balegă, văruială": Bc 14; „Pământ: 1) din gros, 2) pământ bun galben şi balegă": Bc 15; „Pământ cu apă şi pleavă, de două-trei ori": Bt 2; „Lut mai gros, lut, lut mai subţire; în două straturi, apoi se văruia": Bc 17; „Pământ galben şi paie, pământ galben şi pleavă. Două straturi, tencuit şi feţuit": Bt 3, 4, 6; „Lut cu pleavă, apoi lut cu balegă de cal": Is 2, 11; „1) Pământ, apă, pleavă. 2) pământ, apă, pleavă şi balegă de cal; două-trei straturi": Is 7; „Pământ şi fân, lut şi balegă de cal; două straturi": Nt 4; „Lut cu balegă; două-trei straturi": Nt 5, 6, 8; „Pământ cu paie; lut gros, făţuit, văruit": Nt 9; „Pământ şi paie de grâu; paie şi lut, pleavă şi lut, lut galben şi balegă de cal; trei straturi": Nt 10; „Pământ şi feţuială; două straturi": Nt 12; „Din lut şi balegă de cal; în două straturi, primul «încărcătura», al doilea «drişcuiala»": Nt 14; „Pământ şi paie de grâu sau de ovăz; primul rând, lut gros cu paie, al doilea rând, lut cu balegă de cal, al treilea rând, var cu nisip, al patrulea rând, var curat": Nt 15; „La interior; lut cu paie, trei straturi": Sv 1; „La interior; balegă de cal, paie şi «puzderie» deasupra; trei straturi": Sv 3; „Pământ cu balegă; grosul, făţuială, văruială": Sv 6; „Lut, balegă, paie; un strat": Sv 7; „Pământ, fân tăiat, balegă de cal; la urmă, numai cu var": Sv 10; „Pământ cu balegă şi pleavă; trei straturi (două făţuieli şi o izbeală)": Sv 14; „La interior; lut şi balegă de vacă, două, trei straturi": Sv 16; „Paie şi pleavă, în trei straturi": Vn 3; „Pământ cu paie, pleavă, balegă, trei straturi, «bătut», «ghinit», netezit; netezeala, până la 8 straturi": Vn 4; „Pământ cleios şi balegă, lut gros; încărcătura şi lipitura, două straturi": Vn 12. *Azi, la fel:* Gl 3, 4 (trei straturi); „Lut, bălegar de cal, unu, două straturi": Bc 1; „Lut cu balegă de cal, două straturi": Gl 2; „Pământ, apă, balegă, nisip, în două straturi": Bc 3; „Pământ, balegă, pleavă, în trei straturi. Se făţuia cu balegă de cal": Bc 4; „1) Lut cu pleavă, primul strat. 2) lut galben cu balegă de cal şi nisip, al doilea strat": Gl 5; „Argilă cu pleava, argilă cu balegă, două straturi": Is 12, 13; „Lut cu pleavă, în două-trei straturi": Bc 5; „Pământ, pleavă, balegă; în trei straturi, lutul gros, încărcătura, tencuiala": Bc 7; „Paie, balegă, două straturi": Bc 8; „Lut şi paie, la feţuit şi balegă, două-trei straturi": Bc 11; „1-lut cu bălegar de cal, 2-lut cu bălegar de vacă, 3-lut cu bălegar de vacă şi nisip, 4-var": Bc 13; „Lut negru cu paie, lut galben cu pleavă, lut galben cu balegă": Bc 18; „Lut cu paie, trei straturi": Bc 20; „«Îmboldeală», lut cu paie, dat cu neted; trei faze": Bt 1; „1-lut galben cu pleavă, pentru primul strat de lipitură, 2-lut galben amestecat cu balegă de cal, 3-lut galben cu balegă de cal şi nisip": Gl 7; „Peste chirpici şi peste udătură, două lipituri cu pleavă şi una cu lut şi balegă de cal": Is 3; „Gros, subţire; trei straturi": Is 5; „1-Încărcătură cu lut, 2- făţuială cu balegă de cal, 3-văruit": Is 6; „Pământ amestecat cu paie, pleavă, baligă. Primul strat, pământ amestecat cu paie, al doilea, pământ cu pleavă, al treilea, lut galben cu balegă": Is 8; „Încărcat cu lut negru, lut cu pleavă, feţuit cu balegă; trei lipituri": Is 14; „Lut cu balegă şi cu paie, var, două, trei straturi": Nt 1; „Pământ, pleavă şi balegă la «feţuială» (şi nisip), trei straturi": Nt 7; „Pământ, nisip, balegă, trei straturi": Nt 11, „Pământ cu paie, în trei straturi, grosul, «bruftuiala», tencuiala": Sv 2; „Pământ frământat cu caii, se puneau paie, apoi se frământa cu vite, că aveau copita crăpată şi împungea paiele, două-trei straturi. La noi se făcea clacă la unsul caselor": Sv 4; „Pământ cu paie şi balegă în două-trei straturi": Sv 5; „Pământ, paie, balegă, lipitură şi feţuitul cu balegă şi nisip ": Sv 8, 9;

https://biblioteca-digitala.ro

„Pământ cu paie, balegă şi pământ, două straturi": Sv 12; „Pământ, paie, balegă de vită, două straturi, «aruncat» şi «lipit»": Sv 13; „Paie, pleavă, balegă, trei straturi": Vs 1; „Lut şi pleavă. Două straturi, lipitură şi scliviseală": Vs 2; „Lut, direct pe vălătuc": Vs 3; „Primul strat cu pleavă, al doilea finisat cu lut galben şi balegă": Vs 4; „Din pământ cu pleavă şi apoi cu pământ cu balegă, trei straturi": Vs 6, 7; „Paie, lut, apă, lipitură, izbeală, feţuială; trei straturi": Vs 9; „1-lut negru cu pleavă, cât acoperea toate golurile, 2-lut galben amestecat cu balegă de cal, 3-humă gălbui-vânătă": Vs 10; „Încărcătura cu pleavă, în cinci straturi, la urmă lut cu balegă": Vs 13; „Pământ şi paie, pământ şi balegă, humă; trei straturi": Vs 14, „Pământ, pleavă, balegă de cal; la urmă, dă cu var, trei straturi": Vs 15-17; „Pământ galben, lut cu paie; lutul mare, încărcătura, feţuiala-balegă şi nisip, trei straturi": Vn 1; „Pământ cu paie, pământ cu balegă, trei straturi": Vn 2, 5, 7; „Lut cu paie, lut galben şi balegă, tencuială (azi cu ciment), văruială, trei straturi": Vn 9; „Paie cu pleavă şi balegă, patru straturi": Vn 10; „Gros - pământ cu pleavă, pământ cu pleavă, feţuială – pământ cu balegă de cal; trei straturi": Vn 11; „Lut cu paie de ovăz; lut cu baligă, lut cu nisip, trei straturi": Vn 13. *Azi, mai rar:* „Lut, apă, balegă, nisip": Bc 6; „Lut cu bălegar, în două-trei straturi": Bc 16; „Lut galben şi balegă de cal, 2-3 straturi": Bt 10; „Lut cu pleavă şi balegă, două straturi şi pe urmă cu humă sau var": Bt 13; „Pământ şi balegă de cal, două straturi": Bt 11, 12, „Pământ, paie, pleavă, balegă, în trei straturi": Bc 19; „1-pământ şi pleavă, 2-pământ şi balegă de cal, două straturi": Bt 1, 5, 8; „Pământ şi pleavă, două straturi": Bt 7, 14; „Lut cu amestec de pleavă, lut cu balegă de cal, ultimul strat. Se dădeau două straturi de lipitură, «umplutura» şi «din subţire»": Gl 6; „Lut cu pleavă, prima lipitură, lut, pleavă şi nisip, a doua lipitură. Două straturi de lipitură, apoi se văruia": Gl 10; „Una cu paie, una cu lut bun, apoi se văruia, se da cu humă": Is 1, 4; „Pământ şi balegă, nisip şi pământ, două straturi": Is 9; „Lut şi pleavă; pământ şi pleavă, pământ şi balegă de cal, două straturi. Apoi făţuială şi drişcuit": Is 10; „Lut cu paie de grâu (strat gros), lut cu balegă (făţuială), două straturi": Is 15; „Pământ cu paie, pământ cu pleavă, pământ cu balegă de cal. Pe urmă, văruit": Is 17; „Pământ, nisip, trei straturi": Nt 2; „Interiorul, lut şi balegă, două-trei straturi": Sv 11; „Feţuială – pământ şi pleavă, netezeală – pământ şi balegă; două straturi": Vs 5; „Pământ şi paie, pământ şi pleavă, două straturi": Vs 12; „Lut gros, lut cu paie, lut cu balegă de cal (feţuială); trei straturi": Vn 6. *Azi:* „Pământ cu paie, sârmă cu cuie, tencuială cu ciment": Bc 14; „Lut cu balegă, lut cu nisip, două straturi": Sv 17. ***Se întărea lipitura cu cioburi de cărămidă: În trecut:*** Gl 1; „Sub tencuială": Bc 15; „Înainte se «puricea» cu cioburi de ţiglă sau cărămidă ca să se prindă tencuiala şi lipitura": Is 12; „Între 1930 şi 1950, în ochiurile şipcilor": Nt 2; „Rar": Bc 8. *Azi, la fel:* Bc 20, Vs 4. *Azi, mai des:* Vn 3, 4. *Azi:* Bc 18, Bt 8, 11, Nt 5, 6, 11, Sv 9; „Din 1960": Gl 9; „În caz că se cimentuiesc pereţii, se amestecă lut moale cu cărămidă sfărâmată": Is 8; „La chirpici": Is 17; „Înainte de tencuială": Vn 5; „Rar": Bc 7, 10, Bt 7, 9, 10, Is 4, 6, Nt 3, Sv 12, Vn 7. ***Se întărea lipitura cu fragmente de piatră: În trecut:*** „Sub tencuială": Bc 15; „Între 1930 şi 1950, în ochiurile şipcilor": Nt 2; „Rar": Gl 1. *Azi, la fel:* Bc 3, 20, Bt 9, Vs 4. *Azi:* Nt 6; „«Halicit»": Bc 18; „În caz că se cimentuiesc pereţii, se amestecă lut moale cu bucăţi mărunte de piatră": Is 8; „Rar": Bc 10, Is 6.

Tencuiala: ***În trecut:*** „Var": Bt 10; „Lut": Nt 11; „Zeama de bălegar şi puţin nisip constituiau finisajul definitiv al pereţilor": Nt 14; „Cu pământ": Sv 2, 15, Vn 3. *Azi, la fel:* „Lut, bălegar de cal, nisip, var": Bc 1; „Nisip şi var": Bc 5, Is 8, 11, Nt 1, Sv 9; „Var cu nisip pe pământ peste lipeală, la urmă var curat": Bc 15; „Var": Bc 16, Bt

https://biblioteca-digitala.ro

14; „Lut cu balegă şi nisip": Bc 20. *Azi, mai des:* Bt 3, Vn 13; „Ciment, nisip, var": Bt 6, Is 5; „Var şi nisip": Nt 2, Sv 7 (1925), Vs 10; „Ciment": Bt 8. *Azi, mai rar:* „Var stins": Bt 11; „Var alb": Bt 12; „Cu humă din râpă şi var": Vs 6. *Azi:* Gl 8, 9, Sv 1, 8; „Nisip şi pământ": Vs 4, „Ciment, var, nisip, ghips": Bc 1, Vn 12; „Ciment, var, nisip": Bc 7, 14, 19, Bt 2, 4, Is 1 (rar), 3 (numai pe chirpici), Is 6, 12, 15, Nt 7, 9, 15, Sv 3, 10, 11, 16, Vn 11; „Ciment cu nisip": Vn 5, 6; „Cu var şi nisip": Bc 4, Nt 5, 12, Vs 9; „Var şi ciment": Bc 13, Nt 8; „Var": Bt 7, Sv 2; „Ciment": Bc 3 (rar), 6, 8, 9, Bt 1, 5, 13, Gl 1, Is 4, Nt 11, Sv 5, Vs 2, 13, Vn 4, 10; „Şpriţ de ciment": Vs 12; „Ciment şi lut": Nt 6, „Lut, nisip, ciment": Vn 9; „Tencuială de ciment pe plasă": Is 14; „Mortar": Bc 17, Nt 4, Sv 6, 14; „Nu mai este balegă, cu pleava e greu, aşa că s-a trecut la ciment": Vs 7; „Rar": Gl 4, Vs 5.

Suportul tencuielii (lipiturii): *În trecut:* „Sburlitura ciopliturii": Bc 13. *Azi, la fel:* „Se lipea direct peste lutul uscat al peretelui, după o prealabilă îndreptare (finisare), dacă era cazul. Finisarea se făcea cu securea sau cu hârleţul": Gl 5; „Se făceau uşoare striaţiuni în lutul peretelui": Gl 10. ***Crestături în bârne.*** *În trecut:* Is 11, Nt 2, 5, 12, 13, Sv 6, 11, 16, Vs 10, 14, Vn 9, 10, 13; „Rar": Nt 6, Sv 3, Vn 2. *Azi, la fel:* „Rar": Bc 3. *Azi, mai des:* Sv 17. ***Cercuială de nuiele de alun:*** *În trecut:* Bc 4, Bt 3, Is 17, Nt 7, Vn 2, 10, 13; „Cercuială cu «purici» de carpen": Bc 14. *Azi, la fel:* Nt 13; „Rar": Bc 3, Vn 4. *Azi, mai rar:* Bc 10, Vn 1. ***Şipci:*** *În trecut:* Bc 16, Nt 2, 5-7, 15, Sv 5, Vn 3, 9, 12; „«Araci»": Bc 7; „Şipci de carpen": Bc 14; „Şipci şi «lăţurele pe bârne»": Bc 15; „Între 1918 şi 1940": Sv 3; „«Ţepuşe»": Vs 10; „Rar": Bt 3. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 20, Bt 10, Gl 1, Sv 9, Vs 16, Vn 4, 13; „Şipcuia sau «şuşelea» cu şipci de brad. Pui lutul în pod, 3 cm grosime, şi de jos lipeşti şi netezeşti. Şipcă de 4 m lungime, îngustă de 2 cm, la 2 cm. La bagdadie se punea pe sus": Bc 1; „Şipci de brad": Bc 17; „Vergele": Sv 12; „Rar": Sv 1. *Azi, mai des:* Bt 8, 11, Is 5, Sv 8, 17, Vn 1, 2, 5. *Azi, mai rar:* Bt 14, Is 14, Nt 1; „«Ţambră» de brad": Bc 8; „Şipci de brad": Bc 10, Sv 2. *Azi:* Bc 11, Bt 5, 7,15, Sv 16; „Şipci de brad": Bc 13, 18; „Vergele": Sv 11, 15; „Rar": Bt 12, Sv 14. ***Pene de lemn înfipte în bârne («purici»):*** *În trecut:* Bc 5, 6, 9, 11, 16, 17, Is 14, Nt 1, 4, 9-11, Sv 1, 2, 8-10, 12, 13, 15, Vn 5; „Se băteau în bârne pene de lemn («purici») ca să ţină lutul": Nt 15; „«Ţăncuşi»": Sv 3; „Se băteau oblic, «horţiş»": Sv 4; „Puneau «peniţe» între bârne, ca să susţină pământul": Sv 11; „Surcele": Vs 12; „Rar": Is 13, Sv 16. *Azi, mai rar:* Bc 18. *Azi:* Is 9, Vn 2. ***Altfel:*** *Azi, mai des:* „Plasă de sârmă": Bt 6. *Azi:* „Cuie cu sârmă": Bc 5, 16, Is 3 (pe chirpici), Is 9, 11, 12 (pe ceamur), 15, 17, Vs 1, 5; „Cuie şi sârmă pe leaţuri": Bc 14; „La case cu pereţii din chirpic, se bat cuie şi se îngrădeşte cu sârmă, iar deasupra se fixează cimentul amestecat cu nisip şi var": Bc 19; „Pe plasă de sârmă": Bt 3, Gl 1, 8, Nt 3, 7, 8, 10, Sv 5, Vs 4, 6 (la chirpic), Vs 15, Vn 5, 12; „Se bat cuie şi apoi cu îngrădeală de sârmă": Bt 5, Is 6; „Bat cuie şi împletesc sârmă, apoi «drişcuiesc» cu ciment": Nt 14; „Astăzi bat cuie în nuielele orizontale sau în chirpici, leagă cu sârmă şi apoi bate mortarul (nisip, ciment, var) peste ele": Nt 15; „Cuie la 15-20 cm cu plasă de sârmă": Vs 7; „Crestături în lutul gros": Vs 12.

https://biblioteca-digitala.ro

ACOPERIŞUL

Şarpanta: *Azi, la fel:* „Acoperişul se sprijină pe căpriori, care se aşează pe legătura casei": Bc 11; „«Argeaua» («lungişuri» şi «curmezişuri», căpriori, «cal», popi) se făcea şi se mai face din fag, tei, şi chiar din stejar. Din carpen nu, că atrage trăsnetul. Pe mijlocul «curmezişurilor» se ridică întîi trei popi în vârful cărora se aşează «calul» (coama casei)": Bc 14; „«Argeaua», adică şarpanta («costoroabe», grinzi, popi înalţi, «coadă», căpriori, «culme»)": Vs 7; „«Cosoroaba» se aşeza pe capul grinzilor, iar deasupra se aşezau grinzile. Căpriorii se aşezau pe capul grinzilor, prinşi cu cuie de fier. «Comar» - era lemnul pe care se prindeau căpriorii în partea de sus la acoperiş": Bc 19; „«Cosoroabă pe perete», «străşinar», căpriori, «coardă», azi cu «coamă»": Bt 13; „«Cosoroaba» se punea la exterior, deasupra pereţilor": Nt 14; „Casele mici n-aveau grindă lungă. Grinzile transversale, circa cinci la cameră, la o distanţă de aproximativ 0, 80 m": Is 8: „«Cosoroabele» se făceau din lemn de tei, stejar. Pentru fiecare cameră se foloseau câte 4 grinzi şi «cosoroabe», iar pe fiecare grindă venea câte un căprior": Nt 10; „Există uneori două cununi, una se sprijină pe «deregi»": Nt 7; „Pe căpriori, iar căpriorii se aşezau pe grinzi, pe perimetrul pereţilor": Nt 15; „Patru «costoroabe»": Vs 3, 14; „Patru «cosoroabe» pe «amnari»": Vs 12; „Două «costoroabe», pe laturile lungi, «corzile», căpriorii, grinzile": Vs 10.

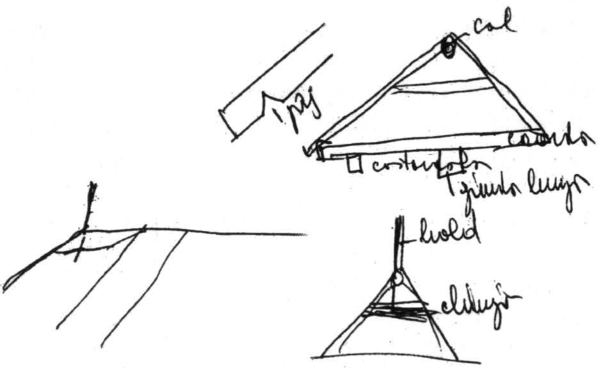

Acoperişul, părţi ale şarpantei, sat Corbiţa, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

Cununa superioară de bârne sprijinită numai pe perimetrul pereţilor. *În trecut:* Is 1, Nt 1, 5, 7, 11, Vs 11; „Grinzi de jur împrejur": Bc 15; „Când se opreşte prispa": Is 7; „«Costoroabă»": Is 11; „«Argea» pe «costoroabe»": Is 17. *Azi, la fel:* Bt 2, 13, Is 2, 6, 15, Nt 14, 15, Sv 7, 10, Vs 6, 10, 12-15, 17; „«Coroana»; la case în «paianturi», 2-3 grinzi una peste alta, dacă vroia să o ridice": Bc 1; „«Vânturi»": Bc 17; „Pe «consoli», adică pe capetele «costoroghilor»": Bc 20; „«Costorobi»": Vs 16; „«Costoroabe», din brad, tei, plop, stejar": Bt 3, 6 («lutari»), «Costoroabe»": Bt 4; „Se pun «costoroabe», grinzi, căpriori": Vs 1; „Se pun «costoroabele» pe toţi pereţii, şi interior (stejar, salcâm), şi la «păruială»; înainte, şi la ceamur sau chirpici": Vs 7; „Se puneau pe perete «lutarii», iar pe «lutar» se pun grinzi şi apoi căpriorii care se sprijină pe «streşinar»": Bt 8; „Rar": Gl 7. *Azi, mai des:* Bc 19, Bt 5, 11; „Grinzile ce formează cununa de bârne se numesc «lutari»": Bt 1. *Azi, mai rar:* Sv 13, Vn 1. *Azi:* Bt 10, 12, 14, Nt 4, 8, Sv 3, 9, 11, 12, 16; „Case fără prispă": Bc 14; „«Costoroabă»": Is 8; „Rar": Is 9.

Cununa superioară de bârne înglobează şi prispa. *În trecut:* Bc 5, 7, 14, 16, 19, Bt 1, 5, 11, 14, Gl 9, Is 4, Nt 2-5, 8, 9, 11, 15, Sv 16, Vs 9, 11, 14, Vn 5, 12; „«Cosoroabă»": Sv 6, „«Costoroabă»": Bc 9, Bt 9, Vn 9; „Altă grindă peste prispă": Bc 15; „«Deregii» susţin cununa": Is 7; „«Durea»": Sv 2; „«Poala» trecea peste prispă": Sv

https://biblioteca-digitala.ro

14. *Azi, la fel:* Bc 2, 3, 6, 8, 12, 13, 17-20, Gl 1, 2, 4, 7, 10, Is 3, 8, 10, Nt 6, 12, 13, Sv 4, 9, Vs 2, 5, 10, Vn 2, 6-8, 10, 11, 13; „«Cosorobi»": Gl 8; „«Costoroabă»": Sv 5, Vs 8; „«Cosoroabe»": Sv 8; „«Costorobi»": Vn 3; „«Fruntaru»": Bc 10; „Se numeşte «hadoş»": Nt 6; „«Platva» (costoroabă)": Sv 17, 18. *Azi, mai des:* Is 6. *Azi, mai rar:* Bc 4, Bt 7, 8, 10, 12, Is 5, 9, 13, Sv 1, 3, 12, 15, Vs 3, Vn 4; „Sunt lăsate 2-3 bârne mai lungi, ca să sprijine cununile": Sv 11; „«Costoroaba»": Vs 4.

Grinzile de susţinere a cununei superioare. *Azi, la fel:* „La casele din bârne, grinzile se puneau din metru în metru. Peste grinzi se punea podeală. Astăzi se face un plafon de pământ numit «bagdadie»": Nt 14; „Circa 10 grinzi, în funcţie de numărul încăperilor": Nt 15, Sv 1; „6-8 grinzi": Sv 3, „O grindă pe lungime şi patru grinzi transversale": Vs 2; „Grinzile, pe «costoroabă»": Vs 15. *Azi, mai des:* „Depinde de lungimea casei. Grinzile se pun la distanţă de 1 m": Is 9. *Azi, mai rar:* „«Cosoroabă»" şi grinzi transversale": Bc 5; „14 cu tot cu «streşinar»-grinda care susţine căpriorii": Bt 8; „«Costoroabe»": Is 12. ***O singură grindă de-a lungul construcţiei.*** *În trecut:* Bc 19, Bt 9, 11, Gl 2-4, 6, 10, Is 9, 11, 15, Nt 5, 8, Sv 1-3, 16, Vn 5; „«Coarda» sub grinzi": Bc 4, 9, 10, Bt 2, Gl 1, 9, Is 1, 3, 7, 8, 10, Sv 5, 6, 8, 14, Vs 1, 9, 13, 15, Vn 8, 9, 12, 13; „«Coardă» pe sub grinzi": Is 17; „Peste «martaci», în pod, o grindă longitudinală, «coardă»": Bt 6; „Rar": Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, Bt 1, 5, 13, Nt 3, Vs 2, 7; „«Coardă»": Vs 4, Vn 2; „«Coarda», astăzi deasupra centurii": Bc 7; „«Coarda», înainte pe sub grinzi, acum în pod ca să ţină tavanul": Vn 1; „«Costoroabă»": Bc 18; „Rar": Bc 2 («coardă»), Gl 8. *Azi, mai rar:* Bc 5, Bt 7, 12, 14, Gl 7, Sv 11, Vs 3, Vn 3; „«Coardă»": Vs 11; „«Coarda». Acum «coarda» se pune prin pod, nu se mai vede din casă": Bt 8; „«Coarda» mare": Vs 6; „«Grindar»": Sv 4; „Şi grinzi transversale": Sv 7. *Azi:* „«Cordarul» pentru popii de susţinere": Vs 12.

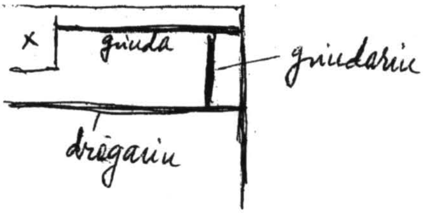

Grindă, grindariu şi drăgariu, sat Straja, jud. Suceava (desen de Ofelia Văduva)

Mai multe grinzi (două sau trei) de-a lungul construcţiei. *În trecut:* Nt 9, Sv 5, 15, Vn 1, „Două grinzi, pe pereţi": Bc 15. *Azi, la fel:* Vn 2; „«Consoale» din metru în metru, grinzi din 0,80 m în 0,80 m": Bc 1; „Cele de pe pereţi": Bc 13; „«Lungişuri»": Bc 14; „Trei grinzi": Sv 17, 18; „Patru grinzi": Bc 20; „Grinzile transversale": Nt 5; „Rar": Bc 3, 6, 12. *Azi, mai des:* Bt 10, Vs 5; „8-10, depinde de forma acoperişului": Sv 16. *Azi, mai rar:* Bc 19; „Uneori erau 4 grinzi pe cunună": Sv 11. ***Numai grinzi transversale:*** *În trecut:* Bc 7, 10, 11, Is 1, 7, 14, 15, Nt 2, 3, 8, Vs 9, 17, Vn 1; „«Corzi»": Bc 9; „Plus o «coardă»": Is 4, 6, 13, Vn 11; „Din 80 cm în 80 cm": Bc 15; „Rar": Bc 4, Sv 8; „Şi o grindă lungă": Vn 6. *Azi, la fel:* Bc 2, 8, 12, 13, 17, Gl 2, 7, Is 2, 3, 5, 12, 17, Nt 4, 10-13, Sv 5, 10, Vs 7, 10, 12, 13, 16, Vn 4, 7 (şi o grindă lungă), 10; „Patru": Vs 8; „4-8": Sv 9; „5-6": Is 1; „7 grinzi": Vs 14; „«Curmezişuri»": Bc 14; „«Corzi»": Gl 8; „«Grindari»": Sv 13; „«Martaci»": Bt 1, 3, 4, 6; „Din 0,80 în 0,80 m": Nt 6; „«Corzile» pe curmeziş": Vs 3, „Rar": Bt 11, Gl 6, Sv 14. *Azi, mai des:* Bt 9, Gl 3, 4, 9, 10, Is 9, 10, Sv 2, 6, Vs 11; „«Corzi»": Gl 1, Vs 4; „«Cordiţe» la casele mai mici": Is 8. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Bt 10, Nt 1, Sv 7, 12. *Azi:* Sv 3, Vn 3, 5, 8, Vn 13; „O gindă transversală sub grinzile pe lungime": Sv 17; „Azi, în pod, grinzi de susţinere": Vn 6.

https://biblioteca-digitala.ro

Căpriorii: „Brad, înainte tei”: Is 1; „Brad”: Is 2; „Fag, stejar”: Vn 9; „Mesteacăn, plop”: Vn 3; „Tei, plop, brad înainte, azi brad”: Is 9; „Fag, mesteacăn, arin”: Nt 14; „Stejar”: Vn 6; „Stejar, tei, plop”: Is 5; „Tei”: Vs 16; „Lemn moale, plop, salcie”: Vs 12.

Denumire locală: „«Corni»”: Sv 10, 11; „«Chisle» (coarne)”: Sv 17, 18.

Fasonarea căpriorilor: *Azi, la fel:* „Pe-o parte cioplit, restul rotund”: Bc 7; „Trei m lungime”: Nt 2. *Azi:* „Lemnul gros este tăiat în două”: Nt 6. ***Lemn rotund.*** *În trecut:* Bc 9, 10-12, 15-19, Bt 6, 9, Is 7, 11, 14, Nt 8, 12, 13, Sv 10, 14, 15, 17, 18, Vs 2, 4, 6, 8, 9, 11-14, Vn 5, 9, 10, 12, 13; „Brad”: Bc 8, Nt 2, Sv 2, 5; „Rar”: Bt 4. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 11, 13, 19, 20, Bt 7, 11-14, Gl 2-4, 7, 10, Is 1, 2, 8-10, 15, Nt 3-6, 9, 11, 14, Sv 3, 9, Vs 7, 10, Vn 1, 2, 8; „La bradul drept se ia doar «pana»”: Bc 14; „Tei”: Gl 6; „Cu capetele cioplite”: Is 6; „Tei şi brad”: Nt 10, 15, Vs 3: „«Drugari»”: Sv 1; „Rar”: Bt 1. *Azi, mai des:* Vn 3. *Azi, mai rar:* Is 12, Bc 4, Bt 5, 8, 10, Is 3-5, 13, Nt 1, 7, Sv 4, 11, 13, 16, Vs 1, 17, Vn 6, 7, 11. ***Lemn cioplit.*** *În trecut:* Bc 15, 16, Bt 4, Is 7; „Rar”: Bc 9, Nt 1, Vs 9. *Azi, la fel:* Bc 1, 3, 5, 6, 14, 19, Bt 1, 2, 9, 11, Gl 6, Vs 5, 7, 13, 16, Vn 3; „Rar”: Bt 7, 8, 12, Sv 1, 3, 4, 6. *Azi, mai des:* Bc 8, 10-12, 18, Bt 5, 6, 10, Is 3, 5, 12-14, Sv 5, 13, 14, Vs 1, 6, 11, 17, Vn 6, 7, 10, 11. *Azi, mai rar:* Vs 2. *Azi:* Bc 4, 17, Is 4, Nt 8, 12, Sv 2, 10, 15, 17, 18, Vs 4, 8, 12, 14, Vn 5; „Pe două părţi”: Nt 13; „Tăiat la «circular»”: Vs 10; „O singură parte cioplită”: Vn 13; „Rar”: Bc 2, Is 1, Sv 11, 16.

Îmbinarea căpriorilor: „La capătul «martacilor» se pune «streşinarul» pentru ca să coboare capetele căpriorilor pentru a face streaşina. Schimbarea de pantă (mai mult la paie) cu «mânz de căprior»”: Bt 6; „Căpriorii se leţuiesc cu brad cioplit sau cu scânduri”: Nt 2; „«Leaţuri», căprior, «tură», «costoroabă»”: Nt 8; „Căpriorii se fixau pe capetele grinzilor, iar capetele de sus se încheiau la coamă, partea superioară a «haizaşului» (acoperişului)”: Nt 14; „Mai demult erau doar puşi unul de altul, «înţepaţi»”: Sv 12; „«Fruntar» de-a lungul construcţiei ”: Vs 14. ***Cuie de lemn:*** *În trecut:* Bc 4-6, 9, 11, 13-15, 17, 18, Bt 2-4, 6, 13, Gl 2, 4, 10, Is 3, 4, 7-11, 14, 15, Nt 1, 4-6, 8-10, 12-14, Sv 2, 3, 7, 9, 10, 11, 13, 17, 18, Vs 1, 2, 4, 6, 9, 10, 13, 14, Vn 1, 9, 13; „Cu cepuri şi cuie de lemn”: Sv 8; „Încrestat şi bătut cu cuie”: Sv 14; „Rar”: Bc 2, 19, Is 1, Nt 15, Sv 1, Vn 12. *Azi, la fel:* Nt 11, Sv 4. *Azi, mai rar:* Gl 3, 6. ***Cuie de fier:*** *În trecut:* Bc 16, 19, Is 7, Sv 2, 6, Vs 11, 12; „Ţigăneşti”: Sv 16, Vs 2; „Rar”: Bc 9, 11, 13, Is 9. *Azi, la fel:* Bc 3, 5, 7, 8, 10, 11, 19, 20, Bt 1, 7, 8, 11, 14, Gl 2, 7, Is 2, 5, 10 (din 1910), 11, 13, Nt 8, 10, 15, Sv 1, Vs 5, 16, Vn 1, 10, 11; „Rar”: Bc 14. *Azi, mai des:* Bc 2, 12, 18, Bt 3-5, 10, Gl 4, 10, Is 8, Nt 5, 6, 14, Sv 7-9, 11, 13, 17, 18, Vs 4, 9, 10, 14. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Bc 13, 14, 17, Is 14, 15, Nt 4, 9, 12, 13, Sv 3, Vs 6, 13, Vn 9, 13; „Din comerţ”: Sv 16; „Rar”: Gl 3, 6. ***Lemn transversal între doi căpriori («chingă»):*** *În trecut:* Bc 15, 19, Bt 13, Is 3, 8, 10, Nt 4, 9, Sv 8, 11, 14, 15, Vn 12; „«Argea»”: Nt 2; „«Chinga», mai demult, la şindrilă”: Bc 8; „«Chinga» este sistem vechi”: Bc 11. *Azi, la fel:* Bc 4, 6, 13, Bt 4, 6, 10, Is 5, Nt 1, 8, Sv 9, 17, 18, Vn 1, 11; „«Chingă»”: Bc 12, 17, Bt 3, Nt 3, Sv 1, 4-6; „«Cal» = «chingă»”: Bc 3; „«Argea»”: Bt 7; „Rar”: Bt 8, 11, 12, Nt 10, 15. *Azi, mai des:* Bt 5, Nt 5, Vs 4; „Legătură între «corni», când nu e «scaun»”: Sv 13. *Azi, mai rar:* Bt 1, 10, Is 1, 4, Vs 17; „«Chingă»”: Is 15, Nt 7, Sv 2; „«Argea»”: Bt 14; „Două «juguri»”: Sv 7. *Azi:* Nt 6, Vs 12, Vn 5; „Numai la construcţiile mai noi”: Vs 16. ***Lemn de-a lungul coamei acoperişului:*** *În trecut:* Vs 3; „«Argea»”: Is 6; „«Cal»”: Bc 9, 16, 18; „«Culme»”: Nt 11; „«Culme», «culmei»” : Bc 15; „«Inimă»”: Nt 5; „«Lungiş»”: Bt 2; „Rar”: Sv 3 («comar»). *Azi, la fel:* Gl 2, Is 2, 5, 11, Sv 9, Vs 6, 8, 14, Vn 2, 4; „«Cal»”: Bc 14, 20, Gl

https://biblioteca-digitala.ro

8, 9, Vn 3, 5, 6, 8, 9, 11; „«Coamă»": Gl 1, Is 12, Nt 9, Sv 2, 15, Vs 4, 16; „«Comar»": Bc 19; „«Culme»": Gl 6, Is 13, Vs 1, 7, 10, 11, 13, 15; „«Culme» fixată cu două bolduri": Nt 6; „Culmea popilor": Vs 9; „«Ghilă»": Gl 4, 7; „«Samar»": Vn 6, 7; „«Slinie»": Gl 3; „Rar": Bt 7, 10, 11, Sv 1 («comar»). *Azi, mai des:* Sv 12; „«Beldie», din 1920": Is 15; „«Cal»": Is 10; „«Cal» mai târziu, pentru ţiglă, din 1930": Bc 8. *Azi, mai rar:* „«Coamă»": Bt 9, Is 14, Nt 7; „«Culme»": Is 9; „Două «juguri»": Sv 7. *Azi:* Bc 2, 17, Nt 3, 12, 13, Sv 5, 14, 16, Vs 12; „«Cal» cu popi, sistem la case mai mari": Bc 11; „«Coamă»": Bt 13, Sv 8, Vs 5; „«Culme»": Is 3, 15; „Azi se ia «coama» după ce se pun căpriorii": Is 4; „«Iapă»": Nt 4; „Rar": Sv 11.

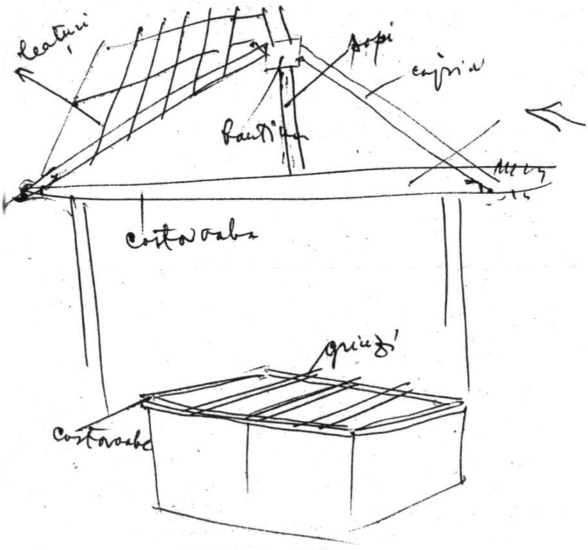

Şarpantă, sat Rădăuţi Prut, jud. Botoşani
(desen de Gheorghe Aldea)

Susţinerea căpriorilor: „Prin «chingi» legate una de altă în partea de sus": Nt 13; „Se sprijineau numai pe capetele grinzilor": Nt 14; „În cuiburile «costoroavei», erau fixaţi cu cuie de mesteacăn": Sv 1; „«Cornii»"se sprijineau pe cunună": Sv 10; „Erau şi unu-doi «drăgari» (bârne orizontale pe care stau «cornii»)": Sv 11. ***Popi scurţi, laterali.*** *Azi, la fel:* Bt 11, 12, 14, Gl 9, Is 2, Nt 2, 5, 12, 13, 15, Vs 5, 14, Vn 4, 8; „«Lipac»": Is 14; „Numai când casa era foarte lată": Sv 10; „Rar": Is 5, Nt 6. *Azi, mai des:* Bt 5; „«Pui»": Bt 3, 4, 6. *Azi, mai rar:* Bt 7, 8, 10, Is 1, 4, Sv 9; „La case cu ţiglă": Bc 16. *Azi:* Bt 13, Vs 6, 12; „Acum la ţiglă şi azbociment": Is 6; „Astăzi, popi scurţi laterali, legaţi între ei cu un lemn de-a lungul acoperişului": Is 9; „La acoperişuri mai mari": Is 10, 15; „La ţiglă şi tablă": Is 11; „Rar": Bc 5 (la case cu ţiglă), 14, 17 (doar la case mai mari), Nt 8, Sv 1, 3, 11, 16; „Recent": Bc 10. ***Popi înalţi, centrali, susţinuţi de grinda centrală, de-a lungul construcţiei.*** *În trecut:* Sv 17, Vs 6; „La «draniţă»": Bc 13; „Doi-trei popi": Bc 15; „Rar": Vs 5. *Azi, la fel:* Bc 3, 5, 6, 11, 12, 14, 18, 20, Bt 1, Gl 1, 2, 4, 6-8, 10, Is 8, 11, 13, 17, Nt 5, 8, Vs 1, 3, 4, 7-11, 13, 15, 16, Vn 4-11; „Când e casa îngustă": Is 12; „Doi popi": Bc 1, Is 10; „Numai la case mari": Nt 10, 15; „Rar": Bt 7, 8, 10-12, Nt 6, Sv 7. *Azi, mai des:* Bt 6, Is 1, Sv 2. *Azi, mai rar:* Bc 8, Bt 5, 9, Nt 9, 11; „Prin «argea»": Is 6. *Azi:* Bc 2, 11, Bt 1, 3, 13, Gl 3, Is 3, 15, Nt 4, 14, Sv 5, Vs 12; „Rar": Bc 17, Sv 1, 3. ***Popi laterali («scaune») uniţi de un lemn transversal.*** *În trecut:* Gl 1, Is 11, Sv 7, 14; „«Chingă»": Bc 2, 10. *Azi, la fel:* Bc 6, Is 13, Nt 6, Vn 13; „«Cai» pe popi mici": Bc 1; „Când e casa mai lată": Is 12; „Rar": Bt 5, 8, 12. *Azi, mai des:* Bt 10, 14, Is 10, Nt 9, Sv 9, 13, Vn 4. *Azi, mai rar:* Bt 11; „«Chingă»": Bc 8; „La 6 m, «scaun»": Nt 1. *Azi:* Bc 11, Bt 4, 9, 13, Nt 4, 11-13, Sv 2, 3, 5, 6, 8, 12; „«Cai», la ţiglă": Bc 13; „La case cu ţiglă": Is 8, „Două-trei rânduri de «scaune», în funcţie de lungimea căpriorului": „Rar": Bc 14, 17, Bt 1, Is 9, 15 (la case largi), Nt 5, 14, Sv 11.

https://biblioteca-digitala.ro

Lemne verticale la cele două capete sau de-a lungul coamei acoperişului («ţepe, bolduri»). *În trecut:* Bc 16, 19, Bt 1, 3, 5, 6, Is 7, Sv 2, Vn 7, 12, 13; „Două «bolduri»": Bc 2, 3, 11, Vs 6; „Două «bolduri», de stejar": Bc 10; „Două": Nt 2, 13; „Două-trei": Sv 1; „De lemn": Bc 14, Nt 3; „«Casa cu coarne»": Nt 5; „«Ţăpuşe», unde se întâlneau «sapele» (căpriorii care vin de la colţurile casei) cu «coama»": Nt 14; „«Ţepuşe»": Sv 14, Vs 4, 13; „Rar": Bt 4, Sv 9. *Azi, la fel:* Bt 12, Gl 2, 4, 6, 10, Is 9, Nt 4, 6-9, 12, Sv 3, Vn 2, 6, 11; „Două «bolduri»": Bc 6, 11, 12, Is 11, 15, Vs 7 (uneori); „Două bolduri de tablă": Is 12; „Două-trei «bolduri»": Bc 1, 18, Is 8; „Două «capre» sau «ţepuşi»": Bc 7; „Două «ţepe»": Bc 9; „«Ţepuşe»": Vn 5; „Dacă construiau o casă cu «două feţe», puneau trei bolduri, unul la mijloc şi două pe colţuri. La bold se legau toţi căpriorii de pe o odaie": Nt 15; „Îmbrăcate cu tablă": Vn 1; „Trei ţepuşoare. Din tablă, se făcea un cocoş": Vn 9. *Azi, mai des:* „Două": Bt 9; „Îmbrăcate cu tablă": Is 4. *Azi, mai rar:* Bt 7, 10, 11, 14, Gl 3, 7, Is 10, 14, Nt 10, Sv 5, Vs 5; „Două": Bc 8; „Variabil, două-opt": Sv 1; „Mai multe": Bc 4; „Două, la case cu paie": Bc 5; „Ţepe": Bt 8. *Azi:* Sv 6, Vs 16; „Trei-patru": Is 8; „În funcţie de numărul colţurilor acoperişului": Nt 5; „La casele de astăzi, ţăpuşele se fac din tablă": Nt 14, 15; „Rar": Bc 14 (tăbluite), Sv 11, 16.

Forma acoperişului: „«Tablă», adică apă a acoperişului": Sv 1, 11; „Casele şvăbeşti aveau funduri din scânduri de brad, cele în patru ape aveau cornuri în scări": Sv 14; „În 5-6, când se adaugă un colţ de casă": Vn 6.

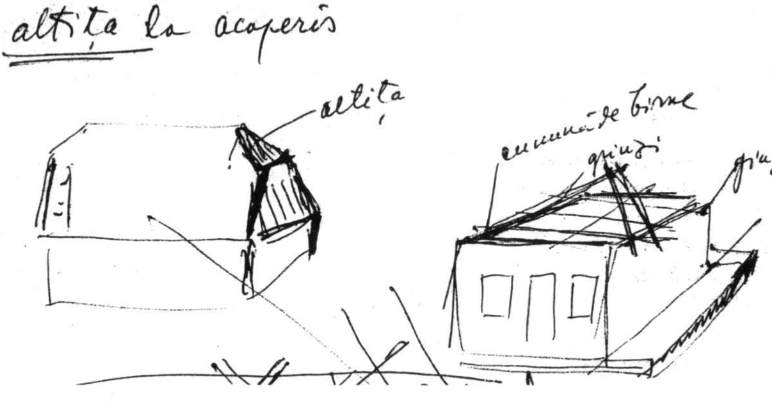

Altiţă pe acoperiş, sat Arbore, jud. Suceava (desen de Gheorghe Aldea)

Într-o apă: *În trecut:* „Rar": Nt 9. *Azi:* Bc 1.

În două ape (fronton triunghiular): *În trecut:* Bc 13, Vn 8, 13; „Cu două capete şi cu coamă lungă": Nt 2; „Cu «funduri», «juchi» de paie îmblătite cu îmblăciul («hadarag» şi «dârjă» legate cu piele de vită)": Bt 6; „Cu «funduri» bătute cu scândură": Is 2; „Cel năcăjit făcea în două ape acoperişul": Nt 15 (rar); „Casele nemţeşti sau evreieşti": Sv 11; „Casă elveţiană": Vn 4; „Rar": Bc 3, 4, 7, 8, 11, Bt 7, 14, Gl 1, 7, 9, Is 1, 6, Nt 5, 9, 11, Vs 7 (venit din Basarabia, lipsa lemnului), 10, Vn 2, 5. *Azi, la fel:* Bc 1, 11, 15; „Două ape cu «funduri»": Nt 14; „Rar": Bc 6, 11, Gl 2, 3, 10, Is 3-5, 9, 10 (cu «sape»), 14, 15,

https://biblioteca-digitala.ro

Nt 1, 10, Sv 1, 4 (casă de nemţeni), 9, 10, 12-14 (căşi şvăbeşti), Vs 4, 17. *Azi, mai des:* Sv 17 (după 1918). *Azi, mai rar:* Sv 7, Vs 5. *Azi:* „Rar": Is 13, Sv 16, Vs 1, Vn 6.

În trei ape: *În trecut:* „Rar": Nt 2. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 13 (la fund era scândură), Is 12. *Azi:* „Rar": Bc 2, Gl 1, Sv 3. ***Fronton la stradă:*** *În trecut:* „Rar": Nt 2, 11. *Azi, mai rar:* Bt 13. ***Fronton spre curte:*** *În trecut:* Bt 13. *Azi:* „Rar": Bc 2, Gl 1.

În patru ape: *În trecut:* Bc 9, 11, Gl 1, Is 7. *Azi, la fel:* Bc 1, 3-8, 10-20, Bt 2-4, 6-14, Gl 2-4, 6-10, Is 1-11, 13-17, Nt 1, 2, 4-7, 9 («table»), 10, 12, 13, 15, Sv 1-3, 4 (casă românească), 5-13, 16-18, Vs 1-17, Vn 1-12; „Cu «fund»- căpriorul de pe latura mică": Nt 8. *Azi, mai des:* Is 12, Vn 13. ***Coamă lungă:*** *În trecut:* Bc 4, 7, 9, 16, 17, Bt 1, 8-10, 12, Gl 9, Is 7, 11, Nt 11, Sv 2, 6, 15, 17, Vs 4, Vn 3, 5, 9, 10; „«Creastă»": Bc 5. *Azi, la fel:* Bc 1, 3, 13, Bt 2-4, 6, 13, Gl 6, 7, 10, Is 2, 4, 8, 16, Nt 8 (minim 2 m), 11, Sv 13, Vs 10, 16, Vn 1, 2, 11-13. *Azi, mai des:* Bc 6, 12, Gl 2-4, Is 5, Vn 4, 7. *Azi, mai rar:* Bt 7, 11, 14, Is 6, 9, 10, 15, Nt 2, Sv 1, 4, 5, 7, 15, 18. *Azi:* Bc 10, Is 11, Nt 5, Vs 12. ***Coamă mijlocie:*** *În trecut:* Nt 7. *Azi, la fel:* Bc 14, Is 11, Vs 2, 3, 8. ***Coamă scurtă:*** *În trecut:* Bc 9, 10-12, Nt 3, 12, Sv 14, Vs 11, Vn 11, 12; „Pentru stuf şi şindrilă": Is 14; „Căpriori, 3-4 m": Nt 8; „Rar": Bc 3, 6, Gl 2-4, Is 5, 11, Nt 5, Sv 13, Vn 7. *Azi, la fel:* Bc 1, 15, 16, Bt 8, 14, Gl 8, Is 2, 9, Nt 1, 6, Sv 3, 8, 12, 16, Vs 4, 5, 9, 10; „Cel mult 2,50 m": Bc 8. *Azi, mai des:* Bt 1, 5-7, 10-12, Is 6, Nt 2, 11, Sv 4. *Azi, mai rar:* Vs 1, 12, Vn 4. *Azi:* Bc 4, 5, 7, 17, Gl 9, Is 11, 15, Sv 1, 2, 5, 6, 11, 15, 18, Vn 3, 5, 9, 10, 13. ***Fără coamă (piramidal):*** *Azi, la fel:* Bc 1. *Azi:* Bt 1; „Rar": Bt 7, Is 9, 15.

Altfel: *Azi:* „De forme diferite": Nt 6; „Mai multe ape": Nt 12; „Acum şi 5-6 ape": Sv 10; „Acum, şi în 6-8 ape": Sv 13.

Cu pinion (fronton trapezoidal): *În trecut:* „Rar": Bc 1, 17; „Un metru de la coamă ": Is 2. *Azi, la fel:* „Rar": Sv 4, 10, 12. *Azi, mai des:* Is 14, Sv 9; „Cu «capace»": Sv 15. *Azi:* Sv 17, 18; „Cu «funduri»": Vs 4, „Rar": Bc 16, Is 3, 6. ***Mic:*** *În trecut:* Bc 17, „Rar": Sv 14. *Azi, la fel:* Sv 7; „Rar": Is 9. *Azi, mai des:* Sv 15. *Azi:* Sv 17, 18; „Rar": Bc 16, Nt 7, Sv 2, 5, 6. ***Mare:*** *Azi, la fel:* „Rar": Is 9, Sv 7.

Înălţimea acoperişului: „La paie mai înalt, la draniţă mai jos; mai scund astăzi": Bc 2; „Acoperişul în funcţie de mărimea casei": Bc 19; „După lărgimea casei; la casa de 6 m era de 2-3 m": Is 2; „În trecut, la grinda de 5 m, căpriorul de 3, 50 m. Azi, la 6 m, «două părţi bune, una rea», 4 m": Is 10; „Acoperişul era în funcţie de lărgimea casei, de obicei 2/3": Is 16; „3,50 m – 100% pentru draniţă, 2,50 m – 80% pentru azbest, 60% pentru tablă": Nt 6; „În funcţie de dimensiunile casei şi de materialul cu care era acoperită, paie, draniţă etc. De obicei, se măsura lungimea grinzii, se împărţea la trei, se dădea o parte jos, şi două părţi reprezentau lungimea căpriorului": Nt 10; „În funcţie de materialul cu care era acoperită casa; la casa cu paie înălţimea acoperişului era mai mare, ca să poată să aibă scurgere. La casa învelită cu draniţă, panta acoperişului era mai mică pentru că apa se scurge mai repede de pe draniţă. Astăzi panta este şi mai mică, pentru că acoperişul se face din tablă": Nt 14, 15; „Acoperişul era raportat la cunună, 75 cm la 1 m": Sv 11; „Popul de la acoperiş este mai înalt decât peretele": Vs 11; „În funcţie de lăţimea casei; a patra parte din lăţime, la tablă, a treia parte din lăţime, la ţiglă": Vn 4. ***Înalt (pantă***

https://biblioteca-digitala.ro

repede). *În trecut:* Bc 2, 7-10, 17, Bt 1, 5, 10-13, Gl 9, Nt 4, 8, 9, 12, 14, Sv 6, 12, 14, Vs 12, 17, Vn 5, 9-11, 13; „3 m": Bt 7, 14, Vn 8; „3-5 m": Bt 8, Nt 6; „La acoperişurile cu draniţa de 1 m lungime": Nt 13; „Rar": Bt 9. *Azi, la fel:* Sv 15, 17, 18; „3-4 m": Bc 1; „4 m": Bc 19; „Înălţimea acoperişului rezultând din dimensiunea căpriorilor de circa 4 m şi a popilor de circa 2-3 m": Bt 3; „2-3 m popul, 4, 50 m căpriorul": Bt 6. *Azi, mai rar:* Is 4, 10, 14, 16, 17, Nt 5, Sv 3, 4, 7, 10, 11, 16, Vs 4, 15, Vn 1, 2, 6, 7; „Căpriorul avea 4 m, iar acoperişul 2,5 m": Nt 15 (draniţă); „La case cu paie sau şindrilă": Bc 5, Is 13; „4-5 m": Nt 1; „3,5-4 m": Sv 1; „Două treimi din lăţimea casei": Sv 9; „Peste «vinkel», ascuţite": Sv 13. *Azi:* „Rar": Bc 16 (la case cu şindrilă sau tablă, uneori). ***Mijlociu.*** *În trecut:* Bc 2, Gl 1, 8, Nt 3, Vs 9, Vn 3; „1,80-2 m": Bc 14. *Azi, la fel:* Bc 4, 12, 14, 16, 18, 19, Bt 2-4, 6, 8, 9, Gl 2-4, 6, 7, 10, Is 5, 6, 13, Nt 7, 11, Sv 2, 5, 7, Vs 2, 3, 5, 7, 8, 13, 14, Vn 4, 12, 13; „1,50-2 m": Is 8; „Doi metri la coamă": Nt 2; „2,50 m": Bc 11, 13, 15, 20, Is 1, 3, Vs 1; „2,50-3,50 m": Is 9; „Cca 3 m": Bc 6; „Cca 3, 50 m": Bc 3; „Rar": Bt 1, 7, 12, 14, Nt 9. *Azi, mai des:* Bc 5, Is 10, 14, 16, Nt 15 (tablă), Sv 14, Vn 1, 6, 7, 10, 11; „O treime din 4,50 m": Sv 12; „1,80 m": Bt 11, Is 4, Sv 4. *Azi, mai rar:* Bt 5, Nt 14; „3,20 m": Is 15, Nt 15. *Azi:* Bc 1, 7, 9, Bc 10, 17, Is 17, Nt 4 (draniţă), 9, Sv 6, 9, Vs 4, 6, 12, 16 (la ţiglă), 17, Vn 5, 8; „2,50 m": Nt 6; „2, 20 m": Bc 14; „Pentru cele din şindrilă": Nt 12, 13; „Rar": Bt 13, Nt 8, Sv 3, 11, 16. ***Scund (pantă mică).*** *În trecut:* Bc 16, Bt 4, Vs 6; „Rar": Gl 3. *Azi, la fel:* „1,30 m": Is 12; „1,50 m": Vs 16; „1, 50-1,80 m": Vs 10; „Rar": Is 16, Sv 7, Vn 4. *Azi, mai des:* Bc 8, Bt 5, Sv 10, Vs 9, 15, Vn 2; „1,20 m ": Bt 11; „La tablă şi la ţiglă": Is 6; „Acum, sub «vinkel»": Sv 13. *Azi:* Bc 2, Bt 1, 10, 12-14, Gl 1, 8, 9, Nt 1, 3, 4 (ţiglă), 8, 9, 12-14, Sv 3, Vn 3, 9, 13; „1,80 m": Bt 7, 8, Is 9; „2 m": Is 15; „1,5-2,5 m": Sv 1; „«Băltos»": Nt 5; „„Rar": Bc 19, Sv 11, 16.

ÎNVELITOAREA

Pământ: *În trecut:* „La bordeiele în care stăteau oamenii până îşi făceau casele": Vs 15 (rar); „Rar": Sv 5 (bordeie). ***În brazde.*** *În trecut:* Sv 5. ***Amestecat cu paie (strat gros):*** *În trecut:* „Rar": Vn 4 (pe şipci). **Paie:** *În trecut:* Bc 15, 19, 20, Bt 4, 6-8, 10, 13, Is 1, 5, 8, 11, 13, 15, Nt 15, Sv 5, Vs 1-4, 6, 8, 10, 12, 14, 17; „Deasupra paie sau rogoz, clădite frumos, cu furca, să se scurgă apa de pe ele": Is 3; „Dedesubt stuf, peste care paie sau rogoz": Is 9; „Acoperiş de paie şi stuh până în 1934": Nt 2; „Pe stuf": Bt 2, 9, Is 7, Vs 9; „Primul strat era de stuh, apoi se punea un «leaţ» peste stuh, cuie de lemn şi apoi paie sau rogoz": Nt 10; „Se punea întâi stuh şi apoi paie": Nt 14, 15; „La casele foarte vechi, se lega cu «praştină», cu cârlig de fier, «cârcei», se lega de picior, se strângea, se slobozea snopul (tehnică specială). Creasta se făcea frumos, cu «jupchi» pe ambele feţe ale acoperişului. Se legau la streaşină de jur împrejur, şi urca în sus, rânduri, rânduri, 4-5 legături": Vs 7; „Rar": Gl 1, 4, 9, Is 12, Nt 11 (peste stuf), Sv 2, 8 (mai sunt două căşi), Vn 4, 12. *Azi, mai rar:* Bt 12, 14, Is 10, Vs 16; „Cu paie direct nu sunt, dedesubt stuf sau rogoz": Is 4. **Paie de secară:** *În trecut:* Bc 9, 15, 19, 20, Bt 3, 4, 6, 11, Is 5, 7, 9, 10, 15, Sv 4, 6, 14, Vs 2, 3, 6, 7, 9-16, Vn 5, 11; „Rar": Bc 4, Bt 1, 2, 5, 7-10, 12, Gl 1, 3, 4, Is 8, 16, Nt 2, 6, Vn 12; „Paiele de secară erau mai lungi şi stăteau mai drepte": Nt 14. *Azi:* „Rar": Bt 14. ***Straturi călcate:*** *În trecut:* Bc 15, 19, Bt 1, 10, Is 7, 16, Nt 14, Vs 6, 10-13; „0,50 m": Vn 11; „Rar": Bc 4, Is 8, 12, Nt 6. ***Snopi:*** *În trecut:* Bc 9, 11, Is 9, 10, 15, Vs 3, Vn 12; „Pe «leaţuri»": Bt 2; „«Jupi»": Sv 6, Vs 7; „«Jupi» pe «leaţuri»": Bt 3, 6; „În

https://biblioteca-digitala.ro

«juchi»": Bt 4; „Bătuţi": Nt 2; „«Gemănari» de «jupi» pe «leaţuri», câte patru «jupi» pe «leaţ»": Sv 4; „«Păpuşi»": Sv 14; „Maldări pe nuiele. Snopii de deasupra se numeau «struţ»": Vs 2; „Snopi subţiri, legaţi pe «leaţuri»": Vs 15; „Puşi cu furca": Vn 5; „Rar": Bt 7, 8, Gl 4. *Azi:* Bt 14. **Paie de grâu:** *În trecut:* Bc 9, 15, 18-20, Bt 1, 3-11, 13, Gl 4, Is 1, 7-11, 13-17, Nt 2, 3, 7, 8, 10, 14, 15, Sv 5, Vs 1, 2, 4, 8-10, 12-17, Vn 5; „Rar": Bc 4, Gl 7, 9, 10, Is 5, Nt 11, Sv 2, 6, Vn 4, 12. *Azi, mai rar:* Bt 11, 12, 14. ***Straturi călcate: În trecut:*** Bc 9, 15, 18, Bt 1, 3-11, 13, Gl 4, Is 7, 10, 13-15, Nt 7, 8, 10, 11, 15, Sv 5, 6, Vs 1, 8, 13; „Cu furca": Is 1; „Paie de grâu cu furca": Is 9; „Rar": Bc 4, Gl 7, 9, 10, Sv 2, Vn 4. *Azi, mai rar:* Bt 12, 14. ***Snopi:*** *În trecut:* Nt 3, Vs 2, Vn 12; „Pe «leaţuri»": Bt 2, Is 16, Nt 2, Vs 15, 16; „Snopi mărunţi, «mânecari»": Is 8; „«Juchi»": Is 11; „Puşi cu furca": Vn 5; „Rar": Is 5, Vs 10. **Paie de in:** *În trecut:* Bc 20; „Rar": Vs 17. **Alte paie:** *În trecut:* „De orz": Is 7, Vs 4, 17; „«Puzderie» de cânepă, resturi din meliţat": Vs 10; „Ovăz": Sv 8.

Fixarea învelitorii de paie: *În trecut:* „Se punea şi scoarţă de tei peste coamă": Is 14; „Se puneau nişte «durghineţe» («prăştini») din lemn de pădure, legate la coamă cu fîşii de «haldani» (o plantă din care se scoate sămânţa pentru cânepă) ca să nu ia vântul paiele. În partea de jos se puneau nişte laţuri lungi în care se băteau cuie de lemn (de 25-30 cm) ca să ţină paiele": Nt 14; „Stuful era prins de leaţuri puse pe căpriori": Vs 2; „«Leaţuri» peste stuf": Vs 12, 16. ***„Căpriori"exteriori. În trecut:*** Bc 18, 20, Bt 1, 5, 7-9, 14, 17, Nt 3, 6, 11, Vs 10; „Căprior mici la coamă": Sv 4; „«Clăbaci» din pari, ca să nu ia vântul paiele": Bt 13; „«Dârjale»": Is 16; „«Dulghineţe» de lemn de pădure, iar jos la streaşină «ţăpuşi»": Is 10, Nt 14; „«Joape»": Sv 2; „«Leaţuri»": Bc 9, Bt 2, Is 8, Sv 5, 8, Vs 8, 16, Vn 12; „Leaţuri culcate": Is 11; „Nuială": Is 1, Vs 6; „Prăjini": Is 15, Nt 8, Sv 14 (la capete), Vs 1 (paralel cu coama); „«Prăştine»": Bt 3, 4, 6, Is 5 (rar), 10, 13, 14, Nt 7, Vs 3, 4, 11, 17, Vn 11; „«Prăştile» legate sus la coamă": Vs 13; „Se puneau «prăştini» din loc în loc, până se aşezau": Gl 4; „La paiele de grâu, prăjini orizontale din coamă. La paie de secară şi stuf, laţuri orizontale": Is 9; „Stinghii": Bc 4 (rar); „Un băţ mai gros la streaşină": Vs 12; „Când erau puse cu furca, se puneau lemne pe afară": Vs 15; „Rar": Bt 11, 12, Gl 9, Is 12. *Azi, mai rar:* „«Leaţuri»": Is 4. ***„Scări" la colţuri. În trecut:*** Bt 1, Is 8, Sv 4, 6; „Rar": Bt 7-12. ***Legături: De nuiele: În trecut:*** Bc 9, 20, Bt 1, 5, 7, 14, Gl 3, Is 8, Nt 6; „Nuiele de pădure legate la coamă din metru în metru. Unii zic că nu pun de carpen că trăzneşte casa": Bc 15; „Carpen, fag": Nt 10, 15; „«Prăştini» din nuiele de carpen sau fag": Vs 10; „Nuiele legate de căpriori": Vs 12, 14; „Rar": Bt 8. ***De tei: În trecut:*** Bc 9, Bt 7, 10, 14, Vs 3, Vs 10; „Pe coama casei erau legate cu tei de pădure": Nt 10; „Rar": Bt 11, 12, Gl 3. ***De sfoară: În trecut:*** „Rar": Bt 7, 10, Is 10, Sv 2. *Azi, la fel:* Vs 16. *Azi:* „Rar": Bt 12, 14. ***De sârmă: În trecut:*** Bt 1-4, 6, Is 8-11, Nt 2, 3, Sv 2, Vs 8; „Rar": Bt 10, Sv 8. *Azi, mai des:* Vs 16. *Azi, mai rar:* Bt 14. *Azi:* Vs 10; „Rar": Bt 12. ***Altfel: În trecut:*** „Cu paie": Bt 9, Nt 2, Sv 4, 6, 14, Vn 12; „Legături tot din paie, făcute ca un fel de odgon gros": Vs 7; „Cu «leaţuri» şi «cotleţi» la poale": Is 15; „Fâşii de «haldani»": Nt 14; „«Lanţi»": Vn 4.

Trestie (papură, stuf). *În trecut:* Bt 12, 13, Gl 4, 9, Is 1, 11, 17, Vs 10, Vn 9; „Stuf": Bc 2, 4 (rar), 9, 18 (mai e o casă în rînd), 19, 20, Bt 4, 10, Gl 1, 7, Is 3, 6, 7, 13, Nt 3, 7, 8, 11, Sv 5, 14, Vs 2, 4, 8 (patru palme, un snop), 11 (un rând, care forma streaşina), 12, 13, 17; „Stuf cu frunze": Is 12; „Stuh cu paie": Bt 9, Is 9, 10, Nt 2, 10; „Stuf sub paie, strat de 8-10 cm": Is 15; „Papură": Gl 2 (rar), 3, 10, Vs 1, 7, 15; „Rogoz": Sv 8 (rar); „Trestie": Vs 5-7, 9, 14 (mai scump), 15, Vn 4, 10; „Cine învelea cu trestie, era om cu

https://biblioteca-digitala.ro

dare de mână": Vn 11; „Rar": Bt 3, 6-8, Gl 8, Is 2, 14 (stuf, era scump), 16, Nt 6, Sv 14 (stuh legat cu nuiele), Vs 3 (lux). *Azi, la fel:* Gl 2. *Azi, mai rar:* Bt 1, Gl 3, Is 8, Vs 1; „Stuf": Bt 5, 14, Is 4, 5, Vs 16. ***În maldăr, snopi:*** *În trecut:* Bc 9, 18, Bt 5, 7, 13, 14, Gl 1, 8-10, Is 3, 7, 9, 11-13, Nt 6, 8, 11, Sv 5, Vs 2, 7-9, 11, Vn 9; „Pe «leţuri», un strat de trestie pe care se aşează paie": Bt 9; „Strânse în «fuşălăi»": Is 6; „Legaţi în «gânj»": Vn 10; „Rar": Bt 12, Gl 4, 7, Vn 4. *Azi, mai des:* Gl 3. *Azi, mai rar:* Gl 2, Is 5, Vs 16; „Trestia se aşeza în snopi, în rânduri şi straturi, bătute la pieptene. Trestia era fixată cu legături de nuiele, iar în ultima vreme cu sârmă. La început stuful era aşezat în snopi în rânduri, mai târziu, bătut la pieptene, acoperişul fiind nivelat": Is 8. ***Solzit:*** *În trecut:* Bc 18, Bt 1, 3-6, 12, 14, Vs 5, 13, Vn 4; „În rânduri, bătut la pieptene": Is 11; „Prin 1930 a ieşit": Vs 7; „Rar": Bt 7, Gl 3, 4, 7, 10, Is 3, 6, 12. *Azi, mai des:* Gl 2. *Azi, mai rar:* „Rar": Vs 16. ***Altfel:*** „«Jupi» legaţi cu sârmă": Bt 13; „«Jupi»": Is 1; „Mai târziu cu jug de lemn la streşini": Is 3; „«Păpuşi»": Sv 14.

Tulpini de porumb (coceni): *În trecut:* Bc 9, 18, 20, Is 8, 11, 17, Vs 1, 7, 13, 15; „Strujeni": Is 1; „Rar": Bc 15, Bt 12, Gl 3, 4, 7, 9, Is 12 (un an -doi), 14, Vs 4, 6, Vn 4, 9. *Azi, la fel:* „Rar": Vs 17.

Scânduri lungi: *În trecut:* Bc 20, Vn 4; „Care erau în două ape, de brad": Bc 8; „Aduse peste leaţuri, 1,5 m, una peste alta": Bc 15; „Rar": Bc 18, Gl 6, Is 1, Nt 6, 8 (încălecate), 13 («lătunoaie»), Sv 8, 10, 14 («taban», scândură de un sfert), 17, 18 («teartiţe»), Vs 10, Vn 1 («dulăpaşi», se puneau petrecute), 3, 8.

Şindrilă, şiţă, draniţă: *În trecut:* Bc 4, 7-9, 16, 18-20, Bt 9, Gl 9, Is 1, 13, 14, Nt 11, Sv 2-4, 7, 14, Vn 3-6, 8-12; „Draniţă simplă, şindilă cu flori la cuţitoaie, acoperită solzi de peşte": Bc 11; „Cumpărată": Bc 15; „Între războaie era şindrila": Bt 13; „Se făcea acum 40 de ani [1943]": Is 2; „Veneau de la munte la Podu Iloaia, Hârlău": Is 3; „Veneau de la munte cu căruţele, pe bucate": Is 4 (rar); „Veneau care de la munte": Is 13; „De la Târgu Neamţ": Is 5, 16; „Din 1928-1930, până după război, preponderent. Cumpărată de la Tg. Neamţ; forma: pătrat, săgeţi, solzi, coada rândunicii": Is 10; „Şindrila s-a folosit deasupra acoperişului de stuf, la coamă, pe o lăţime de circa un metru. Se fixa de leaţuri legate cu sârmă de căpriori. Şindrila se batea pe leaţ cu cuie de fier": Is 8; „După paie, apare şindrila": Vs 14; „A pus unul, dar n-a ţinut mult. Erau vreo 5-6 case, aduceau de la Braşov": Vs 15; „Rar": Bt 3, 4, 6, Gl 6-8, Is 6 (între războaie, biserica, şcoala, puţine case), 7, Nt 3, 8, Sv 6, Vs 1, 11, 17. *Azi, la fel:* Bc 1, 10, Nt 1, 9, 12, 13, Sv 11, 13, 16, Vn 1, 2, 13; „Din 1910": Is 15; „Din 1934 până în 1975 a ţinut draniţa. Draniţa subţire, în 4-5 rânduri, cu 3 rînduri suprapuse, la poale, cioplită la vârf. Şindila, lată, cu şanţuri («lămbuită»), dreaptă": Bc 13; „Şindrila este mai îngustă (15 cm) şi mai scurtă (60 cm), draniţa este mai lată (20 cm) şi mai lungă (80 cm)": Bt 1; „Şindrilă, în coada rândunicii, în săgeată, în solzi (ascuţită)": Nt 9; „Rar": Bt 5, Sv 5. *Azi, mai des:* Bt 7, 10-12, 14; „Casele cu draniţă au apărut prin 1935": Bt 8. *Azi, mai rar:* Bc 3, 6, 12, Nt 2, 4-6, 10, 15, Sv 1, 8-10, 12, 15, 17, 18, Vs 5, 10, Vn 7; „1900-1968": Is 9; „Draniţă crăpată pe «oglinzi»": Nt 6, !4. *Azi:* „Şindrile": Bc 17 (rar). ***Denumire locală:*** „Draniţă": Bc 1, 3, 4, 6, 8, 10-13, 17, 18, Bt 1, 3-5, 6 (30% din case), 7-12, 14, Gl 6, 8, 9, Is 3, 5, 6, 9-11, 14-16, Nt 1-6, 8-15, Sv 1, 2, 5-16, Vs 10, 11, Vn 1, 4, 9 (rar), 10, 11, 13; „Drăneţă": Sv 17, 18 («doşke»); „Şindilă": Bc 4, 11, 13, 16, Vn 3; „Şindrilă": Bc 1, 2 (rar), 7, 10, 14, 15, 17,

https://biblioteca-digitala.ro

19, Bt 1, 5, 6-8, 10-12, 14, Gl 7, 8, Is 2, 7, 8, 13, Nt 5 (azi), 7, 9, 10, 13, Sv 3, 10, 13, Vs 5, 10, 14, Vn 1, 2, 4-9, 11-13; „Şiţă": Bc 3, Is 1. ***Esenţe:*** „Brad": Bc 1-12, 14-18, Bt 1, 3-12, 14, Gl 6-9, Is 1, 2, 6, 7, 9, 11, 14-16, Nt 2-4, 6-15, Sv 1-3, 5, 6, 8-11, 14, 16-18, Vs 5, 10, 14, Vn 2, 3, 5, 6, 8-13; „Brad, stejar, în ultimul timp stejar, că lipseşte bradul": Vn 7; „Fag": Bc 12; „Molid": Is 13, Nt 1, 5, 13, Sv 1, 11-13, „Lemn de molid, tăiat în lunile seci": Sv 15; „Plop": Bc 12; „Stejar": Vn 6, Vn 13. ***Lungime:*** „20 cm": Gl 8; „30 cm": Bc 16, 18, Is 5, Vn 1 (şindrila), 2, 5, 6, 13; „30-40 cm": Gl 6, Nt 2; „35 cm": Vn 7, 9, 11 (şindrila); „40 cm": Bc 6, Bt 9, Gl 7, 9, Vn 3, 8; „40-50 cm": Bt 7 (şindrila), 8, 10, 12, 14, Is 7, 11; „40-60 cm": Bc 7, Is 9, 14 (draniţă), Vs 10 (azi); „40-70 cm": Nt 10; „45-50 cm": Sv 11, 16 (azi); „45-60 cm": Sv 1 (azi); „50 cm": Bc 16, 17, Is 13, Nt 8, 9 (şindrila), 15 (azi), Sv 17 (azi), 11; „50-60 cm": Bc 14, Bt 11, Is 10, Nt 5 (azi), Sv 2, 5, Vs 14, Vn 13; „50-70 cm": Bc 19, Is 16, Nt 11; „50-80 cm": Is 6; „60 cm": Bc 1, 2, 8, 11 («şindrila»), 13, 15, 18, 20, Bt 1, 3-5, 11, Is 15, Nt 3, 6 (azi), 7, 13 (azi), 14 (când se bătea pe 4 rânduri), Sv 10 (şindrila), Vn 11 (draniţa); „60-70 cm": Bc 4, Vn 1 (draniţa), Vn 12; „60-80 cm": Bt 6, Is 14 (şindrilă); „60-100 cm": Bt 7 (draniţa), 8, 10, 12, 14; „65 cm": Nt 4 (azi); „70 cm": Bc 3, 12, Is 1, Sv 8; „70-80 cm": Sv 13, Vs (în trecut); „70-100 cm": Sv 3; „0,75-1 m": Is 2; „80 cm": Bt 1, Nt 12 (azi), 14 (când se bătea pe 2 rânduri), 15 (în trecut); „80-90 cm": Bc 13; „80-100 cm": Nt 5 (în trecut), 6, 9 (draniţă), Sv 1, 11 (în trecut), 16 (în trecut); „80-150 cm": Sv 10; „90 cm": Sv 4; „90-100 cm": Sv 14; „100 cm (draniţa)": Bc 11, Nt 12 (în trecut), 13, Sv 6; „100-120 cm": Nt 4 (în trecut); „120 cm": Bc 10; „Până la 200 cm": Sv 17 (în trecut), 18. ***Lăţime:*** „5 cm": Gl 9; „6 cm": Vn 6; „6-10 cm": Bt 11, Is 14; „6-15 cm": Bt 7, 8, 10, 12, 14; „7-8 cm": Gl 6; „7-10 cm": Nt 2, Vs 14; „7-12 cm": Vn 3; „8 cm": Is 5, Vn 1 (şindrila), 7; „8-10 cm": Bc 14, 18, Bt 7, 8, 10-12, Is 7, Nt 6 (azi), Sv 13, 14, Vn 9, 11 (şindrila); „8-10-12 cm": Bc 1; „10 cm": Bc 6, 8, Nt 5 (azi), 8, 9 (şindrila), 11, Vn 8, 13; „10-12 cm": Bc 13 (draniţa), 15, Is 6, 10, 13, 16, Nt 13, Sv 1 (azi), 4, 16, Vs 10; „10-14 cm": Bt 6; „10-15 cm": Bc 3, 4, 7, 11, 12, 17, 19, Is 1, 2, 14, Nt 6 (în trecut), 12, Sv 3, 11; „12 cm": Bc 2, 20, Is 15, Nt 5 (în trecut), 10, 15, Sv 5, Vn 1 (draniţa); „12-14 cm": Is 9, Nt 9; „12-15 cm": Nt 13; „12-16 cm": Sv 10; „14 cm": Nt 14 (la draniţa de 60 cm); „15 cm": Bc 13 (şindila), 14, Bt 1, 3-5, 11, Nt 3, 7, Vn 2; „15-18 cm": Sv 8; „15-20 cm": Bc 10, Nt 4, Sv 1 (în trecut); „15-25 cm": Sv 11; „18 cm": Bc 14, Nt 14 (la draniţa de 80 cm); „20 cm": Bt 1, 5, Sv 15; „20-25 cm": Sv 16. ***Grosime:*** „0,2 cm": Nt 8, Vn 2, 13; „0,2-0,7 cm": Nt 6 (azi); „0,3 cm": Bc 16, 18, Gl 6; „Pe 1 cm 3 bucăţi": Is 15; „0,3-0,4 cm": Is 1, 16, Nt 2, 11; „La 2 cm, ieşeau 3 drăniţi": Sv 11; „0,3-0,5 cm": Bc 3, 6, 12; „0,4 cm": Bt 11; „0,5 cm": Bc 13, 14, 17 (şindrila), Bt 3, 4 (draniţa), 14, Is 9, 10, Nt 4 (azi), Nt 12 (azi), 13, Sv 13 (şindrila), Vs 10, 14; „0,5-0,6 cm": Bt 6; „0,5-1 cm": Bc 1, Nt 14; „0,7 cm": Bt 1 (şindrila), 5, Nt 15; „0,7- 1 cm": Nt 6 (în trecut); „0,8-1 cm": Sv 4; „1 cm": Bc 7, 17, Bt 1 (draniţa), 5, 7, 8, 10, 12, 14, Is 11, Nt 5, 12 (în trecut), 13, Sv 1, 10, 13 (draniţa), „1-1,5 cm": Is 7, Vs 10; „1-2 cm": Is 2, Sv 3, 16; „1,5 cm": Bc 13 (şindila), Nt 4 (în trecut), 9; „1 ţol": Nt 10.

Cuie: ***Cuie de lemn:*** *În trecut:* Bc 17, Nt 1, 4-6, 10, Sv 8, 15, 16, Vn 2; „De frasin, în borte date cu sfredelul": Sv 3; „Cuie de stejar cu floare mare": Nt 15; „De tisă": Bc 10, Nt 9, 12, 13, Sv 10, 13, 17, 18, Vs 14; „Rar": Bc 4, Is 9, Sv 1, 2, 11. ***Cuie de fier:*** *În trecut:* Bt 3, Is 8, Nt 3, Vs 14; „Cuie de şindrilă": Bc 7; „De cumpărat, de 5, 6 cm": Bc 14; „Cuie din comerţ": Gl 7, Is 11, 14; „Ţinte de şindrilă": Vn 9. *Azi, la fel:* Bc 17, Nt 6, Sv 5, 15, 16, 18, Vn 1; „3 cuie subţiri de 5-6 cm, de cumpărat": Bc 1, 15; „Cuie subţiri şi

https://biblioteca-digitala.ro

lungi, cumpărate de la fabrică": Bc 13; „Cumpărate de la prăvălie": Nt 10, Sv 1; „Cuie de draniţă": Nt 12; „Cuie de draniţă, cumpărate de la prăvălie": Vs 10. *Azi, mai des:* Sv 13. *Azi, mai rar:* „De fabrică": Nt 2. *Azi:* Nt 5, 9, 13, 15, Vn 2. ***Cuie de fier «ţigăneşti» (cu floare mare): În trecut:*** Bc 2, 4, 8, 19, 20, Bt 4, 6, Gl 6, Is 2, 7, 9, 13, 14, Nt 5, 8, 9, 11, 14, Sv 8-10, 13, 14, 16, Vn 6, 11, 12; „Rar": Bt 9, 14, Is 4, 5, 10, Nt 6, Sv 6, 11, Sv 18. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, Is 15, Nt 1; „Cuie de draniţă": Nt 4. *Azi, mai rar:* Bc 16; „Reparaţii": Bc 18. ***Rânduri: În trecut:*** „1-2 rânduri": Bc 12; „Se drăniţeşte de la poale spre coamă, 1-2 rânduri": Nt 2; „2 rânduri, solzi de peşte la lungime de 40 cm": Bc 15; „2 rânduri": Bc 17 («draniţa»), Nt 5, 13, Sv 13 (draniţa); „2-3 rânduri": Sv 1, 9, 14, 15, Vs 14: „2-4 rânduri": Nt 14; „2-5 rânduri": Nt 11; „Două alături şi la încheietură una deasupra": Is 2; „3 rânduri": Bt 7 (draniţa), Is 10, Nt 3, 4, Sv 8; „3-4 rânduri": Bc 7, 11 («draniţa»), 19, Bt 8, 12, Is 9, Nt 15, Sv 17, Vn 7, 9; „4 rânduri": Bc 17 («şindrila»), 20, Bt 7, 8, Is 11, Sv 6; „3-4-5 rânduri": Bc 18; „3-6 rânduri": Is 15; „4-5 rânduri": Is 6; „4-6 rânduri": Bt 9, Nt 9; „4-7 rânduri": Sv 3; „De la 4 în sus, până la 8 rânduri": Vn 2; „5-6 rânduri": Sv 15, Vn 6 (solzit), 8; „6 rânduri": Vn 13; „6-7 rânduri": Bc 2; „7-8 rânduri": Bc 4, Bt 11; „7-8 rânduri": Gl 6, „8 rânduri": Bt 1 («draniţa»); „8-9 rânduri": Bc 11, Bt 1 («şindila»); „8-10 rânduri": Nt 8; „8-14 rânduri": Bt 6; „10 rânduri": Bc 16; „15 rânduri": Bt 3, 4; „La 40 cm sau 70 cm şi în solz de peşte": Bc 8; „a) Pe 3 rânduri, doar pe cap; b) pe 4 rânduri, până la jumătate; c) în «coada rândunicii», 50 cm, cea mai deasă": Bc 14; „După mărimea acoperişului": Is 7; „În solzi de peşte": Is 13. *Azi, la fel:* „2 rânduri": Bc 1, 3; „Două-trei rânduri": Nt 12; „Unele, numai 4 rânduri": Bc 10; „«Şindrila»-patru rânduri, «draniţa» mai puţin": Bt 14; „4 rânduri": Sv 5; „«Draniţa», 4-5 rânduri, «şindila», un singur rând": Bc 13; „După cum era de înalt acoperişul; 5-7 rânduri": Sv 11; „«Şindrila», 8-9 rânduri, «draniţa», 8 rânduri": Bt 5; „În solzi, în coadă de rândunică": Nt 6; „3-4 la poale, dublu mai sus; după model, două rânduri de draniţă plus unul cu colţ": Vs 10. *Azi, mai rar:* „Patru rânduri numite «poală». În partea de jos a acoperişului, «poala» era mai groasă, că veneau rândurile de şindrilă unul peste altul": Nt 10. *Azi:* „3 rânduri": Nt 13; „3-4": Nt 5; „6-8": Sv 1. ***Număr de bucăţi (la un acoperiş): În trecut:*** „800-1000": Bt 7 (draniţa), 8, 11; „1000 la un metru pătrat": Nt 11; „1000, 1200": Vn 3; „2000": Nt 5; „2000-3000": Sv 6; „2500-3000": Sv 14; „6000": Bt 7; „50 buc./m^2": Nt 12, 13; „După mărimea acoperişului": Is 7; „30000": Vn 9; „30000-40000": Vn 6. *Azi, la fel:* „800-1000": Bt 10; „3000": Bc 17; „3000-4000": Bc 4, Bt 1 (draniţa), 9 (draniţa), Sv 3; „4000": Bt 5 («draniţa»), „4000-5000": Bt 1 (şindrila), Sv 5; „4000-5000 până la 10000": Is 13, Vn 11; „4500-5000": Is 2; „5000-6000": Bt 5 («şindrila»), Sv 1, 8, 9; „5000-6000 până la 12000": Nt 6; „6000": Bt 8, 10, 11, Nt 9 (draniţa), 14 (la 2 rânduri); „De la 4000 la 7000": Sv 11; „6000-8000": Is 10; „7000-8000": Sv 4; „6000-10000, 100 buc. pe metru pătrat": Is 14; „8000-10000": Bc 1, 7, 15, 20, Nt 8; „9000-10000": Sv 13 (draniţa); „10000": Is 5, 6, Nt 3, Vn 8, 11; „10000 la 10 metri": Bc 2; „8000-12000": Bc 3; „10000-12000 la o casă cu tindă şi două camere": Is 14; „10000-12000": Nt 2, 10; „10000-12000-13000": Bc 13 (la «draniţă»); „12000": Is 15 (la 150 m^2), Nt 14 (la 4 rânduri), Sv 2; „10-14000": Nt 15; „10000-15000": Bc 16, 19, Bt 4, 6; „10000-20000": Is 16; „12000-15000": Bc 15, Is 9; „14000": Sv 13 (draniţa); „15000": Bt 3, Vn 7; „16000": Is 10; „16000-17000": Bc 18; „16000-20000": Is 11; „20000": Bc 11, 12, Nt 9 (şindrila), Vn 2; „30000 de mii": Vn 13. *Azi, mai des:* „800-1000": Bt 12, 14; „6000": Bt 12, 14. *Azi:* „4000-5000": Nt 5; „80 buc / m^2": Nt 12, 13; „5000": Sv 10; „Mai multe (ca în trecut)": Sv 1; „12000": Sv 5.

https://biblioteca-digitala.ro

Ţiglă: *În trecut:* Bc 15; „Rar": Vn 8. *Azi, la fel:* Bc 18, Bt 4, Is 11, Nt 8, Sv 7; „Rar": Gl 6, Is 14, Vn 4. *Azi, mai des:* Bc 16, Bt 6, 11, 17, Vs 4, 5, Vn 6, 10; „Vreo 10 case": Is 4; „«Oale»": Vs 10; „Rar": Vs 7. *Azi, mai rar:* Is 13. *Azi:* Bc 1, 2, 4, 7-9, 12, 14, 17, Bt 1, 9, 14, Is 2, 6, 7, Nt 1, 3, Sv 1, 2, 9, 10, 12, Vs 13, 15, Vn 5, 13; „Rar": Bc 6, 10, 19, Bt 5, 8, 10, 12, Gl 2, 7, Is 3, 5, 10, 15, 16, Nt 7, 9, 11, Sv 5, 13, 15, 16, 18, Vs 9, 12, Vn 1, 2, 7; „Nu se mai pune, e grea": Bc 15. ***Apariţie:*** „După 1916": Bt 4, 6; „«Oale», după primul război mondial": Is 14; „După 1916": Vs 11; „În 1916, erau 4-5 case": Vs 15; „După 1918": Bc 9, 11; „După 1920": Sv 6 (rar); „Interbelic": Bt 3, Vs 12, 17; „Între cele două războaie s-s pus ţiglă": Is 12; „Acum 50 de ani": Sv 10 (1929); „Din 1930": Sv 14; „După 1930": Bc 8; „Din 1930, mai mult după 1944": Is 17; „După 1945": Nt 2, Vs 13; „De când s-a oprit lemnul şi nu mai e «draniţă»": Bc 13; „1945-1950": Is 10; „Numai de 15-20 de ani": Vs 10 (1957-1962); „După 1955": Nt 12, 13; „1957": Nt 10; „De prin 1960": Nt 4; „1965": Nt 9; „1967": Nt 15; „Târziu şi în prezent": Is 7; „Hăt încoace": Is 16.

Ţiglă roşie: ***Mare:*** Bc 2, 6, 13, 16-19, Bt 1, 3, 4, 8, 10, Is 12; „Jimbolia, Piatra Neamţ, 2 lei": Bc 1. *Azi, la fel:* Is 11, Nt 8; „Rar": Gl 6. *Azi, mai des:* Bt 11, Nt 14, Vs 4, 10, 17; „De Jimbolia şi de Arieş": Bt 6; „Jimbolia": Bc 8, 11, Sv 14; „De la Turda": Bc 12; „Dreaptă": Bc 14; „Rar": Bc 12, Bt 12, *Azi:* Bt 14, Is 9, Nt 1, 5, 6, 10, 15, Vs 1, Vn 13; „De Jimbolia": Nt 2; „Rar": Gl 2, 4, 7, 10, Is 10, Nt 11, Sv 3, 4, 11, Vn 2. ***Mică:*** Bc 12, Bt 3, 5, 10; „33 cm / 22 cm": Bc 7. *În trecut:* „De Jimbolia": Bt 6 (rar). *Azi, la fel:* „Rar": Is 8. *Azi:* Gl 8, Nt 3, 4, 12, 13, Sv 1, 14; „Rar": Bt 8, 13, 14, Gl 3, 9, Sv 8, Vs 12.

Olane: *Azi:* „«Oale»": Is 1.

Plăci de ardezie: *Azi:* „După 1957": Nt 2; „Rar": Bc 2, 10, 11, Bt 9, Nt 7, Sv 2, 6, Vs 9, Vn 3.

Tablă: *În trecut:* „Rar": Bc 7. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 12; „Mai întâi şi-ntâi, tablă roşie, pe urmă galvanizată": Vs 7. *Azi, mai des:* Bc 7, 9, 10, 16, Bt 1, 5, 9-11, 13, Gl 1-3, 6-8, Is 1, 3, 4, 8, 12, 13, 17, Nt 3, 8, 11, Sv 2, 4, 5, 10, 14, Vs 4, 5, 9, 11, 13, 15, 16, Vn 4, 8, 10, 11; „După 1900, marca Teşin-Nădrag": Bt 6; „Din 1900-1910": Vs 1; „Din 1916": Bc 15; „După 1925": Nt 2; „Din interbelic": Vs 3; „De 15-20 de ani": Vs 10 (1957-1962). *Azi, mai rar:* Vs 17. *Azi:* Bc 2, 6, 14, 18, 19, Bt 3, 4, 8, 14, Gl 9, Is 2, 5, 6, 9-11, 14-16, Nt 6, 7, 14, Sv 1, 3, 6-9, 12, 13, 15, 17, Vs 2, 8, 12, 14, Vn 3, 5-7, 9, 13; „După 1950": Bc 8; „Din 1955": Nt 4, 13; „Din 1967": Nt 12, 15; „Acum se extinde tabla, că nu mai este draniţă": Nt 9; „Rar": Bc 1, 12, 13, 17, Sv 11, 16, 18, Vn 1, 2.

Eternit, azbociment: *Azi, mai des:* Gl 4. *Azi:* Bc 2, 6, 12, 14, 18, 19, Is 15, Nt 4 (după 1965), 5, 10 (1957), Sv 7, Vs 12; „De 5-10 ani": Vs 10 (1967-1972); „Rar": Bc 4, 7, 10, 11, Bt 1, 6, Gl 2, 3, 8, Is 3, 6, 9, 10, 12, 16, 17, Nt 6, 7, 9 (1970), Sv 8, 12, 15, Vs 4, 7 (1967), 9, 11, 15, 17, Vn 1-3, 5, 7, 8, 11, 13.

Deschideri în învelitoare: „Un cot băgat într-un cazan, să nu ia foc, că era scîndură, nu era bagdadie": Bc 13; „Înainte, «ursoaică» în pod": Is 17, Sv 8, Vs 17; „Majoritatea aveau «ursoaică»": Nt 7; „La casa cu odaie şi tindă era «bagică», iar la casa cu două odăi şi sală erau două «băgele»": Nt 10; „La casa cu tindă se făcea o «bagică», iar la cea cu două odăi şi sală se făceau două «bagele», ca să aducă lumină în pod şi uneori ca să

https://biblioteca-digitala.ro

iasă fumul ": Nt 15; „«Cahleț»": Sv 9; „Astăzi se face oberlicht, în partea de sus a acoperişului": Sv 14; „Care era cu şindrilă, lăsa fumul în pod": Vn 11; „Nu era «hogeac»; «căbăloaice» fără ieşire": Vn 12. ***Brâu (la două treimi din înălțime).*** *În trecut:* „Rar": Bt 10. *Azi:* „Rar": Sv 8 (cu două rânduri), Vn 5 , 9 (cu «biste»), Vn 13 (în tablă, cu solzi de peşte). ***Străpunsă de «bagea».*** *În trecut:* Bc 16, Gl 4, Is 11, Nt 1, 3, 8, Sv 5, Vn 10; „«Abagică», «abagea»": Is 7; „«Băgeac»": Gl 1, Vs 5, 16; „«Bageag», pentru ornament şi lumină": Bt 1; „«Băgeaguri»": Sv 6; „«Băgele», la acoperişurile de draniță": Is 10; „Acoperişul avea «bagică» pentru lumină şi fum": Nt 2; „«Cucuvea»": Vs 6; „«Cubele»": Vn 12; „«Capanduri»": Vs 13; „«Fumare»": Bc 4, 11, Sv 3, 10, 14; „Gaura pentru fum, în apa laterală": Bc 17; „«Hornare», făcute la Jimbolia, acu' 70 de ani": Bc 1; „«Habagea»": Nt 14; „«Hulpărețe»": Sv 15; „«Demnek»": Sv 17; „«Kahla»": Sv 18; „Rar": Bc 18. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, Bt 4, 9, Gl 3, 10, Is 8, Nt 4, 10, 12, Sv 2; „«Abăgele»": Nt 9; „«Băgele»": Bc 10, Is 13 (luminator, la paie nu se punea), 14, 15, 16; „Două «bagii», o «bagea» pentru lumină": Bc 14; „«Băgeag», la şindrilă, la tablă": Bc 15; „«Bagică»": Is 9, Nt 13; „«Cahleancă»": Sv 4; „«Cucubea»": Vn 3; „«Cucuvea», înainte «fumar»": Vn 5; „«Cubea»": Vn 6, 13; „«Cubea» sau «vizurcă»": Vn 9; „«Fumare»": Bc 8, 10, Nt 5, Vn 1, 2 (la şindrilă şi tablă), 8; „Înainte «fumători», astăzi «băgele»": Sv 8; „«Hornă»": Gl 2, 6; „«Hogeac»": Gl 9. *Azi, mai des:* Is 6, 17, Nt 11; „«Băjele»": Bc 7, 13; „«Băgele»": Is 5; „«Capanduri»": Vs 4; „«Cubele»": Vs 9. *Azi, mai rar:* Bt 3, 6, Nt 6, 15, Sv 9; „«Băgele»": Bc 19; „«Băgeac»": Gl 7, 8; „«Bageagă»": Is 4; „«Cociubă»": Sv 7; „«Chiblă»": Sv 12; „«Cucuvea»": Vn 7; „«Fumători» la «draniță»": Bc 13; „«Fumăriți»": Sv 1. *Azi:* Is 3; „«Bageag»": Bt 5, Vs 10; „«Băgică»; se pune o cofiță sau un ştiubei prin stuf să iasă fumul": Is 1; „«Fumare»": Sv 11; „Uneori la țiglă sau tablă": Vs 7; „Rar": Vn 11. ***Străpunsă de coş.*** *În trecut:* Bc 20; „Erau şi «ursoaice»": Bc 1; „Coşul orizontal, «ursoaică», în pod": Bt 13, Vs Nt 2, 6; „La paie, «ogeag»": Bc 2; „Fumul ieşea în «cătleață» în pod": Bc 4; „Nu era scos afară, avea o «căhleață» în pod": Is 4; „Fumul dădea în «căbăloaică»": Bc 9, 11; „«Hogeag»": Vn 9; „«Cucuvaie»": Bc 18; „«Papandură»": Gl 1. *Azi, la fel:* Gl 6, 10, Is 8, 11, 12, 15, Nt 11, Vs 1, 7, Vn 10; „Aveau mai de demult «ursoaică», pentru afumat carne": Vs 13; „Horn, «băgac»": Vs 4; „«Hogeag»": Vn 3; „Rar": Gl 9, Sv 2 (majoritatea cu «ursoaică»). *Azi, mai des:* Bc 7, 19, Bt 1, 5, 9, 10, Is 9, 10, Sv 4, 5, Vs 2, 15, 16; „În general, era «ursoaică» în pod": Bc 14, Nt 3; „«Hogeag». «ursoaică» la acoperiş de paie": Bc 15; „Fumul ieşea în «ursoaică»": Sv 14; „«Hoarnă»": Vn 4, 6. *Azi, mai rar:* Sv 9; „«Papandură»": Gl 8; „Acoperişul de paie cu «ursoaică», «hogeag», «cal» (coş)": Vs 10. *Azi:* Bc 12, 13, 16, 17, Bt 4, 6, 8, 11-14, Gl 4, Nt 1, 4, 6, 12, 14, Sv 1, 3, 6, 10, 13, 16, Vs 5, 9, Vn 5, 8, 13; „„În pod cu «ursoaică»": Bc 8, Is 5, Vs 3, 8, 12; «Ursoaică»": Vs 14, „Avea «ursoaică», «cahleancă»": Sv 15; „«Cahalaică», unde venea fumul în pod (ce este «ursoaica» în restul Moldovei), din piatră sau cărămidă lipită": Vn 1; „Horn": Sv 17, 18, Vs 8; „Rar": Bc 3, 6, Is 16, Vs 11 (numai la casele cu tablă), Vn 2, 11.

Streaşina: „Până la 0,40-0,60 m": Bc 8; „«Grindare» pe colț pentru streaşina de pe laturi": Bc 14. ***Mică:*** ***În trecut:*** Bc 9, Gl 1, Is 7, Vn 5; „La casa cu paie": Nt 10. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 11, 12, Bt 3, Gl 2, 4, 10, Nt 8, 11; „0,50-0,60 m": Vn 8; „0,70-0,80 m": Vs 10; „Rar": Sv 4, Vn 11. *Azi, mai des:* Bc 17, Bt 14, Is 1, 5, 6, 13, 14, 16, Sv 9, 15. *Azi:* Bc 2, 8, 16, Bt 1, 5, 7-9, 11, 12, Gl 6, Is 9, 11, 15, Nt 4-7, 9, 13, Sv 2, 3, 8, 11, 14, 16, Vs 4, 7, 11, Vn 2, 4, 13; „Fără prispă; acum prin uluce de tablă cu burlane": Bc 1; „Înfundate": Bc 13; „0, 35-0, 40 m": Is 10; „Rar": Bt 10, Nt 14, Sv 6, Vs 1. ***Mijlocie:*** *Azi, la fel:* Bc 14,

https://biblioteca-digitala.ro

15, Gl 3, 7, Nt 2, Sv 5, Vs 2 (0,50 cm), 3, Vn 9, 12. *Azi, mai rar:* Vn 2. *Azi:* Sv 1. ***Largă:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 8, 16, Bt 1, 9, 12, 14, 15, Nt 4-6, 13, Sv 2, 6, 11, 14-17, Vs 4, 12, Vn 3, 4, 13; „0,70-0,80 m": Bc 19; „0,80m": Vs 15; „Până la 1m": Is 8, Bc 2, 17; „1 m": Bc 10; „Peste 1 m": Sv 1, 3; „1,40 m": Bc 20; „Neînfundate": Bc 13. *Azi, la fel:* Bc 7, Vs 8, 16, Vn 1, 6, 11; „0,60- 0,80 m": Bt 4, 6; „În faţă 1 m, lateral 0,80 m, în spate 0,60 m": Bc 14; „0,60-0,80 m la spate": Nt 12; „Doar la prispă mai mare, 0, 80-1 m": Bc 15; „0,80-1 m": Vs 13; „În faţă, 1,20 m": Is 8; „Rar": Is 3, Nt 8. *Azi, mai rar:* Bt 5, 7, 8, 10, 11, Is 5, 6, 9, 12-14, 16, Nt 1, 3, 9, 14, 15, Sv 4, Sv 9, 10, 13, 18, Vs 1, 11, Vn 2, 7; „0, 70 m": Is 10; „1 m": Is 1, Vs 14, Sv 8; „La casa cu draniţă": Nt 10; „Uneori se făceau «capace» late de 1,50 m - din cauza lipsei lemnului - căpriori lungi; la un «capac» vechi, 3000 de ţigle, la un «capac» nou, 2000 de ţigle": Vs 7. *Azi:* Gl 6, Is 11; „0, 70 m": Bc 10; „Rar": Gl 1.

Prelungiri ale acoperişului (pentru depozitare), laterale sau în spate

Notă: *Materialul apare la capitolul legat de planurile caselor*

Ieşinduri (deasupra intrării): *În trecut:* Bc 20; „Când se făcea cerdac la prispă": Bc 1; „Rectangulare; «cerdac» peste «balcon»": Bc 14; „«Târnaţ»": Nt 10, 15; „Rar": Bc 17. *Azi, la fel:* Is 8, 10; „Care are balcon, n-are prispă şi invers": Bc 13. *Azi, mai des:* Is 15. *Azi:* Bt 1, 5, 11, Is 11, Nt 8; „Rar": Bc 3, 6, Bt 7, 10, 12.

Scară permanentă (pe una din ape): *În trecut:* Bc 8, Vn 2; „La cele cu paie": Vs 4. *Azi, la fel:* Gl 3, Is 11, Sv 10; „Rar": Gl 2, Vs 1, 7. *Azi, mai rar:* Sv 4, 13. *Azi:* Sv 17, 18 (obligatorie).

VALORI ARTISTICE

„Acoperiş cu tablă traforată": Bc 2; „Interbelic apare oarecare decor, «mărgini» (pazii), «dezene» (rame), şindrilă tăiată, etc": Bt 4; „Prispa închisă cu cerdac înfundat, construită din lemn de brad traforat, apare între cele două războaie mondiale": Nt 14; „Stâlpi foarte frumoşi iar azi sunt mai numeroşi ca în trecut. Grinda arcuită care leagă cununa casei de fruntarul prispei este frumos cioplită, cu motive fitomorfe pe margini": Sv 4; „Stejar, lucrat din topor şi bardă": Vn 11.

Decor din lemn cioplit: *În trecut:* Bc 8-10, Is 7, 17, Nt 12; „La casele vechi": Nt 6; „Rar": Bt 3, 4, 6, Is 5, Nt 3, 7, Sv 14, Vs 11, Vn 9; „Relativ frecvent": Sv 4, Vn 10; „Frecvent": Sv 6, 17, 18 (jeluite, geluite), Vs 4, Vn 1, 12. *Azi, la fel:* Is 4, 16; „Rar": Is 10, 14; „Relativ frecvent": Vn 6; „Frecvent": Vn 8. *Azi, mai des:* Sv 4. *Azi, mai rar:* Bc 2, 7, 17, 19, Is 12, 13, Nt 9, 15 (cu «sirisăul» sau cu «şfaizic»), Sv 12, 13, Sv 1, Vs 17, Vn 2; „La verandă": Sv 5. *Azi:* „Rar": Is 6; „Relativ frecvent": Vs 14 (flori dăltuite la deregi şi la streaşină); „Frecvent": Sv 4, Vs 12.

Balustrada: *În trecut:* Bc 10, Is 7; „Rar": Bt 9, Is 13; „Relativ frecvent": Sv 15, Vn 9; „Frecvent": Sv 6. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Is 8; „Rar": Bc 5, 16, Bt 6, Nt 8 (cerdacului);

https://biblioteca-digitala.ro

„Relativ frecvent”: Vs 8; „Frecvent”: Sv 7, 9. *Azi, mai des:* Sv 8. *Azi, mai rar:* Nt 1, Sv 12, 18, Vn 2; „Grilaj”: Bc 1. *Azi:* Nt 2 (târziu), 3; „Rar”: Bt 11, Sv 3.

Stâlpii: *În trecut:* Bc 8, 19, Bt 2-4, 9, Gl 5, Is 7, 11, 17; „«Dereji», cioppliţi, geluiţi”: Bc 15, „«Deregi» în formă de pară”: Nt 4; „Din 1920”: Is 15; „Foarte simpli”: Sv 10; „Rar”: Is 5, Nt 7, Vs 7, 11, Vn 9, 11; „Relativ frecvent”: Sv 8, Vs 16; „Frecvent”: Nt 6 (crestături), Vs 4, Vn 1, 3, 5 (flori de lemn), 12. *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 3, Is 3, 4, 16, „Rar”: Bt 14, Gl 7, Is 10, Sv 12; „Frecvent”: Vs 8. *Azi, mai des:* Bc 12, Bt 10, Vs 5. *Azi, mai rar:* Bc 2, 6, 17, Bt 12, Nt 15, Sv 13, 15, Vs 1, 6, 17, Vn 6-8, 13; „Geluiţi în patru muchii, înfloriţi cu «sirisăul» sau cu «şfaizicul»”: Nt 10, 15 (paizii sau dereji). *Azi:* Nt 2 (târziu); „În volume brâncuşiene”: Sv 10; „Rar”: Bt 7, Nt 6 (crestături), 8 (deregi), Sv 3; „Relativ frecvent”: Vs 9, 14 (flori dăltuite). ***Simpli:*** *În trecut:* Bc 4, 8, 11, 19, Bt 2-4, 6, 13, Gl 5, 7, Is 1, 7, 11, Nt 2, 3, 13; „Rar”: Vs 11, Vn 3, 11, 12; „Relativ frecvent”: Nt 7, Sv 8, Vs 9; „Frecvent”: Nt 5, 9, 11, Sv 5, 13, 14, 17, Vs 6, 12 (rotunzi), 16, Vn 1, 9. *Azi, la fel:* Bc 14, 20, Gl 2-4, Is 8; „Rar”: Bc 5, 13, 16, 18, Bt 10, 14, Is 10, 14, Sv 7, 9; „Frecvent”: Vs 2, Vn 4. *Azi, mai des:* „«Deregi»”: Bt 8. *Azi, mai rar:* Bc 2, 3, 6, 12, Bt 11, Gl 6, Is 12, 16, Nt 1, 8, 15, Vs 15; „Deregi pătraţi, în 4 muchii”: Vs 3; „Rar”: Nt 9. *Azi:* „Rar”: Vs 13; „Relativ frecvent”: Sv 11, Vs 14. ***De diferite volume:*** *În trecut:* Bc 4, 7-10, Bt 9, 17, Is 17, Nt 6; „Cu «flori»”: Bc 15; „Rar”: Bc 11, 19, Is 7, 14, Nt 3, 5, Sv 14, Vs 15, Vn 1, 4; „Relativ frecvent”: Nt 9, Sv 8, Vn 3, 8-10; „Frecvent”: Sv 6, Vs 4 (floare), Vn 12. *Azi, la fel:* Bc 5, 13, 16, 18, 20, Is 4, 8; „Rar”: Bt 10, 11, Gl 2, 4, 6, Vs 5; „Relativ frecvent”: Vn 7; „Frecvent”: Sv 7. *Azi, mai des:* Bc 3, 6, Gl 7, Nt 8 (apar numai azi, rar), Sv 4, 13. *Azi, mai rar:* Bc 2, 17, Gl 3, Nt 1, Sv 9, 12, 15, Vs 1, Vn 6; „La strung”: Bc 1; „Foarte frumoşi, coloraţi în albastru sau roşu”: Is 13; „Rar”: Nt 9. *Azi:* Bt 12, Is 16, Nt 2; „Astăzi se fac stâlpi cioppliţi”: Bc 4; „Rar”: Bc 12, Bt 7 («deregi» crestaţi), Sv 3; „Relativ frecvent”: Vs 6, 9; „Frecvent”: Vs 17. ***Şerpuiţi:*** *În trecut:* Nt 2 (la Hariton). *Azi, la fel:* Bc 18; „Rar”: Bc 5, Sv 9. *Azi, mai rar:* Sv 12. *Azi:* Bc 12; „Rar”: Nt 5; „Relativ frecvent”: Vs 9.

Contrafisele: *În trecut:* Bc 1, Nt 4; „Interbelic”: Bt 6; „Relativ frecvent”: Sv 15 («aripi»). *Azi, la fel:* „Rar”: Is 15 (din 1920). *Azi:* Bc 3, Bt 10; „Rar”: Nt 9 (mai ales interbelic); „Uneori”: Nt 5; „Frecvent”: Nt 6, Sv 3. ***Drepte:*** *În trecut:* Bc 5, 16; „Rar”: Bt 6, Nt 7, 8, Vs 2; „Frecvent”: Sv 15. *Azi, la fel:* Is 8; „Relativ frecvent”: Sv 4; „Frecvent”: Sv 7, 9. *Azi, mai rar:* Bt 12. *Azi:* Bc 3; „Rar”: Bt 10, 14, Sv 3, Vs 5; „Relativ frecvent”: Vs 9. ***Arcuite:*** *În trecut:* „Rar”: Bt 6. *Azi, la fel:* „Frecvent”: Sv 7. *Azi, mai des:* Bt 12. *Azi:* Bc 3, Bt 10, Nt 6; „Rar”: Bt 14; „Relativ frecvent”: Sv 3, Vs 5; „Frecvent”: Sv 10 (la verande, tencuit). ***Arcuite, formând arcade:*** *În trecut:* „Rar”: Bt 6. *Azi, la fel:* „Relativ frecvent”: Sv 4. *Azi:* Bt 12; „Rar”: Nt 6; „Relativ frecvent”: Sv 3; „Frecvent”: Sv 13. ***Arcuite, neformând arcade:*** *În trecut:* Bt 6, Nt 4; „Rar”: Vs 2; „Frecvent”: Sv 15. *Azi, la fel:* „Rar”: Vs 5. *Azi, mai rar:* Bt 12. *Azi:* Bc 3; „Frecvent”: Nt 5.

Stâlpii angajaţi («undrelele»): *În trecut:* Bc 19.

Fruntarul prispei: *În trecut:* Bc 4, 8-10, 15; „«Flori» la streaşină”: Bc 1; „Rar”: Bc 2, 17, 19, Is 13, Nt 5, Vs 2 (cerdacul), 14; „Relativ frecvent”: Sv 15, Vn 5, 8; „Frecvent”: Vn 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 18, Is 8; „Relativ frecvent”: Sv 4 (grinda de la gang). *Azi, mai rar:* Vs 4. *Azi:* Bt 14; „Simplă”: Sv 7, 9; „Frecvent”: Nt 5, Vs 16.

https://biblioteca-digitala.ro

Grinda arcuită legând cununa casei de fruntarul prispei («calul»): *În trecut:* „Era rotund dar la capete îl încrestau": Vn 2; „Rar": Sv 15; „Frecvent": Sv 17, 18. *Azi, la fel:* „Frumos cioplită": Sv 4. *Azi, mai rar:* „Care sunt în două ape": Vs 4.

Capetele bârnelor (lăsate în consolă, la colţurile de sus ale pereţilor): *În trecut:* Bc 1, 17, Bt 6; „Capetele de la grinzi în volute": Nt 12, 13; „Rar": Bc 2, 11, Bt 9, Sv 15 Vn 5, 9; „Relativ frecvent": Sv 1, Vn 8; „Frecvent": Nt 5, Sv 17 (în formă de cal), 18. *Azi, la fel:* Is 9, 11; „Înflorat": Bc 8; „Rar": Bt 11, Vs 5; „Relativ frecvent": Nt 8. *Azi, mai des:* Nt 3. *Azi, mai rar:* Sv 7, 9, 12. *Azi:* Bc 12, 13; „În «babă»": Nt 5; „Relativ frecvent": Vn 2; „Frecvent": Nt 7.

Capetele căpriorilor: *În trecut:* Bc 4, 5, 9, 10, 17, Bt 6, Nt 4, 6; „Rar": Sv 1, Vn 5; „Relativ frecvent": Sv 15, 17, Vn 8. *Azi, la fel:* Is 10, 16; „Rar": Is 8, Sv 6, Vn 11; „Relativ frecvent": Vn 6; „Frecvent": Nt 5, 9, Sv 3, 4, 9, Vs 4, 15, Vn 1. *Azi, mai des:* Bt 9, Is 5, 6, 12, 14, 17, Nt 3, Sv 13, Vs 1. *Azi, mai rar:* Bc 8, Is 13, Sv 5, 7, 12, Vn 4; „Căpriori cu coadă, tăiaţi cu toporul": Bc 2. *Azi:* Bt 13, Nt 1; „Rar": Gl 3; „Frecvent": Sv 10.

Ţepele (boldurile) de pe acoperiş: *În trecut:* Bc 2, 9-11, 17, 18, Bt 6, 11, Gl 5, Is 13, 15, Nt 3, 4, 6, 15; „Câte unul, din lemn strunjit": Bc 1; „Şi «ol» de lut": Bc 4; „«Săgeţi»": Is 4, „Rar": Bc 7, 19, Bt 1, Vs 7 (tăiaţi); „Relativ frecvent": Sv 14, Vn 5, 7; „Frecvent": Nt 8, 9 (unele la strung), Sv 2, 9, Vs 6, 9 (ţepuşe), 12. *Azi, la fel:* Bc 3, Is 4, 8; „Două cruci, de lemn sau de metal, în colţurile coamei": Bc 13; „Strunjite": Bc 16; „Rar": Bt 8; „Relativ frecvent": Vn 6; „Frecvent": Nt 5, Sv 1, 3. *Azi, mai des:* Bt 9, Is 8, Nt 2, Sv 6 (azi, frecvent bolduri de tablă); „Relativ frecvent în trecut, frecvent azi": Nt 7. *Azi, mai rar:* Bc 6, 8, 12, Bt 12, 14, Gl 2-4, 6, Is 9, 14, Sv 5, 7, Vn 11; „Rar": Nt 9. *Azi:* „«Urechi de iepure»": Is 4; „Rar": Sv 10, 11, 16.

Ramele uşilor, ferestrelor: *În trecut:* Bc 2, 4, 9, Bt 9; „La ferestre şi la grajduri se puneau zăbrele de lemn, apoi burdufe din piele de oaie; unii ne povesteau că au mai văzut": Vs 7; „Rar": Bc 8, Bt 6, Nt 6, Sv 15, Vn 9. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 1, 8, 14; „Relativ frecvent": Sv 4, Vn 4, 12; „Frecvent": Sv 9, 17, 18. *Azi, mai des:* Bt 13, Sv 5, 6 (frecvent azi), 8, Vs 12, 16, Vn 12 (frecvent azi). *Azi, mai rar:* Bt 10, 12, Sv 7, 12. *Azi:* Bc 5, Gl 6, Nt 2; „Rar": Bt 10, Nt 5, Sv 3, Vs 5; „Relativ frecvent": Vn 2.

Decor din lemn tăiat, traforat: „La casele mai noi, după 1900": Nt 6; „Numai după 1900": Sv 2; „După 1916": Bc 7, 8, Vs 4; „După 1918": Bc 9, 11, Bt 9, Gl 1, Vs 11, Vn 12; „După 1920": Bc 4, 10, 17, Bt 13, Sv 5; „Din 1925": Is 15; „Interbelic, modă din Basarabia": Bt 3; „Interbelic foarte mult": Nt 9, Sv 3, Vn 9; „Interbelic, la prispa închisă": Nt 14; „Perioada interbelică şi după 1950": Sv 14; „Azi, frecvent": Sv 18, Vs 13; „Azi, de la Săuca, Laza, cu porumbei; de acolo s-a extins moda": Vs 17; „Florărie, brudărie în trecut, relativ frecvent; azi, frecvent [deşi] se pierde multă vreme": Vn 10; „Sat în dezafectare. Nu se mai construieşte nimic": Vs 11. *În trecut:* „Traforat": Bc 1, Nt 14 (interbelic); „Tăiat": Bt 6; „Broderie": Gl 9; „Rar": Vn 3; „Relativ frecvent": Vn 5. *Azi, la fel:* Bc 20, Is 10, 15, Is 15, 16; „Relativ frecvent": Vn 11; „Frecvent": Sv 4, Vn 1. *Azi, mai des:* Gl 3, Is 4, 5, Is 13, 14, Sv 10, 13, Vs 1 (frecvent azi), Vn 2, 10. *Azi, mai rar:* Sv 3. *Azi:* Bt 5, 7, Is 12, Nt 15; „Fruntarul de la prispă": Bc 12; „«Florărie»": Is 1, 3; „Frecvent": Sv 8, 10.

https://biblioteca-digitala.ro

Balustrada: *În trecut:* Bc 2, 7, 15, Bc 10, 11, Bt 6, 9, 13, Gl 5 (interbelic), Nt 4, 6, 12, 13; „Rar": Nt 7, 8, Sv 2, Vs 1, Vn 13; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 5 (interbelic); „Frecvent": Vn 5, 9 (interbelic). *Azi, la fel:* Bc 5, 16, 18, Is 8, 10, Nt 3 (începând din interbelic); „Rar": Sv 12, Vs 5; „Relativ frecvent": Vs 7, Vn 7; „Frecvent": Sv 4, 9, Vs 15. *Azi, mai des:* Bc 4, 8, Gl 2, 6, Is 4, 13, 14 (grilaj), 16, 17 («cerdac»), Nt 1, 9, Sv 7, 14 (rar în trecut, frecvent azi), Vs 2 (parmaclicul). *Azi, mai rar:* Is 15, Sv 3, Vn 4 («hori»). *Azi:* Bc 3, Bt 1, Gl 7, Is 6; „Zăbrele": Bc 13; „Rar": Bc 6, Bt 5, 7, Gl 3, 8, Is 11, 12, Sv 11, Vn 6, 11 (grilaj); „Relativ frecvent": Sv 8, Vs 9, 14; „Frecvent": Nt 5, Vs 13 (la cerdac), Vn 8.

Stâlpii: *În trecut:* Bc 7, 19, Nt 3 (interbelic), 4, 6, 12, 13; „Console": Bc 2; „Rar": Bc 10, Bt 6, 13, Nt 7, 9; „Relativ frecvent": Sv 5 (interbelic); „Frecvent": Vn 9 (interbelic). *Azi, la fel:* Bc 5, 16, 18, 20, Bt 1; „Relativ frecvent": Sv 12, Vn 2. *Azi, mai des:* Bc 4, Gl 3, 4, 6, Vn 2, 13; „Frecvent azi": Nt 9, Sv 7, 9. *Azi, mai rar:* Sv 3. *Azi:* Bt 5, 7, 8, 10, 14, Gl 7, 8, Is 11, Nt 10; „Rar": Bt 12, Gl 2, Nt 1; „Relativ frecvent": Vs 9 (după 1930); „Frecvent": Vs 13, Vn 8.

„Capitelele" stâlpilor: *În trecut:* Bc 19, Nt 6; „«Flori»": Bc 1; „Argică": Nt 12, 13 (făcut falţ cu cuţitoaia); „Rar": Bc 10, 11, Bt 6, Nt 8, 11, Sv 2, 12; „Relativ frecvent": Nt 7, Sv 5 (interbelic), Vn 5, 7 (florar, interbelic), 9 (interbelic). *Azi, la fel:* Bc 5, 18, Gl 1, Nt 1; „«Floare» la «dereg»": Is 15; „Rar": Gl 2, 4, Is 5, 8, Vn 11; „Relativ frecvent": Sv 4; „Frecvent": Vs 7, 15. *Azi, mai des:* Bc 4, Gl 7, Is 4, 6, 9, 10, 16, 17, Sv 7, Vs 16, Vn 1, 10; „«Flori»": Bt 11, Is 4. *Azi, mai rar:* Bc 16, Gl 5; „«Aripi la stâlpi»": Vn 4. *Azi:* Bc 12, 13, Bt 1, 5, 8, 10, 12, Gl 8, Is 1, 11, Sv 9, Vs 3; „«Flori» la stâlp": Bt 14, Is 13; „Rar": Bt 7 («floare» la stâlp), Is 12, Vs 2 (postbelic), Vs 5, Vn 6; „Relativ frecvent": Vs 9, 12-14; „Frecvent": Nt 5, 9, 15 («consoale»), Sv 14, Vs 6, 8 (din interbelic), 17.

Pazii la streaşină: *În trecut:* Bc 7, 11, 15, Bt 3, Gl 9, Nt 4, 12, 13; „«Flori»": Bc 1; „Rar": Vn 3; „Relativ frecvent": Vn 9 (interbelic); „Frecvent": Vn 12 (interbelic). *Azi, la fel:* Bc 5, 14, 16, Is 4, 8, 10, 16, Nt 1; „Scândură înflorată": Is 15; «Florărie»: Gl 8; „Florărie la tavanul prispei, pazie, saceac, scânduri frumos bătute": Vn 6; „Rar": Bc 10, 17, Sv 2, 8; „Relativ frecvent": Nt 9, 11, Sv 12; „Frecvent": Sv 4, Vs 7, 15 (câte 2-3 „rame" la streşini), Vn 4, 13. *Azi, mai des:* Bc 8, 11, Bt 4, Gl 3, 5 (interbelic, foarte des), 6, Is 5, 6, 9, 14, 17, Nt 3 (începând din interbelic), Sv 10, 13, Vs 1 (frecvent azi), 17 (frecvent azi), Vn 2, 10 (frecvent azi), 11 (frecvent azi); „«Flori»": Bt 11; „«Broderie»": Is 13; „Scândură cu colţuri": Bt 13; „Frecvent azi": Nt 9, Sv 14 (azi tablă decupată cu flori şi păsări), Vn 1. *Azi, mai rar:* Bc 18, 19, Sv 9, Vn 5, 7 (în interbelic, frecvent); «Florărie»": Bc 2, Gl 1; „Din 1930": Bc 4; „Margine": Bt 6; „Cu clopoţei": Vs 3. *Azi:* Bc 12, 13, Bt 1, 5, 8, 10, 12, 14, Is 1, Nt 2; „«Flori» la streaşină": Bt 7, Is 11; „Rar": Bc 3, 6, Is 12, Vs 5; „Relativ frecvent": Vs 9, 12, Vn 8; „Frecvent": Nt 5, 7, 8, 15 (mai degrabă interbelic), Sv 10, Vs 2, 6, 13, 16 (flori de margine, frecvent).

Frontoane de casă sau foişor: *În trecut:* Bc 11, 17, Bt 6, Nt 6 (taban); „Rar": Bc 2, Bt 2, 9, 13, Sv 2, 3 (un caz), Vs 7, 9, Vn 5, 10; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 5 (interbelic), Vn 4, 9 (interbelic); „Frecvent": Vs 2. *Azi, la fel:* Bc 5, 18, 20, Nt 1; „Frontonul «cerdacului» în două ape are goluri pentru porumbei": Bc 14; „Rar": Bc 16, Gl 4, Is 8, 14, Sv 1, 4, Vn 2, 7, 11; „Relativ frecvent": Sv 6, 12; „Frecvent": Sv 7, Vs 15. *Azi, mai des:*

https://biblioteca-digitala.ro

Bt 4, Gl 7, Is 6, 9, 13, 16, 17, Sv 10, Vs 1 (frecvent azi), 12 («cerdac»), Vn 1 (frecvent azi); „Frecvent": Nt 9. *Azi, mai rar:* Bc 10, Is 10, Sv 9; „Din 1930": Bc 4. *Azi:* Bc 13, Bt 10, 14, Is 4, 11, Vs 3 (cerdac); „Interbelic": Gl 1; „Foarte frumoase": Is 1; „Rar": Bc 3, Gl 2, 3, 6, Vs 9; „Relativ frecvent": Vs 8, Vn 8; „Frecvent": Nt 5, 7, 8, Sv 10, 18, Vs 6, 13, 16 (flori de margine).

Rame la ferestre: *În trecut:* Bc 11; „Rar": Bc 2, 6, Bt 6 («lezene»). *Azi, la fel:* Bc 20, „Rar": Bc 18, Sv 1, 12, Vs 5, Vn 5, 11; „Relativ frecvent": Sv 5 (interbelic şi azi); „Frecvent": Sv 7. *Azi, mai des:* Bt 14. *Azi, mai rar:* Vn 13. *Azi:* Bt 1, 10, Nt 2, Sv 9; „Rar": Bt 5, 8, 12, Sv 3; „Relativ frecvent": Sv 8, 14, Vs 9, Vn 2; „Frecvent": Nt 7, 8, Sv 18, Vs 6, 13.

Tăieturile şindrilei: *În trecut:* Bc 1, 7, 9, 14, 17, 20, Is 11; „Săgeată, rotund": Bc 2, Nt 4; „«Solzi de peşte»": Bc 15, Nt 4; „«Coadă de rândunică»": Is 14, Nt 4; „Retezate": Bc 19; „Drepte, ascuţite": Bt 3, Nt 4; „Dreaptă, solzi, ascuţit": Bt 6; „Triunghi, relativ frecvent": Nt 11; „Coada rândunicii, solz de peşte, săgeată": Nt 12, 13; „Rar": Bt 9, 13, Nt 5, Sv 6; „Relativ frecvent": Sv 2, Vn 5; „Frecvent": Nt 9. *Azi, la fel:* „«Coadă de rândunică»": Is 15, Sv 8; „«Pană»": Is 15; „«Săgeată»": Is 15; „«Solz de peşte»": Is 15; „Rar": Bt 12, Is 9 (1910-1968), Vn 2, 12; „Relativ frecvent": Sv 4, 12; „Frecvent": Sv 7. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Nt 1, Sv 9; „«Cioc de raţă», «solz de peşte»": Bt 1, 5; „Relativ frecvent": Nt 9. *Azi:* „În «flori», în «solzi de peşte»": Bc 13; „Rar": Bt 7, 10, Sv 1 (pereţi acoperiţi integral cu şindrilă), 3, 11 (casele se «blănesc» cu draniţă înflorită – pereţi înveliţi în exterior cu draniţă), Vn 8; „Relativ frecvent": Nt 7, Sv 14.

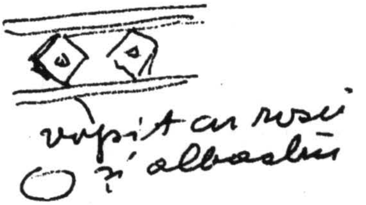

Tăblii de uşă decorate, sat Muntenii de Sus, com. Tanacu, jud. Vaslui (desen de Roswith Capesius)

«Ciocârlanii» de pe coama acoperişului: *În trecut:* Bc 2, 4, 7, 8, 10, 17, 20, Bt 10, Nt 2 (interbelic); „La casele bătrâneşti, ultimul rând": Nt 12; „Din tablă": Vs 7; „Rar": Bc 6, Bt 9, Nt 5, Sv 2; „Relativ frecvent": Vn 5, 12; „Frecvent": Sv 6 (şi interbelic; coada rândunicii). *Azi, la fel:* „Rar": Bt 7, 12, Nt 6; „Frecvent": Sv 1 (din lemn în trecut, din tablă azi), 7. *Azi, mai des:* „Azi modele la tablă": Sv 5. *Azi, mai rar:* Vn 13; „Flori": Sv 4, 14 (frecvent în trecut; din tablă, azi, relativ frecvent); „Rândunele": Sv 9. *Azi:* „Rar": Bt 14; „Relativ frecvent": Vs 12 (traforate din tablă; din interbelic).

Tăbliile uşilor: *În trecut:* Bc 2, 8, 10, Bt 13, Is 15; „Rar": Bc 5, 16, Bt 2, 9, Is 10, Sv 4, 8, Vs 5, 7; „Relativ frecvent": Sv 2, 9, Vs 2, Vn 1; „Frecvent": Vn 5 (şi interbelic). *Azi, la fel:* Bc 11, 18, 20, Is 8; „Rar": Bt 8, 10, 12, 14, Sv 7, Vn 2; „Relativ frecvent": Vs 16, Vn 13. *Azi, mai des:* Bt 1, Gl 2, 6, 7; „«Hori» cu «garniz»": Vn 4. *Azi, mai rar:* Bc 4, Bt 11, Sv 12, 18. *Azi:* Bc 16, Gl 3; „După 1918, stolărie [lemn lucrat mai elaborat de stoleri]; „Rar": Bt 5, Nt 5, Sv 3; „Relativ frecvent": Vs 9; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 6 (marchiza decorată cu aplicuri de lemn), Vs 13.

Decor din lemn strunjit: „După 1916, interbelic, modă din Basarabia": Bt 6; „În trecut, rar": Sv 17, Vn 10; „În perioada interbelică, frecvent; strungul se folosea la profile

https://biblioteca-digitala.ro

de ferestre şi uşi": Sv 14; „Din 1920, decor la lemnărie": Vn 3; „Decor de uşi şi ferestre": Sv 6; „Azi, rar": Sv 13, Vn 12; „Azi, mai frecvent": Sv 5.

Balustrada: *În trecut:* Bc 16, Nt 3 (interbelic); „Rar": Bt 6, 9, Vn 7, 13; „Relativ frecvent": Vn 9 (interbelic). *Azi, la fel:* „Rar": Nt 9. *Azi, mai des:* Bt 10, 12, Is 8. *Azi:* „Rar": Bt 5, 14, Gl 6, 7, Nt 5, Sv 3, Vn 1; „Relativ frecvent": Sv 18; „Frecvent": Vs 12, Vn 5.

Stâlpii: *În trecut:* Bc 1, 16, „Rar": Bt 3, 6, Vn 2, 13. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Nt 3 (din interbelic); „Rar": Bt 8, 11, Is 8, Nt 9. *Azi, mai des:* Bt 1, 10, 12, 14, Gl 4. *Azi:* „Rar": Bt 5, 7, Gl 7, Nt 5, Vn 1; „Frecvent": Vn 5.

Ţepele pe acoperiş: *În trecut:* Bc 1.

Altfel: „Lemn geluit; frecvent": Sv 15; „Lemn tencuit formând arcade": Sv 17.

Decor din elemente de zidărie: „Din 1916": Vn 3; „Din perioada interbelică": Bc 9; „Astăzi, modele în formă de ghivece, romburi, pătrate, dispuse pe faţada casei": Bc 19; „Azi se fac stâlpi de beton turnaţi cu centura de la casă": Nt 14. *În trecut:* „Rar": Vs 4. *Azi:* Bc 4, Is 5, 13-16, Nt 4; „Chirpici": Is 1; „Relativ frecvent": Vn 11; „Rar": Is 17, Sv 4.

Pilaştrii: *În trecut:* Nt 12, 13; „Rar": Vn 4. *Azi, la fel:* „Rar": Nt 9; „Frecvent": Vn 3 (începând cu perioada interbelică). *Azi, mai des:* Bc 9, Bt 4. *Azi, mai rar:* „Din interbelic": Vn 9. *Azi:* Bc 4, Bt 6, 10, Is 10, Nt 3; „La verandă": Bc 11; „Rar": Bt 9, 12, Gl 1, Is 1, 4-6, 13, 14, 16, Nt 8, 11, Sv 1, 3, 8, 10, 12, Vs 1, Vn 10, 12; „Relativ frecvent": Vs 13, Vn 1, 5, 7; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, 5, 6, 14, Vs 6, Vn 6, 13.

Coloanele: *Azi, la fel:* Bc 20. *Azi, mai des:* Bt 4. *Azi:* Bc 9, 11, Bt 6, Gl 1, Is 3, 4, 6, 10, 11, 13, 15, 16; „Rar": Bc 2, 3, 6, 8, Bt 10, 12, 14, Gl 6, Is 1, 14, 17, Nt 6, 11, Sv 3, 10, Vs 1, 17, Vn 9, 11; „Relativ frecvent": Sv 1, Vs 6, Vn 2, 7, 12 (mai mult drepte); „Frecvent": Nt 7, 15, Sv 5, Vn 1, 3, 6, 10. ***Drepte:*** *În trecut:* Nt 6; „Rar": Vs 4, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 20. *Azi:* Bc 4, 9-11, Bt 6, 10, 12, Gl 1, 8, Is 6, 10, 11, 13, 15, 16, Nt 3, 4; „Rar": Bc 3, 6, Bt 13, Gl 6, Is 8, 9, 14, 17, Nt 1, 8, Sv 3, 8, 9, 12, Vs 12; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 1, 2, Vn 5, 7, 13; „Frecvent": Nt 7, 15, Vn 1, 6, 10. ***Răsucite:*** *În trecut:* Nt 12, 13. *Azi:* Nt 3; „Rar": Gl 1, 8; „Relativ frecvent": Sv 2, Vn 5; „Frecvent": Sv 5.

Arcadele: *În trecut:* Bc 7. *Azi:* Bt 10, Is 3, 4, 10, Is 15, 16; „Arcadă în muchie": Bc 2; „Polilobate. festonate": Bc 3; „În muchii": Bc 8; „Dispuse astăzi la faţada casei". Nt 14; „Calupuri de scândură şi se toarnă ciment": Nt 15; „Rar": Bc 12, Bt 9, 11, Is 1, 5, 6, 11, 14, 17, Nt 11, Sv 3, 4 (bolţari), 10, Vn 11; „Relativ frecvent": Vn 5, 7; „Frecvent": Vn 1, 10, 12. ***În plin-centru:*** *În trecut:* Bc 7, Vs 4 (rar). *Azi, la fel:* „Relativ frecvent": Vn 4. *Azi:* Bc 10, Bt 6, 10, Gl 8, 9, Is 3, 6, 11, 13, 15, 16, Nt 4; „Turnate": Gl 1; „Rar": Bc 2, 4, 6, 8, 9, Bt 9-12, 14, Is 4, 5, 14, 17, Sv 1, 3 (doar arcuite), 4, 7, 9, 10, Vs 1, 5, 12, 16, 17, Vn 1, 2, 6, 9, 11; „Relativ frecvent": Nt 6, 8, 15, Sv 2, 8, Vs 9, Vn 6, 13; „Frecvent": Nt 7, Sv 5, Vn 3. ***Bilobate:*** *În trecut:* Bc 7, Nt 13. *Azi, mai rar:* Bc 16. *Azi:* Bt 10, 12, Gl 1, 8, Is 10, Nt 3, 4, „Rar": Bc 5, 10, 11, Bt 14, Is 3, 4, 6, 8, 16, Nt 3, Sv 3, 5, Vs 1 (acoladă), Vn 5, 9; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 2, 8, Vn 3, 6; „Frecvent": Nt 7, 9, 15, Vn 1, 6.

https://biblioteca-digitala.ro

Trilobate: *În trecut:* Bc 7, Nt 12, 13. *Azi, la fel:* „Relativ frecvent": Vn 4. *Azi:* Bc 3, 11, Gl 1, 8, 9; „Rar": Bc 4-6, 10, 11, 16, Bt 9-12, 14, Is 6, 10, Nt 3, 4, 8, Sv 2, 7, 8, Vn 3, 5; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 1, 5, 9, Vn 1; „Frecvent": Nt 7, 15, Sv 3, Vn 7, 10. ***Plate, realizate în paiantă:*** *În trecut:* Bc 7. *Azi:* Bc 4, Is 4, Nt 1; „Rar": Bc 2, 10, 11, 17, Bt 6, Sv 1, 8, Vn 1, 6, 7, 9, 11; „Relativ frecvent": Vn 5, 10; „Frecvent": Nt 7, Vn 12. ***În acoladă:*** *Azi:* Vn 12.

Decor din tencuială (stucatură): „Din perioada interbelică": Bc 9, Nt 7; „«Biscuit», «solzi de peşte»": Bc 9; „Flori cu ciment, azi": Sv 8; „Azi în ciment, pe întregul perete": Vs 4; „Azi frecvent modele geometrice în tencuială, în jurul ferestrelor, între ferestre şi sub streaşină": Vn 8. *În trecut:* Bc 1; „Rar": Vn 3. *Azi, la fel:* „Rar, după I Război Mondial": Vn 1. *Azi, mai des:* Bc 9, Nt 9, Vn 10. *Azi:* Bc 11, 19, Bt 6, 8, 12, Is 4, 6, 12, 14, 16, 17; „Beton cu «biscuit». Strop simplu cu «lune », strop calciu, «solzi de peşte»": Bc 7; „Pilaştrii": Bc 12, Nt 10; „Flori din ciment": Bt 1; „Decorul în tencuială a apărut prin 1940-1960, deci toată informaţia referitoare la acest sat, Calafindeşti, este notată pentru *azi*". Pietrarii au modele din PFL tăiat": Sv 4; „Rar": Bc 3 (pilaştri, benzi), 6, 17, Bt 7, 10, Is 5, 10, 11, 13, 15; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 3, Vs 15, Vn 5; „Frecvent": Nt 5, 7, 10 (modă după 1950).

Amplasare: ***La colţurile casei:*** *În trecut:* Bc 20, Nt 12, 13; „Rar": Is 12, Vn 1. *Azi, la fel:* „Rar": Gl 2, Vn 10; „Frecvent": Vn 3. *Azi, mai des:* Bc 2, 9, 10, Gl 4, Nt 15, Sv 10, 13. *Azi:* Bc 4, 5, 7, 8, 11-13, 16, 18, 19, Bt 1, 3, 6, 9-13, Gl 1, Is 4, 8, 17, Nt 3, 4; „Patinaj cu ciment": Gl 8; „Rar": Bc 3, 6, 17, Bt 5 («flori de zid»), 7, 8, 14, Gl 3, 6, 7, Is 3, 5, 10, 11, 13-16, Nt 1, 5, 9, Sv 3, Vs 1, 4, 9, Vn 1, 6 (ciubuce), 7, 9, 12; „Relativ frecvent": Nt 6, Sv 1, 2, 14, Vs 2, 7 (colorat în panouri), 17, Vn 11, 13; „Frecvent": Nt 7, 8, 11, Sv 4-10, 12, Vs 6, 13. ***La chenarul ferestrelor:*** *În trecut:* Nt 12, 13. *Azi, la fel:* „Rar": Gl 4. *Azi, mai des:* Bc 2, 9, 10, Vn 1 (frecvent azi), 3 (frecvent azi). *Azi:* Bc 4, 5, 7, 8, 11, 13, 15, Bt 5, 6, 9, 11-14, Gl 1, Is 1, 3, 8, 14, 16, Nt 3, 4; „«Biscuiţi» cu stropi": Gl 8; „Rar": Bc 3, 12, 16, Bt 3, 7, 8, 10, Gl 7, Is 4, 6, 10, 11, 15, Nt 1, 5, Sv 1, 11, Vs 4; „Relativ frecvent": Nt 9, 15, Sv 2, 4, 13, 14, Vs 2, 3, 15, 17, Vn 2, 5-7, 9, 11-13; „Frecvent": Nt 7, 8, 11, Sv 5-10, 12, Vs 6, 12, 13, Vn 8. ***Între ferestre:*** *În trecut:* Bc 1, Nt 12, 13; „Rar": Is 12. *Azi, la fel:* Bc 20; „Rar": Gl 2. *Azi, mai des:* Bc 2, Gl 4, Vs 5. *Azi:* Bc 4, 5, 7-10, 12-14, 16, 18, Bt 1, 9-11, Gl 1, Is 4, 6, 8, 9, 15, 17, Nt 3, 4; „Brâie": Nt 10; „Rar": Bc 3, 6, Bt 5, 7, 8, 12-14, Gl 3, 6, 7, Is 13, 16, Nt 1, 5, Sv 14, Vs 9, Vn 7; „Relativ frecvent": Nt 6 (potrivit), Sv 1, 3, Vs 2, 12, Vn 5, 6, 10, 12; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 2, 4-10, Vs 6, Vn 1, 3, 8, 9. ***Pe frontonul caselor sau foişoarelor:*** *În trecut:* Nt 12, 13; „Rar": Bc 2. *Azi, mai des:* Vn 4. *Azi:* Bc 7, 10, Bt 8, 12, Is 1, 8, 9, 15, 17, Nt 4; „Rar": Bc 4, Bt 9, 10, 14, Nt 1, 6, Sv 1, 3, 6, 13, Vs 5; „Relativ frecvent": Sv 4, 8, 14, Vn 12, 13; „Frecvent": Nt 7, 11, 15, Sv 2, 5, 7, 9, 10, 12, Vn 3, 9. ***Sub streaşină:*** *În trecut:* Bc 1, Nt 12, 13; „Rar": Nt 9. *Azi, mai des:* Nt 9, Vn 10. *Azi:* Bc 2, 4-11, 13, 15-18, Bt 1, 3, 6, 8, 9, 11, 13, Gl 1, Is 1, 3, 4, 6, 8, 10, 16, 17, Nt 3, 4; „Rar": Bt 5, 10, 12, 14, Gl 4, 6, Is 5, 14, Nt 1, 5, Sv 6, Vs 1, Vn 2, 4, 11; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 1, 3, 8, 11, Vs 3, 7, 15, 17, Vn 5, 13; „Frecvent": Nt 7, 8, 11, Sv 2, 4, 5, 7, 9, 10, 12-14, Vs 13, Vn 3, 6-9, 12. ***Altundeva:*** *Azi:* Bc 7, 11; „Pe pereţii exteriori, jur împrejur sau la faţadă": Is 9, Nt 4; „Muchii": Is 11; „La prispă": Nt 3; „Rar": Bt 12; „Balcoane cu stâlpi": Nt 10; „Sub ferestre": Sv 3; „Pereţii cu tipare în ciment, apoi coloraţi, verde [este] preferat": Vs 15; „Biscuit pe întregul zid": Vn 9.

https://biblioteca-digitala.ro

Motive: ***Abstracte (geometrice).*** *În trecut:* Nt 12, 13; „Linii”: Bc 1. *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 4; „Rar”: Gl 2; „Relativ frecvent”: Sv 4, Vn 4 («roate»); „Frecvent”: Vn 3. *Azi, mai des:* Bc 2. *Azi:* Bc 3-12, 14-19, Bt 1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, Gl 1, 8, Is 8, 9, 15, 17, Nt 1, 4, „Linii, puncte”: Bt 7, 10, 14; „Romburi răsturnate”: Bt 13; „Brâie”: Nt 10; „Rar”: Bt 12 (linii, puncte), Gl 3, 6, 7, Sv 1, 3, 11, 16, Vs 4, 5, Vn 2; „Relativ frecvent”: Sv 8, Vn 8; „Frecvent”: Nt 5-8, 11, Sv 2, 5-7, 9, 10, 12, 14, Vs 3, 6, 9, 13, Vn 5, 9, 12. ***Cosmice:*** *În trecut:* „Soarele”: Vs 2. *Azi:* „Stele”: Is 8; „Rar”: Bc 5, 18, Bt 8, 10-12 (stea), 14, Gl 2, Sv 6, 12, Vs 6, Vn 5; „Relativ frecvent”: Sv 8, Vn 8, 9; „Frecvent”: Vn 13. ***Fitomorfe:*** *În trecut:* Bc 9. *Azi, la fel:* „Rar”: Gl 2, 4; „Frecvent”: Sv 4, Vs 7. *Azi, mai des:* Vs 5. *Azi:* Bc 7, 11, 15, Bt 5, Is 16, 17, Nt 1, 3; „Se pictează pe pereţi, trandafiri, lalele şi maci”: Bc 4; „Ghindă, struguri”: Bt 1; „Flori şi frunze”: Bt 7; „Flori”: Bt 10, 12, 14, Is 8, Nt 10; „Frunză de viţă de vie”: Sv 14; „Rar”: Bc 16, Bt 8, 9, 10 (vas cu flori), 11, Gl 1, 6, 7, Is 10, 14 (vas cu flori), 15, Nt 6, Sv 2, 3, 6, Vs 4, 6, 9 (ghiveci), Vn 4; „Relativ frecvent”: Nt 15, Sv 1, 12, Vn 2, 9; „Frecvent”: Nt 7, 8, 11, Sv 7-10, 13, 14, Vs 1, 2, 12, 13, Vn 5. ***Zoomorfe:*** *Azi:* „Rar”: Bt 1, Nt 1(cerbi), 9, Vn 9 (leu din ipsos la intrare); „Rar”: Nt 15 (cam din 1920 se realizează faţadele cu motive avi şi zoomorfe în traforaj), Sv 6, 14, Vs 2 (cerbi), Vn 5; „Frecvent”: Nt 11. ***Antropomorfe:*** *Azi:* „Rar”: Gl 7, Sv 6, 14. ***Inscripţii, date, nume, texte:*** *În trecut:* „Rar”: Bc 1; „Rar se punea anul construcţiei casei”: Nt 14. *Azi, la fel:* Gl 4; „Rar”: Gl 6; „Relativ frecvent”: Vs 5. *Azi, mai des:* Vn 4. *Azi, mai rar:* Bc 18 (date). *Azi:* Bt 5; „Date, stăpânii casei”: Bt 7, 12; „Date şi nume”: Bt 11; „Data construcţiei”: Bt 8, 14; „Iniţiale şi anul construcţiei”: Bt 13, Is 8; „Rar”: Bc 5, 6 (date), 16 (date), Bt 10, Gl 3, Nt 4 (iniţiale şi date), 11, Sv 1 (numele sau anul construcţiei), 3, 6, 7 (date), 8 (anul), 10-12, 16, Vs 3; „Potrivit”: Nt 6, Vs 12 (date).

Culoare: ***Stucatură albă:*** *În trecut:* Bc 1, 9, 10, Nt 13; „Rar”: Is 12, Vn 1; „Frecvent”: Vs 11, Vn 3. *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 2, 4; „Rar”: Nt 9, Vn 10; „Frecvent”: Sv 6 (puţină sineală), 12. *Azi, mai rar:* Nt 4. *Azi:* Bc 3, 4, 15, Bt 3, 13, Gl 6, 7, Is 8, 9, 15, Nt 1, 3; „Rar”: Bc 19, Bt 7, 10, 12, Gl 3, Is 14, Nt 6, Sv 3, 8, Vn 4, 9, 13; „Relativ frecvent”: Nt 7, Vn 5, 12; „Frecvent”: Nt 8, Sv 7, 9, Vs 12 (alb pe gri). ***Stucatură colorată:*** *În trecut:* „Verde şi vernil şi cenuşiu”: Bc 1; „Cu albastru”: Bc 2; „Fond de sineală sau alb, ci sineală la ferestre”: Vs 2. *Azi, la fel:* „Ocru”: Gl 4 (rar); *Azi, mai des:* Bc 9. *Azi, mai rar:* „Albastru, verde”: Vn 4. *Azi:* Bt 5, 7-11, Is 14, 15, Nt 4; „Albastru”: Vs 6 (rar); „Albastru, roşu, verde, gri”: Bc 5; „Cafeniu”: Bt 1; „Galben, ocru, verde”: Bc 2; „Gri”: Is 8; „Verde”: Bt 1; „Verde, gri, albastru”: Bc 16; „Vernil”: Bc 15; „Roşu”: Bt 1; „Fond cenuşiu, cu ornamente în alb”: Vs 2; „Rar”: Bt 3, Is 9; „Frecvent”: Sv 13, Vs 7. ***Stucatură policromă:*** *Azi, la fel:* „Rar”: Vs 5. *Azi:* Bc 3-8, 10-12, 14, 16-19, Bt 12-14, Gl 1, 8, Is 4, 6, 11, 16, 17; „Potolită”: Nt 5; „Rar”: Nt 1, Sv 7, 11, 12, 16, Vs 1, 5, 9, 17, Vn 1; „Relativ frecvent”: Sv 1, 3, Vs 15, Vn 11, 13; „Frecvent”: Nt 7-9, 11, 15, Sv 2, 4, 5, 8-10, 14, Vs 3, 4, 11, 13, Vn 3, 5, 7, 9, 10, 12.

Decor din muluri (ghips turnat): *În trecut:* Bc 1. *Azi:* Bc 7; „Rar”: Is 4; „Frecvent”: Nt 7.

La coloane: *În trecut:* Bc 1, Nt 4, 12, 13. *Azi, la fel:* Gl 1. *Azi:* Bc 9, 10, Gl 9; „Rar”: Is 4, 8, Nt 1, 6, 14, Sv 12 (una), Vn 13; „Relativ frecvent”: Sv 2 (din beton); „Frecvent”: Nt 7, Vn 1, 10 (în forme; capitele se fac aici, în Suraia).

https://biblioteca-digitala.ro

La ferestre: *În trecut:* Bc 1, Nt 4, 12, 13. *Azi:* Bc 7, 9, 10, Gl 1, 9; „Alb": Vs 2; „Rar": Is 4, 8, Nt 6, Sv 2, 12, Vn 4, 13; „Relativ frecvent": Vs 6, Vn 5, 9; „Frecvent": Nt 7, Vn 1, 10.

Altfel: *În trecut:* „«Ciubucuri»": Bc 1; „O cornişă pe perete sus, jur împrejur": Nt 12, 13. *Azi:* „La cornişe": Bc 7, Vn 9 (relativ frecvent); „Linii orizontale pe plinul dintre ferestre": Bc 14; „Brâu şerpuit": Sv 12; „Streaşina": Vn 9 (relativ frecvent).

Decor realizat în culoare. Exterior

Casa era văruită: *În trecut:* Bc 1, 4, 7, 9, 13, Bt 6, 9, 13, Gl 1, 9, Is 3, 6, 7, 17, Nt 3, 10, 12; „Alb": Bc 11; „Dată cu humă vânătă din lutărie, măngălărie": Is 12; „Humuită": Is 15, Vn 13; „Humuită la început şi apoi văruită": Vn 2; „Relativ frecvent": Sv 8, Vn 8 (albăstrite şi cu humă puţin galbenă); „Frecvent": Nt 5, 9, 11, Sv 2, 4, 14 (alb curat), Vs 1 (alb curat), 3, 6, 9, 12, 13, 15, Vn 4, 5, 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 10, 18, 20, Bt 11, 14, Gl 3, 4, 6, 7, Is 8, 11, Nt 10; „Cu puţin albastru": Gl 2; „Frecvent": Nt 6, Sv 3, 10, 11, 16, Vs 2, 8, 16. *Azi, mai des:* Bt 8, Sv 1, 15. *Azi, mai rar:* Bc 3, 5, 6, 8, 12, 14-16, 19, Bt 3, 5, 7, 10, 12, Gl 8, Is 1, 2, 4, 5, 9, 10, 13, 14 (humă), 16, Nt 2, 9 (rar azi), 14, 15, Sv 4, 9, 12, 13, Vs 5, 7, 14, 17 (humă cenuşie în trecut), Vn 1, 6, 7, 10, 11. *Azi:* Bt 1, Nt 4; „Rar": Sv 18; „Frecvent": Nt 7.

Casa era zugrăvită în altă culoare: *Azi, la fel:* Bc 20, Nt 1. *Azi, mai des:* Bc 19, Bt 7, Is 8, 9, 15 (din 1920), Nt 4. *Azi, mai rar:* Bc 19, Nt 8. *Azi:* Bc 3, 7, 12, Bt 3, 6, 10-12, Gl 8, Is 1-6, 10, 11, 13, 16, 17, Nt 2, 3; „Astăzi casa este vopsită cu vinacet şi vopsele": Nt 14; „Rar": Bc 18, Bt 8, 14, Gl 4, Is 14, Nt 6; „Relativ frecvent": Nt 9 (şpriţuite), Sv 7, Vn 1; „Frecvent": Nt 7, 15, Sv 4, 6 (culori pastelate), 10, 13, Vs 1, 3, 5, 7, 15 (cu oloi, ciment), 17, Vn 6-8, 10-12. ***Albastru:*** *În trecut:* Bc 8, 10, 19, Bt 9, Nt 4, 12, Sv 5, Vs 2; „Cu sineală": Bc 2, 10, Nt 13, 14, Sv 5 (cu chindrus albastru); „Relativ frecvent": Vs 3 (siniliu), Vn 9; „Frecvent": Vs 9, 12 (siniliu). *Azi, la fel:* Nt 1, Vs 5; „Albăstrui": Is 12; „Rar": Gl 7; „Frecvent": Sv 6 (cu sineală). *Azi, mai des:* Bc 5, Is 8, Sv 13, Vn 5. *Azi, mai rar:* Bc 2, 17, Bt 7, Nt 15, Vs 14 (siniliu). *Azi:* Bc 3, 4, 6, 9, 11, Bt 1, 5, 8, 10, 12-14, Gl 8, Is 1, 3, 4, 6, 11, 14, 15, 17, Nt 2, 3; „Albastru deschis": Nt 6; „Rar": Bc 13, Bt 11, Gl 4, 6, Is 5, 10, 13, 16, Sv 3, 11, 16; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 18, Vs 6, 9 (şpriţuite şi de bronz), Vn 1, 2, 6-8, 10; „Frecvent": Nt 7, Sv 10, Vs 7, 8 (siniliu), 13, 17. ***Gălbui: În trecut:*** Nt 12; „Frecvent": Sv 5. *Azi, la fel:* Nt 4, 8; „Rar": Sv 3. *Azi, mai des:* Is 9. *Azi:* Bc 7-11, 14, 17, Bt 1, 5, 7, 9, 10, 12, 14, Gl 1, 8, Is 6, 8, 10-13, 15, 16, Nt 2, 3, Vs 17; „Rar": Bc 6, Bt 8, 13, Is 4, Nt 1, Sv 1, 14-16, Vs 6, Vn 2; „Relativ frecvent": Nt 9, 11, Sv 8, 12, Vn 11, 12; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, 4, 6, 7, 9, 10, Vs 3, 4, Vn 5, 7, 9. ***Ocru: În trecut:*** Nt 14. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 13, Gl 4. *Azi:* Bc 8-12, 17, Bt 9, Gl 8, Is 1, 10, 11, 13, 15, 16, Nt 2-5, 13; „Ocru pal": Nt 6; „Rar": Bc 3, 4, 6, Bt 10, 12, Is 14, Sv 3, 16, Vs 6; „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 12, Vs 5, 16, Vn 12; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 2, 4-6, 8, 10, 13, Vs 3, 4, Vn 5-7, 9, 11. ***Roşiatic:*** *Azi, la fel:* „Rar": Gl 7. *Azi, mai rar:* Bc 16. *Azi:* Is 10, 11, Nt 3, 13, Vs 17; „Rar": Bc 2, 4, 7, Bt 7, 9, 10, 14, Is 3, 6, 14, 16, Nt 11, Sv 5, 15, Vs 5, Vn 9; „Relativ frecvent": Sv 8, 12; „Frecvent": Sv 9, 10, 14, Vs 3, Vn 5. ***Verzui: În trecut:*** Nt 12, 14; „Rar": Bc 16. *Azi:* Bc 1, 2, 9-13, Bt 1, 5, 7, 9, 10, 12, 14, Gl 8, 9, Is 1, 3, 4, 6, 11, 15-17, Nt 2-5, Vs 17; „Rar": Bc 3, 4, 6-8, Bt 8, 11, Is 5, 10, 12-14, Nt 1, Sv 3; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 2, Vs 6, 16, Vn 1, 2, 8, 12; „Frecvent": Nt 7, 11, 15, Sv 4-6, 8-10, 12-

https://biblioteca-digitala.ro

14, Vs 1, 3, 4, 7 (ciment cu modele şi colorat în verde), 13, 15, Vn 5, 6, 9-11. ***Alte culori:*** *În trecut:* „Gri": Nt 14, Vs 2. *Azi:* Bt 10, Nt 3, Vn 2; „Bej": Bc 13; „Bleu": Nt 14; „Cafeniu": Bt 1; „Crem": Bc 7, 19, Nt 14 (sablu); „Gri": Bt 13, Is 8, Nt 1 (rar), 6, 10 (humă cenuşie), 12, 13, Sv 2 (relativ frecvent), 9 (frecvent), Vn 13; „Maron": Bc 19, Nt 12, 13; „Muştar": Gl 1; „Negru": Sv 11 (rar), 13 (rar), 14 (frecvent), Vs 3 (frecvent), Vn 5 (frecvent), 9 (relativ frecvent); „Verde": Bc 2, 13, 17, 19, „Verde şi alb": Bc 1; „Vernil": Bc 13-15, Nt 14, Vn 13; „Violet": Is 4; „După gust": Bt 6. ***Combinaţii de două, trei culori:*** *În trecut:* Is 7, Nt 12. *Azi, la fel:* „Frecvent": Nt 8. *Azi, mai des:* Bt 7, Nt 3, Vs 5. *Azi:* Bc 2, 3, 6, 8-12, 17, Bt 1, 5, 6, 9, 13, 14, Gl 8, Is 4-6, 9-11, 13-17, Nt 2, 13, Vs 17; „Stropite cu culori felurite": Bc 7; „Alb şi o culoare": Bc 14; „Alb, vernil": Bc 15, „Alb şi albăstrui": Bt 12, „Verzui şi galben": Bt 12, „Crem, vernil, ocru": Gl 9; „Cu gri": Vs 16; „Verde şi alb": Sv 9; „Verde, alb, galben": Nt 1; „Zugrăvită în culori variate": Nt 8; „Rar": Bt 8, Sv 2; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 3, 13, 16, Vn 2, 13; „Frecvent": Nt 11, 15, Sv 4-6, 8, 10, 14 (mult verde, negru şi colorat), Vs 3 (specific multicromatic, brâie de 25-30 de cm, de diferite culori, de la streaşină până jos), 6, 7, 13, 15, Vn 5, 6, 10, 11. **Altfel:** „Ciment cu şablon; placat cu ceramică": Vn 7.

Brâul de la baza casei (sau de la ramele ferestrelor): *În trecut:* „Era colorat": Vs 4 (frecvent); „Alb": Bc 13, Bt 3, Nt 14, Sv 16 (ferestrele); „Albastru": Nt 14; „Se trăgea un brâu cu albastru": Bc 2, 5, 9, 10, 12, Gl 6, Is 5 (rar), „Albastru închis": Bt 1, Vs 14; „Albastru ori/şi negru": Nt 15 (mai rar albastru), Sv 2, 8, Vn 4, 6; „Galben": Bc 19, Sv 9 (lut), Vs 2 (cu sineală), Vn 1 (lut, frecvent); „Gri": Gl 8, Is 1, Nt 11, Vn 5, 12; „Humă": Is 13, Nt 2, Vs 13 (din râpă); „Lut gălbui": Bc 15, Bt 3, 6; „Cu lut negru": Is 12 (de la islaz), 15; „Ori cu lutişor roşu, ori cu lut galben": Vs 6; „Maro închis": Bt 1, „Negru": Bc 8, 11, Bt 1, 3, 6, 9, Is 1, 3, 5 (rar), 6, 10, 11, Nt 2, 14, Sv 3, 10, 12, 14, 16 (brâul), Vs 16, Vn 3, 12; „Negru şi galben lut": Bc 1, 7; „Ocru": Gl 6 (roşcat), „Cu pământ în partea de jos": Bc 4, 9; „Roşu": Is 3, 6, Vn 5 (roşcat); „Roşu, albastru, negru": Vs 17; „Roşu, albastru, verde, negru": Vs 15; „De culoare închisă": Is 7, Vs 12 (de ex. albastru închis, sablu la alb). *Azi, la fel:* „Colorat frecvent": Sv 5; „Alb": Sv 11; „Alb, galben, negru, frecvent": Nt 8; „Albastru": Nt 1, Sv 4, 7 (albăstrui), Vs 1, Vn 11(din chinovar albastru); „Albastru şi negru": Bt 5, 10, 11, 14, Gl 2; „Gri": Nt 1, 3, Sv 7; „Brâu dat cu humă sau «şarjă», negru de fum (gri-negru), sau cu «chinovar» (roşu)": Is 4; „Cu humă şi cărbune negru": Sv 15; „Brâu cu humă de argilă sau negru": Vs 11; „Lut galben": Is 9; „Roşu": Vs 1, 8 (lut roşu, chinovar, frecvent), Vn 11; „Negru": Bt 13 (cu smoală), Nt 1, 4 (temelia), Sv 6 (frecvent; azi temelia de culoare mai închisă), Vs 1 (cu tăciunele), 9 (cu smoală şi gaz), Vn 9; „Brâu negru, cenuşiu, cafeniu": Bc 14, Is 9; „Ocru, roşcat": Gl 2, Nt 3; „Verde": Nt 1; „Divers": Nt 7, 13 (după dorinţă). *Azi, mai rar:* „În trecut, cu cenuşă din paie arse": Vn 10; „Albastru": Gl 4, 7; „Albastru, galben": Bc 18; „Albastu, roşu, negru": Vs 7; „Negru": Gl 4, 7; „Ocru": Gl 4, 7; „Roşu": Gl 4. *Azi:* „Nu se marchează azi": Vs 12; „Este frecvent colorat": Vn 8; „Alb": Nt 4 (la ferestre); „Alb, albastru, nuanţe deschise": Bc 6; „Alb, gri, ocru, galben": Sv 1; „Albastru": Vs 3; „Brun, ocru": Bc 3, Nt 3; „Crem": Vn 5; „Galben, gri, alb": Bc 15; „Gri": Gl 1, Is 14, 16, Nt 14, Sv 3 (relativ frecvent), Vs 13, Vn 5; „Ciment gri": Bc 14; „Gri, bej": Bc 16; „Negru": Nt 6, Vs 5 (rar); „Negru sau albastru": Bt 8, Is 8; „Humă gri": Bc 19; „Vernil": Vn 5; „Verde, brun": Bc 12; „Divers": Bt 3.

„Numai ţiganii făceau colorate": Vn 7.

https://biblioteca-digitala.ro

Lemnăria: *În trecut:* „Nu era vopsită”: Nt 5, 10, 14, 15, Sv 5, 14, 15, Vn 3. *Azi, mai des:* Sv 9. *Azi:* „Este vopsită”: Sv 1, 3, 6 (frecvent); „Alb, crem”: Sv 11; „În diferite culori”: Vs 1, 16 (ocru, verde, gri, alb). ***Vopsită:*** *În trecut:* „Albastru”: Bc 19, Bt 1, Gl 3, Is 1, 6 (rar), Sv 14 (numai funcţionarii, relativ frecvent), Vs 1 (frecvent), 5 (rar), 11 (relativ frecvent), 14 (frecvent), Vn 3, 12 (relativ frecvent); „În albastru, alb, crem”: Bc 1; „Gălbui”: Bc 13, „Gri”: Gl 9; „Cu gri, maro”: Bc 7; „Maro”: Bc 1 (baiţ), 10, 13, 16, Vs 16; „Maroniu, gri”: Nt 9 (rar); „Negru”: Bt 7; „Roşu”: Bc 12, Gl 3, 9, Is 1-3, 6 (rar), 17, Nt 11 (relativ frecvent), Sv 12 (roşu brun, relativ frecvent), Vs 1 (frecvent), 6 (lutişor roşu vişiniu), 7 (frecvent), 9 (frecvent), 11 (relativ frecvent), 14 (frecvent), Vn 4 (relativ frecvent), 5 (rar), 12 (rar); „Roşu, albastru, după dorinţă”: Nt 12; „Siniliu”: Bc 10; „Verde”: Vs 14 (relativ frecvent), Vn 9 (rar); „Verzui”: Bc 13; „Culoare închisă”: Bc 8; „Rar”: Bc 4 (maron), Is 14 (roşu). *Azi, la fel:* „Natural, gri, albastru sau verde”: Vn 8; „Albastru”: Bc 5, Bt 5, 9, Gl 4, 6, 7 (rar), Is 8, 17, Sv 13 (rar), Vs 2, 17, Vn 4, 11; „Bleu”: Gl 1, Vs 3; „În gri”: Bc 2, Vs 13, 15, Vn 4 (relativ frecvent); „Maro”: Vs 15; „Roşu”: Bc 5, Gl 2 (rar), 4, 6, 7 (rar), Is 5 (rar), 8, Sv 13 (rar), Vs 8 (frecvent), 17, Vn 7 (rar); „Vernil”: Vs 12, Vn 4 (verde, relativ frecvent); „În vişiniu”: Bc 2; „Rar”: Is 14 (albastru). *Azi, mai des:* „Albastru”: Bc 9, Bt 8, 10, 11, Gl 2, Nt 15, Vn 10; „Muştar”: Sv 9; „Roşu”: Bc 9, Vn 11; „Verde”: Nt 15, Sv 9 (verziu). *Azi, mai rar:* „Albastru”: Is 4, 13, „Roşu”: Is 4, 12 (chinovar), Is 13 (stîlpii), Vs 15. *Azi:* „Alb”: Bc 8, 19, Is 17, Nt 4, Sv 16 (frecvent); „Albastru”: Bc 17, 20, Bt 7, 12, 13 (după 1920), 14, Gl 8, Is 15, Nt 3, 7 (frecvent), Sv 6 (frecvent), 12 (relativ frecvent), 17 (relativ frecvent), Vs 9 (frecvent), Vn 2 (relativ frecvent), 5 (frecvent); „Albastru, roşu, frecvent”: Nt 8; „Albastru, verde, galben”: Bc 12, Nt 6 (pastelate); „Bej”: Gl 9, Vn 10; „Crem”: Gl 9, Nt 5, 14, Sv 16 (frecvent), Vs 12 (relativ frecvent); „Galben sau verde”: Sv 8 (frecvent); „Gri”: Bc 15, 16, 19, 20, Bt 8, Gl 8, Is 9, 12, Nt 10, 14, Sv 2 (după 1918), 5, Vs 5, 7, Vn 1 (frecvent), 5 (frecvent), 13; „Maro”: Bc 14, Bt 6, Is 12, Nt 4, 10, 14, Vs 4; „Ocru”: Sv 16 (frecvent); „Roşu”: Bt 11, 12 (rar), Nt 2 (rar), 3, 7 (frecvent), Sv 6 (rar), 15 (frecvent), 17 (rar), Vs 5 (rar), 16 (relativ frecvent); „Roşu-grena”: Bc 20; „Verde”: Bc 16, 17, 19, Is 9, 15, 17, Nt 4, 5, 10, Sv 12 (relativ frecvent), Vs 7, Vn 1 (frecvent), 2 (relativ frecvent), 13; „Vernil”: Bc 7, 8, 14, Gl 1, Nt 1 (rar), 14, Sv 16 (frecvent), Vn 10; „Orice culoare”: Is 11. **Altfel:** „Se dădea pe scândură lutişor cu ou”: Vs 4.

Picturi murale naive: *Azi:* „Scene idilice, pastorale”: Bt 8, 11 (rar), 12, 14; „Două-trei case au picturi murale naive pictate de Paraschiva Olaru (zis Corbu) reprezentând animale din pădure”: Nt 14; „Au început să facă picturi”: Sv 6; „De 3-4 ani, tapet cu flori”: Vn 8; „Şablon cu flori”: Vn 9; „Numai flori”: Vn 12; „Cu rol şi tapet”: Vn 13; „Rar”: Bt 6, 9, Nt 1, 2, Sv 7 (cerbi, scene pastorale), 12, Vn 4; „Relativ frecvent”: Nt 8, Vn 2 (cu flori). **Altfel:** „Numai şablon”: Vn 3.

Interior

Podeaua: ***Pământ lipit:*** *În trecut:* Bc 1-4, 7-12, 15-17, 20, Bt 1-13, Gl 1, 3-9, Is 2-4, 6-8, 11, Nt 3, 4 (în case bătrâneşti), 6, 7, 10 (la casele vechi), 12, 13, 14 (la 1900), Sv 7, 9, 10, 12, 13, 16, Vs 1, 15; „Rar”: Sv 18; „Relativ frecvent”: Sv 17, Vn 11 (tălpi, 50 cm X 60 cm latura, lung de 5-6 m); „Frecvent”: Nt 5 (la 1900), 8, 9, 15 (la toate casele vechi), Sv 1-6, 8, 14, 15, Vs 3-6, 9, 11, 13, 14, Vn 1-5, 8-10, 12. *Azi, la fel:* Vs 17; „Frecvent”: Vs 7, Vn 13 („când se lipeşte, aerul e mai bun”). *Azi, mai rar:* Bc 5, 6, 13, 14, 18, 19, Gl

https://biblioteca-digitala.ro

2, Is 1, 5, 9, 10, 13-16, Nt 1, 2, Vs 2, 8, 12, 16, Vn 6, 7. ***Scândură:*** *În trecut:* Bc 10, Sv 12; „Brad”: Sv 9, 18, Vs 1; „Molid”: Sv 7, 15; „Stejar”: Bt 8, 10; „După 1920”: Nt 12; „La cei bogaţi”: Sv 13; „Rar”: Bc 7, 11 (în «casa cea curată»), Bt 5, 9, 11-13, Gl 3, 4, 6, 8, Is 6, 11, Sv 6 (numai funcţionarii), 8, 15, Vs 4, Vn 9 (la chiaburi), 12; „Relativ frecvent”: Sv 14, Vn 5. *Azi, la fel:* „După I Război”: Vs 15; „Brad”: Bc 1, 6, Sv 17 (frecvent); „Brad, fag, tei”: Bc 6; „Brad, fag, stejar”: Vn 13; „La cei mai bogaţi”: Sv 4; „Rar”: Is 8, Vs 17. *Azi, mai des:* Bc 5, 13, 14, 17, Bt 3, 4, Gl 1, 9, Is 4 (cu duşumea sau parchet), 12 (dinainte de 1900), 13, 14, 16, Nt 8, Vs 8, Vn 1 (frecvent azi), 8 (frecvent azi), 10 (frecvent azi); „Brad”: Bc 2, 8, 16, Nt 4, Sv 3, Vs 16, Vn 2. *Azi, mai rar:* Nt 1, 2. *Azi:* Bt 1, 2, Gl 7, Is 1, 3, 5, Is 9, 10, 12, 15, Nt 14; „Brad”: Bc 3, 12, 18, 20, Nt 5 (după 1900), 13 (după 1944), Sv 2; „Stejar”: Bc 18, Bt 1 (rar), „Duşumea”: Bc 15; „După 1950”: Sv 10; „Rar”: Bt 6, 12, Gl 2, 5, Nt 3; „Relativ frecvent”: Vs 3, 7, 14, Vn 7; „Frecvent”: Nt 9, 15 (duşumele, parchet), Sv 1 (brad), 5 (şi mai rar în interbelic), 11 (după I Război, din brad), 16, Vs 2 (duşumele), 6, 9 (duşumele), 12, 13, Vn 3, 6. ***Altfel:*** *În trecut:* „Relativ frecvent, piatră de pe râpi pe temelie”: Vn 11. *Azi:* „Parchet”: Gl 9; „Parchet, mozaic”: Nt 15 (frecvent).

Tavanul: „Până în preajma celui de al II-lea Război Mondial s-a construit tavan din scânduri cu grinzi aparente; apoi a apărut plafonul lipit”: Gl 5; „Tavan de lemn de brad vizibil iar în pod, bătut lut”: Nt 14; „Era «bagdadie» lipită, scândură bătută pe grinzi; astăzi tavanul este tencuit”: Nt 15; „Cu grinzi”: Sv 9. ***Grădele lipite, grinzi aparente:*** *În trecut:* Bc 15, 20, Bt 7, 9, 12, Gl 1, 3, 6, 9, Is 2, 8, Sv 9, 12; „Cu roşu grinzile”: Vs 6; „Rar”: Bt 1, 5, 11; „Relativ frecvent”: Nt 7, 11 (cu bârne aparente), Vs 12; „Frecvent”: Vs 13 (cu roşu – lutişor, albastru), Vn 10. *Azi, la fel:* Bc 6, Gl 2. *Azi, mai rar:* Bc 5, Nt 1, 2, Vs 8; „Podul cu grinzi aparente, sistem predominant încă, mai vechi de 1900”: Vs 2. *Azi:* „Grinzi aparente necolorate”: Bc 12; „Grinzi aparente colorate”: Nt 8. ***Fără grinzi aparente:*** *În trecut:* Bc 15, 20, Bt 8, 12, Is 4, 8; „Bagdadie”: Bc 7; „Rar”: Bt 1, 5, 7, 10, 11, 14; „Relativ frecvent”: Nt 7, Vs 3. *Azi, la fel:* „«Bagdadie»”: Bc 1; „Tavanul cu «bagdadie»: «costoroaghe» (bârnă) în pod, şipcă pe dedesubt, pământ aruncat de jos în sus”: Bc 14; „Rar”: Sv 3; „Relativ frecvent”: Vs 2 (cu «bagdadie», după 1900), 11; „Frecvent”: Nt 5. *Azi, mai des:* Bc 18, Is 13, 16; „Bagdadie”: Bc 8, Vs 8, 12. *Azi, mai rar:* Is 1. *Azi:* Bc 2, 9, 17, Gl 8, Is 6, 9, 10, 15, Nt 3, 4; „«Bagdadie» sub grinzi”: Bc 13, Vs 13; „«Bagdadie», tavan lipit”: Gl 1, Vs 3, 4; „Frecvent”: Sv 2, 5, 6, 11, 16, Vs 14 (scândură pe sub grinzi), Vn 2, 3 (bagdadie), 5, 8, 9 (bagdadie).

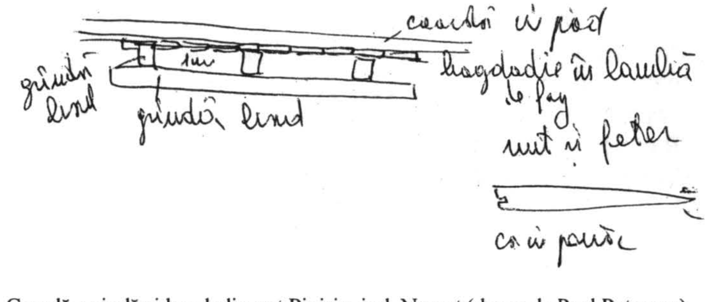

Coardă, grindă şi bagdadie, sat Pipirig, jud. Neamţ (desen de Paul Petrescu)

Scândură simplă: *În trecut:* Bc 4, 7, 10, 11, 17, 20, Bt 1-3, 5, 7-10, 12, 13, Gl 1, 6, 9, Is 11, Nt 3, 4, Sv 9, 13, Vs 16; „Scândură peste grinzi”: Bc 13; „Dacă era peretele scurt”: Sv 7; „Rar”: Bc 1, 2, 8, Bt 4, 11, 14, Is 7, 8, Nt 7, 8, Sv 6, 9, 14; „Relativ frecvent”: Sv 1, 2, Vn 3, 8, 12, 13; „Frecvent”: Sv 5, 8, 15, 16, Vs 4, Vn 2, 5. *Azi, la fel:* Bc 3, 12, Gl 7, Is 9,

https://biblioteca-digitala.ro

12, Nt 6, 10 (şi pe grinzi); „Lemn de brad vizibil”: Nt 14; „Rar”: Bc 6, Is 3, Vs 17; „Frecvent”: Nt 5, Sv 17, Vs 6, 9 (azi, vopsită în roşu). *Azi, mai des:* Bc 5. *Azi, mai rar:* Bc 16, 18, Is 4, Nt 1, 2. *Azi:* Bc 9. ***Scândură fasonată între grinzi:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 7, 8, 10, 17, 20, Bt 1, 2, 5-12, Gl 4, 6, Is 3, 5, 6, 11, 13, 15, 16, Nt 3, 12, 15, Sv 7, 10, 12, Vs 1, 14 (şi vopsită); „«Corzi»”: Gl 8, „Rar”: Bc 4, 15, Bt 3, 4, 14, Sv 1, 2, 8, Vn 12; „Relativ frecvent”: Nt 8, 9, Sv 14, Vn 3, 5, 8; „Frecvent”: Sv 5, 6, 11, 18, Vs 5, 13, Vn 1, 4, 9, 13. *Azi, la fel:* Gl 2, 3, 5, Is 12, Nt 1, 2, 13, 15, Sv 4, Vs 15; „Tavan costişat”: Vs 17; „Scândură lămbuită, caplama sau cu şipci”: Vn 6; „Frecvent”: Vs 7, 16 (apărută între cele două războaie mondiale). *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Is 9, 14, Sv 3, Vn 8.

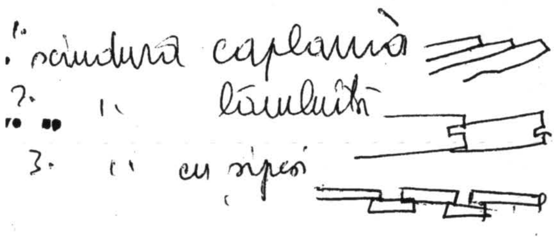

Tavanul, tipuri de scânduri, com. Coteşti, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

Inscripţii pe meşter grindă: *În trecut:* „Omul şi gospodarul”: Bc 1; „Data, scrisă de preot”: Bc 5; „Meşterul”: Bt 12, Gl 6; „Rozetă”: Bt 10, 12; „Numai modele de incizii”: Sv 5. *Azi, mai rar:* Is 10. ***Altfel:*** *În trecut:* „Şipci lipite”: Bc 16; „Stuf tencuit”: Vs 2. *Azi:* „Cu lut”: Bc 12, „Lipit”: Gl 9, Is 8, Nt 9 (frecvent), Vn 13; „Tencuit”: Bt 1-4, 6, Gl 5, Nt 15, Sv 1, 3, Vn 1; „Cu sufit; a ieşit de la război încoace”: Sv 8; „Un planşeu cu rabiţ”: Vs 2;

Pereţii: *Azi:* „Zugrăveli cu meşteri specializaţi”: Nt 13. ***Lemn natural afumat:*** *În trecut:* „Rar”: Bc 17, Sv 11; „Frecvent”: Sv 7 (dat cu unt), 18. ***Lut galben:*** *În trecut:* Bc 5, 18, Is 8, 15, Nt 1, 13; „Humă, relativ frecvent”: Nt 7, 8; „Cu humă cenuşie în tindă şi şandrama”: Sv 4; „Rar”: Is 4, Sv 1, 17; „Frecvent”: Sv 7, 17. *Azi, la fel:* „Înainte era specific la evrei; azi, relativ frecvent”: Vs 14. *Azi, mai des:* Is 9. *Azi, mai rar:* Sv 12; „Se mai găsesc şi în momentul de faţă unele case cu pereţii nevăruiţi la interior, doar cu lut galben. Nu este însă o preferinţă. Peretele din spatele casei rămâne de multe ori nevăruit, chiar zeci de ani sau nu se văruieşte niciodată”: Gl 5. *Azi:* Vs 2; „Uşor gălbui”: Sv 3. ***Albi:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 5, 11, Gl 7, 9, Is 1, 2, 6, Is 7, 15, Nt 4, 12, 13, Sv 10, 13, Vs 1, 3; „Şi puţină humă gri”: Bt 13, Is 10, 14; „Văruiţi”: Sv 4, 15, Vs 15; „Rar”: Bc 9, Bt 9, Sv 2; „Frecvent”: Nt 7, 9, Sv 8, 14, 15, Vs 2, 5-7, 9 (lut gri, adus din râpă), 11, 12, Vn 4, 8-10, 12, 13. *Azi, la fel:* Bc 13-15, 20, Bt 2, 5-8, Gl 2, 4, 6, Is 8, 12, Nt 6; „Frecvent”: Sv 7, 16 (uşor gri de la humă în trecut, albi azi), Vs 13, 16, 17, Vn 3. *Azi, mai des:* Bc 16, Bt 11, Gl 3, Sv 3 (apoi zugrăviţi), 12, 17. *Azi, mai rar:* Bt 1, 3, 4, 10, 12, 14, Is 3-5, 9, 13, 16, Nt 1, 2, 5 (cu humă), 15, Sv 1, 9, 11 (humă, frecvent în trecut, rar azi), Vs 8, 14, Vn 1, 2, 6, 7. *Azi:* „Rar”: Bc 2, 8; „Frecvent”: Sv 18. ***Uşor albăstriţi:*** *În trecut:* Bc 4, 5, 7, 9-11, 15, Bt 9, Gl 8, Is 11, 15, Nt 3, 13, Sv 10, 13, Vs 1, 3, 15; „Cu sineală”: Bc 1, 8, Gl 1; „Cu humă”: Is 12; „Rar”: Bc 2, Bt 13, Nt 9, Vs 5; „Relativ frecvent”: Nt 8, Vs 12, Vn 2-4; „Frecvent”: Nt 7, Sv 2 (vânăt cu humă), 5 (cu chindrus), 6, 9, Vs 2, 4, 6, 9, 11, 13, Vn 9. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, 16, 20, Bt 7, 12, Gl 2, 4-6; „Rar”: Bt 11, Is 8, 13. *Azi, mai des:* Bt 4, 8, 14. *Azi, mai rar:* Bt 1, 10, Gl 3, Is 9, Nt 2, Sv 3 (apoi zugrăviţi), 7, 12, Vs 8, 14; „Cu sineală”: Nt 15. *Azi:* „Rar”: Is 10, Sv 11, 16. ***Albastru închis:*** *În trecut:* Bt 8; „Rar”: Bc 16, Is 8. *Azi, la fel:* „Rar”: Is 9. *Azi, mai des:* Bt 10. *Azi, mai rar:* Bt 5. *Azi:* Bc 5; „Relativ frecvent”: Vs 12. ***Coloraţi doar în jurul sobei:*** *În trecut:* Bt 5, 7, 12, 14, Is 7, 8, Nt 1, 12, Sv 4; „Brâuri”: Sv 8; „Un brâu cu albastru”: Sv 5; „Câte un brâu sau o floare”: Sv 6;

https://biblioteca-digitala.ro

„Rar": Sv 14; „Relativ frecvent": Vs 11, Vn 12 (cu lut); „Frecvent": Vs 9. *Azi, la fel:* Bc 20; „Rar": Bt 8, Gl 5; „Relativ frecvent": Sv 3 (azi cu uleiuri); „Frecvent": Sv 9. *Azi, mai des:* „Azi, toată soba verde, ocru etc). *Azi, mai rar:* Bc 16, Bt 10, 11, Gl 2-4, 6, Sv 12; „Vopsiţi cu ulei azi": Sv 1. *Azi:* „Diferite culori": Sv 11. ***Brâu colorat în partea de jos: În trecut:*** Is 3, 7, Nt 4, Vs 9; „Albastru": Bt 1, 7, 8, 10, 12, Gl 4, Sv 7 (frecvent), 9 (frecvent); „Albastru închis": Bc 2, 15; „Albastru sau negru": Sv 1 (relativ frecvent), 6; „Albăstrică": Bc 9; „Albastru, brun, negru": Nt 8; „Bleu sau galben": Vs 4 (frecvent); „Lut galben": Bc 7, 18, Gl 4, Is 8, Vs 5 (la chiler, frecvent), Vn 3 (cu lutişor galben), 12; „Gri": Gl 8, Is 11; „Cu humă gri şi cu albastru": Sv 5; „Negru": Bc 8 (cu funingine), Bt 9, 10, 13, Gl 3, Is 4, 6, 8, 15, Nt 1-3, 7, 13, Sv 2 (cu funingine), 3 (relativ frecvent), 8 (cu funingine), 9 (cu funingine), 15, 16; „Brâu de clisă neagră": Bc 17, Is 10 (lut negru), Vn 4 (culoarea lutului); „O corzică (linie groasă), brâu negru": Sv 14; „Negru sau roşu": Vs 11, 13; „Negru, roşu, albastru": Vs 6, 17; „Roşu": Is 4; „Închis la culoare": Bc 11, Bt 3; „Cenuşă din paie arse": Bc 20; „Rar": Bt 4 (gri), 5 (albastru); „Frecvent": Vn 8 (negru cu galben), 9 (lut galben), 13 (cu pământ). *Azi, la fel:* Gl 5; „Albastru, roşu, negru": Vs 15; „Rar": Is 5. *Azi, mai rar:* Is 9; „Albastru închis": Bc 16, „Albastru": Gl 2, 6; „Gri": Gl 2; „Din lut": Vn 2; „Ocru roşcat": Gl 2, 6. *Azi:* „Cu rolă pe albastru": Vs 12 (relativ frecvent); „Crem": Nt 2; „Verde": Nt 2; „Bronz": Nt 2; „Cu rulou": Vs 14.

Zugrăvitul cu modele: „Interbelic, cu tipare prinse în bolduri. Dădea cu «peniţa» (pensula mică)": Bc 13; „Din 1970, cu şablon şi tapet, foarte încărcat": Bc 17; „Se fac flori": Nt 13; „Tapet, mai ales tavanul": Sv 8; „Cu rulou": Vs 8; „Frecvent azi": Vn 1. Nu se zugrăveşte": Sv 18.

Apariţie: „1925": Nt 4; „1930": Bt 9, Vs 8; „Interbelic": Bc 13, Sv 8, Vs 15; „1939": Sv 5; „1940": Bt 3, Nt 9; „După 1944": Sv 2, Vn 2; „Postbelic": Bt 2, Nt 1; „1945": Vn 10; „După 1945": Bc 11, Gl 4, 7, Nt 8, Sv 3; „1945-1950": Bc 16, Bt 4, Gl 2; „După 1945-1955": Bt 13; „1950": Sv 4 (după colectiv, nu mai cheltuiau banii pentru pământ, îi cheltuiau pentru vopsele), Vs 3, 4; „După 1950": Bc 4, 20, Bt 6, Gl 5, Is 9, 14, Nt 5, 7, 12, Vn 7; „Din 1950-1957": Nt 15; „1950-1960": Is 5, Vs 14; „1952-1953": Bc 18; „De 2-3 decenii": Is 2 [1953-1963]; „1955": Is 13, Nt 14; „După Război şi din 1960": Vs 1; „Din 1959": Vn 8; „1960": Bc 3, 6, 12, Bt 10, 11, Gl 3, 6, 9, Is 4, 6, 11, Nt 10, Sv 10, Vs 7, Vn 6, 12; „După 1960": Sv 14, Vs 17; „1960-1962": Bc 19; „După 1960-1965": Bc 5; „1960-1970": Sv 11; „De 15 ani": Vn 4 [1961]; „De vreo 15 ani": Nt 3 [1963], „1965": Bt 1, 5, 7, 8, 12, Is 3, 8, 10, Sv 15, Vn 13; „1965-1970": Bc 14; „De 10 ani [1967]": Nt 13, Sv 12, Vn 3 (cu tapeturi); „Din 1970": Bc 9, 18, Bt 14, Gl 1, Is 16; „1970-1975": Vs 16; „De vreo 6-7 ani [1970-1971], cu tapet": Bc 2; „După 1970 cu aur şi argint": Nt 12; „1973": Sv 16 (la noile construcţii); „Foarte puţin, trei case": Sv 17; „Recent": Is 7; „Azi": Is 1, 12, Nt 2.

Culori predominante azi: ***Alb:*** „Se preferă albul": Sv 11. ***Albăstrui:*** Bc 2, 4, 5, 8, 10, 12, 15, 16, 19, Bt 1, 7, 8, 10, 12-14, Gl 2, 3, 6, 7, Is 1-6, 8, 10-13, 16, Nt 1, 3, 5, Sv 4, Vs 7, 15, 17; „Rar": Bc 6, Bt 5, 9, 11, Gl 1, Is 14, Sv 1, 8, 11, 12, 14, 16, 17, Vs 16, Vn 4; „Relativ frecvent": Nt 8, 9, Sv 3, Vs 2, 4, 6, 14, Vn 3, 9, 12; „Frecvent": Sv 9, 15, Vs 8, 9, 12, Vn 7. ***Crem:*** Bc 13, 14, Nt 2, 14, 15, Vs 16, Vn 13. ***Galben:*** Bc 2-4, 7, 16, 20, Bt 1, 5, 7-9, 12, 14, Gl 1, 8, 9, Is 1-4, 8, 10-13, 16, Nt 1, 3, 5, 6, Sv 4, 7, 10, Vs 17; „Deschis": Bc

https://biblioteca-digitala.ro

1; „Rar": Bc 5, 6, 8, 9, 11, 12, Bt 10, Is 5, 6, Sv 3, 11, 16, 17, Vn 4, 7, 10, 12; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 1, 5, 14, Vs 2, 5, 14 (ocru), Vn 3, 9; „Frecvent": Nt 8, 15, Sv 2, 6, 15, Vs 3 (ocru), Vn 8. ***Roşu:*** Vn 2; „Relativ frecvent": Vs 2, 14. ***Roz:*** Bc 2, 8, 10, 12, 14, Is 1, 11, 12, 14, Nt 1, Sv 10; „Rar": Bc 4, Bt 7-12, Gl 7, Is 5, 8, 16, Nt 3, 8, Sv 6, Vs 4, Vn 7-9; „Relativ frecvent": Sv 14, Vs 3, 6, Vn 1, 3; „Frecvent": Sv 15, Vs 8. ***Verzui:*** Bc 1-16, 19, 20, Bt 1, 5, 7, 9, 10, 12-14, Gl 1, 7, 9, Is 1-6, 8, 10, 11, 13, 16, Nt 1-6, 13, 14, Sv 7, Vs 15; „Rar": Bt 8, 11, Gl 8, Is 14, Sv 11, 16, Vn 4, 12; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 1, 3, Vs 16, Vn 1, 3, 7, 10; „Frecvent": Nt 9, 15, Sv 2, 5, 6, 8, 9, 14, 15, Vs 3-5, 6 (verde), 11, 13, Vn 8, 9, 13. ***Cu auriu:*** Bc 2-4, 7-11, Bt 9, 13, Gl 1, 8, 9, Is 2, 4, 8, 11, 12, 16, Nt 1, 3, 12, 13; „Rar": Bc 5, 16, Bt 11, Is 3, 6, Sv 1, Vs 5, 13, 16, Vn 8-10; „Relativ frecvent": Nt 8, 9, Sv 2, Vs 4, Vn 1, 3, 12; „Frecvent": Sv 5, 6, 8, 14, 15, Vs 6, 9, 11. ***Cu argintiu:*** Bc 4, 11, Bt 9, 13, Gl 9, Is 2, 11-13, Nt 1-3, 12, 13; „Rar": Bc 5, 16, Bt 11, Is 3, 16, Sv 1, 3, Vs 5, 13, 16; „Relativ frecvent": Vs 2, 11; „Frecvent": Nt 8, Sv 5, 6, 8, 14, 15, Vs 6, 9, Vn 12. ***Alte culori:*** „Maro": Nt 13; „Oliv": Vn 2 (rar). ***Toate:*** Bt 2, Gl 4, Is 7, 9, Nt 12. ***Diverse:*** Bt 3, 4, 6, „Mai nou, cu sclipici, cu praf de mătase sau mică": Bc 1; „Cu bronz": Bc 12, 19, Nt 14, 15 (frecvent); „Toate culorile": Bc 17, Nt 7, Vs 3 (cu rola); „Un tapet": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

INTERIORUL

SISTEME DE AMENAJARE A CAMERE DE LOCUIT

Planuri generale

– sobă, cuptor

A – pat
B – masă
C – scaun
D – bancă , laviţă
E – ladă de zestre, lădoi
F – dulap
G – bufet
H – raft, poliţă
O – oglindă
T – toaletă

Plan 1. Planul cu un singur pat, aşezat la peretele din spate. *În trecut:* Nt 4, Sv 12, Vs 16; „Rar": Nt 6; „Relativ frecvent": Bc 19, Nt 5, Vn 3; „Frecvent": Gl 1. *Interbelic:* Bc 16; „O variantă cu masa în dreapta uşii, pe acelaşi perete şi alta cu masa pe peretele din stânga uşii": Bc 16, Gl 6, Nt 1 (planul reprezentativ şi pentru 1975); „O variantă cu masa în mijlocul peretelui opus patului şi o bancă mică alături": Is 4. *Azi, la fel:* Bc 1, 20, Is 8. „Rar": Gl 2-5; „Relativ frecvent": Bt 12, Gl 8. *Azi, mai des:* Bc 19. *Azi:* „Este planul care are doar o dormeză": Bc 18; „Rar": Bt 5; „Relativ frecvent": Vs 5.

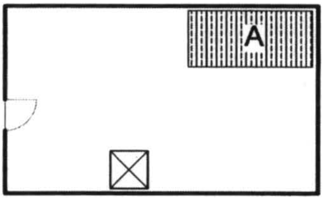

Plan 1

Plan 2. Planul cu un singur pat la peretele opus uşii de intrare, cu masă sau laviţă alături sau pe peretele din dreapta uşii. *În trecut:* Bc 2, 5, Is 14, Sv 7, 9, 12, Vs 1, 10; „Cu laviţă pe peretele din dreapta uşii": Bc 5 (pentru 1900), 6 (pentru 1900), 10 (relativ frecvent), 12 (pentru 1900), 18, Is 11, Vs 4; „Cu război de ţesut pe peretele opus patului şi horn cu cuptor între pat şi masă": Bc 10 (pentru 1900), Nt 9 (şi ladă de zestre); „O variantă cu pat de lut în jurul cuptorului, fără masă sau laviţă": Vs 3; „Probabil": Vn 6; „Rar": Bc 7, 13, 17, Bt 3, 6, Gl 9 (rar), Nt 6, Sv 6, Vs 6, 9 (la casa monocelulară), 16, 17, Vn 3; „Rar, o variantă fără laviţă": Vn 9; „Relativ frecvent": Gl 7, Vs 11, 13, Vn 13; „Frecvent, o variantă cu două laviţe": Is 5; „Frecvent, o variantă fără laviţă": Nt 2; „Frecvent": Vn 8. *Interbelic:* Bc 18. *În trecut şi azi:* Bc 3, Nt 1; Gl 4; „Cu laviţă pe peretele din dreapta uşii": Is 8; „Rar": Bc 19; „Relativ frecvent": Gl 5. *Azi, la fel:* „Cu banca pe peretele cu uşă; existent în 1975": Bc 12. *Azi, mai rar:* „Frecvent în trecut; relativ frecvent azi": Is 9; „Frecvent în trecut; rar, azi": Vs 7.

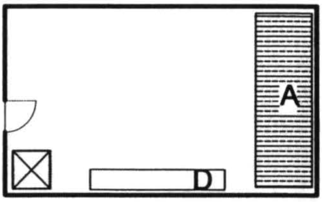

Plan 2

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 3. Planul cu un singur pat la peretele opus uşii de intrare şi dulap pe peretele cu uşă. *În trecut şi azi:* Bc 3.

Plan 4. Planul cu un singur pat la peretele din spate, cu masă ori laviţă alături. *În trecut:* Is 17, Nt 9, 13, Vn 7; „Existent la 1900": Bc 5 (pentru 1900); „O variantă cu laviţă pe peretele opus patului": Vn 6; „Rar": Vn 5, 9; „Relativ frecvent, o variantă cu laviţă care înconjoară patul pe cele două laturi": Vs 4; „Frecvent": Vs 6, 13, Vn 2. *Interbelic:* „O variantă în plus cu o masă cu scaune pe peretele opus patului": Is 4. *În trecut şi azi:* „Masa mică a dispărut de pe la 1900, înlocuită de una înaltă, cu scaune, lipită la peretele opus patului; lângă pat este un sipet (tip reprezentativ şi pentru interbelic)": Is 11. *Azi:* „O variantă care are şi dulap, reprezentativă pentru 1975": Sv 9; „Relativ frecvent": Is 15, Vs 16.

Plan 5. Planul cu paturile pe colţ. *În trecut:* Bc 12, Is 1, 3, Sv 12, Vs 1; „Fără masă": Vn 7; „Rar": Nt 11, 14, Vs 5, Vn 5; „Fără masă, iar în locul vetrei era pat de pământ; relativ frecvent": Vs 11; „Relativ frecvent": Gl 1, Vs 3, Vn 10; „Frecvent": Vs 2, Vn 4. *Interbelic:* Bc 2, Gl 5, Is 9; „Pat pe ţăruşi sau «capre»": Vn 6. *Azi, la fel:* Bc 2, 20, Gl 4-6, Is 8; „În colţ cu laiţă ca un pat": Is 14; „Şi cu un cuieraş de oale cu poliţă la sobă": Bc 13; „Pat pe ţăruşi sau capre": Vn 6; „Frecvent": Vs 8, 10. *Azi, mai des:* Is 9, 15. *Azi, mai rar:* Bc 5, 14, Gl 2, 3, 10; „Frecvent în trecut; rar azi": Is 13; „Frecvent în trecut; relativ des azi": Vs 7, 12, 16.

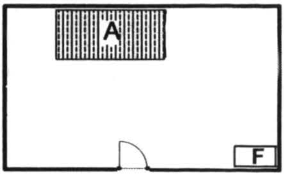

Plan 3

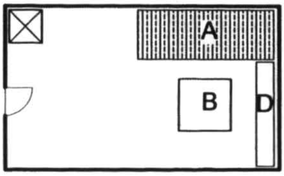

Plan 4

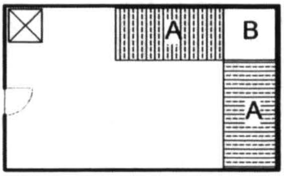

Plan 5

Plan 6. Planul cu paturile pe colţ, cu masă la un alt perete. *În trecut:* Bc 2, 5; „Unul dintre paturi, cel de lângă vatră este de lut": Vs 8. *Interbelic:* „Cu o bancă pe un perete": Is 8; „Cu masa aşezată pe mijlocul peretelui, cu scaune": Vs 3; „Ambele paturi erau de lemn în interbelic": Vs 8. *Azi, la fel:* „Frecvent": Vs 14. *Azi, mai rar:* „Cu sau fără blidar lângă uşă şi măsuţă de spălat între paturi, ambele variante reprezentative pentru azi": Is 15; „Frecvent înainte, variantă fără masă": Bt 12.

Plan 7. Planul cu paturi pe pereţi în unghi, aşezate în colţuri opuse. *În trecut:* „Frecvent": Vs 5.

Plan 8. Planul cu paturi şi laviţe pe colţuri opuse. *În trecut:* Vn 5.

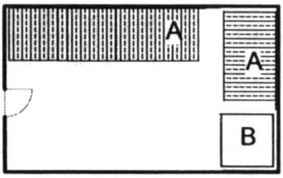

Plan 6

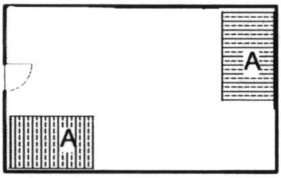

Plan 7

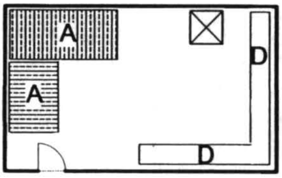

Plan 8

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 9. Planul cu două paturi paralele. *În trecut:* Bc 1, 2, 19 (rar); „O variantă cu paturile pe pereţi şi pe colţuri opuse": Sv 7. *Interbelic:* Bc 4, 12, 15, Is 15, Nt 8; „Frecvent": Sv 2. *Azi, la fel:* Bc 15, 20; „Cu masă în mijloc": Bt 12; „Relativ frecvent": Bc 19; „Frecvent": Bc 3, 6, Bt 3. *Azi, mai des:* Bc 4, 12. *Azi, mai rar:* Bc 2, 18.

Plan 10. Planul cu două paturi paralele, cu laviţa între ele. *În trecut:* „Rar": Bc 1, 7, 9; „Relativ frecvent": Bt 4, 13. *Interbelic:* Bc 6 (inclusiv cu variantă cu masa mai aproape de unul dintre paturi), 6-8, 18, 19, Bt 1, 7, 8, 11, 13, 14; „Şi cu masă în faţa laviţei": Bc 10; „Şi cu o altă laviţă": Bc 14, Bt 9. *Azi, la fel:* Bc 14, 15, Bt 8, 10, 11 (de cca 30 de ani are masa în mijloc), Is 8; „Frecvent şi azi": Bt 6. *Azi, mai des:* Bc 12, Bt 1, 5, 7, 12. *Azi, mai rar:* Bc 13, Bt 10; „Şi o masă mai aproape de unul din paturi": Bc 8. *Azi:* „Foarte rar": Bt 8; „Relativ frecvent": Bt 11, 13.

Plan 11. Planul cu două paturi paralele, laviţă ori masă între ele şi ladă alături de un pat. *În trecut:* Sv 12, Vs 1; „Cu o «lăiţucă», laviţă lipită de unul dintre paturi, de-a lungul peretelui": Bt 2; „Pe băncuţă, în loc de ladă, sunt aşezate căldările cu apă": Nt 12; „Cu masa la geam": Nt 13; „O variantă cu bufet şi ladă între paturi": Sv 7; „Rar": Is 5, Nt 3, 5, 7, Sv 13, Vs 6, 13, Vn 8, 12; „Relativ frecvent": Nt 15 (la casele cu trei încăperi), Vs 3, Vn 3, 10; „Frecvent": Is 16, Vs 2, Vn 9. *Interbelic:* Nt 3, 4, 9, Sv 6, 8, Vs 11, 16, Vn 9, 12; „O variantă cu o bancă pe colţ, la unghiul dintre doi pereţi": Nt 11, Vn 5, 8; „O variantă în plus cu o laviţă alături de un pat": Sv 15-18; „Fără ladă alături de pat": Vs 13; „Reprezentativ şi pentru 1975": Gl 4, Sv 17; „Şi cu o masă lângă peretele cu uşă; plan reprezentativ şi pentru 1975": Gl 2, 3; „Lada este pe peretele de lângă uşă": Gl 10; „Masa cu scaune": Nt 3, Sv 5; „O variantă cu o bancă pe colţ la unghiul dintre doi pereţi": Nt 11, Vn 5, 8, 9; „O variantă cu încă o laviţă alături de un pat": Sv 17, 18; „O variantă fără ladă alături de un pat": Vs 13. *Azi, la fel:* Is 1, 2, Nt 4, Vs 16; „În alt context şi azi": Is 16; „Rezistă şi azi, în alt context; variantă care are şi dulap cu veselă de curat, adică bună": Vn 11; „Existent şi în trecut dar reprezentativ şi pentru 1975": Sv 7; „Rar": Gl 5, Vn 5; „Relativ frecvent": Gl 4, 6 (reprezentativ şi pentru 1975), Sv 9, Vs 10, Vn 2; „Frecvent": Gl 2, 3, 7, Vs 8, 14 (cu masă între paturi). *Azi, mai des:* Gl 10, Nt 9, Vn 13; „Dar în alt context, cu masa în centru": Is 13. *Azi, mai rar:* Gl 9, Nt 6; „Era frecvent în trecut; azi, relativ frecvent": Is 6, Vs 12; „Este planul camerei de curat, tip frecvent în trecut, relativ frecvent azi": Nt 2; „Relativ frecvent în trecut, rar azi": Nt 9, 14, Vs 4, 7, 16; „Frecvent în trecut, azi, rar": Is 10, 14, Vs 15. *Azi:* „Şi o altă laviţă pe lângă un pat; de prin 1965-70": Bc 14; „După al II-lea Război": Is 15; „Reprezentativ pentru 1957": Is 16; „Reprezentativ pentru 1975": Nt 6; „Relativ frecvent": Sv 17, 18.

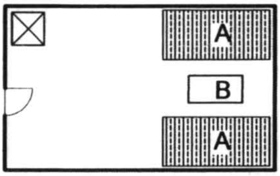

Plan 9

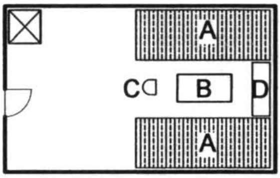

Plan 10

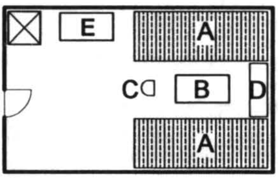

Plan 11

Plan 12. Planul cu două paturi paralele, cu laviţe în faţă şi una între ele. *În trecut:* Is 3, Sv 9. *Azi, la fel:* Bc 15. *Azi, mai rar:* Is 8.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 13. Planul cu două paturi paralele, cu ladă de zestre şi raft. *Interbelic*: „O variantă cu lădoi pus pe colţ în loc de raft": Gl 1.

Plan 14. Planul cu un pat şi laviţe sau bănci pe colţ şi masă. *În trecut:* Bc 5, 20, Is 1-3, 14, Nt 12, Vs 10, 16; „Foarte frecvent, cu pat pe pari, cu scânduri şi rogojină, cu «fundul» rotund cu scăuiaşe, cu «lăiţuce» tot pe pari; era şi o variantă, fără masă (masa era în tindă)": Bt 2; „Fără masă, înlocuită de o altă laiţă; relativ frecvent": Bc 8 (pentru 1900); „Frecvent; o variantă care are culme deasupra patului, ladă de zestre sau stivă de pături, covoare etc la capul patului, masă şi scaune scunde, cu trei picioare, blidar pe laiţă, lângă uşă": Is 7; „Frecvent; erau laiţe late de 0, 50 m în odaia de locuit, la casele cu tindă şi odaie": Nt 15; „Frecvent la planul cu două încăperi; la planul cu trei încăperi soba are plită": Sv 1; „Frecvent, şi cu o variantă care avea două paturi cap la cap, apare şi interbelic": Sv 8; „Rar": Bc 19, Gl 1, 9; „Relativ frecvent": Bc 7, 9 (fără masă), 19, Bt 4, 13, Gl 7, 8, Is 8, Nt 8, Vn 3, 8; „Frecvent": Bc 2, 10, 11, Bt 1, 3, 6, 9, 12, Gl 9, Is 6, 9, 11, 12, 17, Nt 1, 5, 7, 11, Sv 2-6, 9, 10, 13-17, Vs 1, 17, Vn 1, 2, 5, 10, 12. *Interbelic:* Bt 5, 12, 14, Is 9, 15, Nt 6, Sv 5, 6, 8, 9, 11, 16, Vs 6; „O variantă cu două paturi cap la cap": Sv 8; „O variantă cu masă cu scaune": Sv 13; „Cu masa în faţa uneia dintre bănci": Vs 6. *Azi, la fel:* Bc 15, Sv 7; „Rar": Nt 10; „Relativ frecvent": Bc 17; „Frecvent": Vn 13. *Azi, mai rar:* Bc 5, Bt 5, 7 (şi o variantă cu o a treia laviţă lipită în continuarea celei de pe peretele opus patului), 8, 10, 14, Is 10; „Cu un blidar pe o laiţa de lângă uşă": Sv 11; „Mai există câteva exemplare sau este bancă numai pe o latură": Nt 9; „Frecvent în trecut; rar azi, cu blidar lângă un pat pe care se pune cofa cu apă": Is 15; „Frecvent în trecut, rar azi, cu lada de zestre pe laiţă, lângă perete": Nt 2; „Frecvent în trecut, rar azi": Nt 6, Sv 12, 18, Vs 7 (şi o variantă cu un scaun lung în loc de laviţă); „Frecvent în trecut, relativ frecvent azi": Vs 9.

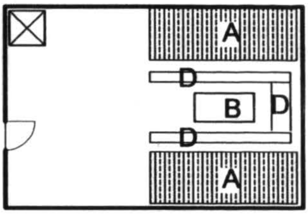

Plan 12

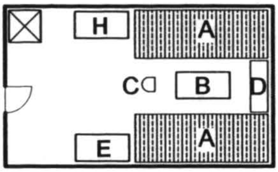

Plan 13

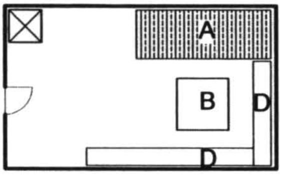

Plan 14

Plan 15. Planul cu un pat, cu laviţe sau bănci pe colţ şi ladă de zestre (sau lădoi). *În trecut:* „O variantă în care lada este lângă pat şi are culme": Is 4.

Plan 16. Planul cu două paturi pe pereţi diferiţi, unul cu băncuţă alături. *În trecut:* Bc 1; „O variantă cu paturile în unghi": Nt 11; „O variantă cu două lăzi, fie lângă una din laviţe, fie între laviţe": Sv 17.

Plan 17. Planul cu paturi în trei colţuri. *În trecut:* „Câte trei paturi şi ladă": Bc 9.

Plan 18. Planul cu paturile în colţ, cu masă şi laviţă lângă unul din ele şi în jurul sobei. *În trecut:* „O variantă, fără laiţe în jurul sobei; dacă erau mai mulţi copii": Is 4. *Interbelic:* „O variantă, fără laiţe": Is 8; „O variantă fără laiţe în jurul vetrei": Vs 6. *Azi, mai rar:* „Frecvent în trecut": Bc 8.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 19. Planul cu două paturi pe colţ, laiţă pe un alt perete şi dulap între sobă şi pat. *În trecut:* Nt 13.

Plan 20. Planul cu două paturi pe pereţi opuşi, neparalele, cu laviţe între ele şi în faţa lor. *În trecut:* „Relativ frecvent": Gl 7.

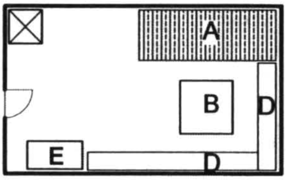

Plan 15

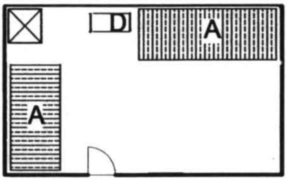

Plan 16

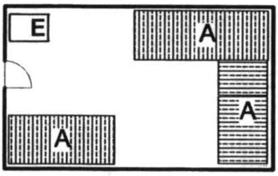

Plan 17

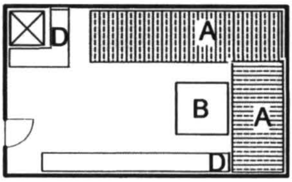

Plan 18

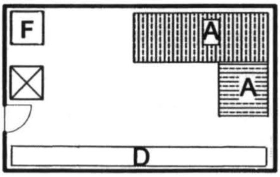

Plan 19

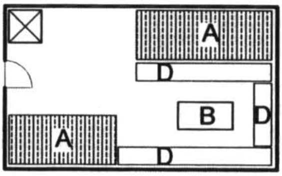

Plan 20

Plan 21. Planul cu pat pe peretele din spate, laviţă în colţ şi altă laviţă (bancă) pe un perete. *În trecut:* „Relativ frecvent": Gl 8; „Frecvent": Gl 9. *Interbelic:* Is 16; „O variantă, în plus cu o masă în unghi opus patului": Bt 3; „O variantă, cu lăzi de o parte şi de alta a patului şi o singură laviţă": Bt 4, 6. *Azi, la fel:* „Rar": Gl 6 (cu câte o bancă pe doi pereţi), 10. *Azi, mai des:* Bc 14, 15. *Azi, mai rar:* Is 15; „Existent şi la 1900": Bc 12. *Azi:* „O variantă cu una din laviţe lângă pat; tip reprezentativ pentru 1975": Bt 6.

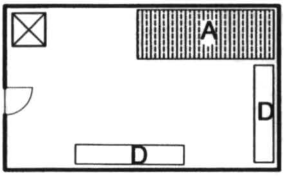

Plan 21

Plan 22. Planul cu un pat, ladă alături, laiţe în unghi, cu blidar şi dulap lângă una dintre laiţe. *În trecut:* „Cu masă în loc de laiţă pe peretele din faţa patului şi blidar în locul dulapului, cu «sipet»": Is 15. *Interbelic:* Is 1.

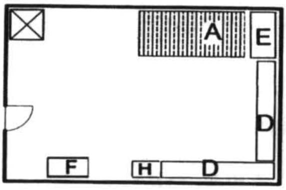

Plan 22

Plan 23. Planul cu două paturi paralele, cu laviţă între ele şi masă cu scaune. *Interbelic:* Vs 2.

Plan 24. Planul cu trei paturi, două cap la cap, altul pe peretele opus, cu masă între ele. *Interbelic:* „Cu spaţiu între paturile de pe acelaşi perete": Vs 4.

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 25. Planul cu două paturi paralele, cu masă cu scaune între ele. *Azi:* „Este reprezentativ pentru 1975”: Bt 5.

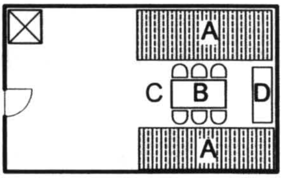

Plan 23

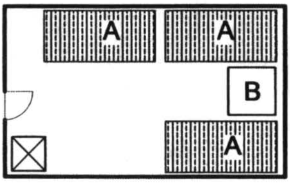

Plan 24

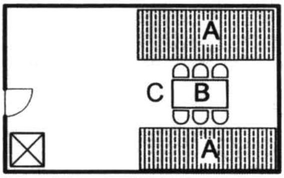

Plan 25

Plan 26. Planul cu două paturi cap la cap, laviţe pe colţ cu masă în unghi. *Interbelic:* „Şi variantă cu două paturi cap la cap despărţite de o măsuţă, cu două lădoaie pe colţ cu masă fără scaune în unghiul format de ele şi un blidar pe peretele cu uşă”: Bc 18.

Plan 27. Planul cu două paturi cap la cap, laviţe pe colţ şi o alta în faţa unui pat. *În trecut:* „Şi sobă în colţul opus unghiului făcut de un pat şi laviţă”: Bc 10 (pentru 1900).

Plan 28. Planul cu un pat, două laviţe sau bănci pe câte un perete, masă centrală cu scaune, un dulap pe un alt perete. *Azi:* Nt 8; „O variantă, cu un pat pe peretele cu uşă, lădoaie în unghi şi o dormeză pe peretele din spate”: Bc 17.

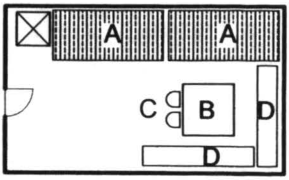

Plan 26

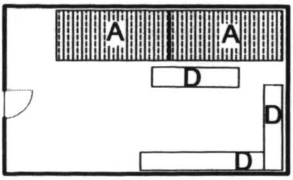

Plan 27

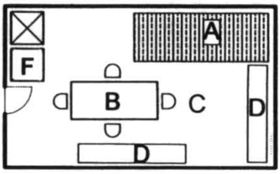

Plan 28

Plan 29. Planul cu un pat, masă şi dulap pe câte un perete, scaune şi ladă pe acelaşi perete. *În trecut:* Bc 3.

Plan 30. Planul cu masă centrală. *În trecut şi interbelic:* „Mobilă tip, cu masă centrală; era la intelectuali şi din 1900; o variantă, cu bancă pe peretele opus uşii”: Sv 6. *Azi:* „Cu masă centrală şi cuier pom”: Vn 10.

Plan 31. Planul cu un pat, ladă şi dulap pe peretele opus şi masă centrală cu scaune. *Azi:* „Cu oglindă pe colţ şi fără bufet, reprezentativ pentru 1975”: Sv 8.

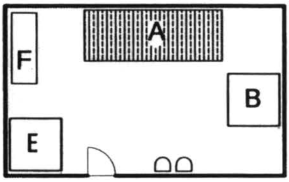

Plan 29

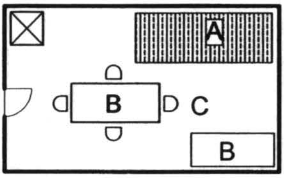

Plan 30

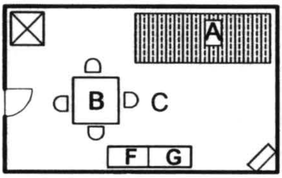

Plan 31

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 32. Planul cu un pat, masa la mijloc şi bufet pe colţ. *Azi:* „Apărut pe la 1950": Bc 1; „Apărut de cinci ani [1971], o variantă care are şi cuier-pom": Vn 10; „O variantă cu TV, fără bufet": Vn 12.

Plan 33. Planul cu un pat, ladă, bufet şi dulap pe câte un perete, masa la mijloc. *Azi:* „După 1945": Bc 9.

Plan 34. Planul cu un pat, ladă, dulap, laviţă pe perete. „O variantă apărută încă dinainte de 1914": Bt 9. *Interbelic:* „O variantă cu patul în stânga uşii şi un dulap pe peretele din spate": Nt 7. *Azi:* „Cam din 1960": Bt 14; „Cu banca şi lada puse la mijlocul pereţilor": Sv 5.

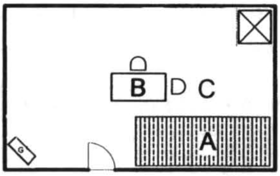

Plan 32

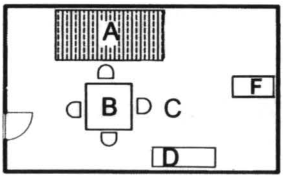

Plan 33

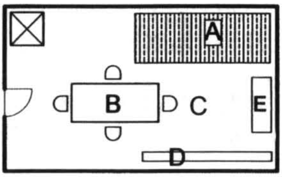

Plan 34

Plan 35. Planul cu un pat, ladă şi laviţă la câte un perete, dulap între pat şi laviţă şi masă la mijloc: *Azi:* Bc 2; „Fără a se specifica tipul de mobilă": Vs 4, 6.

Plan 36. Planul cu bibliotecă, pat, Tv pe câte un perete şi masă centrală: *Azi:* Gl 1; „Fără bibliotecă şi TV": Is 10.

Plan 37. Planul cu pat, dulap, ladă, bufet, oglindă, Tv şi masă la mijloc. *Azi:* „Din 1930": Gl 8; „Numai cu şifonier": Is 8; „Fără oglindă şi cu pat": Vs 13.

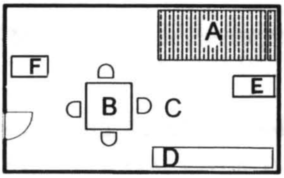

Plan 35

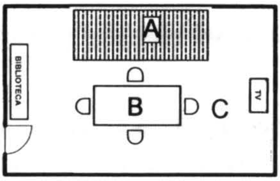

Plan 36

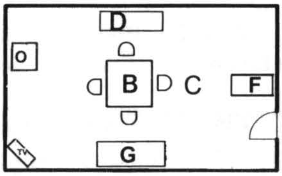

Plan 37

Plan 38. Planul cu masă pe mijloc, un pat, laviţă, ladă de zestre. Bt 13; „Cu o laviţă sau bancă pe peretele din dreapta uşii": Bt 3, 4 (fără ladă de zestre).

Plan 39. Planul cu un pat, dulap, bufet, TV pe un colţ şi masă la mijloc. *Azi:* Bc 4; „Cu oglindă în loc de TV şi dormeză în loc de pat, mai rar, după 1975": Is 15; „După 1960, o variantă şi cu dulap": Nt 3. „O variantă cu masa cu scaune la un perete şi o ladă în plus; reprezentativ pentru 1975": Sv 16.

Plan 40. Planul cu un pat, masă cu bufet alături, măsuţă cu radio, fiecare la câte un perete. *Azi:* Bc 13.

https://biblioteca-digitala.ro

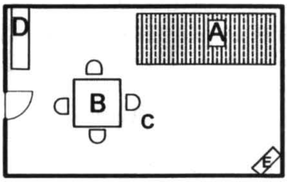

Plan 38

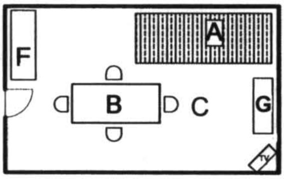

Plan 39

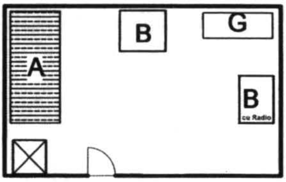

Plan 40

Plan 41. Planul cu un pat-studio, bibliotecă cu telefon, canapea, dulap, fiecare pe câte un perete şi masă centrală. *Azi:* „Cam după 1948 şi mai mult": Gl 9.

Plan 42. Planul cu un pat-studio, bufet, toaletă, dulap. *Azi:* Nt 14.

Plan 43. Planul cu un pat, dulap, două bănci, masă centrală cu scaune. *Azi:* Vs 9.

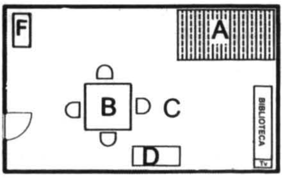

Plan 41

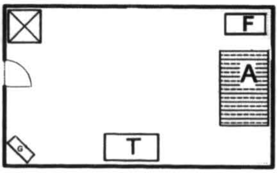

Plan 42

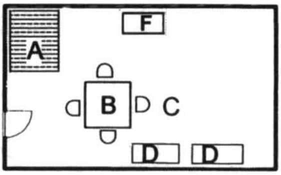

Plan 43

Plan 44. Planul cu un pat-studio, toaletă şi masă cu scaune la un colţ. *Azi:* „Plan postbelic": Vs 12.

Plan 45. Planul cu pat şi dulap la câte un perete şi masă centrală cu scaune. *Azi:* „După 1950, o variantă cu oglindă şi o alta cu ladă, plan reprezentativ pentru azi": Is 9.

Plan 46. Planul cu pat ataşat peretelui din faţă. *Interbelic:* Sv 13. *Azi, mai rar:* Is 15.

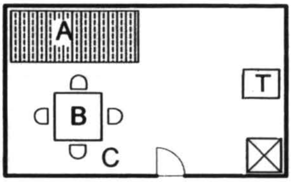

Plan 44

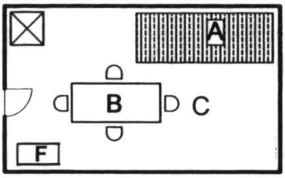

Plan 45

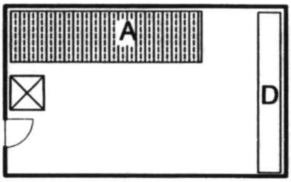

Plan 46

Plan 47. Planul fără pat, cu dulap, laviţă, bufet, masă la mijloc cu scaune. *Azi:* Bc 8; „Apărută după 1954": Bc 7.

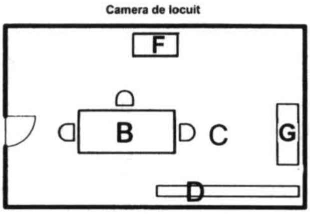

Plan 47

https://biblioteca-digitala.ro

Plan 48. Planul cu trei laviţe cap la cap. *În trecut:* „Trei laviţe, cap la cap, pe lungul celor trei pereţi fără uşă, fără pat": Nt 12; „Foarte frecvent": Vn 2; „O variantă care are şi un pat pe peretele fără laviţe": Vn 5. *Interbelic:* „Cu masa pe centrul peretelui": Is 10.

Plan 49. Planul cu două paturi paralele, cu masă cu TV, respectiv cu dulap la un capăt al patului şi sobă la celălalt. *Interbelic:* „De obicei masa se aduce lângă pat atunci când se mănâncă pe ea": Bc 12.

Plan 50. Planul cu un pat şi un recamier pe pereţi opuşi, şifonier pe un alt perete şi masă centrală. *Azi:* „Din 1965": Vs 15; „O variantă cu două paturi, şi cu un bufet pe colţ": Vn 8.

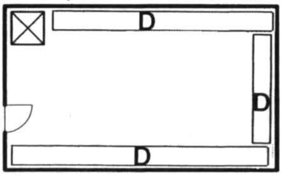

Plan 48

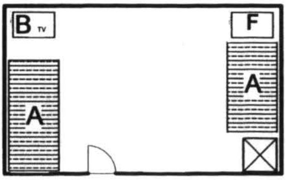

Plan 49

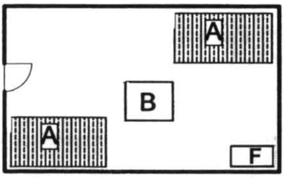

Plan 50

Plan 51. Planul cu trei paturi şi laviţă între două dintre ele. *Interbelic:* Bc 9; „O variantă: cele două paturi de pe acelaşi perete cu distanţă între ele şi un radio pe un perete, în colţ": Gl 9.

Plan 52. Planul cu două paturi paralele, cu două bufete cu ladă la mijloc, aşezate pe un perete, cu masă la mijloc cu scaune. *Azi:* „O variantă fără bufete": Vn 9.

Plan 53. Planul cu trei paturi, masă centrală, şi alte două pe un perete, dulap şi ladă sau bancă lângă unul dintre paturi, scaune la perete. *Azi:* Nt 9.

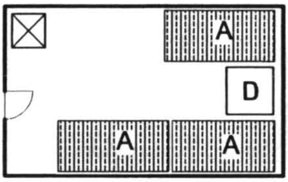

Plan 51

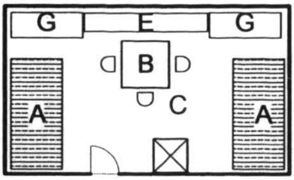

Plan 52

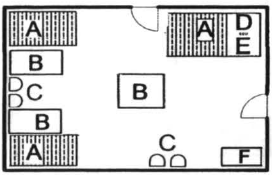

Plan 53

Altfel: Fără pat: „În «odaia de curat» nu se punea pat, erau trei laiţe pe trei pereţi, în unghi iar între două era o ladă. Se punea masă la mijloc": Bt 2.

Planuri cu masa la mijloc

Apariţie: Bc 20; „Rar, acum": Bc 5; „Recent": Bc 10, Is 1 (foarte recent), 7, 11, Nt 7, Vn 8; „În camera curată, de când a apărut mobilă din comerţ": Is 4; „În noile locuinţe, după ce apare mobila tipizată": Vs 10; „Era la intelectuali şi din 1900": Sv 6; „Din 1930": Is 6, Nt 5, 12 (la cei mai înstăriţi, care aveau mai multe încăperi), Vn 3 (la unii); „De când se cumpără garnituri de mobilă, cu scaune la masă": Sv 3; „De 40 de ani [1937]": Vs 5; „Interbelic, în camera curată, la cei mai chivernisiţi": Vn 1; „În 1940": Gl 6; „După al II-lea Război Mondial, cu garniturile noi de mobilă, au dispărut culmea, lada de zestre, se

https://biblioteca-digitala.ro

pun scaune împrejurul mesei din centru": Is 12; „După 1944": Nt 11, Sv 9, Vs 6, 16; „Din 1950": Is 13, 14, 16, Nt 1, 6, Sv 5; „Mobila tip, după 1950": Nt 2; „Din 1950-60": Vs 2; „Cam de 20 de ani [după 1957]": Nt 13, Vs 11; „Din 1959-60": Vn 5; „Din 1960": Is 10 (cu un singur pat), Sv 10, 11, Vn 6, 7, 10, 12; „Din 1965-70": Nt 15; „Din 1965-70, poate şi în 1950, cei mai bogaţi": Sv 4; „Din 1960-65": Vs 1; „Din 1965": Vs 15; „Din 1970": Bt 1 (în camera curată), Nt 4, Vs 4; „Din 1973": Vn 2, 4 (puţine); „Din 1975": Vs 8; „Din 1976": Vn 13.

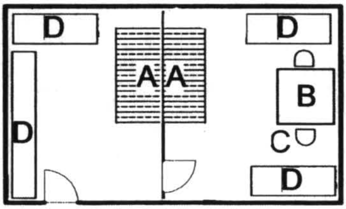

Plan interbelic

Notă: Tipurile de plan nu sunt indicate pentru că apar mai sus, atunci când au existat în datele de teren.

Când nu se precizează altfel, planurile se referă la încăperile de locuit, nu la cele de reprezentare.

VATRA

„Vatră cu cuptor şi plită": Bc 14; „Atât vatra, cât şi soba, cahlele, cuptorul se fac din cărămidă uscată la soare şi apoi lipită şi văruită": Bt 2; „Vatră cu «cotlon»": Gl 1; „Sistemul de încălzire e cu sobe, care au şi cuptoare. Vatra e întotdeauna înaltă": Is 1; „Sobă cu vatră": Nt 10; „Vatra era lângă sobă care era în centrul peretelui din spate": Vs 13; „Nu s-a pomenit aici [vatră]. Podgorenii au avut bani, s-au mişcat mult la Focşni, Brăila": Vn 6.

Vatră în mijlocul camerei, sat Câmpuri, jud. Vrancea (desen de Roswith Capesius)

Amplasare

Vatră liberă în centrul încăperii. *În trecut:* Bc 7, 10, Bt 8, Is 4, Vs 16; „Rar": Vn 5; „Frecvent": Vs 5.

Vatră într-un colţ al încăperii. *În trecut:* Bc 2, 4, 8-13, 15, 17, 19, Bt 2-4, 6, 9, 13, Gl 1, 5, 7-9, Is 2, 4, 6, 7, 9, 12-14, 17, Nt 3-8, 12, 13, Sv 4, 9, 13, Vs 8, 9, Vn 9; „Sobă cu vatră şi cuptor": Nt 14; „Sobă cu vatră": Nt 15; „Relativ frecvent": Vn 2, 7, 8, 11; „Frecvent": Nt 9, 11, 15, Sv 1-3, 5, 6, 8, 10, 12, 14-18, Vs 6, 11, 13, Vn 1, 3-5, 10. *Azi, la fel:* Bc 1, 5, 14, 16, 18, 20, Bt 5, 7, 10, 11, 14, Gl 2-4, 6, 10, Is 3, 8, 10, 11, 15, 16, Nt 2, Sv 3, 7, Vs 12, 15, Vn 12; „Vatră înaltă, în faţa cuptorului": Vs 3; „Vatră joasă": Vs 10; „Frecvent": Vs 14. *Azi, mai rar:* Is 5, Nt 1, 15, Sv 11 (frecvent în trecut, rar azi), Vs 2; „Cazuri foarte izolate": Nt 6. *Azi:* Vs 16.

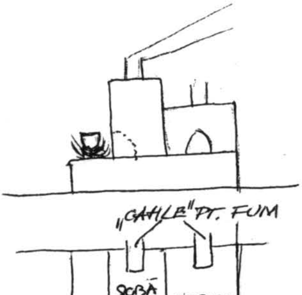

Vatră de colţ, sat Flămânzi, jud. Botoşani (desen de Maria Elena Enăchescu)

https://biblioteca-digitala.ro

Vatră aşezată spre centrul peretelui. *În trecut:* Bc 2, 4, 7-9, 13, 15, Bt 9, 13, Gl 1, 5, 8, Is 1, 9, Nt 3, 7, 8, Vs 17; „Rar": Sv 14; „Relativ frecvent": Vs 13; „Frecvent": Vs 1, 7, Vn 13. *Azi, la fel:* Bc 3, 5, 6, 12, 16, 18, 20, Bt 8, 11, 12, Sv 1, 7; „Vatră cu cuptor": Sv 9. *Azi, mai rar:* Bt 1, Nt 1.

Amplasarea în casă: *În tindă.* *În trecut:* Bc 20, Gl 1, 5, 7, Is 4, 7, 13 (se spune că ar fi fost), Nt 4, 12, 14, Vn 7; „Casa cea mică": Bc 17; „Rar": Bt 13, Is 3, 5, Nt 6, 15, Vs 9, Vn 4; „Relativ frecvent": Vs 4, 11; „Frecvent": Vs 2 (sală), 5 (iatac), 7, 15, Vn 8. *Azi, la fel:* Gl 3, Is 8, Sv 7. *Azi, mai rar:* Gl 2, 10, Is 5; „Tindă şi camera de locuit": Nt 10. *Azi:* „În hol": Sv 3. ***În camera de locuit:*** *În trecut:* Bc 1, 2, 4, 11, 13, 19, Bt 1, 3, 4, 6, 8, 13, 14, Gl 5, 8, 9, Is 6, 7, 9, 11-15, 17, Nt 2, 5, 13, Sv 13; „«Casă»": Bc 7, 8, 10, Bt 9, Nt 2, 7, Sv 2, 5, 6, Vs 6 (frecvent); „Odaie": Bc 9; „La «sobă», cele mai înalte": Vn 7; „Numită «cămară», mică încăpere în spatele tindei; apoi mutată în casa de locuit": Vn 11; „Rar": Gl 7; „Relativ frecvent": Sv 4, 9, 10, Vs 11, 17, Vn 5, 8, 12; „Frecvent": Nt 6, 8 (casă sau odaie), 9, 11, 15, Sv 2 (casă), 8, 14-18, Vs 1, 3, 4, 8, 9 (mai vechi), 13 (odaie), Vn 1-3, 9, 13. *Azi, la fel:* Bc 5, 6, 12, 14, 16, 18, 20, Bt 2, 7, Gl 4, 6, Is 3, 10, 16 (se pun pentru sobe), Sv 1, 7, Vs 16; „Frecvent": Sv 12, Vs 10, 12, 14. *Azi, mai rar:* Bt 3, 5, 10, 11, Nt 1, 10 (şi tindă), Sv 3, 11 (frecvent în trecut, relativ frecvent azi), Vs 3. *Azi:* „Azi este sobă aşezată": Vn 9; „Rar": Gl 2. ***În bucătărie:*** *În trecut:* Is 1; „Rar": Gl 7, Nt 1; „Relativ frecvent": Nt 11 (în bucătăria de vară), Sv 16.

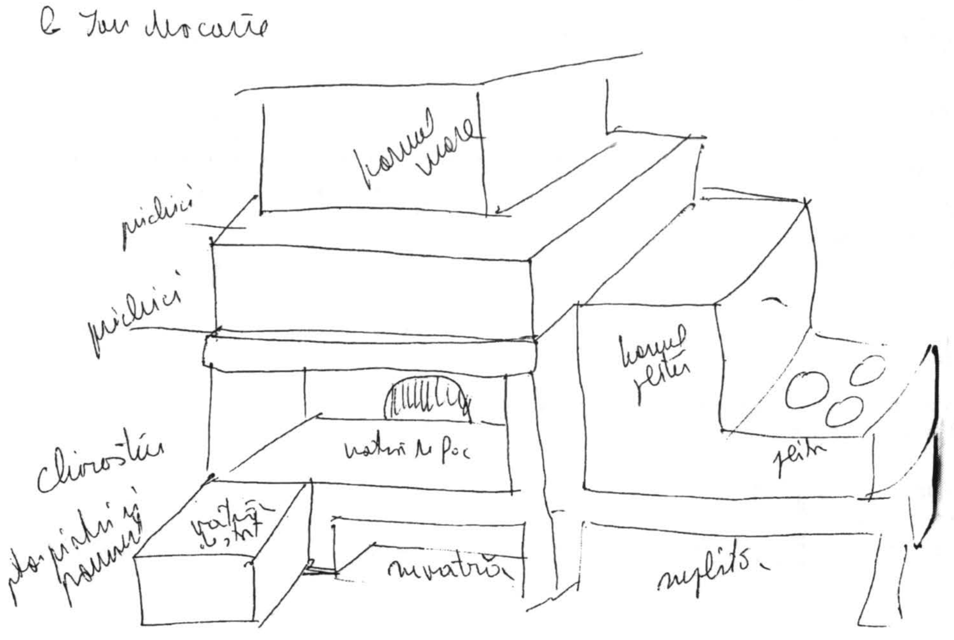

Vatră cu cupor şi plită, sat Vetrişoaia, jud. Vaslui (desen de Paul Petrescu)

Azi, la fel: Bc 3, 6, 12, 18, 20, Gl 2-4, 6, Is 8, Nt 2 (întotdeauna), Sv 7 (frecvent); „Prima cameră e tinda sau bucătăria de iarnă": Bc 14; „Frecvent": Vs 10, 14. *Azi, mai rar:* Bc 16, Bt 8, 12, 14, Gl 10; „În bucătăria de vară": Bc 5, 15, 16. *Azi:* Bc 1, 2, Bt 1, 7, Is 11; „În bucătăria de vară, tot cu sobă": Bc 14; „Rar": Bt 10, Is 15, Vs 8 (bucătăria de vară); „Relativ frecvent": Sv 3, 11; „Frecvent": Sv 1, 8, 9, Vs 3, 12. ***Într-o anexă:*** *În trecut:* Bc

https://biblioteca-digitala.ro

1, 12, 18, Is 9, 12, 13, Nt 1, Sv 7; „«Chiler»": Bc 7-9, 11, Gl 5, 8, Nt 3, 13; „În chiler sau în iatac, când nu exista chilerul": Vs 16; „Cămară": Is 6, Nt 6 (rar); „Rar": Bt 6, 9 («polatră»), 13, Gl 1, 7, 9 («chiler»), 5, Sv 14; „Relativ frecvent": Sv 2, 5 (în şandrama), 6, 9 (pirostrii în şuriţă), Vs 4 (chiler), 5 (chiler), 7, 13 (chiler), 14 (paravan), 17, Vn 4 (chiler); „Frecvent": Vs 2 (chiler), Vn 13. *Azi, la fel:* Bc 20, Bt 14, Is 8, 10; „În «chiler»": Gl 4; „Rar": Bt 11, Is 14; „Relativ frecvent": Nt 9. *Azi, mai des:* Bt 8, 12; „«Chiler»": Bc 2. *Azi, mai rar:* Bc 10, Gl 2, Vs 15; „«Căsoi»": Gl 3; „Chiler": Vs 3. *Azi:* Bt 10; „În chiler": Nt 7; „Rar": Sv 1, 3; „Relativ frecvent": Vn 12 (chiler); „Fecvent": Vs 8 (paravan).

Amplasarea în gospodărie: ***În colţul din faţa tindei:*** *În trecut:* Is 2; „Rar": Gl 7. *Azi, mai rar:* Vs 12 (frecvent în trecut, relativ frecvent azi). ***În curte.*** *În trecut:* Bc 11, Is 2, 9, Nt 3, 4, 7, 13; „Se numea «focărie»": Nt 15; „Cuptor cu vatră, «jignă»": Vs 1; „În «cotlon», afară, cuptor de pâine şi plită": Vs 16; „Rar": Gl 6, Is 4, 13, Sv 2, 5, Vs 3, 5, 6 (după 1900), 8, Vn 9; „Relativ frecvent": Nt 8, 9; „Frecvent": Vs 2, 4, Vn 2. *Azi, la fel:* Bc 1, 10, 15; „Se făcea şi se face vatră şi în curte": Nt 14; „Sub «perdea» într-o apă": Bc 14; „În şopronel": Gl 8; „Vara": Is 11, Nt 6; „Rar": Gl 4, 9. *Azi, mai des:* Bt 11, 14; „Pentru cartoafe": Bc 17. *Azi, mai rar:* Nt 2, Vs 11-13, Vn 3. *Azi:* Bt 12, Nt 5; „Relativ frecvent": Vs 2. ***Altundeva.*** *În trecut:* „Sub celar": Nt 2; „În şandrama": Sv 9, 14; „Cămară, etac": Vs 7; „Rar": Bt 3. *Azi, la fel:* Bt 1, Is 8. *Azi, mai des:* Bt 7. *Azi:* „Unde este necesar": Sv 3.

Materiale şi construcţie: ***Piatră.*** *În trecut:* Bc 17, 18, Is 10; „Rar": Bt 6, Is 4, 6 (pe margini); „Relativ frecvent": Sv 11, 16, Vn 2; „Frecvent": Nt 9 (lipită cu lut), Sv 12, Vn 13. *Azi, la fel:* Bc 1, 11, Nt 5. *Azi, mai rar:* Nt 2, 15. ***Lut ars.*** *În trecut:* Bc 3, 8, Is 14, Nt 12; „Rar": Sv 8; „Relativ frecvent": Sv 6; „Frecvent": Sv 2, 17 (cu cofrag), Vs 7, 15 (lipit), Vn 1. *Azi, la fel:* Is 8, Nt 5. *Azi, mai rar:* Bt 7, Vs 3; „Rar": Bc 1. ***Pământ, pământ cu nuiele, ţăruşi.*** *În trecut:* Bc 18, Bt 1, 5, Bt 8, 11-14, Gl 5, Is 6, 12, 13, 15, Nt 1, 3, 6, 14; „Temelia": Bc 15; „Lut": Bc 5, 16; „Vatra lipită cu pământ şi grădele": Bc 19, „Pământ negru, bătut cu maiul, uscat la soare, apoi lipit cu lut": Bt 2; „«Vălătuci»": Is 1; „Ţăruşi, nuiele împletite, umplută cu pământ": Is 4; „Nuiele împletite pe contur, pământ bătut şi lipit la exterior": Is 7; „Se făcea gard de nuiele care se umplea cu pământ sau gard de chirpici umplut cu pământ": Is 9; „Lut, ţăruşi bătuţi şi lipitură": Vs 12 (frecvent); „Rar": Bc 2, Vn 3; „Relativ frecvent": Nt 8, Vn 10, 12; „Frecvent": Nt 10, 11, Sv 6, 8 («hlei»), 9 (nears, nisip, lut), 10, 14, Vs 2 (vălătuci), 3 (lut), 6 (vălătuci cu lut), 7, 13 (vălătuci), 14, Vn 1, 8. *Azi, la fel:* Bc 14, 20, Bt 10, Gl 3, 4, 6, Is 8, 11; „Pământ cu pari": Nt 7; „Vălătuc amestecat": Vs 8 (frecvent); „Rar": Gl 2, 10. *Azi, mai rar:* Bt 7, Is 10, 16, Vs 10; „Cu «vălătuci» pe margine": Is 3; „Cu margini de piatră": Is 5; „Frământat cu picioarele": Sv 4; „Rar": Bc 3, Nt 10. ***Piatră cu pământ.*** *În trecut:* 8, 11, 17, Bt 3, 4, 6, Gl 1, Is 12, 17, Nt 1, 4, Vs 17; „Cu scândura la perete": Bc 4; „Faţa, uneori, cu piatră": Is 4; „Mai puţin piatră": Sv 4; „Pe margini": Is 6; „Rar": Gl 4, Nt 8, Sv 16; „Relativ frecvent": Sv 8, 11, Vn 5; „Frecvent": Sv 3, 5, 7, 12, 13, 15 (înăuntru cu pământ), 17, 18, Vn 11 (şi cu cărămidă arsă pe margini). *Azi, la fel:* Gl 2, Is 11; „Prundiş": Is 8; „Rar": Bt 10. *Azi, mai des:* Bt 11, 14. *Azi, mai rar:* Gl 4, 10, Nt 15, Vs 10. *Azi:* Bt 1, Is 3; „Rar": Bt 7. ***Cărămidă.*** *În trecut:* Bc 7, 15, Bt 9, Gl 9, Nt 13, 14; „Lipită cu lut": Bc 13, „Din lut nears": Is 2; „Faţa": Nt 15; „Cărămidă de prin împrejur": Sv 4; „Mică, arsă": Vs 1; „Rar": Bc 2, 11, Bt 4, 6, 13, Nt 8, Sv 5, 14; „Relativ frecvent": Sv 2, 16, Vn 8; „Frecvent": Nt 15, Vs 5, 9, Vn 3, 4, 7, 9. *Azi, la fel:* Bc 12, 14, 18, 20; „Cărămidă cu lut": Bc 6, 9, Sv 1 (şi balegă de cal); „Nearsă": Is 8; „Cărămidă moartă sau crudă": Vs 16; „Rar": Gl 2, Vn 10; „Frecvent": Vs 10 (nearsă, în trecut;

https://biblioteca-digitala.ro

arsă, azi), 14. *Azi, mai des:* Gl 4. *Azi, mai rar:* Bc 10, 19, Is 10, Sv 11 (relativ frecvent în trecut, rar azi). *Azi:* Bc 3, Bt 5, 12, 14, Gl 10, Is 15, Nt 1, 2; „Cărămidă de presă, de şamotă, arsă sau crudă”: Vs 16; „Rar”: Bc 1, Bt 7, 8, 10, Gl 6, Sv 3, Vs 3; „Frecvent”: Sv 7, 9, 12, Vs 2, 12, 15, Vn 13. ***Alte materiale.*** *În trecut:* „Chirpic”: Bc 2, 9, Gl 7, 8, Vs 4 (relativ frecvent), 11 (frecvent); „Nuiele lipite cu lut”: Is 11; „Lut galben cu nisip”: Vs 16. *Azi, mai rar:* „Pământ cu paie”: Vs 16. *Azi, la fel:* „Ţăruşi cu «vălătuci» de lut şi pământ ”: Is 8. *Azi:* Bt 11; „Chirpic”: Bc 5, 16, Bt 8, Gl 3 (rar), Is 3, 16; „Teracotă cu lespezi de piatră, ţine căldura (alături de cărămidă); frecvent”: Sv 1; „Teracotă”: Sv 3; „Lut şi deasupra cărămidă”: Vn 12.

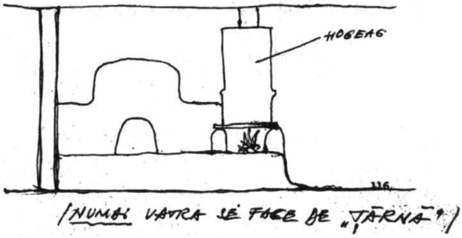

Vatră cu hogeag, sat Manoleasa Prunt, jud. Botoşani (desen de Irina Cajal Marin)

Nivelul vetrei: ***Pe pământ.*** *În trecut:* Nt 6; „Rar”: Bc 8, Vn 5; „Frecvent”: Vn 2, 8. ***Puţin ridicată.*** *În trecut:* Bc 9, Bt 9, Gl 1, 9, Vs 9; „Două-trei degete”: Vn 1; „5-10 cm”: Bc 17; „10 cm”: Sv 13, Vn 7 (frecvent); „20 cm”: Bc 4, 7, Is 8, Vs 15, Vn 4 (frecvent); „20-30 cm”: Is 6, 17, Nt 1, Vs 1, 7; „Ccca 30 cm”: Nt 12, 14; „Rar”: Nt 8, Sv 3; „Relativ frecvent”: Nt 7, 9. *Azi, la fel:* Bc 6. *Azi:* „Rar”: Bc 10. ***Ridicată de la circa 40 cm.*** „Cca 50-60 cm”: Sv 11. *În trecut:* „40 cm”: Bc 5, 8, 10, 16, 18, 19, Bt 2-4, 6, 13, Gl 8, Is 12-14, Sv 5, 8, Vn 4 (rar), 11; „Relativ frecvent”: Vn 5, 9; „Frecvent”: Nt 7, 8, 11, Sv 6, 9, 15, 17, 18, Vs 5, 6, 9, 11, 13, 17, Vn 3, 12, 13. Ridicată de la: „40-50 cm”: Nt 13; „40-65 cm”: Bc 15; „50 cm”: Bt 7, 14, Is 9, Sv 2, 7 (frecvent), 12 (frecvent); „50-60 cm”: Sv 16, Vn 10 (frecvent); „60 cm”: Bt 11, Is 1, 4, Nt 5, 9, 15, Sv 3 (cca), 4, 14 (frecvent), Vs 4, 14 (frecvent); „La 60 cm. vatra la soba de cărămidă”: Bc 13; „60-70 cm”: Is 7; „70-75 cm”: Sv 1; „75 cm”: Is 2; „80 cm”: Gl 7, Vs 10. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 12, 14, 20, Bt 1, 5, 8, 10, 12, Gl 2-4, 6, 9 (şi peste), 10, Is 8, 16; „40-50 cm”: Vs 2; „50-60 cm”: Vs 8 (frecvent); „60 cm”: Is 11, 15, Vs 3, 12, 16. *Azi, mai rar:* „40-60 cm”: Nt 2; „50 cm”: Is 3, 5, 10, Nt 10, 15; „50-60 cm”: Sv 10 (frecvent în trecut, rar azi). *Azi:* „40 cm”: Bt 11, 14 (rar), Nt 1 (rar, la cuptor), Vn 7 (relativ frecvent); „70-80 cm; „80-85 cm”: Sv 1.

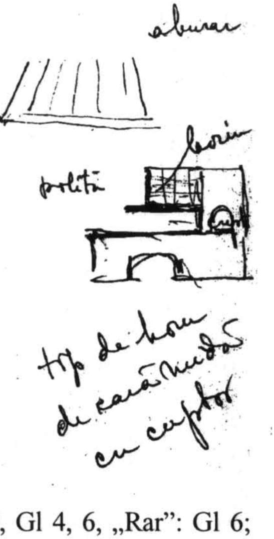

Vatră închisă: „Fiind aşezată pe colţ, era închisă de doi pereţi. Uneori se mai adăuga un perete, delimitând un spaţiu ce rămânea liber doar pe o latură”: Gl 6; „Acoperită de horn”: Sv 18; „Aşezată în colţul din faţa tindei”: Vn 2. ***De un perete.*** *În trecut:* Bc 4, 8, 18, Nt 7 (relativ frecvent), Sv 1 (rar), 9; „Peretele cuptorului”: Bc 7, 9-11, Bt 9, 13, Nt 11, Sv 2, 5, 6 (frecvent), 8, 14 (frecvent), 15 (de horn, horn deasupra), Vs 4, 6 (frecvent), 7 (relativ frecvent, închis cu o uşiţă de lemn), 9 (frecvent), 13, 16 (frecvent), Vn 4 (frecvent), 5 (frecvent), 8 (relativ frecvent), 12 (frecvent). *Azi, la fel:* Bc 14, 20; „Cuptorul în fund”: Bc 2, „Peretele cuptorului”: Bc 17, Vn 9; „În curte cu perdea în jur”: Vs 11. *Azi, mai rar:* Sv 7. ***De doi pereţi.*** *În trecut:* Bc 1, 5, 16, Bt 2-4, 5, 9, Nt 1, 2 (de cuptor), 12; „Relativ frecvent”: Vn 8; „Frecvent”; Nt 7, 8, Sv 1, 9, 12, Sv 16 (în unghi drept), Vs 7 (închis cu o uşiţă de lemn). *Azi, mai rar:* Bc 18, Bt 5, Gl 2, Nt 15, Sv 1. *Azi, la fel:* Bc 14, Bt 1, 7, Gl 4, 6, „Rar”: Gl 6;

https://biblioteca-digitala.ro

„Frecvent": Sv 7. *Azi:* Vs 16; „La vatra cu cuptor din curte": Gl 9. ***De trei pereţi***: *În trecut:* „Perete, latura lungă, latura scurtă pat de pământ, [cealaltă] latură lungă, pat de pământ": Vs 16. *Azi, la fel:* „Cel de afară, trei-patru pereţi, deschis spre sud": Bc 15. ***De jur împrejur.*** *În trecut:* Gl 1, 7; „De jur împrejur": Sv 9. *Azi, la fel:* Bt 8, 10, 12, 14, Nt 14; „Afară": Bc 14. *Azi, mai des:* Bt 5. *Azi, mai rar:* Bt 11, Gl 10.

CUPTORUL

Denumire locală: „Cuptor": Nt 11, Sv 3, 6, 14, 15, Vs 3 (cuptior), 5, 7, Vn 3; „Cuptor cu hoarnă": Nt 6; „Cuptor cu horn": Nt 7, 8, Sv 8; „«Hoarnă»": Nt 5, 14; „Hoarnă cu cuptior": Vn 8; „«Pici»": Sv 18; „Sobă cu «hoarnă»": Bc 2, 4, 8, Vn 12; „Sobă cu horn şi cuptor": Vs 4.

Horn cu cuptor, sat Bogdana, jud. Vaslui (desen de Dan Răvaru)

Tipologie, elemente de construcţie: „Vatră, cuptor, horn, «căbălaică» în pod": Bc 11; „Cuptor pentru pâine şi colaci, vatră, plită, «rolă» cumpărată şi zidită, loc după cuptor, loc după sobă, firide, «fumare», horn, «hogeag»": Bc 14; „Şi în soba oarbă": Gl 1; „Cuptor pentru mai mulţi vecini, aproape ca la brutărie": Gl 9; „Cuptor şi sobă împreună, cu fumuri ce ieşeau din nou în tindă, sub hornul larg, ce ducea la «căhleaţă» în pod": Is 4; „Tip ca în Năsăud şi Maramureş; ocupa un sfert din cameră": Sv 10; „Cuptorul se construia din două scânduri late, pe care le încheia; le spunea «vătroaie». Între vătroaie se bătea lut şi făcea «cuptorişte». Pe aceasta punea o scorbură de lemn pe care o îmbrăca cu pământ. După ce ardea scorbura, rămânea cuptorul rotund înăuntru şi bine nivelat sus. Se dormea pe el": Sv 11; „Cu temelie de molid la mijloc": Sv 13; „Erau cuptoare în centrul încăperii. Fugeau copiii roată în jur": Sv 14; „Cuptorul se construia pe vatra cu lut. Se clădea din lemne uscate, forma cuptorul, după aceea lut frământat şi-l învelea cca 15 cm cu lut. Când era uscat, aprindea lemnele şi cuptorul se ardea ca o oală": Sv 15; „Cuptor cu [băgeac]": Vs 6; „Întâi era cuptor fără sobe [cuptor simplu], pe vechi, când nu eram eu născut. Pe urmă prin 1910-1911 au început să pună sobe deasupra. Înainte erau din vergi de lemn udate, îndoite şi lipite cu lut. Acum sunt din cărămidă subţire pentru cuptor, sobă": Vs 7; „Se cocea pâine pe vatra cuptorului": Vs 12; „Cuptor cu horn şi vatră": Vs 14; „Cuptor cu corpul îmbinat în rolă uriaşă în casă şi în chiler": Vs 15; „Uneori rola se chema «aburar»": Vs 17; „Cuptor cu cotloane, cu plită, horn": Vn 3; „Cuptor cu hoarnă şi cu vatră, aşezat în mijlocul camerei": Vn 5.

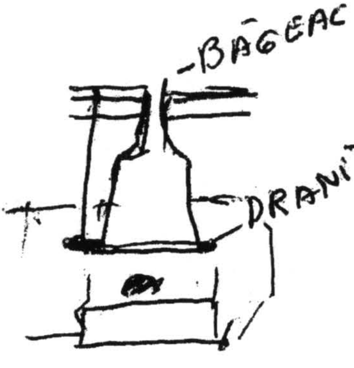

Cuptor cu băgeac, sat Cârja, com. Murgeni, jud. Vaslui (desen de Paul Petrescu)

Cuptor simplu. *În trecut:* Bc 7, 15, 19, Gl 1, 5, Is 3, 4, 9, 14, Nt 12, Vs 7, Vn 6, 11; „Relativ frecvent": Vs 9, 11 (cu ursoaică în pod), 13, Vn 8; „Frecvent": Vs 10, Vn 4, 10. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 17, 20, Bt 1, Gl 9, Is 8. *Azi, mai rar:* Bc 18, Vs 5. *Azi:* „Rar": Vs 10; „Relativ frecvent": Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

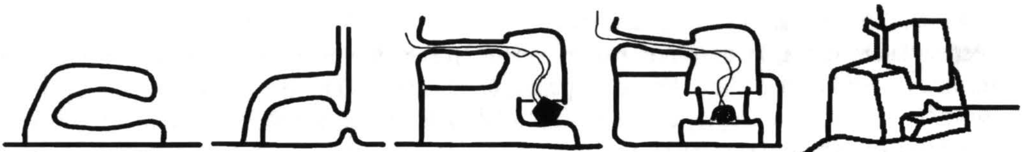

Cuptor simplu — Cuptor cu corpul în afară — Cuptor cu horn şi vatră orientate spre centru — Cuptor cu horn şi vatră orientate spre faţă — Cuptor cu horn şi vatră orientate pe diagonală

Cuptor cu corpul în afară. *În trecut:* Bc 2, 10, Gl 1, 5, Is 2, Nt 2, Sv 12. *Azi, la fel:* Bc 15, 20, Gl 9. *Azi:* „În curte": Is 12, 15.

Cuptor cu horn şi vatră orientate: *Spre centru.* *În trecut:* Bc 2, 7, 8, 11, Bt 3, 4, 6, Gl 7, 8, Is 2, Nt 5, 7, Sv 10, 12; „Cu «hogeag» şi vatră": Bt 2, Nt 3, 8, 13, Vn 11; „Rar": Vn 13; „Relativ frecvent": Vs 11 (cu ursoaică în pod), Vn 5; „Frecvent": Vs 1, 14. *Azi, la fel:* Bc 3-6, 16, 20, Bt 1, 5, 7-10, 12-14, Gl 2-4, 6, Is 8, 9, 11, Nt 1, Sv 7, 13, Vs 12, 15, 16 (azi, horn şi plită), Vn 8 (relativ frecvent). *Azi, mai rar:* Bc 18, 19, Gl 10, Is 12, 15, Nt 10, 14, 15, Vs 10. ***Spre faţă.*** Sv 11; *În trecut:* Bc 2, 8, 9, 17, Bt 2, 11, Gl 5, Is 6, 7, Nt 2, 4, 7, 15, Vs 17, Vn 1, 9; „Cu gura spre tindă": Vs 7; „Relativ frecvent": Nt 11, Vs 13 (dar o variantă cu horn direct, drept), Vn 13; „Frecvent": Nt 9, Sv 2-6, 8, 14 (cuptor cu horn), 15-18, Vs 4, 6, 8, 9, Vn 2, 12. *Azi, la fel:* Bc 4, 10, 12, 14, Bt 7, 9, 13, Is 3, 4, 8, 9, 13, 14, 16, 17, Sv 9. *Azi, mai des:* Bt 8, 14. *Azi, mai rar:* Is 10, 15, Nt 6, Sv 1, Vs 3; „Cu deschiderea spre faţă şi centru, cu prichici de lemn, cu un picior de lemn al hornului; mai există şi azi unul, două": Vn 11. *Azi:* Bt 12. ***Pe diagonală.*** *Azi:* Bc 20. ***Altfel.*** *Azi, la fel:* „Cuptor ca o sobă oarbă": Is 1; „Cuptor cu vatră": Sv 9; „Cuptor cu plită": Sv 12; „Cuptor cu ocniţă": Vs 2; „O variantă de cuptor plat, cu centrul de fier": Vn 7. *Azi, mai rar:* Bc 13. *Azi:* „Şi în mijlocul căşii": Bc 4, „Cuptor dedesubtul sobei": Is 3; „Cu rolă şi plită": Nt 1.

Amplasare: „Cuptorul cu soba, mutate în tindă. Sistem apărut după 1920": Bc 2; „Uneori, gura cuptorului în tindă şi corpul cuptorului în cameră": Is 6.

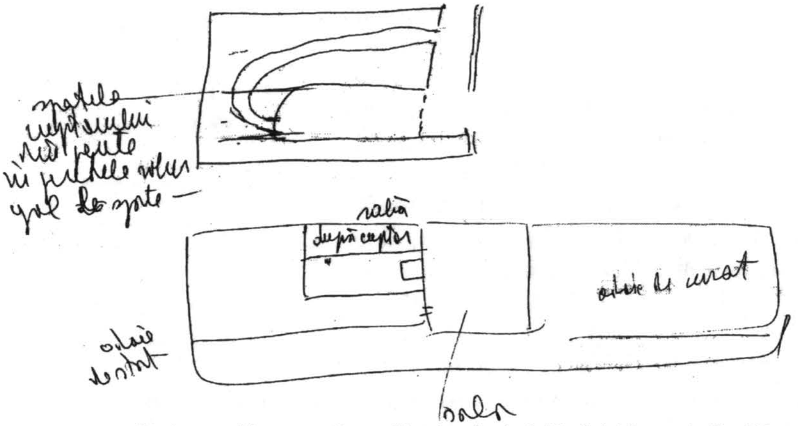

Cuptor cu gura pe sală şi corpul în cameră, sat Vetrişoaia, jud. Vaslui (desen de Paul Petrescu)

În tindă: *În trecut:* Bc 19, Gl 7, Is 7, 11, Nt 2, 4, 12; „Gura mare": Vs 1; „Rar": Gl 4, 6, Is 14, Nt 6, 15, Sv 8, Vs 9, Vn 8; „Relativ frecvent": Vs 11; „Frecvent": Nt 5, Vn 10. *Azi, la fel:* Bc 14, Is 8 (orientat spre faţă), Sv 7 (afumătoare). *Azi, mai rar:* Gl 2. *Azi:* Bc 2.

https://biblioteca-digitala.ro

În camera de locuit: *În trecut:* Bc 1-4, 15, Bt 1-14, Gl 1, 8, Is 2, 6, 7, 11, 17, Nt 4, 13, Sv 12 (cuptorul cu corpul în afară, cel orientat spre centru), 13, Vn 9; „În camera de stat, câteodată şi în camera curată; copii mulţi pe aici, familii mari": Vs 7; „«Casă»": Bc 7, 8, 10, 11, 15, Nt 3, 7, Sv 2, 5, 9, 10; „«Cămară», ambele tipuri": Vn 11; „Odaie": Bc 9; „Rar": Gl 4, Nt 9; „Relativ frecvent": Vs 11, 13 (odaie), Vn 5, 8; „Frecvent": Nt 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15, Sv 1, 2, 3 (la casa cu plan de două încăperi), 6, 8, 14-18, Vs 1, 4, 6, 9, 12, 14, 17, Vn 1-3, 12, 13. *Azi, la fel:* Bc 14, Is 1, 4, 8 (orientat spre centru); „Rar": Gl 2; „Frecvent": Sv 4, 7, Vs 8, 15 (cu gura pe sală; pot să fie şi două guri în rolă). *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, 18, Gl 6, Is 3, 10, 12, 13, Nt 10, Sv 11 (frecvent în trecut, rar azi), Vs 3, 10, 16. *Azi, mai des:* Nt 9. *Azi:* „Cuptorul cu plită": Sv 12; „Cuptor orientat pe diagonală": Vn 2; „Rar": Nt 10; „Frecvent": Nt 9.

În bucătărie: *În trecut:* Bc 1, Bt 12, 13, Gl 7, Nt 4; „Bucătărie de vară": Bc 1, Vn 6; „Rar": Nt 8, 11 (bucătăria de vară), Sv 3 (în căsuţă, la planul cu trei încăperi); „Relativ frecvent": Sv 1 (în casele cu trei încăperi), 16, Vn 13; „Frecvent": Vs 14. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, 14, 20, Bt 8, Gl 2-4, 6, Is 8 (orientat spre centru), Sv 7; „Rar": Sv 11; „Frecvent": Vs 16. *Azi, mai rar:* Bc 13, 14, Gl 10, Is 14, Vs 10. *Azi, mai des:* Sv 1. *Azi:* Bc 5, 15, 16, Bt 1, 7, 10, Is 3, Nt 12 (bucătăria de vară); „Bucătărie de vară": Bt 10, 12, Vn 5; „Rar": Bt 11, Is 11; „Relativ frecvent": Nt 14; „Frecvent": Vs 3, 8.

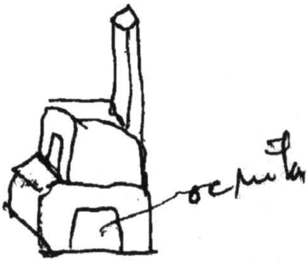

Cuptor cu ocniţă, sat Bogdana, jud. Vaslui (desen de Dan Răvaru)

În camera curată: *În trecut:* „Rar": Vs 7.

Într-o anexă: *În trecut:* Bt 6, 9, Gl 1, 8, Nt 3, Sv 5, Vs 1; „Căsuţă separată": Vs 7; „«Chiler»": Bc 2, 7, 11, Gl 7, Vs 2, 4 (relativ frecvent), Vn 10 (relativ frecvent); „Gheretă": Bc 9, „Rar": Gl 3, Sv 14; „Relativ frecvent": Sv 2, 6, Vs 13 (chiler). *Azi, la fel:* „În «poiată»": Bc 14; „Construcţie separată": Is 9; „Rar": Bc 10, 12 (chiler lângă «celar»), Bt 8 («prelipcă»); „Relativ frecvent": Vs 16 (chiler); „Frecvent": Vs 3 (în chiler), 14 (în paravan), 16. *Azi, mai rar:* Bt 14 («lichitură»), Gl 2 (în «căsoi»), Is 17; „În «bordei»": Nt 9. *Azi, mai des:* Is 14 (afară, în şopron). *Azi:* Bt 7, 11, Is 11; „Numai după 1920 în şandrama": Sv 8; „Paravan": Vs 8 (din interbelic; frecvent); „În chiler": Vs 12 (frecvent); „Pe cerdac": Vn 13 (cel simplu).

În curte: *În trecut:* Bc 7, 9, 15, Gl 1, Is 11, Nt 4, 5, Sv 7; „Rar": Sv 5, Vs 16; „Relativ frecvent": Vs 3, 11, 13 (cel simplu), Vn 3, 8 (cel simplu); „Frecvent": Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 2, 20, Gl 2, 9, 10, Is 5, 8 (cuptor simplu), Vs 5, Vn 6, 7, 9; „Sub o «plasă» într-o apă şi patru pereţi, cuptor de pîine": Bc 13; „Rar": Bc 10, 17, Sv 9, Vn 5, 10; „Relativ frecvent": Vs 9. *Azi, mai des:* Bt 5, 7, 10, 11, Gl 6, Is 15 (au ieşit din 1920-1930). *Azi, mai rar:* „Cuptorul simplu": Vs 10; Bc 18, Bt 1, Gl 4, Vs 2, 8. *Azi:* Bc 1, Bt 9, 12, 13, Is 12, Vs 12; „Azi, cuptorul se află numai afară": Bt 14; „Rar": Nt 14; „Relativ frecvent": Sv 6; „Frecvent": Nt 11.

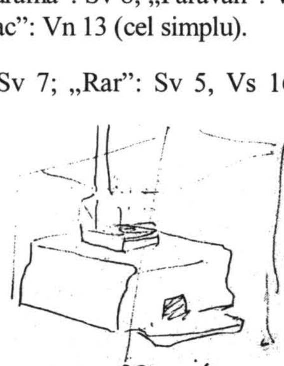

Cuptor în curte, sat Străoane, jud. Vrancea (desen de Irina Cajal Marin)

https://biblioteca-digitala.ro

Materiale şi construcţie: ***Lut (şi nuiele arse sau lemn).*** *În trecut:* Bc 3, 19, Bt 1, 5, 7, 8, 11-14, Is 3, 4, 7, 12-14, Nt 2, Vs 10; „Lemn de brad": Nt 1; „Cu tipar de scândură şi punea pământ": Sv 8; „Vălătuc, vergelele se îmbinau cu «ciuciuleţi» de lut, paie": Vs 17; „Rar": Sv 14 (punea cercuri de răchită, se lipea şi se ardea); „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 2, 3 (coşul, de alun); „Frecvent": Nt 5, Sv 5, 6 (se ardeau), Vs 1, 7, 14, Vn 11. *Azi, la fel:* Bc 6, 17, Is 8, 17, Nt 10; „«Vălătuci» de pământ cu rame de nuiele": Is 9. *Azi, mai rar:* Bt 10, Is 15, Sv 9, Vs 8; „Lut cu balegă": Vs 12. *Azi:* „Numai bolta": Sv 5. ***Piatră. În trecut:*** Bc 6, 11, Is 10 (lipit cu lut); „Rar": Is 12, Sv 8; „Relativ frecvent": Sv 3, Vs 4 (fărâmiţată, legată cu lut galben); „Frecvent": Vn 1 (lespezi de piatră), 8 (mălăiaţă). *Azi, la fel:* Bc 13, Is 5; „Rar": Gl 9. *Azi, mai rar:* Bc 17, Sv 7, Vs 5, Vn 2, 13; „Lespezi de piatră": Bc 10. ***Pământ şi piatră.*** *În trecut:* Bc 5, 16, Bt 3, 4, Gl 5, Is 4, 7, 13 (pe cofrag de nuiele), 15, Nt 4, 6; „Rar": Sv 3, 8; „Relativ frecvent": Sv 5; „Frecvent": Nt 11, Sv 12, 15, 18, Vn 3, 3 (cărămidă cu bază de piatră). *Azi, la fel:* Is 17; „Pământ şi piatră, lut cu pleavă": Vs 15; „Rar": Bt 11; „Relativ frecvent": Vs 7. *Azi, mai rar:* Gl 2, 3. ***Pământ şi cărămidă. În trecut:*** „Cărămidă cu vălătuci": Vs 13 (frecvent). *Azi, la fel:* Bc 14, 15. ***Pământ. În trecut:*** Bc 20; „Pământ bătut în jurul unui trunchi gros, crăpat în două": Sv 10; „Vălătuci": Vs 2; „Relativ frecvent": Vs 6. ***Cărămidă nearsă. În trecut:*** Bc 9, Is 6, Vn 5 (frecvent). *Azi, la fel:* „Făcută de mână": Is 8; „A ţinut la mama acasă 50 de ani": Sv 4; „Cu lut, paie, nisip": Vs 16 (frecvent). *Azi, mai rar:* Sv 11 (frecvent în trecut, relativ frecvent azi). *Azi, mai des:* Sv 12. ***Cărămidă. În trecut:*** Bc 7-9, Bt 2, Gl 1, Is 2, Nt 2, 3, 13; „Uscată": Bt 6; „Cărămidă mică, frecvent": Nt 7, 8; „Cărămidă «palmă» arsă, frecvent": Nt 15; „Rar": Bc 11, Bt 3, Sv 13, Vn 11 (cuptorul [propriu-zis] din cărămidă pe arie de fier); „Relativ frecvent": Nt 11, Sv 2, 6, Sv 14, 18, Vs 6; „Frecvent": Sv 1, 8 (hornul), 17, Vs 4 (subţire de 4 cm), 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 10, 12, 13, Bt 9, Gl 4, 6, 9, Is 1, 3, 5, 11, 13, 16, Nt 12, Vn 9, 10; „Cărămidă mică, 15 cm X 5 cm": Nt 9 (frecvent); „Azi şi teracotă": Sv 1; „Cărămidă, cu „cerul" cuptorului în boltă, dar cu deschizătura în fier drept, pătrată sau dreptughiulară": Vn 6; „Relativ frecvent": Vs 5; „Frecvent": Nt 14, Vs 7. *Azi, mai des:* Bc 17, Bt 1, 7, 13, Gl 2, Is 15. *Azi, mai rar:* Is 10, Sv 16. *Azi:* Bc 3, 6, 20, Bt 5, 8, 10-12, 14, Is 9, 14, Nt 1, Vn 7; „După război": Bc 5; „Rar": Gl 3, Is 12, 17; „Relativ frecvent": Vs 3, 8; „Frecvent": Sv 5, 7, Vs 1, 2, 10, 12, 14, 15, 16 (cărămidă de presă, arsă manual). ***Cahle. În trecut:*** „Se folosea teracota": Vn 2 (relativ frecvent). *Azi:* „Rar": Bc 12 (teracotă), 14. ***Alte materiale. În trecut:*** „Chirpici": Gl 7, Vs 11; „Pământ ars în jurul cocenilor": Vs 3. *Azi, la fel:* „Cioburi de sticlă şi de oale": Bc 13. *Azi:* „Cuptor de fier pe postament de lut": Vs 2; „În curte, pe schelet de lemn": Vs 11.

Horn direct în pod: *În trecut:* Bc 5, 9, 11, 15-17, Bt 3, 4, 6, 7, 12, 13, Gl 7, Is 6, 8, 11-13, 15, Nt 4, 6, 13, Vs 4, 6, 10; „«Hoarnă»": Bc 1, 4; „În «ursoaică»": Bc 8, 19, Nt 2, 3, 7, 8, Sv 2, Vs 3, 12, 17 (ursoaie, pentru afumat); „Horn direct în pod la cuptorul pe care se dormea": Bc 13; „Prin «cahlă», fumul trece în podul propriu-zis cu stuh": Bt 2; „În «cahaloaică»": Vn 1; „Foarte rar, numai când nu avea tindă casa": Sv 15; „Rar": Is 14 (în tindă), Sv 5 (mai ieşea ogeacul şi în tindă), Vn 13; „Relativ frecvent": Nt 11 (horn direct în pod, cu ogeac; cu «ursoaică»; ieşea afară din acoperiş), Vs 16; „Frecvent": Nt 5, 9, 15 (fumul iese în sobă şi de acolo vertical în pod), Sv 3, 6, 8, 11 (fumul ieşea în tindă direct şi de acolo în pod), 14 (în ursoaică sau cahlă în pod), Vs 1, 2, 4 (deasupra tavanului o «ursoaică» lega fumurile de la «băgeac»), 7-9, 11 («ursoaică»), 13, 14, Vn 4, 5 (în casa monocelulară), 11, 12 («căbăloaica» în pod). *Azi, la fel:* Is 3, 17, Nt 12; „Trecea în

https://biblioteca-digitala.ro

«ursoaică»”: Bc 2, 10, „În tindă sau în «ursoaică»”: Bt 9, Is 16; „Şi iese pe acoperiş”: Bc 14; „«Hoarna» dădea în coş, «ursoaica» era făcută în pod, orizontal, ca să ferească acoperişul de incendiu”: Nt 14. *Azi, mai rar:* Nt 9, Sv 7, 9, 12.

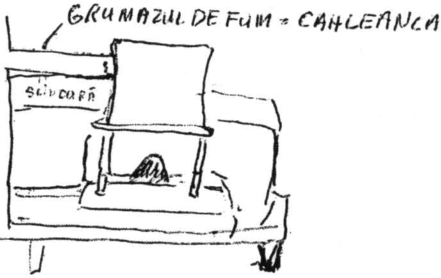

Cuptor cu cahleancă, sat Vatra Moldoviţei, jud. Suceava (desen de Roswith Capesius)

Completări cu plite:
În trecut: Bc 8, 9, 18, Bt 2-4, 9, 13, Gl 7, Is 6, 7, 12, 13, Nt 2-4, 6, 13, Sv 4, Vs 10; „Sobă şi ceaun de rufe”: Bc 1; „În «căsoaie»”: Gl 1; „Rar”: Bc 4, 11, Bt 6, Gl 8 (care avea «hoarnă», nu avea plită), Nt 8, Sv 3 (mai târziu), 17, 18, Vs 6, 13, 15, Vn 4, 10, 11 (de tuci), 12; „Relativ frecvent”: Sv 15, Vs 7, 11, Vn 8; „Frecvent”: Nt 5, Sv 14. *Azi, la fel:* Bt 14, Is 8-11, 16, 17; „În curte”: Bc 2; „Rar”: Sv 11; „Relativ frecvent: Vn 13 (plite şi «tunuri», fără ornament); „Frecvent”: Sv 9, Vs 3 (interbelic şi azi). *Azi, mai des:* Bc 14, 19, Bt 1, 10, 12, Gl 4, Is 3, 14, 15, Nt 9, Sv 1, Vn 1 (frecvent azi), 4. *Azi, mai rar:* Sv 12 («rulă»). *Azi:* Bc 13, 15, 17, Gl 2, 6; „După 1930”: Vs 12; „Rar”: Sv 13; „Relativ frecvent”: Vn 5; „Frecvent”: Sv 7, Vs 8 (din interbelic), 14 (din interbelic), 16 (în loc de vatră).

Completări cu alte cuptoare, mai mici: *În trecut:* Bc 8, 9, Bt 9, Is 12; „«Prichici»”: Nt 14, 15; „Mai târziu”: Nt 7; „La cuptor şi rolă cu o uşă sau două”: Sv 7; „Câte un cuptor în plită, sobă”: Vn 11; „Rar”: Bc 4, 11, 13, Sv 2, 6, 14, 17, 18, Vs 16, Vn 8, 10; „Relativ frecvent”: Nt 15, Sv 8, Vs 9, 12; „Frecvent”: Nt 14, Sv 5. *Azi, la fel:* Bc 2, Bt 5, Is 13, „«Role»”: Bc 14, Is 17, Nt 1, Sv 4 («rulă» de copt); „Rar”: Gl 1, 2, Is 16; „Relativ frecvent”: Vs 3 (interbelic şi azi), 4; „Frecvent”: Nt 9. *Azi, mai des:* Bc 10, Is 3. *Azi:* „Relativ frecvent”: Sv 16, Vs 14, Vn 5; „Frecvent”: Vs 8 (din interbelic).

Bancă împrejur: *În trecut:* Bc 18, Bt 1, 8-11, 14, Is 8, Nt 2, 4-6; „Laviţă”: Bc 2, 8 (laiţă); „Prichici în jurul sobei”: Vs 4; „Vatră de stat”: Vs 1, 7 (şi prichiciuri); „Paturi în jur”: Vs 17; „Rar”: Bc 10, 17, Bt 12, Sv 2; „Relativ frecvent”: Sv 8 (scaun în jurul cuptorului), 9, 16, Vs 8 (pat de lut, într-o parte), 9, Vn 3 (laghiţă); „Frecvent”: Sv 10 (lăicioare), 15 (laiţă), 17, 18 («prepicioc»), Vs 12. *Azi, la fel:* Nt 1, Sv 12; „Sobă cu «prichici»”: Nt 10. *Azi, mai rar:* Sv 7, 11.

Stâlpi ornamentaţi (pentru susţinerea hornului): *În trecut:* Bc 8, 15, 19, Bt 1, Is 11, Nt 13; „Stâlp la policioara hornului”: Is 15, „Din fier”: Bc 2, Nt 7, 8; „Neornamentaţi”: Bc 11, Nt 7, 8, Bt 13, 14, Nt 4 (doi), 7, Sv 1, 3, Vs 1, 17, Vn 1; „Sobă cu hoarnă şi doi stâlpi care susuţineau hoarna”: Nt 10; „De fier cu policioare de lemn”: Sv 4; „Din lemn de fag”: Sv 8; „Stâlpi simpli, de pe vatră se ridica hornul”: Sv 10; „Doi «pociumbi» cu scândurele de fag”: Sv 15; „Rar”: Bc 4, 9, 10, 17, Bt 12, Nt 15, Sv 14, 18, Vn 8; „Relativ frecvent”: Nt 11, 14, Sv 2 (din lemn şi fier), 6 (de lemn de stejar), 7, 17, Vs 9, Vn 5, 9 (un stâlp la horn, la prichici), 12; „Frecvent”: Sv 16, Vs 6, 11, 13. *Azi, la fel:* „Neornamentaţi”: Is 8, 12; „Patru stâlpi”: Is 16; „În trecut, stâlpi; azi, o vargă de metal”: Vs 12; „Rar”: Bt 8. *Azi, mai rar:* Sv 11 (frecvent în trecut, rar azi). *Azi:* „Relativ frecvent”: Vn 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Acoperiş (la cuptorul din curte): *În trecut:* Bc 1, 8, 9, Bt 13, Nt 2, 4, 5, 13, Vs 17; „Cuptor cu «şandrama»": Bc 7; „Rar": Bc 11, Gl 1, Vs 9; „Relativ frecvent": Nt 11, Vn 3, 10; „Frecvent": Vs 11, 16, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 2, 10, 14, Bt 1, 5, 8, 11, 12, 14, Gl 2, Is 5, Nt 1; „«Plasă»": Bc 13; „«Perdea» pe patru pari": Bc 15; „Într-o apă": Bc 20; „Apărătoare de lemn sau pământ spre nord": Vs 2; „Făcut un şapru": Vs 4. *Azi, mai des:* Bt 7, 10. *Azi, mai rar:* Gl 4, Vs 5. *Azi:* Bc 17, Gl 6, Is 15 (din 1950), 17; „Rar": Nt 14.

Se foloseau şi cahle: *În trecut:* Bt 3, 7, 8, 10, 14; „Afumătoare": Nt 5; „Făcute cu tiparul": Vs 1. *Azi, la fel:* Bt 5; „Căptuşit cu plăci de faianţă albe": Sv 4. *Azi, mai rar:* Bt 1. *Azi:* „Rar": Vs 3; „Relativ frecvent": Sv 7, Vs 12; „Frecvent": Sv 5.

Altfel: „[Cahlă] pentru trecerea fumului, în trecut": Bt 6; „Aici «cahlă» se numeşte burlanul prin care trece fumul din horn spre tindă": Sv 11; „Cuptorul avea vatră liberă în faţă, cu «hoarnă»": Nt 12; „Lângă vatra cuptorului au existat paturi de pământ": Vs 3; „În ultimii 30 de ani, modele imprimate pe tipar de lemn, imitând cahlele": Vs 7; „În loc de cahle, forme cu flori, [cuptorul] vopsit cu ulei": Vs 15.

SOBA

Denumire locală: „Colţar": Bc 11, Gl 8, 9, Vn 3, 9 (după 1918; este tip sobă cu olane); „Cuptor": Sv 3; „Cuptor cu cotruţă cu firide": Vs 6; „Cuptor sau sobă": Vs 11; „Sobă cu avan": Vs 2, 12; „Sobă cu cârlic în tindă": Vs 9 (soba oarbă); „Sobă cu craci": Vn 8; „Sobă cu cuptor cu craci": Vn 2; „Sobă cu firide, cu fumuri, colţar": Vs 4; „Sobă cu fumare": Bc 7, 9, Vn 12; „Sobă cu fumuri": Bc 2, 8, 10, Sv 6, Vs 6 (cu fumare), Vn 3; „Sobă cu «hoarnă»": Bc 4, „Sobă cu «hogeac» pe acoperiş": Bc 19; „Sobă moldovenească": Vs 2, 8; „Sobă de perete": Nt 2; „Sobă de perete cu fumuri": Sv 2, 5; „Sobă cu plită": Nt 6, 12, Sv 7, 8, 17, 18, Vs 2 (şi cuptor de bucătărie), 14, 16, Vn 5; „Sobă cu plită nemţească": Vn 9; „Sobă din plită cu teracotă": Vs 2; „Sobă cu stâlchi": Vs 9 (soba cu olane); „Sobă cu suluri": Bc 4; „Sobă cu tunuri sau crăci": Vn 5; „Şamot": Nt 10.

Colţar, sobă cu fumuri, sat Boloteşti, jud. Vrancea (desen de Roswith Capesius)

Tipologie: „Sobe în perete, din 1918 şi până azi; soba în perete între odăi, era din 1930. Soba cu «suluri», cu «vânturi», mai mult după 1920": Bc 4; „Sobă de perete": Nt 2, 14; „De fapt, sobă de perete în care s-au inclus şi «role» ulterior": Is 5; „Sobă cu stâlpi cu «cabalaică» în pod": Bc 7 (azi); „Sobe cu fumuri, cu «tunuri, turnuri sau vânturi», cu cuptor, cu firide şi «cotruţă»-laviţă după sobă": Bc 10; „Sobe de teracotă, cu plite, la bucătărie": Bt 14; „Colţar cu olane": Gl 9; „Se vopsea cu ulei şi se imprimau modele cu şabloane pe sobă": Is 3; „Soba cu cuptior are vatră, picior (suport) care susţine «hoarna» şi poliţă. Soba de perete încălzeşte două încăperi. Sobele erau văruite, ca şi pereţii": Nt 15; „Peretele de teracotă al sobei este la nivelul peretelui": Sv 9; „Între cele două războaie au apărut plite la cuptorul tradiţional. Ele au înlocuit vatra": Sv 11; „Sobă cu firide, cu «ocniţă»": Sv 14; „Soba moldovenească cu plită de fier, cuptor de fier, cu corpul din lut, piatră, şi lut; soba cu ocniţă; soba din plită, cu ocniţă, cu teracotă deasupra sau în lut oloit;

https://biblioteca-digitala.ro

soba cu avan are un perete din chiler inclus în peretele camerei alăturate": Vs 2; „Sobă oarbă, sobă cu plită, sobă de teracotă": Vs 3; „Sobă oarbă care înglobează şi cuptorul": Vs 7, 11, 17; „Sobă cu vatră şi cuptor de bucătărie şi o sobă asemănătoare tipului de teracotă, construit din cărămidă sau piatră şi văruit": Vs 10; „Sobă cu avan, care are gura în sală, sobă oarbă; sobe nemţeşti sau moldoveneşti: se acopereau ciocani de porumb cu lut, se dădea foc, ardeau ciocanii şi rămânea soba": Vs 12; „Sobă de la cuptor, sobă cu fumare; azi, «aburar» din cahle şi cărămidă": Vs 13; „Cuptor înglobat în soba oarbă": Vs 15; „Combinaţie de sobă oarbă în camera de locuit şi sobă cu plită în chiler": Vn 1; „Soba cu fumare dinainte de 1900 era pe colţ şi avea vatră; cea mai nouă este pe perete drept": Vn 12.

sobă oarbă sobă cu plită şi cuptor de bucătărie sobă cu olane sobă cu fontă sobă de teracotă

Sobă oarbă: *În trecut:* Bc 5, 13, 19, 20, Bt 6, Gl 1, 10, Nt 1, Vs 3, 11, 12, 14, Vn 7, 11; „Nu e sănătoasă, nu are aer": Bc 14; „Cu muchii": Sv 5; „Cu cuptor": Vs 17; „Rar": Bc 1, 19, Bt 3, Is 9, 17 (alungită), Nt 4 (de perete), Vs 1 (un gen special); „Relativ frecvent": Sv 12; „Frecvent": Vs 5 (cu cotruţă), 8 (veche), 9, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 18, Gl 2, 5, Is 8, Sv 9; „Sobă în perete": Is 3; „Cu cuptor": Vs 7; „Rar": Bc 2, Sv 14 (cu foc făcut în tindă). *Azi, mai des:* Bc 16. *Azi, mai rar:* Is 5; „Cuptor înglobat în soba oarbă": Vs 15. *Azi:* „Rar": Bc 5.

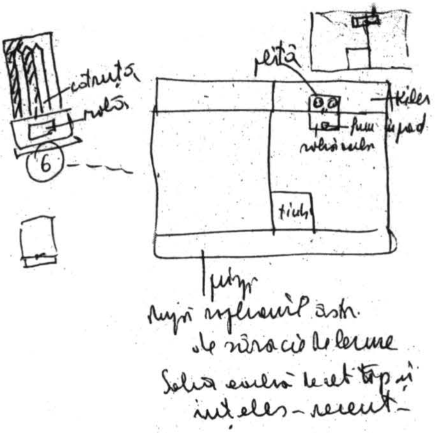

Sobă oarbă, între odaie şi chiler, sat Bârseşti, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

Sobă cu plită şi cuptor de bucătărie: *În trecut:* Bc 3, 8, 9, 17, 20, Bt 2-4, 7, 8, 14, Is 2, 7, Nt 12, Sv 3, 12 (la nemţi şi evrei, rar), 13, Vs 13, Vn 6, 10, 11; „Sobă cu plită": Bc 7; „Rar": Bc 5; „Relativ frecvent": Sv 12, Vs 1, Vn 4, 5, 8; „Frecvent": Sv 15, Vs 5 (sobă cu «aburai»), Vn 3, 9, 13. *Azi, la fel:* Bc 1, 6, 10-15, 18, Bt 1, 5, 6, 10-13, Gl 3, 4, 6, 7, 9, Is 1, 3-6, 8-14, 16, 17, Nt 1-7, Sv 4, 7, 9, 10, Vs 2, 3, 14, Vn 1 (combinată cu sobă oarbă azi, din cauza penuriei de lemne), 7; „Relativ frecvent": Sv 14, Vs 10; „Frecvent": Vs 8 (soba moldovenească), 12 (cu plită şi cuptor), 16 (cu plită şi cuptor). *Azi, mai des:* Bc 16, Gl 10, Sv 8, 12. *Azi, mai rar:* Gl 8, Nt 14; „Cu stucatură, ocniţe": Sv 5. *Azi:* Bc 5, 19, Nt 13, Sv 17; „Frecvent": Sv 1, 16, 18.

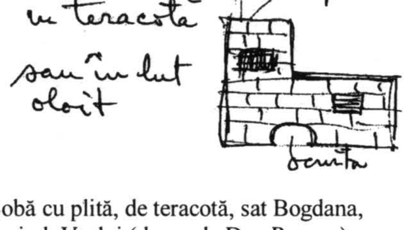

Sobă cu plită, de teracotă, sat Bogdana, jud. Vaslui (desen de Dan Ravaru)

https://biblioteca-digitala.ro

Sobă cu olane: *În trecut*: Bc 7-9, Gl 4, Is 3, Nt 3, 13 (sobă de perete), Vs 13 (sobă cu fumare), Vn 10; „Rar”: Vs 11 (sobă cu stâlchi sau fumare); „Relativ frecvent”: Vn 3 (colţar), 9 (colţar), 12 (cu vatră, pe colţ, cea foarte veche); „Frecvent”: Vn 5, 8 (soba cu craci). *Azi, la fel:* Bc 11, 20, Gl 1, 5, 8, 9, Is 1, 13, Sv 12, Vs 17 (cu stâlchi), Vn 4; „Sobă cu fumuri”: Bc 10, Is 9, 10, 15, 17, Nt 7 (rar), 9, 11 (sobă nemţească cu fumuri), Sv 2, 5 (fără plită), 6 (rar), Vs 2 (soba cu fumuri albastre), 6 (cu fumare, după 1918); 13 (cu tunuri sau cu craci, frecvent); „Cu stâlpi cu capiteluri”: Is 4; „Stâlpi cu oale”: Is 12 (numai în «casa de curat»); „Rar”: Bc 2, Vs 7. *Azi, mai des:* Is 14. *Azi:* „Rar”: Vs 9 (cu stâlchi).

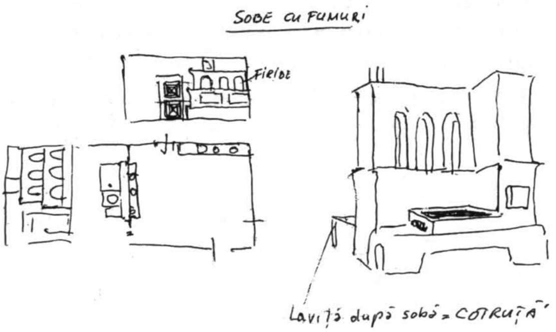

Sobă cu fumuri, sat Ludaşi, com. Balcani, jud. Bacău (desen de Irina Cajal Marin)

Sobă de fontă (godin): *În trecut*: Sv 6 (rar), 15 (turnate din fontă, relativ frecvent). *Azi, mai des:* Sv 8 (plită de tuci), 12. *Azi, la fel:* Bt 9. *Azi:* Gl 1, 7, 8, Is 8, Nt 1, Sv 9; „După 1916”: Bc 13; „Sobă din fontă smălţuită”: Bc 1, Sv 7; „Rar”: Is 11.

Sobă de teracotă: *Azi, la fel:* Vn 1, 7, 10; „Din 1914”: Sv 5. *Azi:* Bc 1, 3, 6, 8, 9, 12, 13, 15, 18, 20, Bt 1, 5-8, 10-14, Gl 2, 3, 7, 8, Is 1, 4-6, 8-11, 13-16, Nt 1-4, 6, 7, 9, 12-14, Sv 1, 4, 7, 9, 11, Vs 2, 3, 14, 15, Vn 3, 6; „În casele nou făcute”: Bc 14; „Interbelic apare soba de perete, între două camere”: Bt 3, 4; „«Şamot», sobă de perete care încălzeşte două încăperi; uneori cu plită în încăperea unde se făcea focul. Soba era văruită ca şi pereţii”: Nt 10; „Din 1950”: Nt 15; „Rar”: Bc 5, 16, Gl 10, Vs 8 (foarte rar); „Relativ frecvent”: Vs 10 (din cărămidă sau piatră, văruită), 12; „Frecvent”: Nt 11, Sv 8, 10, 12, 15, 16, Vs 5, 6, Vn 5, 11, 13.

Alte sobe. *În trecut*: „Sobă de perete”: Nt 2, 8, 14, 15, Sv 6 (rar); „Sobă cu firide, cu fumuri, colţar”: Vs 4 (frecvent); „Sobă cu cuptor cu craci”: Vn 2. *Azi, la fel:* „Rar”: Bc 2 (sobă cu firidă); „Sobă cu avan, un perete al sobei din chiler este inclus în peretele camerei alăturate”: Vs 2. *Azi:* „De tuci”: Bc 17; „Sobă de perete după 1950; sobe de cărămidă”: Sv 8; „Sobă din plită cu teracotă”: Vs 2; „«Aburar»”: Vs 13 (frecvent).

Amplasare: „Amplasate în zidul dintre tindă şi «casă»”: Bc 2; „Sobe de perete”: Bt 13 (recent), „De-a lungul peretelui, întreg peretele din «ţiglă»”: Is 16. ***În tindă:*** *În trecut*: Nt 4, 6, Vs 12 (cea oarbă); „Rar”: Bc 11, 19, Gl 5, Sv 8 (dacă era locuită), Vn 4 (cea oarbă); „Frecvent”: Vs 9. *Azi, la fel:* Is 3, 8 (cea oarbă); „Rar”: Bc 2, Sv 14. *Azi, mai rar:* Nt 2, 5. ***În camera de locuit («casă»):*** *În trecut*: Bc 7-9, Bt 1-4, Is 2, 7, Nt 3, 6, 11 (cea cu olane – cu fumuri), 13 (cea de perete), Sv 3 (frecvent), 5 (relativ frecvent), 15 (frecvent, cea cu plită), Vs 2 (soba cu fumuri albastre), 3 (oarbă şi cu plită, frecvent), 4, 5 (oarbă), 8 (oarbă), 11 (oarbă şi cu stâlchi), 12 (oarbă şi cu plită), 14 (oarbă), Vn 3 (cu plită), 4 (cu plită şi cu olane, ambele relativ frecvent), 8 (cu plită, frecvent şi cu craci, rar), 9 (frecvent), 11 (oarbă, pe peretele comun cu bucătăria de vară şi cu plită), 12, 13 (frecvent,

https://biblioteca-digitala.ro

cu plită). *Azi, la fel:* Bc 2, 5, 6, 12-18, 20, Bt 5-8, Gl 1-3, 5-10, Is 3, 4 (cu plită şi cuptor), 5 (oarbă, soba de teracotă), 6, 8-13, 15-17, Nt 1, 4-6, 7 (cu plită şi cuptor), 12, Sv 9 (oarbă şi cu plită), 12, 13, Vs 9, 14 (cu plită), 17, Vn 6 (cu plită), 7 (cu plită, de teracotă); „Rar": Sv 2; „Relativ frecvent": Sv 6, 14, Vs 10 (cu plită; cea tip teracotă, din cărămidă); „Frecvent": Nt 8, 9, 15, Sv 8 (cu plită), 10, Vs 6 (cu fumare), 7, 8 (soba moldovenească), 13 (odaie), 16 (cu plită), Vn 1 (cu plită combinată cu oarbă, de teracotă), 2 (cu cuptor cu craci), 5, 10. *Azi, mai des:* Bc 3, 10, 11, Is 14, Nt 2, 7 (de teracotă). *Azi, mai rar:* Bc 19, Bt 10-12, Gl 4, Nt 14. *Azi:* Bc 1, Bt 1 (soba de teracotă), 3, 14, Nt 11 (de teracotă, relativ frecvent), 13 (de teracotă), Sv 9 (cu plită), 11, Vs 2 (de teracotă), 14 (de teracotă); „Rar": Vs 8 (de teracotă); „Relativ frecvent": Sv 1; „Frecvent": Sv 16 (de teracotă), 17. ***În camera „curată":*** *În trecut*: „Rar": Bc 7, 9, Bt 9, Is 17, Nt 9, Vs 2, 14 (cu plită); „Relativ frecvent": Sv 15 (din fontă), Vn 3 (colţarul, soba cu olane), 5 (cu olane), 8 (cu craci); „Frecvent": Vs 4. *Azi, la fel:* Bc 15, 18, Is 11, Vn 9, 13 (cu craci); „Rar": Bc 2, 12, Bt 10, Gl 2, 7, Is 4 (sobă cu olane, sobă de teracotă), Is 12, Nt 7 (cu olane, rar), 11 (cu olane), Sv 3 (la casa cu plan cu trei încăperi, la două familii), 5 (casa mare, rar), 7, 14, Vn 7 (de teracotă); „Relativ frecvent": Sv 6, Vs 7; „Frecvent": Nt 8. *Azi, mai des:* Gl 8-10, Nt 1, 9 (frecvent), Sv 12. *Azi, mai rar:* Bc 10. *Azi:* Bc 1, 5, 13, 16, 20, Bt 14, Is 9, Nt 2, 6, 13 (de teracotă), Sv 11, Vs 2 (de teracotă), Vn 3 (de teracotă); „Rar": Bt 8, Gl 5, Sv 1, Vs 8 (de teracotă); „Relativ frecvent": Vs 12 (de teracotă), 14 (de teracotă); „Frecvent": Sv 16 (de teracotă), Vs 3 (de teracotă), 5 (de teracotă), 6 (de teracotă), 16 (cea de teracotă), Vn 5 (de teracotă), 6 (de teracotă), 11 (de teracotă), 13 (de teracotă). ***În bucătărie:*** *În trecut*: Bc 11, 17, Is 12. *Azi, la fel:* Bc 1, 5, 13-16, 18, 20, Bt 1 (soba cu plită), 10, 12, 14, Gl 6, 10, Is 1, 8, Nt 1, 2, 4-6, Sv 12, Vs 2 (cu plită); „Rar": Bc 12, Gl 5, Vs 7; „Relativ frecvent": Vs 12 (în chiler, cea cu plită); „Cea cu plită, frecvent": Nt 7, Sv 9, Vs 10, 14, Vn 5. *Azi, mai rar:* Bt 5, 8, 11, Gl 4, Vs 5 (cea cu plită). *Azi:* Bt 7, Is 11, Nt 13 (cea cu plită), 14, Sv 9 (şi de teracotă, cu plită simplă), Vs 2 (cea din plită cu teracotă), 8 (moldovenească; din interbelic); „Rar": Bc 19, Is 15; „Frecvent": Sv 1, 16 (cea cu plită), 18, Vn 1. ***Altundeva:*** *În trecut*: „În bucătăria din curte": Bt 11, Vn 11 (cea oarbă); „În chiler": Vs 5 (cea cu plită, relativ frecvent). *Azi, la fel:* „În «chiler»": Gl 4, Vs 2 (cu plită şi cea din plită cu teracotă), 3 (cea cu plită). *Azi, mai rar:* „Afară": Vs 16. *Azi:* „În paravan": Vs 14 (cea cu plită, frecvent).

Materiale şi construcţie: ***Piatră.*** *În trecut*: Is 12, Nt 4; „Rar": Is 5; „Relativ frecvent": Sv 14 (din piatră lată din prund, «prundar»); „Frecvent": Vs 5. *Azi, mai des:* Sv 12. *Azi, mai rar:* Sv 7, Vs 10. ***Pământ.*** *În trecut*: Bt 2, Is 9, 12, Nt 1, 2, 4, 6; „Rar": Bc 19, Gl 10; „Frecvent": Sv 9 (nears), 15, Vs 8, 12 (soba oarbă şi cea cu plită), 14. *Azi, la fel:* Bc 14. *Azi, mai rar:* Gl 4, Vs 2, 3. ***Piatră şi pământ.*** *În trecut*: „Lut şi piatră (frecvent)": Vs 2. *Azi, la fel:* Vs 15.

Sobă moldovenească cu ocniţă, sat Bogdana, jud. Vaslui (desen de Dan Ravaru)

https://biblioteca-digitala.ro

Cărămidă nearsă. *În trecut*: Bc 7, Gl 8, Is 2; „Uscată": Bt 2; „Chirpici": Vs 7; „Relativ frecvent": Sv 14; „Frecvent": Vs 16, Vn 5, 8. *Azi, la fel:* Bc 5, 16, Is 15, 17 (frecvent). ***Cărămidă arsă.*** *În trecut*: Bc 7, 13, Bt 3, 4, Gl 1, Is 4, 7, Nt 3, 5, 12, Sv 13, Vn 9; „Din oale": Bc 9, 19; „Olane cumpărate": Gl 9; „Mică, albă": Nt 11; „Rar": Vs 5; „Frecvent": Sv 5, Vs 4, 6, 9, 11, Vn 2-5, 10 (cărămidă mai mică), 11, 12. *Azi, la fel:* Bc 1, 2, 4, 6, 10, 14, 15, 18, 20, Bt 1, 5-8, 11, 13, Gl 2-7, 10, Is 1, 3, 8, 10, 11, 14, 16 («ţiglă»), 17, Nt 7, 13, 14, Vs 7 (subţire); „Relativ frecvent": Sv 8, Vn 7 (de sobă); „Frecvent": Nt 9, 15, Sv 2, Vs 10, 13, Vn 1, 6, 13. *Azi, mai des:* Bt 12, Is 6, 9, 13, Sv 12, Vs 2. *Azi, mai rar:* Bc 3, 8, 11, 17, Bt 10, Is 12, Nt 10, Sv 6. *Azi:* Bt 14, Nt 1, 2 (din 1930), 6; „Rar": Is 5; „Relativ frecvent": Sv 9, 11, 16; „Frecvent": Sv 1, 7, 10, 17, 18, Vs 3, 8, 14 (din interbelic), 16 (de presă). ***Pământ şi cărămidă:*** *Azi:* „Lut şi cărămidă": Vs 2. ***Fier.*** *În trecut*: „Rar": Bt 2 (la plite), Sv 6; „Relativ frecvent": Sv 15. *Azi, la fel:* „Rar": Vs 2. *Azi, mai des:* Bc 11, Nt 11 (rar în trecut, relativ frecvent, azi), Sv 8, 10, 12. *Azi:* Bc 5, 13, Is 8, Nt 1, 2, 5; „Rar": Is 11, Sv 1, 11 (plite), 16, Vn 5; „Frecvent": Vs 12. ***Fontă.*** *În trecut*: Bc 12. *Azi:* Bc 1, 13, Gl 1, 7. ***Cahle.*** *În trecut*: „Pentru fum": Bt 2. *Azi, la fel:* „Rar": Bt 9. *Azi:* Bc 1, 3, 8, 9, 14-16, 20, Bt 4, 10, Gl 7, 9, Is 11, Nt 2, 4, 7; „Plăci decorative": Vs 10; „Teracotă": Bc 12, 13, 18, Is 3, 8-10, Nt 1, 12, 13, Vn 1; „Teracotă şi faianţă": Sv 1 (rar); „Ţigle": Bc 5; „Rar": Bc 2, 6, Sv 11, 16, Vs 8; „Relativ frecvent": Sv 7, Vs 2, 3, 12, 14 (sau imitaţie); „Frecvent": Nt 11, 15, Sv 5, 8, 9, 12, 15, Vs 5, 6, 13 (cărămidă cu cahle), Vn 3, 5, 7, 8, 11, 13.

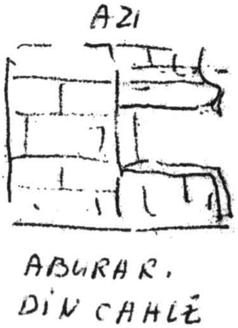

Aburar din cahle, sat Şuletea, jud. Vaslui (desen de Roswith Capesius)

Constructorii:
Femei. *În trecut*: Bc 7, 9, 10, 13; „Rar": Bt 9, Gl 8, 10, Is 1, 3, 15, Nt 5, Sv 2, 5, 6, Vs 2, 6, 11, Vn 5, 8, 9 (cuptoarele); „Relativ frecvent": Vs 9, 13; „Frecvent": Nt 9, Vs 3, 4, 8, 10, 14, Vn 4. *Azi, la fel:* Is 5, 6, 8; „Rar": Gl 6, Vn 10; „Frecvent": Vs 1, 7, 17. *Azi, mai rar:* Is 17, Nt 9 (rar), Vs 12, 15, 16. ***Bărbaţi.*** *În trecut*: Bc 7, 9-11, 20, Bt 6, 9, Is 1, 3, 11, Nt 3, 12, Sv 13; „Rar": Bt 14, Gl 10, Is 15, Sv 3, 6, 12, 15, Vs 13, 15 (unii bărbaţi), Vn 4; „Relativ frecvent": Sv 2, 5, Vs 9, Vn 5, 9; „Frecvent": Nt 5, 15, Vs 4, 11, Vn 8. *Azi, la fel:* Bc 17, 19, Bt 1, 5, 7, 10, 12, Gl 3, 4, Is 8; „Rar": Bt 8, Gl 2, 6; „Frecvent": Sv 1, 5, Vs 6, Vn 2. *Azi, mai des:* Vs 10. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Vs 5. *Azi:* „Rar": Sv 11, 16; „Frecvent": Sv 17, 18, Vs 14. ***Meşteri specializaţi.*** *În trecut*: Bt 9, Is 7; „Rar": Bc 7, Nt 9; „Frecvent": Vs 4, Vn 3, 9, 12. *Azi, la fel:* Bc 1-3, 5, 6, 8, 11, 12, 15, 16, 18-20, Bt 1, 2, 4, 13, Gl 2, 4-6, 9, Is 4, 6, 8-10, 12, 13, 16, Nt 1, 2, 4, 6-8, 12; „În trecut, din sat; azi, din oraş, pentru teracotă": Nt 13; „Frecvent": Nt 5, 10, 11, 14, Sv 1-3, 6-10, 14, 15, Vs 1 (sobari), 2, 16, Vn 6, 11 (sobari), 13. *Azi, mai des:* Bc 9, 10, 17, Bt 3, 5-8, 10, 12, 14, Gl 1, 7, 8, 10, Is 3, 14, 17, Nt 3, 9 (frecvent), Sv 12, Vs 10, Vn 1 (frecvent azi), 7, 10 (frecvent azi). *Azi:* Bc 13, Is 1, 11, 15, Nt 15; „Relativ frecvent": Sv 11, 16; „Frecvent": Sv 18, Vs 3, 5, 8, 12, Vn 5, 8.

Valori artistice: ***Formă rotundă.*** *În trecut:* Bc 20, Gl 1, 8; „Rar": Sv 15 (cele din fontă turnată), Vs 11 (fumare), Vn 3, 9; „Frecvent": Vn 5 (tunurile [de la soba tip cu olane]). *Azi, mai rar:* Bc 9, Gl 9. ***Cu muchii.*** *În trecut*: Bt 3, 4, 6, 9, Gl 1, Is 3, Nt 3, 4; „Frecvent": Sv 15, Vs 4, 6, 7, 9, 13, Vn 4, 8, 9. *Azi, la fel:* Bc 2, 5, 9-11, 13-18, Bt 2, Gl 2,

https://biblioteca-digitala.ro

4-6, 8-10, Is 5, 8, 17, Nt 7 (soba oarbă), 8, 12; „Frecvent": Nt 11, Sv 2, 5 (cea oarbă), 6-8, 14, Vs 1-3, 5, 8, 10-1, 14, Vn 2, 3, 12, 13. *Azi, mai des:* „Peretele era al sobei şi încălzea": Sv 12. *Azi, mai rar:* Nt 2, Vn 7. *Azi:* Nt 1; „Cu muchii teşite": Sv 17; „Frecvent": Sv 18, Vn 5. ***Decor din stucatură.*** *În trecut*: Gl 1, 9, „Firide": Bc 7, 8, 11 (rar), Gl 8, Vs 9 (frecvent); „Brâu": Vs 5 (relativ frecvent), Vn 4 (rar); „Rar": Nt 8, 11, Vn 3, 12, 13; „Relativ frecvent": Vs 6, 11 (câte o floare sau firide), Vn 8; „Frecvent": Vs 13 (firide). *Azi, la fel:* Bc 18; „Modele făcute cu tiparul": Is 17, Vs 15 (relief, forme de tipar de lemn); „Cahle de teracotă": Nt 2; „Rar": Bc 2, 5, Vs 4; „Frecvent": Vs 7, Vn 5. *Azi, mai des:* „Rar în trecut, mai des, azi": Nt 7. *Azi, mai rar:* „Cu ocniţe, soba oarbă": Sv 5. *Azi:* „Din teracotă": Bc 15; „Firide şi flori": Sv 8 (relativ frecvent); „Relativ frecvent": Vn 2; „Frecvent": Vs 1. ***Pictură.*** *În trecut:* „Puţin cu galben sau albastru, lalele": Bc 7; „O dungă de culoare crem sau altfel": Gl 9, „Zugrăvită cu ulei": Is 3, Vs 15; „La piciorul hornului se făcea pictură naivă, 2-3 flori cu albastru": Vs 12. *Azi, la fel:* „Cu humă colorată": Is 8. *Azi:* „Relativ frecvent": Vs 8, 9; „Frecvent": Nt 11, Vs 1, 7.

Numărul focurilor în gospodărie. *În trecut*: „Un foc": Bc 13, 16, 19, Bt 1, 2, 4, 6, 7, 10, 12, Gl 1, Is 11, Nt 3, 4, Sv 9, 12, Vs 2 (în chiler), 5, 13, Vn 1, 8, 11; „Unu, două": Bc 7-9, 11, 15, 17, Bt 9, 13, Gl 8, Is 7, 8, Is 12, Nt 11, Sv 1, 6, 14, 15, Vs 8; „Două": Bc 2, 3, 10, 12, Is 16, Nt 2, Vs 3, 12, Vn 4, 7; „Trei": Vs 2 (chiler, camera de locuit, afară). *Azi, la fel:* „Un foc, iarna în casă, vara în curte": Nt 13; „Un foc": Sv 7, Vn 5; „Unu, două": Nt 1, 3, Sv 2, 5, 8, Vs 1, 11, Vn 2; „Unul în tindă, două în gospodărie": Vs 9; „Două": Bc 6, 14, 18, 20, Is 17, Nt 7, 8, Vs 4, 14, Vn 3; „Două-trei": Is 3, 4; „Până la trei": Nt 9; „Trei": Vs 10; „Trei-patru în curte, în bucătăria de vară": Vs 1. *Azi, mai rar:* „Un foc": Bc 18. *Azi:* „Unul-două": Vn 8, 12, 13; „Unul în tindă, două în gospodărie": Vs 6; „Unul-trei": Vn 9; „Cel mult două": Vn 1; „Două": Bc 16, 19, Bt 1, 3-5, 10, 12, Gl 1, Is 8; „Două-trei": Bc 13, 15, Bt 7, Sv 1 (după volumul construit), Vs 3, 5, 12, 13, Vn 11; „Trei": Nt 4, Sv 9, Vs 2, 8, Vn 4, 7; „Două, trei, patru": Nt 2; „În fiecare cameră": Is 11.

INSTALAŢII PENTRU CAPTAREA FUMULUI

Terminologie, tipologie: „Coş": Bt 5; „Hoarnă": Nt 11, 15, Vn 5 (sau horn), 8-10; „«Hoarna» din nuiele împletite şi lipite, sprijinită pe poliţă, pe stâlpi. Coşul trecea prin «bagdadie» şi prin acoperiş. Hornul vetrei cuptorului din curte, de 60 cm, se acoperă": Bc 1; „Hogeac": Vs 10; „Horn": Sv 2, 3, 5 (cu hogeac), 8, 9, 11, 14, 16, 17, Vs 7; „Horn sau hoarnă": Nt 6; „Horn şi «hogeag» până afară": Bc 15; „Hornă": Nt 13; „Cuptor, stîlpi de lemn, «cotruţă» (loc de dormit după sobă), «cătleaţă»" sau «babaloaică»": Bc 4; „Soba din «casa» de locuit, soba din tindă, horn în «ursoaică» cu «hogeac» - iese afară": Is 3; „La horn era o astupătoare, numită «cahlă» sau «tacâm»": Is 4; „Horn drept, dar cu ieşire direct în pod": Is 12; „Hornul din nuiele îngrădite cu lut, cu un stâlp din lemn la horn; lângă horn şi soba cu fumuri. Legătura dintre horn şi sobă - «căhleaţă» ": Is 15; „Horn direct în pod, în «ursoaică», din cărămidă mică, cu stâlp de fier pentru susţinere": Nt 7, 8; „«Hogeac» cu «ursoaie» la coş, ca să ferească acoperişul de incendiu": Nt 10, Sv 7 (ogeac); „Cu «ursoaică»": Nt 14, Sv 14, Vs 3 (horn cu ursoaică, în trecut, cu hogeag, azi); „«Ursoaie» la coş, în pod, ca să ferească acoperişul de incendiu; avea horn şi scotea «hogeacul» afară": Nt 15; „Din nuiele de alun pe ambele feţe, cu bârne subţiri de brad la

https://biblioteca-digitala.ro

colţuri; între aceste, tot nuiele de alun mai grosuţe": Sv 3; „Înglobat în cuptor": Sv 4, Vs 2 (nu se ştie fără cuptor); „Ursoaica, din nuiele jur împrejur, clădite în coturi": Vs 12.

„Fără instalaţie de captat fumul": Nt 9.

apărătoare pentru scântei (bubură, babă) — horn pentru evacuarea fumului (horn, urloi) — horn (ogeac, corlată) — coş pentru captarea căldurii (căloi, sobă cu cahle)

Apărătoare de scântei («băbură», «babă»): *În trecut*: „Rar": Gl 7, Is 2, Nt 1. *Azi, la fel:* „«Ursoaică»": Bc 20; „«Ursoaie»": Nt 10.

Horn simplu (horn, «urloi»): *În trecut*: Bc 18, Bt 9, Is 2, Sv 12; „Relativ frecvent": Vs 1. *Azi, la fel:* Gl 2, 7, Is 8, Vs 8, 12.

Horn cu corlată («ogeac», «corlată»): *În trecut*: Bc 9, 11, 15-17, Bt 1, 3-6, 9, 13, Is 1, 15, 16, Nt 1, 4, Sv 12, 13, 16 (frecvent), Vs 4 (frecvent), 5 (frecvent), 6, 14 (relativ frecvent), Vn 2 (frecvent), 3 (relativ frecvent), 4 (frecvent), 13 (rar); „Băgeac": Vn 7 (azi se mai află la cazanul de ţuică": Vn 7; „Hoarnă": Bc 1, 4, Gl 1, 5, Is 9 («hogeac»), Nt 11 (relativ frecvent), 12, Sv 5 (frecvent), Vs 11 (cu ursoaică), Vn 5 (frecvent), 8 (frecvent), 9 (frecvent), 10 (frecvent); „Ursoaică": Bc 8. *Azi, la fel:* Bc 2, 5, Gl 3, 6-8, Is 4, 5, 11, 12, Nt 10, 14, Sv 2, 9, Vs 8; „Horn cu coş drept, lung": Sv 1. *Azi, mai rar:* Gl 4, 9, 10, Vs 10. *Azi:* „Cu hogeag": Vs 3.

Horn (coş) pentru evacuarea fumului şi captarea căldurii («căloi», sobă cu cahle): *În trecut*: Bt 2, Is 7, 17, Vs 15, 17, Vn 11. *Azi, la fel:* Bc 2, 14, Gl 5, Is 12, Sv 4, Vs 7 (nu e bine reprezentat). *Azi, mai rar:* Bc 19, Nt 2 (din 1930), 3, Sv 11 (în trecut frecvent, azi rar), Vs 16. *Azi:* Bc 5, 16, 18, Bt 1, 5, Is 8, Sv 9.

Altfel: „Horn direct în pod, în centrul încăperii": Bc 10, Sv 14 (în ursoaică sau cahlă), 15 (grumaz de fum, căhleancă, un cot care pleacă din cuptor), 17 (cu cot); „Drept": Bc 16, Sv 6, 7, 12; „Hornul de cărămidă, de fapt coşul care duce sus în pod, totul e înţepat în sistemul cu sobe": Is 1, Nt 1; „Prin hornuri, de la sobe şi cuptor, fumul iese în tindă şi de acolo în pod": Is 3; „Horn de cărămidă cu cuptor": Vs 2, 9, 15; „Horn cu «băgeac»; uneori băgeacul (porţinea de deasupra cuptorului, care face legătura cu hoarna ce trece între tavan şi acoperiş) era scos în tindă şi se făcea căldură în cuptorul alăturat": Vs 6; „Nu au fost; poate că a fost tipul de urloi, dar nu se mai păstrează": Vn 6.

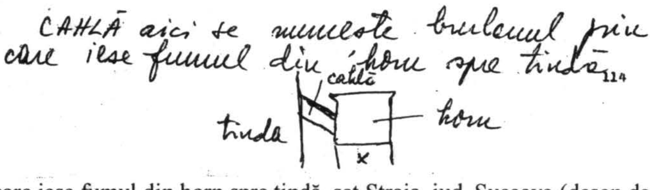

Burlanul prin care iese fumul din horn spre tindă, sat Straja, jud. Suceava (desen de Ofelia Văduva)

https://biblioteca-digitala.ro

Amplasare: ***Tindă:*** *În trecut*: Gl 1, 5, Is 7, 9, 11, Nt 4, 12, Vs 10, 17; „Rar”: Bc 19, Nt 6, Vn 4; „Relativ frecvent”: Vs 6 (cămară), Vn 8; „Frecvent”: Sv 9 (cu corlată), Vn 7, 10. *Azi, la fel:* Gl 2, 7, Is 4, Sv 7. *Azi, mai rar:* Gl 10, Nt 2, Vs 7, 16. ***Camera de locuit:*** *În trecut*: Bc 1, 2, 4, 5, 8, 11, Bt 2, 4, 9, 13, Gl 5, 9, Is 7, 9, 11, 15, 17, Nt 13, Vs 11, 17; „«Casă»”: Bc 10, Nt 3, Sv 2, 5, Vs 6; „Rar”: Vn 8; „Relativ frecvent”: Vs 7; „Frecvent”: Nt 6, 7, 8, 11, Sv 1-3, 8, 10 (pe vatra focului, în faţa gurii cuptorului), 13-16, Vs 1, 8, 14, Vn 2, 3, 5, 9, 13. *Azi, la fel:* Bc 14, 16, 17, 18, Bt 1, 6, Gl 3, 6, Is 8, 12, Nt 1, Sv 4, 6 (frecvent), 9 (cu corlată în trecut, sobă de cărămidă azi), 12, Vs 4; „În pod, în dreptul camerei de locuit”: Bc 20; „Frecvent”: Vs 3 (odaie), 13 (odaie), 15. *Azi, mai rar:* Bc 19, Gl 4, Nt 2, Sv 11, Vs 10, 12. ***Camera curată:*** *Azi:* „Relativ frecvent”: Sv 12. ***Bucătărie:*** *În trecut*: Bc 1, 17, 18, Nt 4. *Azi, la fel:* Bc 14, 16, Gl 2-4, 6, 7, Is 1, 8, 17, „Rar”: Gl 5; „Relativ frecvent”: Sv 3 (la casa cu plan cu trei încăperi); „Frecvent”: Sv 1 (la casa cu trei încăperi), 7, Vs 7, 10, 14. *Azi, mai rar:* Gl 10, Vs 16. *Azi, mai des:* Sv 16. *Azi:* Bc 5, Bt 1; „Ambele tipuri”: Sv 9; „Rar”: Is 11; „Relativ frecvent”: Vs 12 (chiler); „Frecvent”: Sv 11, Vs 3, 8. ***Anexă:*** *În trecut*: Bc 2, Sv 2, 5; „«Chiler»”: Gl 1 (rar), Vs 5 (rar), Vn 4 (relativ frecvent), 10 (rar); „Cămară”: Vs 1 (relativ frecvent), „Paravan”: Vs 14 (frecvent). *Azi, la fel:* Gl 2; „«Chiler»”: Gl 7; „Rar”: Bc 10, Sv 14 (în şandrama); „Relativ frecvent”: Sv 6; „Frecvent”: Vs 8 (paravan). *Azi, mai des:* „Chiler”: Vs 3. *Azi, mai rar:* Gl 3; „«Chiler»”: Gl 4, 9. *Azi:* Sv 1.

Materiale: ***Nuiele împletite lipite cu lut:*** *În trecut*: Bc 1, 4, 5, 16, 18, 20, Bt 1, 5, Gl 1, 7, Is 4, 7, 11, 12, 15, Nt 1, 4, 6, 12, Vs 17; „Rar”: Sv 14, Vn 9 (înainte de 1900); „Frecvent”: Sv 2, 3, 9, Vs 5, 12, Vn 2, 4, 5, 7 (pe prichici – ramă de lemn), 8, 10, 11. *Azi, mai rar:* Vs 8, 10. ***Bârne:*** *În trecut*: Is 7; „«Lătunoi», bârne cioplite”: Bc 11; „Rar”: Vs 5; „Frecvent”: Sv 3 (subţiri, de brad, la colţuri). ***Scândură:*** *În trecut*: Is 7, Sv 13; „Scândură şi bătut cu lut”: Bc 17. ***Piatră:*** *În trecut*: Is 7, Sv 7 (frecvent). ***Cărămidă:*** *În trecut*: Bc 2, Bt 3, 6, 9, Gl 1, 5, 10, Is 7, 9, 17, Nt 2, 3, 7, 8, 13; „Cu «prichici»”: Bc 10; „Pe scândurele, pe popi”: Bc 15; „Rar”: Is 4, Vs 6 (subţire), Vn 4; „Relativ frecvent”: Vn 3, 5, 9; „Frecvent”: Nt 11 (subţire, cu lut), Vn 12, 13. *Azi, la fel:* Bc 14, 18, Gl 2, 4, 6, 7, Is 1, 8, 11 (subţire, nearsă), Sv 4, 8; „Relativ frecvent”: Sv 2; „Frecvent”: Sv 1, 6, 11, 14, 16, Vs 2, 4, 9 (îngustă, făcută în casă), 13. *Azi, mai des:* Bt 1, 5, Nt 1, Sv 9. *Azi, mai rar:* Gl 9, Sv 12. *Azi:* Bc 20, Gl 3, Is 12 (începând dintre cele două războaie), Nt 4 (teracotă), Sv 7 (frecvent), Vs 8 (relativ frecvent), 14 (frecvent), 16 (de presă, arsă manual). ***Cahle:*** *În trecut*: Bt 2, Is 7. *Azi, mai des:* „Plăci decorative din comerţul de stat”: Vs 10 (frecvent azi). *Azi:* Bt 6, Nt 8; „Teracotă”: Sv 11, 16 (rar).

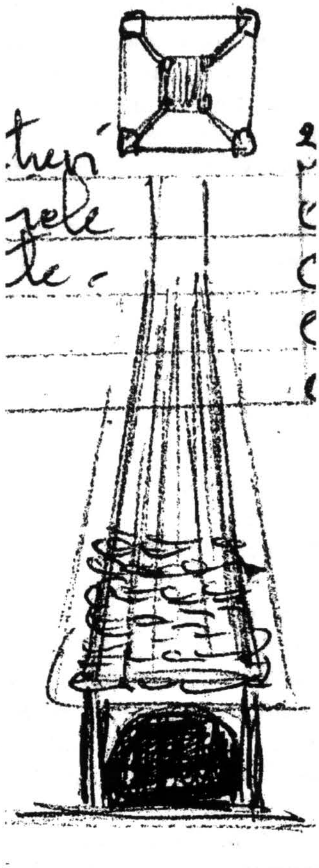

Horn din nuiele lipite, cu bârne la colţuri, sat Broşteni, jud. Suceava (desen de Lucia Stroiescu)

https://biblioteca-digitala.ro

Alte materiale sau combinații de materiale: *În trecut*: „Tablă": Vn 3; „Relativ frecvent, chirpici sau pământ": Vn 13; „Frecvent, cărămidă nearsă": Sv 5, 9 (alături de cea arsă, relativ frecventă), 15 (chirpic), Vs 11 (chirpic), 16, 17 (pe scândurele, draniță); „Frecvent, piatră cu cărămidă": Sv 18; „Frecvent, pământ": Vs 6; „Frecvent, vălătuci, lut cu paie": Vs 14. *Azi, la fel:* „Piatră cu lut": Sv 12, Vs 15 (frecvent); „Chirpici": Vs 1 (frecvent), 7; „Vălătuci, paie și lut": Vs 3. *Azi, mai des:* „«Chirpici»": Gl 7. *Azi, mai rar:* „Chirpici": Gl 3. *Azi:* „Tablă": Bc 1.

USTENSILE LEGATE DE VATRĂ, SOBĂ ȘI CUPTOR

Aprinderea focului: „Amnar, cremene și iască": Bc 2, 4, 5, 7-11, 13, 16-20, Bt 2, 13, Gl 4, 8, Is 7, 12, Nt 11 (de la iască se aprindea o cârpă care se înfășura în paie uscate. Se învârtea ca să se facă vânt să se aprindă focul), 12-14, Sv 1, 2 (și se frecau două lemne), 3, 5, 6, 8, 11, 14, 16, Vs 8, 10-12, 14, Vn 3, 5, 8, 12; „Întâi frecau lemne, apoi amnar cu cremene și iască. «Băcălia» (iasca) era fiartă și bătută și scama se aprindea": Sv 15; „Cu amnar și cu iască": Gl 2, 3, Is 9, 15, Nt 4, 5, 7, Vs 3; „Cu amnar și iască fiartă (se fierbea buretele de iască în cenușă ca să se înmoaie ca o scamă)": Bc 14, 15, Gl 9; „Cu amnar, iască, paie, țăndurele": Nt 2; „Cremene și amnar": Bt 3, 4, 6, 9, Gl 5, Nt 3, 8, Sv 9, 18, Vs 4, 5 (amnar de fier), 6, 9, 13; „Cremene și iască": Vn 9, 13; „Cremene": Nt 1; „Cu paie": Bc 6; „Cu paie, iască": Bc 12; „Cu amnar": Is 11, Nt 6, Sv 7, 12, Vs 2; „Cu amnar, lemne, paie, bete; ca și metoda «din foc în foc»: cărbunii erau acoperiți foarte bine cu cenușă, până dimineață, până la următorul foc: dacă se stingea, se împrumuta foc de la vecini": Vs 16; „Cu cremene și lemne de fag": Sv 17; „Oțel cu cremene și fitil de bumbac": Vn 4; „Iască, lemn și pune un ciot": Vs 1; „Iasca se fierbea cu cenușă, lăsa să se usuce, și cu cremene": Vn 2; „Două lemne de fag frecate": Vs 7; „Surcelușe la uscat cu gaz": Bc 15; „Se aprindea cu gaz": Is 2; „Tăciuni aprinși": Is 8; „Chibrituri": Is 8.

Menținerea jarului: „Un butuc mai gros": Is 2, Nt 12 (lemne groase), Vn 12; „Un lemn gros de fag, «năclad», care este și azi la stână": Sv 10; „Acoperit cu spuză": Nt 4, Vs 2, 4, 14; „Se învelea buturuga (sau o cioată) cu cenușă": Bc 2, 4 (în cuptor), 5, 6, 8-10, 11, 12, 13 (bunica), 14, 16-18-20, Bt 9, 13, Is 4-7, 10, 12, 13, 14 (cu «șperlă»), 15-17, Nt 2 (o cioată mai putregăioasă), 6, 7, 9, 15, Sv 1, 2 (un putregai), 3, 5-9, 11, 14, 15, 18, Vs 1 (cu «șperlă»), 3, 8, 6, 9, 11-13, 17 (cu frunze de arțar deasupra), Vn 1, 2, 5, 6 (iar după joi se ducea la vecini), 7-9, 10 (se mai uda cu apă și ținea foc trei zile), 11, 13; „Jar, din femeie în femeie": Bc 7; „Se acoperea cu tizic": Vs 5, 7; „Se punea «tizic» de oaie": Gl 1, Is 3, 10, Vn 4; „Cu balegă de vacă și rădăcini": Gl 2, „Balegă de vacă uscată și cioate, buturugi groase": Gl 3-5, „Balegă de vacă uscată, acoperită cu cenușă": Gl 8, 9 (la mocani); „Cu paie": Gl 7, Nt 3; „Balegă pe foc și un lemn gros": Is 1; „Doi ani n-am avut chibrituri și gaz în I Război Mondial. Se acoperea lemnul cu cenușă": Sv 4; „Se acoperea jarul cu cenușă și hornul cu cârpe": Sv 16; „Se vâra câte un știulete-doi de porumb și ținea focul mai mult": Vs 15; „Se punea un tăciune": Vn 3.

Amplasarea vaselor pe vatră: „Se foloseau cu precădere vase de lut": Vs 3. ***Cu lanț:*** Bc 16, 17, Gl 2, Is 7 (pentru ceaun), Nt 1 (la stână), Nt 4, 9, 12, Sv 7, 9, 12; „Rar": Bt 2; „Relativ frecvent": Sv 8 (din horn), Vs 9; „Frecvent": Vn 10. ***Cu vârtej:*** „La stână".

https://biblioteca-digitala.ro

Sv 12. ***Cu cârlig:*** Bc 1, 5, 16, Gl 8, Is 15, Nt 1, 7, 8, Sv 7, 9, 12; „La horn": Is 10, 12; „Sârmă cu cârlig": Nt 13; „Rar": Bt 2-4, Is 14; „Relativ frecvent": Vs 9. ***Cu cujbă:*** Bc 1, 10, 13, 17, 18, Is 14, Nt 1 (la munte), 4, Sv 13, Vn 7 (la stână); „Mai la pădure, la stână": Nt 15; „La stână": Sv 4; „Rar": Bc 2, 11, Bt 13 (la câmp), Sv 7, 8 (afară); „Relativ frecvent": Vn 13; „Frecvent": Sv 3, Vn 1, 2, 5, 8. ***Pe pirostrie:*** Bc 1, 5-11, 13-18, Bt 2-4, 9, 13, Gl 2-8, 10, Is 1, 3-8, 10, 12-17, Nt 1, 2, 4-14, 16, Sv 3, 5-7, 9-12, 13 (pirosteie), 16, Vs 1, 2 (chirostrii), 6 (chirostii), 7, 8, 11 (chirostriu), 15-17, Vn 2, 7, 9, 11, 12 (chirostrie), 13 (chirostrie); „Pentru ceaun": Bc 2-4, Is 11; „Rar": Is 9, Vn 8; „Frecvent": Sv 1, 2, 8 (chirostie), 14 (chirostrie), 15, 18 («trenişca»), Vs 3-5, 10, 12 (în vatră şi în curte), 13, 14 (oala de lut la mămăligă), Vn 1 (rar în trecut), 3-5, 6 (numai afară; se pune şi cazanul de săpun), 10 (azi, rar). ***Altfel:*** „Se puneau lângă foc": Bc 2; „Crăcăni de lemn sau pe jăratec": Bt 2; „Pe plită": Gl 9; „Direct pe vatră": Sv 1, 17, Vn 12.

Ustensile ale vetrei: ***Vătraiul:*** .Bc 1, 5, 6, 16, 20, Bt 3-6, 8-12, 14, Gl 1-10, Is 1, 3, 4, 7-14, 17, Nt 1, 4-6, 8, 11-13, 15, Sv 1, 5, 7, 9, 12, 13, Vs 5, 10-17, Vn 2, 4, 7-9, 13; „Vătrar": Bc 2, 11, 19, Bt 13, Nt 7 (vătrari), Sv 2, 6, 14, 15, 18, Vs 2, 3, 8, Vn 3, 5, 6, 10, 11, 12 (vătrar din fier sau «tragă»); „Cârlig": Vn 1; „Cleşte": Bc 13-15, 17, 18, Bt 2, Is 2, 6, 16, Nt 2, Sv 8, Vs 9; „Cleşte de foc": Bc 3, 4, 8, Nt 15; „Cleşte de tras focul": Bc 10, Is 15; „«Dârg»": Bc 9. ***Mâţa:*** Is 9, Sv 2, 9, Vn 1, 13; „«Cârciovă»": Gl 7, Sv 4, 9; „Cleşte": Vs 11; „«Cocioarbă»": Is 3, 5, 6, 8, 12 (de pâine), 14, Nt 2; „«Cociorbă": Bc 1, 10, 15, 19, Is 15, Sv 8, 9; Vs 13, Vn 5; „«Corciovă»": Bt 2, Nt 9, 10, 13-15, Sv 6, 10, Vs Vs 1, 2 (de lemn), 4, 7, 17; „Frigare": Gl 8, 9. ***Lopata:*** Bc 1, 2, 4-6, 8-11, 13, 14, 16, 19, 20, Bt 2-6, 8-14, Gl 1-10, Is 1, 3-12, 14, 16, 17, Nt 1, 2, 5, 6, 8, 9, 11, 13, Sv 1, 2, (băţ verde), 4-8, 10-12, 14, 15, 16 (de lemn), 18, Vs 1, 3-7, 9 (frecvent), 10 (relativ frecvent), 12-17, Vn 1-5, 8, 9, 11-13; „«Vâslă»: Nt 10, 14, 15 (de fag), Sv 2. ***Albia (covata):*** Bt 3, 5, 6, Sv 11, 13, 17, 18, Vs 10, 11 (alghie), Vn 6; „Albia pentru spălat": Bc 2, Sv 2, Vs 13, 16; „Albie de spălat şi covată de pâine": Vs 4; „«Balie» pentru spălat": Bc 9, 10, Nt 2, 8, 11, Sv 6, 9, Vs 9, Vn 9; „Căuş mic": Bc 11, Vs 2; „Copaie": Sv 5; „Covată": Bc 1, 2 (e pentru pâine), 3-6, 8, 10-13, 16-19, Bt 2, 8-14, Gl 1-10, Is 1, 2, 4-8, 10-17, Nt 1, 4-6, 8, 9, 11 (de pâine), 13, 14, 15 (lucrată de lingurarii de la Pipirig), Sv 1, 2 (de pâine), 4, 6-8, 10, 12, 14, Vs 1-3, 5-14, Vn 1-3 (de pâine), 4, 7-9, 11-13; „Covată de spălat şi covată de pâine": Nt 7, Sv 15 (de «lăut» şi de pâine); „«Chersân», covată mai adâncă": Sv 14; „Găletar": Vn 9; „Troacă": Bc 4 (pâine şi făină), 9, 11, 13, Is 3-5, 14, Vs 15, 17 (troc), Vn 5 (sau troc), 12 (troacă mică); „Vană": Sv 14. ***Căldarea:*** Bc 16, 18, 20, Bt 3-6, Gl 2, 3, 5, 6, Gl 10, Is 2, 8, Nt 1, 4-6, 12, 15, Vs 14 (de apă), 16; „Cofă": Bc 3, 12-15, Gl 7, Is 9 (de brad), 15, Sv 2 (de lemn), 5 (de lemn), 7, 9, 11, 13, Vs 2, 8 (numai de apă), 10, Vn 13; „Din tuci": Bc 11, Is 1, 4, 6, 7, Nt 11, Sv 10, 12, Vn 8; „«Garniţă» de metal smălţuită": Bc 1; „De aramă": Gl 8, Sv 14, 15 (lucrată de ţigani), Vs 11, Vn 3, 12 (pentru ţuică); „De aramă, de tuci": Sv 1; „Găleată": Bc 13, Nt 2, Vs 2, Vn 3 (din doage); „De fier": Nt 8. ***Altele:*** „«Plaftura» de bătut cuptorul ca să-l cureţe": Bc 13; „Pămătuf de curăţat cuptorul": Bc 14; „«Tăvăli», tăvi de tablă pentru pâine": Nt 2; „«Tragla», pămătuf pentru cenuşă": Bc 20; „Spălător de vatră, un lemn cu o cârpă": Nt 9; „Pămătuf cu care mătura cuptorul să nu rămână jar": Nt 10; „Cofe de lemn": Nt 13; „Cadă pentru spălat": Sv 8; „«Ojog» (mănunchi de ierburi, cârpă) pentru şters cuptorul": Sv 15; „Oale de tuci": Vn 2; „Ceaun": Is 4, 7, 8, 17, Sv 4, Vs 7, 8 (de fontă), 12, 17, Vn 1, 11; „Cazan de săpun; aici nu e lopată pntru că se pune în tavă [aluaturile, inclusiv pâinea]": Vn 6; „Frunză de nuc în loc de lopată": Vn 10.

https://biblioteca-digitala.ro

MIJLOACE DE ILUMINAT

Aşchie din lemn răşinos: Vs 15; „«Zadie», un ciot uscat, «zadie» din lemn de pin, are răşină multă, arde cu lumină mare»": Bc 13; „Putregai de lemn de fag": Sv 10 (dar cel cu care s-a vorbit nu l-a prins); „De molid": Sv 13; „Rar": Bt 10, Nt 5, 6, Vn 5; „Relativ frecvent": Vn 1; „Frecvent": Vn 8 (de brad).

Opaiţ: Bc 1, 2, 6, 7, 9, 10, 12, 16, 18, 20, Bt 2-4, 6-14, Gl 2, 5, 6, 9, Nt 1, 4, 9, 10, 12, 14, Sv 4, 7, 10, 12, 13, 16, 17, Vs 16, Vn 7 (în 1916), 9; «Cahaneţ»": Sv 17; „«Fecher»": Bc 17; «Feştilă»": Bc 15; „«Gazorniţă», opaiţ cu gaz, o sticlă cu fitil de bumbac, prin tăbliţă, făcut de fiecine": Bc 13; „«Găzoi»": Bc 11; «Găzorniţă»: Bc 5, Is 9, Nt 2, „Găzuţ": Nt 8; „O sticluţă cu un fitil de câlţi": Gl 7; „«Poponeţ»": Gl 4, 7, Vs 1, 2, 7, 15; „De cele mai multe ori, se folosea un ciob de strachină. Se mai foloseau şi pahare de sticlă, feştila fiind fixată ca la candelă, combustibil fiind tot untdelemnul": Gl 5; „Orice vas mic": Is 11; „Fund de strachină de lut": Vs 2; „O lampă fără sticlă, un hârb de lut sau din tinichea": Vn 2; „Un bidon de gaz cu cârpă (relativ frecvent) sau din sticlă şi legat cu ceva (frecvent)": Vn 13; „Rar": Bc 4 («găzuc»), Bt 1, Gl 3, 8, 10, Is 11, Nt 13 (foarte rar), Vn 1 (oloi); „Relativ frecvent": Sv 1, 6, 8, 9, 14, 15, 18, Vs 4-6, 9, 11, Vn 5, 12; „Frecvent": Nt 5-7, 11, Sv 2, 3, 5, 11 (cu seu, untură şi fitil), Vs 2, 8, Vn 3, 4.

Materiale: ***Din lut:*** Bc 6, 16, Bt 1-4, 6-12, 14, Nt 4-6, 8, 12, Vs 14; „Hârb": Bc 11, 19, Gl 1-6 (vase de ceramică scoase din uz), 8-10, Is 1 (cu untură şi cârpă), Is 3-10, 12-15, 17, Nt 3, Vs 7 (de strachină), 17 (cu untură), Vn 2, 7; „Într-o «căşiţă» (bucăţică de hârb) se punea seu şi fitil (din cârpă) şi se dădea foc": Bc 19; „Fitil din cânepă, cu seu": Nt 14; „Hârb cu seu": Gl 1 (seu de oaie), Sv 17, Vs 11 (frecvent); „Hârb, cu feştilă din cânepă. Se punea pe prichici": Is 3, 4; „Un hârb cu seu, cârpă de bumbac": Nt 10, 15 (seu de oaie şi petică); „Hârb de lut cu sâu (seu) şi fitil": Sv 15; „Hârb cu seu şi feştilă": Vn 9; „Hârb de lut cu untură şi un «feleştuc» în petică": Vs 1; „Hârb de oală, la fund se punea o cârpă lată de in, seu": Vs 15 „Hârb cu untură şi mototol de cânepă": Vn 10; „Strachină cu seu şi cârpă": Bt 2; „Strachină cu grăsime şi fitil de cânepă": Is 8; „Rar": Sv 1, 2; „Relativ frecvent": Sv 5, 9, 11, 16, 18, Vn 4; „Frecvent": Nt 7, 11, 15, Sv 6, 14 (cu seu şi muc de cârpă), 17, Vs 3 (făcut de olar), 5, 8, 10, 12 (hârb de lut, feştilă de cânepă, seu de oaie, grăsime, ulei), 13 (hârb), 16, Vn 3, 11 (cu grăsime şi fitil). ***Din metal:*** Bc 4, 10, 17, Bt 4, 7, 13, Nt 5, 6, 12, Sv 3, 4 (tablă), 10 (cu seu), 13, Vs 14 (găzuţa); „Deasupra, găurit, prin care trecea fitilul": Bc 14; „Tablă": Is 8, Nt 2, Vn 2 (tinichea); „Tablă alămită cu feştilă": Sv 12; „Tablă răsucită cu o feştilă în cioc": Vs 2; „Cutie cu feştilă": Nt 1; „Rar": Bt 1, 9, 12, Sv 2, 11, Vs 3 (opaiţ din tablă, cu gaz, dar tot cu feştilă), 4; „Relativ frecvent": Sv 1, 5, 6, 12, 16, 18, Vs 4 (tablă), Vn 5; „Frecvent": Nt 9. ***Alt material:*** „De sticlă": Bc 1, 2, 7, 10-15, 18, 20, Gl 5, Nt 8, Sv 8, Vs 6, 9; „Cu picior la pahar, cu fitil": Sv 4; „Se improviza dintr-o sticlă, un fitil": Nt 13; „Sticlă cu căpăcel de tablă şi feştilă (ceară, seu, răşină) fixată de metal": Sv 7, 9; „Borcănel cu feştilă": Sv 12; „Pahar cu seu sau untură": Vs 8; „Lampă fără sticlă": Vn 2; „Din sticlă şi lemn": Vn 12.

Formă: ***Rotund:*** Bc 1, 2, 7, 10, 12, 16, 17, 20, Bt 1-4, 6, 7, 11, 13, 14, Gl 1, 7, 9, 10, Is 12, Nt 1, 2, Nt 4, 6, 8, 12, Sv 7, 8, 13, 15, 16; „Ca un păhărel": Bc 14, 15; „Rar": Sv 11, 16; „Relativ frecvent": Sv 1, Vs 2; „Frecvent": Nt 7, 11, Sv 3, 5, 6, 9, 14, 17, 18, Vs 3-6,

https://biblioteca-digitala.ro

8-11, 13, 14 (şi opaiţul şi găzuţa), Vn 3, 11, 12. ***Oval:*** Bt 1, Gl 10, Nt 5, Vs 12; „Rar": Bt 8, 11, Sv 3, 11, 16; „Relativ frecvent": Sv 1, Vn 5. ***Altfel:*** „Paralelipidic": Bc 6; „Triunghiular": Vs 2 (frecvent); „Ca o candelă": Bc 13; „Forme variate": Sv 16, Vn 4.

Lumânări (fixate pe suporţi): Bc 6, 17, 20, Bt 10, Nt 2, Vs 15 (de seu, în sticlă); „Sfeşnic din lut": Vn 9; „Rar": Bt 1-4, 6-8, 11, 12, Nt 11, 12, Sv 1; „Relativ frecvent": Sv 5, 9, 18, Vs 16, Vn 5.

Făclii: „Motorină pe o faclă. Ghem de bumbac, legat cu sârmă, pe orice cioată. Când e luna plină, după raci. Se mergea noaptea pe Oituz la raci": Bc 13; „Din scoarţă de mesteacăn": Nt 5; „Fachie (făclie) din băţ de lemn": Vn 2, 8 (se înfăşura un băţ cu cârpă); „Beţe crăpate, din lemn de brad şi coajă de mesteacăn": Vn 5; „Faclă din cârpe şi coajă de mesteacăn": Vn 13.

Feştilă: „Pe o bucată de lemn se pune seu": Nt 9.

Lămpi de petrol: Bc 2-6, 8, 9, 11, 14, 16-18, 20, Bt 1-4, 6, 7, 10-13, Gl 1-8, 10, Is 2, 8, 9, 11, Nt 1-4 (după 1920), 6, 8 (după 1920), 13, 14 (din 1910), Sv 7, Vs 10 (după 1916); „«Gazomiţă»": Is 15, 16, „După războiul cel dintâi": Bc 15; „După 1918": Sv 1; „Din 1925": Bc 19; „Mai târziu": Sv 18; „«Găzuţe»": Nt 10, 15, Sv 2, Vs 1 (fitil fără lampă), 3 (din tablă, imita forma opaiţului), 7 (fără lampă), 14 (ulei într-un pahar); „Rar": Bt 14, Nt 11 (după 1900), 12, Sv 2, 5, 15; „Relativ frecvent": Vs 2 (azi, când se stinge lumina; frecvent în trecut); „Frecvent": Nt 5 (după 1900), Sv 8, 14, Vs 5, 6, 8 (mai târziu), 12, 13, 16, Vn 3-5, 8, 9, 12.

Lumină electrică: „Din 1910 la fabrică; la ţărani după 1960": Sv 15; „Din 1920 era uzină de apă, din 1945 cu curent": Bc 8; „Înainte de al II-lea Război, prin 1930": Nt 12; „Prin 1935, când s-a construit o uzină în apropiere. S-a întrerupt în timpul războiului şi s-a introdus din nou în 1960": Is 9; „În 1946 motor (dinam la moară); apoi din 1954": Sv 7; „Sat electrificat în 1938, de la fabrica de cherestea de la Comăneşti": Bc 1; „1950": Bc 16, 18, Is 17, Vs 3, 12; „1950-1955": Bt 6; „1950-1960": Bt 3; „Din 1951, cu motor": Sv 8; „De 25 de ani [1952]": Nt 13, Vs 5; „Mai înainte, de la fabrici, pe porţiuni [de sat]; a fost motor la uzină (numai pentru centru); de 25 de ani [1952, în tot satul]": Sv 12; „1954": Is 12; „După 1954": Sv 6; „1955": Nt 1, 14; „1956": Bt 9, Gl 8 (era uzină la Lieşti), 16, Nt 6, Sv 3; „De 20 de ani": Vn 4 [1956]; „1957": Is 13, Vs 6, Vn 3 (cca), 9; „1958": Bc 11, Nt 9; „1959": Nt 4, Sv 5, Vs 4; „1959, generator; 1964, la reţea": Vn 10; „1960": Bt 1, 4, 8, 10, 12, 14, Is 3, 6, 11, 15, Nt 3, Sv 2, 4, 11, 16, Vs 7, 15; „După 1960": Nt 11; „1961": Bt 7; „1961-1962": Gl 1; „1962": Bc 6, 9, Bt 11, 13, Gl 5, Nt 2 (motor electrogen), 7, 8 (după 1962), Vn 12; „1963": Is 10; „Uzina, din 1963 iar din 1977, racordată la înaltă tensiune": Sv 18; „1964": Bc 7, 12; „Din 1964 pe stîlpi, complet 1972": Bc 15; „1965": Bt 2, Is 1, 5, 8, 14, Sv 14, Vs 13; „1966": Gl 9, Is 4, Vs 17; „1966-1967": Nt 2 (la reţeau naţională); „Din 1967": Bc 2, Gl 6, Is 7; „1968": Gl 4, Sv 10, Vn 1, 5, 11; „1969": Vs 11, Vn 6; „1970": Bc 3, 14, 20, Gl 7, Nt 5, Vs 8, Vn 7, 13; „După 1970": Vn 8; „1972": Bc 4, 19, Nt 10, 15; „De 4-5 ani": Vs 10 [1972-1973, dar satul nu este elecrificat, probabil doar clădările oficiale]; „1973": Vs 9, Vn 2; „1974": Vs 2; „1975": Bc 17, Sv 13 ([Pe cel cu care s-a vorbit] „...8000 l-a costat electrica – 4 stâlpi şi 27 de becuri"); „Din 1975, prima casă; majoritate neelectrificat": Sv 17; „Din 1976": Vs 14.

https://biblioteca-digitala.ro

PIESE DE UZ GOSPODĂRESC

Piese de păstrat făina şi mălaiul, cerealele şi boabele, aşezate în casă

Coşuri lipite cu pământ: *În trecut:* Bt 1-5, 8-10, 13, 14, Is 1, 3, 10, 11, Nt 3; „Baniţă din lozie, lipită": Vs 7; „«Coşargă» din nuiele de răchită": Nt 14; „«Coşărci»": Is 8, Nt 7; „«Coşeraşe» din nuiele împletite": Is 7; „«Târle»": Gl 8; „La un strămoş de-al nostru": Sv 13; „Rar": Bt 6, 11, 12, Nt 6, Sv 14 (coş pentru grâu); „Relativ frecvent": Sv 6 (coş), Vn 9; „Frecvent": Sv 4, Vn 10, 11 (ţineau grăunţe, grâu, porumb). *Azi, mai rar*: Vs 15.

Buduroaie (din trunchi de copac): *În trecut*: „«Budancă»": Vs 7; „«Budinele»": Is 12 (200 kg, lemn scobit, tei, plop); „Buduroi": Bc 5, Bt 1, 11, Is 1, Nt 1, 7, Sv 3, 5, 14 (buduroi din scorbură de plop; rar); „Buduroi din trunchi de copac sau din doage": Nt 13; „Buduroaie pătrate, cu o capacitate de 25 kg": Sv 1; „«Ciuvee»": Bc 2; „Din lemn gros, scobit cu o ladă": Vn 2; „«Ştiubeie»": Bc 4, 10, 16, Is 3, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16 (tei), Vs 8 (de tei sau fag), 9, 14 (ştiubeie din scorburi de copac şi baniţe din tei cu doage, frecvent), 16; „Rar": Bt 2, Gl 4, 17, Nt 9; „Relativ frecvent": Sv 8 (ştiubei), 11, Vn 11 (ştiubeie), 13 (buduroi); „Frecvent": Sv 3, 6 (buduroi), Vs 1 (ştiubeie), 3 (buduroaie), 11 (ştiubeie), 17 (budalău, ştiubeie), Vn 5 (buduroi, baniţă), 6 (ştiubeie). *Azi, mai des:* Bt 13. *Azi, mai rar*: Gl 6, Is 10, Sv 9 (buduroi), 12 (frecvent în trecut, relativ frecvent azi); „«Ştiubeie»": Bc 18, 19, Is 4 (tei, plop, salcie), 5, 6, 10, 12, Nt 14 Nt 15 (de brad lămbuit), Sv 7, Vs 10; „Frecvent în trecut, rar azi": Nt 6, 10.

Butoaie: *În trecut*: „Butoaie": Sv 11; „Poloboc": Is 15 (cu cercuri de nuiele), Nt 5, 9 (sau buduroi), 13 (cu făină), Sv 2, 4, 10 (de doage de lemn); „Putină": Bc 13, Nt 8; „Putini din doage": Gl 8, Vn 1 frecvent); „Putinică": Vn 7 (relativ frecvent); „Relativ frecvent": Sv 16 (boloboc), Vn 8 (putini); „Frecvent": Sv 8 (boloboc din doage), 15 (poloboc, butoi mic din doage), 17, 18, Vs 12 (putini de brad). *Azi, la fel:* „Frecvent": Sv 4 (poloboc). *Azi, mai rar*: „Pentru făină": Bc 5.

Hambare, lăzi de lemn: *În trecut*: Bc 11, 16, Bt 3, Is 7, Sv 10 (din molid), 13, Vs 14 (din stejar), Vn 12 (hambar); „Hambar din fag, brad": Gl 1, 8; „Ladă": Bc 9, Vs 5; „«Lădoaie cu racle»": Bc 4; „Lădoi": Bc 15, 17, Is 2, Nt 3, Sv 14 (lădoaie de 200 kg de grâu); „Lăzi din scândură de brad": Bc 8, Nt 12; „Tron": Vn 2 (cu fund, fără picioare"; „Rar": Bc 13, Is 17; „Relativ frecvent": Vn 13 (hambar); „Frecvent": Nt 11 (ladă), Vs 6 (de brad), Vn 3, 4 (de brad). *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12, 18, 20, Bt 13 (ladă sau lădoi), Gl 2, 5, Is 6, 16; „«Lădoaie»": Gl 7 (tei), Is 3, 8 (din scânduri de brad); „De circa 50 de ani": Bc 19; „Tei, brad": Gl 3, 4; „Din nuiele de alun": Nt 6; „Rar": Is 5, Sv 3 (din brad); „Frecvent": Vs 2 (ladă), 12 (lădoaie), Vn 1, 6, 10. *Azi, mai des:* Vs 10. *Azi, mai rar*: Is 4, Sv 7, Vs 15; „Lădoaie": Is 1; „Ladă": Is 12, Vn 11; „Fag sau stejar": Gl 9, Is 14, 15; „Brad, fag": Is 14, Nt 10; „300 kg ": Nt 1; „Din brad, «coşar» cu despărţituri": Sv 9; „Din fag": Vn 5. *Azi:* Is 9 (plop); „Hambar cu mai multe compartimente": Bc 4; „Ladă": Nt 5; „Lădiţă din placaj": Vs 7; „Rar": Sv 11 (ladă); „Frecvent": Nt 5, 9.

https://biblioteca-digitala.ro

Mari, fixe: *În trecut*: Bc 2, 7, 12, 15, Gl 10, Nt 12; „Rar": Gl 2, 6, Sv 17; „Relativ frecvent": Vs 13; „Frecvent": Vs 3 (din cămară, o hrubă cu lada de făină). *Azi, la fel:* Bc 20, Is 8. *Azi, mai rar*: Nt 1, Sv 7, 12. *Azi:* „Împărţite în două": Bc 13; „Înalt de 1-2 m": Sv 8.

Transportabile: *În trecut*: Bc 1, 7, 8, 11, 15, Bt 3, 4, 6, Gl 8, Is 7, 15; „«Săcriu»": Bc 9; „Frecvent": Vn 9. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 18, Gl 2-7, 10, Is 8, Nt 6; „Rar": Sv 3. *Azi, mai des:* Bc 12, 13. *Azi, mai rar*: Bc 5, Gl 9, Is 13, Nt 1, 2, Sv 12; „«Sicriu»": Bc 17; „Lădoi": Bc 10, Sv 9 (cu capac pieziş); „Lăzi mari": Bc 14.

- ***Cu capac plan.*** *În trecut*: Bc 4, 7-9, 11, Bt 3, 4, 6, 9, Gl 1, 8, Is 7, Nt 3, Sv 10, 13, Vs 17; „Capacul ţinut ridicat, pentru aerisire": Sv 1; „«Sandol, lădoi»": Vs 6; „Rar": Sv 6; „Relativ frecvent": Sv 2, Vs 1, 11; „Frecvent": Nt 8, Sv 5, 8, Vs 3-5, 9 (de 100 pe 200 kg), 12, Vn 3, 4, 8. *Azi, la fel:* Bc 6, 12, 16, 18, Bt 13, Gl 3-7, 10, Is 8, 16, Vs 10; „De brad şi fag, ţinute în şandramale": Nt 15; „Cu încuietori de lemn": Vs 8 (frecvent); „Relativ frecvent": Vs 13; „Frecvent": Vn 12. *Azi, mai des:* Is 10, Vs 14. *Azi, mai rar*: Bc 5, 14, 17, Gl 2, 9, Nt 1, 2, 10, Sv 7, 12, Vs 15, Vn 5. *Azi:* „Rar": Sv 3 (cu capacul ridicat); „Frecvent": Nt 9.
- ***Cu capac în două ape.*** *În trecut*: „Rar": Bt 14. *Azi, la fel:* Nt 6. *Azi, mai rar*: Bc 10, Sv 7, 12.
- ***Cu capac într-o apă.*** *Azi, la fel:* Bc 13. *Azi, mai rar*: Bc 10. *Azi:* „Rar": Bc 12.

De forma lăzii de zestre: *În trecut*: Bt 4, 6, 8, Nt 12; „Chiar mai mici sau chiar în lada de zestre dezafectată": Is 7; „Hambar pentru mălai, rar": Vn 13; „Asemănătoare, rar": Sv 1. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Vs 16. *Azi, mai rar*: Nt 1, 2, Sv 7, 12, Vs 10. *Azi:* „Rar" Sv 3 (aproximativ asemănătoare).

Altfel: *În trecut*: „Cerealele se ţineau în «căsoaia» din lemn construită afară, lângă casă": Bc 19; „Se mai păstra şi în saci de cânepă pe care îi ţineau pe capătul laiţei din camera de locuit": Nt 12; „În burduf de piele de capră": Sv 10; „În saci": Sv 11, Vs 4 (de cânepă); „Întinse pe jos în pod": Vs 2 (frecvent); „Direct pe adamasc, pe podea": Vn 12. *Azi, la fel:* „«Dermelie», vas lucrat de dogari, cu toartă ca a găleţii": Sv 9. *Azi, mai rar*: „În poloboc, în covată": Is 6.

Gropi de bucate: „Sub pat": Bc 4, Sv 10 (de cartofi, în mijlocul camerei), 18 (uneori), Vn 2 (de cartofi), 8 (de cartofi; rar); „În beci": Bc 5 (sfeclă), Bc 18 (cartofi); „În casă sau în «chiler» făceau «chimniţa»": Bc 11; „«Zemniţă»": Is 16; „«Zemnic»": Nt 14, 15; „Se făceau în şandrama": Nt 9; „Gropi de cereale, fără bortă (gaură)": Sv 2; „Groapă de cartofi în şandrama şi trece pe sub talpa camerei, sub «casa dinapoi»": Sv 4; „În casă groapă de cartofi": Sv 7 (iniţial), 15; „La casele vechi era o groapă în tindă, cu un oblon, pentru barabule (cartofi) sau se făcea în grădină": Sv 11; „Groapă de cartofi sub pat, în casă; 500 kg de cartofi în groapa lui moş Paţa": Sv 13; „Groapă într-un colţ al casei, «jema»": Sv 17; „Sub cămară, «hrubă» pentru lada de făină şi beciuri sub casă": Vs 3; „Sub chileraş, groapă de cartofi": Vs 7; „În gospodărie, mai la vedere": Vs 10; „Groapa de cartofi, în sală şi în odăile de locuit": Vs 15; „Şi de cereale, şi de cartofi sub pat, rar": Vn 5.

https://biblioteca-digitala.ro

Masa

Rotundă, joasă: *În trecut*: Bc 1, 2, 4, 6-9, 11, 12, Bt 1, 5, 7, 9, 13, Gl 1, 3, 6, 8-10, Is 1, 2, 4, 8, 10, 11, 17, Nt 2, 3, 6, 8, 13; „Cu trei picioare": Gl 4, Is 7, Nt 7, 10, 15, Vn 3 (frecvent), 9; „Pentru casele mai micuțe erau mese rotunde cu un picior": Sv 4; „Rar": Bc 10, 17, Gl 2, Sv 3; „Relativ frecvent": Vs 16; „Frecvent": Nt 9, 11, 15, Sv 2 (cu trei picioare), 5, 6, 9, Vs 4-6, 9, 11, 14, Vn 4, 8, 10, 12. *Azi, la fel:* Bc 14, 20, Bt 14, Gl 7, Is 15; „Rar": Bt 12; „Frecvent": Vs 2, 13, 17. *Azi, mai rar*: Bc 15, 18, Gl 5, Is 3, 5, 6, 9, 10, 12-14, Nt 1, 9, Sv 7, 12, Vs 3, 7, 8, 12, 15, Vn 1, 2, 7, 13; „Cu trei picioare": Bc 19, Nt 14, Vs 1, Vn 5, 11.

Dreptunghiulară, joasă: *În trecut*: Bc 1, 4, 8, Bt 3, 6, 13, Gl 8, Nt 12; „Rar": Bc 9, Bt 9, Gl 1, Gl 4, 9, Sv 10, 13, Vs 4, 9, Vn 5, 9; „Relativ frecvent": Sv 6 (punea pe pat), Vn 3, 8, 12; „Frecvent": Sv 9. *Azi, la fel:* Bc 2, 3, 7, 10, 16, 17, 20, Bt 4, Gl 7, Is 8, 11, 15, 16; „Între ferestre": Bc 15; „Rar": Vn 13; „Relativ frecvent": Nt 9, 15, Vs 1; „Frecvent": Sv 1 (pe țăruși), 3, 8, 11, 16, Vs 2, 12 (de gătit). *Azi, mai des:* Bc 6, 14, Bt 1, 7, 8, 10, 14, Gl 2, 5, 6, Is 9, 13, Vs 8, 16, Vn 1, 2. *Azi, mai rar*: Is 10, Nt 1, Vn 6. *Azi:* Bc 5, Bt 11, 12, Gl 3, Is 7, Nt 2, 6, Sv 7; „Relativ frecvent": Sv 12, Vs 3, 14; „Frecvent": Vs 10.

Masa-dulap: *În trecut*: Bc 1, 4, 7, 9, 11, Bt 9, Gl 1, 8, 9; «Blidar»": Nt 13; „Dulap": Vs 5; „Rar": Bc 2, 16, Bt 13, Gl 10, Is 12, Nt 3, Sv 2, 14, Vn 4; „Relativ frecvent": Nt 11, Sv 5, Vs 2, 4, 6, 9, 11, Vn 3, 9, 12; „Frecvent": Vs 13, Vn 8. *Azi, la fel:* Bc 14, Bt 10, Is 8, 10, „Masă-dulap, masă înfundată, așezată între paturi, la geam": Bc 19; „Rar": Bc 10, 17, Bt 7, 12, Gl 2, 5, Is 4, 6, Vs 1, Vn 11; „Relativ frecvent": Vs 14; „Frecvent": Sv 12 (simplă, cu dulap), Vs 8. *Azi, mai des:* Bc 12, Sv 6. *Azi, mai rar*: Bc 5, 8, 18, Gl 3, Nt 15, Sv 7, Vs 7, 15, 17, Vn 2, 5, 13; „Interbelic": Bc 15. *Azi:* „Rar": Gl 6, Is 9; „Relativ frecvent": Sv 8 (dulap), Vs 12.

Altfel de masă: *În trecut:* „Masă pătrată mică": Bc 13.

Masa joasă (amplasare): „Masa rotundă joasă era numai la munteni, care o reazemă lângă pereți": Sv 4.

În timpul folosirii: *În trecut*: „Lângă vatră": Bc 2, 4, 7, 9, 11, 17, Bt 1 (rar), 5, 7-9, 12 (rar), 14, Gl 1-3, 6, 9, Is 2, 4, 7, 8, Nt 2, 3, 5, 7, 8, 11, 12, Sv 5, 6 (frecvent), 7 (frecvent; era să mănânce copiii), 9, 12 (relativ frecvent), Vs 4 (frecvent), 10, 11 (în casă, în curte), 14 (frecvent), Vn 2 (frecvent), 3 (frecvent), (frecvent; pe pat), 5 (frecvent), 8 (frecvent), 9 (frecvent), 11 (frecvent), 12 (frecvent), 13; „Lângă «hoarnă»": Gl 8; „În casă": Bc 10, Gl 8; „În mijlocul casei": Gl 4, 10, Nt 7, 14, 15; „În sală afară": Is 1; „Oriunde": Bt 2; „După vreme": Vs 10. *Azi, la fel:* Bc 12; „În mijloc": Bc 20, Is 9 (lângă sobă), 15; „Rar": Bc 18. *Azi, mai rar:* „Lângă vatră": Gl 7, Nt 1, Vs 3, 8, 12 (la bătrâni azi), 15, 16; „Se punea în mijlocul camerei": Bc 19, Gl 5; „Pe poloboc, în tindă": Is 6; „Pe prispă": Is 14; „Pe o laiță": Nt 9.

După folosire: *În trecut*: „Sprijinită de perete": Bc 3, 5-7, 9, 11, 14, 16-18, Bt 1 (rar), 5, 7-10, 12 -14, Gl 1, 4, 6, 8-10, Nt 2, 8, 12, Sv 5, 6 (frecvent), 9 (frecvent), 12 (relativ frecvent), Vs 4 (frecvent), 5 (frecvent), 9 (frecvent), 10 (în tindă, frecvent), 11

https://biblioteca-digitala.ro

(frecvent), 13 (frecvent), Vn 2 (relativ frecvent), 3 (frecvent), 4 (în chiler), 5 (relativ frecvent), 8 (frecvent), 9 (frecvent), 10, 12, 13; „Pe laiță, cu picioarele spre cameră, sprijinită de perete": Nt 13; „Sub laiță": Vs 1; „Agățată de cui": Bc 2 (pe lavițe sau pat), Vs 7 (lângă vatră); „Sub masa mare": Bc 13 (de lângă fereastră), Sv 12; „Sub pat": Is 4, 12, Nt 2, 3, 10, 11, 14, Vs 1, 7, 17; „Pe un gard": Bc 4; „În tindă": Bt 1, 2, 5, 7, 10, Is 2, 3, 7, Nt 5, Vs 6 (frecvent); „În mijlocul casei": Nt 7, Vs 2 (rar), 5 (sau pe prispă; frecvent); „Lângă vatră": Sv 2; „Pe pat": Sv 5, Vs 13; „Într-un colț": Vn 6. *Azi, la fel:* „Sprijinită de perete": Bc 12, 15, Is 9, Nt 6, Vn 11 (rar); „Sub pat": Is 9; „Sub «laiță»": Is 15; „Sub masă": Is 15; „Pe cuptor": Is 9; „Pe gard": Is 9; „Pe mijloc": Nt 6; „Pe prispă, după ce se spală": Vn 11; „În tindă, pe prispă, sub pat sau în șandrama": Nt 15; „La dos, frecvent": Vs 2. *Azi, mai rar:* „Sprijinită de perete": Bc 19, Is 10, 13, 14, Vs 15, 16, Vn 1, 7; „Sprijinită de sobă": Gl 5, „În tindă, agățată într-un cui": Gl 5, Is 5; „În magazie, agățată în cui": Bc 18, „Sub pat": Is 14; „Sub masa mare": Is 13 (la unii).

Altfel: *În trecut:* „Și în pat": Gl 1, 6 (pentru copiii mici), 8-10; „Într-un colț": Gl 3; „Sub pat": Nt 8; „Era numai masă mijlocie, așezată în unghiul format de lavițe": Sv 1; „Masă mijlocie, așezată în trecut unde era loc sau în unghiul format de lavițe iar azi are loc fix, în dreptul ferestrei": Sv 3; „Pe pat": Sv 6 (relativ frecvent); „În tindă": Vs 16; „Pe târnaț": Vn 1; „Iarna, în loc de masă, se punea fundul [de preparat alimentele] în pat": Vn 5.

Masa înaltă: *În trecut:* „Simplă": Gl 8, 9 (rar); Nt 12, Sv 2, 13; „Din 1900 apărută": Nt 10; „Apare târziu": Nt 13; „Lucrată de tâmplar": Sv 10; „Rar": Sv 1; „Frecvent": Sv 8 (din dulapi groși). *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 7, Is 1, 11, 13, 16; „Simplă": Bc 16, 18, Bt 6, Gl 2, 3, 6, 10, Is 1, 3-6, 8, 10, 11, 16, Sv 11 (frecvent în trecut, rar azi); „Masă cu picioare": Vn 5; „Rar": Sv 16 (fără sertare); „Frecvent": Vn 1, 2 (simplă), 6 (simplă), 11 (masa de mijloc). *Azi, mai des:* Bt 1, 8, Gl 5. *Azi:* „Frecvent": Vs 17 (a apărut prin 1910), Vn 10.

Cu ladă: *În trecut:* Bc 4, 13, Is 15; „Cu dulap": Bc 15; „Rar": Bc 2, 17, Is 8, Nt 1, 5, Sv 14, 15; „Frecvent": Sv 17, 18 (tip Stollentruhe). *Azi, la fel:* Bc 1, 14, Gl 7; „Rar": Vs 16. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Sv 9, Vs 10 (masă înfundată).

Cu sertare: *În trecut:* Bc 1, 10, 13; „Un sertar": Nt 10; „Rar": Bc 4, Bt 13, Sv 1, 3, 8, 18, Vn 4; „Relativ frecvent": Sv 2, 14; „Frecvent": Sv 15. *Azi, la fel:* Bc 14, 15, Bt 1, 3, 4, Gl 4, 7, Is 8, 12, Nt 6, Vs 17 (a apărut prin 1910); „Rar": Gl 10; „Frecvent": Sv 5 (după 1918), 7. *Azi, mai des:* Bc 3, 5, 12, Bt 5, 7-12, Is 9, 15, Sv 6 (rar în trecut, frecvent azi, în casa de curat), 12 (relativ frecvent în trecut, frecvent azi), 16. *Azi, mai rar:* Bc 16, Nt 1, 15 (apărută din 1900), Vs 10; „Cu sertare și dulap": Bc 18; „Cu «șufladă»": Sv 9. *Azi:* Bc 8, 17, Bt 14; „Rar": Vs 16; „Frecvent": Nt 7, Sv 3 (la bucătărie), 11, Vs 14 (obișnuită).

Altfel de masă (înaltă): *În trecut:* „Pe capre": Bc 9, „Mese cu picioare strunguite": Bc 11; „Din scânduri și țăruși, relativ frecvent": Sv 1, 3; „Masă extensibilă": Sv 18 (relativ frecvent); „Masă cu picioare în X": Vn 3, 5 (relativ frecvent), 8 (relativ frecvent), 9, 12 (frecvent); „Masă înfundată pentru străchini": Vn 7. *Azi, la fel:* „Mobilă din comerț": Vs 2, 12. *Azi, mai des:* „Pe capre": Gl 1. *Azi, mai rar:* „Cu picioarele în X": Sv 7. *Azi:* „Rotundă cu un picior": Bc 9, Bt 13 (după 1920), Vn 13 (din 1955); „Mobilă tipizată": Nt 2; „Rar": Is 7; „Frecvent": Sv 3 (tipizată), Vs 4, 10 (obișnuită).

https://biblioteca-digitala.ro

Aşezarea la masă:

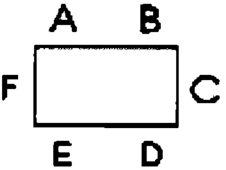

În trecut: „În capul mesei stătea cel mai bătrân şi tinerii la coada mesei”: Bc 11; „Tatăl sau bunicul în capul masei (C)”: Nt 1; „Se aşeza mama într-o parte şi tata în alta ca să nu se bată copii”: Nt 12; „Tatăl, capul familiei, în capul mesei”: Nt 13 (restul nu avea importanţă), Sv 7, 12, Vs 10 (restul nu conta); „Bătrânii în capul mesei ori tatăl”: Sv 1; „Tata mânca singur în încăpere separată”: Sv 5; „Se aşezau unde apucau”: Sv 8, 17, Vs 14, 17 (la masa rotundă); „Oaspeţii în capul mesei; nu era o ordine anume”: Sv 11; „Cum se nimerea. Tata se aşeza la urmă”: Sv 15; „Străinii, în capul mesei, bătrânii pe o parte, tinerii pe alta, indiferent de gradul de rudenie”: Sv 16; „Tatăl în fruntea mesei, restul nu conta; de obicei existau două mese, una dreptunghiulară şi una rotundă. Cei mici mâncau la masa rotundă; pe măsură ce creşteau mâncau la cea dreptunghiulară”: Vs 16. *Azi, la fel:* „C - tata”: Bc 5; „C – tatăl, A, B, D - membrii familiei, E - mama”: Bc 20; „C - capul familiei”: Bc 15, Gl 6, 10; „C-bătrânii, A, B, D, E-tinerii”: Gl 7; „Prioritate aveau musafirii”: Bc 19; „Copiii pe scaune joase, adulţii pe pat”: Is 9; „A, B, C, copiii pe scaune, E, D, adulţii pe bancă ”: Is 15; „Tatăl în capul mesei”: Nt 5; „Bătrânii în capul mesei, aproape de capete rudele cele mai apropiate”: Sv 3; „Tatăl, bunicul, preotul [la mese speciale], mama pe o latură a mesei”: Sv 9; „Nu prea se ţine seama, dar, eventual, tatăl stă în capul mesei”: Vs 12; „Oricum”: Bc 1, 13, 14, Bt 1-4, Nt 2, Vs 8.

Aparatură casnică

Maşină de cusut: „Era şi înainte”: Vn 2, 13 (multe); „Singer”: Sv 15, 17 (câteva), 18 (una); „1890”: Vn 10; „Dinainte de 1900”: Is 3, 4 (Singer), 5, 6, 10, 12-14, 16, Nt 13, Sv 4, 6, 10, Vs 15, Vn 1, 4 [de 80 de ani], 7; „Şi la 1900”: Bc 1, 8, Gl 7; „Din 1900”: Bc 9, Bt 1-4, 6, 7, 9, 14, Is 8, Sv 13, 14 (Singer), Vs 1, 4, 10, 17, Vn 3; „1905”: Gl 4, Is 9; „Din 1907”: Vs 5 [1907]; „Dinainte de 1910”: Bc 4; „1910”: Bc 15, Bt 5, Gl 1, 8, Is 15, Nt 9, Sv 8 (rar); „După 1910”: Sv 5; „1910-1920”: Bc 14, 18, Nt 12; „Dinainte de 1914”: Bt 13, Gl 9, Nt 11, Sv 2, Vn 9; „Înainte de războiul mondial”: Is 1, Vs 7, 9; „1915”: Bc 3; „Dinainte de 1916”: Bc 2, 7, 10, 11 (Singer), 13, 17 (rar), 20, Nt 7, Vn 6, 11 (dar erau foarte rare), 12; „Rar din 1916”: Vn 5; „Din 1918”: Vs 6, 13; „După 1918, câte una”: Vn 8; „Dinainte de 1920”: Nt 8; „După I Război”: Sv 3; „1920”: Bc 12, Gl 3, Nt 2, 6, Vs 2 (50% din locuitori au maşină de cusut); „Între cele două războaie”: Nt 10, 14, 15 (sau înainte), Vs 8 (Singer); „1920-1925”: Is 2; „1922”: Vs 3, 16; „1925”: Vs 14; „1930”: Vs 12 (frecvent); „1925”: Bc 19; „1930”: Bt 8, 10, Gl 6; „1930-1940”: Is 11; „1935”: Bc 6, Gl 10, Sv 7; „1938”: Gl 2; „1940”: Bc 5, 16, Bt 12, Sv 12; „Înainte de război”: Sv 1; „Postbelic”: Nt 1; „1950”: Sv 11; „1950-1951”: Sv 16; „1965”: Sv 9; „1967”: Bt 11; „Recent”: Is 7.

Aragaz: „Postbelic”: Is 9; „După 1945”: Sv 14; „1950”: Is 2; „1952”: Is 12; „1955”: Gl 4, Sv 10, 16; „1955-1960”: Vs 12 (relativ frecvent); „1956”: Gl 9; „De cca 20 de ani [1957]”: Sv 15; „1958”: Bc 8, Gl 10, Sv 6, Vn 10; „1960”: Bc 1, 3, Bt 3, 4, 6-9, 14, Gl 2, 3, 5, 7, 8, Is 6, 14, 15, Nt 3, 6, 7, Sv 11, Vs 3, 4, 7, 14, 16, 17, Vn 1 (acum sunt cam 40), 7, 9 (circa); „După 1960”: Nt 11; „1960-1961”: Sv 1; „1960-1965 (25-30% din locuitori au aragaz); „De 15 ani”: Vn 4 [1961]; „1962”: Bt 10, Is 10, Nt 8, 15 (sau 1967), Vs 9 [de

https://biblioteca-digitala.ro

15 ani], Vn 3; „1963": Gl 6, Sv 3; „1963-1964": Bc 15; „1964": Is 3, Nt 15 (are aproape fiecare locuință), Sv 8 [de 15 ani]; „1965": Bc 16, 18, Bt 1, Gl 1, Is 4, 13, Nt 9; „După 1965": Sv 4; „1966": Bc 7, Sv 9, Vs 6; „1967": Nt 10, 12, 13 [de 10 ani], Sv 12, Vs 5 [de 10 ani], 10, Vn 12; „1968": Bt 2, 5, Is 8, Vn 8; „De 10-15 ani": Bt 13 [1964-1969]; „Cu circa 10 ani în urmă": Bc 2, 11 [1967]; „1970": Bc 5, 9, 19, 20, Bt 12, Is 1, 5, Nt 5, 14, Sv 5, 7, Vs 1, 8, 13, 15, Vn 6, 11; „După 1970": Sv 2, Vn 5; „De 5-6 ani": Nt 1 [1971-1972]; „Din 1972": Bc 10, 12; „De cinci ani": Vs 11 [1972]; „1973": Bc 3, 6, Vn 13; „1974": Is 16; „1975": Bc 13, Sv 13, Vn 2; „Recent": Is 7.

Frigider: „Postbelic": Is 9; „1960": Bc 1, Gl 7, 9, Nt 2, 6, Sv 9; „1963": Gl 5; „1964": Bt 9, Sv 8 [de vreo 15 ani]; „1965": Bc 18, Bt 8, 13, Is 12, 14, Sv 11, 12, 14, Vs 16, Vn 1 (azi sunt cam 20), 10; „După 1965": Sv 4; „1965-1970": Vs 7; „De 15 ani [1966]": Bc 8; „1966": Bc 7, Gl 10, Sv 1; „De 10 ani": Vn 4 [1966]; „1967": Bc 16; „Cu circa 10 ani în urmă": Bc 11 [1967], Nt 13, Sv 6 [1967]; „1967-1968": Vs 5 [de 9-10 ani]; „1968": Gl 1, 2, Is 8, 15, Vn 12; „1968-1969": Sv 3; „1968-1970": Sv 16; „1969": Gl 4; „1970": Bc 15, Bt 1, 3-7, 10, 11, Gl 6, 8, Is 6, 10, 13, Nt 3, 7, 9, 14, Vs 1, 15, Vn 13; „Din 1970": Sv 7, 15, Vs 4, 6, 17, Vn 7, 9; „După 1970": Nt 8, 11; „1971": Gl 3; „1972": Bc 19, 20, Is 4, Nt 12, Sv 10, Vs 13, Vn 3, 5; „1972-1974": Is 3, Vn 6; „1973": Bc 3, 4, 6, 9; „După 1973": Vs 9; „De 5-6 ani": Bt 2 [1972-1973], Nt 1 [1971-1972]; „De 2-3 ani [1975]": Bc 2; „1975": Bt 12, 14, Is 1, 2, 5 (puține), 16, Sv 5, Vs 2 (15 persoane în tot satul), 12 (rarisim), Vn 8, 11; „După 1975": Sv 2; „De un an [1976]": Bc 17; „1976": Sv 13; „1978": Bc 13; „1979": Vs 3; „Recent": Is 7; „Și azi încă foarte rar": Vs 8; „Satul nu este electrificat": Vs 10; „Nu sunt": Vn 2.

Mașină de spălat: „Din 1982": Bc 13.

PIESE PENTRU ARANJAT ȘI DEPOZITAT

TEXTILE

Prăjina pentru haine și țesături decorative

Denumire: ***Bârnă:*** „Cu prostire și casânci, barizuri, broboade": Sv 6. ***Culme:*** Bc 1-4, 6-18, 20, Bt 1, 3-10, 12-14, Gl 1, 4, 7, 10, Is 1-3, 5-14, 16, Nt 2, 3, 5-8, 10, 12, 13, Vs 3, 4, 6, 8-16, Vn 2, 5, 6 (în trecut), 8-13; „Culme cu prostire peste haine": Nt 11, Vs 1, 7, 17; „Pentru catrințe, «bărnețe», chimire": Bc 17; „Hainele, cațaveica": Is 4; „Culme pentru cămăși, ițari": Vn 1; „Rar": Bc 19, Bt 11; „Frecvent": Nt 7, Vs 2. ***Rudă:*** Bc 5, Bt 6, Nt 1, 14; „«Lepedee» de rudă": Bc 17. ***Prăjină:*** Is 15, Sv 10. ***Coardă:*** „Pentru țoale": Bt 2; „Pe coarda lungă țineau acte, chitanțe": Vn 11; „Pentru bani și linguri": Vn 13. ***Grindă:*** Nt 9, Sv 5, 7-9, 12, 14-16; „Numai pentru haine": Sv 3; „Câte două, una lângă alta; pune grinzile de haine odată cu casa. S-a fărâmat aici o scară și așa erau [din construcție]": Sv 4; „Grinda este deasupra patului; pe ea, o scoarță, perne, țoale, trăiști": Sv 11; „Deasupra patului, din grindă în grindă"; Vs 14; „Frecvent": Nt 15 (în trecut), Sv

https://biblioteca-digitala.ro

1, 2, 11. ***Grindariu:*** „De la grindă până la primul «drăgariu»; pe el se puneau cojoace, sumane; frecvent": Sv 11. ***Hredca:*** Sv 17, 18.

Amplasare: „În odaia curată, pentru haine, la un metru de perete": Bc 8; „În camera curată": Bc14; „La 30 cm de perete": Is 8. ***De-a lungul peretelui din spate:*** Bc 2-8, 10, 11, 12, 14-18, 20, Bt 1, 3-14, Gl 1, 4, 7, 10, Is 1, 3, 5-8, 10 (azi, mai rar), 11-14, 16, Nt 1-3, 6, 12, Sv 4, 7, 9 (pe peretele din dreapta intrării), 10, 12, 13, Vs 7, 15, 16 (fixată în cuie), Vn 2, 11; „Deasupra patului": Nt 10, Vs 1, 12, 17; „Rar": Vn 13; „Relativ frecvent": Vs 4; „Frecvent": Nt 5, 7-9, 11, Sv 2, 5, 6, 8, 9, 11 (grinda), 14, 15, 17, 18, Vs 6, 9, 10, 11 (în odaia curată), 13, Vn 1, 5, 8, 9 (în casa curată), 10, 12. ***De-a lungul peretelui din spate până la grinda centrală:*** Bc 10; „Rar": Bc 8, Sv 18, Vs 11; „Relativ frecvent": Vs 9; „Frecvent": Sv 11 (grindariul), 17. ***În fața sobei:*** Is 15; „Rar": Bt 3; „Relativ frecvent": Sv 18; „Frecvent": Sv 17. ***În jurul sobei:*** „Rar": Bt 12, Sv 14, Vn 10. ***Pe cele două laturi lungi:*** Bc 16, Is 2; „Relativ frecvent": Sv 17, 18. ***Pe trei laturi:*** Bc 10, 16, „Rar": Bc 17. ***Altundeva:*** „Deasupra patului": Bc 1, 19, Bt 2, 3, 6, Is 4, 7, 15, Nt 13, Sv 3, Vs 3, 8; „Deasupra patului, înaltă până la grinda centrală, formând un unghi drept": Sv 16; „Pe peretele în prelungirea sobei și peste pat": Is 9; „În camera de locuit, o sfoară de la ușă până vizavi, lângă sobă": Bc 13; „În «căsuță» și în «casa cea mare», uneori și în tindă": Is 15; „Pe peretele din stânga, între cuptor și perete, deasupra patului, în «căsuță» la planul locuinței cu trei încăperi": Sv 1; „Pe peretele din stânga": Sv 3; „Pe mijlocul încăperii": Vs 2.

Altfel: „Numai pentru rufe": Vn 3.

VASE ȘI ALTE PRODUSE

Polițe

Amplasare: ***Între grinzile tavanului:*** Bc 2-6, 8, 10-12, 16, Gl 6, 10, Is 1, 3, 4 (briciul, actele), 5, 6, 15, Nt 3, Sv 7, 9, 10, 13, Vs 10; „Sub coardă": Vs 15; „Pe coardă": Vn 10; „Rar": Bc 17, Bt 1, 3, 10, 12, 14, Gl 2, 8, Is 9, 14, Nt 8, Sv 8, 14, 15, Vs 11, Vn 3, 9; „Relativ frecvent": Sv 5, 17, 18, Vs 9, Vn 8; „Frecvent": Sv 2, Vs 6, 13, Vn 2, 5, 13. ***Pe lungimea grindei centrale:*** Bc 11, 16, Is 1, 3, 6, 10; „Era folosită chiar grinda ca poliță": Gl 6; „Pe «coardă»": Is 4, 7, 9, 13, 16, Vn 1; „Rar": Bc 7, Bt 10, 12, Nt 3, 8, Vn 8; „Relativ frecvent": Sv 14, 17; „Frecvent": Sv 2, 15. ***De-a lungul peretelui lung din față:*** Bc 10, 15, 17, 20, Bt 2, 6, Gl 3, 4, 7-9, Is 2, Nt 6, Sv 7, 9; „Lângă ușă": Vs 17; „Rar": Bc 2, 7, 8, Bt 3, 7, 8, 10, 12, 14, Nt 3, 8, Sv 6, 17, Vs 6, 16; „Relativ frecvent": Nt 11, Sv 18, Vn 8; „Frecvent": Vn 4. ***Pe latura îngustă spre exterior:*** Bc 16, 17, Bt 2, Gl 3, 7, Nt 1, Sv 7; „Rar": Bc 12, Bt 3, 6, 8, 10, 12, Nt 3, 8, Vs 6; „Relativ frecvent": Nt 11, Sv 17, Vs 16; „Frecvent": Vs 11, Vn 1 (în trecut; rar azi). ***Deasupra ușii:*** Bc 5, 14-17, Bt 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, Gl 6, 8, 9, Is 4, 7, 12, 15, 16, Sv 4, 7, 9, 13, 16; „Rar": Bc 2, 7-10, 12, Bt 12, Sv 6, Vn 8-10; „Relativ frecvent": Sv 2, 5, Vn 2, 3 (după ușă). ***În tindă:*** Bc 4, 8, 9, 14-16, 18-20, Bt 9 (lângă cuptor), Gl 2, 3, 6, 7, 10, Is 8, 11, 15, Nt 12, Sv 7, 9, Vn 12 (în jurul hoarnei); „Rar": Bt 3-6, 10, Nt 8, Sv 2, Vn 4, 8; „Relativ frecvent": Nt 9, Vs 5 (la vatră), Vn 3 (în jurul hornului); „Frecvent": Sv 5, 11, 18, Vs 8 (sală), 9, 16 (în chiler), Vn 5 (pe țăruși), 9. ***Altundeva:*** „Pe perete în stânga ușii": Bc 5, Sv 3 (în tindă); „Lângă ușă":

https://biblioteca-digitala.ro

Bt 2, Is 8; „Pe perete e o poliţă cu vase frumoase": Bc 8; „Lângă, aproape de sobă": Bc 9, 13, Is 8, Nt 15, Sv 8 (frecvent); „În jurul sobei": Bc 19; „Pe peretele din apropierea vetrei ori a sobei de gătit": Gl 5; „În bucătărie": Bt 13; „În bucătăria de vară": Nt 1; „În «chiler»": Gl 1, Vs 5 (frecvent); „Lângă vatră": Nt 7, Vs 4; „Deasupra patului": Nt 13; „În cămară". Sv 9; „Deasupra ferestrelor, în colţul cu uşa": Sv 11; „În tindă sau chiler, între uşă şi sobă": Vs 2; „În paravan": Vs 8 (frecvent); „În chiler": Vs 10; „În sală, cu mâncarea pentru seară": Vs 14; „În tindă şi în cămară": Vn 11. „Locuri diverse": Bt 3, 4, 6; „Unde era loc": Sv 1, 3, Vn 7; „Nu erau în casă, ci în cramă": Vn 6.

Dulapuri (stelaje de perete)

Blidare: Bt 7, 8, 11, 12, 14, Gl 7, Is 3-5, 7, 8, 10, 11, 13, 15, Nt 1-3, 6, 10, Sv 7, 9, 14 (frecvent), Vs 1, 5 (dulap), 17, Vn 7, 9 [toate tipurile de dulap se cheamă blidar]; „Dulăpaşe": Vn 4; „Aveau numai bătrânii": Nt 15; „Relativ frecvent": Nt 7, 11, Vn 5, 10; „Frecvent": Nt 5, Sv 1, 3 (simple), 5, 6, 11, 16, Vn 1, 2, 12 (dulap), 13. ***Blidar cu raft deschis:*** Bc 2, 4-7, 10, 12, 14-16, 18, 20, Bt 1-8, 10, 12-14, Gl 7, Is 1, 2, 6, 8, 9, 11-13, 15, 16, Nt 1, 3, 5, 6, 10, 13, Sv 12-14, Vs 7, 15, 17; „Blidar": Vn 3 (relativ frecvent), 8 (frecvent); „Dulap": Bc 8, 9, 11, Gl 1, 2, 8, Sv 3, 8, Vs 6 (relativ frecvent), 9 (frecvent), 10 (de perete, cu 3-4 poliţe; frecvent), 11 (relativ frecvent), 13 (relativ frecvent); „Dulăpaş": Sv 14, Vs 4; „Lacră": Gl 8; „Poliţă": Gl 5, 9, Sv 17 (poleţe, rar); „Raft": Gl 8-10; „Rar": Bc 17, Bt 9, Sv 3; „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 5, 6, 15, Vs 16, Vn 5; „Frecvent": Nt 8, Sv 14, Vn 9, 12 (dulap), 13 (pentru cofe, străchini). ***Blidar închis cu uşă:*** Bc 2, 3, 7, 19, 20, Bt 1, 3-5, 7-12, 14, Gl 2, Is 1, 7, 15, Nt 1, 3, Vs 7, 15; „Blidar": Vn 3 (relativ frecvent), 8 (frecvent); „Colţar": Vn 13 (relativ frecvent); „Dulap": Bc 8, 9, 11, 16, Bt 13, Gl 8, Is 8, Nt 6, Sv 9, Vs 9 (relativ frecvent), 11 (relativ frecvent), 13 (relativ frecvent); „Dulăpaş cu uşi": Bc 13, „Dulăpior": Gl 5, „De 20 de ani [1963]": Bc 15; „Rar": Bc 4, 14, 17, Bt 6, Nt 5, 8, Vs 5; „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 5, 14, 15, Vs 6, 16, Vn 9; „Frecvent": Nt 11, Sv 11, Vn 2 (în trecut; azi, mai rar), 4. ***Dulap combinat (cu raft deschis şi uşă):*** Bc 5, 7, 16, Bt 9, Gl 10, Is 2, 4, 6, 8, 9, 15, Vn 11 (la cămară); „Pe jos": Bc 1; „Blidar": Bc 11, Vn 3 (relativ frecvent); „Dulap": Bc 8, 9, Gl 5, 9, Nt 9 (frecvent), Sv 8 (frecvent), 14 (relativ frecvent), Vn 5 (de vase, relativ frecvent); „Dulăpaş": Gl 7, Nt 11 (rar); „Dulap de colţ": Gl 4; „«Podişor»": Bc 4, Bt 1, 5, 7, 10-12, 14, Sv 12, 15 (frecvent), 16 (rar); „Poliţa": Sv 18 (frecvent); „«Taloş» cu flori": Bc 17; „Masă înfundată cu rafturi în sus": Vs 2; ;„Rar": Bc 2, 14, 17, 18, Bt 8, Vn 4, 9, 12; „Relativ frecvent": Sv 7, Vs 16, Vn 6; „Frecvent": Sv 17. ***Altfel:*** „Cuier de vase": Bc 13; „Pe laiţă": Sv 8.

Dulap înfundat în perete: Is 10, Nt 6, Sv 10, 13, Vs 1; „Dulap": Vs 5; „Dulap îngropat": Vs 7; „Rar": Is 3, 6, 12, 13, Nt 15. ***Nişă deschisă:*** Bc 1, 12, Is 8, 16, Nt 1, Sv 10 (pentru talere), Vs 5 (cu perdea, frecvent), 7, 15; „Comar": Sv 12; „Firidă": Vs 4 (frecvent), 9 (mici); „Dulap": Bc 13; „Poliţă": Gl 9; „Priptici": Sv 9; „Rar": Is 13, Vs 17. ***Nişă inchisă cu uşi:*** Is 10, Nt 1, Sv 7; „«Chiortar»": Bc 3; „Dulap": Bc 13, Gl 1, Is 8, Vs 7; „Poliţă": Gl 9; „Rar": Bc 7, Vs 16; „Relativ frecvent": Nt 9; „Frecvent": Vs 4, Vn 2 (colţar în chicioare până jos).

https://biblioteca-digitala.ro

Colţare atârnate. Gl 7, Is 1, 4, 6, 11, Nt 1, Sv 4, 10, 13, Vn 11 (azi, mai rar); „Rar": Is 3, 5, 8, 13, 16, Nt 15; „Relativ frecvent": Nt 8, Vs 8, Vn 13; „Frecvent": Sv 2, Vn 1, 6, 8. ***Deschise:*** Bc 5, 9, 16-18, 20, Bt 1, 7, 8, 10, 11, 14, Gl 8, Is 7-9, 11, 15, Nt 1, 6, Sv 10, Vs 7, 15, 17, Vn 11 (azi, mai rar); „Blidar": Bc 2, 10, Sv 7, Vn 13; „Colţar": Sv 15 (relativ frecvent), Vs 5 (relativ frecvent); „Colţar cu budar": Vn 5 (relativ frecvent); „Cornar": Sv 12; „Dulap": Vs 6, 9 (frecvent), 10, 11 (relativ frecvent), 13 (frecvent), Vn 12 (dulap); „Dulap de colţ": Bc 8, Gl 4; „Dulăpaş": Bc 4 (rar), Sv 6 (rar); „Rar": Bt 12, Gl 9, Sv 5; „Relativ frecvent": Vs 16; „Frecvent": Nt 5, Sv 2, Vn 9. ***Închise:*** Bc 4, 5, 9, 16, 18, 20, Bt 1, 10, 11, 14, Gl 4, 8, Is 4, 8, 9, 12, 15, Nt 1, 6, Vs 17, Vn 7, 11 (frecvent); „Blidar": Bc 10, Vn 3 (relativ frecvent); „Colţar cu budar": Vn 5 (rar); „Dulap": Vs 9 (frecvent), 11 (relativ frecvent), 13 (relativ frecvent), Vn 12 (frecvent); „Dulap pe colţar": Vn 6; „Dulăpaş": Sv 6 (relativ frecvent); „Dulăpior": Bc 2; „Cu uşuţă": Sv 7; „Colţar cu două uşi şi poliţe, frecvent în trecut, relativ frecvent azi": Vs 12; „Rar": Bt 7, 8, 12, 13; „Relativ frecvent": Sv 15, Vs 6, 8, Vn 9; „Frecvent": Sv 2, 5, Vs 3, 14, Vn 1. ***Combinate:*** Bc 5, 16, 18, Bt 1, Is 8, 15, Nt 13; „Rar": Bt 7, 8, 10-12, 14, Nt 1; „Relativ frecvent": Sv 2, Vn 9.

Blidare compuse («podişoare»): Bt 1, 8, 12, Sv 7, 12; „«Credenţe»": Sv 11; „Cuier": Vs 16; „Dulap": Bc 2, Bt 13; „Poleţe": Sv 18 (frecvent); „Dulap cu blidar": Is 7; „Taloş, blidar": Bc 17; „Rar": Sv 5, 16; „Relativ frecvent": Nt 9. ***Aşezate pe laviţă:*** Bc 8, Bt 8, 10, 12, Is 7, 8, 11, Nt 1, Sv 9, 12; „Blidar": Bc 10, Sv 3 (relativ frecvent), 11 (relativ frecvent), Vn 3 (relativ frecvent); „Dulap": Sv 14 (relativ frecvent); „«Podişoare»": Bt 5 (rar), 11, 14; „Deschise, ca nişte rafturi": Nt 15; „Rar": Sv 16; „Relativ frecvent": Sv 18; „Frecvent": Sv 17. ***Altfel:*** „Pe jos": Bc 1, 13, 17; „Pe perete": Is 7; „Credenţele, lângă cuptor": Sv 11.

Dulapuri ţărăneşti (aşezate pe podea)

Dulap dulgheresc cu uşi: Bc 5, 14, 15, 18, 20, Bt 3, 4, 6, Gl 2, 3, 5-7, 10, Is 1-4, 6-8, 10, 13-16, Nt 1, Sv 4, 7, 9, 10, 12, 13, Vs 1, 14 (din scândură), Vn 11 (azi, mai rar), 15; „Bufet": Nt 6; „Şifoner": Gl 1; „Rar": Bc 16; „Relativ frecvent": Nt 15, Vs 16; „Frecvent": Nt 5, 9, Vs 3, 8, 12, Vn 6, 7, 10 (în trecut; azi, relativ frecvent).

Colţar: Bc 3, 5, 15, Bt 5, Gl 2-6, Is 3, Nt 1, 2, Sv 10, Vn 7; „Dulap pe colţ": Bc 8; „Rar": Bc 7, 9, Is 5, 8, 14, Vs 16, Vn 5; „Frecvent": Vn 8. ***Deschis:*** Bc 5, 8, Gl 2, 6, 10, Is 8, 15, Nt 1, Vs 1, 15; „Rar": Bc 7, 9, Bt 5, Gl 5, Sv 3, Vn 9; „Relativ frecvent": Sv 2, Vn 12; „Frecvent": Vs 10. ***Închis:*** Bc 5, Bt 5, Gl 2-6, 8-10, 15, Nt 1, 2, Nt 13, Sv 9, Vs 1, 15, Vn 7; „Blidar": Vn 3 (relativ frecvent); „Colţar": Vs 2; „Colţar-blidar": Bc 10; „Dulap de colţ": Vs 9 (frecvent); „Rar": Bc 7, 8, Is 5, Vn 9; „Relativ frecvent": Vs 10, Vn 12; „Frecvent": Sv 2, Vn 2. ***Combinat:*** Bc 3, Gl 4, Is 15, Nt 1; „Rar": Bc 8; „Relativ frecvent": Vs 9, 16, Vn 5.

Altfel: „Dulapuri orăşeneşti": Sv 14.

https://biblioteca-digitala.ro

SPAŢII ŞI PIESE PENTRU ODIHNĂ

Spaţii pentru dormit

Pentru adulţi şi copiii mai mari: ***În aceeaşi încăpere, toţi***: *În trecut:* Bc 2, 3, 5-20, Bt 1-14, Gl 1, 2 (uneori), 3 (iarna), 5, 6, 8, 9, 10 (uneori), Is 1-13, 15, 16, Nt 1-3, 6 (camera de locuit), 7, 10, 12, 13, Sv 3, 7, 9, 13, Vs 1, 4, Vn 2; „Relativ frecvent": Vs 5, Vn 6, 7; „Frecvent": Nt 5, 8, 11, 15, Sv 1, 2, 4-6, 8, 10, 11, 14-18, Vs 3, 9-12, 14, Vn 1, 3-5, 8-10, 13. *Azi, la fel:* Bc 1; „Relativ frecvent, bătrânii": Nt 9; „Frecvent": Vs 2, 8. *Azi, mai rar:* Is 14, Vs 16. „Nu toţi, că erau mulţi": Vn 11. ***În camera din faţă:*** *În trecut:* Bc 1, 3, 6, Bt 1, Bt 12, Gl 2, 3, 6, Is 2, 16, Nt 2, Sv 18 (frecvent), Vs 1, 4 (frecvent), 10, Vn 4 (frecvent), 12 (frecvent); „În «casă»": Bc 2, 7, 10, 11, Bt 9, 13, Is 9 (la foc), Nt 3, 7, 8, 11 (frecvent), Sv 2 (frecvent), 4-5 (frecvent), 6 (frecvent), 8 (frecvent), 9, 12, 14 (frecvent), 15 (frecvent), Vs 6 (frecvent), Vn 3 (frecvent; odaie spun mocanii), 9; „Casa din jos": Sv 11 (rar); „Casa de locuit": Gl 1, 4, 8, Sv 17 (rar); „Casa mică": Bc 17, „«Căsuţă»": Is 15; „De locuit": Vn 1, 5 (frecvent), 8 (frecvent); „Odaie": Bc 4, 8, 9, 19, Gl 9, 10, Nt 1, Vs 3 (frecvent), 11 (frecvent) 13 (frecvent); „Odaia de stat": Vs 9 (frecvent); „Din stânga, frecvent": Sv 1; „Din dreapta, la planul cu două încăperi; frecvent": Sv 3, 16; „Cu copiii": Vs 15; „În cămara cu foc": Vn 11. *Azi, la fel:* Gl 5, Vs 16; „În «casă»": Is 5, 6; „Camera de locuit": Is 8, 14, Vs 2 (frecvent). *Azi:* Bc 4, 5, Bt 6. ***În camera dinapoi***: *În trecut:* Bc 1, 12, 16, 18, Bt 2-4, 8, 10, 11, 14, Gl 6, 10, Is 1, 3, 4, 7, 10, 12, 13, Nt 5, 14, Sv 9, 10, 13, Vn 7; „Casa mare": Bc 17 (rar), Sv 6 (casa aia mare, rar), 14 (vara, rar); „Odaia de curat": Bc 2, 4, 8 (rar), Sv 17 (rar), Vs 5 (frecvent), 6 (vara, rar), Vn 8 (rar); „Odaia de ţinut": Bc 19; „Odaie": Vs 12 (frecvent), 14 (frecvent); „Casa curată": Gl 1, 8 (rar), Sv 15 (rar), Vn 5 (rar); „Casa din sus (sau casa mică)": Sv 11 (relativ frecvent)": Sv 11; „Din stânga": Sv 16 (relativ frecvent); „De lucru": Vs 15; „Bucătăria de iarnă": Vn 6; „Rar": Gl 9 (musafirii), Nt 2, Sv 1 (din dreapta), 2 (numai musafiri), Vs 13 (odaia curată); „Relativ frecvent": Sv 3; „Frecvent": Nt 15, Vs 10, Vn 2, 13. *Azi, la fel:* Bt 6, Gl 7, Vs 16; „Frecvent": Nt 9 (tinerii), Vs 8 (odaie). ***În tindă***: *În trecut:* Bc 5, 20, Gl 2 (uneori), 7, Is 2, Nt 5, 14, Sv 12, Vs 17; „Vara": Bc 19, Gl 4, Is 7, Sv 7, 9; „Sala, la trei camere": Bc 13; „Rar": Is 8, Nt 2, Sv 8 (dacă era «casă», încăpere de locuit); „Relativ frecvent": Vs 5. *Azi, mai rar:* Bc 15. ***Pe prispă sau în foişor:*** *În trecut:* Bc 3, 6, 9, 12, 14, 16, 18, Bt 5, 8, Gl 1-3, Is 7, 13, 16, Nt 12, Sv 7, Vs 7, Vn 4 (relativ frecvent), 12 (frecvent), 13 (frecvent); „Vara": Bc 2, 4, 19, Bt 13, Gl 2, 4-6, 8-10, Is 9, 11, 12, 15, Nt 3, 7, 8, 11 (frecvent), 13, 15, Sv 5 (relativ frecvent), 8 (relativ frecvent), 9, 14 (relativ frecvent), (relativ frecvent), 17 (rar), 18 (rar), Vs 1, 3 (frecvent), 6 (frecvent), 10 (relativ frecvent), 12 (frecvent), 15, Vn 1, 3 (frecvent), 5 (frecvent), 7, 9 (frecvent); „Când auzeai lucuştele": Vs 17 [lăcustele sau greierii]; „Ceardac": Bc 7, 11; „Pe prispă": Bc 13, 15, 20, Vn 8 (târnaţi; relativ frecvent), 11; „Rar": Bt 1-4, 7, 9-12, 14, Nt 2, 5, Sv 2; „Relativ frecvent": Vs 14; „Frecvent": Sv 6, Vs 4, 9, 11, 13. *Azi, la fel:* Bc 5, Gl 7, Is 8; „Rar": Bt 6, Vs 16 (pe rogojini). ***În bucătărie:*** *În trecut:* Bc 14, Bt 5. *Azi, mai rar:* „În bucătăria de iarnă": Vs 16. ***În bucătăria de vară:*** *În trecut:* Bc 12-14, 16, 20, Bt 3, Gl 2, 3, 5, 6, Is 7, Nt 1, 5-8, Sv 9, Vs 7; „Bărbaţii": Nt 13; „La planul cu trei încăperi": Sv 3; „Rar": Bc 8, Bt 1, 4-6, 8, 10, 11, 14; „Frecvent": Vs 14. *Azi, la fel:* Bc 5, 18, Gl 5, Is 8; „Relativ frecvent": Vs 8. ***În şură***: *În trecut:* Bc 5, 11, 20, Bt 3, 4, 13, Is 7, 8, 15; „Vara": Bc 17, 19, Is 2, Nt 7, Sv 7-9;

https://biblioteca-digitala.ro

„Rar": Bc 12, 16, Bt 2, 7, 11, Sv 1, 2, 15, Vs 10; „Relativ frecvent": Sv 6, 14. *Azi, la fel:* „Rar": Vs 16. *Azi, mai rar:* Bt 6. ***Altundeva:*** „În pod": Bc 1; „În podul grajdului": Bc 4, 10, 13, 16, 18, Is 9 (vara), Vn 12 (în grajd); „În «chiler»": Bc 7, 8, 9 (rar), 10, 16, 19, Gl 5, 9, Nt 3, 13, Vs 2 (frecvent), 3 (frecvent), 5 (rar), 6 (frecvent), 12 (frecvent), 13 (relativ frecvent), Vn 12 (rar); „În odaia «chilerului»": Gl 1, Vs 11, Vn 4 (relativ frecvent); „În «iatac»": Gl 8, „În «şopru»-partea închisă a grajdului": Bc 13; „În car": Bt 13, Sv 14 (în «standolă»); „În magazie": Bc 15; „În «filigorie»": Bt 3; „În ogradă": Bt 2; „În «prelipcă»": Bt 8 (rar), 10, 11; „«Lichitură»": Bt 12, 14; „În «căsoi»": Gl 3; „În «şandrama»": Nt 6 (rar), Sv 5 (relativ frecvent), 14 (rar); „Sub nuc": Nt 12; „În «stodoală, şopron»": Sv 7; „În cămară": Sv 9; „În anexă": Vs 4 (rar), 9 (rar), Vn 13 (relativ fecvent); „În paravan": Vs 8 (frecvent, şi azi), 14.

Încăperi în care se doarme azi. „Dormitor": Bt 1, 7 (rar), 11, 12, 14, Is 2, 10-16, Nt 5, 15, Sv 10, 13, Vn 6, 7, 10, 11; „Dormitor, odaie, cameră, bucătărie": Bc 1; „Dormitoare diferite": Gl 9; „Camera de locuit": Bc 3, 5 («chiler»), 6, 12, 15 (după primul război mondial), 16 (de stat), Bt 7, 12, 14, Nt 1, 12, Sv 4 (din gios-de jos); „În camera de locuit, în bucătărie, de fapt tinda": Bc 14; „În camera de curat": Bc 16, 18, Gl 5, Is 6; „În camera din faţă": Bc 20; „În camera mică, în camera curată, în bucătăria de vară": Bc 18, Nt 1; „În bucătărie": Bt 11, 14, Is 11-13, 15, Nt 5, 6 (mai mult), Sv 7, Vs 10 (de vară); „«Odaie», sală, salon": Gl 1; „În «odaie»": Gl 2, 4-6, 10, Vs 8, 12 (frecvent); „În odaie sau chiler": Vs 3; „În odaie, bucătăria de vară, paravan": Vs 14; „În una din camerele curate": Gl 6; „În camera obişnuită şi în cea curată": Sv 12; „În «chiler»": Gl 5, 6, 10, Vs 10, 12 (frecvent); „În «chiler» iar copiii în încăperi separate": Nt 13; „În bucătăria de vară": Gl 5; „În camera dinapoi (camera curată)": Vs 5; „În paravan": Vs 8; „În «casă»": Sv 7; „În chiler şi în camera de lucru (de gătit)": Vs 15; „Mai mult în chiler şi într-o cameră": Vn 12; „La fel ca în trecut": Vs 2; „În odăile de stat": Vs 17, Vn 9; „În două": Bt 13, Sv 8; „În amândouă camerele": Nt 2; „În două camere din cinci": Bc 17; „În două sau trei": Bc 10, Sv 14; „În camere diferite": Bc 7, 15, Gl 8, Vs 11, Vn 1, 2; „În mai multe": Gl 7, Is 4 (pe recamiere), Is 9 («casa» şi «odaia»); „În aproape toate": Bc 9; „În toate": Bc 10, 19, Bt 2-4, 6, 9, Is 7, Nt 3, 7, 8, 11, Sv 5 (în afara unei încăperi), 6 (în afară de sufragerie), 11, 15, 17, 18, Vs 4, 6, 10, 13, 16 (depinde de numărul membrilor familiei), Vn 3; „Depinde de numărul membrilor de familie, «n-am să pun copiii cu mine în odaie»": Is 12; „În funcţie de familie şi de numărul încăperilor": Sv 1, 3 (afară de cămară); „Fiecare în altă cameră": Sv 2, Vn 5 (fiecare generaţie în altă cameră), 8 (fiecare generaţie în camere diferite); „În încăperi diferenţiate": Vs 9, Vn 13.

Piese pentru dormit

Pentru copiii mici: ***În pat, împreună cu părinţii:*** *În trecut:* Bc 1, 3, 5, 6, 12-18, 20, Bt 2-4, 6-9, 11, 12, 14, Gl 1-4, 6-10, Is 4, 7-11, 15, 16, Nt 1, 5-7, Sv 7, Vs 15 (cei mici), Vn 11, 13; „Rar": Bc 19, Bt 1, 5, 10, Gl 5, Sv 1, 3; „Relativ frecvent": Sv 2, 17, Vs 3, 5, 12 (cei mai mici), 14 (cu mama); „Frecvent": Nt 11, Sv 5, 6, 11, Vs 8, 10, 16, Vn 2, 4, 5, 8. *Azi, la fel:* „Când îl ţine mama la piept": Sv 4; „Cu mamele": Vs 2. *Azi, mai rar:* Vn 10. ***În leagăn:*** Vs 7. *În trecut:* Bc 3, 6, 12, 20, Bt 3, 4, 6, 7, 14, Gl 2, 3, 6, 7, 10, Is 2, 8, Nt 2, 6, 10, 14; „Copaie": Vn 7; „Leagăn pe pari": Vs 10 (relativ frecvent); „Rar": Bt 1, 5, 8, 10, 11, Gl 5, Sv 1, 3, 11, 16; „Relativ frecvent": Vs 16; „Frecvent": Nt 5, Sv 17, 18

https://biblioteca-digitala.ro

(«colesca»). *Azi, la fel:* Is 9. ***Albie:*** *În trecut:* Bc 18, Bt 1, 5, 7, Gl 1, 3-6, 9, 10, Is 8, 11, 12, Nt 2, 5-8, 12, Sv 18 («coreta»), Vs 1, 7, 13, 15 (albioară), 17 (albiuţă); „Covată”: Bc 1, 4, 5, 8, 10, 11, 14, 19, Bt 2, Gl 7, Is 7, Nt 3, 11, 15, Sv 10, 15, Vs 2-4, 6 (frecvent), 8 (frecvent), 11 (frecvent), 12 (frecvent), 14, Vn 3 (frecvent), 8 (frecvent), 9 (frecvent), 10, 11 (şi pe jos, şi pe pat), 12 (relativ frecvent); „Covăţică”: Bc 15, 20, Bt 13, Is 1, 4-6, 13, 15, 16, Nt 8, 10, Sv 14, Vs 9, 16 (relativ frecvent), Vn 1 (frecvent); „Troacă”: Bc 7, 9, 11, Vn 5 (relativ frecvent); „«Balie»”: Bc 9, Bt 8, 9; „Copaie suspendată”: Sv 5 (relativ frecvent); „Rar”: Bc 12, 17, Bt 3, 4, 6, 8, 10-12, 14, Sv 7, 8 (covată); „Relativ frecvent”: Sv 1, 3, 6, 11, 16, 17 («coreto»), Vn 2 (covată), 13; „Frecvent”: Sv 2 (covată), Vs 10, Vn 4. *Azi, la fel:* Is 9; „În covată, să nu doarmă cu părinţii, că se învaţă răi [alintaţi]”: Nt 9. *Azi, mai rar:* Bc 16, „Covăţică”: Is 10, 14. ***Lădiţă:*** *În trecut:* Vs 7. ***Lădiţă cu talpă curbată.*** *În trecut:* Bc 1, 8, 10, 11, 13, 17, Bt 1, 5, 13, Gl 8, Is 7, 8, Nt 1-3, 13, Sv 7, 12; „Rar”: Bt 3, 4, 7, 10, 12, Sv 2, 9, 11; „Relativ frecvent”: Sv 5, 6, 8, 14, 15, 18; „Frecvent”: Vn 6. *Azi, la fel:* Is 5. *Azi, mai des:* Is 4. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16. ***Lădiţă suspendată.*** *În trecut:* Bc 1, 11, 17, Is 10, Nt 6, Sv 9, 10, Vs 1, 15 (din sac de cânepă cu ramă de lemn); „Rar”: Bc 6, Vn 12; „Relativ frecvent”: Sv 18, Vn 2, 5, 13. *Azi, mai rar:* Is 14. ***Lădiţă suspendată între doi stâlpi de susţinere.*** *În trecut:* Bc 4, 7-9, 13, Bt 9, 13, Gl 4, 8, Is 1, 3, 6, 12, 13, Nt 1, 3, 8, Sv 7, 9, 10, 13, Vs 4 (frecvent), 5 (rar); „Lădiţă ca o covată între doi stâlpi”: Bc 18; „Lădiţă pe picioare de susţinere”: Bc 1; „Patru stâlpi de susţinere”: Bc 14; „Rar”: Vs 11, 13, Vn 5; „Relativ frecvent”: Nt 11, Sv 2, 6, 8, Vs 6, Vn 2, 4, 8, 9; „Frecvent”: Vn 12. *Azi, la fel:* Is 10, Sv 4, Vn 7. *Azi, mai des:* Is 5. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Nt 15 (relativ frecvent azi). ***Coş suspendat:*** *În trecut:* Is 6; „Rar”: Bt 4; „Relativ frecvent”: Sv 17, Vn 1. ***Altfel:*** „Pe laviţe”: Nt 12; „Pânză agăţată de tavan”: Sv 6.

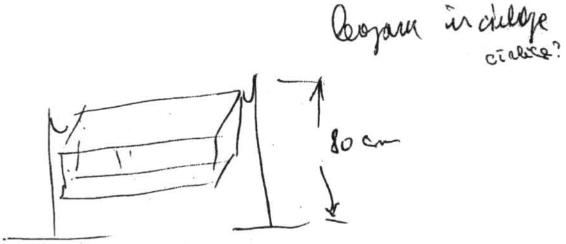

Leagăn în cârlige, sat Vânători, jud. Neamţ (desen de Paul Petrescu)

Pentru adulţi: ***Laviţa:*** *În trecut:* Bc 3, 6-8, 11, 12, 15, 18, 19, Bt 7-9, 11, 12, 14, Gl 4, Is 1, 3, 6, 8, 11, 13 (bătrânii), Nt 1, Sv 13, Vs 1, 15, 17, Vn 7; „Laiţă”: Bc 4, Is 7, 9 (oaspeţii), 12, Nt 2, Sv 10, 14; „Unde erau copii mulţi”: Nt 15; „Uneori; prea îngustă”: Vn 6; „Cât jumătate de pat”: Vn 13; „Rar”: Bt 1-4, 6, 13, Gl 5, Sv 16, Vs 6 (din nuiele împletite); „Relativ frecvent”: Nt 8, Sv 2, Vs 9 (laiţă), 13, Vn 3 (laghiţă), 8 (laghiţă), 12 (laghiţă); „Frecvent”: Nt 9, Sv 12, 17, 18, Vs 8, Vn 1, 10. *Azi, la fel:* Bc 5, Sv 4. *Azi, mai rar:* Bc 14, Is 4, 10, Nt 9. *Azi:* „Rar”: Nt 9. ***Laviţă pe pari:*** *În trecut:* Bc 1, 3, 6, 7, 10-12, 14, 15, 18, 19, Bt 1, 5, 7-12, 14, Gl 4, 5, Is 1, 3, 6, 8, 9, 11, 16, Nt 1, 2, 5, 7, 10, 12, 13, Sv 7, 9, 13, Vs 1, 7, 17; „Stâlpi”: Is 7, „Ţăruşi în pământ”: Bc 1, Is 15; „«Laiţă»”: Nt 6, Sv 11; „Pe «capre»”: Nt 9; „În «pociumbi»”: Sv 15; „Rar”: Bc 4, Bt 2, 3, 6, 13, Sv 3, 14; „Relativ frecvent”: Sv 1, 2, 5, 6, 8, Vs 9, 13, Vn 2, 3, 5, 12; „Frecvent”: Sv 17, 18, Vs 3, 8, 10, 16, Vn 1, 8, 13. *Azi, la fel:* Sv 4. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Is 10, 14 (ţăruşi), Vs 12. ***Laviţă pe butuci:*** *În trecut:* Bc 10, Bt 1, 7, 8, 10-12, 14, Is 9, Nt 1, 5, Sv 4, 7; „Relativ frecvent”: Sv 3; „Rar”: Bc 4, Bt 2, 5, Sv 1, 9, 16; „Relativ frecvent”: Sv 18, Vn 5. *Azi,*

https://biblioteca-digitala.ro

mai rar: Bc 5, Sv 12 (frecvent în trecut, rar azi). ***Laviţă fixată în perete:*** *În trecut:* Nt 1 (la tindă), Sv 7, Vs 6 (laghiţă); „Rar": Bc 5, Sv 11; „Relativ frecvent": Sv 8, 18; „Frecvent": Sv 15 (pe cergi de lână). ***Altfel:*** „Erau laviţe extensibile": Nt 11; „Laviţă pe stâlpi de piatră": Nt 15.

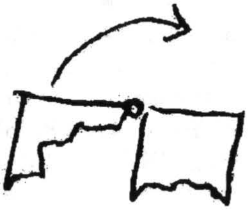

Laiţă extensibilă, sat Vatra Moldoviţei, jud. Suceava (desen de Roswith Capesius)

Patul: „Patul pe picioare bătute în pământ (fixe), putea să fie din nuiele împletite şi, mai apoi, din scândură": Is 7; „Paturile au apărut cam prin 1915-1916": Sv 13. ***De pământ***: *În trecut:* „A fost înainte; bunica a avut": Vs 15; „Rar": Bc 5, Gl 7, Is 1 (numai în bordei), 6, 8, 11 (în bordei), Vs 1, 7, 11 (lângă sobă); „Relativ frecvent": Vs 3 (lângă vatra cuptorului), 9; „Frecvent": Vs 8 (de mult), 16. ***Din scânduri:*** *În trecut:* Bc 1, 11, 12, 18-20, Bt 3-8, 10-14, Gl 2-4, Is 2, 7, 9, Nt 1, 2, 6, 12-14, Sv 7, 9-14, Vn 11; „Pat pe ţăruşi": Bc 4, 8-10, 13, 15, 17, Bt 13, Nt 3, 7 (cu rogojini pe pat), 8, 9 (relativ frecvent), 10 (cu chingă), 11 (frecvent), 15, Sv 4, 5 (frecvent), 6 (frecvent), 8 («pociumbi», frecvent), 15 («pociumbi», frecvent), Vs 3 («păier»), 13, 14, Vn 3, 9, 12, 13; „Pat pe pari": Bc 7, Bt 9, Gl 1, 8, Is 1, 3, 5, 6, 10 (cu margini mai înalte), 12, 15, 16, Sv 18 (rar), Vs 1, 6, 7, 17, Vn 1, 5, 6; „Pat pe capre": Bc 8, Gl 1, 8, 9, Sv 5 (relativ frecvent), 6 (relativ frecvent), Vs 1, 4, 6, 14, 15, Vn 5-7, 8 (relativ frecvent); „Pe picioare fixe": Gl 9; „Pat cu tăblii": Bc 4, 8-10, 17, Bt 9, Gl 1, 8, 9 (rar), Nt 11 (rar), Sv 5 (rar), 6 (rar), 14, 18 (frecvent), Vs 4, Vn 2 (pe picioare înfipte în pământ), 3, 5, 8 (relativ frecvent), 9, 12, 13 (relativ frecvent); „Pat cu spătar": Bc 7; „Pat de scânduri pe butuci": Sv 14; „Scândură pe pari, «poschil»": Sv 17; „Rar": Bt 2, Sv 3; „Relativ frecvent": Vs 5, 9, 16; „Frecvent": Sv 1, 2, 16, Vs 3, 10, 11, Vn 4, 10. *Azi, la fel:* Bc 3, 14, Bt 1, Gl 5-10, Is 8, 11; „Pat cu tăblii": Is 4, „Pat simplu": Bt 4; „Pe ţăruşi": Vs 2; „Relativ frecvent": Vn 2; „Frecvent": Vs 8. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Vs 12. „Pat pe pari": Is 4, 14. *Azi, mai des:* Bc 6. ***Din împletitură:*** *În trecut:* Is 7 , 9 (nuiele împletite acoperite cu rogojini din papură); „Leasă din nuiele": Nt 7, 8 (rar). *Azi, mai rar:* „Leasă": Is 4. ***Fixat în pereţi:*** *În trecut:* Gl 7, Sv 7; „«Prici»": Sv 9; „Rar": Vn 2; „Relativ frecvent": Sv 15. ***Fixat cu stâlp de tavan:*** *În trecut:* „Pat cu chingi, cu stâlp până în pod, cu «strujac», saltea de paie; relativ frecvent": Sv 11. ***Extensibil:*** *În trecut:* Sv 7; „Rar": Bc 18. *Azi:* Vs 16. ***Altfel de pat***: *În trecut:* „Exista un pat comun, fixat de la cuptor până la peretele din fund": Sv 11. *Azi, la fel:* „De fier, după 1920": Vn 3; „Din fier cu picturi": Vn 9 (rar). *Azi:* „Studiouri": Bc 1, 13, Vs 12; „Recamier": Bc 13, Is 4; „Pat de fier": Bc 7, Bt 9, 13 (rar), Gl 1, 8 (vopsit), 9, Nt 3, 11, Vn 13; „Dormeze": Vn 13.

Numărul de paturi. *În trecut:* „Nu erau paturi": Sv 13; „Un pat": Bc 11, Bt 2, 13, Is 4 (şi laiţe), 7, 12 (şi o laiţă), 15, Nt 1, 3, 8, 12, 13, Sv 1, 6 (şi laviţa), 11 (patul comun), 12, 15 (şi laiţe), Vn 7; „Unu, două": Bc 4, 16, 17, 19, Bt 3, 6, 9, 10, 12, Gl 1, Is 1, 11, 14, Nt 6, 11, Sv 1, 2, 3 (în casa cu două încăperi), 7-9, 11, 16, 18, Vs 5, 11, 17, Vn 1, 5, 9, 12; „Două": Bc 1, 3, 5, 8, 13-15, 20, Bt 5, 8, 11, Gl 3, 8, 9, Is 3, 6, 10, 13, Nt 7, 9, 13 (rar), Sv 4, 10, 14, Vs 1, 7, 10, 14, 15, Vn 4, 10, 11, 13; „Două şi „lădiţă": Vn 8; „Două-trei": Bc 7, 10, Bt 1, 4, 7, 14, Gl 2, 5, 6, Is 8, 16 (şi laiţe), Nt 15, Sv 17, Vs 13, Vn 2, 3; „Trei": Gl 10; „Două-patru": Nt 2; „Patru": Vs 16. *Azi, la fel:* „Un pat": Is 9; „Unul-două": Vs 4, 6; „Două": Bc 6, 12, 18, Gl 4, Vs 12; „Două-trei": Gl 7, Vs 3, 8, 9; „Trei": Vs 2. *Azi:*

https://biblioteca-digitala.ro

„Două": Is 15 (preponderent din 1920, într-o odaie), Nt 1; „Două-trei": Bc 4, 14-16, Is 1, Nt 6, Vs 5; „Două-patru": Bt 12, Is 6, 8, Sv 1, 3, 8; „Două-cinci": Bc 5, Sv 5, 7, 12; „Trei": Bc 3, 11, Sv 14, Vn 12; „Trei-patru": Bc 13, 19, Bt 5, 8, 10, 11, 13, 14, Gl 1, Is 14, Nt 11, 12, Sv 9, 16 (depinde de numărul membrilor familiei), 18, Vs 11, 13, 14, 17, Vn 5, 8, 13; „Trei-cinci": Bc 10, Nt 8; „Patru": Bc 20, Gl 2, 6, Is 3, 13, 16, Sv 10, 13, Vs 1, 15 (satul are foarte mulţi copii; multe familii au 4, 6, 8, 10 copii în viaţă), Vn 7, 10; „Patru-cinci": Bc 8, 17, Bt 1, 7, 9, Gl 5, 9, 10, Is 4, 10, Nt 2 (depinde de numărul camerelor), Sv 2, 4, 6, 15, 17, Vs 10, Vn 2, 3, 9, 11; „Patru-şase": Bc 7, Vn 1; „Până la cinci": Vn 4; „Cinci": Bc 1; „Cinci-şase": Gl 8, Is 12, Nt 15; „Cinci-şapte": Nt 9; „Şase": Vs 16; „Mai multe": Bt 2-4, 6, 7 (după nevoi), Nt 7; „În fiecare cameră este câte un pat": Is 11, Nt 13.

Banca. „Scaun lung": Sv 4; „Canapea": Vn 8 (relativ frecvent). ***Extensibilă***: *În trecut:* Gl 4, Nt 11 (laviţă), Sv 7 (canapea), 10, 12; „Rar": Sv 9; „Relativ frecvent (laiţă). *Azi, mai rar:* Bc 16. ***Altfel.*** *În trecut:* Nt 1 (cu ladă). *Azi, mai rar:* Bc 16.

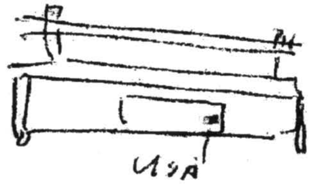

Bancă înfundată, sat Văleni, com. Rugineşti, jud. Vrancea (desen de Irina Marin Cajal)

Se dormea şi:

- ***pe cuptor.*** *În trecut:* Bc 5, 12, 13, 15, 16, 20, Bt 2, Is 1, 7, Nt 1, Sv 7; „Pe «cotruţă»": Bc 4; „Pe «după sobă»": Is 3, Vs 17; „Copiii": Bc 7, 9, 10, 17-19, Bt 7, 8, 11-13, Gl 7, Is 4, 8-16, Nt 2 (şi mama), 6, 8-10, 12-15, Sv 3, 4, 8 (relativ frecvent), 11, 12, 13 (cu picioarele pe cuptor, la horn), 14, 16, Vs 1, 4, 6, 8 (patul în prelungire), 10 (relativ frecvent), 11, 13, 16 (şi ruşii), Vn 10 (frecvent); „Bătrânii": Bc 18, Bt 1, 5, 7, 8, 10-14, Is 6, 10, Nt 2, 12, 13, Sv 1, 4, 9, 11, 12, 16, Vs 4; „Băieţii": Sv 9, Vn 8 (lângă horn); „Toţi": Bc 14, Nt 3, Sv 18, Vs 9; „Pe cuptor dormeau 2-3 oameni": Sv 10 (copii şi bătrâni); „Oricine, 5-6 oameni": Sc 17; „După sobă, bătrânii şi copiii": Vs 15; „Rar": Bt 3, 4, Gl 8; „Relativ frecvent": Nt 11 (toţi), Sv 2 (copiii), 6 (copiii), Vn 1 (câte un uncheş); „Frecvent": Nt 8 (copiii), Sv 1 (bătrânii), 5 (bătrânii), 15 (toţi), Vn 12 (pe cotruţă). *Azi, la fel:* Sv 4.
- ***pe vatră.*** *În trecut:* Vs 10, Vn 11; „Copiii": Bc 5, 7, 16, 18, 20, Bt 2, 10, Is 8, 9, 15, 16, Nt 6, 7, 9, Sv 7, 12, Vs 5 (rar); „Bătrânii": Bc 18, Bt 1, 2, 5, 7, 8, 10, 14, Nt 7, 9, Sv 7, 9, 12; „Părinţii": Is 8; „Băieţii": Sv 9; „Rar": Bc 19, Bt 3, 4.
- ***pe jos.*** *În trecut:* Bc 5, 7, 10, 14-17, 20, Bt 2, 13, Gl 8, Is 5, Is 6, Nt 2, Vn 7, 11; „Pe cergă": Bc 13; „Pe ţol de cânepă": Vn 2; „Pe rogojini şi paie": Is 8; „În cojoc": Is 12 (au auzit); „Copiii": Bc 11, Bt 10, Gl 9, Is 4, Nt 1, 12, Sv 6-8 (rar), 9, 12, Vs 1, 7 (pe rogojini), Vn 1 (frecvent), 10 (frecvent); „Tinerii": Bt 1, Gl 4 (rar), Gl 5, 7; „Bătrânii": Bc 11, 14, Bt 8, 11, 14, Is 14, Sv 9, Vs 1, 6, 7 (pe rogojini); „Părinţii": Bc 18, Gl 9; „Adulţii": Bt 10, Sv 10, 12; „Tatăl": Gl 5; „Tatăl soţiei punea chelea pe jos şi un scăunel cu patru picioare, ridicat în sus şi se culca": Vn 7; „Toţi": Nt 3, 7, 8, Sv 4, Vs 9, 11, 13, 17, Vn 5, 9 (pe rogojini); „Când nu era loc pe paturi, mai dormeau şi pe jos": Gl 5; „Lehuza": Is 9, „Vara": Bc 4, Is 9, 11 (oricine), 15; „Numai străinii": Vn 3; „Rar": Bc 1, 19, Bt 4, 7, 12, Gl 6 (bătrânii), 10 (tatăl ori copii mai mari), Is 3, Nt 11, Sv 15 (oaspeţii, pe paie), Vs 4, Vn 13 (pe rogojină, pe ţoale de cârpă, bătrâni şi copii); „Relativ frecvent": Sv 5 (toţi).

https://biblioteca-digitala.ro

Piese pentru stat jos

Scaune mici, fără spătar: *În trecut:* „Se întorceau cu picioarele în sus, pentru ceaunul de mămăligă": Is 12; „Frecvent": Sv 3. Vs 4, 16, Vn 10. *Azi, la fel:* Bt 4, Gl 7, Is 10; „Frecvent": Vn 1. *Azi, mai rar:* Is 3, 5, 6. ***Rotunde:*** *În trecut:* Bc 3, 4, 6, 8, 11-13, 15, 17, 19, 20, Bt 3, 5-14, Gl 1, 2, 4, 6, 8, 10, Is 1, 2, 7-9, 11, 12, 15, Nt 1, 3, 6, 10, 13, Sv 7, 9, 12, Vs 1, 7, 17; „Cu trei picioare": Bc 1; „Rar": Bc 7, 10, Gl 5, Sv 3, 14, Vs 6, 9, Vn 3, 9; „Relativ frecvent": Nt 11, 15, Sv 2, Vs 5, 10, 13, 16, Vn 13; „Frecvent": Nt 5, 7-9, Sv 5, 6, Vs 8, 14, Vn 2, 8, 9, 12. *Azi, la fel:* Gl 7, Is 10, 16, Vs 2 (frecvent); „Mici, cu trei picioare": Vs 12; „Rar": Vn 1; „Relativ frecvent": Vn 6; „Frecvent": Vn 7. *Azi, mai des:* Bt 4. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, 18, Gl 9, Is 3-5, 13, 14, Nt 2, Vs 3, Vn 5, 11. *Azi:* Sv 1; „Taburele": Bc 13. ***Dreptunghiulare:*** *În trecut:* Bc 1, 3, 4, 6-13, 15, 17, 19, 20, Bt 2, 3, 5-13, Gl 2-6, 8, 10, Is 1, 2, 8, 9, 11, 12, 15, Nt 1, 6, 12, Sv 7, 9, 12, Vs 1, 7, 15, 17; „Rar": Bt 14, Nt 5, Sv 16 (băncuțe); „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 1, 5, 6, 14, Vs 13, Vn 8; „Frecvent": Nt 11, Sv 2, 3, 8, 15, 17 («stolațe»), 18, Vs 5, 6, 8-11, 16, Vn 2-4, 12, 13. *Azi, la fel:* Gl 7, Is 6, 10, 13, 16, Nt 2, 3, Vs 2 (frecvent); „Mai înalte, scândură cu patru picioare": Vs 12; „Frecvent": Vn 1, 6, 10. *Azi, mai des:* Bt 4, Vs 3, 14, Vn 7. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, 18, Gl 9, Is 3, Nt 5, Sv 3, 11, Vn 5, 11; „De gata": Bc 14. ***Altfel:*** ***În trecut și azi:*** „Pătrate": Sv 1 (în trecut, rar; azi, frecvent); „Din butuc, «căfâltic» cu semn": Sv 16; „Din împletitură de răchită": Vn 9. *Azi:* „Pătrate": Is 8, Nt 5; „De formă naturală": Nt 1 (cu ramuri); „Din căpriori de brad": Nt 9; „Divers": Bt 4.

Scaune cu spătar: *În trecut:* Bc 20, Is 1, Sv 4, 10, 13; „Cei bogați": Nt 10, 15; „Rar": Bt 8, 12, Nt 8, Vs 16, 17; „Relativ frecvent": Vs 10. *Azi, la fel:* Bt 4, Is 6, 10 (simple), Sv 9; „Au apărut odată cu masa dreptunghiulară înaltă": Is 11 (cam cu 30 de ani înainte de 1900). *Azi, mai des:* Bc 3, 6, 12, Gl 7, Is 3, 13. *Azi:* Vs 12, Vn 11 (frecvent). ***Din scândură decupată:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 6, 20, Is 2, 8; „Rar": Bt 8, 12, Vn 7. *Azi, mai des:* Bt 4. ***Scaune joase***: *În trecut:* Bc 4, 6, 17, Bt 3, 6, 10; „De 30 cm": Vs 16; „Rar": Bt 4, 12; „Relativ frecvent": Vn 5. *Azi, la fel:* Gl 7. *Azi, mai rar:* Bc 16. ***Scaune înalte:*** *În trecut:* Bc 12, 15, 20, Bt 3, 6, Is 2, 8; „De 50 cm": Sv 1; „Rar": Bt 7, 8, 12, Gl 2, Sv 3 (potrivite ca înălțime), Vn 5; „Relativ frecvent": Vs 16; „Frecvent": Vs 10. *Azi, la fel:* Bt 4, Is 11, Nt 6, Sv 9. *Azi, mai des:* Gl 7. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16. *Azi:* Nt 5; „Frecvent": Sv 3.

Spătar din zăbrele: *În trecut:* Bc 1, 13, Is 2, 8, Sv 7 (scânduri), 12 (șipcă); „Din răchită, cumpărate de la Adjud": Bc 7; „Rar": Bc 8, Gl 5, Nt 3, Vs 10, Vn 5; „Relativ frecvent": Nt 11, Sv 14, Vs 4, Vn 2, 9, 13; „Frecvent": Nt 9, 16. *Azi, la fel:* Bc 6, 18. *Azi, mai des:* Bc 3, 12, Sv 1. *Azi, mai rar:* Bc 5. *Azi:* Bt 4, Is 9, 12, Nt 2; „Rar": Bt 3; „Relativ frecvent": Sv 16, Vs 3, 14; „Frecvent": Vs 8, 13. ***Drept:*** *În trecut:* Bc 1, 7, 10, 11, 13, 15, 20, Bt 9, Gl 3, 4, 6, 10, Is 8, Nt 1, 13, Sv 7, 12; „Rar": Bc 4, 8, 9, 17, Bt 13, Gl 2, 5, Sv 3, 5 (funcționari din fabrică), 6, Vs 9, Vn 5, 12; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 2, 8, 14, 18, Vn 3, 8; „Frecvent": Sv 15, Vs 16, Vn 4. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 18, Gl 1, Sv 9; „Rar": Sv 1. *Azi, mai des:* Gl 8, 9. *Azi, mai rar:* Bc 5, 14, 16. *Azi:* Bt 3, 4, Is 9, Nt 2, 5; „Rar": Sv 16; „Relativ frecvent": Sv 11, Vs 3, 14; „Frecvent": Vs 8. ***Curbat:*** *În trecut:* Bc 13, Gl 6, 10, Is 2, Sv 7, Vs 7; „Rar": Bt 7, 12, Sv 6, 15 (din nuiele), Vs 13; „Relativ frecvent": Vs 5, 9 (din răchită). *Azi, la fel:* Nt 6; „Din comerț": Vs 15. *Azi, mai des:* Bc

https://biblioteca-digitala.ro

3. *Azi:* Bc 14, Bt 4, Nt 2; „De cumpărat”: Bc 1; „Rar”: Vs 3; „Relativ frecvent”: Sv 1, 3, 11, 16. ***Altfel:*** „Scaune cu şezut de paie”: Vs 4 (rar).

Bănci simple, fără spătar: *În trecut:* Bc 3, 4, 6, 8-10, 12, 15, 17, 20, Bt 3, 5-7, 10, 11, 14, Gl 2-6, 10, Is 1, 2, 7, 9, 11, 12, Nt 1, Sv 7, 12, 13, Vs 1, 15; „Laiţe”: Bt 2, Is 15, Nt 8, Sv 2 (laghiţe), 14 (rar), Vs 9; „Scaune”: Bc 1, Is 15, Sv 15; „Scaun lung”: Sv 4; „Rar”: Bc 11, Bt 8, 12, Nt 11 (laviţă), Sv 1, 3, 16 (mici), Vn 2 (laghiţă), 7; „Relativ frecvent”: Vs 11, Vn 9 (laghiţă pentru cofe); „Frecvent”: Nt 5, 7-9, Sv 5 (laiţă) 6 (laviţă), 17 (laviţă), Vs 2 (scaun lung), 3, 4 (laviţe), 6 (laghiţă), 12, 13 (laghiţă), 14, 16, Vn 3 (laghiţă), 5 (laviţă), 8, 13 (laiţă). *Azi, la fel:* Bt 4, Is 3-6, 10, 13, 14, Sv 9; „Rar”: Gl 7; „Relativ frecvent”: Sv 18; „Frecvent”: Nt 15, Vn 6, 10, 11, 12. *Azi, mai des:* „Laghiţă”: Gl 8, Vs 10. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, 18, Is 16 (au scos laiţele din case), Nt 2, 3 (laviţă), Vs 8, Vn 1.

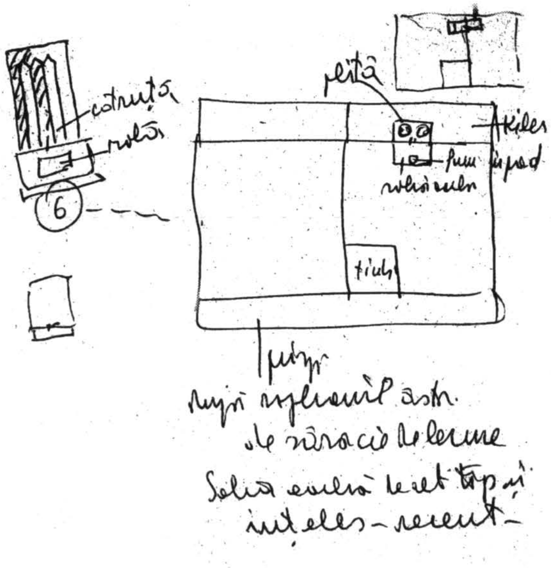

Sobă oarbă, între odaie şi chiler, sat Bârseşti, jud. Vrancea (desen de Paul Petrescu)

Bănci cu spătar: *În trecut:* Is 8, Vs 2 (frecvent); „Bancă cu rezemătoare”: Bc 8, „Laiţe cu spate”: Bc 11; „Cu spătar de şipci, rar”: Nt 8, Sv 6; „Rar”: Nt 9. *Azi, mai rar:* Bc 14. ***Spătar de şipci:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 7, 8, 11, 18, Bt 11, 14, Nt 1, Sv 7, 9 (de leaţ), 12, 14 (rar); „Bănci”: Vs 4 (frecvent); „Canapea”: Vn 3 (relativ frecvent); „Laghiţă”: Gl 9; „Scaun lung”: Vs 7; „Rar”: Bc 17, Bt 3, 6-8, 10, 12, Nt 5, 6, Vs 9; „Relativ frecvent”: Vs 16; „Frecvent”: Vn 13. *Azi, mai des:* Nt 3. *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Nt 2. *Azi:* Gl 8; „Rar”: Bc 14, Sv 3. ***Spătar plin:*** *În trecut:* Bc 1, 20, Bt 10, Sv 7, 10, Vs 2; „«Lădoi»”: Bc 4; „Rar”: Bt 3, 6, 8, 12, Nt 6, Vn 2 (bancă cu rezemătoare). *Azi, la fel:* „Rar”: Vs 3; „Relativ frecvent”: Vs 14, Vn 12 (cu spate). ***Spătar şi braţe (canapea):*** *În trecut:* Is 12, Nt 1, Sv 7, 10, 12, Vs 1; „Din lemn şi unele din răchită”: Bc 7; „Rar”: Bc 9-11, Bt 12, Gl 1, 9, Nt 11, Sv 5 (numai funcţionari din fabrică), 6 (scaun), 15 (scaun), 17 (canape), Vs 16; „Relativ frecvent”: Sv 18 (canapea), Vs 4 (bancă), 11 (canapea), Vn 5 (canapea), 8 (canapea), 9 (canapea); „Frecvent”: Vn 13 (canapea). *Azi, la fel:* „Rar”: Is 3-6; „Relativ frecvent”: Vn 2. *Azi, mai rar:* Bc 16, 18, Nt 15, Vn 7 (erau multe în trecut). *Azi:* Nt 3; „Rar”: Is 10, Sv 3, 11, 16. ***Banca cu ladă (lădoi):*** *În trecut:* Bc 1, 4, 13, Nt 1, Sv 7, 15 (rar); „Lădoi pentru haine”: Bc 8; „Lădoi pentru haine pe care se şi dormea”: Bc 10; „Lădoi cu spate”: Bc 17; „«Sofea»”: Is 8; „Rar”: Bc 5, Sv 15 (canapea), 17 (canapa). *Azi, la fel:* „Bancă înfundată”: Vn 12. *Azi, mai rar:* Bc 16, Vn 10. *Azi:* „Rar”: Sv 11, 16; „Relativ frecvent”: Vs 10.

https://biblioteca-digitala.ro

SPAŢII ŞI PIESE DE REPREZENTARE

Amplasarea pieselor decorative: „În odaia curată, în «casă», în funcţie de planul casei şi de numărul de încăperi": Is 9; „Pe trei pereţi, în trecut": Sv 5; „Colţul peretelui dinspre răsărit, şi azi, frecvent": Vs 2.

În jurul patului. *În trecut:* Bc 1, 2, 4, 7-9, 11, 12, 15, 19, Bt 2-4, 6, 9, 13, Gl 1, 4, 8, 9, Is 4, 6, 7, 11, 12, Nt 3, 6, 12, 13, Sv 10, 13, Vs 17; „Rar": Is 5, Sv 3; „Relativ frecvent": Sv 14, Vs 2; „Frecvent": Nt 5, 8, 9, 15, Sv 5, 6, 8, 15, 17, 18, Vs 1, 3 (levicerul), 4 (după pat), 6, 7, 9, 11-14, Vn 1, 2, 5, 8, 10, 12. *Azi, la fel:* Bc 5, 6, 14, 16, 18, 20, Gl 2, 3, 5-7, 10, Is 8, Sv 4; „În «odaia curată": Bc 8; „Frecvent şi pe «laiţă», în colţ": Is 9; „Relativ frecvent": Sv 9, 16; „Frecvent": Nt 7, Vs 10, Vn 4. *Azi, mai des:* Sv 3. *Azi, mai rar:* Bc 17, Bt 1, 5, 7, 8, 10-12, 14, Is 1, 3, 10, 13, 16, Nt 1, 9, Sv 1, 7, 11, 12, 16, Vs 5, 8, 15, Vn 3, 7, 9, 11. *Azi:* Is 15.

Pe peretele opus uşii de la intrare. „Depinde de tipul de plan": Vs 10. *În trecut:* Bc 1, 9, 11, 15, Bt 2, 3, 6, 9, Gl 1, 4, Is 7, 11, Nt 3; „Rar": Bc 2, Nt 8, 9, Sv 2, 5, 11, 16, 17; „Relativ frecvent": Sv 14, 18, Vs 6, 11, 13, Vn 3, 9. *Azi, la fel:* Bc 5, 16, 18, Gl 2, 6, 10, Is 8, 15 (sau peretele spre răsărit), Vs 2 (depinde de orientarea spre est); „Rar": Bc 8, Bt 11, 12, Gl 3, 7, Vs 9; „Relativ frecvent": Sv 7, 9, Vs 8, 16; „Frecvent": Nt 7. *Azi, mai des:* Nt 9. *Azi, mai rar:* Nt 1, Sv 12, Vs 5. *Azi:* Bc 17, Nt 6; „Rar": Bt 1, 7, 10, 14, Sv 3.

În preajma mesei. *În trecut:* Bc 1, 4, 19; „Interbelic": Vs 2; „Rar": Bc 2, Vs 16, Vn 8; „Relativ frecvent": Sv 14, Vn 12; „Frecvent": Sv 8, 18, Vn 5. *Azi, la fel:* Bc 14, Is 5, 8; „Rar": Bt 11, Gl 6, 10. *Azi, mai des:* Bc 16, Is 3. *Azi:* Bc 17, Bt 9, Is 4, 13, 16, Nt 3; „Rar": Bt 1, 7, 10, 12, Sv 6, 12, Vs 4; „Relativ frecvent": Vs 8; „Frecvent": Nt 7, 8.

În egală măsură, în întreaga încăpere. *În trecut:* Bc 1, 13, Bt 6, Is 7; „În jurul a trei pereţi": Bc 7; „În jurul «casei», dar nu în egală măsură": Bc 10; „În «odaia curată»": Bc 15; „Păretare sau saci în jurul casei": Vn 2; „Pe trei pereţi": Vn 3; „Rar": Bt 3, 10; „Frecvent": Sv 3, 6 (în jurul camerei), 14. *Azi, la fel:* Bc 3, 11, 14, Gl 5, Nt 2; „În jurul pereţilor": Bc 2; „Rar": Is 1, 8; „Frecvent": Sv 2, 15, Vs 10, 16. *Azi, mai des:* Bt 7, 11, Nt 15 (frecvent azi), Sv 1, 11, 16, Vs 3 (frecvent azi), Vn 6, 7, 11; „În jurul a trei pereţi": Bc 9. *Azi, mai rar:* Sv 3. *Azi:* Bc 4, 11, 12, 16, 20, Bt 1, 2, 4, 5, 8, 12-14, Gl 1, 8, 9, Is 3, 6, 9-11, 13, Nt 3, 12; „Rar": Bc 6, Is 4, 15, Nt 1, Vs 5, 13, Vn 5; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 7, Vs 11, Vn 8; „Frecvent": Nt 7, Sv 5, 6, 8, 9, Vs 6-9, 12, 15, Vn 1, 9, 10, 12, 13 (păretarele).

Altfel. *In trecut şi azi:* „Covoarele se pun pe colţ": Vn 13.

Piese de mobilier

Lada de zestre: *În trecut:* Bc 2, 11, 15, 16, 20, Bt 2, 5-8, 10, 12, 14, Is 4, Nt 3, 5, 6, 12, Sv 10, Vs 7, Vn 10; „Rar": Bt 3, 4, Sv 1, 13; „Frecvent": Nt 7, 9, 10, Sv 5, 17, Vs 4, 9, 12, 14, Vn 1, 13. *Azi, mai rar:* Bc 3, 6, 12, 14, 18, Gl 2, 3, 6, 7, 10, Is 1, 3, 8, 10, 12-16,

https://biblioteca-digitala.ro

Nt 1, 9, Sv 9, 11, 12, Vs 10, 15, Vn 7, 11. *Azi:* „Se dă şi acum miresei": Sv 4; „Relativ frecvent": Nt 9.

Terminologie: „Cufăr": Bc 16, 18-20, Is 7, Vs 5, 9, Vn 4, 10, 12, 13 (de metal bătut); „Lacră": Bc 16; „Ladă": Bc 2, 4, 8, 9, 11, 17, Bt 1, 2, 5, 7, 8, 10-12, 14, Gl 1, 8, Is 3, 13, 14, Nt 1-3, 8, Sv 1, 2, 4, 6-9, 11, 14, Vs 1, 4 (cea pictată), 5, 6 (cea pictată), 7, 9 (cea pictată), 17, Vn 4, 5, 8, 10, 13 (cea pictată); „Ladă; mai după aceea, sipet": Vs 13; „Ladă de Braşov": Is 5 (veneau braşovenii cu căruţele); „Ladă de Braşov, sipet, cumpărat la Fălticeni": Sv 5; „Lada miresei": Sv 15; „Ladă de zestre": Vn 6; „«Raclă»": Bc 5; „«Sicrin»": Is 14; „Sipet": Bc 2, 4, 6, 10-12, 18-20, Bt 9, 13, Gl 2-7, 10, Is 2-4, 6, 8, 10-16, Nt 10 (de la Roman), 14 («ţipet»), 15 (de la Roman), Sv 2, 6, Vs 1 (sâpet, cufărul cu metal), 2 (sâpet), 3, 4 (supet, cu metal), 6 (cu metal), 7 (cel cu metal), 8, 10 (pictat şi ferecat), 11 (pictat şi ferecat), 12, 14, 15 (sâpet tăbluit), 16, 17 (la colţ la uşă), Vn 9 (cu litografii), 11 (sâpet), 12; „«Skrenia»": Sv 17.

Ladă şi cufăr, sat Udeşti, jud. Suceava (desen de Roswith Capesius)

Tipologie: ***Ladă dulgherească:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 11, Bt 3, 6, Gl 3, 4, Is 7, 11; „Rar": Bt 4, Gl 2, 6, 10, Nt 6, Sv 1, 3, 10, 13, Vn 12 (cumpărat); „Relativ frecvent": Sv 9, 11, 16, Vs 16; „Frecvent": Nt 5, Sv 7, 15 (din lemn de paltin, scrise), 18 (tâmplărească), Vn 1, 5, 8, 13. *Azi, la fel:* Is 8; „Rar": Sv 12 (dreaptă, simplă). *Azi, mai rar:* Bc 5, 16, Gl 5, Is 5, 6, Nt 1. ***Ladă pictată:*** *În trecut:* Bc 2, 4, 9, 15, 17-19, Bt 1-3, 7-13, Gl 4, Is 2, 8, 16, Nt 2, 3, 13, Sv 10, Vs 17; „Sipete cu flori imprimate, de la târg": Bc 1; „Ladă cu model de Braşov": Bc 7, 10, Vn 5 (frecvent); „Ladă de Braşov. La Caşin era iarmaroc mare unde veneau şi braşoveni": Bc 11; „Ladă de zestre cumpărată, de 110 cm X 60 cm X 60 cm, cu păuni": Bc 8; „Lăzi aduse din centre de lădari din Transilvania": Is 7; „Şi cu litografii": Nt 7, 8; „Cumpărată de la Râmnic": Vn 7; „Pentru acte de înmormântare, lucrată de mâna ei [a proprietarei]": Vn 10 (relativ frecvent); „Rar": Bt 4, 6, Gl 9, Sv 11, 17; „Relativ frecvent": Sv 3, 14, 15 (cu flori), 16, Vn 3, 4 (pictată pe hârtie); „Frecvent": Nt 6, 9 (de la Tg. Neamţ), 15 (în sat sau de la Tg. Neamţ), Sv 1, 2, 5, 6 (cu flori de târg), Vs 3 (siniliu cu flori roşii), 4, 6, 9, 12 (vopsită şi cu flori), 13, 16, Vn 2 (ladă înflorată cu scoabă şi colorată. Făceau în sat oamenii. Era un meşter, Olaru, mort de aproape 100 de ani), 8 (lucrată în sat), 9 (sipet cu litografii), 12 (sipet, cumpărat). *Azi, la fel:* Bc 16, Gl 5, Is 9. *Azi, mai rar:* Bc 5, 6, 11, 14, Gl 2, 3, 6, 10, Is 1, 15, 16, Nt 1, 9, Sv 9, 12; „Cu păuni": Is 3. *Azi:* „Rar": Nt 9. ***Cufăr (ferecat cu metal):*** „Înlocuit de şifoniere": Vn 7. *În trecut:* Bc 1, 7-9, 15, 18, Bt 9, Is 4, 5, 9, Nt 12, Vs 1, 9, Vn 4; „Sipet": Bc 2, Gl 9 (cufăr simplu), Is 10, 14, Nt 13 (după 1900); „Cumpărat de la Bacău": Bc 19; „Metal presat, cu litografii sau picturi": Gl 8, „Cu litografii": Nt 3; „Cu capac boltit": Is 6; „Rar": Bc 17, Bt 6, 7, 10-12, Gl 2, 3, Is 1, 3, 8; „Relativ frecvent": Nt 9, 15, Sv 6, 14 (ladă cu flori), 15, Vs 6, 11 (şi pictat), Vn 3, 9 (sipet); „Frecvent": Vs 4 (supet), 9 (cufăr), 13, Vn 10, 13. *Azi, la fel:* „Sipet cu capac boltit": Is 8; „Rar": Gl 10, Vs 5. *Azi, mai des:* Sv 8 (ladă boită şi cu fier aplicat, frecvent azi). *Azi, mai rar:* Bc 3, 14, 16, Is 12, Nt 1, Sv 7, 12, Vs 15 (sâpet tăbluit), 16, Vn 5, 11 (sâpet luat din Podu Turcului, Adjud, Focşani). ***Altfel de ladă:*** „O combinaţie cu tăblii cu poze şi ferecături": Bc 14; „Cufăr cu sertare": Bc 18; „Ladă simplă cu imitaţie de furnir": Gl 1; „Sipet cu capac

https://biblioteca-digitala.ro

rotund, cu flori de tinichea, pictate cu ulei. Se cumpărau din târg la Iaşi": Is 12; „Rudărească": Is 15; „Vopsită": Sv 2, 5, 8 (boită, rar); „Ladă lungă, vopsită, cu despărţituri": Sv 7; „Ladă pentru rufărie": Sv 16; „Ladă simplă, lăcuită, cu ornamente simple, din vopsea ocru, albastră, grena; devenită lada casei": Vs 2; „Ladă cu încuietoare de lemn, îmbrăcată în tablă colorată": Vs 8; „Sipet pictat şi ferecat": Vs 10, 11; „Simplă": Sv 17 (relativ frecvent).

Amplasare: ***Pe pat sau pe laviţă.*** *În trecut:* Bc 12, 13, 17-19, Bt 1, 3-6, 8-11, 14, Gl 1, 4, 5, 8, 9, Is 2 (pe laviţă), 3, 5 (pe laviţă), 7, 11, Is 4, Nt 3, 6, Sv 10, 13 (pe laiţă, cu «clit»), Vs 1, 6; „Pe pat, în capăt": Bc 11, 16, 20, Vs 17; „Se punea zestrea deasupra": Bc 2, 4; „La capătul patului, iar zestrea deasupra": Bc 19; „La capătul patului, deasupra zestrea fetei, până în pod": Is 5, 6; „Se punea sipetul şi deasupra zestrea": Bc 10, Bt 13, Nt 10 (pe laviţă); „Pe lada de zestre, perne teanc, acoperit cu cearceaf": Gl 1; „Zestre cu «ţoale»": Bc 7, 9, „Scoarţe, prosoape": Bc 8; „Lada se aşeza pe laviţă, într-un colţ. Zestrea se punea teanc pe pat, cergi şi «contoman», o manta lungă, şi «caţaveică»": Bc 11; «Lăicere», covoare": Bc 15; „Pe pat, pe colţ, deasupra zestrei": Is 13, 14; „Rar": Gl 3, Vn 3, 9; „Relativ frecvent": Sv 1 (pe laviţă, la capul patului), 9, Vs 4 (cea cu zestrea pe ea), 10, Vn 8; „Frecvent": Nt 5, 7 (în capăt), 8, 9, 15, Sv 2, 3 (la capul patului), 5 (pe sipet, toată zestrea), 6, 8, 11, 14, 15 (pe laviţă), 16 (pe laviţă), Vs 3 (pe sipet), 6, 9, 11, 13, Vn 1, 2, 4 (cufărul), 5 (se punea teancul), 10 (lada), 12 (şi cu zestre până sus), 13 (şi pe pat, şi pe laviţă, şi pe două lemne; se puneau teanc [pernele, ţesăturile]. *Azi, la fel:* Bc 5, Gl 2; „Pe lada de pe laiţă, ţoluri, patru perne, o plapumă şi valuri de pânză de cânepă, bumbac, etc": Bt 2; „Lângă pat; zestre: două lăicere, covoare, perne mari": Sv 4; „Cu stive de ţesături pe ea; frecvent şi azi": Vs 15. *Azi, mai des:* Gl 5. *Azi, mai rar:* Bt 12, Is 10, Nt 1, 2, Sv 7 (pe laviţă), 12; „La capătul patului, peste zestre. În ladă, albituri": Is 12; „La capătul patului, pe laviţa pe colţ sau pe ţăruşi, pe ea se zideşte zestrea": Is 15; „Se clădea peste ea": Is 16. *Azi:* „Zestrea se pune pe pat": Vs 3, 12 (în camera de curat). ***Pe jos.*** *În trecut:* Bc 1, 2, 7, 10, 17, Gl 6, 8, 9, Vs 1, 12; „Sipetul la colţ, la uşă": Vs 17; „Rar": Bc 4, 8, 11, 19, Gl 1, Nt 3, 9, 10, 15, Sv 3, 5, 8, 11, 14, 16, Vs 7, Vn 1, 10 (cufărul), 12; „Relativ frecvent": Vs 4, Vn 2, 4; „Frecvent": Sv 17, 18, Vs 2 (lângă pat, pe pietre), 5, 8, 13, 14, Vn 3, 5, 7, 8, 9 (zestrea se punea și pe culme). *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 14, Is 8; „În casa de curat". Vs 16. *Azi, mai des:* Vs 10. *Azi, mai rar:* Bc 18, Gl 3, 10, Is 1, Sv 9, 12, Vn 6, 11; „În odaia curată, într-un colţ": Gl 7. *Azi:* Bc 12, Gl 5; „Rar": Nt 2.

Patul înalt

Pat împodobit cu perne: *În trecut:* Bc 4, 19, Bt 9, Gl 1, 8, 9, Is 7; „Îmbrăcate cu tort": Bc 2; „Din puf": Bc 8; „Rar": Bc 7, Sv 3; „Relativ frecvent": Vs 9 (pat cu «buci»); „Frecvent": Nt 5, Sv 1, 5, 6, 14, Vs 4, 6, 8, 11, 13, 14 (la capăt), Vn 2, 3, 5, 9. *Azi, la fel:* Bc 5, 11, 12, 17, 20, Bt 1, 5, 10, 14, Gl 7, 8, Is 9, 15; „La capătul patului, una peste alta": Nt 10, 12 (teanc), 15; „Dreptunghiulare, aşezate teanc la capul patului": Nt 13; „Cu ţesături pe pat": Sv 4; „Nedecorat, simplu, cu perne": Vn 7; „Rar": Bc 3, Bt 7; „Relativ frecvent": Vn 10; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, Vs 3, 5, 10, Vn 13 (căpătâie din paie, cu feţe vărgate). *Azi, mai des:* Bc 14, Nt 3, Sv 3. *Azi, mai rar:* Bc 2, 6, Bt 8, 11, 12, Gl 5, Is 3, 6, Nt 2, Sv 9, 12, Vs 16, Vn 1, 8. *Azi:* Nt 6; „Rar": Sv 16; „Relativ frecvent": Vn 12. ***Aşezate de-a lungul peretelui:*** *În trecut:* Bc 2, 13, 16, 20, Bt 3, 6, 13, Gl 1, 3, 4, 8, 9, Is 7, 15, Nt

https://biblioteca-digitala.ro

1; „Perne de perete îmbrăcate în «ţol» de cânepă": Bc 19; „Se puneau trei perne de perete la fiecare pat": Is 11; „Pătrate, înflorate": Is 12; „La capul patului": Sv 1, 3; „Perne de perete": Vs 4, 9 (umplute cu paie); „Perne de perete de paie, învelite în ţol de cânepă": Vn 9; „Rar": Bc 7, Bt 2, 9, Gl 3; „Relativ frecvent": Vs 12 (mici), Vn 4 (de perete); „Frecvent": Sv 5 (albe, cu dantelă), Vs 2 (albe, cusut cu arnici roz şi negru, cu motive florale), 5, 6, 9, 11 (perne de perete), 13, Vn 3, 12. *Azi, la fel:* Bc 15, Bt 4, 14, Is 9; „Rar": Bc 6, Bt 7, Gl 2; „Frecvent": Nt 7. *Azi, mai des:* Bt 8, 10, 11, Vs 3 (pernuţe). *Azi, mai rar:* Bt 12, Gl 5, 6, 10, Is 8, Nt 15, Sv 3, Vs 10. *Azi:* Bc 12, 17, Nt 2; „Rar": Sv 11; „Relativ frecvent": Vs 14, 16; „Frecvent": Nt 6. ***Aşezate transversal pe lăţime:*** *În trecut:* Bc 1, 4, 8, 12, 17, Is 4, Nt 1, 3; „Pânză albă cu «horbotă»": Bc 7; „Albe sau în «vârste»": Bc 10; „Una peste alta": Bc 14; „Rar": Bc 2, 19, Bt 9; „Relativ frecvent": Vs 2 (mari, clădite pe înălţime), Vn 12 (perne mari, de stambă); „Frecvent": Nt 5, Sv 2. *Azi, la fel:* Bc 5, 20, Gl 7, Is 8; „Rar": Bc 3; „Relativ frecvent": Sv 7, 9, 14 (6-8 perini), Vs 10. *Azi, mai des:* Is 9, 15. *Azi, mai rar:* Bc 6, Is 6, Nt 2, Sv 12. Vs 3 (la capăt, în camera de curat). *Azi:* „La capul patului": Bc 11; „Rar": Sv 3. ***Aşezate transversal pe muchie:*** *Azi, la fel:* Bt 1, 5, 8; „Relativ frecvent": Sv 14 (unde sunt mai puţine, pe cant); „Frecvent": Sv 7. *Azi, mai rar:* Gl 10, Sv 9, 12, Vs 16. *Azi:* „Relativ frecvent": Sv 3. ***Altfel:*** *În trecut:* „Pe grindă, sus": Sv 1. *În trecut şi azi:* „Salteluţe de paie, îmbrăcate în chembrică sau [alte] ţesături": Vn 6. *Azi:* „În colţuri": Bc 14, 15.

Pat acoperit cu ţesături (pe planşeu): *În trecut:* Bc 16, Bt 6, Gl 4; „Cu «ţolic» de petece peste rogojină": Bt 2; „«Macat»": Is 7, 11; „«Lăicer»": Is 11; „Pe pat se puneau rogojini de papură şi ţol vărgat": Is 8; „Pe pat se punea rogojină, saltea cu paie, ţol de cânepă": Nt 10; „Pe pat un ţol de cânepă, plin cu paie, iar deasupra o cergă din lână de oaie": Nt 15; „Ţol de lână": Sv 1; „Ţolică": Vs 5 (relativ frecvent); „Zestre înaltă până în tavan, clădită pe capul patului": Vn 11. *Azi, la fel:* Bc 3, 5, 11, 12, Bt 1, Gl 2, Gl 6, Is 1; „Rar": Bt 7; „Frecvent": Sv 3 (pe planşeu de scânduri, macaturi, cuverturi). *Azi, mai rar:* Bt 5, 11, 12, Is 3, Nt 2. *Azi:* Bt 10.

Piese textile

Pe culme: *În trecut:* Bc 3, 6, 12, 15, 18, Bt 3, 4, Is 3, 6-8, 13, 14; „Scoarţe se puneau la zile mari pe grinda din cameră": Sv 4; „Pe grindă": Sv 5, 14 («rudă»), 15; „Grindă acoperită cu ţol şi deasupra «căleap» de cânepă": Sv 8; „Pe grindă, în casa mică, scorţar; scoarţe, perne": Sv 11; „Pe grindă, perne şi păretar": Sv 16; „Frecvent": Nt 5, 7, 8, 9 (pe grindă), Sv 3, 11, Vs 3, 12, Vn 9 (zestrea). *Azi, la fel:* Bt 5, Gl 7; „Ţolică": Vs 10 (frecvent). *Azi, mai rar:* Is 5, 9, Nt 1 (rudă), Sv 11. *Azi:* „Aici, culmea e doar cuier pentru haine": Nt 2.

Piese de port: *În trecut:* Bc 3, 6-8, 11, 12, 16-18, 20, Bt 1, 3, 4, 6-9, 11, 12, 14, Gl 1, Is 1, 3, 4, 6-8, 10, 11, 13, 16, Nt 3, 6, Sv 7, Vs 1, 7, 17; „Catrinţe, cămeşi, bârneţe, brâie": Bc 1; „Catrinţe roşii, cămăşi": Bc 10; „Bondiţe, cămăşi, haine": Bc 2; „Broboade, fuste": Bc 4; „Cojoc, catrinţe. Hainele se acopereau cu «prostire»": Bt 13, Is 12; „Haine, catrinţe, caţaveici cu blană de vulpe": Is 14; „Sumane, cioareci albi, cămăşi, ţesături de cânepă": Nt 9; „«Ţoale»": Bc 15; „La «unguri» cojoace": Bc 19; „Catrinţe, cămăşi, cioareci": Nt 12; „Pieptare, cămăşi, sumane, iţari, catrinţe": Nt 13; „Ce aveau mai bun,

https://biblioteca-digitala.ro

sumane, broboade, catrințe, fuste": Nt 15; „Haine": Sv 2, Vn 12; „Catrințe, sumane, cămeşi, bârneţe": Sv 8; „Sumane; în casa curată, de frumuseţe se puneau piese femeieşti": Sv 15; „Cămăşi, sumane, se acopereau cu «prostire»": Vs 2; „Haine învelite cu prostire": Vs 15; „Ie, fotă cu fluturi şi mărgele, fuste de bumbac, ilice, sumane, cămăşi de fuior, brâie, cojoace, ştergare, prosoape": Vs 16; „Rar": Bt 5; „Frecvent": Nt 7, 11, 15, Sv 3, 5 (cojoc, suman, bundiță, în casa mare), 6, 9, 12, 17, 18, Vs 3, 4 (cămăşi şi haine de sărbătoare), 6, 8, 9, 11-14, Vn 1 (straie de duminică), 2 (cămieşi), 5 (cămeşa, betele de catrință), 8, 11. *Azi, la fel:* Bt 5, Gl 7; „Relativ frecvent": Sv 14 (cojoace, sumane, catrinţe). *Azi, mai rar:* Bc 5, 14, Gl 10, Is 5, 15, Vn 13; „Fuste, cojoace": Is 9; „Catrinţe, cămăşi": Nt 1; „Pe «grindariu»; frecvent în trecut, rar azi": Sv 11.

Ţesături: *În trecut:* Bc 3, 6, 11, 12, 20, Bt 3, 4, 6, Is 1, 3, 4, 6, 11, 13, 16, Sv 7, Vs 17 (puţine); „Covoare": Bc 15, Nt 12; „Lepedeu de rudă": Bc 17, Nt 5 (lipideu); „«Prostire»": Bt 9, 13, Gl 10, Is 2, 7, Nt 3, 6, 7 (frecvent), 8 (frecvent), 11 (frecvent), Sv 6 (frecvent), Vs 6 (pentru învelit haine), 9 (frecvent), Vn 12; „«Prostire» cu dantelă vărgată": Bc 1; „«Prostire» cu «horbotă» albă": Bc 4; „Scoarțe şi prostire ţesută cu cocoşi, care acoperă hainele": Vs 1; „Ştergare": Bc 10, Vs 14; „«Ţoale» mai subţiri, acoperite cu «prostire»": Is 8; „Prosoape": Sv 2; „Ţoluri": Sv 15; „Lăicere, covoare înguste, «poduri» (alternanţe de culori): Vs 2; „Relativ frecvent": Sv 5, 17 (ţolici), 18, Vs 3 (prostire), Vn 2 (cergă), 8 (ştergare la mort pentru pomană); „Frecvent": Sv 9, Vs 12 (prostire, peste haine), Vn 13. *Azi, la fel:* Bt 5, 10, Gl 5, 7; „Sub ferestre": Sv 16; „Relativ frecvent": Sv 14 (o prostire albă lucrată cu colţuri), Vs 11 (prostire din borangic). *Azi, mai rar:* Bc 5, Is 5, 10, Sv 11, 12; „Cearceaf de dantelă": Bt 2; „Feţe de masă, cergă": Is 9; „Ţol, ştergare, perne cu capete cusute": Nt 1.

Pe grindă: *În trecut:* „Pe grindă catrinţe, cămăşi, cheptare, sumane, scoarţe, traiste, lăicere, saci": Sv 1; „Cojoc, suman, bundiţă": Sv 5; „Lăicer": Sv 9. *Azi, la fel:* „Pe grindăraş de 4 m X 30 cm. *Azi, mai rar:* „Ştergar": Bc 16. *Azi:* „Ţolic, năframe, macaturi în chip de lăicer, carpete": Sv 7.

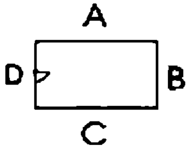

Pe pereţi: *În trecut:* Bt 3, 4; „Scoarţă şi «macat»": Is 7. *Azi, la fel:* „«Lăicere», covoare": Is 9. *Azi, mai rar:* Bc 3, 6, 12.

Foaie de pânză sub tavan: *În trecut:* „«Prostire» cu dantelă": Is 8; „O fâşie de scoarţă întinsă": Vn 2 (relativ frecvent); „O fâşie de pânză fixată între foi": Vn 5 (relativ frecvent); „Între păretare": Vn 8. *Azi, mai rar:* „Scorţar": Sv 11.

Păretare vărgate: *În trecut:* Is 2; „«Cadril»-scoarţă vărgată în 4 iţe, «lăghicer» în «poduri», 2 iţe, cu suveica": Bc 9; „Lăghicere în poduri": Vs 13; „Pe A, B, C, D": Bc 2 (lăicere), 4 («ţoale» de lână, de «buci»), 8 (lăicere vărgate), 10 (lăicere cu «vrâste» şi alesături), Bt 1, 5, 9, 12, Gl 1 («foaie de perete»), Nt 11 (lăicer), 12, 13 (de jur împrejurul camerei), Sv 1, 6 (frecvent, lăicer vărgat), 15 (lăicere, iţari în 4 iţe), Vs 15 (levicer), Vn 9 (lăvicere învărgate, adamascuri în carouri şi vărgate sau cadriluri), 13 (frecvent); „Pe A, B, C": Bc 17, Bt 7, 8, 11, 13 (jur, roată, peretare şi lăicere), 14, Gl 9 (lăvicere), Is 6, 8, 9 («lăicere»), Nt 6, 7, Sv 2 (lăişer în dungi, simplu şi cu alesături), 4, 5 (lăicer vărgat), 7, 10 (lăicer), 12, 13 (la ferestrele din faţă), 17 («coţ»), Vs 4 (lăvicere în poduri, alese), 6

https://biblioteca-digitala.ro

(lăghicer), Vn 2 (frecvent), 3 (păretare învărgate), 5 (foiţă); „Pe A, B": Bt 3, 4, 6, 10, Gl 2, 3, 10, Is 4, 11, 12, Is 14 (läicer), 16, Nt 15 (läicer), Sv 18 («coţ»), Vs 7, 17, Vn 1 (frecvent), 6, 7, 10, 11; „Pe A": Vn 4 (frecvent, «foiţe»), 12 (lăvicere la pat); „Pe B": Bc 5 («ţol»), Sv 3 (frecvent); „Pe B, C": Nt 5, 9, Sv 11 (păletariu sau paritari); „Pe B, D, C": Sv 9; „Lăişere (lăicere) în jurul camerei": Sv 8; „Pe laviţe": Sv 16 (relativ frecvent). *Azi, la fel:* Bc 11 (de jur împrejur şi sub geam), Gl 7; „«Lăicere»": Bc 19, Nt 3, 8 (frecvent); „Pe A, B, C, D": Vn 8 (frecvent); „Levicer în poduri": Vs 8 (frecvent), 11 (vergi); „Pe A, B, C": Gl 8 (lăghicere, foi de perete), Sv 14 (ţol sau lăişer), Vs 9 (lăghicer în trecut, covor azi); „Pe A, B": Bt 1, Gl 5, 6, Is 3, 10; „Pe A, D": Vs 16; „Pe B, C": Bc 18 («lăghicer»); „Pe A": Vs 10 (peretele fără geam; frecvent). *Azi, mai des:* „Deasupra patului lăicer simetric, la capătul opus covor; covoare pe amândoi pereţii şi lăicer pe peretele chilerului": Vs 2. *Azi, mai rar:* „Lăicer de-a lungul patului, pe colţ": Vs 12 (cu dungi vertical de 6-7 cm, roş şi galben); „Pe A, B, C": Bc 3, 6, Is 15, Nt 1; „Pe A, B": Bc 12, Is 13, Nt 15 (lăicer); „Pe B, C": Is 1; „Pe B": Bc 16. *Azi:* „Pe A": Bt 10, 11 (rar), 14 (rar).

Scoarţe: *În trecut:* Gl 9, Is 2 (de la păretar în sus), Is 7, Nt 2, Vs 14 (lăicere, frecvent); „Un păretar mai lat, în odaia de curat": Vn 1 (rar); „Pe A, B, C, D": Bt 9 (scorţare), Gl 1 («foaie de scoarţă»), Nt 10, 11 (frecvent), 14 («lăcire»), Sv 5 (vărgata în două foi), Vs 11 (levicer în poduri), Vn 3 (scoarţă cu flori, cu trandafiri, cu porumbei), 9 (cu fond negru sau maro, cu romburi alese), 12 (cu câte un rând ales), 13 (rar); „Pe A, B, C": Bc 4 (scoarţe lucrate în «păpuşi»), Sv 7, Vn 5 (scoarţă, frecvent), 8; „Pe A, B": Bc 2, 8, 10 (scoarţă lucrată în «scăzământ»), 17, Bt 3, 4, 6, Gl 3, 10, Is 4, 5, 14, 16, Nt 7, 9 (scorţuri), Sv 4, 6 (cu stele sau romburi, scoarţă de la scorţar; rar), 9, 12, Vs 1, 5 (pe A relativ frecvent; pe B, rar), 6 (lăghicer în poduri, cadreluri, roate), 7, 15, 17; „Pe A": Bc 11, 20, Bt 1, 10 (rar), 12 (rar), 13, 14 (rar), Gl 2, 5, Is 6, 8, Nt 5, 6, 12 (în dreptul patului), Sv 1 (lăicer), Vs 3 (levicer, frecvent), Vn 4 (rar), 10; „Pe B": Bc 16; „Ţol de lână ales cu mâna": Sv 8 (rar). *Azi, la fel:* Gl 7; „Pe A, B, C, D": Nt 8 (relativ frecvent), Sv 2 (în romburi), Vs 8 (levicer în poduri, frecvent); „Scoarţe în romburi": Nt 3; „Pe A, B, C": Gl 8, Is 15; „Pe A, B": Bt 5, Is 3, 10; „Pe A, C": Bc 14; „Pe A, D": Vs 16; „Pe A": Bt 7, 11, Gl 6, Is 13, Sv 14 (aleasă cu mâna cu păpuşi), Vs 10; „Pe C": Bc 11. *Azi, mai des:* „Pe A, B": Is 9 (la pat). *Azi, mai rar:* Sv 16; „Pe A, B, C, D": Bc 12; „Pe A, B, C": Bc 3, Nt 1, Sv 11; „Pe C": Bc 6. *Azi:* „Pe A, B": Bt 1, 10-12, 14, Is 15; „Pe A": Bt 8, Vs 3 (scoarţă); „Rar": Sv 3; „Frecvent": Sv 17, Vn 2 (de 20 de ani, scoarţă din două foi).

Covoare: *În trecut:* Bc 17, Vs 14 (relativ frecvent); „Covoare, lăicere, carpete": Bc 1; „Carpete": Bc 15; „Covoare": Bc 7, Sv 5 (prin 1900); „Covoare cu bujor pe câmp negru": Bc 19; „«Lăghicer» în romburi": Bc 9; „Cu flori": Vs 13; „Pe A, B, C, D": Nt 10, 11 (covoraşe, frecvent), 15 (în două iţe), Sv 15 (covoare alese pe 3-4 părţi), Vs 4, 11 (covor cu flori şi animale, cu două feţe şi velinţe cu o faţă); „Pe A, B, C": Nt 7, Sv 7, 9, 12; „Pe A, B": Is 16, Nt 9, Sv 10, 13, Vs 1, 17, Vn 6, 11; „Pe A, C": Nt 6; „Pe A": Bc 4, 13 («lăicer», numai în dreptul patului), Gl 2, 3, Is 6, 8, 11; „Pe B": Bc 18 (velinţe), Is 11; *Azi, la fel:* Gl 7; „Pe A, B, C, D": Vs 8 (frecvent); „Pe A, B": Is 3, Vs 15, Vn 7; „Pe A, D": Vs 16; „Pe A": Bt 10 (rar), Sv 2 (cu trandafiri), 4, Vs 10; „Pe B": Is 1; „Pe C": Bc 11, 16. *Azi, mai des:* „Pe A, B, C": Nt 1; „Pe A": Is 13, Vs 5, 12; „Pe B": Bt 2. *Azi, mai rar:* „Pe A, B, C, D": Bc 12; „Pe A, B, C": Bc 3. *Azi:* Bc 8, Gl 9 (cusute), Is 2 (unde convenea mai bine), Sv 16 (relativ frecvent); „Chilim cusut": Gl 1; „Pe A, B, C, D": Sv 11 (relativ

https://biblioteca-digitala.ro

frecvent), Vn 3 (rar), 5 (frecvent), Vn 12 (mai târziu), 13 (rar); „Pe A, B, C": Sv 3 (frecvent), Vs 9 (frecvent); „Pe A, B": Bc 2, 5, Bt 7, Is 10, 14; „Pe A": Bc 20, Bt 1, 5, 8, 12, Gl 6, 8 (carpete de la vaporeni), 10, Is 12, Vn 4 (relativ frecvent); „Pe B": Is 9, 15; „Pe peretele fără geam": Nt 2; „Covor deasupra studioului": Nt 13; „Frecvent": Sv 17, 18.

Ştergare: *În trecut:* Bc 7, 9, 17, Bt 9, Gl 1, Vs 13 (pe urmă, prosop); „Şervete cusute cu flori, de jur împrejur, pe toţi pereţii": Bc 19; „La icoană": Bc 1, 15, Bt 3, 4, 6, Sv 8 (ştergare de demult, năfremi - năframe); „În dreapta şi în stânga ferestrei": Bc 13; „În odaia curată, pe toţi pereţii": Nt 13; „Pe A, B, C, D": Bc 2, Bt 7, 8, 10-12, Gl 2, Nt 11 (prosoape, frecvent), Sv 6 (de colţ şi de perete), 15 (vărgate, cu izvoade alese, cusute), Vs 11 (prosoape cusute, de cca doi metri), Vn 3 (prosoape, ţesute şi cusute), 5 (prosoape, frecvent), 9 (alese şi cusute), 14 (şervete şi ştergare); „Pe A, B, C": Bc 4, Gl 3, 9 (prosoape), Is 16 (şervete, prosoape), Nt 6, 7, 9 (prosoape ţesute), Sv 3 (relativ frecvent), 7, 9, 12, Vs 4 (prosoape), 14, Vn 12 (din cânepă şi borangic, alese); „Pe A, B, D": Bt 1; „Pe A, B": Vn 4 (prosoape, frecvent); „Pe B, C, D": Sv 1, Vs 16; „Pe B, C": Nt 5, 15 (cu pui), Vs 3 (la icoană), 17, Vn 1 (şervet), 7 (prosoape, cu roşu, negru), 10; „Pe C, D": Vs 7; „Rar": Bt 2; „Frecvent: Sv 18. *Azi, la fel:* Nt 1, Sv 16 (rar), Vs 2 (prosoape); „Pe la icoane": Bt 13, Is 4, 8, 15, Vs 5 (frecvent); „Cu farfurii sau străchini": Is 11; „Prosoape alese sau cusute, la o strachină sau fotografie": Bc 8; „Prosoape": Gl 8, Nt 3; „Deasupra scoarţei şi pe scoarţă sau covor": Bc 11; „În colţuri şi pe «trestie» (vergea)": Is 7; „Ştergare cu «funde» mari, cu 2 aripi": Is 12; „Ştergare la ferestre sau pe două cuie, lucrate în 5 iţe şi vărgate, «năfrămi» cusute de casă [de mână]": Sv 14 „Pe A, B, C, D": Bc 5, Gl 6, 10, Sv 2 (prosoape de perete) 5 (ştergare şi prosoape mai noi, cu capete vărgate şi cusute cu flori), Vs 5 (relativ frecvent), 6 (prosoape, şervete cu cai, cu păsărele, cusute cu negru şi roşu, cu cocoşi, trandafiri), 9 (şervete); „Pe A, B, C": Is 5, 6, 14 (şervete), Nt 2 (prosoape), Vn 2 (şervete ţesute din bumbac; azi, prosoape lungi), 8 (şervete, frecvent); „Pe B, C": Is 10 (prosoape), Sv 11 (dar agăţate în cuie, atârnă în jos); „Pe B, D": Bc 14; „Pe B": Bc 18. *Azi, mai rar:* „Pe A, B, C, D": Vs 10 (pe pereţii fără geam şi deasupra icoanelor); „Pe A, B": Bt 14, „Pe B, C": Bc 20, Is 9 (la icoană, o fundă pe colţ), 13; „Pe A": Bc 6. *Azi:* „Pe A, B": Bt 7, 10-12, 15 (rar); „Pe B, C": Sv 3 (rar); „Rar": Sv 17.

Alte ţesături decorative: „«Perdele cu craci», draperii (mai nou)": Bc 1; „Carpete": Bc 2, 18; „Carpete de etamină şi ţesute, macaturi şi cuverturi": Sv 3 (relativ frecvent); „Ţol": Bc 5; „Lăicer": Bt 5, 7, Sv 11 (pe laiţe); „«Prostirea» de perete": Gl 2, 10; „«Grindari»": Is 2; „«Plocadă» pe grindă": Nt 5; „Carpete şi cuverturi": Sv 16 (frecvent, şi azi); „«Coţ» pe grindă": Sv 18; „Cadrel, ţesătură în carouri, 6 X 6 (ocru, negru), pe pereţi în trecut; azi, exilat în anexe": Vs 8; „Ţol": Vn 2.

Altfel: „Pe vremuri era şi păletare (păretare) de hârtie": Sv 8.

Pe pat: *În trecut:* „«Prostire» şi aştemut": Bc 4, Gl 6, Vn 12; „«Lepedee» şi «ţoale»": Bc 17; „«Prostire», «ţoale» de buci, «macaturi» şi cergi de lână": Is 9; „Ţesături de lână": Nt 5; „Prostire, ţoale": Nt 7; „Ţol de cânepă, ţol de lână, plapumă": Nt 11; „Lăicer în 4 iţe": Nt 15; „Ştergare, lăicere, poclade": Sv 1; „Cerşaf de cânepă, ţol de lână, macat (alb), prostire": Sv 2; „Ţesături de lână": Sv 4; „Pe pat întâi ţesături de cânepă, apoi

https://biblioteca-digitala.ro

de lână apoi «odialul» şi apoi perne; şi saci, leşiere (lăicere) de cânepă": Sv 6; „«Mundir» cu paie şi ţol de «buci», şergă (ştergar) cu vâstruţe": Sv 8; „Ţol, scoarţă": Sv 9; „Plocăzi colorate, în 4 iţe": Sv 10; „Cearşaf (lepedeu), scoarţă, macat": Sv 12; „Saltea de paie, cu ţol de buci sau de lână, prostiri din cânepă şi in, cu horboţică, perne mari albe şi cu horboţică, cu fundul roşu": Sv 14; „Ţol de lână sau cânepă, pocladă de lână, iţari": Sv 15; „«Duşeg» cu «adamasc», aşternuturi în cadril, cearşaf din borangic, «prostiri» din pânză de bumbac": Vs 4; „Levicere în poduri şi prostire": Vs 11; „«Cuvetură» – «picheră» peste «prostire» pe margine cu dantelă": Vs 12; „Cuvertură": Vs 14, Vn 7; „Prostiri sau cearşaf pe coasta patului, lăicer învârstat": Vs 16; „Aşternut (în trecut), coverturi (azi)": Vn 4 (frecvente ambele tipuri de ţesături); „Ţol de lână şi cânepă, cergă de lână, pricoviţe": Vn 8 (frecvent); „Rogojină": Vn 3, 9; „Rogojină, ţol de coade, cearşafuri de cânepă, vărgate": Vn 9. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 12; „«Ţoale de cânepă»": Bc 8, 18; „Ţol, cearşaf": Sv 7; „Ţoluri de lână, cânepă, cu vârste": Sv 11; „Strojac, ţol, cerhă": Sv 18; „Ţol, prostire, cuvertură": Vs 9 (frecvent); „Cadrel, ţoluri, macat («pichirel»), coverturi (azi; e ca un macat în 40 de «foiuri», iţe): Vs 10; „Aşternut din cânepă în trecut; cearşafuri după 1944": Vn 2; „Ţol de cânepă, ţol de lână, cearşaf": Vn 5 (frecvent); „Toate ţesute, în trecut; azi, cuverturi": Vn 13. *Azi, mai des:* Bt 8.

Ţesături din lână: *În trecut:* Bt 3, 4, 6, Is 12, Nt 5, Sv 13, Vs 7, 15; „Scoarţe, «lăicere», cuverturi": Bc 1; „Saltea şi ţol de lână": Bc 2; „Cergă, «procoviţă»": Bc 7; „«Ţoală» în «coaste» vărgate sau «cadril» pe pat, «odial» - plapumă de lână şi câlţi": Bc 9; „«Ţolice»": Is 4; „«Cadriluri» din păr şi lână, «macaturi»: Bc 10; „«Cadril»": Bc 18, „Cergi miţoase şi «odială»": Bc 11; „Cuverturi, «macaturi» ţesute lână în lână în 4 iţe, «lăicere», covoare": Bc 13; „«Ţol»": Bc 19, Bt 9, Nt 7, 11; „«Ţoale» în «poduri», «lăicer» bătut cu pieptenele, cuverturi": Bc 15; „«Lăicere»": Bc 19, Gl 6, Is 11, 14; „«Macat»": Bt 9, Is 11, Sv 12; „Pânză de ţigaie albă, ori în «cadril» ": Bt 2; „Pe pat, paie, «ţol» din «buci», şi «prostire» albă cu horboţică la margine": Bt 13; „Aşternut de lână, cuverturi în multe iţe": Gl 1; „Aşternut din lână": Vn 3; „«Macat» în mai mulţi laţi, în chip de cuvertură, «lăicer», ales sau în vârste, peste «prostirea» albă": Is 7; „«Macat», de fapt lăicer în vergi": Is 16; „«Ţol» vărgat, din lână sau cânepă, în roşu, galben, albastru, verde, macaturi - «pichere», mai târziu, cuverturi": Is 8; „«Macaturi» şi cergi de lână": Is 9; „«Plocovăţ», «lepedeu» de cânepă": Nt 1; „«Odeal», «ţol» de cânepă, de lână, «cadrel» de cânepă, de lână": Nt 3; „«Cergă», «lăicere»": Nt 6; „Covoare": Nt 9; „Ţol": „Plocăzi": Nt 12; „Cergole de lână": Nt 13; „Cergă laie": Nt 15; „Cearşaf cu prostire, saltea («mindir»), lăicer, cearşaf şi cergă": Sv 5; „Scoarţă": Sv 12; „Ţol, cerhă": Sv 18; „«Cadreluri» sau ţolice, roate": Vs 6; „Macat (cuvertură), «pichere»": Vs 8; „Levicer în poduri": Vs 11; „«Iţături» de lână cu modeluri «duşeguri» (plăpumi), din 1900, «cadreluri» velinţe în roate": Vs 13; „Cergă, adamascuri, cadriluri": Vn 9; „Rar": Vn 1 (cergă de lână); „Relativ frecvent": Sv 3, Vs 5 (ţolici); „Frecvent": Vs 12 («picheră»), Vn 8 (ţol, cergă, privoviţă). *Azi, la fel:* Bc 3, 5, 11, 12, 16, Bt 12, Is 2, 6, „«Lăicere» în «poduri», cuverturi în două sau mai multe iţe": Bc 14, „Cuvertură": Gl 7, Is 8; „Cerga din lână de oaie cu fire trase, ţol în pătrate": Sv 17; „«Pichiere», cuverturi ridicate cu andreaua, peste «prostirea» cu dantelă; «scoarţă», adică «lăicer» îngust şi lung, în «poduri» sau în tablă de şah şi «covor», lung de două laturi; culorile: negru cu galben, verde cu alb, portocaliu cu galben": Vs 2; „«Picheră»": Vs 3 (frecvent); „Ţol de lână": Vn 5 (frecvent). *Azi, mai des:* Bt 8, 10, 11; „Cuverturi": Gl 2, 6, 10. *Azi, mai rar:* Bt 1, 5, 7, 14, Is 3, 13, Vn 11; „Lăicere": Gl 2, 10;

https://biblioteca-digitala.ro

„«Ţol»”: Nt 2 (şi «prostire» de bumbac). *Azi:* Bc 20; „Cearceafuri (dar de bumbac), «macaturi», cuverturi”: Is 9; „Relativ frecvent”: Sv 3 (aşezate pe jos); „Frecvent”: Vn 1 (cuverturi, ţol).

Perne: *În trecut:* Nt 12, Vn 13 (relativ frecvent); „Perne ţesute din cânepă”: Bc 2; „Pernele aveau mijloc de horbotă şi mai rar cusături, pernele mici («coltucele») aveau în trecut horbota împrejur”: Is 8. *Azi, la fel:* Bc 3, 11, 12; „Perne de perete, suluri rotunde, dreptunghiulare”: Vn 7. *Azi, mai des:* Bt 12. *Azi, mai rar:* „Perne lungi de cânepă, fără decor, umplute cu paie”: Vs 10. *Azi:* „Pernele cu broderii la colţuri, «coltucele» împrejur cu cusături”: Is 8. ***Perne lungi, ţesute din lână.*** *În trecut:* Bc 12, 15, 16, Gl 1, 3, 9, Is 3; „De perete”: Vs 4, Vn 9 (sau de cânepă); „Rar”: Bt 1, 7, 9, Gl 8, Sv 6; „Relativ frecvent”: Vs 6, Vn 11, 12; „Frecvent”: Nt 5, 11, 15 (umplute cu paie), Sv 3 (umplute cu lână şi buci de cânepă), 5, Vs 5, 9 (din buci cu paie), 11, Vn 1 (în vrâste pe tot câmpul, cu alesături cu roşu), 3 (de perete), 8. *Azi, la fel:* Bc 6, Gl 7; „Două perne în «cadriluri»-pătrate, roşu-negru, alb-negru, roşu-verde, îmbrăcate în «macat»”: Is 7; „Rar”: Bt 12, Vs 16; „Relativ frecvent”: Vn 2 (perine din foi de papură şi îmbrăcate; faţa era ţesută, se cumpăra bumbac); „Frecvent”: Sv 2 (albe cu dantelă). *Azi, mai rar:* Bc 19, Bt 8, 10, 11, 14, Gl 5, 6, Vs 10; „Perine de perete”: Gl 10, „Pentru perete”: Is 8 (din macat); „Umplute cu lână, în trecut, frecvent; cu cu fulgi, azi, rar”: Sv 1. ***Perne lungi de pânză, cu capete ornamentate.*** *În trecut:* Bc 2, 11, 13, 15, 18, Bt 3, 6, 9, Is 15, Nt 2, 12; „Cu «horbotă»”: Bc 7, 10, Is 8, „Fund roşu”: Bc 17, Sv 14; „Cu dantelă şi model cu pui”: Nt 13; „Rar”: Bt 10, Nt 9, Vs 16; „Relativ frecvent”: Nt 11 (la capete «horbotă»), Vs 6 (cu broderie şi horbotă); „Frecvent”: Sv 5, Vn 1 (breţcanii au adus alt fel, mari la capete, dar vrâncenii nu le luau; apar câte patru vâstre late). *Azi, la fel:* Bt 1, Is 2; „Frecvent; capete în croşet”. Nt 7; „Cu pătrate mititele cusute pe pânză”: Vs 2. *Azi, mai des:* Bt 11, Nt 9. *Azi, mai rar:* Bc 5, Is 3, Nt 1, Sv 7, 9, 12; „Feţe de pernă de lână, în vârste sau cruci («cadriluri» de lână cu bumb), de culoare natur şi cusute la capul văzut cu roşu şi negru. Erau stivuite pe lada de zestre, să se vadă capetele ornamentate”: Is 7; „Pernele au coşul roşu, faţa albă, la un capăt au «răţică»”: Sv 11. *Azi:* Bt 13; „Rar, cu căţel şi cal”: Vn 13; „Frecvent”: Nt 9. ***Perne mari umplute (cu pene, etc).*** *În trecut:* Bc 1, 4, 7, 9, 11, 15, Is 11, 12, Nt 6; „Relativ frecvent”: Sv 6, Vn 12. *Azi, la fel:* Bc 3, 6, 11, 16, 18-20, Bt 4, 10, 12, 13, Gl 2, 3, 5-7, 10, Is 2, 7, 8, 16, Nt 2 (şi mici), Sv 4, 10, Vs 10; „Cu marginea cusută”: Bc 8; „Cu capete cu croşet”: Nt 3; „Cusute cu bumbac”: Sv 8; „Cusute cu flori şi croşete mari”: Vs 4; „Frecvent”: Nt 7, Sv 7, 11, 14, 16, Vs 15 (fără cusături [ornamentale]), 16. *Azi, mai des:* Bc 12, Bt 5, 7, 8, 14, Is 3, 13, Nt 1, 15, Sv 9, Vs 14, Vn 3, 10. *Azi, mai rar:* Is 9, Vs 3, 8. *Azi:* Bc 5, 13, 17, Bt 2, 3, 6, 11, Is 6, 15; „Relativ frecvent”: Vs 12 (rotunde); „Frecvent”: Nt 5, Sv 1, 3, 5, 12, 18, Vs 9, Vn 9, 13 (în croşet, albe). ***Perne mici, brodate (pătrate).*** *În trecut:* Bc 1, 7, 9, Bt 9, Gl 1, 3, 8, Nt 6, Vs 7; „Se coseau pe ele iepuri, cocoşi”: Bc 19; «Modiţi»: Vs 4; „Relativ frecvent”: Sv 6; „Frecvent”: Vs 11 (cusute în puncte, de la începutul secolului XX), 16, Vn 8. *Azi, la fel:* Bc 11, 20, Bt 4, Gl 5, 7, 10, Is 2 (cusute), Sv 8 (cusute); „«Coltuce»”: Is 8, Sv 13 (cultuce); „«Modiţi»”: Nt 3; „Rar”: Gl 2, Is 13; „Frecvent”: Nt 7, 11, Vs 8 (rotunde). *Azi, mai des:* Bt 5, Nt 1, Vs 14; „Cu pisici, păun etc”: Gl 9. *Azi, mai rar:* Is 3, Vs 3. *Azi:* Bc 13, 15, Bt 1-3, 6, 7, 12, Gl 6, Is 9, 15, 16, Nt 2, Vs 10; „Cusute cu flori, cusut pe fir”: Bt 13; „Croşetate”: Vs 16; „Rar”: Bc 5, Bt 8, 10, 14, Nt 15, Sv 1, 3, 11; „Relativ frecvent”: Sv 16 (rotunde), Vs 5; „Frecvent”: Nt 5, Sv 5, 18.

https://biblioteca-digitala.ro

Alte piese

Lemn

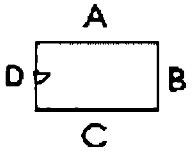

Cuiere: *În trecut:* Bc 7, 9, 11, 15, Bt 2, 9, 13, Sv 6, Vs 6 (frecvent), 13 (rar), Vn 12 (relativ frecvent), 13 (frecvent); „Coarne de cerb": Sv 15; „Pe A, B, C, D": Nt 12, Vn 8; „Pe A, C, D": Sv 7; „Pe A": Nt 2; „Pe B": Is 16; „Pe B, D": Sv 9; „Pe C": Is 1, Vn 2 (lemn); „Pe C, D": Bc 2, 10, Gl 9, Sv 10; „Pe D": Bc 1, 4, 11, Bt 1, 7, 12 (rar), Gl 1-3, Is 4, Nt 6, Sv 14 (frecvent), Vs 1, 15, Vn 3 (frecvent), 4 (relativ frecvent), 6, 7 (lângă uşă), 9 (frecvent); „Deasupra laiţei, într-un colţ": Nt 13. *Azi, la fel:* Bc 20, Gl 7, Is 2 (lângă uşă), 7, 11; „Pe A, B, C, D": Bt 6, Sv 2 (frecvent), 5 (frecvent), Vs 8 (frecvent); „Pe A, B, C": Nt 7; „Pe A, C": Bc 12; „Pe A": Bc 3, 6, 18, Nt 1; „Pe B, D": Vs 10 (de obicei, în chiler; cele de fier, după uşă); „Pe C, D": Bc 5, 16, Bt 3, 4, Is 5, 10, Nt 5, Vn 5 (frecvent); „Pe D": Bt 5, 10 (rar), Gl 5, 6, 8, Is 3, 6, 8, 12, 14, Nt 9, Sv 4, 12 (frecvent), 13, Vs 9 (frecvent), 11 (frecvent), 16, Vn 1 (ţigăneşti), 10, 11 (lângă uşă); „Relativ frecvent": Sv 17, Vs 3; „Frecvent": Nt 11, Sv 18 (picioare de căprioară), Vs 4. *Azi, mai des:* „Pe A, B, C, D": Nt 8, Vs 14. *Azi, mai rar:* Bc 8, 14; „Azi mai mult ţinte bătute": Vn 8; „Pe D": Bc 17, Bt 11, 14. *Azi:* Is 15, Nt 3; „Lângă uşă": Bc 13; „Picioare de căpriori": Sv 15; „Pe A, B, C, D": Sv 1, 3 (relativ frecvent); „Pe D": Bt 8, Is 13; „Relativ frecvent": Sv 16; „Frecvent": Sv 18 (coarne de căprioară).

Blidare-cuiere: *În trecut:* Bc 11, 15, Bt 2; „Aproape de sobă sau de masă": Is 9; „Pe aceeaşi parte cu vatra": Vs 16; „Pe A, B, C, D": Nt 2, Sv 1, 3, 5; „Pe A, B, C": Sv 9; „Pe B": Vs 10; „Pe C, D": Bc 7, Is 1, Sv 10, Vs 1, Vn 6, 10; „Pe C": Nt 6; „Pe D, C": Vn 4 (relativ frecvent); „Pe D": Bt 1, 7, 8, 10-12 (rar), Is 4, 16, Nt 15 (lingurar), Sv 7, 11 (blidare), 12; „Rar": Bc 8, 17, Gl 5 (pe D); „Relativ frecvent": Sv 17; „Frecvent": Sv 2 (sipet), 3, 16. *Azi, la fel:* Bt 5, Is 2 (lângă uşă), 7, 11, 14, Nt 1; „În cămară": Vn 11; „Pe A": Bc 3; „Pe C, B": Nt 5, Sv 18 (frecvent); „Pe C, D": Is 6, 10; „Pe D": Is 8, Sv 4. *Azi, mai rar:* Gl 7, Is 15; „Pe A": Sv 12; „Pe B, C": Bc 14. *Azi:* „După uşă": Sv 3 (rar).

Mobilă pictată: *În trecut:* Bt 11; „Ladă [de zestre]": Bc 2, 7-11, 17, Bt 2, 9, 10, Gl 8, Nt 3, 7, 8 (frecvent), Sv 5, 6, 8, 14 (frecvent), 15, 17, Vs 4 (pictată, frecvent), 13 (lada, frecvent), 17, Vn 3, 8, 12 (lada, sipetul); „Lada de zestre, patul din scânduri": Bc 14; „Lăzi aduse": Bt 6; „Sipet": Bc 4, Bt 13 (cumpărat), Is 12, 15, Sv 6, Vs 12, Vn 9 (frecvent); „Blidar": Bc 17; „Cufărul": Is 7; „Dulap": Bc 17; „Pat pictat": Is 16 (adus de la Paşcani), Vs 12 (tăbliile, cu lalele, alte flori); „Rar": Bt 3 (aduse), 4. *Azi, la fel:* Bc 5; „Frecvent": Vs 8 (frecvent). *Azi, mai rar:* Bc 16, Vs 14 (tăblii de pat).

Icoane pe lemn, la răsărit: *În trecut:* Bc 2-11, 14, 15, Bt 2-4, 6, 9, Gl 1, Nt 7 (frecvent), 8 (frecvent), 10, 15, Sv 3 (frecvent), 5, 7, 9-11, 13, 14, 17, Vs 5 (frecvent), 6 (frecvent), 7, 11-13 (frecvent), 15, Vn 2, 4 (frecvent), 6, 7, 8 (frecvent), 9 (relativ frecvent), 10, 11, 12 (frecvent); „Pe A, B, C, D": Sv 15; „Pe A, B": Bt 11, 14, Gl 3; „Între A şi B": Vs 16; „Pe B, C": Nt 5; „Pe B": Vs 1 (colţ), 17; „Cumpărate de la iarmaroc": Bc 11; „Şi la miază-zi": Nt 12; „Înşirate pe perete": Sv 8; „Rar": Nt 11, Sv 2; „Relativ

https://biblioteca-digitala.ro

frecvent": Vs 4; „Frecvent": Sv 6, 15, 18, Vs 2, Vn 3, 13. *Azi, la fel:* Bc 18, 20, Bt 13, Gl 2, 5, 8, 9, Is 1, 2, 6-8 (pe B), 10-12, 14, 15 (colţul de la răsărit), Nt 1, 9, 13, Sv 4, Vs 8 (frecvent), 9 (frecvent), 10; „Pe A, B": Bt 1, 5, 7, 8, 12, Gl 6, 10 (colţul A-B); „Pe C": Bc 16; „Pe B": Nt 6. *Azi, mai rar:* Bc 19, Gl 7, Is 9, Nt 2, Sv 1 (pictate), Sv 16, Vn 5, Vs 3; „Pe A, B": Bt 10; „Pe B": Bc 12. *Azi:* „În jurul camerei": Sv 15;

Sticlă: ***Icoane pe sticlă:*** *În trecut:* Bc 11, 18, Bt 2; „Pe A": Vs 16; „Pe B, C": Is 16, Vs 15; „Rar": Sv 15; „Relativ frecvent, icoane pictate de Braşov": Vn 13. *Azi, la fel:* „Pe A, B": Bt 7; „Pe B": Is 8. *Azi, mai des:* Nt 2. *Azi, mai rar:* Bc 19, Vs 14. *Azi:* „Pe A, B": Bt 5; „După 1944": Sv 18; „Rar": Is 15, Sv 16. ***Icoane pe hârtie:*** *Azi, la fel:* Bc 1, 5, 6. *Azi, mai des:* „Litografii": Nt 2, 15. *Azi:* „Litografii": Nt 5; „Relativ frecvent": Sv 2; „Frecvent": Sv 7. ***Tablouri de bâlci:*** *În trecut:* Vs 15; „Pe B, C": Is 16, Vs 10, 16; „Rar": Bc 2; „Frecvent": Vn 13. *Azi, la fel:* Is 2; „Pe A, B, C": Is 8; „Relativ frecvent": Vs 12, 14, Vn 2. *Azi, mai des:* Gl 5, Is 9, 15, Nt 9, 15, Vs 3. *Azi:* Bc 4, 9, 10, 11, Bt 9, Gl 1-3, 6, Nt 1, 3, Sv 16 (şi gravuri); „Rar": Bc 5, Bt 3, 13, Gl 7, Nt 1, Sv 1, 3, 6, Vs 9; „Relativ frecvent": Nt 8, Sv 5, 14, Vs 4, 6, 8, 11, Vn 3, 9; „Frecvent": Nt 9, Sv 15, 17. ***Alte piese:*** *În trecut:* „Pe B, C": Vs 16; „Căni de marmoră": Vs 9. *Azi, mai des:* „Ceasuri": Is 9; „Oglinzi": Nt 1. *Azi:* Nt 3; „Industriale, frecvent": Nt 7; „Carpete cusute, relativ frecvent": Sv 1; „Tablouri patriotice, cromolitografii istorice": Vs 2.

Ceramică: „Ceramică de la Marginea": Bt 2; „Ciută, cerb": Sv 17; „Multă, în colţare; căni, moşoaică, ulcioare, străchini, chiupuri de sarmale": Vs 3. ***Blide.*** *În trecut:* „Pe A, B, C, D": Bt 14, Nt 14; „Pe A, B, C": Bc 17, Sv 7, 9 (rar); „Pe B": Is 11 (farfurii); „Pe B, C": Nt 5, 9 (relativ frecvent), Sv 11 (farfurii, «zahane»), Vs 10; „Pe C, D": Bc 18, Bt 10 (rar); „Pe C": Vs 17 (cu cocoşi, cu cai, pictate); „Pe pereţii cu ferestre": Nt 12; „Pe pereţii unde nu este patul": Nt 13; „Numai în blidare": Sv 5, 18; „Numai în dulap şi pe poliţe": Sv 8; „Rar": Bc 8, Sv 15 (puţine, agăţate de cui); „Relativ frecvent": Sv 16 (pe poliţa de deasupra uşii); „Frecvent": Sv 17. *Azi, mai rar:* Bc 16; „Pe A, B, C": Nt 1. ***Căni mari.*** *În trecut:* Nt 1, 9 (relativ frecvent); „Pe A, B, C": Sv 7, 9; „Pe B, C": Sv 11 (căni de lut pe poliţa de deasupra uşii); „Pe peretele de lângă sobă erau blide şi ulcele": Sv 15; „Pe blidare": Sv 18; „Frecvent": Sv 17, Vs 9. ***Căncee.*** *În trecut:* „Pe A, B, C, D": Bc 5, „Rar": Bc 17 (ulcele). *Azi, la fel:* „Pe A, B, C": Nt 1. *Azi:* „Rar": Is 9.

Tablouri: ***Tablouri brodate.*** *În trecut:* Bc 7. *Azi, la fel:* Bc 11, 20; „Tablouri şi carpete: Vn 13; „Rar": Bc 5; „Relativ frecvent": Vs 10, 15, 16. *Azi, mai des:* Gl 5, Is 1, 6, 13, Sv 7, 12, Vn 3 (carpete). *Azi, mai rar:* Bc 12, Sv 17, Vs 5. *Azi:* Bc 2, 4, 9, 10, 17, Bt 1, 9, 11, 13, Gl 1-3, 6, 8-10, Is 2, 8, 9, 12, 15, Nt 1, 3, 14; „Tablouri cusute (peisaje)": Bc 1; „Cusute": Bc 13, „Rar": Bc 8, 15, Bt 3-5, 7, 8, 12, Is 16, Nt 9, Sv 1, 3, Vs 6; „Relativ frecvent": Nt 10, Sv 2, 11, 14, 16, Vs 3, 4, 8, 12, 14, Vn 9; „Frecvent": Nt 7, 8, Sv 5, 6, 8, 9, 15, 18, Vs 9, 11, 13, Vn 1, 2, 4, 5, 8, 12. ***Litografii.*** *În trecut:* Bc 7, Is 4, Nt 12; „Rar": Bc 8, 17, Is 3, Sv 13; „Frecvent": Sv 17, Vs 2. *Azi, la fel:* Bc 11, 13, Sv 10; „Icoane": Bc 14, Sv 12; „Rar": Bc 4, Gl 1, 8, Sv 9, Vs 6, 11, Vn 5, 13; „Relativ frecvent": Sv 8, 14, 15, 18, Vs 3 (Plevna, Cuza), 5, 12; „Frecvent": Vs 14. *Azi, mai des:* Bc 2, 6, 9, 12, 13, Gl 5, 6, 10, Is 9, 13, 16, Nt 8, Sv 2, 7, 12, Vs 4, Vn 3, 7; „Gravuri": Bc 1; „Icoane": Bc 3, Nt 2. *Azi, mai rar:* Bc 15, Vs 8, 10, 16, Vn 6, 11 (cu Mihai Viteazu). *Azi:* Bt 2, 8, 9, 14, Gl 2, 3, Is 15, Nt 1, 3, 13-15, Sv 4; „Rar": Bc 5, 19, Bt 7, 10, Is 14, Sv 6, Vs 13, Vn 8, 12;

https://biblioteca-digitala.ro

„Relativ frecvent": Nt 10, Sv 5, 11, Vn 4, 9 (scara vieţii); „Frecvent": Nt 7, 9, Vn 2, 10. ***Fotografii.*** *În trecut:* Bc 7, Nt 5, 12, Vs 15; „Rar": Bc 11. *Azi, la fel:* Bc 2, 3, 6, 11, 14-16, 18, Bt 7, 14, Gl 7, 9, Is 1-3, 8, 16, Nt 1, Sv 10, 13; „Înrămate în A, B, C": Nt 6; „Rar": Bc 9, Sv 3, Vn 8; „Relativ frecvent": Vs 5; „Frecvent": Sv 7, 9, 12, Vs 2, 8, 10, 14, 16, Vn 5. *Azi, mai des:* Bc 1, 4, 5, 8, 10, 17, Bt 1, 4-6, 11-13, Gl 5, Is 4, 6, 7, 9, 12-14, Nt 3, 8, Sv 1, 5, 6, 8, 11, 14-16, 18, Vs 4, 9, 11, 12, Vn 1-4, 6, 7, 11, 13. *Azi, mai rar:* Bc 13 (albume), Bt 10, Gl 1, 8. *Azi:* Bc 12, 19, Bt 3, 9, Gl 2, 3, 6, 10, Is 15, Nt 2, 13, 14, Sv 4; „Relativ frecvent": Nt 9, 10, Vs 3, 13, Vn 9; „Frecvent": Nt 7, Sv 2, Vn 10, 12. ***Picturi.*** *În trecut:* Bc 7. *Azi, la fel:* „La popa Ion Popovici": Vs 15; „Rar": Is 13, Vs 16. *Azi, mai des:* Bc 8, Sv 9, 17, Vn 2, 6, 7, 11. *Azi, mai rar: Azi:* Bc 9, 10, 11, 19, 20, Bt 3, 4, 6, 9, 12, Is 4, 8, Nt 2, Sv 17; „Rar": Bc 2, 4, 5, 16, 17, Bt 1, 5, 7, 10, 11, 13, Gl 1-3, 5, 6, 9, 10, Is 2, 15, Nt 1, 8, Sv 2, 7, 11, 16 (reproduceri), 18, Vs 2, 6, 11, 13, Vn 4, 8, 12; „Relativ frecvent": Nt 15, Sv 5, 6, 14, Vs 4, 5, 8, Vn 3, 5, 9; „Frecvent": Sv 8 (pictează fata lui Handragel), 15. ***Alte tablouri.*** *Azi:* Nt 2, Vs 10; „Carpete înrămate": Sv 1; „Cusute": Sv 3 (pe etamină, rar), 16 (rar), Vn 5 (frecvent); „Rar": Bc 5, Gl 3, Is 9 (fiind catolici, au statuete de sfinţi), Nt 1, Vn 12; „Relativ frecvent": Vs 2.

Piese de interior recente: „Aduse de vaporeni": Gl 1; „Amintiri": Sv 9; „De artizanat": Vs 10 (iau de la bâlci), 16; „Bibelouri": Bc 2, 10, 17, Bt 4, 6, 13, Gl 1, Nt 2, Vn 8; „Broderii": Is 15, Nt 2; „Carpete": Bc 2, 14, 16, 19, 20, Is 11, Nt 3, 5, 6, Sv 1 (şi cuverturi), 2, 7, 9, 11, 12, 16, Vs 3 (pe pereţi), 14 (pe pereţi), Vn 4; „Coarne de cerb": Sv 15, 18; „Nadia Comăneci": Bc 7, 9; „Mici console pentru ghivece cu flori": Bc 3; „Covoare": Bc 5, 19; „Covoare pluşate": Gl 9; „Dantele": Nt 2, Vs 2; „Flori de plastic": Bc 2, 8-11, 17, Gl 1, 8, 9, Nt 2, 3, 8, Sv 5, 8, 14, Vs 2, 5, 9, 11, Vn 3-5, 8, 13; „Foaia de pat cu flori": Bc 11; „Fotografii": Vs 6 (color), Vn 12; „Imprimeuri cu scene de gen, din import": Gl 2, 6, 10; „Industriale": Nt 7; „Lămpi": Gl 1, Nt 2; „Macrameuri": Gl 8; „Mileuri de dantelă": Vs 5; „Oglindă": Is 15; „Perdele": Bc 14-16; „Peşte de sticlă": Sv 6, 14, Vs 4; „Peşte de sticlă, fotografii de actori, vederi": Bc 4; „Picturile învăţătorului Vasile Aniţei": Vs 8; „Piese de sticlă": Vn 2; „Plastice": Bt 3, 6, Is 7; „«Plocoveţe» nevedite": Nt 1; „Prosoape cusute pe nailon": Vn 13; „Rame traforate": Is 9; „«Răpirea din serai»": Gl 3, 6, Vs 12 (de pluş, din Libia); „Reproduceri de artă": Sv 11; „Sculpturi cu cerbi": Sv 18; „Şervete de bucătărie": Sv 7, 12, Vn 13; „Tablouri": Nt 5, 6, Sv 9, Vn 9; „Tablouri brodate": Bt 1, 7, 12, Sv 7, 18, Vn 8 (cusute); „Tablouri cumpărate de la bîlci": Bc 20; „Tablouri cusute": Sv 2, 5, 16, Vn 5; „Tablouri-peisaje": Is 2, 11; „Tapet": Is 9; „Tişlaifere": Vn 4; „Ţesături mecanice, din import": Gl 3, Vs 15 (palate din Orient, Cina cea de Taină); „Vederi": Sv 18, Vs 6. ***Piese de mobilier de la oraş:*** „Dinainte de 1900": Bt 9, Gl 9; „Din 1900": Bc 7, 8, 10, Gl 5, Sv 6, 14, Vs 4, Vn 3; „Din 1900, dulapuri şi paturi": Bc 4; „După 1900": Vn 9 (la chiaburi), „1910": Gl 1, Nt 3 (paturi de fier); „1913": Is 11 (gardiropul); „Dinainte de 1914": Gl 8; „Din 1914": Vn 5 (cumpărate de la Panciu)"; „Dinainte de 1916": Bc 2; „1918": Bc 9 (şifonier), 17; „După 1918": Vs 6, 10, 13, Vn 2; „Din 1920": Bc 11, Vn 12; „După 1920": Nt 8, Sv 2, 8 (mobilă nemţească); „1920-1925": Bc 16; „Interbelic": Bt 3, 4, Is 15 (rar), Nt 13, Vs 8 (târg la Codăeşti); „1925-1930": Gl 3; „Acum cca 50 de ani [1927]": Sv 12; „Înainte de 1930, la chiaburi; după 1940 la ceilalţi)": Vn 1; „1930": Gl 6, Vn 8; „După 1930": Vs 17 (mai mult după 1944); „1935": Gl 10, Sv 7; „Prin 1937": Nt 9, Vs 5 (acum 40 de ani); „1938": Vs 3; „1938-1940": Is 9; „După 1944": Bc 5, Vs 11, 16; „1945": Gl 7; „1945-1950": Bc 13;

https://biblioteca-digitala.ro

„Ultimele trei decenii": Sv 3; „1947-1948": Sv 13; „1950": Bc 14, 18, Bt 6, 8, 10, 11, Is 2, Nt 6, 7, Vs 14; „După 1950": Nt 5; „1950-1960": Is 12, 13; „1952-1954": Sv 1; „1955": Gl 2, Sv 9, Vn 7; „După 1955": Nt 12, 15; „1955-1960": Bt 2, Vs 15; „Ultimele două decenii": Is 8 [din 1958]; „1960": Bc 1, 6, 19, 20, Bt 1, 5, 7, 12, 14, Is 4, 14, Nt 2, Sv 4, 11, Vs 2 (masiv), Vn 6; „De 15 ani": Vn 4 [1961]; „1964": Bc 15 (după colectivizare); „1960-1965": Vs 7; „1965": Bc 3, Is 1, 6, Sv 10, 16; „1970": Bc 12, Is 10, 16, Vn 11; „Cam de cinci ani": Vs 9 [1972]: „Doar la funcţionari": Sv 5; „De la bâlciuri": Vs 12; „Recent": Is 7, Sv 17 (rar); „Rar": Bt 13 (câte un dulap). ***Garnituri de mobilă tip***: „După 1944": Vs 16; „1945": Gl 7; „1950": Bc 16, Gl 10, Is 2, Nt 7, Vs 12, 14; „După 1950": Nt 13, Vs 8, 10; „1950-55": Vs 3; „Din 1955": Sv 7; „După 1955": Bc 11, Gl 2, Is 9; „1955-1960": Sv 11; „După 1957": Bc 7; „1960": Bc 4, 13, 18, Bt 3-11, 13 (după colectivizare), Gl 5-9, Is 15 (după colectivizare), Nt 2, Sv 6, 12, Vs 2, 4, Vn 3, 6, 12; „După 1960": Nt 9, Sv 1, 14, Vn 9; „1960-1962": Bc 6; „1960-1965": Sv 9; „Cam din 1961": Vn 13; „După 1962": Bc 5; „Din 1964": Vs 13; „După 1964": Bc 2, Sv 5, 8 (de cca 15 ani); „Din 1965": Bc 8, 17, 19, 20, Bt 1, 12, Gl 1, Is 12, Vs 6; „1965-1970": Bt 2, Vn 1; „1967": Bc 9, Vs 5 (acum 10 ani); „De 12-15 ani": Sv 3; „Ultimul deceniu": Is 8 [din 1968], Nt 1 [din 1967]; „1968": Sv 16, Vn 8; „După 1968": Nt 8; „1970": Bc 12, 14, Bt 14, Is 3, Nt 3; „După 1970": Sv 2, Vs 11, Vn 2, 5; „1970-1972": Bc 15; „1970-1975": Is 11; „De 5-6 ani [1971-1972]": Bc 10; „Cam de cinci ani": Vs 9 [1972]; „1973": Bc 3, Sv 17 (de 4 ani; rar); „De un an": Vn 4 [1975]; „1975": Vn 11; „1976": Sv 18; „Recent": Is 7.

Covoare pe jos: „Se pun «levicere de coade» (preşuri din zdrenţe): Vs 2; „Ţolici de coade": Vs 7, Vn 11 («codare»); „Preşuri de cârpe": Vn 6; „De coade; se trăgea cu sapa noroi de jos": Vn 10; „Preşuri dinainte de 1900": Sv 14; „De la 1900": Bc 1, 11, Bt 9 (preşuri), Vs 4; „Şi din 1900, mai mult acum": Sv 6; „După 1900, 1914": Vs 16; „Din 1918": Vn 5; „După 1918, în camera curată": Bc 4; „1920": Sv 10; „După 1920": Vn 9; „1920-1930": Bt 13 (înainte mai puneau rogojini); „Dinainte de 1930": Vn 3; „1930": Nt 2 (cergi), Sv 7 (preşul); „După 1930": Vn 12; „1930-1940": Bt 4; „1935": Vs 12 (lăvicere); „Interbelic": Vs 3 (ţolici din coade, preşuri, şi după război), 8 (preşuri); „După 1940": Is 5, 14, 16; „După 1944": Vs 11, Vn 2; „Postbelic": Bt 2, Sv 13, Vs 17; „Din totdeauna aşternuturi de cârpe pe jos, din 1945-1950, covoare de iută": Bc 13; „După 1945": Nt 9; „De 40 de ani": Vs 5 [1957]; „1950": Bt 6, 11, Gl 3, 10, Is 10, 12, Sv 11, Vs 14 (preşuri), Vn 1 (ţoale de coade); „După 1950": Nt 5, 7, 15, Sv 1, 8, Vs 8 (levicere), 13; „De 15-20 de ani": Vs 9 [1952-1957]; „1955": Bc 20, Gl 5, Nt 12; „După 1955": Vs 10 (azi mai frecvent); „1955-1960": Bc 16, Sv 3; „De 20 de ani": Sv 9 [1957]; „1959-1960": Sv 16; „1960": Vs 1, Vn 13; „După 1960": Bc 7, 8, 12, 17, Bt 3, 8, 10, 14, Gl 2, 7, Is 6, 9, Nt 3; „1960-1962": Bc 19; „Acum 10-15 ani [1962-1967]": Sv 12; „După 1964": Vn 8; „1964-1965": Bc 14; „1965": Gl 6, Is 13, Vs 15 (covoare; preşuri se pun de mult), Vn 7 (preşuri); „Întâi rogojină, pe urmă preşuri şi, mai de 10 ani, covoare": Gl 1 [1967]; „De 10 ani": Bc 2 [1967]; „De 10 ani": Is 8 [1968]; „1968": Bc 5; „1970": Bt 1, 5, 12, Is 11, Sv 15, Vs 12 (preşuri); „De 10 ani": Bt 7 [1970]; „După 1970": Vs 6; „De 4-5 ani": Vn 4 [1971-1972]; „1973": Bc 3; „Înainte rogojini, apoi foi": Gl 8, 9 (apoi preşuri de lână şi covoare); „De cinci ani": Is 2 [1978]; „Întâi «ţolice». Cele de pe pereţi dinainte se pun acum pe jos": Is 4; „Recent": Bc 10, Is 7 (lăiceraşe din cânepă vopsită, «coade»-cârpe, «macate» din lână), 15, Sv 2, 5, 17 (rar), 18, Vs 3 (covoare); „Rar": Is 1.

https://biblioteca-digitala.ro

Radio: „1910": Bt 8; „1920-1930": Bc 1; „1920": Bt 5, 10, „1921": Bc 14; „Înainte de al doilea război mondial": Is 3; „1930": Bt 14, Gl 8, Is 2, 4, 5, 12, Sv 15, Vs 12 (aproximativ); „După 1930, radio cu galenă": Nt 13; „1935": Is 5, Sv 9; „1936": Bt 9, Gl 9; „De 40 de ani": Vn 4 [1936]; „1936-1938": Vs 15; „Acum 40 de ani": Vs 5 [1937]; „Din 1938": Sv 4 (la un notar), Vn 10 (până în 1965; are fiecare casă [sunt] 2500); „Înainte de 1940": Sv 1; „Dinainte de 1940": Nt 15 (erau 3 aparate; după 1958 s-a extins), Vn 13; „1940": Bt 2, 12, Is 10, 14 (popa, învăţătorul), Sv 8 (erau trei atunci), Vs 4, Vn 5; „După 1940": Sv 6, Vs 11, 17; „1940, 1965, 1970": Nt 9; „Dinainte de 1944": Sv 8 (trei radiouri), Vn 11 (câteva; masiv din 1968); „În 1944": Sv 5 (erau cca 10 aparate); „După al II-lea Război Mondial": Vs 10; „După 1945": Bc 2, Gl 1, 7, Is 6, Vs 6, 7 (după Război); „1945-1950": Bc 13; „1950": Bc 16, Bt 3, 4, 6, 11, Is 13, 14, Nt 7, 12, Sv 11, 12, Vs 1, 2 (mai frecvent; 70%), 3, 14, Vn 6; „După 1950": Sv 3, Vs 8; „1950-1952": Bc 18; „1953": Bc 5, Gl 10; „1955": Gl 2, 5, Nt 1, Sv 7, 16, Vn 3; „1956": Gl 3; „După 1957": Vn 9; „1958": Gl 6, Is 8, Nt 3; „După 1959": Bc 10; „1960": Bc 12, 20, Bt 7, Is 1, 16, Nt 2, 6, Sv 13, Vs 16; „După 1960": Nt 5, Sv 2; „1960-1970": Is 11; „1963": Sv 18; „1965": Bc 3, 6, Sv 10, Vn 1; „La Şurubaru în 1962, apoi din 1966-1967": Bc 15; „1970": Bt 1; „1972": Bc 19; „De mult": Vn 2; „Recent": Is 7; „Gramatoane": Vs 13.

Televizor: „1959": Bt 9, 13; „1960": Bc 1, 8, 11, Is 5, 9, 12, Nt 2, Sv 2, 5, 6, 9, 11, 14, 16; „Acum 17 ani": Vs 5 [1960]; „După 1960": Nt 5, 7, Sv 1, 8; „1960-1965": Bt 2, 6; „1962": Gl 5, Nt 3, Sv 15; „După 1962": Nt 8; „1962-1963": Gl 9; „1964": Is 10, Vs 4, 6; „În 1964 erau trei televizoare; azi [1980] la două case este cel puţin unul": Nt 15; „La şcoală, 1964-1965": Bc 15; „1965": Nt 1, 6, Sv 12, Vs 12, 15-16, Vn 1, 6; „După 1965": Bc 14, 16, 18, Bt 3, 7, 8, 11, Gl 8, 10, Is 2, 4, 6, 13, 14; „1965-1966": Bc 5; „1965-1970": Bt 4, Vs 3; „1966": Bc 9; „De 10 ani": Vn 4 [1966]; „Din 1967": Bc 2, Gl 1, Nt 12, 13 (de 10 ani), Vs 10, 13; „Din 1968": Bc 7, Gl 2, Vn 3, 9, 10 (azi sunt 1600), 12; „1969": Gl 3, Sv 7; „1969-1970": Sv 3; „1970": Bc 12, Bt 1, 5, 10, 12, 14, Is 1, 3, 8, 15, 16, Nt 9, Sv 4, 10, Vs 1, 7, 8, Vn 7, 11; „După 1970": Vn 2, 5; „1971": Gl 6, Vn 13 (cca 200 de televizoare); „1972": Bc 4, 19, 20; „1973": Bc 3, 6; „1974": Vs 2 (40-50%), Vn 8; „1975": Bc 17, Vs 11; „1976": Sv 13, Vs 14; „1980": Bc 13; „Recent": Is 7; „Rar": Sv 17; „Nu a apărut": Sv 8.

https://biblioteca-digitala.ro

LOCUINŢA SEMIÎNGROPATĂ (BORDEIUL)

„Adăposturi provizorii, construite după al doilea război mondial": Is 8; „20-30 de bordeie, şi casă şi bordei": Is 17; „Aici bordei înseamnă căsuţe mici, deasupra pământului": Vs 17; „Erau 2-3. Prin 1918 au venit oamenii şi nu aveau case şi au făcut colibe. Au săpat puţin pământ, cu acoperiş din scoarţă de brad, cu şanţ pe margini, să se scurgă apa de ploaie. Înainte de 1916, numai oameni nevoiaşi": Sv 13; „Au existat, dar nu se mai ţine minte nimic": Vs 3; „Erau numai în câmp": Vs 6; „Sat de adunătură la noi şi când au venit au făcut bordeie. Bunelul meu a venit din Duda, pe timpul lui Cuza. Fugeau de turci prin păduri şi dădeau harac. Aici era pădure. Nu am apucat dar era unul Cercel care locuia în bordei în 1917-1918": Vs 7; „Foarte rar; se ştie doar din auzite că au fost": Vs 8; „Erau înainte de 1864": Vs 11; „Sat de răzeşi. Bordeie locuite numai de ţigani care veneau să lucreze vara": Vs 14.

Bordei, sat Belceşti, jud. Iaşi (desen de Paul Petrescu)

Terminologie: „Bordei": Bc 18, Is 1-6, 8, 11, 17, Nt 6 (rar), 7, 10, 14 (rar), 15 (rar), Sv 2, 5, Vs 5, 7, 10, 16; „O parte a satului era numită «în bordeie»": Is 10.

Locuitori: „Oameni săraci": Bc 18, Is 2, 5, 11 (puţini), Nt 6, 14, Sv 5, Vs 5, 7 (3-4), 10 (cei care îngrijeau de vitele boierului); „Numai olarii, pentru că «fluctuau» cu Prutul": Bt 6; „Stăteau mulţi în bordeie, stăteau în bordeie boiereşti. Şi-au făcut oamenii după împroprietărire. Şi azi, mulţi au stat şi au crescut în bordeie": Is 1; „Gospodari": Is 15, 17; „Oamenii veniţi la muncă pe moşiile de la Popeşti, Sineşti, locuiau în ele. Argaţii. 4-5 bordeie": Is 3; „Lucrători cu braţele": Is 4; „«Mazili», care nu aveau unde sta": Is 6; „Numai oameni, nu ţigani": Is 10; „A fost un bordei, în care a stat un ţigan fierar": Is 16; „Mijlocaşii": Nt 10, 15, Vs 16; „Era un singur bordei în 1915. Numai ţiganii aveau": Sv 2; „Rar": Sv 5; „Relativ frecvent": Vs 5; „Frecvent": Vs 2 (în trecut; azi mai este o singură locuinţă ridicată de un stat de om, cu acoperişul în două pante [construită] la 1900": Vs 2.

https://biblioteca-digitala.ro

Ultimul exemplar (dispariţie): „1900": Nt 6; „1903-1904": Vs 14; „1910": Is 6; „1910-1915": Nt 10, 15; „1913": Is 11; „1916": Is 16; „După 1916": Nt 7, Sv 2; „1918": Bt 6, Vs 7; „După 1918": Sv 5; „1920": Is 3; „1930": Bc 18, Is 5; „1933": Vs 10; „1935": Is 4; „Un singur bordei din pământ, în 1935": Vs 16; „Acum 40 de ani": Vs 5 [1937]; „1940": Is 2; „Înainte de 1944": Nt 14; „1944": Is 14; „1945": Vs 2; „1950": Is 8, 17; „1960": Is 1.

Mod de construcţie:

Groapa (adâncime): „0, 40-0, 50 m": Nt 10, 15; „0, 60 m": Is 15; „1 m": Is 2, 4, 10, 17, Nt 14, Vs 16; „Cca 1 m": Nt 7, Sv 5, Vs 15; „1 m în faţă, 2, 50 m în spate": Bc 18; „1-1, 20 m": Vs 7; „1-1,50 m": Is 1; „1,50 m": Is 3, 5, 11, 16, Nt 6, Vs 5; „2 m": Bt 6, Vs 10; „2, 50 m": Is 8.

Căptuşeala (pereţii, bârnele...): „Numai lipitură": Is 2-4, Vs 7, 15 (şi văruit); „Bârne": Is 10 (rar), Nt 15 (lozbe); „În interior bârnele rămâneau vizibile iar în exterior erau acoperite cu pământ": Nt 14; „Pereţii erau necăptuşiţi": Vs 16. ***Bârne puse în picioare.*** Nt 15; „În sus": Bc 18; „Stâlpii": Is 8; „«Lozbe» de lemn": Nt 10; „Frecvent": Nt 14. ***Bârne aşezate orizontal.*** Is 8, 16, Nt 6; „La bază": Bc 18; „Rar": Is 10; „Frecvent": Vs 10. ***Şi într-un fel şi într-altul.*** Bc 18.

Denumirea bârnelor: „«Coardă», «mârtaci», «furci»": Is 4; „Grindă, stâlp, amnari": Is 5; „«Loazbe»": Vs 10 (despicate în două), 16; „«Lozbii»": Bc 18.

Acoperişul: „Lemne groase puse alături unele de altele, «mârtaci», peste care se aşeza trestie şi deasupra pământ": Is 8; „Acoperit cu bârne, «loazbe» de stejar, frasin, crăpate în două, peste care se punea pământ; acoperişul se punea direct pe pământ": Vs 16. ***În două ape.*** Bc 18, Is 1-5, 10 (rar), 11, 15-17, Nt 6, Sv 13, Vs 2, 7, 16; „Cap în cap, prins în cuie, cu o culme de-a lungul": Vs 15; „Frecvent": Nt 7, 10, 14, Sv 5, Vs 5, 10.

Furcile grinzii principale: ***Două furci.*** Bc 18, Is 1, 4-6, 8, 15, 16, Vs 7; „Frecvent": Nt 7, Sv 5, Vs 5, 15. ***Trei furci.*** Bc 18, Is 8, 11, 15; „Grindă pe 3-4 furci, căpriori, stuf şi pământ": Is 3 (rar). ***Patru furci.*** Is 2, 3, Nt 6, 10; „Două dinainte şi două dinapoi": Nt 15; „Frecvent": Nt 14.

Accesul. Intrarea: ***Prin «gârlici».*** Bc 18, Is 11; „Frecvent": Sv 5, Vs 16. ***În pantă.*** Bc 18, Is 5, 10, Nt 6, Vs 10. ***Pe scară.*** Is 8, 11, Vs 7; „De piatră sau pământ": Bt 6; „Trepte de pământ": Is 1-4, Nt 14; „1-2 trepte": Nt 10, 15; „2-3 trepte": Nt 7; „Rar": Bc 18; „Frecvent": Nt 14, Sv 5, Vs 5, 15, 16.

Încăperi: ***Număr.*** „O încăpere": Bc 18 (cu o adâncitură pentru «cuhne»), Bt 6, Is 1-4, 8, 10, 11, Nt 14, 15, Sv 5, 6 (se chema bordei), Vs 7 (cu gemuleţ în fundul bordeiului; avea şi vatră şi hornul ieşea afară), 10 (odaie), 15, 16 (odaie); „O încăpere de 4-5 m lungime": Nt 7; „O încăpere care avea două «clinuri» şi la fiecare «clin» câte un geam": Nt 10; „O fereastră şi o uşă": Vs 16; „Două": Is 15, 16. ***Dispunere.*** „Întâi «bordei», apoi «cuhne»": Bc 18; „Vatră, laviţe pe pari, lese de nuiele şi ţol, masă": Is 4.

Altfel: „Au fost bordeie săpate în mal, la Vutcani (la unul Purice). În Basarabia, la I.G. Duca, lângă Sărata [mai erau]": Vs 15.

https://biblioteca-digitala.ro

LOCUINŢA PE DIFERENŢE DE NIVEL ŞI/SAU SOCLU ÎNALT

În trecut: Bc 4; „0, 1 frecvenţă": Sv 8; „Rar": Sv 15, Vs 17, Vn 2. *Azi, la fel:* Is 4, 6, 10, 13, 14, Nt 1, 12, 13; „După 1918, mai mulţi": Vn 9; „În funcţie de înclinarea coastei": Vn 8; „Rar": Is 5, 17, Nt 15 (locul e drept), Sv 1, Vs 1, Vn 6; „Relativ frecvent": Nt 9, Vn 7; „Frecvent": Vn 1. *Azi, mai des:* Sv 3. *Azi, mai rar:* Is 12, Sv 4, Vn 11. *Azi:* Bt 8, Nt 2; „Azi se face prima": Vn 12; „Rar": Nt 5, 14, Sv 18.

Panta (o latura a casei pe un soclu înalt cât un nivel, iar o altă latură la nivelul solului). *În trecut:* Is 12, Vn 5, 13; „O ridica, dar nu mult tare": Bc 14; „Numai sub prispă era coteţ de păsări": Sv 14; „Rar": Sv 15, Vn 2. *Azi, la fel:* Is 6, Vn 8; „0,30-0,40 m": Is 17. *Azi:* Nt 6, 12, 13; „Rar": Nt 2 (numai o casă pe deal), 5, Sv 17.

Soclul (casei cu un nivel)

Înălţime: ***Până la 1 m.*** *În trecut:* Bc 4, 10, Is 7, Vs 17; „0,40-0,50 m": Is 17; „0,80 m în faţă, 0,50 m în spate.": Bc 14; „0,90 m, 0,60 m": Bc 15; „Rar": Sv 17, Vn 2; „Frecvent": Nt 5. Azi, la fel: Bc 5, 6, 12, Is 10, 13, Nt 4, Vs 10, Vn 11; „Între 0, 40-1 m, depinzând de teren": Nt 12; „0, 70 m": Vs 1; „Se sapă malul, se ia glie cu iarbă; se pun stâlpişori de lemn; iarba se prindea şi se întărea glia, mai bine ca piatra. Se taie ţarna ca să rămână rădăcinile ierbii. Se face şi acum că piatra crapă de ger. Glia nu crapă, se cosea ca să răsară iarba": Sv 13; „Rar": Sv 1, 15, Vn 6; „Relativ frecvent": Sv 13, Vs 11; „Frecvent": Nt 8. *Azi, mai des:* Sv 3. *Azi, mai rar:* Sv 4; „0,50": Nt 1; „Se punea piatră sau tot pământ": Sv 10. Azi: Nt 6; „0,50-1 m": Bt 8. ***Până la 1,50 m.*** *În trecut:* Is 12; „Pe la 1, 20-1, 30 m cel mult": Bc 13; „Rar": Bc 4; „Relativ frecvent": Vn 5. *Azi, la fel:* Bc 5; „Rar": Is 4, 13, 16; „Relativ frecvent": Nt 9, Vn 7, 8; „Frecvent": Vn 1. ***Peste 1,50 m.*** În trecut: „2 m": Vn 13. *Azi, la fel:* Is 6, 14; „Până la 2 m": Nt 1; „Rar": Is 5. „În funcţie de teren": Nt 13.

Utilizarea subsolului: ***Pivniţă.*** *În trecut:* Bc 4, Is 12; „Beci sub o «casă»": Bc 13; „Beci pentru vin, varză, cartofi": Bc 14; „Başcă sau pivniţă": Vn 13; „Rar": Bc 6, 10, Sv 3 (depozitat lemne), Vn 2; „Frecvent": Nt 5, Vs 4. *Azi, la fel:* Bc 5, Nt 1, 2; „Beci": Is 6; „Zemnic": Nt 12, 13; „Rar": Is 4, 5, 14, 16, Vn 7; „Relativ frecvent": Nt 9; „Frecvent": Vn 1 (chimniţă căptuşită cu piatră; azi, beci). *Azi, mai des:* Is 13. *Azi:* Nt 4; „Cam la 10%": Vn 11; „Rar": Bt 8; „Potrivit": Nt 6. ***Adăpost pentru animale.*** *În trecut:* „Miei, purcei": Sv 15. ***Coteţ de păsări (sub scară sau sub prispă).*** *În trecut:* „Unde era casa în râpă, şi pentru porci": Bc 4; „Rar": Bc 10, Sv 18; „Relativ frecvent": Sv 17. ***Depozit de lemne, unelte.*** *În trecut:* „Rar": Sv 15. *Azi, mai rar:* Nt 1, 4. *Azi:* „Rar": Is 6 (acum se face garaj).

https://biblioteca-digitala.ro

Intrarea la casele cu un nivel: ***Pe scară, din fața casei.*** *În trecut:* Bc 4, 14, Is 7, Nt 2; „Din piatră": Bc 10; „Frecvent": Nt 5, Sv 14, 15, 17, Vs 2, 14, Vn 3, 12. *Azi, la fel:* Bc 5, 6, 13, Bt 1, Is 4, 6, 8-10, 13, 16, Nt 4, 6, 12, 13, Vn 8; „Frecvent": Nt 7-9, 11, 15, Sv 2, 5, Vs 4, 8-11, 13, 16, Vn 1, 6, 7, 9, 11. *Azi, mai des:* Bc 12, Sv 15. *Azi, mai rar:* Is 14, Nt 1, Sv 1, Vn 13. *Azi:* „Relativ frecvent": Vn 2; „Frecvent": Sv 18. ***Pe scara laterală, din capul prispei la fațadă.*** *În trecut:* Bc 14; „Rar": Bc 5, Bt 1, Vs 2; „Relativ frecvent": Vn 2. *Azi, la fel:* Nt 4; „Pe la nord, unde se făcea chilierul": Vs 10. *Azi, mai des:* Vn 13. *Azi, mai rar:* Bc 6, 12, Nt 1, 2. *Azi:* „Relativ frecvent": Nt 14, Sv 15; „Frecvent": Sv 3. ***Pe scară, din spatele prispei laterale.*** *În trecut:* „Prin spate, fără prispă": Bc 14; „„Rar": Bc 6, Nt 2. *Azi:* Nt 12, 13; „Rar": Sv 1; „Relativ frecvent": Sv 3; „Frecvent": Sv 10. ***Altfel.*** „Fără scară": Sv 3 (relativ frecvent în trecut, rar, azi), 16 (azi, mai rar).

https://biblioteca-digitala.ro

LOCUINŢA CU DOUĂ NIVELE

Apariţie. „Foarte vechi, se nimicesc acum": Nt 1; „După 1918": Vn 9; „Din 1923-29": Sv 7; „O cooperativă în 1930": Nt 9; „Italieni au fost şi au construit casa lui Panaitescu şi la Perjaru prin 1930, şi prăvălii la Panait C.": Vn 6; „1934-1937": Nt 4; „Din 1935, un fel de căsuţă cu mansardă, din 1960 [acum]": Sv 10; „După 1940, intensiv în ultimul deceniu [din 1967]": Sv 3; „Din 1944": Sv 15; „În 1950 erau rare. Acum e obligatoriu cu etaj. Este o adevărată modă, sunt zeci, sute de case cu turnuleţe – tablă, flori": Sv 13; „Prin 1960": Sv 11; „1965": Bt 1, Sv 4 (mai degrabă cu mansardă); „1970": Bt 8, 12, Sv 2, 5; „După 1970": Nt 5, Sv 1 (azi sunt peste 20 de case); „După 1972": Nt 2, Sv 16, 18 (de 5 ani); „Din 1973": Nt 6; „De vreo 4 ani [1973]": Nt 12, 13; „De cinci ani, cu sistematizarea": Bc 11 (1974); „Din 1974": Sv 9; „Din 1974, cu legea sistematizării; sunt 8 în Pipirig şi 40 în toată comuna": Nt 9; „Din 1974, cam 50 în satul Vânători şi 100 în comună": Nt 15; „În 1974 în comună, trei case; în sat, una": Vn 2; „De doi ani": Vn 5 [1974]; „După 1974": Nt 13; „1975": Is 9 (numai 2 case), 11, Sv 6 (cca 6 case); „1976": Gl 8, Nt 14, Sv 14 (trei case); „Din 1975; azi sunt 40 de case cu etaj": Vn 10; „De abia în 1976 încep": Vn 13; „1977": Is 8, 15 (2-3 case), Nt 11, Sv 17 (este în construcţie), Vn 1 (rar, numai în urma legii sistematizării), 3 (prima clădire [este anul anchetei de teren]); „1978": Bc 4 (2-3 case); „De trei ani, din 1979; schiţă de la sistematizare; din cărămidă jos şi sus, lemn sau cărămidă şi jos şi sus; locuinţă şi sus şi jos, WC în curte": Bc 1; „Recent": Is 6; „Rar": Bc 5 (1977), Is 14 (1979, o casă); „Ca să nu facă casă cu etaj [azi, cu sistematizarea] face o şură mare şi o bucătărie şi stă acolo şi nu face casă cu etaj": Sv 4; „Sat în dezafectare [nu mai erau permise construcţiile noi]": Vs 11; „Există o singură casă, Riţă Florea, cu pivniţă, din cărămidă, cu cameră de locuit, bucătărie, farmacie, oficiu poştal, magazin universal": Vs 16; „În trecut, 2-3, ale negustorilor, prăvălii; azi nu sunt nici zece": Vn 7; „Încă nu s-au făcut": Vn 8.

Proprietari de case înalte (în trecut)

Materiale de construcţie: „Pe la 1900, era un crâşmar cu o casă din lemn cu etaj": Bc 11; „La 1900; un ţăran care se ocupa cu negoţul avea prăvălie": Gl 6; „Cei mai înstăriţi": Nt 1; „Intelectuali": Nt 4; „Doar conacul": Nt 11; „Numai boierul": Sv 6; „Mai mult nemţii": Sv 15; „Riţă Florea": Vs 16; „Casă cu prăvălie; casa preotului la început, apoi, han cu crâşmă": Vn 2; „Negustori": Vn 7; „Doar un chiabur": Vn 9.

Nivelul de jos: ***Lemn.*** *În trecut:* Nt 4. *Azi, la fel:* „Relativ frecvent": Vn 7; „Frecvent": Sv 15. *Azi:* Sv 13; „Rar": Nt 9, Sv 1, 4, Vn 5; „Relativ frecvent": Sv 3; „Frecvent": Sv 10, Vn 1. ***Piatră.*** *În trecut:* Vn 9. *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* Nt 2; „Rar": Sv 10 (bolţuri). ***Cărămidă.*** *În trecut:* Gl 6. *Azi, la fel:* „Rar": Nt 1. *Azi:* Bc 1 (sau lemn), Bt 1, 8, 12, Is 8, 9, Nt 2, 6, 12, Sv 13, Vn 5; „După 1974": Nt 13; „Rar": Sv 3, 10; „Relativ frecvent": Nt 9, Sv 4, Vn 7; „Frecvent": Nt 5, 15, Sv 1, Vn 10. ***O parte piatră, o parte cărămidă.*** *Azi:* „Rar": Nt 2. ***Alte materiale combinate.*** *Azi:* „Chirpici": Bt 8; „Ciment, frecvent": Nt 9; „Chirpici de ciment": Nt 12, 13; „Beton de 0, 70-1 metru": Nt 15; „Chirpici prefabricat de zgură": Sv 1; „Lemn cu bolţari": Sv 13.

https://biblioteca-digitala.ro

Nivelul de sus: ***Lemn.*** *În trecut:* „Rar": Vn 7. *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* Sv 13; „Rar, uneori": Bt 12, Nt 5, Sv 1; „Rar": Vn 5; „Relativ frecvent": Sv 3, 11; „Frecvent": Nt 9, Sv 4, 10, 15, Vn 1. ***Bârne aşezate orizontal.*** *În trecut:* Nt 4. *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* „Foarte rar": Nt 6; „Relativ frecvent": Sv 3; „Frecvent": Sv 7, 10. ***Amnari.*** *Azi:* „Rar": Sv 1, 10; „Relativ frecvent": Sv 3; „Frecvent": Sv 4, 15. ***Nuiele împletite, grădele.*** *Azi:* „Rar": Bt 12. ***Cărămidă.*** *În trecut:* Gl 6. *Azi:* Bc 1 (sau cărămidă), Bt 1, 8, Is 9, Nt 6, 12, 13; „Rar": Sv 10, 13, Vn 5; „Relativ frecvent": Nt 9, 14, Sv 1, 3, 4, 11, Vn 7; „Frecvent": Nt 5, 15, Vn 10. ***Chirpici.*** *Azi:* Bt 8; „Uneori": Nt 5. ***Alte materiale.*** „Chirpici de ciment": Nt 12, 13; „Bolţari, ciment cu zgură, azi": Sv 3; „Cărămidă cu bolţari": Sv 13.

Utilizare:

Nivelul de sus: ***Numai ca locuinţă.*** *În trecut:* Gl 6, Nt 4. *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* Bc 1, Bt 1, 8, Is 9, 15, Nt 6, 12, 13 (după 1974), Sv 4; „Rar": Vn 5; „Relativ frecvent": Sv 11; „Frecvent": Nt 5, 9, 14, 15, Sv 1 (şi cămară), 10, 15. ***Altfel.*** „Mai rar, cămară, depozit, în trecut; azi, cu funcţii încă nedefinite": Sv 3.

Nivelul de jos: ***Pivniţa sub o parte a casei (restul umplutură de pământ).*** *În trecut:* „Rar, la casele cu soclu înalt": Vn 8. *Azi, mai rar:* Nt 1. *Azi:* Nt 13; „Rar": Sv 1, 13; „Potrivit": Nt 6. ***Pivniţă mare (sub toată casă).*** *În trecut:* Bc 4, Vn 8 (rar). *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* „Relativ frecvent": Sv 11. ***Două pivniţe.*** *Azi:* „Rar": Sv 13. ***Pivniţă şi bucătărie.*** *Azi:* „Rar": Nt 6, Sv 13. ***Pivniţă şi cameră de locuit.*** *Azi:* Nt 5. ***Prăvălie sau atelier.*** *În trecut:* „Prăvălie": Gl 6. *Azi, la fel:* „Rar": Nt 1. *Azi:* „Rar": Nt 15. ***Altfel.*** *Azi:* „Locuinţă": Bc 1, Bt 1, 12, Nt 9, 14 (frecvent), Sv 3 (frecvent); „Bucătărie, baie, locuinţă": Nt 15; „Bucătărie": Sv 3 (frecvent); „Cămară": Sv 3 (rar) „Cameră de locuit şi bucătărie, frecvent": Sv 4, 10.

Foişor (la casa înaltă): ***Lateral:*** *Azi:* Nt 13; „În dreapta": Nt 12; „Rar": Bt 12, Sv 10 (un fel de loggie, verandă). ***Central:*** *Azi:* Nt 1; „Un fel de loggie": Sv 4; „Rar": Bt 12, Nt 6, 15, Sv 11 (foişorul iese direct din acoperiş), 13; „Frecvent": Nt 5.

Prispă (la casa înaltă): ***La ambele nivele.*** *În trecut:* Nt 4. *Azi:* „Rar, sală, verandă": Nt 9; „Rar": Sv 13. ***Sus, numai la faţada.*** *Azi, la fel:* „Rar": Nt 1. *Azi:* „Rar": „Loggia, verandă": Sv 10. ***Sus, la faţadă şi pe două laturi.*** *Azi, mai rar:* Nt 1.

Accesul (la nivelul de sus): ***Pe scara din faţa casei.*** *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* Bt 1; „Rar": Nt 9, Sv 13. ***Pe scara laterală din capul prispei de la faţadă.*** *În trecut:* Nt 4. *Azi, la fel:* Nt 1. *Azi:* „Numai prin antreu": Nt 15. ***Pe scara din spatele prispei laterale.*** *Azi:* „Frecvent": Nt 5. ***Pe scara din foişor sau alipită lui.*** *Azi:* „Prin ceardacul de jos": Nt 12, 13; „O scară din tindă": Sv 11; „Rar": Sv 13. ***Pe scara interioară.*** *În trecut:* Gl 6. *Azi:* Is 9, Nt 6, Sv 3, 4, 10; „Prin interior": Bt 12, Nt 9 (rar), Vn 5; „Pe casa scărilor": Nt 14.

Casa cu mansardă: „Sunt considerate case cu etaj": Sv 18; „Un fel de pseudo-mansarde, mici, de 40 cm, còpii după Focşani": Vn 1.

https://biblioteca-digitala.ro

La case cu un nivel. *Azi, la fel:* „Relativ frecvent": Sv 4. *Azi, mai des:* Sv 10, 15. *Azi:* „Rar": Nt 5, Sv 3 (vechea şandrama), 13.

La case cu două nivele. „Plan la capitolul de planuri": Nt 15. *Azi, la fel:* „Rar": Sv 4 (un fel de turnuleţ). *Azi, mai des:* Sv 15. *Azi:* „De fapt, ceea ce spun ei foişor este un fel de mansardă": Sv 11; „Rar": Sv 1, 3, 10, 13.

https://biblioteca-digitala.ro

GLOSAR

A

Abagea, abagică: v. **bagea, bagică** (1, 2)

Aburar: sobă cu cuptor, din cărămidă cu teracotă, apărută după al II-lea Război Mondial, cuptor.

Adamasc, *-uri*: țesătură tip scoarță.

Adăugitură: încăpere a casei în formă de L, ce formează unghiul construcției.

Agiag: pământ de olărit.

Altiță: o suprafață triunghiulară, inserată între apele acoperișului, fronton și culme, înclinată (teșită) spre culme, cu o latură pe fronton.

Amnari (amânari, amânări): 1. Elemente de construcție a pereților sau gardurilor, stâlpi în care se prind bârnele sau pe care se fixează nuielele. **2.** Tehnică de lucru, încheietură în amnar sau în cățel, mod de prindere a bârnelor la colțuri, în stâlpi. **3.** Stâlpi de prispă.

Amnărașe: bucăți de lemn așezate vertical, pe care se sprijină calul ori bârna pe care se prind căpriorii în partea superioară.

Anafor: vârtej al apei.

Analog: un contract pentru munca câmpului, un fel de arendă.

Aplecătoare: încăpere sau spațiu semideschis sub un acoperiș prelungit la una din laturile unei construcții, într-o apă, folosit la depozitare, adăpostirea unor animale, câteodată bucătărie sau spațiu de dormit.

Argea: 1. Grindă care este pusă pe pereți, de la un capăt la altul, în care se fixează la bază căpriorii. **2.** Vârful paielor la clăditul grâului. **3.** Rama de la prispă. **4.** Lemn dintr-un brad mare, lăsat la pădure, o apărătoare, ori pus anume să semnaleze un loc periculos. **5.** Schelăria acoperișului, șarpanta.

Argeluță: grindă în care se fixează căpriorii în partea superioară.

Arioaie: loc în moșia satului, unde se treiera tot grâul.

Aripă: 1. Prelungire a acoperișului șurii sau grajdului, spațiu folosit pentru depozitare. **2.** Contrafisă.

Astor: scândură pe care se bate tabla pe acoperiș.

Atârnat (căprior...): căprior cu capătul inferior lăsat mai lung, sprijinit pe grinda longitudinală.

B

Babă (în...): jgheab în care se fixează căpriorii pe grindă.

Babaloaică: coș v. și **cătleață**.

Bagdadie: tavan.

Bagea (bagică, băgea, băgeac): 1. Ferestruică sau deschizătură în acoperiș, pentru evacuarea fumului. **2.** Construcție deasupra vetrei pe unde se evacuează fumul spre coș.

Balastru: balast.

Balduri (de cânepă): tulpini de cânepă din care de fac garduri.

Balie: vas de lemn în formă de albie, pentru spălat.

Barbă: locul unde se prinde căpriorul în vantură, grinda superioară.

Bașcă: pivniță.

Baștină: teren de pășunat pentru vitele străinilor de sat.

Băcălie: iască.

Băhnos (bahnos): umed.

Băltos (acoperiș): acoperiș cu pantă mică, scund.

Băratcă: bucătărie în curte.

Bărneţe: țesături puse pe culme.

https://biblioteca-digitala.ro

Bătace (bătoci): un fel de mai cu care se bate trestia, stuful, ca să se aşeze în solzi.

Bătrân: unitate de măsură a suprafeţei de pământ, cu valori variabile; un bătrân este o fâşie de pământ care merge din hotar în hotar.

Băţ: instrument de măsurare a pământului; un băţ = 12 palme, 4 beţe = o prăjină.

Bârlog: **1.** Adăpost pentru porci. **2.** Casă.

Bârnar: adăpost pentru porci.

Bârneţ: brâu de încins mijlocul, fixat peste catrinţă.

Bâtcă: deal.

Beldie, - *ii*: 1. Materiale pentru gard, lemne lungi, subţiri. 2. Grindă în care se fixează căpriorii în partea de sus.

Beliji: fâşii de scoarţă de copac.

Bezmet: taxă pe locul de casă.

Bicaz: cremene.

Biscuit: semifabricat de ceramică, obţinut prin ardere primară.

Biste: întrerupere în poala acoperişului, ca un brâu.

Blană: bucată de pământ arabil.

A (se) blăni: **1.** A (se) înveli o construcţie cu scânduri sau şindrilă. **2.** A (se) înfunda prispa la capete.

Blidar: raft deschis pentru depozitat vase, masă-dulap.

Bordei: **1.** Bucătărie în curte. **2.** Casă monocelulară.

Bornă: semn de hotar intrasătesc, cruce făcută pe un arbore.

Boroacă: coşarcă, coş mare din nuiele.

Bortă (pentru cartofi): groapă în pământ unde se păstrează cartofii de sământă peste iarnă.

Bosorci: iele, spirite ale pădurii care farmecă apa, o fac de nebăut.

Bot (de pământ), boţi: material de construcţie, pământ amestecat cu paie, vălătuci.

Botei: turmă de oi.

Botoarcă: izvor nezidit.

Bour: **1.** Semn de hotar între proprietăţile funciare individuale: retezarea vârfului unui copac, cioplitul unei cruci pe trunchi sau o cioplitură oarecare. **2.** Nume dat hotarului.

Branişte: loc de arătură.

Brâie: elemente de întărire şi/sau decor din lut la pereţii unei case.

Bruftă: liant din pământ mâlos cu apă.

Bruftuială: tencuială din pământ ud.

Bubulaci: trunchiuri de copaci, lemne groase de circa un metru, stâlpi ai fundaţiei sau ai prispei.

Buci: câlţi, resturi de cânepă sau, rar, de lână.

Budancă: recipient pentru păstrat alimente (cereale, slănină), dintr-un trunchi de copac scobit.

Budăi (budiu, budui, budâi): **1.** Trunchi scobit în care e captat un izvor. **2.** Izvor zidit cu piatră sau lemn. **3.** Un tub de lemn ca la o fântână săpată, pus pe izvor, din care se ia apa cu cofa.

Buduroi (budalău, budineu): **1.** Recipient de depozitare a cerealelor, trunchi de copac scobit. **2.** Trunchi de copac scobit în care este captat izvorul.

Bulgărie: grădină.

Bulhaci: ochi de apă format prin zăgăzuirea parţială a unui curs mic de apă, pentru a se pune la topit plantele textile.

Bulumac: par gros de lemn.

Bungeag: **1.** Pădurea deasă, întunecoasă, plantaţie de arbori în pădure. **2.** Muşchi de pădure, pus între bârnele unui perete.

Burcui (a se..): a se pietrui.

Butlan: trunchi scobit în care este captat un izvor.

C

Cadă: vas mare, conic, din doage, pentru prelucratul strugurilor.

Cadril (cadrel) -*uri*: un fel de lăicer sau scoarţă cu motiv în carouri.

Cahaneţ: opaiţ.

Cahleancă (cahaloaică, cahlă, cahleţ): **1.** Deschidere în învelitoarea acoperişului. **2.** Burlan, culoarul de trecere a fumului din sursa de foc spre horn.

Cal: grindă lungă în care se fixează căpriorii la coamă.

https://biblioteca-digitala.ro

Calepe (căleap): ţesătură de cânepă.
Camera curată: încăpere de reprezentare.
Capac: 1. O mică retezare a părţii laterale a coamei acoperişului, pinion. 2. Element al şarpantei, bătut în capul grinzii de care se prind căpriorii.
Capelicie: casă pustie lângă cimitir.
Capră: 1. Sistem de îmbinare a căpriorilor şi grinzilor în partea superioară a şarpantei. 2. O pereche de căpriori. 3. Lemne încrucişate pe care se sprijină paturile din lemn.
Car de fân: unitate de măsurare aproximativă a pământului, egală cu suprafaţa de pământ de pe care se recoltează un car de fân; un loc are X care de fân sau niuxii; o niuxă = 800-1000 kg de fân.
Casa aia nouă: încăpere unde se doarme.
Casa cu coarne: casă cu bolduri sau ţepe la acoperiş.
Casa cu cot (în coturi): casă cu planul în formă de L.
Casa (cea) mare: încăpere de reprezentare.
Casa (cea) mică: încăpere de locuit.
Casa de curat: încăpere de reprezentare.
Casa din jos: încăpere de locuit.
Casa de stat: încăpere de locuit.
Casa din sus: 1. Încăpere de reprezentare. 2. Încăpere de locuit.
Casa înainte: locuinţa care are în spate un spaţiu anex.
Casă: Încăpere de reprezentare.
Case mari: Încăpere de locuit.
Catargaş (cotârgaş): lucrător de catarge.
Căbăloaică: horn direct în pod.
Căboneaţă (cătuneaţă): adăpost pentru păsări, coteţ.
Căciulă: acoperiş rotund.
Căfâltic: băncuţă de stat, din butuc.
Căhleaţă: element constructiv de protecţie împotriva scânteilor şi pentru captarea fumului.
Cămară: încăpere de locuit mai mică, lângă tindă, cu sursă de foc.
Căpiţă de fân: unitate aproximativă de măsurare a pământului, egală cu suprafaţa de pământ de pe care se recoltează o căpiţă.
Căpiţă oloaga: fân clădit în căpiţă, fără suport (ca de ex. fără prepeleac).
Cărămidă palmă: cărămidă mică, arsă.
Căsoaie: 1. Bucătărie, bucătărie de vară. 2. Construcţie pentru depozitat vinul şi alte produse alimentare. 3. Spaţiu deschis sub acoperişul grajdului, între două încăperi, folosit la depozitat unelte, atelaje, etc. 4. Construcţie pentru depozitat haine şi alimente. 5. Încăpere a grajdului pentru adăpostirea animalelor.
Căsoi: 1. Magazie pentru cereale. 2. Bucătărie în curte.
Căsuţă: 1. Locuinţă cu o singură încăpere. 2. Încăpere de locuit.
Cătleaţă: v. **babaloaică.**
Cătuneaţă: v. **căboneaţă.**
Căţei (încheietură în...): îmbinare a bârnelor la colţuri, cu partea îmbinată cioplită şi capetele retezate.
Cârciovă: unealtă a vetrei.
Ceată: neam.
Celar: 1. Spaţiu de locuit sub o prelungire a acoperişului casei. 2. Construcţie pentru depozitat alimente. v. şi **chiler.**
Cercurărie: loc unde se lucrează cercuri de lemn pentru diverse vase cu doage.
Cerdac: 1. Prispă acoperită sau nu, câteodată închisă parţial sau total. 2. Spaţiu acoperit sau nu în faţa prispei. 3. Ornament al acoperişului, mascând intrarea.
Cerdac (poartă cu...): acoperiş, poartă cu acoperiş.
Cetori (ceotori, încheietură în..): mod de îmbinare a bârnelor la colţuri; se cioplesc la părţile unde se unesc, să fie etanşe. Capetele se pot reteza.
Cheotori (cheutori): v. **cetori.**
Chersân: covată mai adâncă, recipient de lemn cioplit dintr-un singur trunchi de copac, pentru diferite utilizări în gospodărie.
Chiblă: deschidere în învelitoarea acoperişului.
Chihodar: agent comercial.
Chiler: amenajare sub o prelungire a acoperişului, utilizat ca magazie, pentru

https://biblioteca-digitala.ro

depozitarea porumbului, a alimentelor, a uneltelor, ca spaţiu de adăpostire a animalelor mici ori încăpere mică de locuit sau folosită ca bucătărie de iarnă.

Chiler dosnic: magazie.

Chindrus: colorant albastru deschis.

Chingă: **1.** Lemn pus între căpriori, pentru a-i întări. **2.** Brâie de lemn cioplit între care se împletesc nuiele, parte a structurii pereţilor.

Chioare: băltoace pe malul apelor, rămase de la revărsări.

Chiortan: dulap înfundat în perete, cu nişa închisă cu uşă.

Chituc: grindă de lemn.

Chizăşăt: înclinat.

Cier: ţarc în care sunt clăile de fân.

Ciocan: tulpină de porumb.

Ciofârtac: instrument de măsurare a pământului, egal cu o jumătate de prăjină.

Cioplag (cioplac, cioplaz): copac cioplit ca un ţăruş sau o cruce cioplită pe un copac, semn de hotar între proprietăţi individuale.

Cioplit: îmbinat.

Cişmea: **1.** Izvor amenajat cu ţevi ceramice sau de lemn. **2.** Buturugă scobită prin care curge apa.

Ciuciuleţi: cocoloaşe.

Ciugă: scândurică între căpriori, pentru susţinere.

Ciuhă: semn de hotar intersătesc, stâlp de nuiele umplut cu pământ.

Ciurgău (ciorgu): izvor în care se pune un lemn cioplit la mijloc să se poată lua apă cu găleata.

Ciuvee: trunchiuri de lemn scobit pentru păstrat cereale.

Clajă: nuia.

Clăbaci: pari puşi pe acoperiş ca să nu ia vântul paiele, un fel de căpriori exteriori.

Cleşte (în...): mod de a îmbina bârnele prin crestături semirotunde.

Clei (hlei): lut galben.

Clin *-uri:* latură, unghi.

Clit: teanc de zestre, ţesături.

Coacăţă: nuia lungă.

Coamă: **1.** Grindă superioară în care se prind căpriorii. **2.** Bârnă lungă deasupra căreia se îmbină căpriorii.

Coasta vacii (în...): mod de aşezare a şipcilor în cruciş, în X.

Coardă: element al şarpantei, grindă transversală în care se prind căpriorii.

Cociorbă (cociorvă): lopată la vatră.

Cociubă: deschidere în învelitoarea acoperişului.

Codare: preşuri din cârpe.

Colesca: coş suspendat unde dorm copiii mici.

Coleşnă: spaţiu sub o prelungire a acoperişului, pentru depozitare.

Colibă: **1.** Stână. **2.** Bucătărie în curte.

Colibi: **1.** Construcţie pentru depozitat cereale. **2.** Amenajare pentru adăpostit unelte.

Colniţă: adăpost pentru animale, cu pereţi de bârne şi acoperiş de paie.

Coltuce (cultuce): perne mici, pătrate, cu dantelă mai de mult, azi cu cusături.

Colţ (în...): casă cu planul în formă de L.

Colţ de lup: mod de îmbinare a bârnelor rotunde.

Colţar: **1.** Căpriorul lung de la colţuri. **2.** Sobă cu olane, cu sau fără firidă.

Comar: lemnul în care se prind căpriorii în partea de sus.

Comea: v. **curmea**.

Conac de gospodărie: totalitatea anexelor gospodăreşti, acareturi.

Condei: parte a plutei, lemn subţire, cioplit, care face legătura între cârmă şi lemnele plutei.

Consoale: capitele la stâlpi.

Contoman: manta lungă de postav de culoare închisă.

Contrafixă: v. **chingă** (1).

Copchileţi: elemente ale şarpantei, grinzi adăugate pentru a se mări streaşina.

Corână: grindă care se pune pe lungul pereţilor.

Cordică: scândură de lemn care se pune de jur împrejurul casei, sub streaşină.

Corlată: strat de protecţie a gardului, paie cu spini deasupra, aşezate pe pari.

https://biblioteca-digitala.ro

Corlă (corliță): **1.** Adăpost rudimentar pentru oi, vite. **2.** Magazie.
Corlon: cuptor de copt pâine.
Corn: căprior.
Cornar: colțar atârnat.
Corzi: grinzi transversale de susținere a șarpantei.
Cositură (cosire): teren de pe care se recoltează iarba, fâneață.
Cosmagă: bucătărie.
Costișat (tavan...): tavan din scândură între grinzi.
Costoroabă (cosoroabă, cosorobi costoroaghe): grindă așezată pe pereți pe care se fixează căpriorii în partea inferioară.
Coșar: ladă mare, cu despărțituri, pentru depozitat făina sau mălaiul.
Coștereț (coștereață, coșereață): coteț pentru porci, păsări.
Cotleți: bucăți de lemn pentru fixarea învelitorii de paie.
Cotlon: cuptor în curte.
Cotruță: spațiu între vatra focului și perete, loc de dormit.
Coț: păretar.
Credențe: blidare compuse.
Cubele: v. **băgele** (1).
Cucuvaie: coș de fum.
Cuhnă (cuhne, cuhnie): bucătărie de vară.
Culme: **1.** Prăjină pe care se pun țesături sau piese de port. **2.** Lemn de-a lungul coamei în care sunt fixați căpriorii.
Culmei: țesătură care se pune pe culme.
Cumpănă (a măsura la...): a nota cantitatea de lapte dată de o oaie cu crestături pe un băț.
Cuplă (în...): mod de așezare a draniței în care se pun două bucăți drepte, alăturate, peste care se așează o draniță ascuțită.
Cuptoriște: etapă în construirea cuptorului, când între două scânduri late se bate lut. Peste ele se pune apoi o scorbură de pământ, lipită cu pământ, se arde și înăuntru rămâne cuptorul.
Curătură: tehnică de defrișare; o bucată din fânețe, orientată spre soare, care se desfundă cu hârlețul.
Curea: unitate cutumiară de măsură a pământului, cu valori variabile.
Curitaș: rotar.
Curmea: lemn lung, grinda pe care se fixează căpriorii în partea superioară a șarpantei acoperișului.
Curmeziș: **1.** Lemn așezat peste stuful care învelește acoperișul. **2.** Lemn al gardului. **3.** Grinda superioară în care se prind căpriorii.
Curmezișăr: lemn, sprijin al căpriorilor, fixat în grinda transversală, care asigură rigiditate șarpantei.
Curugiu: paznic al porților țarinii.
Cuțitoaie: instrument cu care se rașchetează șindrila sau doagele.
Cuvetură: macat, cuvertură.

D

Dam: grajd.
Dăltuire: grindă care se pune pe partea superioară a pereților.
Dârjă: **1.** Lemnul lung de la îmblăciu. **2.** Căprior exterior la acoperișul de paie.
Delniță: **1.** O bucată dreaptă de pământ. **2.** Unitate cutumiară de împărțire a pământului, o delniță mergea din zare în zare. **3.** Suprafață de pământ. **4.** Porțiune de pământ acoperită cu salcie. **5.** Locul unuia bogat. **6.** O bucată mai mică de pământ. **7.** Bucată de pământ la fâneață.
Deregi (derivi): stâlpi la prispă sau verandă.
Dermelie: vas de depozitat făină, mălai, cu toartă ca a găleții, lucrat de dogari.
Dogeală: scândură pe care se bate tabla pe acoperiș.
Dolie: spațiu sub o prelungire a acoperișului, pentru adăpostit miei, viței, păsări.
Dorângi: lemne lungi, pari.
Dos, - *uri*: șopron, spațiu sub aplecătoare.
Dosar: prelungire a învelitorii acoperișului, aplecătoare.
Drăgari (drăgariu): bârne pe care stau căpriorii.
Drăghini: scânduri pentru gard.
Drișcuit: lipire și nivelare cu lut a pereților.

https://biblioteca-digitala.ro

Droşcărie: spaţiu în şură pentru depozitat mijloacele de transport.

Drugă (drughină, drugină): prăjină pe care se aşează ţesături pentru reprezentare, aerisire sau la uscat.

Drubeţi: lemne din care se fac porţi simple, cu un canat.

Drugari: 1. Lemne din care se cioplesc leţurile pentru şarpantă, atunci când se inveleşte acoperişul cu draniţă. **2.** Bârne groase. **3.** Elemente componente ale gardului, lemne groase, aşezate orizontal.

Dughi (a se...): a se topi inul, cânepa.

Dulai: v. **dulap**.

Dulap - *i*: **1.** Scândură mai groasă, rudimentar fasonată. **2.** Scândură de la baza şarpantei pe care se prind căpriorii.

Dulăpaş: colţar atârnat, deschis sau închis

Dulghineţe, durghineţe: căpriori exteriori din lemn, la acoperişul de paie.

Durată: încheietură de bârne.

Durea: cununa superioară de bârne.

Duşeg: plapumă.

F

Fălcie (falcă, falcea, falcie): unitate de măsură a pământului cu valori variabile: o fălcie = 80 de prăjini; o falcă = 80 de prăjini; o falcea = 82 prăjini; o falcie = 1, 5 ha; o falcie = 80 prăjini, unde o prăjină are 1, 89 ari; o falcie = 90 de prăjini; o falcă = 1, 54 ha; o falcie = 179 m^2; o falcie = un ha şi 30 de ari; o falcie = 80 de prăjini, unde o prăjină = 6 m; o falcie = 84 prăjini = 8100 m^2 .

Făţuială: tehnică de finisare a lipiturii pereţilor.

Fântâniţă: sursă de apă de izvor captat, zidită cu piatră, cu lespede deasupra; apa ajunge până la suprafaţă.

Fâşie: unitate cutumiară de împărţire a pământului, cu valori variabile.

Fâşler: papură amestecată cu iarbă.

Feleştuc: smoc de fibre naturale care alcătuiesc fitilul opaiţului.

Filier: încăpere sub o prelungire a acoperişului grajdului. v. şi **chiler**.

Fixeadă: amenajare rudimentară pentru uscat fânul.

Flori (florărie): ornamente în lemn, decor.

Foc în foc (din...): cărbuni acoperiţi cu cenuşă, ca să nu se stingă până la următorul foc.

Focări (a se...): a se arde.

Focărie: 1. Bucătărie în curte. 2. Vatră în curte.

Fofează, *-eze*: **1.** Aripă de poartă. **2.** Cui mare de lemn.

Foiuri: iţe (la război).

Foiţe: păretare dintr-un lat de război.

Frânghie, frânghiu (în...): îmbinare a bârnelor asemănătoare cu cea în coadă de rândunică.

Fruntar: **1.** Grinda inferioară pe care se prind căpriorii. **2.** Prispă.

Fumar (fumăriţă): deschizătură în acoperiş pentru evacuarea fumului.

Fund: **1.** Apă a acoperişului, pe latura mai mică. **2.** Dos triunghiular la acoperişul în două ape. **3.** Masă, joasă, rotundă.

Fundătoare: capătul înfundat al prispei.

Funie: **1.** Măsurătoare aproximativă a pământului; o funie = 4-5 m; o funie = 20 de paşi (unde pasul are 1, 678 m) = 33, 40 m. **2.** Unitate cutumiară de măsură a pământului.

Furceie (fucei, fuşei): **1.** Scânduri, vergele care se pun pe paiele care învelesc acoperişurile ca să nu alunece. **2.** Lemne subţiri pe care se îngrădesc nuielele pentru pereţi, suport pentru lut, porţi sau pe care stau păsările în adăpost.

Furci: v. **amnari** (1).

Furci (în...): paiantă.

Fuscei (fuştei, fuşcei) **1.** Lemne crăpate subţire. **2.** Pari care se înfig în talpa casei.

G

Galendru: balustradă (a prispei).

Gamâi: popi de lemn.

Gang: prispă.

Găluci: sarmale.

https://biblioteca-digitala.ro

Găzuță: lampă de petrol care are numai rezervor de gaz și fitil, fără para de sticlă așezată peste rezervor.
Gâjbă: creangă de copac încălzită la foc, să se facă elastică și să se lege cu ea partea superioară a gardului.
Gânji (gânjuri, grinji): fâșii de coajă de copac (alun, mesteacăn, ulm etc) sau crengi de brad, curpen, flexibile, folosite la legat garduri, snopi de stuf.
Gârneață: varietate de stejar; par gros de stejar.
Gâscă: semn de hotar intersătesc, movilă de pământ cu par și două bucăți de lemn fixate cruciș, una peste alta, prinse de par; cu sau fără împrejmuire de pari și nuiele împletite.
Ghilă: lemn de-a lungul coamei în care sunt fixați căpriorii la partea de sus.
Ghionder: unitate de măsurare a suprafeței de teren; un ghionder = 1, 33 m.
Ghiont: material de finisare a pereților, pământ cu pleavă.
Gighi (gigori): negustori de stofe.
Glod: material de construcție, pământ cu paie.
Glugă de strujeni: tulpini uscate de porumb așezate în grămezi ordonate.
Goagă: schelăria acoperișului, șarpanta.
Gogi: nuci curățate de coajă.
Gojder (goger, gojer, gogerie): adăpost pentru porci săpat adesea în pământ.
Goț: ceaun de fiert în curte.
Grădină: teren cu iarbă pentru cosit.
Grăjdiuț: încăpere a grajdului, folosită ca spațiu de depozitare.
Grindar: lemn gros, rotund, grindă transversală de susținere a cununii superioare a acoperișului.
Grindariu: lemn gros, rotund, care se pune de la grindă până la primul drăgariu (bârnă pe care stau căpriorii) și pe care se așează haine de iarnă.
Grumazul de fum: culoarul de trecere a fumului din sursa de foc spre exterior.

H

Hadarag: lemnul scurt, de izbire de la îmblăciu.
Hadoș: cununa superioare de bârne.
Haizăș: acoperiș.
Haldan (holdan) *-i*: fir gros și înalt de cânepă, crescut de obicei între șirurile de porumb, care are sămânța mai mare și mai sănătoasă decât cea de pe tulpinile din lanul de cânepă; snopi.
Halici (a se...): a se băga bucăți de cărămidă și piatră în pământul folosit la construirea pereților.
Hantină: grinda superioară în care se prind căpriorii.
Harag (harac): **1.** Unitate de măsură a pământului, cu valori diferite; poate fi sinonimă prăjinii; un harag = 3, 36 m sau 3, 66 m; un harag = 24 palme, unde palma domnească are cam 23 cm; un harac = 3, 30 m. **2.** Lemn mai subțire, folosit la confecționarea gardului.
Harman (hărman): suprafață unde se treieră grâul.
Harțapele: resturi de scândură folosite la gardurile din interiorul gospodăriei.
Hazaș: schelăria acoperișului, șarpanta.
Hăizaș: totalitatea anexelor gospodărești.
Hălac, *e*: șipot, izvor amenajat.
Hălăciugă: resturi de nutreț.
Hălău: izvor amenajat rudimentar.
Hărman: grădină.
Hâj: spațiu în spatele casei, sub o aplecătoare a acoperișului.
Hiler: v. **chiler**.
Hlandane: tulpini de floarea soarelui.
Hlei: pământ de olărit, lut.
Hliză, *-e*: unitate de măsură a suprafeței de pământ, cu valori variabile, subdiviziune a bătrânului; este o fâșie de pământ, proprietate a răzeșului, care mergea din hotar în hotar.
Hluji (hlujeni): tulpini de porumb.
Hoarnă: vatră liberă a focului în interiorul casei, cuptor cu sobă, cuptor, sobă lucrată din nuiele lipite, instalație pentru captarea fumului.
Hornă: horn.

https://biblioteca-digitala.ro

Hogeag (hogeac): prelungire a hornului în afară.
Horbotă: dantelă.
Horneaţă: un fel de sobă fără plită, construită în curte.
Hornoaică: v. **cuhnă**.
Horţiş: oblic.
Hotar: semn de hotar intersătesc sau între proprietăţi individuale, teren cam de un metru lăţime, lăsat liber, necultivat.
Hoţ: haiduc.
Hramă: acoperişul porţii.
Hreapcă: unealtă ca o greblă, ataşată coasei.
Hrubă: beci.
Hudiţă: uliţă.
Hulujani (hlujani, hluji, huluji, hulujăni): **1.** Porumb siloz. **2.** Tulpini uscate de porumb, coceni.
Huscă (de sare): sare cristalizată în tipare, rezultată în urma evaporării apei fierte din izvoare sărate.

I

Iapă: element al şarpantei, coamă, grindă în care se îmbină căpriorii în partea superioară.
Iatac: anexă sau odaie unde se doarme.
Ierbărit: taxa care se plăteşte pentru păşunat.
Ierugă: şanţ, semn de hotar între proprietăţi individuale.
Ieşitor: W.C.
Inimă: coamă, element al şarpantei.
Iovă: răchită.
Ispoli (a...): a curăţa o fântână pentru ca apa să fie din nou bună de băut.
Iţături: ţesături lucrate în iţe mai multe, cu modele.
Iugăr litru: unitate de măsură a pământului, egală cu 1200 de stânjeni^2; iugărul = 1600 stânjeni^2.

Î

Îmboldeală: primul strat de lipitură pe pereţi, amestec cu lut.
Îmbrăia (a...): modalitate de lucru a pereţilor pe care se bate un brâu înainte de a se îngrădi cu nuiele.
Îndosire: spaţiu de obicei acoperit, pe o latură sau în spatele casei, prelungire a apelor acoperişului, cu diverse funcţii.
Înfundătoare: scânduri care închid prispele cu trei laturi şi care pot fi decorate prin traforare.
Înjosită, - *e*: spaţiu de obicei acoperit, pe o latură sau în spatele casei, prelungire a apelor acoperişului, cu diverse funcţii.

J

Jaluzele (zaluzele): elemente ale gardului sau porţii, şipci, scânduri înguste, bătute pe pari sau scânduri bătute în pământ pe care se bat leaţuri.
Jârghie: măsurătoare aproximativă a pământului.
Jevar: izvor amenajat rudimentar.
Jidov: uriaş.
Jgheab (în...): mod de îmbinare a bârnelor drepte.
Jighiuţă (jighiţi, jighioz, jighiozi, jughi): mănunchi (de stuf, etc).
Jignă (colibă cu...): **1.** Vatră deschisă la colibă. **2.** Cuptor cu vatră, afară.
Jipi (juchi, jupi): snopi.
Jitar: paznic la poarta hotarului, a ţarinii unui sat.
Jitărie (a satului): hotarul satului.
Joape: un fel de căpriori exteriori la acoperişul de paie.
Jug: bârnă mai groasă şi mai lungă, aşezată în partea de sus a pereţilor, pentru susţinerea căpriorilor.
Jumătate: prăjină, unitate de măsură a pământului, egală cu de două ori anvergura braţelor omului.
Jupi (juchi): snopi.

https://biblioteca-digitala.ro

L

Lambă (în...): tehnică de încheiere în unghi a lătunoaielor (draniţe), ca parchetul, cu crestătură de îmbucare.
Lampaci: chirpici, pământ amestecat cu paie de grâu tocate sau pleavă.
Landani: tulpini de cânepă.
Lanţ: instrument de măsură a pământului; un lanţ = 50 m.
Lat: unitate de măsură a pământului, 20 de paşi = un lat.
Latul de mână: unitate de măsură a pământului, un lat de mână = 37 de cm.
Laghicer: läicer.
Lăcire: scoarţă, ţesătură de lână.
Lăiţuce: laviţe pe pari.
Lămbui (a...): a cresta lemnul pentru a se putea îmbuca.
Lădoi: **1.** Hambar de lemn pentru grâu, făină. **2.** Bancă cu spătar.
Lătunoi *–oaie*: **1.** Draniţă de dimensiuni mari. **2.** Partea marginală care rămâne după ce se face cheresteaua.
Lăturaş: cărăuş de lemne.
Lăut: spălat.
Leaţuri, leţuri: despicături de lemn.
Legătură: grinda de pe pereţi, pe care se fixează căpriorii în partea inferioară.
Lemnul mâţii: lemn (stinghie) pus ca legătură între căpriori.
Lepedeu: ţesătură cu rol decorativ.
Leţ: element al gardului, brad mai subţire, rotund sau cioplit, aşezat orizontal pe pari.
Levicer de coade (ţolici de coade): preş din zdrenţe.
Linie: **1.** Uliţă, stradă. **2.** Unitate de împărţire a pământului.
Lipac: pop scurt, lateral, care sprijină căpriorul.
Lipici: căpriorii de la colţurile acoperişului, sprijiniţi de alt căprior.
Lipitură izbită: mod de a face tencuirea.
Lisă: parte a şarpantei, o bucată lungă de lemn de care se prind căpriorii în partea superioară. Lisa se sprijină pe popi.
Literată: W.C.
Livadă: teren îngrădit, de fân.
Loză: un soi de salcie.
Lozbă (lozbe, lozbii) - *loazbe*: bucată masivă de lemn, rudimentar prelucrată sau doar spartă, bârne sau scânduri groase.
Loznită (lojniţă): **1.** Amenajare pentru uscat, afumat fructe. **2.** Amenajare pentru rupt (prelucrat) inul.
Lung – *uri*: v. **legătură**.
Lungiş (lunguri): grindă transversală, parte a şarpantei.
Lutari: grinzile ce formează cununa de bârne. v. şi **costoroabă**.

M

Mahalâc: muncă de hamal, hamalâc.
Maldăr (maldur, moldur) *-i*: snop de stuf.
Martaci, mârtaci: **1.** Grinzi transversale. **2.** Lemne groase puse alături la acoperişul bordeiului.
Măduraşi: snopi de stuf.
Mâglă (în...): **1.** Tehnică de lucru a pereţilor: bârnele se încheie cu capetele petrecute; pe bârne, retezate la colţuri şi cioplite se bat cuie de fag, numite pureci, care fixează pământul cu care se tencuiesc pereţii. **2.** Tip de încheiere a bârnelor în coadă de rândunică.
Mânecari: snopi mici.
Mâţă: pirostrie pe vatra cuptorului, de care se pot atârna vase.
Medean: bancă aşezată în faţa porţii, la stradă.
Mejdie: semn de hotar între proprietăţi, fâşie lăsată nearată.
Merei: bârne groase.
Mierţă: măsură de capacitate pentru cereale; o mierţă = 100 kg.
Miezuină: semn de hotar între proprietăţi, fâşie lăsată nearată.
Mindir (mundir): saltea.
Mlajă: nuiele flexibile, folosite la împletituri, la legat snopii de stuf pentru învelitoarea acoperişului.
Modiţi: perne mici, pătrate, brodate.

https://biblioteca-digitala.ro

Moluz (molus): **1.** Chirpici. **2.** Lut galben folosit ca liant pentru pereţi.

Moş: sistem cutumiar de împărţire a pământului.

Muruială: amestec de lut, apă, eventual balegă.

Muruit: netezirea unor suprafeţe (temelie, pereţi, vatră) cu muruială.

Mustuitor: lemn mare, gros, care are cuie de fier la un capăt, pentru strivitul strugurilor.

N

Năclad: o despicătură groasă de lemn, folosită la întărirea pereţilor adăposturilor pastorale, la menţinerea focului.

Năframă: ştergar cusut de mână.

Năsăcheală: temelie din pământ bătut.

Nezuină: gard de nuiele simplu, nestreşinit.

Nimaş: teren pentru păşunat, islaz.

Nisipeală: înfundarea camerelor cu pământ.

Niuxă: mijloc de transport şi unitate de măsură pentru fân; are două roţi în faţă şi două prăjini în spate. O niuxă = 800-1000 kg de fân.

Nuieloaie: v. **praştină** (1).

O

Oală (încheietură în...): tip de îmbinare a bârnelor, unde capetele sunt prelungite şi prinse la colţuri cu cuie.

Oale: ţigle, olane, tuburi de argilă.

Obcină: deal înalt.

Oboron: construcţie pentru depozitat fânul.

Obraţ: suprafaţă de pământ cu dimensiuni variabile, măsurată în prăjini, palme; un obraţ = 32 de paşi ori un obraţ = 16 prăjini.

Oca: unitate de măsurat aproximativ pământul.

Ochi: despărţitură în hambar pentru cereale diferite.

Ocniţă: nişă în pivniţă sau în sobă cu firide.

Ocol: **1.** Spaţiu îngrădit, pentru animale, în gospodărie. **2.** Târlă la stână.

Ocop: groapă amenajată pentru depozitarea cartofilor iarna.

Odaia (hodaie) curată (de curat): camera de reprezentare.

Odaia de la deal: camera de locuit.

Odaia de la vale: camera de reprezentare.

Odaia mare: camera de reprezentare.

Odaia mică: camera de locuit.

Odaie de stat: camera de locuit.

Odeală: acoperitoare de pat, plapumă.

Ogor: parte a hlizei.

Ogrinji: resturi de nutreţ.

Ojog: măturică, smoc de ierburi, cârpă pentru şters cuptorul.

Om de coasă: unitate aproximativă de măsurare a pământului, egală cu suprafaţa cosită de un om într-o zi.

Ostreţe: scânduri înguste pentru gard.

Otgon: instrument de măsurare aproximativă a pământului; un otgon = 4 prăjini, unde o prăjină = 6, 82 m.

P

Pachet: suprafaţă de pământ împărţită ţăranilor la 1864, egală cu 1, 5 falcii.

Paiant (paiante, paianţi, paianturi, painţi): **1.** Elemente de construcţie a pereţilor, lemne prinse orizontal de furci (stâlpi) pe care, din loc în loc este fixată o bârnă pe diagonală. **2.** Pari cioplіţi, prinşi vertical pe leaţuri, formând garduri. **3.** Cuie mari, de 20-30 cm, uneori de lemn.

Palmă (palmă domnească, a lui Cuza): unitate de măsură şi instrument de măsură din fier; o palmă = 28 cm; distanţa până la încheietura degetului; poate avea şi cam 23 cm sau este egală cu o jumătate de prăjină, sau este egală cu 35 cm; sau o palmă = 25 cm; 12 palme = o prăjină, unde o prăjină = 1, 89

https://biblioteca-digitala.ro

ari; 21 de palme = o prăjină: o palmă = 27 sau 28 cm; o palmă = 8 pălmaşe; se măsura pe prăjină.

Papandură: horn la casă.

Paravan (perevan): **1.** Spaţiu acoperit; de-a lungul casei, folosit ca spaţiu de depozitare a cerealelor, bucătărie de vară; de-a lungul şurii, de ţinut unelte, atelaje, protecţie de vânt. **2.** Capăt al prispei înfundat cu scânduri sau zidărie.

Parcană (parcală): ocol pentru oi, la stână, împrejmuire neacoperită, din lemn puţin prelucrat.

Parmac: unitate de măsură = 1, 2 cm (era de mărimea unghiei).

Parmaclic: balustradă, parmalâc.

Pas: unitate de măsură a pământului, doi paşi = un stânjen; un pas = 1, 678 m; un pas = cca un metru; trei paşi = o bucată de prăjină; 30 de paşi = o prăjină.

Paselnic: adăpost pentru viţei, la colibe, în moşia satului.

Pat: mic adăpost la stână, pentru ciobani.

Pazie: leaţ.

Păier: pat pe ţăruşi.

Pălmaş: unitate de măsură a pământului, aproximativ egală cu 12 linii; 8 pălmaşe = o palmă.

Pământ nepurtat: pământ care nu a fost lucrat, la o oarecare adâncime.

Pământ viu: **1.** Pământ folosit în construcţii fără bârne de susţinere. **2.** Pământ nelucrat, nesăpat.

Pănuşiţă: stuf mărunt, verde, folosit la învelirea acoperişului.

Păpuşă: mănunchi mic şi împletit de paie, folosit la învelirea unei construcţii.

Păpuşi: snopi de paie (de secară) la acoperiş.

Părâng: plantă furajeră, cu spic negru, asemănătoare meiului.

Păretar: grindă pe care se prind căpriorii în partea inferioară.

Părui (a se...): a se băga nuiele mai groase în găuri făcute în furcile de la colţurile pereţilor.

Păruială: tehnică de lucru a pereţilor: între pari bătuţi în pământ se pun bulgări de pământ amestecaţi cu paie.

Păscătoare: teren unde pasc animalele.

Păş *-i*: stâlp pe care se aşează talpa.

Pătul (de frunze): crăci tăiate cu frunze, puse la uscat pentru furajarea animalelor iarna, frunzar.

Pârlipcă: adăpost pentru oi, îngrăditură de până la un metru înălţime, cu acoperiş.

Pârloagă: o bucată de pământ nearată, păstrată pentru păşunatul vitelor.

Pârşuri: crestături de îmbinare a bârnelor.

Pârtoloagă: o bucată de pământ mai mică şi mai lată.

Pâş: **1.** Dăltuitura de la capătul căpriorilor, unde se îmbină perechile la coamă. **2.** Pop de lemn.

Peleşină: acoperiş de paie la gard.

Pene (porumb cu...): pănuşe, porumb nedezghiocat.

Peniţă: pensulă mică.

Perdea: **1.** Spaţiu de-a lungul unui perete al grajdului, sub prelungirea acoperişului sau sub un acoperiş care uneşte două anexe, pentru depozitat atelaje, unelte. **2.** Adăpost pentru oi.

Perdea cu craci: perdea cu draperii.

Pering: nutreţ.

Perlipcă: prispa din spatele casei. v. **prelipcă**.

Pestelcă: v. **paravan**

Peşor: fân care nu este pus pe prepeleag.

Picheră (pichirel) – *pichere, pichiere*: cuvertură, macat.

Pichioci: cartofi.

Picior: **1.** Deal. **2.** Unitate de măsurare a pământului, cam de un metru.

Picior de copil: unealtă care strânge stuful.

Pieptene: unealtă cu care se lucrează stuful care înveleşte construcţiile.

Pişcă de dormit: laviţă pentru dormit, lipită de sursa de foc pe trei laturi.

Plaftură: pămătuf de bătut cuptorul pentru a-l curăţi.

Plasă: apă a acoperişului.

Ploştinos: mlăştinos.

Poală: parte, apă a acoperişului din şindrilă.

Plocadă: ţesătură de lână.

Pociumb, - *i*: par, ţăruş.

https://biblioteca-digitala.ro

Poclid: adăpost pentru nutreţ, fânar.
Pod: deal.
Podişcă: prelungire a podului grajdului, unde se depozitează nutreţ.
Podişor: dulap de perete pentru oale.
Poduri (în...): alternanţă de culori, vergi, dungi, cu referire la ţesături.
Pogon mic: unitate de măsură a pământului egală cu şase metri.
Poiată: **1.** Grajd. **2.** Bucătărie de vară. **3.** Prelungire a acoperişului.
Polată: adăpost pentru atelaje, unelte, spaţiu adăugat grajdului.
Poloboc: trunchi de copac scobit folosit pentru depozitarea făinii sau mălaiului.
Pomăt: teren cu pomi fructiferi.
Pomesteală: lut pentru temelie, umplutură.
Ponor: loc neproductiv agricol.
Pontaş: o persoană care măsoară cantitatea de muncă depusă de cineva; de aici termenul de pontaş aplicat ţăranilor care lucrau pe moşia boierească.
Pop (pochi): stâlp mic de susţinere a căpriorilor.
Porcan: stog.
Poschil: pat de scânduri.
Posomage: căpiţe mai mici.
Potoglar: cizmar.
Praştină (prăştină): **1.** Prăjină de lemn aşezată peste învelitoarea de paie (snopi, stuf) ca să o fixeze. **2.** Nuia mai groasă pentru gard.
Prăjină: unitate şi instrument de măsură cu valori diferite: o prăjină = 4 pe 4 haragi, unde haragul are 3,36 m; o prăjină = 4 pe 4 m; 5 prăjini = 16 haragi lungime şi 6-7 lăţime; o prăjină = 16 haragi lungime şi unul curmeziş; o prăjină = 12 palme domneşti, unde o palmă = 28 cm; o prăjină = 4 haragi în curmeziş şi 8 în lungime, unde un harag = 24 de palme iar o palmă domnească = cam 23 cm; un hectar = 56 prăjini, un pogon = 24 prăjini, o falcie = 80 de prăjini; 20 x 40 paşi = o prăjină, unde cu haragul de 3,36 m dădeai 16 în lung şi unul în curmeziş şi făceai o prăjină; o bucată de prăjină = 2,57 m sau 12 palme, unde o palmă = 25 cm; o prăjină = 1, 89 ari sau 12 palme iar 80 prăjini = un hectar; o prăjină = 1, 89 m; o prăjină = 24 palme, unde palma are 28 santime = centime (centimetri); o prăjină = 13,36 m = 12 palme şi un deget; o prăjină = 3,60 m; o prăjină = 8 măsuri de băţ în lungime şi 2 în lăţime = 3,30 m; o prăjină (numită jumătate) = de două ori anvergura braţelor omului 0,33 m = 2 palme; o prăjină = 21 de palme sau 17,9 m^a ori 2, 80 m^a iar o prăjină de pământ, unitate de suprafaţă, se măsoară 4 pe lungime şi 2 pe lăţime; 56 de prăjini = un hectar; o prăjină = 12 palme = 3,36 m; o prăjină = 178 m^2; o prăjină = 5,76 m; 4 prăjini = un hectar; o prăjină = 5,25 m, unde 70 de prăjini = un ha iar 4 prăjini în lung X o prăjină în lat = o prăjină de pământ; prăjina veche = 6 m lungime, 130 m^2 suprafaţă, iar prăjina nouă = 5,75 m; o prăjină = 6,82 m; o prăjină = 5,75 m^2; o prăjină = un ha şi 30 de ari; 56 de prăjini = un hectar; o nuia = 3,20 m; o bucată de prăjină = 3,36 m = 12 palme; o prăjină de pământ = 2 ari; o prăjină = 3,35 m; o prăjină = 7 palme; o prăjină = 144 m^2; o prăjină = 12 sau 8 palme.
Prăjină de loc: unitate şi instrument de măsură: 4 prăjini lungime, 4 prăjini lăţime, unde prăjina are 13,36 m.
Prelipcă: aplecătoare, prelungire înclinată a acoperişului casei sau şurii, de obicei închisă, folosită în diverse scopuri gospodăreşti (depozitare etc).
Prepeleac: par cu crengi care serveşte ca suport căpiţei de fân.
Prichici: pervaz, bancă în jurul cuptorului.
Prici: pat fixat în pereţi.
Prihodişte (a târgului): pază, vamă.
Prilaz (prilez): bancă în faţa porţii.
Priptici: nisă deschisă, loc de depozitare.
Prispar: talpă la prispă, prispă
Prostire: **1.** Ştergar. **2.** Cearşaf.
Proviţă: ţesătură groasă de lână, învelitoare de pat.
Prundar: piatră lată din prund, material de construcţie.

https://biblioteca-digitala.ro

Pui: popi scurţi, laterali, pentru sprijinirea căpriorilor.
Puic: îngrăditură în şură, pentru depozitat nutreţul.
Punte: grindă superioară în care se prind căpriorii.
Purecì (puricì) (a se...): a se fixa pe pereţi un suport din lemn, pentru a tencui.
Pureci: cuie de fag bătute pe pereţi de lemn, cu rol de a fixa tencuiala.
Puricită (construcţie...): construcţie cu pereţi lipiţi, de obicei cei din bârne.
Puzderie: mici bucăţi din tulpini de plante textile după ce au fost meliţate.

R

Raclă: **1.** Despărţitură pentru cereale în hambar. **2.** Ladă de zestre. **3.** O porţiune de teren de folosinţă agricolă, termen care apare în sate de răzeşi. Într-o raclă intră mai multe delniţe. **4.** Subdiviziune a răzăşiei, fâşie de pământ care merge din hotar în hotarul unui sat.
Raiele: scânduri subţiri, şipci. v. **curmeziş** (2), **zaplazuri**.
Raionare: şanţuri de pământ contra inundaţiilor.
Ratoş: han.
Răsalniţă: semn de hotar intersătesc, movilă de pământ cu un pietroi în mijloc, îngrădită cu nuiele.
Răsărită: floarea soarelui.
Răscoli (a): a răvăşi oile, a forma turma.
Răsteu *–eie*: băţ cioplit cu gămălie şi pană, folosit la strângerea şi fixarea maldărelor de stuf, a paielor pe acoperiş.
Răvăci (a...): a scoate vinul din căzi pentru a se pune în poloboace.
Răzăşie: sistem cutumiar de împărţire a pământului, fâşie de pământ care merge din hotar în hotarul unui sat şi care aparţine unui ţăran liber.
Răzlog (răslog): 1. Scândură cioplită rudimentar. 2. Buştean despicat, foarte puţin sau deloc prelucrat. 3. Trunchi de copac de cca 6-8 cm grosime.
Rediu: pădure mică.
Rolă (rulă): cuptor, cuptor mic.
Riglă (râglă): 1. Bârnă de lemn rudimentar cioplită. **2.** Lemn tăiat, pe care se pune ţigla la învelirea acoperişului. **3.** Şipcă.
Rudă (băţ): **1.** Unitate de măsurare aproximativă a pământului = 12 palme; 4 beţe = o prăjină. **2.** Grindă pe care se aşează ţesăturile, cu rol de reprezentare.
Rulă: cuptor.

S

Sablu: culoarea crem.
Saiele: lemne crăpate, bătute pe furcile pereţilor de lut.
Sală: tindă.
Salgăr: tăietor de sare.
Samaluc (samalâc): construcţie pentru adăpostirea vitelor, cailor, nutreţului.
Samar: grindă în care se prind căpriorii în partea superioară.
Sandol: ladă mare de cereale, lădoi.
Sapă, - *e*: **1.** Fronton, fund la acoperişul în două ape. **2.** Căpriorii care vin din colţurile casei.
Săgeată (săgeţi): bucată de lemn pusă cu paie pe gardul de nuiele.
Săhelbă: tehnică de defrişare: rădăcinile copacilor tăiaţi erau lăsate în pământ până putrezeau şi apoi se aduceau acasă. Pe terenul curăţat se făcea fân.
Sămnicer: semn de hotar între proprietăţile sătenilor, copac în pădure al cărui vârf este tăiat.
Săndoală: spaţiu între cele două încăperi ale grajdului, fără perete spre curte.
Sân (al grajdului): podul grajdului, folosit pentru depozitarea furajelor.
Sâsâiac: adăpost pentru păstrarea porumbului.
Scaun: element al şarpantei, grinzi (costoroabe) sprijinite de popi, aşezate la mijlocul căpriorului, pentru a-l susţine.
Scăunoaie: bancă la poartă.
Scăzământ (lucrat în): scădere treptată a numărului de iţe la o ţesătură, în timpul lucrului.

https://biblioteca-digitala.ro

Scoarță: lăicer, țesătură de lână îngustă și lungă sau covor (o lungime = două laturi).
Scurgere: apă a acoperișului.
Scursul dealului: poalele dealului.
Scuteală: scutire de impozit pentru pășunatul vitelor.
Seci: 1. Locuri necultivate. 2. Mărăcini.
Seciuri: semne de hotar între proprietăți individuale în pădure, copaci tăiați, cu crengi stufoase, așezați orizontal.
Sesie: lot parohial sau al școlii.
Sfânt: troiță la fântână.
Sfoară: unitate cutumiară de împărțire a pământului, cu valori variabile.
Siac (sâiac, sâsâiac): construcție pentru depozitarea porumbului știuleți.
Siliște: 1. Loc de casă. 2. Părți din moșia satului, la marginea vetrei. 3. Pământ neproductiv. 3. Pământ dat țăranilor în 1866. 4. Suprafața pe care se făcea gospodăria, primită de la boier. 5. Loc unde a fost odată sat.
Sin: podul grajdului.
Sineală: văruirea pereților cu o culoare alb-albăstruie.
Sipet: ladă de zestre, așezată pe capul patului sau pe laiță. Pe ea se pune zestrea împăturită.
Sirisău: ferăstrău.
Slăbănogu: o plantă care crește pe locuri umede.
Slimnă: grindă în care se prind perechile de căpriori în partea superioară.
Slinie: v. **slimnă**.
Slon: adăpost pentru atelaje, unelte, încăpere a unei anexe.
Sobă (la..): camera de locuit.
Sobă cu aburai: sobă cu plită și cuptor de bucătărie.
Sobă cu avan: sobă la care un perete al sobei din chiler este inclus în peretele camerei de alături, și care are gura în sală, sobă oarbă.
Sobă cu cârlic în tindă: sobă oarbă.
Sobă cu crăci: sobă cu olane.
Sobă cu fumare: sobă cu olane.
Sobă cu stâlchi (stâlpi): sobă cu olane.
Sobă cu tunuri: sobă cu olane.
Solz de pește: **1.** Motiv în stucatură. **2.** Tip de draniță.
Sprait: proptea la stâlpul unui perete.
Standolă: construcție pentru adăpostirea căruței, fânului, similară șurii, o încăpere a șurii sau un spațiu acoperit de sub prelungirea unei ape a acoperișului.
Staniște: amenajare pentru vite mari, în moșia satului.
Stâlpi (a se...): a se face stâlpi.
Stânește: îmbinare a bârnelor în cheotori rotunde.
Stânjen: 1. Unitate de măsură pentru lemnele de foc, un stânjen = 1,5 m. sau 1,4 m. 2. Unitate de măsură a pământului în curmeziș, un stânjen = 1,88 m sau un stânjen = 2 m. 3. Unitate de măsură a pământului, un stânjen = 8 palme, unde palma = 28 cm; sau un stânjen = 26 prăjini, unde prăjina are 13,36 m; sau un stânjen = 12 palme, unde palma are 28 cm; un stânjen = 8 palme, unde palma are 2,25 m; un stânjen = 2 m ^{2}; un stânjen = 1,5 m. 4. Unitate de măsură a pământului cu dimensiuni neprecizate, la terenurile răzeșilor. Un stânjen merge dintr-un capăt în celălalt al moșiei satului.
Sterpul grajdului: partea dintre două grajduri sau dintre un grajd și magazie, fără perete spre curte, folosită pentru adăpostirea uneltelor, atelajelor.
Stodoală: v. **standolă**.
Strajă: streașină la cerdac.
Straturi: grădină de zarzavat.
Stravele: 1. Butuci despicați rudimentar. 2. Lemne cioplite și ascuțite la capătul de sus.
Streșinar: grindă pe care se fixează învelitoarea la bază.
Strujac: saltea de paie.
Strujeni: v. **hulujani** (2).
Stulpic: unealtă de pescuit.
Subșură: încăpere a șurii, folosită la depozitat atelaje, etc.
Supune (a se..): **1.** A se îndoi (stuf...) **2.** A înconjura.
Suhat: islaz.
Surlă: bucătărie în curte.
Suși: clăi de paie.

https://biblioteca-digitala.ro

Ş

Şaier (şaer): şură.
Şamot: sobă de teracotă.
Şandrama: **1.** Prelungire a apei acoperişului, a casei sau şurii sau o adăugire la casă, şură ori grajd, folosită şi ca loc de adăpostire a uneltelor, atelajelor, oilor sau cămară. **2.** Acoperişul cuptorului din curte.
Şar: lut gălbui.
Şarampoi (şerămpoi): pari mai groşi, trunchiuri întregi, subţiri sau despicate în două, elemente componente principale sau de rezistenţă la garduri.
Şatră: amenajare pentru ţinut vitele, atelajele, uneltele.
Şchioapă: unitate de măsurat aproximativ pământul.
Şfaizic: unealtă de dulgherie.
Şipot (şipt): sursă de apă de izvor; apa este dirijată pe o ţeavă de lemn sau pe oale (tuburi de ceramică) care au la capăt o ţeavă.
Şişcă: tulpini uscate de porumb.
Şlag: loc unde se taie pădurea.
Şleah (şleau): drum de care.
Şoapă: spaţiu amenajat sub o prelungire a acoperişului, pentru adăpostit viţei, miei.
Şopreaţă: amenajare pentru adăpostit oi, unelte, atelaje.
Şopru: partea închisă a grajdului.
Şoşi: pari.
Şperlă: cenuşă.
Şpraiţ: scândură foarte lungă, îngustă, care fixează învelitoarea de stuf.
Ştaheturi (şteheturi): stacheţi, lemne cioplite, mai înguste.
Ştanglă: v. **răzlog** (1, 2).
Ştiubei (ştibei): buturugă scobită la mijloc, în care: **1.** Se captează apa de izvor. **2.** Se păstrează cereale, fasole.
Ştiucători: lemn cioplit doar pe o parte.
Şuc (şuh): unitate de măsurat aproximativ pământul; un şuc = lungimea a două palme cu pumnul strâns şi cu policele desfăcute, lipite vârf la vârf; trei şucuri = un metru.
Şură: o cantitate mare de furaje (fân, paie) depozitate sub cerul liber într-o grămadă ordonată.
Şurină: unitate de măsură; o şurină = 100 de prăjini = 2 ha, dar putea să aibă şi 3 ha.
Şuriţă: o amenajare în spatele casei, în care se ţin atelaje, unelte, coteţele de porci şi de păsări.
Şuşeli (a): a şipcui.

T

Taban: scânduri subţiri aşezate peste şarpantă, suport pentru şindrilă sau tablă sau folosite la învelitoare.
Tabla de dinapoi: prelungire a acoperişului în spatele construcţiei, spaţiu de depozitare a uneltelor, etc.
Tablă *-e*: apă a acoperişului.
Taftalucă, taftaluci: **1.** Pietre din care se face temelia. **2.** Popi de lemn, pe care se punea talpa casei.
Taloş: blidar.
Talpă: cioplitură în partea inferioară a căpriorului, care se fixează de tură, o scândură pusă pe coardă, grinda aşezată pe pereţi.
Tapă: crestătură pe costoroabă în care se sprijină căpriorul.
Taraş: ţăruş, par gros.
Taslău: loc defrişat după 1800.
Tălpoi: trunchi gros de copac care se pune ca temelie la prispă.
Tăsmale (înflorite): modele realizate în lemn, prin traforare pentru decorarea stâlpilor, porţilor etc.
Tăpaci: stacheţi, lemne, pari mai subţiri.
Tărăboanţă: roabă.
Târli (a...): a duce animalele la păscut pe anumite suprafeţe, ca să fertilizeze pământul.
Târnaţi: prispă.
Tenenea (gard cu...): acoperiş de nuiele peste care se pun paie, la gardul de nuiele.
Terej: stâlpii prispei.
Tevnic: pivniţă.

https://biblioteca-digitala.ro

Tindineaţă: prispă.
Toloacă: 1. Teren necultivat, islaz. **2.** Teren inundabil, cu bălţi.
Topliţă: izvor nezidit.
Torişte: resturi de fân rămase de la hrana vitelor.
Traglă (tragă): 1. Pămătuf pentru cenuşă. **2.** Vătrai.
Travisaliu: împingător de şlepuri cu prăjina.
Trăsură: unitate cutumiară de împărţire a pământului.
Tron: ladă de lemn, fără picioare, pentru depozitat cereale.
Trunchi: unitate cutumiară de împărţire a pământului în satele devălmaşe.
Tumurug, *-i*: par mai gros.
Tunuri (cuptor sau sobă cu...): sau craci, tip sobă cu olane.
Tură: scândură de sprijin pentru căpriori, pusă peste grinda aşezată pe pereţi.

Ţ

Ţaglă (gard de...): scândurele.
Ţambre: tăieturi nefinisate de lemn pentru garduri, şipci. v. şi **ţanduri.**
Ţanchi (ţancuri, ţâncuri îmbinare în...): îmbinare la capete a bârnelor rotunde.
Ţanduri: despicături de şipci, lungi, subţiri şi înguste.
Ţarţamuri: scânduri traforate.
Ţăpuşe (gard de...): lemne ascuţite la vârf.
Ţelină: semn de hotar întersătesc, fâşie de pământ lăsată nelucrată.
Ţentimă: centimetru.
Ţif: un fel de papură.
Ţiglă: cărămidă arsă.
Ţipet: sipet, ladă de reprezentare.

U

Unge (a se...): a tencui, de obicei cu lut.
Urmă (în urma...casei): în spatele (casei).
Ursoaie, ursoaică: horn orizontal, direct în pod, din coş de nuiele lipite cu pământ, făcut să ferească acoperişul de incendiu, folosit şi pentru afumat carnea.
Urşi: 1. Bolovani mari, pe care se aşează talpa casei. **2.** Grinzile mari care se pun la poduri, peste apă.
Uscătoare: amenajare pentru uscarea fructelor.
Uşori: stâlpi verticali.

V

Vantură: grindă superioară în care se prind căpriorii.
Vălătuci (vălătuce): suluri de pământ cu paie.
Vălătui: fântână cu roată.
Vătraşniţă: locul unde se află întreaga gospodărie.
Vătroiaie: scânduri late, care se încheie şi care sunt baza construcţiei cuptorului.
Vânculă (în...): locuinţă construită în formă de L.
Vântoaică: legătura dintre căpriori, pentru întărire.
Vâslă: lopată la vatră, pentru pâine.
Vârstă: dungă.
Velinţă: acoperitoare de pat.
Velniţă: instalaţie de produs ţuică.
Vetrice: libelule.
Vorenă: v. **răzlog** (1).

Z

Zadie: ciot de lemn uscat.
Zahană, *-e*: farfurie decorativă.
Zahată: 1. Brâu de paie bătute, legate cu sârmă sau proptite, înalt de 1, 5 m, aşezat în jurul adăpostului pentru oi, ca să le protejeze. **2.** Înveliş de paie al gardului. **3.** Bucătărie în curte. **4.** Încăpere adăugată sub prelungirea acoperişului.
Zaplaz (zăplaz): 1. Gard de scânduri; pari de lemn cioplit, aşezaţi vertical, prinşi pe leaţuri. **2.** Gard de nuiele, zaplaz de nuiele. **3.** Gard de şipcă.
Zare: 1. Linie imaginară de demarcaţie între sate, care poate purta denumirea

https://biblioteca-digitala.ro

satului vecin. În funcţie de numărul de vecini, un sat poate avea mai multe zări. **2.** Colină.

Zămnic (zemnic): 1. Groapă amenajată pentru păstrarea proviziilor. **2.** Pivniţă.

Zăvatră: amenajare pentru ciobani, la stână.

Zăvor, – *oare*: poartă simplă, cu un singur canat, care poartă numele zăvorului de fier sau lemn cu care se închide sau poartă pentru car.

Zilaş, - *i*: persoană care munceşte pentru hrană, care nu este obligată să lucreze dacă nu vrea.

Notă: unii termeni apar doar la plural pentru că în chestionare nu a fost consemnată şi forma de singular iar glosarul este alcătuit exclusiv din cuvintele notate în anchetele de teren.

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA I: LISTA SATELOR CERCETATE DIN MOLDOVA

JUDEŢUL BACĂU (Bc)

1. Agăş
2. Bereşti – Bistriţa
3. Bereşti – Tazlău
4. Berzunţi
5. Cleja
6. Corbasca
7. Coţofeneşti
8. Dărmăneşti
9. Glăvăneşti
10. Ludaşi, com. Balcani
11. Mânăstirea Caşin
12. Mărăşti, com. Filipeni
13. Hârja, com. Oituz
14. Onceşti
15. Plopana
16. Răcăciuni
17. Ghimeş – Făget
18. Răchitoasa
19. Roşiori
20. Vultureni

JUDEŢUL BOTOŞANI (Bt)

1. Cristeşti
2. Flămânzi
3. Manoleasa – Prut
4. Mihăileni
5. Mileanca
6. Rădăuţi – Prut
7. Roma
8. Suharău
9. Ştefăneşti
10. Todireni
11. Truşeşti
12. Tudora
13. Văculeşti
14. Vorniceni

JUDEŢUL GALAŢI (Gl)

1. Braniştea
2. Vlădeşti şi Brănesti, com. Vlădeşti
3. Cavadineşti
4. Cerţeşti
5. Cudalbi
6. Gohor
7. Jorăşti
8. Lieşti
9. Nicoreşti
10. Tuluceşti

JUDEŢUL IAŞI (Is)

1. Belceşti
2. Bivolari
3. Bulbucani, com. Gropniţa
4. Comarna
5. Cucuteni
6. Deleni
7. Dumeşti
8. Golăeşti
9. Mirceşti
10. Mirosloveşti
11. Popricani
12. Răducăneni
13. Scheia
14. Tansa
15. Tătăruşi
16. Todireşti
17. Voineşti

JUDEŢUL NEAMŢ (Nt)

1. Bicazu Ardelean
2. Dobreni
3. Dulceşti
4. Fărcaşa
5. Grinţieş
6. Grumăzeşti
7. Ion Creangă
8. Moldoveni
9. Pipirig
10. Stăniţa
11. Ştefan cel Mare
12. Tarcău
13. Tazlău
14. Ţibucani
15. Vânători Neamţ

https://biblioteca-digitala.ro

JUDEŢUL SUCEAVA (Sv)

1. Arbore
2. Boroaia
3. Broşteni
4. Calafindeşti
5. Dolheştii Mari, com. Dolheşti
6. Dumbrăveni
7. Fundu Moldovei
8. Mălini
9. Păltinoasa
10. Poiana Stampei
11. Straja
12. Stulpicani
13. Şaru Dornei
14. Udeşti
15. Vatra Moldoviţei
16. Vicovu de Jos
17. Ulma
18. Brodina de Sus, com. Izvoarele Sucevei

JUDEŢUL VASLUI (Vs)

1. Arsura
2. Bogdana
3. Brădeşti, com. Vinderei
4. Cârja, com. Murgeni
5. Fălciu
6. Iveşti
7. Lunca Banului
8. Mirceşti, com. Tăcuta
9. Muntenii de Sus, com. Tanacu
10. Obârşeni, com. Voineşti
11. Costeşti
12. Pogana
13. Şuletea
14. Trohan, com. Gârceni
15. Vetrişoaia
16. Vutcani
17. Zăpodeni

JUDEŢUL VRANCEA (Vn)

1. Bârseşti
2. Bâtcari, com. Nistoreşti
3. Boloteşti
4. Bordeasca Veche, com. Tătăranu
5. Câmpuri
6. Coteşti
7. Dumitreşti
8. Nereju
9. Străoane
10. Suraia
11. Corbiţa
12. Văleni, com. Rugineşti
13. Vizantea Răzeşască, com. Vizantea Livezi

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA II: SATE CU DENUMIRI SCHIMBATE

DENUMIREA VECHE	DENUMIREA NOUĂ
JUDEŢUL BACĂU	
Grozeşti	Oituz
Lozinca	Onceşti
Plopana Târg	Plopana
Ruşii Vlădicăi	Roşiori
Valea Ţigăneşti, Gura Ţigăneşti, Ţigăneşti	Vultureni
JUDEŢUL BOTOŞANI	
Vlădeni	Mihăileni. Din 1968 Sinăuţi, Vlădeni şi Mihăileni s-au unit în satul Mihăileni
Rădăuţi	Rădăuţi Prut (din 1960)
JUDEŢUL GALAŢI	
Şerbeşti Noi	Braniştea
JUDEŢUL IAŞI	
Cotu Bradului	Bivolari (din sec. XVIII)
Brudureşti, apoi Tansa Boatca	Tansa (fără Boatca, din 1864, după ştampile)
JUDEŢUL NEAMŢ	
Brăteşti, apoi Brătianu	Ion Creangă
Porceşti	Moldoveni
Şerbeştii Cantii	Ştefan cel Mare
JUDEŢUL SUCEAVA	
Solca de Jos, apoi Arbure	Arbore
JUDEŢUL VASLUI	
Mirceşti – Răzeşi	Mirceşti
Simineşti (până la 1898)	Vetrişoaia
JUDEŢUL VRANCEA	
Măzăreni, Obileşti	Bordeasca Veche
Nereju Mare	Nereju

Notă: Denumirile satelor au fost schimbate pe cale administrativă, înainte de începerea cercetărilor de teren pentru Atlasul Etnografic Român (AER).

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA 3: LOCALITĂŢI, CULEGĂTORI, SUBIECŢI

JUDEŢUL BACĂU (Bc)

Cod localitate	Nume sat	Culegători	Anul culegerii	Subiecţi
Bc 1	**Agăş**	Petre Popovăţ, IEF	1983	Popa Gheorghe, n. 1907, 4 clase, lucrător la pădure Bânţu Nicolae, n. 1901, 5 clase, lucrător la pădure
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1983	Bânţu Gh. Profira, n. 1912, 4 clase, casnică Bânţu Gheorghe Cobuz Dumitru, n. 1903, 4 clase, muncitor forestier Corbu Gheorghe, fierar Corbu Măndiţa Mazilu Simion, lemnar Colăcel Gherman Petre Nocodim Nicolae Galbăn Vasile, tatăl lui Niţă Galben (Ghilţ) Dovleag, ţesătoare Merluşcă Nicolae Ion a lu' Ţurcanu Palaghiu Ion Bânţu Nicolae Văcaru Nicolae Popa Gheorghe Prelucea Pădureanu Niculiţa Burlacu Vasile Toma lui Merluşcă de pe Duţa
Bc 2	**Bereşti-Bistriţa**	Aurelian Motomancea IEF	1977	Tomozei Ion, n. 1895, 4 clase, agricultor Popa Ştefan, n. 1899, 5 clase, agricultor Ignat Ion, n. 1899, 5 clase, agricultor Miron Eugen, n. 1911, 7 clase, agricultor, salariat la stat
		Roswith Capesius, IEF	1977	Acăr Vasile, n. 1914, 7 clase, agricultor, dulgher Ursu Gheorghe, n. 1898, agricultor Guţu G. Jenică, n. 1910, 5 clase, oficiant sanitar Tomozei Agripina, n. 1900, 5 clase Vasile A Popii, moşier pe pământ Terente G. Constantin, 1904, 4 clase, dulgher Lupuşor Dumitru, n. 1914, 5 clase, muncitor Gunea Grigore Ion, n. 1898, 4 clase, agricultor

https://biblioteca-digitala.ro

Bc 3	**Bereşti-Tazlău**	Monica Budiş, IEF	1977	Mârza Dumitru (Tulichi), n. 1903, 5 clase, agricultor Rotaru Dumitru, n. 1934, Facultatea de filologie, profesor Spiridon Mitică, n. 1932, Şcoala profesională veterinară, liceul, tehnician veterinar Eva Costache, n. 1915, 4 clase, om de serviciu Chiriac Vasile, n. 1910, 4 clase şi 3 de meserii, fierar
		Mihai Ispir, Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional	1977	Antonie Dumitru, n. 1926, 7 clase, tâmplar Pintea Vasile, n. 1911, 4 clase, agricultor
Bc 4	**Berzunţi**	Monica Budiş, IEF	1979	Bucuroaia Ion (Bădicuţa), n. 1923, 7 clase, lucrul la pădure, sculptor, agricultor Ardeleanu Ştefan, n. 1899, 2 clase, agricultor, cărăuş Ardeleanu Maria, n. 1913, analfabetă, agricultoare
		Irina Cajal Marin, IEF	1978	Vrânceanu Toader, n. 1908, 2 clase, agricultor, zidar Vrânceanu Ileana, n. 1912, analfabetă, agricultoare Simon Lisaveta, n. 1908, analfabetă, agricultoare.
Bc 5	**Cleja**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Lăcătuşu Ferenţ, n. 1896, 5 clase, cizmar, agricultor Laslău Adrian, n. 1915, 5 clase, agricultor Iorji Cristian, n. 1905, agricultor Gherghina Ioan, n. 1914, seminarul, preot.
		Marina Marinescu, IEF	1977	Demşa Grigore, n. 1913, 4 clase, constructor, tâmplar Lovinţ Luţa, n. 1921, 4 clase, agricultoare
Bc 6	**Corbasca**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Munteanu Gheorghe, n. 1891, 5 clase, agricultor Andone Dumitru, n. 1906, 5 clase, pădurar, agricultor Lupu Vasile, n. 1900, pădurar, dulgher
		Mihai Ispir, Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional	1977	Radu Grigore, n. 1928, 7 clase, agricultor Dorica Tinca, n. 1900, 4 clase, agricultoare
Bc 7	**Coţofăneşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Arţan Nicolae, n. 1903, 5 clase Aron Vasile, n. 1889, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1977	Apostu Mihai, n. 1936, Institutul Pedagogic, profesor Arţan P. Nicolae, n. 1903, 5 clase, agricultor Dumitru Ştefan, 5 clase, meşter constructor, pensionar
Bc 8	**Dărmăneşti**	Răzvan Ciucă, Muzeul de etnografie Slobozia	1977	Şerban Ion, n. 1891, 3 clase, cărăuş Cojocaru Iordache Ion, n. 1894, 4 clase, cojocar Tripcic Măriuca, n. 1887, 2 clase, agricultoare, casnică Barbu Toader, n. 1892, 4 clase, miner pensionar, dulgher Hazaparu Vasile, n. 1926, 7 clase, morar, muncitor forestier

https://biblioteca-digitala.ro

		Roswith Capesius, IEF	1977	Lăcătuşu Constantin, n. 1914, 7 clase, muncitor constructor Pădureanu Elena, n. 1923, 4 clase, agricultoare, funcţionară Cojocaru Iordache, 4 clase, cojocar Haxaparu Ion, n. 1890, analfabet, agricultor, dulgher
Bc 9	**Glăvăneşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Dinu Toader, n. 1909, 3 clase, cioban Pocovnicu Nicolae (Iancu), 4 clase, agricultor Ungureanu Vasile (Bărăgan), 7 clase, cioban, agricultor Mazilu Gheorghe, n. 1902, 4 clase, agricultor.
		Irina Cajal Marin, IEF	1977	Gornescu G. Nicolae, n. 1902, analfabet, agricultor Ungureanu Maria, n. 1914, analfabetă, agricultoare Buzdugă Spiridon, n. 1907, analfabet, agricultor Zbârnă Nicolae, n. 1899, analfabet, agricultor Mutu Nicolae, n. 1900, analfabet, agricultor.
Bc 10	**Ludaşi, com. Balcani**	Aurelian Motomancea, IEF	1977	Năstase Theodor, n. 1907, Şcoala normală, învăţător Juncu Toader, n. 1903, 5 clase, agricultor, cărăuş Ion Ion, n. 1928, 4 clase, dogar, agricultor Rusu Nicolae, n. 1902, olar.
		Irina Cajal Marin, IEF	1977	Prisacaru N. Maria, n. 1899, 3 clase, agricultoare Şoşa Vasile (Bărbosu), n. 1915, 3 clase, tâmplar, dulgher Leţoi Vasile, n. 1910, 4 clase, sondor Gherman Ion, n. 1908, 3 clase, agricultor Hănuţu Mariţa, n. 1891, analfabetă, casnică
Bc 11	**Mânăstirea Caşin**	Petre Popovăţ, IEF	1979	Homeică Avram, n. 1902, n. 1902, 7 clase, agricultor Jitea Vasile, n. 1900, 4 clase, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1977	Simion Alexandru, n. 1900, Şcoala normală Galaţi, profesor Bucur Gheorghe, n. 1908, 4 clase, agricultor
		Dorinel Ichim, Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă Bacău	1979	Artan Aguriţa, n. 1902, analfabetă, agricultoare Artan N. Neculai, n. 1932, 7 clase, cărăuş, muncitor Artan Verona, n. 1939, 4 clase, casnică Teşulă Gheorghe, n. 1920, 4 clase, cărăuş Talpău I. Maria (Uţa), n. 1923, 7 clase, agricultoare
Bc 12	**Mărăşti, com. Filipeni**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Berzea Spiridon Constantin, n. 1898, 5 clase, agricultor Iorga Gheorghe, n. 1906, Şcoala normală, învăţător Căpâlnă Vasile, n. 1892, 2 clase, agricultor

https://biblioteca-digitala.ro

		Mihai Ispir, Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional	1977	Ciohodaru I. Vasile, n. 1892, 5 clase, agricultor Palade I. Vasile, n. 1915, 5 clase, agricultor
Bc 13	**Hârja, com Oituz**	Petre Popovâţ, IEF	1983	Tihoc Ion, n. 1908, 3 clase, agricultor, lucrător la pădure Benciu Vasile, n. 1913, 5 clase, agricultor.
		Marina Marinescu, IEF	1977	Fichioş Mihai, n. 1912, 7 clase, tâmplar, binale.
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1983	Benciu Vasile, n. 1913, 5 clase plus 2 de liceu, agricultor Tihoc Ion, n. 1908, 3 clase, agricultor, forestier Tihoc Elena, n. 1914, casnică.
Bc 14	**Onceşti**	Petre Popovăţ, IEF	1983	Dobraniş Ion, n. 1911, 6 clase, agricultor Moldoveanu Ion, n. 1912, 4 clase, agricultor
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1983	Zaharia C. Zaharia, n. 1903, 7 clase plus 4, agricultor Mărmureanu Ion, n. 1913, 5 clase, agricultor.
Bc 15	**Plopana**	Petre Popovăţ, IEF	1983	Petrovici Constantin, n. 1912, 4 clase, agricultor Dăscălaşu Costantin, n. 1914, 7 clase, agricultor.
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1983	Muscalu I. Gheorghe, n. 1900, 5 clase, agent percepţie, agricultor
Bc 16	**Răcăciuni**	Monica Budiş, IEF	1977	Diaconu Păuniţa, n. 1923, 4 clase, agricultoare Ichim Stan, n. 1904, 3 clase, agricultor, dulgher Morlaş Ioan, n. 1904, 5 clase, agricultor
		Marina Marinescu, IEF	1977	Sava Maria, n. 1900, 4 clase, agricultoare
Bc 17	**Ghimeş-Făget**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Olteanu Andrei, n. 1909, 5 clase, crescător de animale Pora Alexandru, n. 1923, 7 clase, crescător de animale Olteanu Elisabeta, n. 1895, analfabetă, casnică Crăciun Grigore, n. 1927, responsabil cu păşunile comunale
		Irina Cajal Marin, IEF	1977	Olteanu D. Ion (Creţu), n. 1913, 7 clase, agricultor, lucrăor la pădure Pora Alexandru, n. 1923, 7 clase, agricultor Suciu Ecaterina, n. 1902, 4 clase, agricultoare.
Bc 18	**Răchitoasa**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Văraru Neculai Răducanu Nicu, n. 1920, 4 clase, agricultor, lucrător la pădure la Ocolul Silvic
		Marina Marinescu, IEF	1977	Buhuşi Iona, n. 1908, 4 clase, olar Văraru M. Neculai, n. 1913, 5 clase, constructor, agricultor Văraru Maria, n. 1915, 7 clase, agricultoare Răducanu Nicolae, n. 1920, 4 clase, agricultor, artizan Ocolul Silvic

https://biblioteca-digitala.ro

Bc 19	**Roşiori**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Baterică Neculai, n. 1905, Şcoala normală, învăţător Vârlan Vasile, n. 1901, 5 clase, agricultor
		Maria Socol, Muzeul Naţional al Satului	1977	Vârlan Nicolae, n. 1900, analfabet, agricultor Balint Mariţa, n. 1889, analfabetă, agricultoare Păduraru Glodina, n. 1900, analfabetă, agricultoare Grosu Elisabeta, n. 1901, analfabetă. agricultoare.
		Irina Cajal Marin, IEF	1978	Vârlan Nicolae, n. 1900, analfabet, agricultor Coşeraru Vasile, n. 1904, 4 clase, agricultor Coşeraru Anica, n. 1917, analfabetă, agricultoare.
Bc 20	**Vultureni**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Vasile Lazăr, n. 1907, 5 clase, agricultor Carodeanu Gheorghe, n. 1908, 4 clase, agricultor Grecu Iordache, n. 1895, 5 clase, agricultor Huştiu Ion, 1898.
		Dorinel Ichim, Muzeul Judeţean de Istorie Bacău	1979	Nechita Lucreţia, n. 1931, 4 clase, agricultoare Lazăr Octaviana, n. 1953, 8 clase, funcţionară Nechita Dumitru, n. 1923, 5 clase, tâmplar Dobraniş Natalia, n. 1930, 11 clase, soră medicală Dobraniş Elisabeta, n. 1960, 11 clase, elevă

JUDEŢUL BOTOŞANI (Bt)

Bt 1	**Cristeşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Axinte Nicolae, n. 1912, 7 clase, agricultor, meşteşugar
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1981	Grunzişor Gheorghe, n. 1910, 4 clase, agricultor Gânga Marin, n. 1915, 7 clase, agricultor Epure Gheorghe, n. 1900, 4 clase, agricultor Luncă Mihai, n. 1920, 7 clase, agricultor Mihalache Zenovia, n. 1910, 4 clase, agricultoare
Bt 2	**Flămânzi**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Pleşca Gheorghe, n. 1902, 4 clase, agricultor Munteanu Petru, n. 1911, 5 clase, agricultor
		Maria Elena Enăchescu, IEF	1978	Mihălăchioaie Măndiţa, n. 1907, analfabetă, agricultoare Avădanei Ruxanda, n. 1898, analfabetă, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

				Siminiceanu Elena (Anica), n. 1910, analfabetă, agricultoare Hobjiţă Mariţa, n. 1920, 4 clase, agricultoare Brânză Maria, n. 1898, analfabetă, agricultură.
Bt 3	**Manoleasa-Prut**	Boris Zderciuc, IEF	1977	Rotaru Iordache, n. 1902, 5 clase, agricultor Luchian Nicolae, n. 1929, 8 clase, agricultor Bujor Petru, n. 1926, 4 clase, agricultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1978	Grădinaru Petru, n. 1914, 5 clase, agricultor Aroşculesii Ilie (Hulpe), n. 1898, 4 clase, agricultor Posteucă Dumitru, n. 1899, analfabet, agricultor Grădinaru Maria, 4 clase, agricultoare.
Bt 4	**Mihăileni**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Bonziac Vasile, n. 1912, 4 clase, agricultor, meşteşugar Botez Constantin, n. 1900, 4 clase, agricultor
		Maria Elena Enăchescu, IEF	1978	Nuţanu Ion (a lu Vasile), n. 1925, 7 clase, agricultor, olar Ciornoleta Emilian, n. 1933, 7 clase, agricultor Grosu Mihail, n. 1931, 7 clase, agricultor Maftei Dumitru, n. 1909, 4 clase, agricultor Foca Costache, n. 1908, 4 clase.
Bt 5	**Mileanca**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1980	Ursache Nicolae, n. 1900, 5 clase, agricultor Dumitrel Ion Dumitru, n. 1920, 4 clase, dulgher, rotar
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1981	Ursu Gheorghe, n. 1900, analfabet, agricultor; Scripcaru Vasile, n. 1881, 4 clase, agricultor Moldoveanu Constantin, n. 1880, analfabet, agricultor Paladi Aglaia, n. 1894, analfabetă, agricultoare Dremi Catinca, n. 1882, analfabetă, agricultoare.
Bt 6	**Rădăuţi Prut**	Irina Cajal-Marin, IEF	1978	Irimia Petru, n. 1922, 6 clase, tâmplar Fartusnic Toader (Chirică), n. 1920, 4 clase, tâmplar Dobrincu Dumitru, n. 1921, 7 clase şi 2 ani de tehnician farmacist, asistent farmacist Băjenaru Ioan, n. 1915, 4 clase, olari Ilie Aglaie, n. 1897, agricultoare.

https://biblioteca-digitala.ro

Bt 7	**Roma**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Bârliga Ioan, n. 1925, liceul, preşedintele CAP
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1980	Pintilie Cecilia, n. 1920, 4 clase, agricultoare Humelnicu Gheorghe, n. 1884, agricultor Floraru Florica, n. 1910, 4 clase, agricultoare Bărboşelu Ion, n. 1900, analfabet, agricultor
Bt 8	**Suharău**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Balţariu Nicolae, n. 1918, 7 clase, agricultor, secretar de Consiliu Balţariu Gheorghe, n. 1921, 7 clase, agricultor
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1978	Rusu Elena, n. 1905, 4 clase Pintilie Aneta, n. 1920 Agachi Aglaia, n. 1910, 4 clase Balici Maria, n. 1920, 7 clase Şoptică Maria, n. 1920, 4 clase
Bt 9	**Ştefăneşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Dărângă Vasile, n. 1918, 7 clase
		Paul Petrescu, IEF	1977	Hudescu Gheorghe Mihai, n. 1886, 4 clase, agricultor Răchieru Dumitru Mihai, n. 1882, analfabet, agricultor Hudescu Ana, n. 1920, agricultoare
Bt 10	**Todireni**	Boris Zderciuc, IEF	1979	Hladcu Costache, n. 1918, analfabet, agricultor Noroc Mihai, n. 1899, 3 clase, agricultor Noroc Nicolae (Căluţ), n. 1918, 6 clase, agricultor
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1980	Noroc Raveica, n. 1910, 4 clase, agricultoare Iancu Rodica, n. 1920, 4 clase, agricultoare Danu Dădăuş, n. 1910, 4 clase
Bt 11	**Truşeşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Gucianu Ecaterina, n. 1923, Facultatea de geografie, profesoară Gheorghe Ştefan, n. 1905, 4 clase, agricultor
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1978	Epure Clemenţa, n. 1895, n. 1895, 4 clase, agricultoare Petreanu Vasile, n. 1887, 4 clase, agricultor Tomişteanu Maria, n. 1905, 7 clase, casnică Grigoraş Elena, n. 1910, 7 clase, agricultoare Câşlaru Aurica, n. 1930, 7 clase, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

Bt 12	**Tudora**	Boris Zderciuc, IEF	1979	Sofa Costache Gheorghe, n. 1895, 5 clase, agricultor, funcţionar sătesc Balan Costache Toader, n. 1904, 4 clase, agricultor Andronic Vasile, n. 1894, 5 clase, agricultor Achiroaie Anania Gheorghe (Chiroşca), n. 1906, 3 clase, agricultor, dulgher, rotar Ţârmac Nicolae Vasile (Mârzan), 4 clase, agricultor, rotar
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1979	Damian Gheorghe, n. 1905, analfabetă, agricultoare Andoni Marghioala, n. 1900, analfabetă Mârzan Maranda, n. 1910, 4 clase Covrig Ileana, n. 1918, analfabetă Radu Gheorghe, n. 1910, analfabet, agricultor
Bt 13	**Văculeşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1980	Huian Vasile, n. 1906, 2 clase, agricultor Aioanei Aurel, n. 1949, 7 clase şi Şcoala de tâmplari, dulgher, tâmplar Apetrei Nicolae, n. 1889, analfabet, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1979	Vieru Gheorghe, n. 1910, 4 clase, dulgher Apetrei Nicolae, analfabet, agricultor Apetrei Maria, analfabetă, analfabetă, agricultoare.
Bt 14	**Vorniceni**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Epure Toader, n. 1895, 4 clase, agricultor
		Angela Olariu, Muzeul judeţean Botoşani	1977	Rădăcină Frăsina, n. 1906, analfabetă Brohovchi Florica, n. 1900, analfabetă Nechifor Alexandru, n. 1912, ştiutor de carte, agricultor Plăcintă Dumitru, n. 1892, analfabet, agricultor Ştefănoaie Olga, 7 clase.

JUDEŢUL GALAŢI (Gl)

Gl 1	**Braniştea**	Maier Radu, IEF	1986	Jipa Costică, n. 1910, 4 clase, agricultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1976	Adamache Constantin, n. 1907, agricultor Ungureanu Constantin, n. 1893, 4 clase, agricultor Tărbuc Sanda, 1906, analfabetă, casnică

https://biblioteca-digitala.ro

Gl 2	**sat Vlădeşti, com. Vlădeşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1976	Gălăţeanu Vasile, n. 1904, Şcoala de cântăreţi bisericeşti, agricultor, cântăreţ la biserică Gălăţeanu Gheorghe, n. 1889, 5 clase, agricultor Moise Nicolae, n. 1908, 5 clase, agricultor Hârsâna Constantin, n. 1899, 5 clase, agricultor.
	sat Brăneşti, com. Vlădeşti	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1983	Ciobanu Chimon, n. 1923, 4 clase, agricultor Chiorpec Constantin, n. 1908, Institutul Teologic, preot Bezman Maria, n. 1915, analfabetă, agricultor Profir Gheorghe (Săltatu), n. 1897, 5 clase Banu Gheorghe (Râpă), n. 1910, 2 clase, agricultor
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1980	Ion A. Gheorghiţă, n. 1897, 5 clase, agricultor Gheorghiţă Grigore, n. 1903, 4 clase, agricultor Jalbă Frăsina, n. 1910, 3 clase, agricultoare
Gl 3	**Cavadineşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1976	Modiga Grigore, n. 1888, ştie carte, agricultor Arfire Costică, n. 1906, 5 clase, agricultor Crăciun Ion, n. 1901, agricultor
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1980	Bulgaru Elena
Gl 4	**Cerţeşti**	Monica Budiş, IEF	1977	Dimofte Dumitru, n. 1897, 3 clase, agricultor Dimofte Frăsina, n. 1898, 5 clase, agricultoare Candrea I. Neculai, n. 1911, 4 clase, agricultor Candrea Raluca, n. 1915, 4 clase, agricultoare Candrea N. Nicolae, n. 1903, Şcoala normală, învăţător
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1980	Paiu Floarea, n. 1915, analfabetă, agricultoare Dimofte V. Dumitrache, n. 1897, 3 clase, agricultor Candrea N. Neculai, n. 1903, Şcoala normală Bârlad, învăţător

https://biblioteca-digitala.ro

Gl 5	**Cudalbi**	Bârcă Ana, Muzeul Național al Satului	1983	Palade Ion, n. 1903, 4 clase şi o clasă de agent sanitar, agent sanitar Vârlan Alexandru, n. 1910, 5 clase, agricultor Popa Toader, n. 1914, 2 clase, cioban Alexandru Teodosia, n. 1903, Institutul pedagogic, învăţătoare
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1976	Antohi Profira, n. 1902, 4 clase, casnică Antohi Costin, n. 1905, 4 clase, agricultor Toma Marghioala, n. 1883, analfabetă, casnică Bejan Mănăilă, n. 1909, 4 clase, 4 clase elementare şi 3 clase de şcoală industrială, tâmplar
Gl 6	**Gohor**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1979	Sârghie Dumitru, n. 1910, 8 clase, agricultor, crescător de vite, croitor Pohrib Ioniţă, n. 1910, 6 clase, lemnar, dulgher, crescător de animale, agricultor
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1980	Sârghie Dumitru, n. 1911, 4 clase de şcoală de meserii, agricultor
Gl 7	**Jorăşti**	Boris Zderciuc, IEF	1979	Popa Neculai (Strachină), n. 1899, 5 clase, agricultor Tamvnia Gheorghe (Cioric), n. 1891, analfabet, agricultor Protopopescu Gheorghe, n. 1916, 5 clase, fierar, lemnar
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1982	Protopopescu Gheorghe, n. 1916, 5 clase, agricultor, fierar, lemnar Aureaş Petrache, n. 1909, 4 clase, agricultor, pădurar
Gl 8	**Lieşti**	Boris Zderciuc, IEF	1976	Dănăilă Vasile (Babiu), n. 1931, 8 clase, agricultor Grosu Vasile (Ghiban), n. 1922, 8 clase, agricultor, funcţionar Popa Gheorghe, n. 1899, Liceul pedagogic, învăţător Susan Tache, n. 1897, 5 clase, agricultor Enache Vasile, n. 1888, 4 clase, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1976	Dolea Sandu, n. 1886, 3 clase, agricultor Grosu Vasile (Gluban), n. 1922, 7 clase, funcţionar Hahui Ştefan (Pupălă), n. 1915, o clasă, tâmplar Nedelcu Natalia (Urdă), n. 1916, 6 clase, casnică

https://biblioteca-digitala.ro

Gl 9	**Nicoreşti**	Aurelian Motomancea, IEF	1977	Teodorescu Neculai, n. 1886, Şcoala normală, învăţător Negru Năstase, n. 1895, Şcoala normală, învăţător Ichim Marin, n. 1914, 7 clase, agricultor Teodorescu Agripina, n. 1897, 4 clase de gimnaziu, casnică Ariton Alistir, n. 1929, 8 clase, mecanic agricol, vicepreşedinte al Consiliului popular
		Irina Marin-Cajal, IEF	1976	Dobre Mergian (Niţă), n. 1942, 7 clase, mecanic Dobre Gheorghe, n. 1903, 2 clase, agricultor Chiţu Dorina, n. 1904, analfabetă, agricultoare Ambrăuş Elena, n. 1900, 2 clase, casnică Penu Floarea, n. 1895, 4 clase, agricultoare
Gl 10	**Tuluceşti**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Gorea Vasile, n. 1889, 2 clase, agricultor Dima Vasile, n. 1884, 2 clase, agricultor
		Eugen Holban, Muzeul de istorie Galaţi	1976	Dobrea Ştefan P., n. 1899, 5 clase, agricultor Iacomi Iancu Ţ., n. 1902, 5 clase, tâmplar-dulgher

JUDEŢUL IAŞI (Is)

Is 1	**Belceşti**	Melania Ostap, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Nica Gheorghe, n. 1907, liceul, notar Bosânceanu Mihai, n. 1933, 8 clase, agricultor Lincu Mihai, n. 1945, student la horticultură, tehnician horticol Croitoru Neculai, n. 1937, liceul, secretar la Consiliul popular.
		Paul Petrescu, IEF	1979	Buiciuc Dinu, vicepreşedinte al Consiliului popular Chiriac Gheorghe, n. 1900, tâmplar, dulgher Huţanu V. Gheorghe, n. 1904, 4 clase, tâmplar, rotar Mărgineanu Dumitru, 4 clase, n. 1909, tâmplar, dulgher Mihăilă Gh. Ion, n. 1905, agricultor Şandra Toader, n. 1909, dulgher Coman V. Dumitru, n. 1925, 7 clase, contabil

https://biblioteca-digitala.ro

		Ropot Rodica, Muzeul etnografic al Translvaniei	1925	Mihăilă Constantin (Ilincă), n. 1925, 5 clase, tâmplar Popescu Ion, n. 1905, agricultor
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1982	Lipsă informatori; observaţie directă.
Is 2	**Bivolari**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Bădărău Gheorghe, n. 1908, Şcoala normală, învăţător Maxim Constantin, n. 1912, Facultatea de teologie, preot
		Haralambie Culer, IEF	1983	Ilie Ghe. Ion, n. 1903, 4 clase, lemnar, agricultor Grosu D. Ileana, n. 1906, 4 clase, agricultoare Murgu P. Elena, n. 1927, 7 clase, agricultoare
Is 3	**Bulbucani, com. Gropniţa**	Boris Zderciuc, IEF	1977	Ciolan Ştefan,. n. 1907, Şcoala normală, învăţător Lină Alecu, n. 1896, 5 clase, agricultor Acrâşmăriţei Gheorghe, n. 1911, 5 clase, agricultor, dulgher Ciolan Maria, n. 1908, Şcoala normală, învăţătoare
		Paul Petrescu, IEF	1979	Acrâşmăriţei N. Gheorghe, n. 1911, 5 clase, dulgher, constructor de case Afrăsinei Constantin, n. 1922, casier-contabil Stoica Ion Gheorghe, n. 1914, dulgher – case Chirilă Dumitru, n. 1945, Şcoala tehnică, primar, maistru Olaru Valeriu, n. 1919, 4 clase, agricultor
Is 4	**Comarna**	Melania Ostap, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Atudosiei Ioan, n. 1922, Liceul economic, Şcoala de agricultură, funcţionar Nechifor Elena, n. 1945, Şcoala tehnică, primar Oană Octavian, n. 1896, Seminar, preot Amariţei Ioan, n. 1941, agricultor; Amarandei Pantel, n. 1905, 4 clase, agricultor
		Rodica Ropot, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Balan I. Vasile, n. 1905, 5 clase, pădurar Panţâru A. Gheorghe, n. 1900, 5 clase, funcţionar Panţâru Gh. Adela, pensionară
		Paul Petrescu, IEF	1980	Amarandei Grigore Constantin (Costache), n. 1909, constructor Dumitraşcu Constantin, n. 1935, 7 clase, tâmplar, zidar Tănase Constantin, n. 1934, 6 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

				zidar, dulgher Sadici Gheorghe, n. 1922, preot Sadici Dorina, n. 1924
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1982	Lipsă informatori; observaţie directă.
Is 5	**Cucuteni**	Monica Budiş, IEF	1977	Matei Constantin, n. 1908, Şcoala normală, învăţător Matei Iulia, Şcoala normală, învăţătoare Tun Dumitru, n. 1897, 5 clase, agricultor, cojocar, paracliser
		Paul Petrescu, IEF	1980	Rău Alexandru, n. 1924, lemnar Brânză Eugen, n. 1937, Institutul pedagogic Bacău Brânză Dumitru, n. 1905 Burlui Gheorghe, n. 1900, notar Cărăuşu V. Vasile, n. 1910, seminarul, preot
Is 6	**Deleni**	Monica Budiş, IEF	1977	Vornicu Gheorghe, n. 1893, 5 clase, agricultor, dogar, rotar, dulgher Găină Ion, n. 1919, 7 clase, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1979	Acarncesii I. Ion, n. 1897, 5 clase, agricultor Găină Gh. Alexandru, n. 1929, 5 clase, agricultor Vornicu Gh. Gheorghe, n. 1893, 5 clase, agricultor, dulgher, constructor de case
Is 7	**Dumeşti**	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1983	Nechifor Vasile, n. 1906, 2 clase, cioban Malaimare Niculaie, n. 1911, 4 clase, agricultor Cărăbuş Marin, n. 1906, 2 clase, agricultor Dominte Costache, n. 1899, 4 clase, agricultor
		Maria Elena Enăchescu, IEF	1983	Cărăbuş Maria (Capră), n. 1913, analfabetă, agricultoare Mitreanu Dumitru (Porc), n. 1903, 2 clase, agricultor Ursache Constantin (Urs), n. 1911, agricultor Cucuveică Petru (Boboc), n. 1912, agricultor
Is 8	**Golăeşti**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Plămadă Stan, n. 1898, agricultor Samoil Gheorghe, n. 1912, 6 clase, agricultor
		Victoria Semendeaev, Muzeul etnografic al Moldovei	1978	Drăcşanu Gheorghe (Tărăbuţă), n. 1909, 2 clase, agricultor, lemnar Cepoi Constantin, n. 1911, 5 clase, agricultor Amarandei Anton, n. 1929, 8 clase, funcţionar Păduraru Petru, n. 1933, 8 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

				cantonier Pascaru Gheorghe, n. 1927, 8 clase, agricultor, paznic
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1982	Lipsă informatori, observaţie directă.
Is 9	**Mirceşti**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Avădanei Gheorghe, n. 1903, 5 clase, agricultor
		Raymonde Wiener, Muzeul Brukenthal	1977	Farcaş M. Anton, n. 1925, 7 clase, agricultor, vicepreşedinte Consiliul popular Giurg Eva, n. 1901, 4 clase, agricultoare Dulharu G. Dumitru, n. 1916, 5 clase, agricultor Venica A. Dumitru (A Rujii), n. 1915, 7 clase, lemnar, tâmplar, dulgher
Is 10	**Mirosloveşti**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Tacu Gheorghe, n. 1911, 6 clase, agricultor Ioniţă Vasile, n. 1894, 4 clase, agricultor
		Raymonde Wiener, Muzeul Brukenthal	1977	Ipati Maranda, n. 1910, analfabetă, agricultoare Albu Grigore, n. 1920, 4 clase, agricultor, om de serviciu la Consiliul popular Popotoaie I. Elena-Lucica, n. 1900, 5 clase, agricultoare Albu N. Vasile, n. 1936, 6 clase, agricultor, crescător de animale Corcas Ileana, n. 1934, un an de alfabetizare, agricultoare, femeie de serviciu la dispensar
		Paul Petrescu, IEF	1980	Botezatu Niculae, n. 1900, 2 clase, dulgher Tălpan Niculae, n. 1913, 5 clase, dulgher, constructor de case Botezatu N. Gheorghe, n. 1920, 7 clase, dulgher, constructor Movileanu Constantin, n. 1913, Facultatea de Teologie Cernăuţi, preot
Is 11	**Popricani**	Melania Ostap, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Bejan Dumitru, n. 1941, Liceul teoretic, învăţător, secretar Consiliu Zamfirescu Dumitru, n. 1908, Şcoala normală, învăţător Iftimie Eugen, n. 1940, 7 clase, agricultor, funcţionar Furtună Ioan, n. 1909, 7 clase, agricultor, viceprimar
		Rodica Ropot, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Toader Tănase, n. 1893, agricultor Iftimie Costache, n. 1906, 5 clase, muncitor Iftimie C. Frăsina, n. 1914, 4 clase, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1982	Zamfir Gh. Ion, n. 1902
Is 12	**Răducăneni**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Tomulescu Ion, n. 1899, 5 clase, agricultor Tomulescu Nicolae, n. 1913
		Paul Petrescu, IEF	1978	Toderică Alexandru, tâmplar Bişoc M. Toma (Sfântul, că merge la biserică), n. 1920, 4 clase, agricultor Cadăr Adam, n. 1908, 3 clase la industriale Iaşi, tâmplar, lemnar, rotar Bişoc Ştefan (Ştefănică), n. 1921, 4 clase, tâmplar.
Is 13	**Scheia**	Melania Ostap, Muzeul etnografic al Moldovei	1980	Flora Toader, n. 1936, liceul, secretar Vasluianu Aurel, n. 1936, 4 clase, agricultor Dodoloi Dumitru, n. 1923, 4 clase, agricultor Călugărici Petru, n. 1926, 6 clase, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1980	Slabu M. Dumitru, n. 1926, 7 clase, dulgher, pietrar, zidar Olăieru C. Dumitru, n. 1904, 4 clase, dulgher Flora Toader, n. 1936, liceul, secretar, cu preocupări de arheologie, etnografie
Is 14	**Tansa**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Radu Ioan (Ţigănaş), n. 1890, 5 clase, agricultor, funcţionar comunal Sbera Gheorghe (Costică), n. 1898, 5 clase, olar, agricultor
		Cornel Mirescu, Muzeul Naţional al Satului	1977	Radu Toader Ion (Ţigănaşul), n. 1890, 5 clase, agricultor Roşniţă Grigore Dumitru, n. 1910, 2 clase, dogar, dulgher Tănase Costică (Ciocan), n. 1919, 5 clase, agricultor, paznic de noapte
		Paul Petrescu, IEF	1980	Radu Constantin, n. 1910, 4 clase, lemnar, constructor Dascălu Dumitru, n. 1910, lemnar Stere Constantin, n. 1949, facultate, profesor
Is 15	**Tătăruşi**	Boris Zderciuc, IEF	1977	Petrişor Dumitru, n. 1942, Facultatea de istorie-geografie, profesor Iosub Ioan, n. 1900, analfabet, agricultor Surdoaia Ioan, n. 1911, 7 clase, agricultor Tănase Vasile, n. 1927, Şcoala normală, învăţător
		Raymonde Wiener, Muzeul Brukenthal	1977	Aniţa Gh. Dumitru, n. 1912, 7 clase, agricultor, dulgher Aniţa D. Ioana, n. 1909, 2 clase, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

				Mafteiu Matei, n. 1926, 8 clase, agricultor, salariat Tecuceanu Sanda, n. 1907, analfabetă, agricultoare Gorcioaia Iordache Toader, n. 1897, 5 clase, agricultor
Is 16	**Todireşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Bolcan Gheorghe, n. 1895, 4 clase, agricultor Popovici Constantin, n. 1895, seminarul, preot Bolcan Casandra, n. 1905, analfabetă, agricultoare
		Maria Socol Muzeul Naţional al Satului	1977	Puiu Irimia Ion, n. 1894, analfabet, agricultor, crescător de animale Buzatu Catinca, n. 1901, analfabetă, agricultoare, crescătoare de animale Balmuş Aglaia, n. 1910, 4 clase, agricultoare, crescătoare de animale Andriescu Dumitru, n. 1914, 6 clase, constructor, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1980	Andriescu Dumitru Constantin, n. 1914, 6 clase, agricultor, constructor Buzatu N. Petru, n. 1904, 4 clase, agricultor, constructor
Is 17	**Voineşti**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Arvinte Toader, n. 1898, 5 clase, agricultor, funcţionar
		Paul Petrescu, IEF	1977	Crinei Dumitru, n. 1909, 5 clase, dulgher, tâmplar

JUDEŢUL NEAMŢ (Nt)

Nt 1	**Bicazu Ardelean**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Handaric Toader, n. 1903, 7 clase, cârciumar, cizmar Ţepeş Gheorghe (Gheorghică Stroia), n. 1900, 4 clase, dulgher
		Marina Marinescu, IEF	1977	Ţepeş Gheorghe (Stroia Gheorghică), n. 1900, 4 clase, dulgher Suciu Lucreţia, n. 1943, 3 clase, agricultoare Niculae Ciobea, n. 1895
Nt 2	**Dobreni**	Monica Budiş, IEF	1979	Bordeianu Ioan, n. 1906, învăţător Bordeianu Maria, casnică Ignat Constantin, n. 1903, 3 clase, cărăuş Nistor Gheorghe, n. 1925, 7 clase, agricultor, muncitor
		Maria Ioana Vulcănescu, IEF	1979	Ştefan Ciocoiu Mărgărinta, n. 1898, o clasă, agricultoare Voican C. Vasile, n. 1927, 10 clase, tâmplar Mihuţ Irimia Maria, n. 1897, analfabetă, agricultoare Nistor Gheorghe, n. 1920, 8 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

				agricultor, muncitor
Nt 3	**Dulceşti**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Luca Gheorghe, n. 1899, 5 clase, agricultor Ursache Ion, n. 1903, 4 clase, agricultor
		Irina Cajal Marin, IEF	1978	Şnir Neculae, n. 1902, analfabet, dulgher
Nt 4	**Fărcaşa**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Găină Grigore, n. 1896, 5 clase şi 2 de gimnaziu Tiodosie Toader Gheorghe, n. 1901, 3 clase, muncitor forestier
		Corneliu Mirescu, Muzeul Naţional al Satului	1977	Ştefan Gh. Ion, n. 1905, 4 clase, dulgher Porfir Gavrilă, n. 1891, 4 clase, dulgher Dogaru V. Constantin (Coscu), n. 1925, 7 clase, constructor
Nt 5	**Grinţieş**	Petre Popovăţ, IEF	1979	Poenaru Petru, n. 1900, 5 clase, agricultor Ungureanu Gheorghe, n. 1908, 4 clase, agricultor
		Elena Florescu, Complexul Muzeal jud. Neamţ	1979	Corduneanu Ion, n. 1899, 5 clase, cioban Ţigănici Dumitru, n. 1933, 8 clase, tâmplar Corduneanu Catrina, n. 1905, 4 clase, agricultoare Rusu Vasile, n. 1929, 7 clase, dulgher Panţâru Nicolae, n. 1936, Facultatea de geografie-istorie, profesor
		Elena Florescu, Complexul Muzeal jud. Neamţ	1979	Ţigănici Dumitru, n. 1933, 8 clase, tâmplar Corduneanu Ion, n. 1899, 5 clase, cioban Corduneanu Catrina, n. 1905, 4 clase, agricultoare Rusu Vasile, n. 1929, 7 clase, dulgher
Nt 6	**Grumăzeşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1980	Manoliu Ion, n. 1905, 2 clase, agricultor Pavel Mihai, n. 1934, facultatea, profesor de istorie Arsene Gheorghe, n. 1922, 5 clase, agricultor Arsene Toma, n. 1932, 5 clase, agricultor
		Elena Florescu, Complexul Muzeal jud. Neamţ	1978 1979	Ghindăoanu Gh. Mihai, n. 1899, 2 clase, agricultor, crescător de animale Vieru Ioan, n. 1893, 5 clase, agricultor Razmeriţă Ioan, n. 1906, 5 clase, sculptor Hizan I. Constantin, n. 1909, 4 clase, agricultor

https://biblioteca-digitala.ro

				Hizan Vasile, n. 1937, Institutul de istorie-geografie, profesor Răzmeriță Aglaia, n. 1893, analfabetă, agricultoare Manoliu Vasile, n. 1903, 5 clase, factor poștal Ursachi Niță, n. 1900, 4 clase, tâmplar, dulgher
Nt 7	**Ion Creangă**	Petre Popovăț, IEF	1982	Obreja Gheorghe, n. 1903, 5 clase, agricultor Stan Ion, n. 1900, 4 clase, agricultor Perie Alexandru, n. 1919, 5 clase, agricultor
		Irina Cajal Marin	1978	Dociu Maria, n. 1940, 7 clase, agricultoare Dociu Aglaia, n. 1916 Moroșanu Profira, n. 1905 Tulpa N. Ioan, n. 1899, 5 clase, agricultor
Nt 8	**Moldoveni**	Petre Popovăț, IEF	1982	Bârjoveanu Sava, n. 1901, 4 clase, agricultor Havriș Ștefan, n. 1899, 4 clase, agricultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1978	Toma Aglaie, n. 1908, analfabetă, agricultoare Marcovici Gheorghe, n. 1902, 2 clase, agricultor Jitaru Constantin, n. 1906, analfabetă, constructor de case Crețu V. Apostu, 2 clase, agricultor Rugină Vasile Grigore, n. 1912, 7 clase, agricultor
Nt 9	**Pipirig**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Munteanu Vasile, n. 1899, seminarul, preot Văcaru Vasile, n. 1903, 4 clase, crescător de animale, lemnar
		Mihai Ispir, Direcția Patrimoniului Cultural Național	1977	Radu D. Vasile, n. 1910, 4 clase, agricultor Stănoaie I. Ion, n. 1909, 4 clase, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1980	Creangă Dumitru Alexandru (Herghelegiu), n. 1911, 4 clase, muncitor forestier, crescător de animale Dochița Alexandru Constantin (Petoc), n. 1925, 6 clase, dulgher de case Stănoaie I. Ion (Bardaș), n. 1909, dulgher Stănoaie D. I. Dumitru, n. 1927, curs mediu, vicepreședinte de Consiliu popular

https://biblioteca-digitala.ro

Nt 10	**Stănița**	Răzvan Ciucă, Muzeul județean de etnografie Ialomița	1977	Pintilie Vasile, n. 1892, 5 clase, agricultor Stafi Costache, n. 1905, 5 clase, agricultor, dulgher, butnar Ciobanu Ioan, n. 1932, 4 clase, cioban Baciu Ion, n. 1910, 5 clase, agricultor Drăgan Gheorghe, n. 1899, 5 clase, agricultor
		Maria Socol, Muzeul Național al Satului	1977	Lefușor Mândița, n. 1904, analfabetă, agricultoare Buhlea Vasile, n. 1932, 4 clase, agricultor Bulai Dumitru, n. 1897, analfabet, constructor de case Giosanu V. Ion, n. 1915, 7 clase
Nt 11	**Ștefan cel Mare**	Petre Popovăț, IEF	1982	Cordun Gheorghe, n. 1918, 5 clase, agricultor Avram Ion, n. 1908, 4 clase, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1978	Amănăloaie Virginia, n. 1900, 5 clase, agricultoare
Nt 12	**Tarcău**	Petre Popovăț, IEF	1977	Balhon Toader, n. 1901, analfabet, lucrător la pădure Ianoș Gheorghe, n. 1912, 4 clase, crescător de animale Măciucă Petre, n. 1905, 4 clase, dulgher
		Corneliu Mirescu, Muzeul Național al Satului	1977	Măciucă Petru, n. 1897, 5 clase, dulgher Gârbuleț Ileana, n. 1900, analfabetă, agricultoare Lipovanu Dumitru, n. 1929, 3 clase, muncitor
Nt 13	**Tazlău**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Hârlea Vasile, n. 1907, Școala normală, învățător
		Corneliu Mirescu, Muzeul Național al Satului	1977	Donea Gheorghe, n. 1891, 4 clase, român Donea Aristița, n. 1893, 4 clase, agricultoare
Nt 14	**Țibucani**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Stahie Ion, n. 1900, 5 clase, agricultor Olaru Gheorghe, n. 1892, 5 clase, agricultor
		Maria Socol, Muzeul Național al Satului	1977	Vârlan Vasile Ion (Avârlănoaiei), n. 1925, 7 clase, meșter de case Onu Vasile Gheorghe (Hreapcă), n. 1894, 5 clase, meșter de case Târșa Mihai Vasile, n. 1888, 4 clase, agricultor, crescător de animale Băluț Ileana, n. 1904, 4 clase, agricultoare, crescătoare de animale Acatrinei Vasile Gavril, n. 1907, 4 clase, meșter de case

https://biblioteca-digitala.ro

Nt 15	**Vânători Neamț**	Ion Ghinoiu, IEF	1980	Tănase Vasile, n. 1902, 4 clase Florean Nicolai, n. 1937, Şcoala normală, învățător Ticu Dumitru, n. 1924 Roşu Maria, n. 1954, 8 clase, supraveghetoare
		Elena Florescu, Complexul Muzeal jud. Neamț	1979	Florian Nicolae, n. 1937, Şcoala pedagogică, învățător Loghin Gheorghe, 1899, analfabet, dulgher Loghin Maranda, n. 1902, 4 clase, agricultoare, țesătoare Bordeianu Mihai, n. 1935, Facultatea de istorie, profesor
		Maria Socol, Muzeul Național al Satului	1977	Guşavan Nicolae Ion, n. 1887, analfabet, agricultor Loghin Niculae Gheorghe, n. 1898, analfabet, meşter de case Timofte Vasile Alex. Ion, n. 1901, o clasă, agricultor Dârloagă Ecaterina, n. 1922, 4 clase, agricultoare Ursăchel Agache, n. 1899, 5 clase, agricultor, crescător de animale
		Paul Petrescu, IEF	1980	Ticu Dumitru, n. 1924, Liceul, primar Loghin N. Gheorghe, n. 1899, analfabet, dulgher Loghin Maranda, n. 1902, 4 clase Solomia Ion, n. 1897, dulgher Deaconu Ion (Muscaliu), n. 1899

JUDEȚUL SUCEAVA (Sv)

Sv 1	**Arbore**	Gheorghe Aldea	1977	Oleniuc Gheorghe, n. 1902, 6 clase, agricultor, morar Hrib Toader (Găruță de la Gavriluță), n. 1897, 6 clase, agricultor
		Lucia Stroescu, Muzeul județean Suceava	1977	Buliga Gheorghe (Ceapă), n. 1910, 5 clase, agricultor, dulgher Buliga Avramia (Mertic), n. 1894, 2 clase de şcoală profesională, agricultoare Irimescu Vasile (a lui Toader), n. 1897, 5 clase, agricultor Zahanaicu Toader, n. 1928, 4 clase, agricultor, dulgher

https://biblioteca-digitala.ro

Sv 2	**Boroaia**	Boris Zderciuc, IEF	1977	Tomegea Vasile, n. 1882, Şcoala normală, învăţător Tomegea Petre, n. 1910, 4 clase, agricultor Arsintescu Sava, n. 1903, Şcoala normală, învăţător Apetrii Constantin (Ciobanu), 4 clase, maistru
		Roswith Capesius, IEF	1977	Apetrii Vasile, n. 1915, 7 clase, meşter de case Andreoaie Gheorghe (Grigoruţ), n. 1897, 4 clase, agricultor Gavriloaia Gavril Petrea, n. 1904, agricultor Tomeja Vasile, n. 1882, Şcoala normală, învăţător
Sv 3	**Broşteni**	Monica Budiş, IEF	1977	Erhan Toader, n. 1904, 5 clase, lucrul la pădure, plutaş, dulgher, legător de plute Erhan Elena, n. 1904, analfabetă, agricultoare Ailenei Petre (Bucşa), n. 1911, 4 clase, miner, rotar, lucrător la pădure
		Lucia Stroescu, Muzeul judeţean Suceava	1977	Ropotică Nistor, n. 1902, 3 clase, agricultor Paraschive P. Ioan, n. 1931, 7 clase, dulgher, electro-mecanic Motoc Maria, n. 1899, 3 clase, agricultoare Cătănoaie Mihai, n. 1922, 5 clase, agricultor, dulgher, salariat Alexandru Dochiţa, n. 1913, 3 clase, agricultoare
Sv 4	**Calafindeşti**	Boris Zderciuc, IEF	1979	Lazurcă Isidor (a lui Palimariţă), n. 1918, 7 clase, agricultor Racolta Ciprian (a lui Augustin), n 1906, alfabetizat (4 clase), agricultor Ciobanu Arcadie, n. 1902, o clasă, agricultor Lauric Vasile (a lui Ion), n. 1899, 6 clase, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1979	Ciobanu Gheorghina (a lui Leonte), n. 1909 Popovici Pavel (a lui Petrea), n. 1899 Lazurcă Isidor, n. 1918, 7 clase, agricultor Racolţa Ciprian
Sv 5	**Dolheştii Mari, com. Dolheşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Pantelimon Ion, n. 1902, o clasă, agricultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Marian Vasile Gh., n. 1921, 5 clase şi 3 clase de meserii, tâmplar, rotar Sandovici Petre, n. 1911, facultate, profesor Hapău Sevastiţa, n. 1905, analfabetă,

https://biblioteca-digitala.ro

				agricultoare
Sv 6	**Dumbrăveni**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Andrei Toader, n. 1902, 5 clase, agricultor Andrei Grigore, n. 1909, 3 clase, agricultor, fierar
		Roswith Capesius, IEF	1977	Obadă Cristofor, n. 1899, 2 clase, meşter lemnar Ponis Maria, n. 1903, Şcoala normală, profesoară Stelea Aurel, n. 1906, Şcoala normală, învăţător Obadă Maria, n. 1901, agricultoare
Sv 7	**Fundu Moldovei**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Lehaci Grigore, n. 1889, 6 clase, 6 clase, miner (înainte de I Război), creşterea animalelor Lehaci Raveica, n. 1896, 3 clase, creşterea animalelor, gospodărie Burduhosu Ion, 4 clase, fierar, cărbunar, dulgher, tâmplar, creşterea animalelor Nuţescu Eusebiu, n. 1913, 4 clase, tâmplar, dulgher, creşterea animalelor
		Marina Marinescu, IEF	1977	Nuţescu Eusebiu, n. 1913, 4 clase, dulgher Ciucurea Ion, n. 1902, 5 clase, muncitor drumuri şi poduri Niga Varvara, n. 1917, 7 clase, agricultoare
Sv 8	**Mălini**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Bouaru Gheorghe, n. 1906, 7 clase, agricultor Ştirbu Ştefan, n. 1910, 4 clase, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1979	Bârsanu Paraschiva, n. 1903, analfabetă, agricultoare Bârsanu Ion, n. 1905, dulgher
Sv 9	**Păltinoasa**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Olaru Constantin, n. 1925, 7 clase, dulgher Vişovan Alexandru, n. 1906, 4 clase, dulgher
		Marina Marinescu, IEF	1977	Olaru Consatntin (Cucu), n. 1925, 7 clase, constructor-dulgher Popescu Ioachim, n. 1898, 7 clase, cojocar
Sv 10	**Poiana Stampei**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Candrea Elisabeta, n. 1889, 7 clase, casnică Chipar Petru Gheorghe, n. 1918, 7 clase, muncitor, crescător de animale Lostun Mihail, n. 1905, 3 clase, muncitor la pădure
		Paul Petrescu, IEF	1979	Rogojan Gheorghe (a Lenuţei), n. 1909, 6 clase, dulgher, constructor de case Mezdrea Dumitru, n. 1914, 5 clase Rogojan Iulian (a lui Gavril), n. 1919

https://biblioteca-digitala.ro

				Vasiliu Dumitru, n. 1939, 8 clase, muncitor forestier, dulgher Mitrofan Domiţian, n. 1911, 7 clase, muncitor forestier Preurescu Nicolae, n. 1919, silvicultor
Sv 11	**Straja**	Ion Ghinoiu, IEF	1983	Coroamă Eugen (Notarul), n. 1899, liceul Baimăceanu Aglaia, n. 1901, 6 clase Cârciu Ion (a lui Iacob), n. 1895, 6 clase
		Ofelia Văduva, IEF	1983	Popescu Valerian, n. 1925, 6 clase, dulgher Cotoţ Gheorghe (Cuza), n. 1909, 4 clase, agricultor Botnari Vasile (Paraftei), n. 1906, o clasă, agricultor Cotoţ Vasile (Ghindale), n. 1909, 5 clase, agricultor
Sv 12	**Stulpicani**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Dobrovolschi Ion, n. 1897, analfabet, lucrător la pădure şi la gater Moroşan Mihai, n. 1903, 4 clase, dulgher Duşa Ion (Niţă), n. 1906, 2 clase, dulgher-tâmplar
		Marina Marinescu, IEF	1977	Moroşan Mihai (Budâi), n. 1903, 4 clase, dulgher Zamcu Dragoş, n. 1921, 7 clase, dulgher, tâmplar, muncitor forestier Dobrovolschi Ion, n. 1897, analfabet, muncitor la pădure Nicu Parasca, n. 1906, analfabetă, agricultoare, ţesătoare
Sv 13	**Şaru Dornei**	Monica Budiş, IEF	1977	Cojocaru Ieremia, n. 1898, învăţător Cojocaru Ana, n. 1907, învăţătoare Sfâca Petru, n. 1931, 7 clase, tâmplar, rotar, plutaş Dascălu Constantin, n. 1927, 7 clase, munca la pădure, miner
		Paul Petrescu, IEF	1979	Iordache Maria, n. 1950, liceul teoretic, vicepreşedintă Consiliu Paţa I. Pavel, n. 1901, Şcoala de arte şi meserii Gura Humorului, meşter constructor de case, lemnar, zidar Paţa P. Gheorghe (fiul lui Pavel), n. 1931, 8 clase, dulgher, tâmplar, instalator frigidere
Sv 14	**Udeşti**	Petre Popovăţ, IEF	1982	Răducanu Ion, n. 1900, 4 clase, agricultor Rotaru Gheorghe, n. 1901, analfabet, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1979	Griga Gavril, n. 1907, 3 luni de şcoală, dulgher Griga Catrina, n. 1910, 5 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

				agricultoare Mogâlnescu Veronica, n. 1897, 6 clase, agricultoare
Sv 15	**Vatra Moldoviței**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Negură Dumitru, n. 1914, 5 clase, lemnar, zidar, crescător de animale Spânu Dragoş, n. 1909, Facultatea de teologie, preot Botnar Roman, n. 1893, 5 clase, dulgher, lemnar, crescător de animale, cioban
		Roswith Capesius. IEF	1977	Lupaştean V. Daria, n. 1907, analfabetă, agricultoare Saghin Ermalaie, n. 1893, 6 clase, agricultor
Sv 16	**Vicovu de Jos**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Ieşean Constantin, n. 1927, 11 clase, tehnician de exploatarea lemnului Carcea Gavril, n. 1910, 4 clase de liceu, agricultor, notar, funcționar
		Lucia Stroescu, Muzeul județean Suceava	1977	Ursache Gheorghe, n. 1939, 4 clase, agricultor, muncitor forestier Ursache Maria, n. 1906, 2 clase, agricultoare Tudose Gheorghe, n. 1929, 7 clase, muncitor, funcționar Consiliul popular Bahnean Gheorghe, n. 1925, 4 clase, dulgher Bahnean Maria, n. 1917, 3 clase, agricultoare
Sv 17	**Ulma**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1982	Olexiuc Filip, n. 1897, analfabet, crescător de animale Valecica Ana, n. 1923, 5 clase.
		Roswith Capesius, IEF	1977	Cega Vasile (Dusini), n. 1911, analfabet, agricultor, muncitor forestier Enăchiuc Vasile (a lui Roman), n. 1922, analfabet Hutupilă Ignat, n. 1899, analfabet, muncitor forestier
Sv 18	**Brodina de Sus, com. Izvoarele Sucevei**	Monica Budiş, IEF	1977	Brancă Ilie, n. 1921, 5 clase, lucru la pădure Cega Ilie (a lui Vasile), n. 1940, lucrul la pădure Marocico Petru (a lui Ichim), n. 1901, agricultor Leisenciuc Gheorghe (Gioacă), n. 1913, 7 clase, agricultor, achizitor de fructe de pădure
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Marocico Dumitra, n. 1924, analfabetă, agricultoare Hutupilă Tănase, n. 1927, 4 clase, agricultor Jurlea Vasilina, n. 1907, analfabetă

https://biblioteca-digitala.ro

JUDEŢUL VASLUI (Vs)

Vs 1	**Arsura**	Răzvan Ciucă, Muzeul judeţean de etnografie Ialomiţa	1977	Boboc Trifon, n. 1896, 5 clase, lemnar Şalaru Ion Ştefan, n. 1899, 5 clase, agricultor Oprea Ioana, n. 1894, 2 clase, agricultoare Toncu Nicolaie, n. 1899, 5 clase, agricultor
		Paul Petrescu, IEF	1977	Plavu Gheorghe, n. 1936 Boboc Trifon, n. 1896, 5 clase, agricultor, dogar Creţu Joiţa, n. 1907, analfabetă, agricultoare.
Vs 2	**Bogdana**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Cosma Gheorghe, n. 1883, 5 clase, agricultor Bârcă Vasile, n. 1892, 5 clase, agricultor
		Dan Ravaru, Centrul Judeţean al Culturii Populare (CJICPMAM) Vaslui	1981	Sitaru Furmuzache, n. 1901, 4 clase, agricultor Hondru Ştefan, n. 1939, agricultor Butnar Costică, n. 1927, lemnar.
Vs 3	**Brădeşti, com. Vinderei**	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1982	Graur Alecu, n. 1918, 5 clase, agricultor Ghiur Toader, n. 1913, 5 clase, agricultor Botez Costache, n. 1909, Institutul Teologic, preot Mihai Ion, n. 1921, 5 clase, agricultor, dulgher Mutu Mariuca, n. 1909, analfabetă, agricultoare
		Dan Ravaru, Centrul Judeţean al Culturii Populare (CJICPMAM) Vaslui	1981	Ghiur Toader, n. 1913, agricultor Catelea Ion, n. 1924, 4 clase, agricultor, olar
Vs 4	**Cârja, com. Murgeni**	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1982	Chiroşcă Ştefan, n. 1898, 5 clase, agricultor Stegaru Safta, n. 1912, analfabetă, agricultoare Stratulat Zaharia, n. 1900, 5 clase, agricultor Stratulat Ştefan, n. 1921, 5 clase, muncitor, agricultor Chiroşcă Victoria, n. 1935, 5 clase, agricultoare
		Paul Petrescu, IEF	1977	Carp Petrache, n. 1909, Şcoala de meserii Tecuci, tâmplar Mitrofan Elena, n. 1899, 5 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

				agricultoare Cârjă Vasile, n. 1896, 5 clase, agricultor, viticultor.
Vs 5	**Fălciu**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Drăgan Simion (Culiţă), n. 1886, 4 clase, agricultor Cucu Gheorghe, n. 1908, Institutul Teologic, preot
		Ioana Popescu, IEF	1977	Creţu Elena, n. 1892, 2 clase, agricultoare Şovăială Vasile, n. 1909, 4 clase, dulgher, tâmplar
Vs 6	**Iveşti**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Vişan Gheorghe, n. 1905, 3 clase, agricultor Dragomir Năstase, n. 1898, 5 clase, agricultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Vişan V. Gheorghe (Ghiţă), n. 1905, 3 clase, lemnar Botozata Sultana, n. 1904, 5 clase, agricultoare
Vs 7	**Lunca Banului**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Boţu Gheorghe, n. 1908, analfabet, agricultor Handru Coşug Lucica, n. 1918, 6 clase, agricultoare Imbru Ion, n. 1924, 8 clase, agricultor Silitră Ioan, n. 1926, profesor
		Paul Petrescu, IEF	1977	Bercheşig Mihai, n. 1939, 5 clase, angajat Consiliu Darie Grigore Ştefan, n. 1907, 5 clase, agricultor Ilie Ileana, n. 1897, analfabetă, agricultoare
Vs 8	**Mirceşti, com Tăcuta**	Răzvan Ciucă, Muzeul judeţean de etnografie Ialomiţa	1977	Ciudin Ştefan, Şcoala normală şi Facultatea de biologie, învăţător Aniţei Dumitru, n. 1905, Şcoala normală, învăţător Barbu Gheorghe, n. 1896, 5 clase, agricultor; a fost şi primarul comunei Popa Constantin, n. 1916, 5 clase, agricultor Mihai Dumitru, n. 1926, 4 clase, cioban Pişioroagă Maria, n. 1912, 5 clase, agricultoare
		Dan Ravaru, Centrul Judeţean al Culturii Populare (CJICPMAM) Vaslui	1982	Hrişcu Ion, n. 1912, 4 clase, agricultor Lărgeanu Gh. Alexandru, n. 1894, 4 clase, agricultor
Vs 9	**Muntenii de Sus, com. Tanacu**	Petre Popovăţ, IEF	1977	Agafiţei Ştefan, n. 1895, 2 clase, agricultor Duluman Vasile, n. 1910, 6 clase, agricultor

https://biblioteca-digitala.ro

		Roswith Capesius, IEF	1977	Teremeciu Dumitru, n. 1929, 6 clase, agricultor, betonist Arcăleanu Sultana, n. 1901, 3 clase, agricultoare Mocănaşu V. Maria (Văcăreasa), n. 1904, 4 clase, agricultoare Radu Ion (Nică), n. 1900, 5 clase, agricultor
Vs 10	**Obârşeni, com. Voineşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1977	Vrabie Nicolae, n. 1906, 5 clase, agricultor, cizmar Timofteiciuc Ion (Jan), n. 1900, 4 clase, agricultor Timofteiciuc Gr. Dumitru, n. 1886, 5 clase, agricultor
		Corneliu Mirescu, Muzeul Naţional al Satului Doina Rotaru, Muzeul judeţean Vaslui	1977	Timofticiuc Gr. Dumitru, n. 1886, 5 clase, agricultor Gâlcă D. Gaiţă Gheorghe (a lui Petre a Vădanii), n. 1925, 5 clase, tâmplar
Vs 11	**Costeşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1982	Moraru Iorgu Vasile, n. 1898, 2 clase Ciulei Vasile, n. 1923, Şcoala normală Doroftei Măranda, n. 1907
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Macarie I. Vasile, n. 1905, 5 clase, agricultor
Vs 12	**Pogana**	Petre Popovăţ, IEF	1979	Părăscanu Panaite, n. 1902, 4 clase, agricultor Rusu Ion, n. 1903, 4 clase, agricultor Dumitraşcu Gheorghe, n. 1912, 2 clase, agricultor Neagu Constantin, n. 1909, 4 clase, agricultor
		Dan Ravaru, Centrul Judeţean al Culturii Populare (CJICPMAM) Vaslui	1980	Cerbu Gheorghe, n. 1912, 4 clase, agricultor, meşter de case Stregan Mihai, n. 1935, 4 clase, agricultor
Vs 13	**Şuletea**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Cristea Constantin, n. 1912, profesor Corodescu Gheorghe, n. 1889, analfabet
		Roswith Capesius, IEF	1977	Giurge Maria, n. 1897 Ciobanu Marioara, n. 1904, 5 clase, agricultoare Corodescu Gheorghe, n. 1888, analfabet, meşter de olane
Vs 14	**Trohan, com. Gârceni**	Ion Ghinoiu, IEF	1977	Zalomir Ioan, n. 1890, 4 clase, agricultor Dinu Constantin, n. 1922, 5 clase, lemnar, tâmplar
		Dan Ravaru, Centrul Judeţean de Cultură	1981	Zalomir Ion, n. 1890, 7 clase, agricultor Chiriţescu Ion, n. 1921, 4 clase,

https://biblioteca-digitala.ro

		Populară (CJICPMAM) Vaslui		agricultor
Vs 15	**Vetrişoaia**	Gheorghe Aldea, IEF	1977	Bernevic Gheorghe, n. 1890, 5 clase, funcţionar Puiu Dumitru, n. 1910, Şcoala normală, învăţător
		Paul Petrescu, IEF	1977	Toma I. Constantin, n. 1903, 3 clase, dulgher Toma Marin, n. 1905, analfabet, agricultor Macarie Ion, n. 1892, agricultor
Vs 16	**Vutcani**	Boris Zderciuc, IEF	1978	Neştian Gavril Vasile (a lui Gavriliţă), n. 1897, 4 clase, agricultor Diaconu Ion, n. 1940, Facultatea de matematică, profesor
		Boris Zderciuc, IEF	1978	Chiriac Nicolae, n. 1912, 4 clase, tâmplar, stupar Diaconu C. Dumitru (Tulumbei), n. 1899, 4 clase, agricultor Diaconu Aneta, n. 1900, 4 clase, agricultoare
		Doina Rotaru, Muzeul judeţean Vaslui	1982	Chiriac V. Neculai (Ciorap), 4 clase, tâmplar Chiriac Maria, n. 1913, 4 clase, agricultoare Manolache Gheorghe, 7 clase, zidar Popescu Toader, n. 1902, 5 clase, agricultor Popescu Ioan, n. 1898, 4 clase, agricultor
Vs 17	**Zăpodeni**	Boris Zderciuc, IEF	1977	Pavel Pavel, n. 1915, Şcoala normală, şi specializare în matematică-fizică, profesor Bârlogeanu Zaharia (Bâtlagă), n. 1913, Şcoala normală, învăţător
		Paul Petrescu, IEF	1979	Pavel C. Pavel, n. 1915, Facultatea de fizică, profesor Căldare I. Alexandru, n. 1931, 7 clase, muncitor, agricultor Buhuşi Anica (Bujor), n. 1903, analfabetă, agricultoare Cebotaru Catinca, n. 1915, analfabetă, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

JUDEŢUL VRANCEA (Vn)

Vn 1	**Bârseşti**	Alina Ioana Ciobănel, IEF	1979	Turturică Ion I (mai este un frate cu acelaşi nume), n. 1914, 9 clase, crescător de animale Istrate Ion, n. 1905, Şcoala normală, învăţător Zbârciog Vasile, n. 1912, 4 clase, lemnar, dulgher, cioban
		Paul Petrescu. IEF	1980	Zbârciog B. Vasile, n. 1912, 4 clase, dulgher Urdă Ştefan, n. 1905, 4 clase, dulgher Andreieş Ilie, n. 1900, 4 clase, dulgher
Vn 2	**Bâtcari, com. Nistoreşti**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Bratie Toader, n. 1909, 4 clase, agricultor Buşilă Ştefan, n. 1893, analfabet, dulgher
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Hănţoiu Dragomir, n. 1889, analfabet, agricultor, cârciumar Popa Ion, n. 1902, 3 clase, cosaş, lemnar Toader Simion, n. 1929, 4 clase, agricultor, muncitor forestier
Vn 3	**Boloteşti**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Radvan Nicolae, n. 1894, 5 clase, podgorean Diaconu Nicolae, n. 5 clase, agricultor, tinichigiu
		Roswith Capesius, IEF	1977	Băncilă Eftimie (Drăgoi), n. 1920, 5 clase, podgorean, vizitiu Dogaru Constantin, n. 1905, 4 clase, viticultor
Vn 4	**Bordeasca Veche, com. Tătăranu**	Monica Budiş, IEF	1977	Iuga Maria, n. 1906, învăţătoare Davidescu Vasile, n. 1912, învăţător
		Ioana Popescu, IEF	1976	Popa Rădiţa, n. 1908, 2 clase, agricultoare Serea Alexandru, n. 1901, 5 clase, agricultor Stan Dragu (Banu), n. 1902, 5 clase, dulgher
Vn 5	**Câmpuri**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Comănescu Nicolae, n. 1894, 5 clase, agricultor Dogaru Nicolae, n. 1886, analfabet, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1976	Grosu Toma (Toma Olaru), n. 1898, analfabet, olar Teodorescu Gheorghe, n. 1902, liceul, învăţător Pietreanu Maria, n. 1901, analfabetă, agricultoare Ghenghea Păuna, n. 1910, 4 clase, agricultoare Cojocaru Ioniţă, n. 1893, 4 clase, lemnar

https://biblioteca-digitala.ro

Vn 6	**Coteşti**	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1982	Tigoianu Ionel, n. 1906, Liceul comercial, negustor, apicultor Angelescu Mihai, n. 1910, liceul, tehnician Bondroiu Aurica, n. 1917, 5 clase, agricultoare
		Elisabeta Dolinescu, IEF	1976	Vrabie Toma, n. 1905, Facultatea de litere şi filozofie, grefier, profesor Dascălu Iancu, n. 1914, 4 clase, dulgher
		Paul Petrescu, IEF	1980	Ciubotaru Marin, n. 1919, dulgher, zidar Manole Ion, n. 1910, dulgher, zidar Ionaşcu Adrian, n. 1915, tâmplar, învăţător Moldoveanu Gheorghe, n. 1927, 7 clase, casier
		Elisabeta Dolinescu, IEF	1976	Dascălu Iancu, n. 1914, 4 clase, dulgher Vrabie Al. Toma, n. 1905, Facultatea de litere şi filozofie, profesor Manole Ernestina, n. 1921, 4 clase, îngrijitoare la şcoală
Vn 7	**Dumitreşti**	Ion Ghinoiu, IEF	1980	Piuară Ştefan, n. 1900, 4 clase, agricultor, muncitor forestier Bucureşteanu Stelian, n. 1905, 5 clase, agricultor, vânător Manolescu Nicolae, n. 1912, liceu Piuară Grigore, n. 1902, 5 clase, agricultor Militaru Gheorghe, n. 1910, Şcoala normală
		Paul Petrescu, IEF	1980	Tudoroiu Iancu, n. 1928, 7 clase, dulgher, tâmplar Dogaru Costică, n. 1930, constructor Ciobanu Marin, n. 1910, dulgher Dogaru Toma Afilache, n. 1911, 5 clase, constructor, tâmplar
Vn 8	**Nereju**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Berbece Macovei Nicolae, n. 1887, 5 clase, agricultor
		Roswith Capesius, IEF	1976	Lupaşcu Vasile, n. 1924, o clasă, agricultor Gemănaş Ioana, n. 1912, analfabetă, agricultoare Terţiu Pavel, n. 1900, 4 clase, dogar
Vn 9	**Străoane**	Petre Popovăţ, IEF	1976	Iorga Andrei, n. 1886, 5 clase, viticultor
		Irina Cajal-Marin, IEF	1977	Ţârlea Gheorghe (Ghiţă), n. 1903, 4 clase, agricultor Ţârlea Maria, n. 1907, analfabetă, agricultoare
Vn 10	**Suraia**	Monica Budiş, IEF	1977	Cazacu Neculai, n. 1905, Şcoala normală, învăţător Alexe Alexe, n. 1905, 7 clase, agricultor, ceferist Pavel Manea (Pavelescu Ferchezeu), 2 clase, agricultor, croitor Pavel Aneta (Pavel Ferchezău), n. 1905, 4 clase, agricultoare

https://biblioteca-digitala.ro

		Ioana Popescu, IEF	1976	Avram Ion, n. 1900, 5 clase, dulgher Avram Costanda, n. 1902, 4 clase, agricultoare Stanca Alexandra (Boască), n. 1903, analfabetă
		Paul Petrescu, IEF	1980	Crihană Gheorghe, n. 1931, liceul, secretar la Consiliu Negrea Gheorghe, n. 1902, dulgher Tănase Gheorghe, n. 1941, Şcoala pedagogică, învăţător, profesor
Vn 11	**Corbiţa**	Ion Ghinoiu, IEF	1980	Dumitru Ion, n. 1927, 8 clase Diaconu Enache, n. 1905, 5 clase Dârdală Vasile, n. 1892, liceu, ofiţer Budur Costache, n. 1892, 4 clase, viticultor, pădurar Bândac Angheluşa, n. 1883, analfabetă, agricultoare
		Paul Petrescu, IEF	1980	Vulpe C. Costică, n. 1911, 5 clase, agricultor Vulpe Pavelina, n. 1908, 5 clase, agricultoare Bândac Vasile, n. 1915, dulgher Ungureanu Iona, n. 1915, dulgher.
Vn 12	**Văleni, com. Rugineşti**	Ana Bârcă, Muzeul Naţional al Satului	1982	Lungu Constantin, n. 1898, 5 clase, agricultor Diaconu Ştefan, n. 1920, 5 clase, agricultor, agent fiscal Cozmescu Vasile, n. 1911, 5 clase, agricultor Coman Smaranda, n. 1915, 5 clase, agricultoare
		Irina Cajal-Marin, IEF	1978	Şătraru Nicolae I., n. 1888, 5 clase, agricultor Şătraru Profira, b. 1897, analfabetă, agricultoare
Vn 13	**Vizantea Răzeşască, com. Vizantea Livezi**	Monica Budiş, IEF	1977	Goidea Ion, n. 1885, 3 clase, pădurar Boican Ion, n. 1938, 4 clase, agricultor Dochiţoiu Ioan, n. 1894, 5 clase.
		Irina Cajal-Marin, IEF	1978	Grosu Maria, n. 1902, 4 clase, agricultoare Bertea Eftimie Ion, n. 1930, 7 clase, agricultor Boju Ilie, n. 1915, 6 clase, agricultor, dulgher

Notă: Unii cercetători apar de două ori în aceeaşi localitate pentru că au lucrat cu ambele chestionare, cel de Aşezări-Gospodărie şi cel de Locuinţă-Interior.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

20 lei.

MOLDOVA este cel de al patrulea volum al seriei **HABITATUL** din cadrul **CORPUSULUI DE DOCUMENTE ETNOGRAFICE ROMÂNE (DER)** alcătuit din datele de teren culese în această regiune pe parcursul anchetei pentru **Atlasul etnografic român**. În cazul temei pe care o prezentăm, materialele sunt cuprinse în chestionarele de **Aşezări Gospodărie** şi **Locuinţă Interior,** cercetări efectuate între 1972-1982, inclusiv cercetările pilot...

Lucrarea păstrează, firesc, aceeaşi structură ca şi celelalte lucrări deja editate şi prezintă, în general, complexitatea locuirii rurale, cadrul istorico-geografic, elementele principale economico-sociale, caracteristicile amenajărilor şi construcţiilor.

Informaţiile au fost astfel aşezate încât să atragă atenţia asupra trăsăturilor etnografice specifice fiecărei teme şi subteme. Detaliile arată ce au comun sau ce singularizează arealele cercetate, indică dinamica sau limitele de manifestare a unor anumite fenomene.

ISBN 978-973-87372-4-9
ISBN 978-606-8830-19-3

https://biblioteca-digitala.ro